JIH PROTI SEVERU II

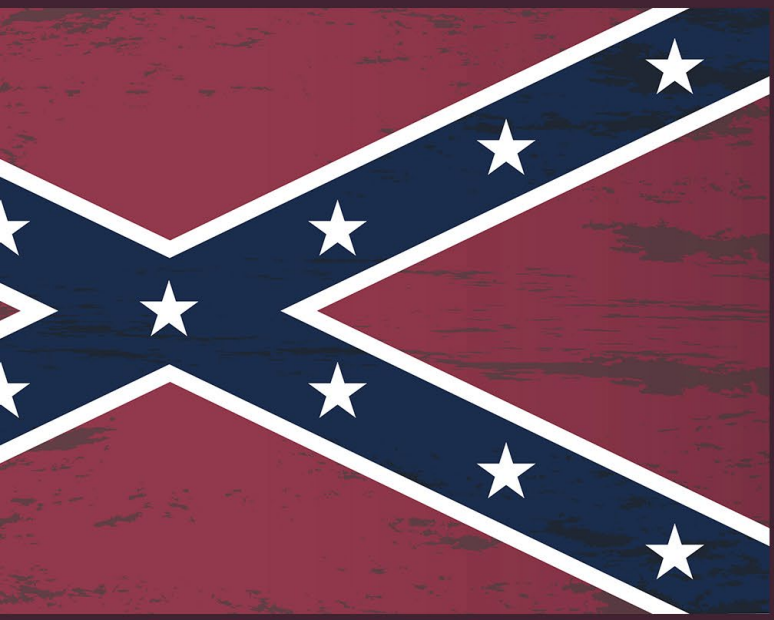

Margaret Mitchellová

Městská knihovna v Praze

e-kniha • Praha • 2021

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

**43 poboček, 3 pojízdné knihovny, 4 000 akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, 60 Kč za registraci**

www.mlp.cz knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

PRAHA PRAGUE PRAG

Jih proti Severu
II

Margaret Mitchellová

Přeložil Zdeněk Hron

Znění tohoto textu vychází z díla Jih proti Severu, díl druhý tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Euromedia Group – Ikar v Praze v roce 2008. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Margaret Mitchellová: Jih proti Severu II), publikovaného Městskou knihovnou v Praze, je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno Autorským zákonem č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko.

Verze 1.0 z 12. 3. 2021.

OBSAH

ČÁST 4 6
Kapitola 31 7
Kapitola 32 28
Kapitola 33 47
Kapitola 34 65
Kapitola 35 90
Kapitola 36 120
Kapitola 37 160
Kapitola 38 180
Kapitola 39 214
Kapitola 40 234
Kapitola 41 256
Kapitola 42 287
Kapitola 43 308
Kapitola 44 327
Kapitola 45 343
Kapitola 46 371
Kapitola 47 382

ČÁST 5 415
Kapitola 48 416
Kapitola 49 431
Kapitola 50 457
Kapitola 51 471
Kapitola 52 478
Kapitola 53 501
Kapitola 54 522
Kapitola 55 539
Kapitola 56 551
Kapitola 57 567
Kapitola 58 584
Kapitola 59 592
Kapitola 60 608
Kapitola 61 615
Kapitola 62 631
Kapitola 63 638

ČÁST 4

Kapitola 31

Jednoho studeného odpoledne v lednu roku 1866 Scarlett seděla v kanceláři a psala tetičce Pittypat dopis, v němž jí podesáté podrobně vysvětlovala, proč se ani ona, ani Melanie nemohou natrvalo vrátit k ní do Atlanty. Psala netrpělivě, jelikož věděla, že tetička Pitty přečte nanejvýš pár úvodních řádků, pak sedne a napíše jí nový dopis, ve kterém bude bědovat: „Ale když já se bojím bydlet sama v celém domě!“

Scarlett zábly ruce, přestala na chvilku psát, aby si je trochu promnula a zároveň si hlouběji zachumlala nohy do kusu staré péřové přikrývky, do níž je měla zabalené. Podrážky na domácích střevíčkách měla samou díru, a proto si je musela vyspravit kusy koberce. Tkanina koberce sice bránila, aby se bosýma nohama dotýkala podlahy, ale skoro nehřála. Ten den ráno Will odvedl koně do Jonesboro, protože potřeboval okovat. Scarlett si v duchu říkala, že věci došly pěkně daleko, když koně mají podkovy, ale lidé musí běhat bosí jako psi na dvoře.

Uchopila pero a chystala se psát dál, ale když zaslechla, že Will vstupuje zadním vchodem do domu, zase je odložila. Slyšela, jak ťukal dřevěnou nohou po podlaze haly před kanceláří a pak se zastavil. Chvíli čekala, že vejde, ale když se nehýbal z místa, zavolala na něj. Will vešel, uši zrudlé zimou, nazrzlé vlasy rozcuchané, zůstal stát a s náznakem škádlivého úsměvu na rtech na ni shlížel ze své výšky.

„Slečno Scarlett,“ dotazoval se, „kolik vlastně máte na hotovosti?“

„Chcete si mě snad vzít kvůli penězům, Wille?“ odpověděla mu trochu dotčena otázkou.

„Ani ne, milostpaní. Ale rád bych to věděl.“

Zahleděla se na něj zkoumavě. Will se netvářil vážně, ale to u něj bylo normální. Přesto vycítila, že se něco stalo.

„Mám deset dolarů ve zlatě," oznámila mu. „Zbytek z peněz toho Yankeeho."

„Ale ty, milostpaní, nebudou stačit."

„A na co, prosím vás, nebudou stačit?"

„Nebudou stačit na daně," odpověděl Will, dobelhal se ke krbu, sklonil se a ohříval si zkřehlé ruce nad plameny.

„Na daně?" opakovala Scarlett nahlas. „Proboha, Wille, vždyť jsme je přece už zaplatili."

„Jistě. Ale oni tvrdí, že jste zaplatila málo. Dneska jsem se to doslechl v Jonesboro."

„Ale, Wille, já vám nerozumím. Co to má znamenat?"

„Slečno Scarlett, je mi opravdu protivné, že vás musím otravovat, když už jste si beztak zažila své, ale musím vám říct všechno. Oni tvrdí, že byste měla odvést mnohem vyšší daně, než jste zaplatila. Vyhnali cenu Tary do nekřesťanské výše – na mou duši mnohem výš než všechny ostatní plantáže v celém okrese."

„Ale přece nás nemůžou donutit platit vyšší daně, když jsme je už jednou zaplatili."

„Slečno Scarlett, vy naštěstí nepřijdete moc často do Jonesboro a je to tak lepší. Dneska to není místo vhodné pro dámu. Ale kdybyste tam často zajížděla, věděla byste, že v poslední době má ve městě všechno v rukou banda všelijakých bezohledných darebáků – odrodilců, republikánů a přivandrovalců. Určitě byste se neudržela a vybuchla vzteky. Kromě toho negři strkají bílý lidi z chodníků a…"

„Ale jak to souvisí s našimi daněmi?"

„Hned se k nim dostanu, slečno Scarlett. Ti lumpové z nějakého důvodu uvalili na Taru daně, jako by to byla plantáž, kde se sklízí tisíc žoků bavlny ročně. Když jsem se to dozvěděl, potloukal jsem se nenápadně po barech a poslouchal, co se povídá. Tak jsem přišel na to, že někdo by rád koupil Taru lacino v dražbě, kterou nařídí šerif, až nebudete schopna zaplatit daně navíc. A přitom je každému jasné, že je zaplatit nemůžete. Ještě jsem nezjistil, kdo má na Taru

zálusk. Nikde jsem nic nezaslechl. Osobně si myslím, že něco ví ten zbabělec Hilton, co si vzal slečnu Cathleen, protože se moc ošklivě pochechtával, když jsem se z něj pokoušel tahat rozumy."

Will si sedl na pohovku a masíroval si pahýl nohy. V chladném počasí ho pobolívala; dřevěná protéza nebyla náležitě vypodložená a vůbec nebyla pohodlná. Scarlett po něm šlehla nenávistným pohledem. Vyzvání Taře umíráčkem, a přitom se tváří, jako by se nechumelilo! Chtějí Taru prodat v dražbě na šerifův příkaz? Kam se všichni podějí? A Tara že by měla patřit někomu jinému? To přece není možné!

Soustředila se na úsilí přivést Taru zpět k životu a přitom zapomněla na celý svět. Málokdy opouštěla plantáž, protože všechno vyřizování v Jonesboro a ve Fayetteville mohl obstarat Will nebo Ashley. Stejně jako v míru nevěnovala pozornost otcovým řečem o blížící se válce, ani teď skoro neposlouchala, co si po večeři u stolu povídá Will s Ashleym o počínající Rekonstrukci.

Samozřejmě slyšela o odrodilcích – Jižanech, kteří velice vydělali na tom, že se z nich stali republikáni –, i o přivandrovalcích – Yankeeích, kteří se po kapitulaci vrhli na Jih jako supi na mršinu a všechno, co si s sebou přinesli, se vešlo do jediného rance. A také už měla pár nepříjemných zážitků s Úřadem pro osvobozené otroky. Rovněž si všimla, že se někteří svobodní černoši chovají dost drze. Nemohla tomu ani uvěřit, protože předtím drzého černocha v životě neviděla.

Jenže Will s Ashleym se proti ní mlčky spikli a spoustu věcí před ní tajili. Metlu války vystřídala ještě horší metla Rekonstrukce, ale oba se dohodli, že doma při probírání situace nebudou uvádět zneklidňující podrobnosti. A pokud se Scarlett vůbec namáhala poslouchat, co si ti dva povídají, stejně jí všechno šlo jedním uchem tam a druhým zase ven.

Slyšela Ashleyho tvrdit, že se s Jihem zachází jako s dobytou provincií a dobyvatelé se řídí především vlastní pomstychtivostí,

ale podobné výroky pro ni naprosto nic neznamenaly. Politika je přece mužská záležitost. Slyšela Willa tvrdit, že se mu zdá, jako by Sever nechtěl připustit, aby se Jih znovu postavil na vlastní nohy. Ale muži, říkala si v duchu Scarlett, se vždycky musí trápit obavami kvůli nějakým hloupostem. Pokud jde o ni, Yankeeové ji zatím neporazili a nepodaří se jim to ani tentokrát. Jediná rozumná věc je dřít do úpadu a yankeeovskou vládu přitom pustit z hlavy. Vždyť válka přece skončila.

Scarlett si neuvědomovala, že se pravidla hry zcela změnila a poctivá práce už nemůže přinášet spravedlivou odměnu. V Georgii prakticky platilo válečné právo. Yankeeovští vojáci, kteří měli v této oblasti posádky, a Úřad pro osvobozené otroky rozhodovali s konečnou platností a určovali pravidla, která se hodila jim.

Tento úřad, ustavený federální vládou, aby se postaral o nezaměstnané a nespokojené bývalé otroky, je po tisících stahoval z plantáží do vesnic a měst. Úřad zajišťoval stravování, zatímco osvobození otroci se zbůhdarma poflakovali, a navíc je štval proti dřívějším pánům. Geraldův bývalý správce Jonas Wilkerson stál v čele místní odbočky a jeho náměstkem byl onen Hilton, který se oženil s Cathleen Calvertovou. Tihle dva pilně rozšiřovali pomluvy, že Jižané a demokraté čekají na první vhodnou záminku, aby uvrhli černochy zpátky do otroctví, a že černochům zbývá před podobným osudem jediná záchrana, uchýlit se pod ochranu, jakou jim poskytuje jejich Úřad a republikánská strana.

Wilkerson s Hiltonem navíc černochům namlouvali, že jsou v každém směru rovni bělochům, že budou brzy povoleny smíšené sňatky mezi černochy a bělochy a že statky jejich bývalých pánů budou co nejdřív rozparcelovány a každý černoch dostane čtyřicet akrů půdy a mezka. Neustále jitřili mysl černochů vyprávěním o krutostech, jichž se dopouštěli běloši, a tak se v kraji, který býval odjakživa proslulý srdečnými vztahy mezi otroky a otrokáři, brzy začínala projevovat rostoucí nenávist a podezíravost.

Za Úřadem stáli vojáci a armáda vydávala spoustu navzájem si odporujících rozkazů regulujících chování poražených. Člověk se mohl snadno ocitnout ve vězení, stačilo dovolit si posměšnou poznámku vůči představitelům Úřadu. Armáda chrlila záplavu nařízení týkajících se školství, hygieny, knoflíků, jaké občané smějí nosit na svých oblecích, prodeje jednotlivých druhů zboží a prakticky všech ostatních záležitostí. Wilkerson s Hiltonem byli oprávněni zasahovat do jakékoli obchodní transakce, kterou by Scarlett chtěla uzavřít, a stanovit vlastní ceny na všechno, co by prodávala nebo vyměňovala.

Scarlett naštěstí přicházela s oběma do styku jen velice málo, protože ji Will přesvědčil, aby mu svěřila obchodní záležitosti a sama se věnovala vedení plantáže. Will už svým rozvážným způsobem vyřešil několik podobných problémů a nikdy jí o nich neřekl. Will dokázal s přivandrovalci i s Yankeei vyjít – pokud musel. Ale teď narazil na problém, na který sám nestačil. Uvalení dodatečných daní a hrozící ztráta Tary byly záležitostí, o níž Scarlett musela vědět, a to neodkladně.

Scarlett se podívala na Willa a z očí jí přitom šlehaly plameny.

„K čertu s Yankeei!“ vykřikla. „Nestačí jim, že nás porazili a ožebračili? Copak na nás ještě musí štvát takové lumpy?“

Bylo po válce, mír byl podepsán a slavnostně vyhlášen, ale Yankeeové ji pořád mohli okrádat, a kdyby chtěli, třeba i dohnat k smrti hladem, pořád ji mohli vyhnat z vlastního domu. A ona si, blázen, celé měsíce, kdy se dřela, myslela, že všechno bude zase v pořádku, když vydrží do jara. Zdrcující zpráva, kterou jí přinesl Will po roce vyčerpávající dřiny a nepatrných nadějí do budoucna, byla poslední kapkou.

„Ach, Wille, myslela jsem si, že naše trápení skončilo zároveň s válkou!“

„Kdepak, paní.“ Will zvedl venkovský obličej s hranatými čelistmi a zadíval se jí dlouze do očí. „Naše trápení teprve začíná.“

„Kolik daní navíc po nás chtějí?“

„Tři sta dolarů.“

Chvíli nebyla schopna promluvit. Tři sta dolarů! To už si klidně mohli říct o tři miliony.

„Tak teda,“ soukala ze sebe, „tak teda – teda, zkrátka budeme muset těch tři sta dolarů nějak sehnat.“

„Ovšem – a taky modrý z nebe i s měsícem, anebo rovnou se dvěma.“

„Ale no tak, Wille! Taru nesmějí prodat! Tak…“

Ve světlých očích, jimiž na ni hleděl, viděla víc nenávisti a zatrpklosti, než by od něj v životě čekala.

„Říkáte, že nesmějí? Ale oni ji můžou klidně prodat a taky to s radostí udělají! Slečno Scarlett, celá naše země šla do háje, promiňte mi ten výraz. Přivandrovalci a odrodilci mají volební právo, kdežto většina z nás demokratů volit nesmí. Žádný demokrat v Georgii, který měl podle daňových přiznání z roku pětašedesát víc než dvě stě dolarů příjmu, nesmí volit. Tím pádem většina našich lidí, jako je váš tatínek, pan Tarleton, McRaeovi nebo mladí Fontaineovi, zůstávají mimo. Nikdo, kdo byl plukovníkem a sloužil v této válce, nesmí volit, a já bych se vsadil, slečno Scarlett, že v tomhle státě máme víc plukovníků než kdekoli jinde v Konfederaci. Žádný člověk, který zastával vládní úřad v Konfederaci, nesmí volit, proto vypadávají všichni, notáři počínaje a soudci konče, a přitom se lesy hemží podobnými lidmi. Zkrátka Yankeeové formulovali přísahu podmiňující amnestii tak, aby nikdo, kdo před válkou něco znamenal, nesměl vůbec k volbám. Ani vzdělaní, ani lepší, ani bohatí lidé.

No, já bych volit mohl, kdybych složil tu jejich zatracenou přísahu. V pětašedesátým jsem byl bez peněz a určitě jsem nebyl ani plukovník, ani žádnej jinej potentát. Ale já tu jejich přísahu skládat nebudu. Ani za nic! Kdyby se Yankeeové zachovali slušně, podepsal bych přísahu věrnosti, ale takhle ne. Můžu být vrácen do Unie, ale rekonstruovat se do ní nedám. Tu jejich přísahu nesložím,

ani kdybych nesměl do smrti k volbám… Jenže lůza jako mizera Hilton, ten volit smí, a lumpové jako Jonas Wilkerson, bílá žebrota jako Slatteryovic nebo nuly jako MacIntoshovi jakbysmet. A dneska o všem rozhodnou. Kdyby si vzali do hlavy, že vám předepíšou daně navíc desetkrát, můžou si to dovolit. Stejně jako každej negr může klidně zabít bělocha a nemusí se bát oběšení nebo…“

Will se rozpačitě odmlčel, on i Scarlett si v duchu vybavili, co potkalo bílou ženu, která žila sama na osamělé farmě blízko Lovejoy…

„Tihle negři nám můžou udělat, co je napadne, a jejich Úřad se za ně postaví i s armádou a ozbrojenými vojáky, a my nesmíme volit, ani hnout prstem?“

„Volit!“ vykřikla Scarlett. „Volit! Co mají, Wille, volby s tímhle vším vlastně společného? Mluvíme přece o daních… Wille, každý dobře ví, že Tara je dobrá plantáž. Kdyby to bylo nutné, mohli bychom si na ni vzít hypotéku a z ní zaplatit daně.“

„Slečno Scarlett, vy nejste blázen, ale občas vedete bláznivé řeči. Kdo, prosím vás, má tolik peněz, aby vám mohl půjčit na tuhle plantáž? Kdo kromě přivandrovalců, kteří se vás pokoušejí připravit o Taru? Vždyť každý má půdu. Každý se drží při životě díky půdě. Půdy se člověk nemůže zbavit.“

„Mám diamantové náušnice, které jsem našla u toho Yankeeho. Mohli bychom je prodat.“

„Slečno Scarlett, kdo v okolí má tolik peněz, aby si mohl dovolit kupovat náušnice? Lidi nemaj ani na bůček, natož na nějaký cingrlátka. Když máte deset zlatejch dolarů, tak jste na mou duši bohatší než většina sousedů.“

Oba se znovu odmlčeli a Scarlett měla pocit, jako by narážela hlavou do kamenné zdi. Během posledního roku narážela hlavou do mnoha kamenných zdí.

„Co budeme dělat, slečno Scarlett?“

„Nevím,“ odpověděla otupěle a přitom cítila, že je jí všechno jedno. Tahle kamenná zeď pro ni byla už příliš a najednou na ni

dolehla taková únava, až ji rozbolely kosti. Proč by měla dřít, zápasit a vyčerpávat se? Měla pocit, že na konci každého zápasu na ni stejně číhá porážka a ještě se jí posmívá.

„Nevím," opakovala. „Ale tatínkovi nic neříkejte. Dělal by si zbytečné starosti."

„Nic mu neřeknu."

„Už jste o tom s někým mluvil?"

„Ne. Šel jsem rovnou za vámi."

Samozřejmě, říkala si Scarlett v duchu, každý vždycky přijde se špatnými zprávami rovnou za mnou, ale už toho začínám mít dost.

„Kde je pan Wilkes? Třeba by nám poradil."

Will se po ní podíval svým mírným pohledem a Scarlett zase poznala, jako pokaždé ode dne, kdy se Ashley vrátil domů, že ví všechno.

„Štípe v sadu plaňky. Zaslechl jsem rány sekerou, když jsem se staral o koně. Ale s penězi nám nepomůže, nemá víc než my."

„Ale promluvit si s ním o nich můžu, to snad ano!" odsekla, vstala a odkopla kus prošívané přikrývky, do níž měla zabalené nohy.

Will se neurazil a dál si ohříval ruce nad ohněm v krbu. „Radši byste si měla vzít šál, slečno Scarlett. Venku je sychravo."

Ale Scarlett odešla bez šálu, protože jej měla nahoře a vnitřní potřeba spatřit Ashleyho a svěřit se mu se svými problémy nesnesla odkladu.

Kdyby se jí povedlo zastihnout ho o samotě! Od návratu neměla příležitost promluvit si s ním mezi čtyřma očima. Pořád se kolem něj ochomýtal někdo z rodiny, Melanie se na něj věšela a každou chvíli mu sahala na rukáv, aby se přesvědčila, že je opravdu tady. Pohled na toto šťastné majetnické gesto ve Scarlett probudil veškerou žárlivou nenávist, která v ní dřímala po dlouhé měsíce, kdy se domnívala, že Ashley je mrtvý. Ale teď se rozhodla, že si s ním promluví o samotě. A tentokrát jí v tom nikdo nezabrání.

Scarlett prošla pod holými větvemi ovocných stromů v sadu a umáčela si nohy od vlhkého býlí, které pod nimi bujelo. Uslyšela

rány sekerou, protože Ashley štípal na plaňky polena dovezená z močálu. Bylo třeba obnovit ohrady, které Yankeeové s takovým potěšením spálili, a nebyla to lehká práce. Všechno je tak zdlouhavý a těžký úkol, říkala si v duchu unaveně, a opravdu ji všechno zmáhalo, lezlo jí to na mozek a všeho měla plné zuby. Kdyby Ashley nebyl Melaniin muž, ale její, bylo by příjemné přijít k němu, položit hlavu na jeho rameno, rozplakat se a složit na něj své břemeno, ať si s ním poradí, jak umí nejlépe.

Scarlett obešla houští granátových jabloní, jejichž holé větve se chvěly v chladném větru, a uviděla Ashleyho, jak se opírá o sekeru a utírá si hřbetem ruky pot z čela. Měl na sobě cáry žlutohnědých kalhot a Geraldovu košili, kterou otec za lepších časů nosíval pouze na zasedání soudu a rožnění, nabíranou košili, která byla svému nynějšímu nositeli příliš krátká. Kabát si pověsil na větev, protože mu při práci bylo horko, teď stál, odpočíval a čekal, až k němu Scarlett dojde.

Při pohledu na Ashleyho v cárech a se sekyrou v ruce se jí srdce prudce rozbušilo pod náporem lásky, ale i vzteku na osud. Nemohla se prostě dívat na to, jak její elegantní Ashley chodí otrhaný a musí pracovat. Jeho ruce nebyly stvořeny pro hrubou práci a oblékat se měl jen do sukna a jemného prádla. Bůh ho předurčil k tomu, aby seděl ve skvělém domě, hovořil s příjemnými lidmi, hrál na klavír a psal věci, které zněly nádherně, i když nedávaly žádný smysl.

Scarlett nevadil pohled na vlastního syna chodícího v zástěrkách ušitých ze starých pytlů, ani na sestry ve starých kartounových šatech, nevadilo jí, že se Will dřel hůř než poslední nádeník, ale s Ashleym bylo všechno jiné. Ten byl pro tohle všechno příliš jemný a jí na něm bezmezně záleželo. Raději by štípala polena sama, než aby se dívala, že to musí dělat on.

„Říká se, že Abe Lincoln začínal štípáním planěk," přivítal ji Ashley, když k němu došla. „Představ si, kam až to můžu takhle dotáhnout!"

Scarlett se zamračila. Pokaždé mluvil o jejich strádání tímhle zlehčujícím tónem. Pro ni to byly smrtelně vážné věci a někdy ji jeho poznámky docela dráždily.

Bez obalu mu řekla, s čím se vrátil Will, stroze a stručně, a jak se mu svěřovala, cítila vnitřní úlevu. Určitě si bude vědět rady. Ashley však nic neříkal, ale když si všiml, že se celá třese, popadl kabát a přehodil jí ho přes ramena.

„Doufám," promluvila nakonec, „chápeš, že si někde budeme muset opatřit peníze?"

„Jistě," odpověděl, „jenže kde?"

„Na to se ptám já tebe," reagovala otráveně. Pocit úlevy, pramenící z toho, že se mohla někomu svěřit, zmizel. Když neumí pomoct, proč aspoň neřekne něco, čím by ji utěšil, třeba jen: „Je mi to moc líto."

Ashley se usmál.

„Za celou dobu, co jsem zpátky doma, jsem slyšel o jediném člověku, který má peníze, a sice o Rhettu Butlerovi," řekl.

Tetička Pittypat napsala před týdnem Melanii, že se Rhett vrátil do Atlanty v kočáře taženém párem nádherných koní a s kapsami plnými zelených dolarových bankovek. Mezi řádky však naznačovala, že k nim nepřišel poctivým způsobem. Tetička Pitty měla svou teorii, kterou s ní ostatně sdílela skoro celá Atlanta, podle níž se Rhett zmocnil vybájených milionů ze státní pokladny Konfederace.

„O Rhettovi se nebudeme bavit," odsekla Scarlett. „Je to skunk, jakého svět neviděl. Co s námi všemi bude?"

Ashley odložil sekeru, zadíval se před sebe a pohled mu zřejmě zabloudil do vzdálených končin, kam jej nemohla sledovat.

„To by mě zajímalo," promluvil po chvíli. „Zajímalo by mě, nejen co se stane s Tarou, ale i se všemi lidmi na Jihu."

Scarlett by nejraději vyhrkla: „Všechny i s celým Jihem může vzít čert! Ale co my?", ale neřekla nic, protože na ni pocit únavy dolehl silněji než kdy předtím. Ashley není k ničemu, ten jí nepomůže.

„Nakonec se stane, co se stává pokaždé, když se zhroutí nějaká civilizace. Lidé, kteří mají rozum a odvahu, se z toho vysekají, a ti, kdo je nemají, budou odváti větrem jako plevy. Bylo přinejmenším zajímavé, ne-li příjemné zažít Götterdämmerung."

„Cože?"

„Soumrak bohů. My Jižané jsme si naneštěstí mysleli, že jsme bohové."

„Proboha, Ashley! Nestůj tady a nevykládej mi nesmysly, když jde o nás, když zrovna my máme být odváti větrem jako plevy!"

Cosi z její podrážděné vyčerpanosti muselo proniknout do jeho mozku a probrat ho ze zadumání, protože něžně zvedl její ruce, obrátil je dlaněmi vzhůru a pohlédl na její mozoly.

„Máš nejkrásnější ruce, jaké znám," řekl a letmo jí políbil obě dlaně. „Jsou krásné, protože jsou silné a každý mozol na nich je medaile, Scarlett, každý puchýř vyznamenání za statečnost a nesobeckou oddanost. Zničila sis je kvůli nám všem, kvůli otci, sestrám, Melanii, jejímu dítěti, černochům i kvůli mně. Vím dobře, moje milá, co si myslíš. Myslíš si: Stojí tu jako nešika a vykládá mi slátaniny o mrtvých bozích, zatímco živým lidem hrozí nebezpečí. Nemám pravdu?"

Scarlett přikývla a přitom toužila, aby ji navždycky držel za ruce, ale Ashley je pustil.

„Přišla jsi za mnou a doufala, že ti pomůžu. Jenže já nevím jak." Zahořklým pohledem si změřil sekeru a hromadu polen.

„Přišel jsem o domov i všechny peníze, které jsem bral tak samozřejmě, že jsem si ani neuvědomoval, že je mám. A v tomhle světě se nehodím vůbec k ničemu, svět, do kterého jsem patřil, navždy pominul. Nemůžu ti pomoct, Scarlett, a když, snad jedině tím, že se ze všech sil budu snažit, aby se ze mě stal aspoň nešikovný farmář. Ale tím ti Taru nezachráním. Nemysli, že si neuvědomuju, v jak zoufalé situaci tady žijeme a jak jsme odkázáni na tvou milost… Ale ano, Scarlett, na tvou milost. V životě ti nedokážu splatit, co jsi z dobroty

srdce udělala pro mě a mou rodinu. Uvědomuju si to den ode dne naléhavěji. A den ode dne vidím jasněji, jak bezmocný jsem tváří v tvář všemu, co nás postihlo… Den ode dne mi ten můj zatracený útěk před skutečností ztěžuje možnost čelit novým a novým skutečnostem. Rozumíš mi, jak to myslím?“

Scarlett přikývla. Neměla sebemenší tušení, jak to myslel, ale bez dechu se chytala jeho slov. Vždyť s ní poprvé v životě mluvil o věcech, na které myslel pokaždé, kdy jí připadal tak vzdálený. Vzrušilo ji to, jako by se ocitla na prahu důležitého objevu.

„Je to prokletí – tahle neschopnost čelit holým skutečnostem. Do války pro mě život nebyl o nic skutečnější než stínohra za záclonou. A tak mi to taky vyhovovalo. Nesnáším, když mají věci příliš ostré obrysy. Jsem raději, když jsou příjemně rozmazané, tak trochu zamlžené.“

Ashley zmlkl, chabě se pousmál a celý se zachvěl, protože mu chladný vítr pronikl tenkou košilí.

„Jinými slovy, Scarlett, jsem zbabělec.“

Jeho řeč o stínohrách a zamlžených obrysech jí nic neříkala, ale poslední slova hovořila jazykem, jakému rozuměla. Věděla, že nejsou pravdivá. Linie jeho štíhlého těla od první do poslední vypovídaly o pokoleních statečných a odvážných mužů a Scarlett navíc znala nazpaměť, jak se choval ve válce.

„Ale to není pravda! Copak by se zbabělec zmohl na to, aby se u Gettysburgu vyšvihl na kanón a strhl ostatní k útoku? Copak by generál psal Melanii osobní dopis kvůli nějakému zbabělci? A…“

„To není odvaha,“ bránil se unaveně. „Boj je jako šampaňské. Stoupá do hlavy zbabělcům stejně rychle jako hrdinům. Na bojišti dokáže být statečný každý trouba, když má na vybranou, buď se zachovat statečně, nebo se dát zabít. Mluvím o něčem jiném. Moje zbabělost je tisíckrát horší, než kdybych vzal do zaječích, jakmile jsem zaslechl první výstřel z děla.“

Slova se mu drala z úst pomalu a obtížně, jako by ho bolelo je vyslovovat, samotný Ashley se tvářil, že je sám nad sebou a se smutkem v srdci vnímá, co vlastně řekl. Kdyby s ní takhle mluvil kdokoli jiný, Scarlett by takové výroky s pohrdáním odmítla jako falešnou skromnost a dožadování se chvály. Ale Ashley svá slova zřejmě mínil vážně a v očích měl pohled, který jí unikal – nebyl v něm strach, ani omluva, ale napjatá soustředěnost čelící náporu, před nímž se nebylo kam skrýt a jemuž se nešlo ubránit. Zimní vítr jí ovanul promáčené kotníky a Scarlett se znovu zachvěla zimou, ale ve skutečnosti se ani tolik neroztřásla chladem jako hrůzou, kterou v jejím srdci probouzela Ashleyho slova.

„Ale čeho se, Ashley, bojíš?“

„Bezejmenných věcí. Věcí, které znějí hrozně hloupě, když se o nich promluví. Většinou jde o to, že se život nečekaně stal příliš skutečným a že jsem se dostal do osobního styku, až příliš osobního styku, s některými prostými fakty života. Ne že by mi vadilo štípat tady v blátě polena, to ne, ale na druhé straně mi vadí, co tato skutečnost symbolizuje. Vadí mi, velice mi vadí, že jsem ztratil krásu starého života, který jsem měl tolik rád. Scarlett, život před válkou byl nádherný. Měl svůj lesk, dokonalost, úplnost i symetrii, podobně jako řecké umění. Asi se to netýkalo každého. Teď už to vím. Ale pro mě osobně žít U Dvanácti dubů znamenalo, že život má opravdovou krásu. A já jsem do toho života patřil. Byl jsem jeho součástí. Ale teď je s ním konec a já si v novém životě neumím najít své místo a mám strach. Vím, že za starých časů jsem jen sledoval stínohru. Vyhýbal jsem se všemu, co vystupovalo ze stínu, lidem i situacím, které byly příliš skutečné, příliš ze života. Nesnášel jsem, když se mi takové věci pletly do cesty. I tobě jsem se pokoušel vyhýbat, Scarlett. Byla jsi příliš živá a skutečná a já byl takový zbabělec, že jsem měl raději stíny a sny.“

„Ale co… co… Melly?“

„Melanie je můj nejušlechtilejší sen a patří jako neodmyslitelná součást k mému snění. Kdyby nepřišla válka, prožil bych celý život šťastně zahrabaný U Dvanácti dubů, spokojeně bych sledoval, jak život plyne, a nikdy bych se nestal jeho součástí. Ale když přišla válka, život, opravdový život, takový, jaký ve skutečnosti je, se na mě doslova vrhl. Když jsem prodělal křest ohněm – jistě si vzpomínáš, bylo to u Bull Runu –, viděl jsem kamarády, které jsem znal od dětství, roztrhané na kusy, slyšel jsem ržání umírajících koní a poznal jsem příšerný pocit na zvracení, když jsem spatřil, jak se vojáci, které jsem střelil, hroutí a plivají krev. Ale to nebylo na válce nejhorší, Scarlett. Nejhorší na válce byli lidé, s nimiž jsem byl nucen žít.

Celý život jsem se lidem vyhýbal a hrstku přátel jsem si velmi pečlivě vybral. Ale válka mě poučila, že jsem si vytvořil vlastní svět, plný vysněných lidí. Válka mi dala na srozuměnou, jací lidé ve skutečnosti jsou, ale nenaučila mě, jak s nimi mám žít. A mám strach, že se to do smrti nenaučím. Samozřejmě chápu, že abych uživil ženu a dítě, budu se muset prosadit ve světě lidí, s nimiž nemám nic společného. Ty, Scarlett, dokážeš popadnout život za rohy jako býka a otočíš mu hlavu, kam sama chceš. Ale co já? Kam se teď ve světě poděju? Říkám ti, že mám strach."

Zatímco Ashley hovořil tichým zvučným hlasem, Scarlett, zoufalá, že nechápe, o čem je řeč, zachytávala jednotlivá slova a pokoušela se pochopit jejich smysl. Ale slova jí unikala jako ptáci zvyklí žít ve volné přírodě. Něco Ashleyho drásalo jako krutý osten, ale Scarlett netušila, co.

„Scarlett, nevím, kdy přesně jsem si uvědomil, že moje soukromá stínohra skončila. Snad během prvních pěti minut bitvy u Bull Runu, když jsem uviděl první padlé. Hned jsem věděl, že je se vším konec a že už nemohu být pouhým divákem. Najednou jsem se sám ocitl před oponou, byl ze mě herec, který zaujímá pózy a dělá marná gesta. Můj malý vnitřní svět zmizel, zaplavili jej lidé, jejichž myšlenky

jsem nesdílel a jejichž činy mi byly stejně cizí jako činy Hotentotů. Dupali po mém světě zablácenými botami, a když jsem to už nemohl snášet, nenašel jsem žádné útočiště, kam bych se mohl uchýlit. Když jsem byl v zajetí, často jsem si v duchu říkával: Až tahle válka skončí, budu se moci vrátit ke starému životu a ke starým snům a zase budu sledovat stínohru. Ale návrat, Scarlett, není možný. A to, co nás teď všechny čeká, bude horší než válka a zajetí – a pro mě osobně dokonce horší než smrt… Tak vidíš, Scarlett, jak jsem trestán za svůj strach."

„Ale, Ashley," začala větu, nejistá na rozbředlé půdě zmatenosti, „když budeš mít strach, umřeme všichni hlady, ale – ale… Ach, Ashley, nějak se z toho určitě dostaneme! Vím určitě, že ano!"

Na okamžik se po ní podíval rozšířenýma, jasně šedýma očima, plnýma obdivu. Potom se v nich zničehonic objevil známý nepřítomný pohled a zoufalá Scarlett poznala, že vůbec nemyslí na smrt hladem. Scarlett a Ashley odjakživa mluvili jiným jazykem. Ale Scarlett ho milovala natolik, že pokaždé, když se v myšlenkách zatoulal daleko od ní, jako to provedl teď, měla pocit, jako by zapadlo hřející slunce a nechalo ji stát ve studené rose soumraku. Nejraději by ho popadla za ramena a strhla k sobě, aby si uvědomil, že je žena z masa a krve, ne bytost, o níž četl nebo snil. Kdyby tak mohla znovu zažít ten pocit totožnosti s Ashleym z dávno minulého dne, kdy se vrátil z Evropy, zastavil se na dolním konci schodiště v Taře a s úsměvem vzhlížel vzhůru k ní.

„Hladovění není nic příjemného," řekl. „Vím, co říkám, protože jsem hlad zažil, ale toho se nebojím. Mám strach, že nás čeká život bez pomalu plynoucí krásy našeho starého světa, který pominul."

Scarlett zoufale blesklo hlavou, že Melanie by mu asi rozuměla. Melly se s Ashleym vždycky bavila o podobných hloupostech, o poezii a knihách, o snech, měsíčních paprscích a hvězdném prachu. Ashley neměl strach z věcí, jichž se bála Scarlett, neměl strach z kručení v prázdném žaludku, z chladu zimního větru, ani vyhnání

z Tary. Dal se deptat strachem, jaký sama nikdy nezažila a ani si jej nedokázala představit. Vždyť čeho se člověk měl proboha bát v troskách zhrouceného světa kromě hladu, chladu a ztráty střechy nad hlavou?

Scarlett si říkala, že když bude bedlivě poslouchat, určitě přijde na to, jak Ashleymu odpovědět.

„Ach, jé!“ vyhrkla a z hlasu jí čišelo zklamání dítěte, které rozbalilo nádherně zabalený balíček a zjistilo, že je uvnitř prázdný Ashley pochopil a omluvně se usmál, jako by se chtěl ospravedlnit.

„Odpusť mi, Scarlett, tyhle řeči. Nedokážu ti to vysvětlit tak, abys mě chápala, protože nechápeš smysl strachu. Vždycky se dokážeš podívat skutečnosti přímo do tváře a v životě nemáš chuť před ní utéct jako já.“

„Utéct!“

Znělo to, jako by tohle bylo jediné pro ni pochopitelné slovo, jaké pronesl. Ashley měl jako ona dost zápasu a chtělo se mu utéci. Scarlett se zrychlil dech.

„Ach, Ashley,“ vykřikla, „mýlíš se. Já chci taky utéct. Mám toho všeho plné zuby!“

Nedůvěřivě povytáhl obočí a Scarlett mu položila ruku rozpálenou horečkou a naléhavou touhou na paži.

„Poslouchej, co ti řeknu,“ začala prudce a pak se z ní slova začala hrnout o překot. „Mám všeho plné zuby, to ti říkám rovnou. Mám toho až po krk a už to nebudu snášet ani o den déle. Zápasila jsem o jídlo i peníze, plela jsem, okopávala a česala bavlnu, orala jsem, ale už nemůžu dál. Říkám ti, Ashley, s Jihem je konec! Konec! Zmocnili se ho Yankeeové, osvobození černoši a přivandrovalci a pro nás tu není místo. Ashley, pojď, utečeme!“

Sklonil hlavu, aby se jí mohl podívat do obličeje hořícího teď jedním plamenem, a přejel ji ostrým pohledem.

„Ano, pojď utéct – necháme je tu všechny! Už se na ně nebudu dřít. Však on se o ně někdo postará. Vždycky se najde někdo,

kdo se postará o lidi, kteří se o sebe neumějí postarat sami. Ach, Ashley, pojď, utečeme spolu. Mohli bychom odjet do Mexika – mexická armáda potřebuje důstojníky a bylo by nám tam spolu dobře. Starala bych se o tebe, Ashley. Udělala bych, co bych ti na očích viděla. Víš, že nesnáším Melanii…“

Zůstal stát jako opařený a otvíral ústa, aby promluvil, ale přival jejích slov mu to nedovolil.

„Tenkrát jsi mi řekl, že mě miluješ víc než ji – přece si na ten den vzpomínáš! A já vím, že ses od té doby nezměnil! Poznám, že ses nezměnil! Před chvílí jsi sám řekl, že Melanie je jen sen… Ach, Ashley, pojď odsud utéct! Se mnou bys byl moc šťastný. A vůbec,“ dodala jedovatě, „Melanie nemůže… Doktor Fontaine říkal, že už nebude moct mít děti, a já bych ti mohla…“

Ashley jí stiskl ramena, až ji to zabolelo, a zarazila se, protože jí došel dech.

„Na ten den U Dvanácti dubů jsme měli zapomenout.“

„Copak myslíš, že bych na něj někdy mohla zapomenout? Tys na něj snad zapomněl? Můžeš mi říct do očí, že mě nemiluješ?“

Ashley se zhluboka nadechl a odpověděl bez rozmýšlení.

„Ne. Nemiluju tě.“

„Ale to je lež!“

„I kdyby to byla lež,“ odpověděl Ashley smrtelně vážným, klidným tónem, „stejně je zbytečné o tom mluvit.“

„Chceš říct…“

„Myslíš, že bych dokázal utéct a nechat tu Melanii s dítětem, i kdybych je nenáviděl? Zlomit Melanii srdce? Nechat je tu na milost a nemilost přátel? Scarlett, nepřeskočilo ti? Copak v sobě nemáš kousek slušnosti? Přece bys neopustila otce a sestry. Musíš se o ně postarat stejně jako já o Melanii a Beaua a vůbec nezáleží na tom, jestli toho máš dost nebo ne, prostě jsou jednou tady a ty se s nimi musíš nějak smířit.“

„Klidně bych je opustila… lezou mi krkem… mám jich plný zuby…“

Ashley se k ní sklonil a Scarlett si s píchnutím u srdce na okamžik myslela, že ji vezme do náruče. Ale Ashley ji místo toho pohladil po rameni a promluvil na ni tónem, jakým dospělí chlácholí malé děti.

„Vím, že ti všechno leze krkem a máš toho plné zuby. Proto takhle mluvíš. Nesla jsi na ramenou břemeno za tři muže. Ale já ti pomůžu – nebudu pořád takový divný…“

„Můžeš mi pomoct jedině tím,“ odpověděla schlíple, „že mě odsud odvezeš a začneš se mnou nový život někde, kde budeme mít příležitost být šťastni. Tady nás přece nic nedrží.“

„Nic,“ odpověděl tiše, „nic – až na čest.“

Podívala se po něm zmateným a zároveň roztouženým pohledem a jakoby poprvé v životě si všimla, jak sytě žlutou barvu, připomínající zlatou pšenici, mají obloučky jeho řas, jak hrdě mu sedí hlava na holé šíji a jak mu směšnými hadry z vyhublého těla pořád prosvítají rasa a důstojnost. Pohledy jejich očí se setkaly, z jejích žhnula obnažená prosba, jeho byly vzdálené jako horská jezera pod šedou oblohou.

Uviděla v nich porážku, konec svého šíleného snu, svých bláznivých tužeb.

Zaplavila ji vlna zoufalství a únavy, sklonila hlavu do dlaní a rozplakala se. Ashley ji nikdy předtím neviděl plakat. Nikdy předtím ho nenapadlo, že by ženy tak silného ducha, jako je ona, mohly vůbec uronit slzu, a podlehl vlastní něžnosti a výčitkám svědomí. Prudce se k ní vrhl a okamžitě ji držel v náruči, chlácholivě ji kolébal, tiskl si její černou hlavu k srdci a šeptal: „Miláčku! Ty můj statečný miláčku – neplač! Nesmíš plakat!“

Jakmile se jí dotkl, okamžitě ucítil, jak se v jeho sevření proměnila, a štíhlé tělo, které k sobě tiskl, zaplavilo šílenství a kouzlo, zelené oči, které k němu vzhlížely, se rozzářily horkým, měkkým žhnutím. Najednou nebyla pochmurná zima. Ashleymu se znovu vrátilo jaro, to polozapomenuté, provoněné, jaro plné zeleného šumění a šelestění, jaro lehkosti a lenošení, bezstarostné dny, kdy

mu tělo rozpalovaly touhy mládí. Trpká léta, která následovala, náhle zmizela a Ashley spatřil, že rty vzpínající se k jeho ústům jsou rudé a celé rozechvělé, a políbil Scarlett.

Scarlett cítila v uších podivně tiché šumění, jako by si k nim přikládala mořské mušle, tímto zvukem k ní tlumeně doléhalo prudké bušení jejího srdce. Tělo jako by jí tálo a splývalo s jeho, a tak nekonečnou chvíli stáli ve vzájemném splynutí, zatímco Ashley ji nenasytně hltal rty, jako by nedokázal mít nikdy dost.

Když se od ní konečně odtrhl, cítila, že se neudrží na nohou, a musela se opřít o ohradu, aby neupadla. Zvedla k němu oči rozzářené láskou a pocitem triumfu.

„Vidíš, že mě miluješ! Miluješ mě! Řekni to – řekni to!“

Pořád ji držel za ramena a Scarlett cítila, jak se mu chvějí ruce, a milovala ho o to víc. Toužila se k němu přitisknout, ale Ashley jí v tom zabránil a přitom ji pozoroval očima, z nichž se vytratila veškerá nepřítomnost pohledu, očima utrápenýma vnitřním zápasem a zoufalstvím.

„Nedělej to!“ varoval ji. „Ne! Jestli to uděláš, zmocním se tě hned tady, na tomto místě!“

Scarlett se rozzářila prudkým, roztouženým úsměvem, který nedbal o čas, o místo, o nic kromě vzpomínky na jeho rty přitisknuté na její.

Zničehonic s ní zatřásl, zatřásl s ní tak prudce, až se jí černé vlasy uvolnily a rozlétly dolů po ramenou, zatřásl s ní, jako by se vztekle rozzuřil na ni – i na sebe.

„Tohle nejde!“ vykřikl. „Povídám ti, že to nejde!“

Měla pocit, že kdyby s ní ještě jednou zatřásl, určitě by jí zlomil vaz. Byla oslepena vlastními vlasy a to, co udělal, jí vyrazilo dech. Vykroutila se mu a upřeně na něj hleděla. Na čele mu vyrazily drobné kapičky potu, pěsti měl křečovitě sevřené jakoby bolestí. Díval se jí přímo do obličeje a v očích měl tentokrát pronikavý pohled.

„Můžu za to já – ty ne, ale už se to víckrát nestane, protože hned teď vezmu Melanii i dítě a všichni okamžitě odjedeme."

„Odjedete?" vykřikla zoufale. „To nesmíš udělat!"

„Bůh ví, že udělám! Myslíš, že po tom, co se stalo, tady můžu zůstat? Vždyť by se to mohlo opakovat…"

„Ale, Ashley, ty nesmíš odjet. Proč bys odjížděl? Vždyť mě miluješ…"

„Chtěla jsi, abych to řekl. Tak dobře, řeknu ti to. Miluju tě."

Ashley se k ní sklonil v tak prudkém návalu bezmezné touhy, že před ním ucukla a opřela se o ohradu.

„Miluji tě, miluju tvou odvahu, paličatost, vnitřní žár i naprostou bezohlednost. Ptáš se, jak moc tě miluju? Tolik, že bych před chvílí málem porušil zákon pohostinství vašeho domu, v němž jsem i s rodinou našel útočiště, málem jsem zapomněl na nejlepší manželku, jakou muž může mít – miluju tě tolik, že jsem se tě málem zmocnil tady v tom blátě jako nějaký…"

Scarlett se snažila soustředit rozprchlé myšlenky, v srdci cítila chladnou bolest, jako by jí do něj někdo zabodl ledový rampouch. Když promluvila, zadrhávala se v řeči: „Když to tak cítíš – a nezmocnil ses mě – tak mě nemiluješ."

„V životě ti to nedokážu vysvětlit tak, abys mě pochopila."

Oba zmlkli a navzájem se pozorovali. Scarlett se zničehonic zachvěla a jako by se právě vrátila z dlouhé cesty, uvědomila si, že je zima, holá pole se ježí strništěm a že je celá prochladlá. Všimla si také, že se mu zase vrátil starý povznesený výraz, který tak dobře znala, že i v něm se zračí zima a že zdrsněl urážkou a výčitkami svědomí.

Nejraději by se obrátila, nechala ho stát na místě a sama utekla do bezpečí v domě, ale byla příliš unavená a nedokázala se pohnout. I promluvit pro ni znamenalo námahu.

„Nic mi nezbývá," ozvala se nakonec. „Nic mi nezbývá. Nic, co bych mohla milovat. Nic, oč bych mohla bojovat. Ty jsi mě opustil a já budu muset opustit Taru."

Dlouze se na ni zadíval, potom se sehnul a nabral hrst rudé půdy.

„Něco ti přece zbývá," řekl a do obličeje se mu vrátil chabý odlesk starého úsměvu, úsměvu, kterým se vysmíval sobě i jí. „Něco, co miluješ víc než mě, i když o tom třeba ani nevíš. Pořád ještě máš Taru."

Vzal ji za bezvládně visící ruku, vtiskl jí vlhkou hlínu do dlaně a ohnul jí prsty. Jeho ani její ruce už nežhnuly horečkou. Scarlett si chvíli prohlížela rudou půdu, která pro ni momentálně nic neznamenala. Pak se podívala na Ashleyho a matně si uvědomila, že v sobě má duchovní integritu, kterou nesmějí zničit ani její vášnivé ruce, ani ruce kohokoli jiného.

Neopustil by Melanii, ani kdyby to pro něho mělo znamenat smrt. Nikdy by si nevzal ji, Scarlett, ani kdyby se měl do konce života užírat láskou k ní, a vždycky by udělal všechno, aby si ji udržel od těla. Jeho brněním už nikdy nepronikne. Slova jako pohostinnost, věrnost a čest bral mnohem vážněji než ona.

Hlína ji studila v dlani, a tak se na ni znovu podívala.

„Jistě," řekla, „zbývá mi tohle."

Zpočátku ta slova nic neznamenala a rudá hlína byla pouhá hlína. Ale najednou se jí v mysli vynořila nezvaná myšlenka na moře rudé půdy obklopující Taru i na to, jak velice jí na ní záleželo, jak statečně musela bojovat, aby si ji uhájila – jak statečně bude bojovat, bude-li si ji chtít uchovat i nadále. Znovu se podívala na Ashleyho a v duchu se ptala, kam zmizela ta horká záplava citu. Dokázala myslet, ale nezmohla se na žádný cit, ani k němu, ani k Taře, protože v ní veškeré emoce vyschly.

„Nemusíš nikam jezdit," řekla zřetelně. „Nenechám vás všechny umřít hladem jen proto, že jsem se ti věšela na krk. Už se to nebude opakovat."

Obrátila se, vyrazila přes pole zpátky k domu a cestou si svázala rozpuštěné vlasy do uzlu na šíji. Ashley ji pozoroval a všiml si, že na odchodu vzdorně zvedla drobná hubená ramínka. To gesto zasáhlo jeho srdce víc než všechna slova, která mu řekla předtím.

Kapitola 32

Když stoupala po předním schodišti, pořád ještě tiskla v dlani kuličku rudé hlíny. Pečlivě se vyhnula zadnímu vchodu, protože chůvin ostříží zrak by určitě objevil nějakou závažnou vadu. Scarlett nechtěla vidět chůvu, ani nikoho jiného. Měla pocit, že by nesnesla pohled na nikoho a s nikým by nedokázala promluvit. Už se nestyděla, nebyla zklamaná ani zahořklá, cítila jen slabost v kolenou a bezedné prázdno v srdci. Tiskla hlínu tak silně, až jí vytékala mezi sevřenými prsty, a pořád si jako papoušek opakovala: „Ještě mi zbývá tohle. Ano, ještě mi zbývá tohle."

Nic jiného neměla, nic než tuhle rudou půdu, půdu, kterou byla před pouhými několika minutami ochotna odhodit jako roztrhaný kapesník. Teď jí byla znovu drahá a Scarlett se v duchu otupěle ptala, jak mohla být tak bláznivá a cenit si jí tak nízko. Kdyby Ashley podlehl, dokázala by s ním odejít a opustit rodinu i přátele bez jediného ohlédnutí, ale i v nynější citové prázdnotě si uvědomovala, že by jí puklo srdce, kdyby měla opustit tyhle drahé rudé kopce, dlouhé splavované strže a vyzáblé černé borovice. Myšlenky by se k nim až do smrti dychtivě vracely. Ani Ashley by nedokázal zaplnit prázdnotu, která by jí zbyla v srdci, kdyby se musela vytrhnout z kořenů zapuštěných v Taře. Jak byl Ashley moudrý a jak dobře ji znal! Stačilo, aby jí vtiskl do hrsti vlhkou zem, a tím ji přivedl k rozumu.

Scarlett se chystala zavřít dveře v hale, ale vtom uslyšela dusot koňských kopyt, obrátila se a vyhlédla na příjezdovou cestu. Zrovna teď musí přijet návštěva! Nemůže nikoho přijmout, nejraději by utekla do svého pokoje a vymluvila se na bolest hlavy.

Ale když se kočár přiblížil, touhu utéci přemohl úžas. Byl to zbrusu nový kočár lesknoucí se čerstvým lakem a postroj, také nový,

byl poset vyleštěnými mosaznými ozdobami. Určitě nějací cizí lidé. Nikdo známý neměl na podobnou novou parádu peníze.

Scarlett zůstala stát mezi dveřmi, pozorovala přijíždějící kočár a studený průvan jí honil sukně kolem umáčených kotníků. Potom kočár zastavil a vystoupil z něj Jonas Wilkerson. Scarlett byla natolik překvapena pohledem na jejich bývalého správce vystupujícího v nádherném zimníku ze skvělé ekvipáže, že na okamžik nemohla uvěřit vlastním očím. Will jí předtím vyprávěl, že Wilkerson vypadá dost zámožně od doby, co dostal místo v Úřadu pro osvobozené otroky. Pomohl si k pěkným penězům, tvrdil Will, okrádáním černochů nebo vlády, což vyšlo nastejno, nebo zabavováním bavlny na plantážích, kterou místopřísežně prohlašoval za majetek konfederační vlády. Určitě k té spoustě peněz nemohl v oněch těžkých dobách přijít poctivým způsobem.

Teď byl tady, vystupoval z elegantního kočáru a podával ruku ženě, přehnaně vyparáděné pro vrcholnou životní příležitost. Scarlett jediným letmým pohledem poznala, že barva šatů svou křiklavostí hraničí s vulgaritou, ale přesto ukázku krejčovského umění nenasytně hltala. Tak dlouho neviděla nové módní šaty! Vida! Letos se nenosí tak široké krinolíny, pomyslela si a pečlivě zkoumala róbu z červené skotské kostky. A kabátky se nosí tak krátké, blesklo jí hlavou, když ocenila paleto z černého sametu. A ten vyzývavý širák! Vysoké klobouky musely vyjít z módy, jelikož široký kastrůlek, na který hleděla, byl jen absurdní plochá věc z červeného sametu, sedící na ženské hlavě jako ztuhlá amoleta. Stužky se nezavazovaly pod bradou jako u starých vyšších klobouků, ale vzadu pod hustým chumáčem kudrlinek padajících zpod klobouku, kudrlinek, které se, jak si Scarlett nutně musela všimnout, nehodily k pleti ženy, ani k barvě a materiálu, z nějž byl ušit klobouk.

Když žena stanula na zemi a podívala se směrem k domu, Scarlett si uvědomila, že jí ten králičí obličejíček posypaný tlustou vrstvou pudru připadá povědomý.

„Ale to je přece Emmie Slatteryová!“ vykřikla, tak překvapená, že si ani neuvědomila, že mluví nahlas.

„Sim, ano, to jsem já,“ ozvala se Emmie, trhla hlavou a s podlézavým úsměvem vykročila směrem ke schodišti.

Emmie Slatteryová! Ta špinavá, rozcuchaná coura, jejíž nemanželské dítě pokřtila Ellen, Emmie, která za to Ellen nakazila tyfem a přivedla ji do hrobu. Tahle nevkusně vyparáděná, ordinérní, hnusná ukázka bílé žebroty stoupala po schodišti Tary, nesla hlavu pyšně vzhůru a usmívala se, jako by jí tu všechno patřilo. Scarlett si vzpomněla na Ellen a jakoby mávnutím kouzelného proutku prázdnotu v její duši zaplavil cit, nenávistný vztek schopný vraždy, který ji roztřásl jako prudký záchvat dny.

„Zmiz ze schodů, ty méněcennej ksindle!“ vykřikla. „Zmiz z naší půdy! Vypadni!“

Emmie poklesla čelist. Podívala se po Jonasovi, který vystoupil na pár schodů se svraštělým obočím. Přestože byl bez sebe vzteky, snažil se zachovávat důstojnost.

„Takhle nesmíte mluvit s mou ženou,“ prohlásil.

„Ženou?“ opakovala po něm Scarlett a vyprskla smíchem, z nějž čišelo urážlivé pohrdání. „Nejvyšší čas, že jste si ji vzal za ženu. Kdo vám pokřtil ostatní parchanty, když jste zabili moji matku?“

Emmie prudce vydechla. „No tohle!“ a rychle ustupovala zpátky ze schodů, ale Jonas jí zabránil v útěku ke kočáru tím, že ji hrubě uchopil za paži.

„Přijeli jsme na návštěvu – na přátelskou návštěvu,“ zavrčel. „A taky si popovídat o vážných věcech se starými přáteli…“

„Přáteli?“ Scarlettin hlas zněl jako švihnutí bičem. „Kdy jsme se přátelili s takovými, jako jste vy? Slatteryovi žili z naší milosti a odplatili nám dobročinnost tím, že přivedli matku do hrobu… A vy… vy… Tatínek vás vyhnal kvůli parchantovi, kterého jste měl s Emmie, a vy to dobře víte. Přátelé? Zmizte odsud, nebo zavolám pana Benteena a pana Wilkese!“

Emmie se při těch slovech vysmekla z manželova sevření, doběhla ke kočáru a vrhla se do něj tak bleskově, že Scarlett jen taktak zahlédla boty z lakové kůže s křiklavě rudými svršky a červenými střapci.

Jonas se mezitím roztřásl vztekem, který se vyrovnal Scarlettinu, a ve voskově bledém obličej zrudl jako krocan.

„Pořád jste taková povýšená a sebejistá, co? Jenže já vás mám prokouknutý. Vím, že nemáte ani boty. A taky vím, že z otce je idiot…"

„Táhněte odsud!"

„Však ono vás to brzy přejde. Vím, že nemáte ani vindru. Vím, že nemáte ani na daně. Přijel jsem s nabídkou, že od vás tohle místo koupím – chtěl jsem vám udělat slušnou nabídku. Emmie měla cukání na bydlení v tomhle domě. Ale teď vám na mou duši nedám ani cent! Vy nafoukaní irští křupani z rašelinišť konečně pochopíte, kdo tady vládne, až vám prodáme střechu nad hlavou kvůli nezaplacenejm daním. A já si tohle místo koupím – jak to tu stojí a leží sakumprásk i s nábytkem – a budu tady žít."

Takže na Taru si brousil zuby Jonas Wilkerson – Jonas a jeho Emmie, které napadla zvrácená myšlenka, že starou urážku smyjí tím, že se nastěhují do domu, v němž byli uraženi. Scarlett měla nervy napjaté nenávistí stejně jako v den, kdy namířila pistolí do obličeje yankeeovského vojáka a vystřelila. Litovala, že teď nemá v ruce tutéž pistoli.

„Radši tenhle dům zbořím, kámen po kameni, celý jej spálím a všechny pozemky posypu solí, než bych strpěla, abyste vy dva překročili náš práh," křičela. „Táhněte odsud, povídám! Táhněte!"

Jonas ji spaloval nenávistným pohledem, chystal se cosi říci, ale pak se otočil a vrátil se ke kočáru. Nasedl vedle své fňukající ženy a obrátil koně zpátky na příjezdovou cestu. Když odjížděli, Scarlett měla nutkání na ně plivnout. Opravdu si také odplivla. Věděla, že je to banální, dětinské gesto, ale ulevilo se jí. Vyčítala si, že si neodplivla dřív, aby ji viděli.

Tihle prokletí lotři, co se bratří s negry, si dovolí přijet až sem a posmívat se jí za její chudobu! Ten dobytek jí stejně nechtěl nabídnout slušnou cenu za Taru. Byla to jen záminka, aby mohl přijet a předvádět se i s Emmie, před jejíma, Scarlettinýma očima. Ti sprostí odrodilci, zavšivená bílá žebrota, která se chvástá, že bude žít v Taře!

Pak se jí nečekaně zmocnila hrůza a vztek ji okamžitě přešel. Krucinálfagot! Nastěhujou se sem a budou tady žít! Přece jim nemůže zabránit, aby si koupili Taru, nemůže jim zabránit, aby ji připravili o všechna zrcadla, postele a stoly, o Ellenin nábytek z leštěného mahagonu a z růžového dřeva i o všechno, na čem lpěla, přestože se děsila yankeeovských vetřelců. Ani o robillardovské rodinné stříbro. To jim nedovolím, dušovala se v duchu Scarlett. Nikdy, i kdybych měla vypálit dům do základů! Emmie Slatteryová v životě nešlápne ani na kousíček podlahy, po níž chodívala matka!

Scarlett zavřela dveře a opřela se o ně, protože byla celá vyděšená. Víc než toho dne, kdy jí v domě řádili Shermanovi vojáci. Tehdy se musela bát nanejvýš, že jí zapálí střechu nad hlavou. Tentokrát to bylo horší – tyhle mrzké, banální nuly že by měly žít v jejich domě a vychloubat se před svými stejně nízkými kumpány, jak vyhnali pyšné O'Hary? Možná by si sem dokonce přivedli i černochy a nechali je v domě jíst a spát. Will jí řekl, že Jonas dělá velký bengál kolem toho, že si připadá rovný s černochy, jedl společně s nimi, navštěvoval je u nich doma, vozil je v kočáře a objímal se s nimi.

Když si Scarlett představila, že by ji opravdu mohla potkat tato smrtelná urážka, srdce se jí rozbušilo tak, že sotva popadala dech. Snažila se soustředit na řešení problému a najít nějaké východisko, ale pokaždé, když se jí podařilo soustředit, roztřásl ji nový záchvat vzteku a hrůzy. Nějaké východisko přece musí existovat, někde musí být někdo, kdo má peníze a bude ochotný jí půjčit. Peníze se nemohly jen tak vypařit ze světa. Někdo je musí mít. Vtom si vybavila Ashleyho výsměšná slova: „… slyšel jsem o jediném člověku, který má peníze… Rhettu Butlerovi."

Rhett Butler. Scarlett chvatně vešla do salonu a zavřela za sebou dveře. Obklopilo ji zimní šero, které navíc tlumily zavřené okenice. Tady ji určitě hledat nebudou, právě to potřebovala, aby mohla o samotě v klidu přemýšlet. Myšlenka, která ji zrovna napadla, byla tak prostá, až se divila, že na ni nepřišla dřív.

„Opatřím si peníze od Rhetta. Prodám mu diamantové náušnice. Nebo si od něj peníze vypůjčím a náušnice mu nechám v zástavě, dokud nebudu moct dluh splatit."

Na okamžik pocítila tak velkou úlevu, až se jí málem udělalo mdlo. Bude moct zaplatit daně a ještě se Jonasu Wilkersonovi vysměje do očí. Vzápětí po této šťastné myšlence následovalo neúprosné poznání.

Daně budu muset platit i v následujících létech. Příští rok a potom rok za rokem až do smrti. Zaplatím-li tentokrát, další rok mi daně zvýší, a tak budou pokračovat, dokud mě nevyženou. Budu-li mít dobrou úrodu bavlny, zdaní mi ji tak, že za ni dohromady nic neuhlídám, anebo ji rovnou zabaví pod záminkou, že patří Konfederaci. Yankeeové a darebáci s nimi spřažení mě dostali tam, kde mě chtěli mít. Celý život, až do nejdelší smrti, se budu bát, že mě nějakým způsobem dostanou. Celý život budu mít strach, budu shánět peníze a udřu se k smrti jenom proto, abych viděla, že moje práce není k ničemu a že mi ukradnou mou bavlnu… Tři sta dolarů vypůjčených na zaplacení daní bude jen plivnutí do moře. Ale já se chci z téhle kaše dostat nadobro – abych mohla večer uléhat beze strachu, co se mnou bude příští den, příští měsíc nebo příští rok.

Její mozek vytrvale pracoval. Chladně a logicky se v něm rodila myšlenka. Myslela na Rhetta a v duchu viděla záblesk bílých zubů ve snědém obličeji, černé oči hladící ji jízlivým pohledem. Vybavila si horkou noc v Atlantě těsně před koncem obležení, kdy seděla napůl skryta v letní tmě na verandě před domem tetičky Pittypat, a znovu ucítila na paži žár, který mu sálal z ruky, když jí říkal: „Toužím po vás víc, než jsem kdy toužil po nějaké ženě – a také jsem na vás čekal déle než na kteroukoli jinou ženu."

Vezmu si ho, řekla si Scarlett v duchu chladnokrevně. Potom si už nikdy nebudu muset dělat starosti s penězi.

Byl to šťastný nápad, sladší než naděje na nebeskou spásu, nemuset se starat o peníze, vědět, že Tara je bezpečně v jejích rukou, rodina má co jíst a co na sebe a ona si už nikdy nebude muset rozbíjet hlavu o zeď!

Scarlett si připadala velice stará. Události toho odpoledne z ní vysály veškeré city, nejdřív znepokojující zpráva o daních, potom Ashley a nakonec její zuřivý vztek na Jonase Wilkersona. Opravdu v ní nezůstala špetka citu. Kdyby její citový potenciál nebyl naprosto vyčerpán, něco v ní by určitě protestovalo proti plánu, který se jí rodil v hlavě, protože ze všech lidí na světě nenáviděla Rhetta nejvíc. Ale nebyla v té chvíli schopna jakékoli emoce. Dokázala pouze přemýšlet a napadaly ji jen velice praktické myšlenky.

Řekla jsem mu pár strašných věcí tenkrát v noci, když nás jen tak opustil na silnici, ale určitě bych se z nich dokázala vymluvit, říkala si s pohrdáním, jistá si svým kouzlem. Až se s ním uvidím, nebudu šetřit medem, který mu budu mazat kolem pusy. Přesvědčím ho, že jsem ho odjakživa milovala a té noci jsem byla prostě vyvedená z míry a vyděšená. Muži jsou tak domýšliví, že uvěří všemu, co jim lichotí… Nesmím dopustit, aby ho třeba jen ve snu napadlo, jak jsem na tom špatně, aspoň do doby, než ho dostanu. Ne, nesmí se nic dozvědět, ani za nic! Kdyby jen maličko vytušil, jak jsme teď chudí, hned by pochopil, že mi jde o peníze, ne o něj. Naštěstí se nemůže nic dovědět, ani tetička Pittypat neví to nejhorší. Až si ho vezmu, bude nám muset pomoct. Přece nemůže nechat rodinu své ženy umřít hladem.

Jeho žena. Paní Butlerová. V jejím nitru se ozval jakýsi náznak odporu, skrytý hluboko pod chladným uvažováním, ale byl okamžitě umlčen. Scarlett si vzpomněla na trapné a nechutné události líbánek s Charlesem, na jeho rozechvělé ruce, jeho neohrabanost, jeho nepochopitelné city – a také na Wadea Hamptona.

Teď na to nebudu myslet. S tím si budu lámat hlavu, až si ho vezmu…

Až si ho vezme. V paměti se jí rozsvítilo. Páteří jí projel mráz. Znovu si vzpomněla na noc na verandě u tetičky Pittypat a na to, jak se ho zeptala, jestli si ji chce vzít, vzpomněla si také, jak odporně se zasmál a řekl: „Ale, miláčku, já nejsem na ženění."

Co když pořád není na ženění? Co když si ji přes veškeré její kouzlo a svůdnost odmítne vzít? Co když – jaká příšerná představa! – co když na ni úplně zapomněl a uhání jinou ženu?

„Toužím po vás víc, než jsem kdy toužil po nějaké ženě…"

Scarlett sevřela pěsti, až se jí nehty zaryly do dlaní. Jestli na mě zapomněl, donutím ho, aby si vzpomněl. Já už ho donutím, aby mě zase chtěl!

I kdyby si ji nechtěl vzít, ale pořád po ní toužil, stejně by se k penězům dostala. Vždyť ji požádal, aby se stala jeho milenkou.

V šedém přítmí salonu rychle vybojovala rozhodující bitvu se třemi nejmocnějšími svazky, které pociťovala v duši – se vzpomínkou na Ellen, s příkazy svého náboženství a se svou láskou k Ashleymu. Uvědomovala si, že věc, na kterou myslí, by byla matce odporná, dokonce i v nebi, kde určitě pobývá. Scarlett věděla, že smilstvo je smrtelný hřích i že její plán se při lásce, jakou chová k Ashleymu, rovná dvojnásobné prostituci.

Ale to všechno muselo ustoupit nemilosrdné chladnokrevnosti jejího uvažování a ostnu zoufalství. Ellen je mrtvá a smrt jí třeba přinesla pochopení pro všechno. Náboženství zakazuje smilstvo pod trestem pekelných plamenů, ale jestli si církev myslí, že ve snaze zachránit Taru a rodinu před smrtí hladem vynechá jedinou z nabízejících se možností – tak to teda ne. Ona, Scarlett, ji určitě nevynechá. Aspoň ne teď. A Ashley – Ashley ji přece nechce. Vlastně chce. Vzpomněla si, jak tiskl horké rty na její. Ale stejně si ji v životě nikam neodvede. Útěk s Ashleym jí kupodivu nepřipadal jako hřích, kdežto s Rhettem…

V matném šeru zimního odpoledne Scarlett došla na konec dlouhé cesty, na niž se vydala v noci, kdy padla Atlanta. Vyrazila jako zkažená, sobecká a nezkušená dívka překypující mládím i city, kterou život snadno vyvedl z míry. Ale teď u cíle z té dívky nic nezbývalo. Hlad a těžká dřina, strach a neustálé napětí, hrůzy války i Rekonstrukce z ní vyždímaly veškerou vřelost, mládí i měkkost. Kolem jádra její bytosti se vytvořil, vrstvu po vrstvě, tvrdý krunýř, krunýř, který během nekonečných měsíců ještě zesílil.

Až do dnešního dne ji držela při životě dvojí zbývající naděje. Doufala, že když válka skončila, život se postupně vrátí do starých kolejí. Doufala, že Ashleyho návrat dá znovu jejímu životu alespoň částečně smysl. Teď ji obě tyto naděje zklamaly. Pohled na Jonase Wilkersona před hlavním vchodem Tary ji přesvědčil, že pro ni stejně jako pro celý Jih válka nikdy neskončí. Nejostřejší srážky a nejbrutálnější odplata jí teprve začínaly před očima. A Ashley byl navždy přikován slovy, silnějšími než všechna pouta.

Zklamali ji mír i Ashley, oba v jednom dni, důsledkem bylo, že se zaplnila poslední trhlina v krunýři, poslední vrstva ztvrdla. Scarlett se stala přesně tím, před čím ji varovala babička Fontaineová, žena, která zažila to nejhorší a nemá se už čeho bát. Ani života, ani matky, ani ztráty lásky, ani veřejného mínění. Vyděsit ji mohly už jen hlad a její příšerný sen o hladu.

Teď, když se konečně v srdci zatvrdila proti všemu, co ji poutalo ke starým časům a ke staré Scarlett, se jí zmocnil zvláštní pocit lehkosti. Rozhodla se a díky bohu neměla strach. Neměla co ztratit a v hlavě jí zůstalo rozhodnutí, k němuž dospěla.

Kdyby se jí podařilo Rhetta vlákat do manželství, všechno by bylo skvělé. A kdyby ne – i tak by nakonec peníze dostala. Na okamžik se s neosobní zvědavostí sama sebe ptala, co se asi očekává od takové milenky. Trval by Rhett na tom, že ji bude držet v Atlantě, jak to lidé vykládali o něm a té ženské, Watlingové? Kdyby ji donutil zůstat v Atlantě, musel by jí pořádně platit – tolik, aby vyrovnala ztrátu,

vzniklou vynuceným pobytem mimo Taru. Scarlett neměla sebemenší tušení o skrytých stránkách mužského života a neměla možnost zjistit, co přesně by takové ujednání mělo obsahovat. Také jí vrtalo hlavou, jestli by z toho nemohla mít dítě. To by byla vyslovená hrůza.

Teď na to nebudu myslet. Budu na to myslet až později, řekla si a potlačila nepříjemnou myšlenku, aby nezviklala její rozhodnutí. Dnes večer oznámí rodině, že odjíždí do Atlanty a zkusí si vypůjčit peníze, a bude-li to nutné, uvalí na farmu hypotéku. S tím budou muset vystačit až do dne, kdy se dovědí, že ve skutečnosti je všechno jinak.

Když se rozhodla, co udělá, vztyčila hlavu a narovnala se. Nebude to snadné, to věděla předem. Předtím žádal Rhett o laskavosti ji a ona měla všechny trumfy v ruce. Ale teď se ocitla v postavení žebračky a žebráci si nemohou diktovat podmínky.

Ale já za ním nepřijdu jako žebračka. Přijdu jako královna, která mu ráčí dělat milosti. Stejně nic nepozná.

Scarlett přistoupila k dlouhému zrcadlu, zabírajícímu celou stěnu mezi okny, podívala se na sebe a držela hlavu hezky vzhůru. V popraskaném pozlaceném rámu spatřila úplně cizí ženu. Připadalo jí, jako by pořádně viděla samu sebe poprvé po celém roce. Každé ráno se pohledem do zrcadla letmo přesvědčila, že má čistý obličej a upravené vlasy, ale vždy příliš pospíchala kvůli jiným, naléhavějším záležitostem a vlastně se ani pořádně neviděla. Ale tahle cizí osoba! Tahle žena s propadlými tvářemi v žádném případě nemůže být Scarlett O'Harová! Scarlett O'Harová měla hezký, koketní, veselý obličej. Obličej, na nějž teď upřeně hleděla, však nebyl vůbec hezký a nebylo v něm sebemenší stopy po kouzlu, které si tak dobře pamatovala. Byl bledý a napjatý a černé obočí nad šikmo posazenýma zelenýma očima se vyděšeně ježilo na bílé pleti jako křidélka vyplašeného ptáčete. Z tohoto obličeje čišel tvrdý a štvaný pohled.

Nejsem dost hezká na to, abych ho okouzlila! blesklo Scarlett hlavou a znovu se jí zmocnilo zoufalství. Jsem hubená – bože, jsem tak strašně hubená!

Poplácala se po tvářích, nervózně si přejela po klíčních kostech a i skrz živůtek cítila, že jí vystupují. A ňadra měla tak malá, skoro jako Melanie. Bude si muset do šatů všít nabírané vycpávky, aby vypadala větší, a to, prosím, odjakživa pohrdala děvčaty, která se uchylovala k podobným lstem. Všité nabírání! Okamžitě jí připomnělo další potíž. Šaty! Podívala se na ty své a doširoka rozložila jejich spravované záhyby. Rhettovi se líbí dobře oblečené ženy, ženy oblečené elegantně podle poslední módy. Roztouženě si vzpomněla na zelené šaty se spoustou volánů, které si oblékla první den, když přestala nosit smutek, šaty, k nimž nosila zelený klobouk s pérem, který jí přivezl, a vybavila si i kompliment, který jí složil. Vzpomínala také s nenávistí násobenou závistí na červené šaty ze skotské kostky, na boty s červeným svrškem a střapci i na široký kastrůlek, v nichž se přišla předvést Emmie Slatteryová. Všechna ta paráda byla trošku křiklavá, ale nová a módní a rozhodně upoutávala pozornost. Ach, jak Scarlett toužila upoutávat pozornost! Hlavně pozornost Rhetta Butlera! Kdyby ji spatřil ve starých šatech, hned by poznal, že s Tarou to vůbec nevypadá dobře. Ale to se nesmí dovědět!

Byla pěkný blázen, když si myslela, že může jet do Atlanty a na požádání si ho otočit kolem prstu, když má, chudinka, hubený krk, vyhladovělé kočičí oči a staromódní šaty! Když z něj nedokázala vymámit nabídku k sňatku, dokud byla na vrcholu krásy a nosila své nejhezčí šaty, jak by mohla čekat úspěch teď, když je ošklivá a chatrně oblečená? Jestli píše tetička Pitty pravdu, Rhett musí mít nejvíc peněz z celé Atlanty a zřejmě si už vybral ze všech krásných žen, slušných stejně jako těch druhých. Takže, říkala si Scarlett pochmurně, já mám jen jedinou věc, kterou krásné ženy obvykle nemívají, a sice pevné rozhodnutí. A kdybych měla aspoň jediné pěkné šaty…

V Taře nebyly žádné pěkné šaty, dokonce ani šaty, které by nebyly už nejméně dvakrát obráceny a spravovány.

To je konec, řekla si Scarlett s hlavou zoufale skloněnou. Vtom si uvědomila, že na podlaze leží Ellenin mechově zelený sametový koberec, už celý prošlapaný, ošoupaný, roztrhaný a plný skvrn po nekonečné řadě vojáků, kteří na něm přespávali, a ten pohled ještě prohloubil sklíčenost, která se jí zmocnila, protože si při něm uvědomila, že celá Tara je stejně otrhaná a zanedbaná jako ona sama. Skličovala ji šeřící se místnost, a proto přistoupila k oknu, vytáhla je vzhůru, uvolnila okenice a vpustila dovnitř poslední světlo zapadajícího slunce. Pak zavřela okno a zahleděla se přes chmurnou pastvinu na temné cedry rostoucí na rodinném hřbitůvku.

Mechově zelené závěsy ji trochu dráždily, ale zároveň hladily tváře, když si o ně otírala obličej jako kočka, která se myje. Náhle je uviděla v úplně jiném světle.

Za okamžik už vlekla těžký stůl s mramorovou deskou po podlaze, až v něm stará zarezlá kolečka skřípala na protest proti takovému zacházení. Dotáhla stůl k oknu, vykasala si sukně, vylezla nahoru, postavila se na špičky a pokoušela se dosáhnout na těžkou tyč, na níž byly pověšeny závěsy. Málem na ni nedosáhla, a když se jí to podařilo, trhla jí tak netrpělivě, až vytrhla hřebíky ze dřeva a závěsy i s tyčí dopadly s rachotem na podlahu.

Jako mávnutím kouzelného proutku se otevřely dveře salonu a objevil se v nich široký chůvin obličej naplněný zvědavostí, obličej, z jehož každé vrásky čišelo nejčernější podezření. Chůva přejela nesouhlasným pohledem Scarlett stojící na špičkách na stole se sukněmi vykasanými až po kolena a právě se chystající seskočit na podlahu. V obličeji jí zářilo vzrušení spojené s vítězoslávou a to v chůvě probudilo náhlou nedůvěru.

„Co to děláte s portiérama slečny Ellen?“ obořila se na Scarlett.

„Co to, že posloucháš za dveřmi?“ zeptala se Scarlett, obratně seskočila na podlahu a zvedla kus těžkého zaprášeného sametu.

„Já vo voze a vy vo koze,“ bránila se chůva a chystala se na hrozící souboj. „Nemáte se co šťourat v portiérách slečny Ellen, vytrhávat

tyče ze dřeva a válet všecko po zemi v prachu. Slečna Ellen si na svejch portiérách strašně zakládala a já nedopustím, aby se s nima zacházelo takhlenc, jak to děláte vy."

Scarlett blýskla po chůvě zelenýma očima, očima, v nichž žhnula horečnatá radost, očima připomínajícíma nevycválanou holčičku ze starých zlatých časů, po nichž chůva tolik vzdychala.

„Skoč nahoru do podkroví a přines mi krabici se střihy na šití, chůvo," vykřikla Scarlett a lehce černošku postrčila. „Budu mít nové šaty."

Chůvu rozhořčovalo pouhé pomyšlení, že by se měla se svými sto kily trmácet kamkoli, natož do podkroví, a zároveň se v ní začínalo rodit strašlivé podezření. Prudce vytrhla Scarlett oba závěsy a přitiskla si je na svá mohutná visící prsa, jako by to byly nějaké relikvie.

„Esli si myslíte, že si ušijete šaty z portiér slečny Ellen, tak to teda ne! Jedině přes mou mrtvolu!"

V obličeji její mladé paní se mihl výraz, který chůva soukromě nazývala „zabejčilý", ale okamžitě se rozplynul v úsměv, jemuž chůva dokázala těžko odolávat. Stará černoška se jím nedala zmýlit. Věděla, že slečna Scarlett se k tomuto úsměvu uchyluje pouze proto, aby prosadila svou, a chůva byla pevně rozhodnuta, že se v této věci nedá obměkčit.

„Chůvo, nebuď lakomá. Pojedu do Atlanty půjčit si peníze a musím mít nové šaty!"

„Žádný nový šaty nepotřebujete. Žádná dáma nový šaty nemá. Všecky nosej starý a eště sou na ně pyšný. Dcera slečny Ellen může klidně chodit v cárech, dyž si umane, a všichni si jí musej vážit, jako dyby chodila v hedvábí."

Zabejčilý výraz se začínal vracet. Jéminářku, dyť je zrovna k popukání, jak slečinka Scarlett, čim je starší, tim víc se podobá panu Geraldovi a míň slečně Ellen!

„Ale, chůvo, vždyť víš, že nám tetička Pitty psala, že slečna Fanny Elsingová se tuhle sobotu vdává, a já samozřejmě půjdu na svatbu. Tam nemůžu bez nových šatů."

„Ty šaty, co máte na sobě, sou stejně hezký jako šaty, v kerejch se bude vdávat slečna Fanny. Slečna Pitty psala, že Elsingovic sou děsně chudý."

„Ale já musím mít nové šaty! Chůvo, neumíš si představit, jak potřebuju peníze. Daně…"

„Sim, ano. Vo daních vim šecko, ale…"

„Ty o nich víš?"

„Přeci mi pámbu dal uši, tak musim slyšet, ne? Zvlášť dyž se pan Will ani nenamáhá za sebou zavřít dvéře."

Existoval vůbec nějaký rozhovor, který by chůva tajně nevyslechla? Scarlett vrtalo hlavou, jak se tohle mohutné tělo, pod nímž se třásl celý dům, dokázalo plížit tiše jako divoká šelma, pokud si jeho majitelka usmyslela, že bude poslouchat, co si kdo povídá.

„Tak dobře, když jsi slyšela tohle všechno, určitě jsi taky slyšela, s čím přišli Jonas Wilkerson a ta jeho Emmie…"

„Sim, ano," odpověděla chůva a v očích jí žhnulo.

„Tak nebuď takový mezek, chůvo. Nechápeš, že mi nezbývá nic jiného než jet do Atlanty a opatřit peníze na daně? Musím sehnat nějaké peníze. Musím to udělat!" Scarlett se praštila pěstičkou do dlaně druhé ruky. „Proboha, chůvo, vždyť nás všechny vyženou z domu a kam se pak podějeme? Chceš se tu se mnou hádat kvůli takové maličkosti, jako jsou matčiny závěsy, když se ta lůza Emmie Slatteryová, která přivedla matku do hrobu, chystá nastěhovat do našeho domu a chce spát v posteli, v níž spávala maminka?"

Chůva přešlápla z nohy na nohu jako slon, který si potřebuje trochu odpočinout. Matně tušila, že se právě dává obměkčit.

„Sim, ne. Nechci, aby se lůza nastěhovala do domu slečny Ellen, ani abysme se voctli bez střechy nad hlavou, ale…" Zničehonic si změřila Scarlett obviňujícím pohledem: „Vod koho si vlastně chcete pučit ty peníze, že na to potřebujete nový šaty?"

„To je," odpověděla Scarlett, celá zaskočená, „moje věc."

Chůva si ji pronikavě změřila, jako to dělávala, dokud byla Scarlett malá a marně se snažila najít věrohodné omluvy pro své prohřešky. Jako by četla její myšlenky. Scarlett nezbylo než proti své vůli sklopit oči, poprvé se zachvěla provinilým pocitem z toho, co chystala, který se jí postupně zmocňoval.

„Tak vy teda potřebujete ouplně nový šaty, abyste si mohla pučit peníze. To mi nepřipadá normální. A nemůžete mi říct, vod koho ty peníze budou."

„Neřeknu vůbec nic," bránila se Scarlett s nevolí. „Je to moje věc. Dáš mi ty závěsy a pomůžeš mi ušít nové šaty?"

„Sim, ano," přisvědčila chůva zjihle, kapitulovala tak nečekaně, až tím vzbudila ve Scarlett podezření. „Pomužu vám s ušitím. Zrovna mě napadá, že bysme ze saténovýho podšití portiér mohly udělat spodničku a rozstříhaný krajky by se mohly hodit na vozdobu spodních kalhotek."

Chůva podala Scarlett sametové závěsy a po obličeji se jí rozlil poťouchlý úsměv.

„Slečna Melly s váma pojede do Atlanty, slečno Scarlett?"

„Ne!" vyhrkla Scarlett ostře, protože jí začínalo svítat, co bude následovat. „Pojedu sama."

„To si myslíte vy," prohlásila chůva rozhodným tónem, „ale já vás budu doprovázet i s vašema novýma šatama. Tak to bude, nepustím vás ani na krok."

Scarlett si představila, jak jede do Atlanty a hovoří s Rhettem, přičemž chůva v pozadí div nepraskne důležitostí nad svou funkcí gardedámy a tváří se jako mohutný černý Kerberos. Znovu se usmála a položila ruku na chůvinu paži.

„Milá chůvo, je od tebe moc hezké, že chceš jet se mnou a pomáhat mi, ale co by si tady bez tebe všichni počali? Víš přece, že prakticky řídíš celý chod domácnosti v Taře."

„No tak," ulevila si chůva. „Na sladký řečičky mě nenachytáte, slečno Scarlett. Znám vás přeci vod narození, vod doby, co sem

vás zabalila do první plínky. Dyž vám říkám, že s váma pojedu do Atlanty, tak pojedu a basta. Slečna Ellen by se musela vobracet v hrobě, dybysem vás nechala ject samotnou do města, kerý se hemží Yankeema, svobodnejma negrama a podobnou chátrou."

„Ale já přece budu bydlet u tetičky Pittypat," chytala se stébla Scarlett.

„Slečna Pittypat je jemná dáma a myslí si, že všecko vidí, ale ve skutečnosti nevidí a neví nic," prohlásila chůva, majestátně se obrátila, čímž dala najevo, že rozmluva skončila, a odešla ze salonu do haly. Podlaha se pod ní třásla, když volala: „Prissy, moje milá! Vyběhni po schodech nahoru a přines slečně Scarlett z podkroví krabici se střihama a pokus se taky najít dobrý nůžky, ale ne abys kolem toho měla spoustu řečí jako dycky."

Tohle mi chybělo, ulevila si v duchu zoufalá Scarlett. Radši bych utíkala před bloodhoundem, kterého na mě poštvali.

Když po večeři sklidili ze stolu, Scarlett s chůvou rozprostřely po jídelním stole střihy a Suellen s Carreen pilně páraly saténové podšití ze závěsů a Melanie vyčesávala čistým kartáčem na vlasy prach ze sametu. Gerald, Will a Ashley seděli na různých místech jídelny, kouřili a posmívali se ženskému snažení. Ze Scarlett jako by na všechny vyzařoval pocit příjemného vzrušení, které nemohli pochopit. Scarlett se vrátila barva do obličeje, v očích jí jiskřil jasný tvrdý třpyt a často se smála. Její smích všechny těšil, protože ji už celé měsíce neslyšeli upřímně se zasmát. Největší radost měl Gerald. Když sledoval, jak se dcera svižně míhá po jídelně, měl v očích méně nepřítomný pohled než obvykle, a kdykoli se mu ocitla na dosah, spokojeně ji pohladil. Všechny mladé ženy byly vzrušeny, jako by se chystaly na ples, páraly, stříhaly a stehovaly, jako by šily vlastní plesové šaty.

Scarlett se chystala do Atlanty vypůjčit si peníze, anebo v případě nutnosti uvalit na Taru hypotéku. Ale co je vlastně hypotéka?

Scarlett tvrdila, že ji snadno splatí z peněz za bavlnu, která se urodí příští rok, a ještě jim zbyde. Tvrdila to tak rozhodným tónem, že nikoho nenapadlo se na něco ptát. A když se vyptávali, kdo jí půjčí hotové peníze, odpovídala: „Kdo se moc ptá, moc se doví," tak rozmarně, až se všichni smáli a dobírali si ji kvůli jejímu příteli, který disponuje miliony.

„Určitě to bude kapitán Butler," prohlásila Melanie škádlivě a všichni vybuchli smíchem nad takovou nehorázností, jelikož věděli, jak ho Scarlett nenávidí, a zmíní-li se o něm, neřekne mu jinak než „ten skunk Rhett Butler".

Ale Scarlett se té poznámce nesmála a Ashley se smát přestal, jakmile si všiml, že chůva střelila po Scarlett krátkým, kradmým pohledem.

Suellen, pohnuta rozpoložením, v němž se všichni při této příležitosti ocitli, až k velkorysosti, vyrukovala se svým límcem z irských krajek, sice trochu obnošeným, ale pořád ještě docela hezkým, a Carreen naléhala na Scarlett, aby si na cestu do Atlanty vzala její střevíčky, protože byly nejzachovalejší z veškeré obuvi v Taře. Melanie prosila chůvu, aby jí nechala dost sametových odstřižků, protože chtěla potáhnout prošoupanou kostru ošumělého klobouku, a vyvolala salvy smíchu prohlášením, že starý kohout přijde o nádherná bronzová a zelenočerná péra z ocasu, neuteče-li okamžitě do močálu.

Scarlett sledovala míhající se prsty, a když uslyšela smích, změřila si všechny pohledem, z nějž čišela skrývaná zahořklost a pohrdání.

Nemají představu, co se skutečně děje se mnou, s nimi samotnými, ani s celým Jihem. Pořád si navzdory všemu myslí, že se nikomu nemůže stát nic opravdu strašného, protože jsou to právě oni – O'Harové, Wilkesové, Hamiltonové. Dokonce i černoši uvažují stejně. Ach, bože, jsou to blázni! Do smrti nic nepochopí! Budou přemýšlet a žít jako předtím a nic je nezmění. Melly klidně dokáže chodit v hadrech, sklízet bavlnu a dokonce napomáhat vraždě, ale stejně se tím nezmění. Pořád to je ta dokonalá dáma, ostýchavá

a dobře vychovaná paní Wilkesová! Ashley může zažít zabíjení ve válce, být zraněn a držen v zajateckém táboře, vrátit se domů, kde ho nečeká nic, a pořád to je tentýž gentleman, jakým byl, když mu patřilo celé panství U Dvanácti dubů. Will je jiný. Ví, jak na tom opravdu jsme, jenomže ten nemá co ztratit. A Suellen s Carreen – ty si myslí, že tohle všechno je jen přechodný stav. Nezmění se, aby se přizpůsobily novým podmínkám, protože věří, že všechno brzy skončí. Myslí si, že bůh učiní zázrak, jímž zasáhne speciálně v jejich prospěch. Ale jediný zázrak, který se stane, bude zázrak, který udělám já s Rhettem Butlerem… Nikdo z nich se nezmění. Možná že ani nemůžou. Já jsem jediný člověk, který se tu změnil – a ani já bych se nezměnila, kdybych vysloveně nemusela.

Chůva nakonec vypudila muže z jídelny a zavřela za nimi dveře, takže zkoušení mohlo začít. Pork odvedl Geralda nahoru a uložil ho do postele, Ashley s Willem osaměli v přední hale, kde svítila jediná lampa. Chvíli oba mlčeli a Will žvýkal tabák jako nějaké ztichlé, zamyšlené zvíře. Ale jeho dobrácký obličej nebyl zdaleka klidný.

„Ta cesta do Atlanty," promluvil konečně pomalu, „se mi nechce líbit. Ani v nejmenším."

Ashley se rychle podíval po Willovi a pak beze slova odvrátil pohled, v duchu se ptal, jestli se Willa zmocnilo stejně hrozné podezření, jakému se sám musel bránit. Ale to nebylo možné. Will netušil, co se odpoledne odehrálo a jak ta událost dohnala Scarlett k zoufalství. Will si určitě nevšiml, jak se tvářila chůva při zmínce o Rhettu Butlerovi, navíc neměl tušení ani o Rhettově bohatství, ani o jeho špatné reputaci. Ashley alespoň předpokládal, že Will nemůže o těchto věcech vědět, ale po návratu do Tary si všiml, že Will stejně jako chůva ví o různých věcech, aniž mu o nich někdo řekl, a dovede je vytušit dřív, než se doopravdy stanou. Ve vzduchu viselo jakési neštěstí, ale Ashley neměl ponětí, jaké, a nebyl schopen před ním Scarlett ochránit. Toho večera na něho ani nepohlédla a tvrdá rozjásaná veselost, s níž se k němu obracela, ho děsila. Podezření,

která na něj dotírala, byla tak strašná, že se nedala vyjádřit slovy. Neměl právo urazit ji tím, že by se zeptal, jsou-li pravdivá. Sevřel bezmocně pěsti. Vůči Scarlett nemohl uplatňovat žádná práva; dnes odpoledne všechna navždy ztratil. Nemohl jí pomoci. Nikdo jí nemohl pomoci. Když si vybavil chůvu a vzpomněl si, s jak pochmurnou rozhodností stříhala sametové závěsy, trochu pookřál na duchu. Chůva se o Scarlett postará, ať bude její svěřenkyně chtít nebo ne.

Tohle všechno jsem zavinil já, řekl si v duchu malomyslně. Dohnal jsem ji k tomu.

Vzpomněl si, jak odpoledne zvedla vzdorně ramena, když se od něj odvracela, vzpomněl si, jak křečovitě nesla hlavu vzhůru. Při vzpomínce mu roztálo srdce, zmítané vlastní bezmocností a dojaté obdivem. Věděl, že sama nezná pojem rytířskost a že by se po něm tázavě podívala, kdyby jí řekl, že je nejrytířštější bytost, jakou v životě poznal. Věděl, že netuší, kolik opravdu ušlechtilých vlastností jí připisuje, považuje-li ji za rytířskou bytost. Věděl, že bere život tak, jak přichází, čelí svým houževnatým rozumem všem překážkám, které se jí mohou postavit do cesty, zápasí dál s rozhodností, která neuznává porážku, a nevzdává se, ani když sama ví, že porážka je nevyhnutelná.

Ale během posledních čtyř let viděl spoustu lidí, kteří odmítali uznat vlastní porážku, spoustu mužů, kteří se nadšeně vrhali na koni do předem ztracených bitev prostě proto, že byli rytířští. A samozřejmě byli poraženi.

Ashley, hledící v matně osvětlené hale na Willa, si v duchu říkal, že v životě nepoznal větší rytířskost než rytířskost, s níž se Scarlett chystala dobýt svět v šatech ušitých z matčiných sametových závěsů a s pérem z domácího kohouta na klobouku.

Kapitola 33

Když Scarlett s chůvou vystoupily druhý den odpoledne v Atlantě z vlaku, foukal úporný studený vítr a mraky ženoucí se nad jejich hlavami byly tmavošedé jako břidlice. Nádraží nebylo ještě po vypálení města obnoveno, takže musely vystoupit uprostřed dávno zhaslých oharků a bláta pár kroků za zčernalými troskami, označujícími místo, kde stávala nádražní budova. Scarlett se ze zvyku rozhlížela po strejdovi Peterovi a kočáru tetičky Pitty, protože za války na ni při každém přejezdu z Tary zpátky do Atlanty čekával. Pak se musela ušklíbnout nad vlastní roztržitostí. Peter tu samozřejmě nemohl čekat, jelikož tetičku Pitty na svůj příjezd nepřipravila, navíc si vzpomněla, jak stará dáma v jednom dopise plačtivě lamentovala nad smrtí staré herky, kterou Peter „vopatřil" v Maconu, aby mohl tetičku po podepsání kapitulace dovézt zpátky do Atlanty.

Scarlett se rozhlížela po ploše spáleniště, jestli by náhodou nenašla povoz patřící někomu ze starých přátel a známých, který by je dovezl k domu tetičky Pitty, ale nepoznala nikoho ani z bělochů, ani z černochů. Nikdo ze starých přátel momentálně nevlastnil kočár, pokud byla pravda všechno, co jim psala Pitty. Časy byly tak zlé, že bylo obtížné opatřit jídlo a střechu nad hlavou pro lidi, na zvířata nezbývaly prostředky. Většina tetiččiných přátel chodila jako ona pěšky.

U nákladních vagonů stálo několik vozů, na které překládali zboží, kousek dál čekalo pár zablácených bryček s cizími hrubými kočími a pak už jen dva kočáry. Jeden byl uzavřený, druhý otevřený a v něm seděla naparáděná žena s yankeeovským důstojníkem. Scarlett se při pohledu na jeho uniformu prudce nadechla. Přestože jí Pitty psala, že v Atlantě je posádka a ulice se hemží vojáky, první pohled na modré uniformy ji rozrušil a vyděsil. Bylo těžké si uvědomit, že válka už skončila a tenhle voják ji nebude pronásledovat, urážet, ani okrádat.

Při pohledu na poměrnou prázdnotu obklopující vlak, kterým přijely, si vybavila ráno toho dne v roce 1862, kdy přijela do Atlanty jako mladá vdova zahalená do černého krepu a unuděná k smrti. Vybavila si, jak se prostor před nádražím hemžil nákladními vozy, kočáry a sanitními vozíky a jak se ze všech stran ozývalo hlučné klení a pokřikování vozků i lidí hlasitě zdravících přátele. Povzdechla si nad opojným vzrušením válečných dnů a pak znovu při pomyšlení, že budou muset jít pěšky celou cestu až k tetičce Pittypat. Ale doufala, že na Broskvoňové ulici třeba potkají známého, který je sveze.

Jak se tak rozhlížela, černoch hnědý jako kůže koňského sedla popojel s uzavřeným kočárem až k ní, sehnul se z kozlíku a nabídl jí své služby: „Hledáte povoz, milospani? Za dva šupy vás vemu, kam budete chtít po celý Atlantě."

Chůva se ho pokusila zpražit hrozivým pohledem.

„Najmutej kočár!" zaburácela. „Černej, víš ty vůbec, kdo my sme?"

Chůva byla černoška z venkova, ale v mládí žila ve městě a věděla, že žádná počestná žena v životě necestovala nájemným povozem – a už vůbec ne uzavřeným kočárem – bez doprovodu muže z rodiny. Společenskou konvenci by v takovém případě nemohla uspokojit ani přítomnost černošské služky. Chůva zpražila Scarlett výhrůžným pohledem, neboť si všimla, že toužebně hledí po kočáru.

„Pojte vocuď, slečno Scarlett! Dyť je to najmutej kočár a svobodnej negr! Tomu tedy řikám dvojice!"

„Já nejsem žádnej svobodnej negr," ohradil se dotčeně kočí. „Já patřim starý slečně Talbotový a todlencto je její kočár a já s nim jezdim, abych nám vydělal peníze."

„Kerá slečna Talbotová to je?"

„Slečna Suzannah Talbotová z Milledgeville. My sme se sem přistěhovali, dyž zabili starýho Marsa."

„Znáte ji, slečno Scarlett?"

„Bohužel," odpověděla Scarlett s lítostí. „Znám moc málo lidí z Milledgeville."

„Tak pudem pěšourem," rozhodla chůva přísně. „A ty si jeď po svejch, černej."

Chůva uchopila vak, v němž byly uloženy Scarlettiny nové sametové šaty, klobouk a noční košile, pod paží stiskla úhledný uzlík z velkého kapesníku, v němž měla svázány všechny své věci, a hnala Scarlett před sebou přes celou plochu posetou zmoklými oharky. Scarlett se nehádala, přestože by se raději svezla kočárem, jelikož si nepřála konflikty s chůvou. Chůva se od včerejšího odpoledne, kdy ji nachytala se sametovými závěsy, tvářila tak ostražitě a podezíravě, že se to Scarlett vůbec nelíbilo. Bude těžké uniknout jejímu pohledu a Scarlett nechtěla v chůvě probouzet bojovnost dřív, než to bude nezbytně nutné.

Kráčely po úzkém chodníku vedoucímu k Broskvoňové ulici a Scarlett byla zdrcená a smutná, protože jí Atlanta připadala zničená a úplně jiná, než jakou si pamatovala. Prošly kolem zříceniny hotelu Atlanta, kde bydlívali Rhett a strýček Henry, teď z elegantního podniku zbývala jen kostra, zbytky zčernalých zdí. Skladiště, která se táhla čtyři sta metrů podél železničních tratí a obsahovala tuny vojenského materiálu, nebyla obnovena a jejich obdélníkové základy pochmurně zely pod temnou oblohou. Bez souvislé řady budov po obou stranách a bez nádraží, které zmizelo, působily tratě holým a bezmocným dojmem. Někde uprostřed těchto ruin musí být, k nerozeznání od ostatních trosek, zbytky jejího vlastního skladiště postaveného na pozemku, který jí odkázal Charles. Strýček Henry za ni zaplatil loňské daně. Někdy mu ty peníze bude muset vrátit. Tím jí přibyla další starost.

Když zahnuly do Broskvoňové ulice, Scarlett se podívala směrem k Five Points a vykřikla, jako by ji praštil palicí. Přestože jí Frank podrobně vyprávěl, jak město vyhořelo do základů, neuměla si představit tak naprostou zkázu. V její mysli město, které měla tolik ráda, dosud stálo a bylo plné budov tisknoucích se k sobě i nádherných rodinných domů. Ale Broskvoňová ulice, která ležela před Scarlett,

byla zbavena všech význačných bodů a připadala jí stejně cizí, jako by ji viděla poprvé v životě. Tahle zablácená ulice, po níž projela za války nejméně tisíckrát, po které prchala se skloněnou hlavou a nohama roztřesenýma strachem, když jí nad hlavou za obležení vybuchovaly dělostřelecké granáty, tahle ulice, kterou naposledy viděla v žáru, shonu a hrůze dne, kdy nastal všeobecný ústup, jí připadala tak cizí, že se jí chtělo plakat.

Přestože během roku, který uplynul ode dne, kdy Sherman odtáhl z hořícího města a vojáci Konfederace se vrátili, vyrostlo mnoho nových staveb, v okolí Five Points pořád ještě zely prázdné plochy, na nichž uprostřed džungle odpadků, uschlého plevele a janovce trčely hromady očouzených rozlámaných cihel. Stály tam trosky několika málo budov, na které se pamatovala, nezastřešené cihlové zdi, jimiž prosvítalo tlumené denní světlo, zející okna beze skla, komíny tyčící se opuštěně nad zbytky domů. Sem tam její pohled s radostí spočinul na známém obchodě, který částečně přežil ostřelování i požár a byl mezitím opraven, takže se nové cihly jásavě odrážely od očouzených starých zdí. Obnovená průčelí obchodů i nová okna kanceláří, která před sebou viděla, nesla nápisy se jmény lidí, jež znala, ale mnohem častěji to byla jména, která viděla poprvé, především firmy nových lékařů, advokátů a obchodníků s bavlnou. Kdysi znávala prakticky celou Atlantu a pohled na tolik cizích, nových jmen ji skličoval. Ale při pohledu na budovy vyrůstající po obou stranách ulice pookřála.

Byly jich desítky a některé měly až tři patra! Všude se stavělo, neboť jak se dívala na ulici a pokoušela se přizpůsobit novému duchu Atlanty, ze všech stran k ní doléhalo veselé ťukání kladiv a vrzání pil, všude viděla, jak rostou lešení a po žebřících šplhají zedníci s nákladem cihel na ramenou. Rozhlédla se po ulici, kterou měla tolik ráda, a oči se jí lehce orosily.

Vypálili tě, říkala si v duchu, a srovnali tě se zemí, ale nezničili tě. Nemohli tě zničit. Zase vyrosteš a budeš stejně veliká a nóbl, jako jsi bývala!

Když Scarlett, provázená chůvou, kolébající se jako kachna, kráčela po Broskvoňové ulici, viděla, že chodníky jsou stejně plné lidí jako v dobách vrcholící války a ve městě vstávajícím z mrtvých vládnou stejný ruch a shon, které jí příjemně rozpalovaly krev, když tenkrát, před několika léty, přijela poprvé na návštěvu k tetičce Pitty. Kalužemi se brodilo stejné množství povozů jako kdysi, až na to, že tentokrát mezi nimi nebyl ani jeden sanitní vozík konfederační armády, a před dřevěnými stříškami obchodů bylo u sloupků uvázáno stejné množství koní a mezků. Chodníky byly sice plné lidí, ale většina obličejů jí byla cizí jako firemní štíty na domech, byli to samí noví lidé, většinou drsně vyhlížející muži a lacině vyparáděné ženy. Ulice se černaly poflakujícími se černochy, kteří se opírali o zdi nebo posedávali po obrubnících chodníků a pozorovali projíždějící povozy s naivní zvědavostí malých dětí hltajících očima průvod cirkusáků, který má přilákat návštěvníky na představení.

„Svobodný negři z venkova," odfrkla si pohrdavě chůva. „Jakživ neviděli pořádnej kočár. A eště se tvářej dost drze, to teda jo."

Opravdu se tvářili drze, souhlasila v duchu Scarlett, protože si ji nestydatě prohlíželi, ale okamžitě na ně zapomněla, protože jí na hlavu dopadla další rána v podobně modrých uniforem. Město se hemžilo yankeeovskými vojáky, kavaleristy, pěšáky i vozataji od trénu, kteří se bezcílně potloukali po ulicích a rojili se z barů.

V životě si na ně nezvyknu, zapřísahala se v duchu Scarlett, a přitom zatínala pěsti. Nikdy! Obrátila hlavu k chůvě a přes rameno na ni zavolala: „Pospěš si, chůvo, ať už jsme pryč z téhle tlačenice."

„Hned, jen co se proderu timdlectim černym ksindlem," zahalekala chůva na celé kolo a rozehnala se vakem po černošském mládenci překážejícím jí v cestě, až uskočil stranou. „Todle město se mi vůbec nelíbí, slečno Scarlett. Je tu samej Yankee a svobodnej černej póvl."

„Je mnohem hezčí tam, kde se nehemží tolik lidí. Až přejdem Five Points, nebude to tak zlé."

Obě prošly po kluzkých kamenech tvořících jakýsi můstek přes bláto na Decaturské ulici a pak pokračovaly řídnoucím davem Broskvoňovou ulicí. Scarlett se pochmurně se pousmála, když dorazily k Wesleyho metodistické kapli, kde se musela zastavit, aby popadla dech, toho dne v roce 1864, kdy běžela pro doktora Meadea. Chůviny staré oči ji zkoumaly podezíravým a zároveň tázavým pohledem, ale její zvědavost si musela nechat zajít chuť. Scarlett si s pohrdáním vybavila děs, který ji tehdy pronásledoval. Hrůzou se sotva dokázala pohnout z místa, div se nerozsypala, vyděšená Yankeei i blížícím se narozením Beaua. Teď se sama divila, jak mohla být tak vyplašená, vyplašená jako dítě, které se leklo hlasitého zvuku. A jako hloupé malé dítě si myslela, že Yankeeové, požár a porážka jsou to nejhorší, co ji může v životě potkat! Vždyť to ve srovnání s Elleninou smrtí a Geraldovou pomateností, hladem, zimou, namáhavou dřinou a nepomíjejícím příšerným snem nejistoty byly pouhé maličkosti. Teď by se klidně dokázala statečně postavit celé armádě vetřelců, ale čelit nebezpečí hrozícímu Taře pro ni bylo mnohem horší! Ne, už se nikdy nebude bát ničeho kromě chudoby.

Po Broskvoňové ulici přijížděl uzavřený kočár a Scarlett se dychtivě vrhla k obrubníku, aby se přesvědčila, jestli náhodou nezná cestujícího, protože k domu tetičky Pitty zbývalo ještě několik ulic. Když kočár dojel až k nim, obě se předklonily a Scarlett s připraveným úsměvem málem vykřikla, když se za oknem mihla ženská hlava – hlava s příliš jasně rezavými vlasy, na nichž seděl klobouk z jemné kožešiny. Byla to Belle Watlingová a Scarlett stačila zahlédnout, jak ta ženská, ještě než zmizela, znechuceně ohrnula nos. Scarlett připadalo divné, že zrovna Belle musela být první známá bytost, kterou v Atlantě uviděla.

„Kdo to byl?“ vyptávala se chůva podezíravě. „Znala vás, ale neuklonila se. Takovou barvu vlasů sem jakživ neviděla. Ani u Tarletonovejch. Připadaly mně – moc bych za to nedala, že je měla vobarvený!“

„Taky že měla,“ přisvědčila Scarlett stroze a přidala do kroku.

„Cože, vy se znáte se ženskou, která si barví vlasy? Tak mi teda řekněte, kdo to je."

„Je to nejvyhlášenější nemravná ženská z Atlanty," odsekla Scarlett, „a můžu ti dát čestné slovo, že ji neznám, tak už buď, prosím tě, zticha."

„Propánaboha!" povzdechla si chůva a plná dychtivé zvědavosti hleděla s otevřenou pusou za kočárem. Profesionální lehkou ženu viděla naposledy před dvaceti lety, když odjela s Ellen ze Savannah, a z celé duše litovala, že si Belle neprohlédla pozorněji.

„Zrovna taková se má co fintit a jezdit si v nádherný ekvipáži s kočím," mumlala. „Na co ten pámbíček myslí, když dopouští, aby si takový nemravný ženský žily jak v bavlnce a my, slušný lidi, neměli co do pusy ani na sebe."

„Pánbůh na nás přestal myslet dávno," vyhrkla Scarlett prudce. „A nemusíš mi vykládat, že se matka obrací v hrobě, když mě slyší říkat takovéhle věci."

Scarlett by se ráda cítila nadřazená a ctnostná ve srovnání s Belle, ale nešlo to. Kdyby jí vyšly vlastní plány, ocitla by se s Belle na stejné úrovni, a navíc by ji vydržoval tentýž muž. Svého rozhodnutí sice ani trochu nelitovala, ale když vše uviděla v pravém světle, začala se znepokojovat. Teď na to nebudu myslet, řekla si v duchu a znovu přidala do kroku.

Minuly parcelu, na níž stával dům Meadeových, ze kterého teď zbývalo jen opuštěné dvojí kamenné schodiště a pěšinka vedoucí do prázdna. Zmizely dokonce i kameny ze základů a cihly z komínů a na zemi zůstaly jen stopy po vozech, na nichž byly odvezeny. Cihlový dům Elsingových však stál, měl nové patro i střechu. Dům Bonnellových byl neuměle poopraven a na střeše měl místo šindelů neohoblovaná prkna, ale navzdory pošramocenému vzezření vypadal obyvatelně. Ani v jednom z domů se za oknem neobjevila jediná tvář, jediná postava nestála na verandě a Scarlett byla ráda. Nechtělo se jí teď s nikým mluvit.

Potom už uviděly novou břidlicovou střechu na červeném cihlovém domě tetičky Pitty a Scarlett se rozbušilo srdce. Díky bohu, že nepřipustil, aby dům byl zničen tak, že by nešel opravit! Z předního dvora zrovna vycházel strejda Peter s nákupním košíkem přes ruku, a když uviděl Scarlett s chůvou vlekoucí se pěšky, černý obličej jako by se mu rozzářil nevěřícím úsměvem.

Hned bych toho starého černého blázna políbila, tak ráda ho vidím, pomyslela si Scarlett vesele a nahlas zavolala: „Skoč si pro tetiččinu omdlívací flašku, Petere! Jsem to opravdu já!“

Večer přišly na tetiččin stůl nevyhnutelně kukuřičná kaše a hrách, a když Scarlett oba chody snědla, v duchu se zařekla, že jí nesmějí na stůl, až bude mít zase peníze. A peníze mít bude, za jakoukoli cenu, a víc, než kolik bude potřebovat na zaplacení daní za Taru! Nějak se zmocní peněz, i kdyby kvůli nim měla vraždit!

Ve žlutém světle lampy ozařující jídelnu se tetičky zeptala na její finanční situaci v předem marné naději, že by jí potřebné peníze mohli půjčit Charlesovi příbuzní. Otázka nebyla příliš diskrétní, ale tetička si ze samé radosti, že si může promluvit s někým z rodiny, ani nevšimla, jak neomaleně se Scarlett zeptala. Se slzami v očích se pustila do podrobného vyprávění o neštěstí, které ji postihlo. Neměla představu, kam se vlastně poděly farmy, městský majetek, peníze a všechno ostatní, co jí patřilo. To jí alespoň řekl bratr Henry, který nebyl schopen zaplatit daně z jejího majetku. Všechno až na dům, ve kterém bydlela, zmizelo a Pitty ani nenapadlo pomyslet na to, že dům nikdy nepatřil jí, ale byl společným majetkem Melanie a Scarlett. Bratr Henry dokázal s bídou zaplatit daně z domu. Každý měsíc dával tetičce trochu peněz, aby měla z čeho žít, a ona je musela přijímat, přestože to pro ni bylo velice ponižující.

„Bratr Henry tvrdí, že neví, jestli dokáže vyjít s břemenem, které na něj doléhá, a při tak vysokých daních, ale zřejmě lže, určitě má spousty peněz a nechce mi dát víc, než nezbytně musí.“

Scarlett věděla, že strýc Henry nelže. Několik dopisů, které od něj dostala v souvislosti s dědictvím po Charlesovi, to dokazovalo. Starý právník se bil jako lev, aby zachránil dům a třeba jen jediný kousek městského pozemku se skladištěm, aby Wadeovi a Scarlett zbylo alespoň něco ze všeobecné zkázy. Věděla, že strýc za ni daně platí s obrovskými oběťmi.

Samozřejmě nemá peníze, říkala si v duchu pochmurně. Musím jeho i tetičku Pitty vyškrtnout ze seznamu. Zbývá jenom Rhett. Budu to muset udělat. Nedá se nic dělat. Ale teď na to nesmím myslet… Musím zavést řeč na Rhetta a nenápadně nadhodit, že by ho tetička měla na zítřek pozvat na návštěvu.

Scarlett se usmála a stiskla oběma rukama baculaté dlaně tetičky Pitty.

„Milá tetičko," řekla, „nebudeme už mluvit o nepříjemných věcech, jako jsou peníze. Pustíme je prostě z hlavy a budeme se bavit o něčem příjemnějším. Musíš mi povědět všechny novinky o starých známých. Jak se daří paní Merriwetherové a Maybelle? Slyšela jsem, že se jí ten její mrňavý kreol v pořádku vrátil. A jak se daří Elsingovým a Meadeovým?"

Tetička Pittypat se, jakmile uslyšela o změně tématu, rozzářila a po dětské tvářičce se jí přestaly kutálet slzy. Podrobně vyprávěla o starých sousedech a o tom, co dělají, jedí, nosí a na co myslí. S hrůzou v hlase vykládala, jak před návratem René Picarda z války paní Merriwetherová s Maybelle musely péct dorty a prodávat je yankeeovským vojákům, aby se udržely nad vodou. Jen si to představ! Někdy na zadním dvorku Merriwetherových stálo přes dvacet vojáků a čekalo, až budou hotovy s pečením. Teď, když se vrátil René, každý den vyráží se starým vozem do yankeeovského ležení a prodává vojákům dorty, koláče a suchary. Paní Merriwetherová prohlásila, že si otevře pekařství ve středu města, jakmile se jen trochu finančně postaví na nohy. Pitty ji nechtěla kritizovat, ale přece jen… Kdyby měla mluvit sama za sebe, tvrdila Pitty, radši by umřela

hlady, než aby se takhle zahazovala s Yankeei. Dbala na to, aby se pohrdavě podívala na každého vojáka, kterého potkala, a ostentativně přešla na druhou stranu ulice, i když to – jak připustila – bylo ve vlhkém počasí nepříjemné. Scarlett pochopila, že žádná oběť, dokonce ani zablácení střevíčků není pro Věc Konfederace dost velká – alespoň pokud jde o slečnu Pitty.

Doktor Meade s chotí přišli o dům, když Yankeeové vypálili Atlantu, a na opravy neměli po smrti synů Phila a Darcyho ani peníze, ani pomyšlení. Paní Meadeová prohlásila, že už nechce žádný domov, protože co je domov bez dětí a vnoučat? Manželé si připadali naprosto opuštění a nastěhovali se k Elsingovým, kteří opravili svůj částečně poškozený dům. V jedné místnosti tam bydleli i manželé Whitingovi a paní Bonnellová připustila, že i ona pomýšlí na přistěhování, bude-li mít štěstí a podaří se jí pronajmout vlastní dům yankeeovskému důstojníkovi s rodinou.

„Ale jak se tam všichni vejdou?“ – vykřikla Scarlett. „Vždyť tam už bydlí paní Elsingová, Fanny a Hugh…“

„Paní Elsingová s Fanny spí v salonu a Hugh v podkroví,“ vysvětlovala Pitty, která věděla o všech domácích záležitostech známých. „Moje milá, nerada o tom s tebou mluvím, ale… paní Elsingová jim sice říká ‚platící hosté‘, ale,“ tetička ztišila hlas, „ale vlastně jsou tam jako v normálním penzionu. Představ si, paní Elsingová si otevřela penzion! Nepřipadá ti to strašné?“

„Myslím, že je to naopak báječné,“ odpověděla Scarlett stručně. „Škoda, že jsme poslední rok neměli v Taře ‚platící hosty‘ místo spousty strávníků, které jsme živili a ukládali zadarmo. Třeba bychom teď nebyli tak chudí.“

„Scarlett, jak můžeš něco takového vypustit z úst? Chudinka tvoje matka se určitě obrací v hrobě při pouhém pomyšlení, že by se v Taře za pohostinství měly žádat peníze! Paní Elsingovou k tomu donutily okolnosti, protože nemohli vyjít, dokud se sama věnovala lepšímu šití, Fanny malovala porcelán a Hugh si přivydělával tím, že

roznášel po domech dříví na otop. Jen si představ chudáčka Hugha, jak musí roznášet po domech dříví! A to chtěl být skvělým advokátem a ničím jiným! Nejradši bych plakala, když pomyslím, co naši skvělí hoši teď musí dělat!“

Scarlett si v duchu vybavila řady bavlníkových keřů v Taře pod rozpáleným měděným nebem a to, jak ji bolela záda, když se nad nimi musela ohýbat. Vzpomněla si, jak nezkušenýma rukama plnýma puchýřů svírala kleče pluhu, a přitom si říkala, že Hugh Elsing si nezaslouží žádné zvláštní projevy soucitu, protože se mu nic mimořádného nestalo. Stará tetička Pitty je neškodný blázínek, který neví, co se děje, a navzdory zkáze, která ji obklopuje, si vlastně žije jako v bavlnce!

„Proč si neotevře právní poradnu, když ho nebaví roznášet dříví po domech? Nebo se snad v Atlantě už nikdo právem nezabývá?“

„Ale ano, miláčku, samozřejmě! Právo je dneska moc žádané. Skoro každý žaluje každého. Všechno shořelo, hranice pozemků zmizely, takže nikdo neví přesně, odkud kam patří půda jemu. Jenomže za žaloby nedostane právník zaplaceno, protože nikdo nemá peníze. Proto se Hugh drží… Aha, málem jsem zapomněla! Psala jsem ti, že Fanny Elsingová se zítra vdává? Samozřejmě musíš na svatbu. Paní Elsingová bude moc ráda, že přijdeš, až se dozví o tvém příjezdu. Doufám, že máš ještě jiné šaty kromě těch, které máš na sobě. Ne že by to nebyla roztomilá róba, miláčku, ale… Zkrátka, ty šaty vypadají trošku obnošeně. Máš krásnou róbu, viď? Jsem tak ráda, bude to první pořádná svatba od pádu Atlanty. Dort, víno a pak tanec, přestože nechápu, jak si to Elsingovi mohou dovolit, jsou přece tak chudí.“

„Koho si Fanny bere? Myslela jsem, že když Dallas McLure padl u Gettysburgu…“

„Miláčku, nesmíš být na Fanny tak přísná. Každá nedokáže ctít památku mrtvého muže, jako ty myslíš na chudáka Charlieho. Okamžik, hned si vzpomenu. Jak že se jmenuje? Nemám na jména

paměť – Tom, ale nevím jak dál. Znávala jsem se dobře s jeho matkou, byly jsme spolu v dívčím penzionátu v LaGrange. Pocházela z rodu Tomlinsonů z LaGrange a její matka se za svobodna jmenovala – moment, hned si vzpomenu – Perkinsová? Nebo Parkinsová? Parkinsová! Už to mám. Ze Sparty. Byla to velmi slušná rodina, jenomže – vím, že bych to neměla říkat, ale přesto nechápu, jak si Fanny může brát zrovna jeho!“

„Pije snad, nebo…“

„Kdepak, to ne! Povahu má dokonalou, ale víš, byl zraněn někde dole při výbuchu granátu a přitom se mu stalo něco s nohama – kvůli tomu – kvůli tomu, víš, nerada to slovo říkám, ale kvůli tomu pajdá ze strany na stranu. Při chůzi na něj není pěkný pohled. Nechápu, proč si ho vlastně bere.“

„Děvčata si někoho brát musí.“

„To tedy zas ne,“ naježila se Pitty. „Já alespoň ne.“

„Milá tetičko, já přece nemyslela vás! Každý ví, jaký o vás býval zájem a pořád ještě je. I starý soudce Carlton na vás dělal zamilované oči, dokud jsem…“

„Ach, Scarlett, buď zticha! Ten starý blázen!“ hihňala se Pitty, které se vrátila dobrá nálada. „Ale o Fanny byl takový zájem, že si mohla vybrat lepší partii, a já prostě nevěřím, že miluje zrovna Toma. Nevěřím, že se smířila se smrtí Dallase McLurea, ale na druhé straně není jako ty, moje milá. Zůstala jsi věrná Charlieho památce, přestože ses mohla mezitím desetkrát vdát. Často jsme si s Melly říkaly, jak velice ctíš jeho památku, zatímco ostatní tvrdili, že jsi jen koketa bez srdce.“

Scarlett tuhle netaktní důvěrnost přešla a obratně vedla Pitty od jedněch známých ke druhým, přitom hořela nedočkavostí, aby se řeč konečně stočila na Rhetta. Sama by se na něj přímo nezeptala, alespoň ne tak krátce po příjezdu. Stará dáma by třeba začala přemýšlet o věcech, které bylo lépe nechat na pokoji. Stačí, když se v Pitty probudí podezření později, až jestli si ji Rhett odmítne vzít.

Tetička Pitty nadšeně žvatlala, šťastná jako malé dítě, že ji někdo poslouchá. V Atlantě se dějí hrozné věci, tvrdila, a za všechno mohou ohavné činy republikánů. Jejich nepravosti neberou konce a nejhorší ze všeho jsou představy, které vtloukají do hlav chudákům černochům.

„Moje milá, představ si, že chtějí nechat černochy volit! Slyšela jsi o hloupějším nápadu? I když – třeba se mýlím – ale když se nad tím pořádně zamyslím, tak bych řekla, že strejda Peter má mnohem víc rozumu než všichni republikáni, které jsem v životě viděla, a umí se líp chovat, ale strejda Peter je samozřejmě příliš dobře vychovaný na to, aby chtěl volit. Ale už pouhá představa černochy tak rozložila, že jsou úplně zkažení. A někteří začali být drzí. Po setmění si nikdo na ulicích není jist životem a i za bílého dne vystrkují dámy z chodníků do bláta. Když se některý gentleman odváží protestovat, zatknou ho a… Proboha, řekla jsem ti už, že kapitán Butler je ve vězení?“

„Rhett Butler?“

Přes tuto znepokojující novinku byla Scarlett tetičce Pitty vděčná, protože ji ušetřila nutnosti, aby sama zavedla na Rhetta řeč.

„Ano, opravdu!“ Pitty zrůžověly tváře vzrušením a celá se narovnala v křesle. „Sedí ve vězení za to, že zabil černocha, a možná ho oběsí! Představ si kapitána Butlera na šibenici!“

Scarlett se chvíli dral vzduch z plic v jediném zoufalém výdechu a nezmohla se na víc, než že ohromeně hleděla na tlustou starou dámu, která ani neskrývala, jak jí dělá dobře pohled na dojem, který její slova vyvolala.

„Ještě mu nic nedokázali, ale někdo zabil černocha, který si dovoloval na bílou ženu. Yankeeové jsou zdivočelí, protože v poslední době bylo zabito už mnoho černochů, kteří si dovolovali a mysleli si o sobě bůhvíco. Kapitánu Butlerovi sice nemohou prokázat vinu, ale chtějí z něho udělat odstrašující případ, alespoň doktor Meade to tvrdí. Pan doktor tvrdí, že jestli ho oběsí, bude to první dobrá věc, kterou kdy Yankeeové udělali, ale v tom případě, já vlastně nevím…

Když si vzpomenu, že kapitán Butler přišel před pouhým týdnem a přinesl mi nejkrásnější koroptev, jakou kdo kdy viděl, vyptával se na tebe a říkal, že tě zřejmě během obléhání urazil a ty mu nikdy neodpustíš."

„Jak dlouho zůstane ve vězení?"

„To nikdo neví. Možná, dokud ho neoběsí, ale třeba se jim nepodaří dokázat, že to udělal on. Jenomže Yankeeové si nelámou hlavu, jestli je někdo vinen nebo ne, hlavně když můžou někoho pověsit. Jsou opravdu vyděšení" – Pitty tajuplně ztlumila hlas – „kvůli Kukluxklanu. Máte u vás v okrese taky Kukluxklan? Moje milá, určitě ano, a Ashley to před vámi děvčaty tají. Členové Klanu nesmějí mluvit. Jezdí v noci převlečeni za strašidla a navštěvují přivandrovalce, kteří kradou peníze, a černochy, kteří si moc dovolují. Někdy je jenom postraší a varují, aby zmizeli z Atlanty, ale když neposlechnou, tak je zbičují," tetička začala šeptat, „a někdy i zabijí a nechají na jejich mrtvole vizitku Kukluxklanu, aby je snadno našli a každý věděl, o co jde… Yankeeové kvůli tomu div nepuknou vzteky a chtějí z toho udělat odstrašující případ… Ale Hugh Elsing mi říkal, že kapitána Butlera zřejmě neoběsí, jelikož Yankeeové jsou přesvědčeni, že ví, kde jsou schovány ty peníze, a nechce nic říct. Proto se ho snaží přimět, aby mluvil."

„Jaké peníze?"

„Ty o nich nevíš? Copak jsem ti o nich nepsala? Moje milá, byla jsi zahrabaná v Taře, viď? Celé město bylo vzhůru nohama, když se kapitán Butler vrátil v kočáře taženém krásným koněm a s plnými kapsami peněz, zatímco ani jeden z nás nevěděl, jak si opatří příští jídlo. Všechny rozzuřilo, že starý spekulant, který vždycky mluvil tak pohrdavě o Konfederaci, má spoustu peněz, když my ostatní jsme úplně zchudli. Všichni div nepraskli zvědavostí, jak mohl zachránit své peníze, ale nikdo neměl odvahu se ho zeptat – když jsem se zeptala já, zasmál se a řekl: ‚Poctivým způsobem ne – tím si můžete být jista.' Víš, jak těžké je dostat z něj rozumné slovo."

„Ale ty peníze přece vydělal prorážením blokády…“

„Jistěže ano, holčičko, část určitě. Ale to představuje v celkovém majetku toho pána jen kapku v moři. Všichni včetně Yankeeů jsou přesvědčeni, že někde ukryl miliony dolarů ve zlatě, které patřily vládě Konfederace.“

„Miliony – ve zlatě?“

„Kam myslíš, holčičko, že se podělo veškeré zlato Konfederace? Někdo ho musel vzít a kapitán Butler určitě patří k lidem, kteří se na tom podíleli. Yankeeové si mysleli, že s ním z Richmondu utekl prezident Davis, ale když ho zajali, zjistili, že u sebe má s bídou pár centů. Když skončila válka, státní pokladna byla prázdná a všichni se domnívají, že se pokladu zmocnili někteří prorážeči blokády a teď mlčí.“

„Miliony – ve zlatě? Ale jak…“

„Copak kapitán Butler nebyl schopen odvézt tisíce žoků bavlny do Anglie a Nassau a pak je prodat vládě Konfederace?“ zeptala se triumfálně Pitty. „A nejen svou bavlnu, ale i bavlnu patřící vládě? Sama víš, kolik bavlny vozil za války do Anglie! A mohl si diktovat ceny! Pracoval pro vládu Konfederace, měl prodávat bavlnu, za stržené peníze nakoupit zbraně a ty pak pro nás provézt blokádou. Když blokáda začala být neprodyšná, nemohl přivážet zbraně, a tudíž utratit ani setinu peněz za prodanou bavlnu, takže v anglických bankách ležely miliony dolarů uložených kapitánem Butlerem a dalšími prorážeči blokády a čekaly, až se blokáda uvolní. Nikdo mi nenamluví, že tam ty peníze dosud leží… Každý o tom mluví od podepsání kapitulace a ostře kritizuje prorážeče blokády. Yankeeové, když zatkli kapitána Butlera za zabití černocha, se o těch řečech museli doslechnout, protože se na něj okamžitě obořili, aby jim prozradil, kde jsou peníze ukryty. Víš, všechny konfederační fondy teď patří Yankeeům – alespoň oni si to myslí. Kapitán Butler tvrdí, že nic neví… Pan doktor Meade zase tvrdí, že by ho měli pověsit, protože zloději a šmelináři si nic jiného než šibenici nezaslouží…

Ale, holčičko, ty vypadáš divně! Není ti špatně? Nerozrušily tě moje řeči? Vím, že se o tebe kdysi ucházel, ale myslela jsem si, že jste se už dávno rozešli. Osobně jsem tvou volbu nikdy neschvalovala, protože je to takový lump…“

„Nemám s ním nic společného,“ vysoukala ze sebe namáhavě Scarlett. „Pohádala jsem se s ním při obléhání, když jste byla v Maconu. Kde – kde teď vlastně je?“

„V hasičské zbrojnici hned vedle hlavního náměstí.“

„V hasičské zbrojnici?“

Tetička Pitty se skřehotavě zasmála.

„Jistě, v hasičské zbrojnici. Yankeeové z ní udělali vojenskou věznici. Táboří v dřevěných barácích postavených na náměstí kolem radnice, hasičská zbrojnice je v nejbližší ulici a tam sedí kapitán Butler. Ještě něco, Scarlett, včera jsem se doslechla nejlegračnější zprávu o kapitánu Butlerovi. Zapomněla jsem, kdo mi ji sdělil. Víš, jak býval vždycky naparáděný – úplný dandy – a teď ho drží v hasičské zbrojnici a nedovolí mu ani se vykoupat. Když každý den naléhal, aby mu to dovolili, nakonec ho vyvedli z cely na náměstí, tam na něj čekalo dlouhé koryto pro koně plné vody, ve které se vykoupal celý regiment! Když mu oznámili, že se v něm může taky vykoupat, poděkoval a prohlásil, že dává přednost své jižanské špíně před yankeeovskou a…“

Scarlett slyšela veselý hlas žvatlající dál a dál, ale nevnímala jednotlivá slova. V hlavě jí zůstaly jen dvě myšlenky: Rhett má víc peněz, než doufala, a je ve vězení. Skutečnost, že byl ve vězení a hrozilo mu oběšení, poněkud změnila stav věcí, na druhé straně trochu zlepšila celkové vyhlídky. Potřeba peněz na ni doléhala příliš zoufale, takže se nemohla rozněžňovat nad jeho konečným osudem. Navíc napůl sdílela názor doktora Meadea, že šibenice je pro Rhetta mírný trest. Každý muž, který by uprostřed noci opustil bezmocnou ženu mezi dvěma nepřátelskými armádami, jen aby mohl odejít do boje za dávno ztracenou věc, by zasloužil oběsit… Kdyby se jí podařilo

provdat se za Rhetta, dokud bude ve vězení, všechny ty miliony by připadly jí, pouze jí, i kdyby byl nakonec přece jen oběšen. Kdyby nebylo možné, aby si ji vzal, snad by z něho slibem, že se za něj provdá, až bude propuštěn, dokázala vylákat nějakou půjčku, anebo by mu mohla třeba slíbit – ale to je jedno, mohla by mu přece slíbit cokoli! Kdyby ho oběsili, nemusela by s ním vyrovnat starý účet.

Na okamžik vzplála při pomyšlení, že by se stala vdovou díky laskavému zásahu yankeeovské vlády. Miliony ve zlatě! Pak by mohla opravit Taru, najmout nádeníky a osázet obrovské lány bavlny. Mohla by mít hezké šaty a k jídlu, na co by si vzpomněla, stejně jako Suellen a Carreen. Wade by mohl dostat výživnou stravu, aby se mu zakulatily vyhublé tvářičky, teplé šatstvo a vychovatelku, pak by mohl jít studovat na univerzitu… a ne vyrůstat bosý a tupý jako bílá žebrota. O tatínka by mohl pečovat dobrý lékař. I o Ashleyho… Pro Ashleyho by udělala všechno!

Monolog tetičky Pitty náhle skončil v okamžiku, kdy se zvědavě zeptala: „Co si přeješ, chůvo?“ Scarlett se probrala ze snění a spatřila ve dveřích chůvu s rukama složenýma pod zástěrou a pronikavým, vyděšeným pohledem v očích. V duchu se ptala, jak dlouho tam chůva stála a co mohla vyslechnout a vypozorovat. Soudě podle žáru sálajícího z jejích stařeckých očí zřejmě všechno.

„Slečna Scarlett vypadá unaveně. Podle mýho by si měla jít lehnout a spát.“

„Jsem unavená,“ souhlasila Scarlett, vstala a podívala se chůvě do očí bezbranným dětským pohledem, „a myslím, že jsem taky trochu nastydlá. Tetičko Pitty, vadilo by vám, kdybych zítra zůstala v posteli a nemusela s vámi chodit po návštěvách? Na návštěvy můžu kdykoli a moc bych chtěla zítra večer na Fannyinu svatbu. A kdyby se mi nachlazení zhoršilo, nikam bych nemohla. Den odpočinku by mi prospěl.“

Chůva sáhla Scarlett na ruce, podívala se jí do obličeje a začala se tvářit trochu ustaraně. Scarlett rozhodně nevypadala úplně zdravě.

Příliv vzrušujících myšlenek právě opadl, takže zůstala bledá a lehce se chvěla po celém těle.

„Máte ruce jak kusy ledu, děvenko. Hned si pudete lehnout, já vám uvařím trošku sasafrasovýho thé a dám vám do postele horkou cihlu, abyste se vypotila."

„Mě taky nikdy nic nenapadne," vykřikla baculatá stará dáma, vyskočila z křesla a pohladila Scarlett po paži. „Jen tady brebtám a na tebe vůbec nepomyslím. Holčičko, zítra zůstaneš v posteli, budeš odpočívat a přitom si můžeme v klidu poklábosit… Ale vlastně, co to říkám! Zítra na tebe nebudu mít čas! Slíbila jsem, že budu dělat společnost paní Bonnellové. Sklátila ji la grippe, chřipka, a totéž postihlo i její kuchařku. Chůvo, ani nevíš, jak jsem ráda, že tě tu mám. Musíš se mnou ráno jít a pomáhat mi."

Chůva před sebou hnala Scarlett po temném schodišti, mumlala si nakvašené poznámky o studených rukou a tenkých střevíčcích, Scarlett se tvářila navenek pokorně a uvnitř byla naprosto spokojena. Kdyby se jí podařilo ještě víc ukolébat chůvinu podezíravost a ráno ji dostat z domu, všechno by bylo skvělé. Potom by sama mohla dojít do yankeeovského vězení a setkat se s Rhettem. Když stoupala po schodech, začalo se ozývat chabé hřmění, na starém známém odpočívadle si uvědomila, že jí připomíná hřmění děl tenkrát při obléhání. Zachvěla se. Hřmění jí do smrti bude připomínat jen kanonádu a válku.

Kapitola 34

Ráno svítilo slunce jen chvilkami a ostrý vítr, který hnal přes jeho tvář temné mraky, chřestil okenními tabulemi a slabě naříkal po domě. Scarlett odříkala krátkou děkovnou modlitbičku za to, že noční déšť ustal, dlouho po probuzení, poslouchala kapky a bála se, že jí zničí sametové šaty i nový klobouk. Když teď alespoň občas zahlédla záblesky slunce, zlepšila se jí nálada. Stěží se přiměla zůstat v posteli, předstírat bledost, nutit se do vzdychání a čekat, dokud tetička Pitty, chůva a strejda Peter nevyjdou z domu a nevydají se na návštěvu k paní Bonnellové. Když za nimi konečně zapadla přední branka a Scarlett zůstala v domě sama až na kuchařku, která si prozpěvovala v kuchyni, vyskočila z postele a popadla své nové oblečení rozvěšené na háčcích ve skříni.

Spánek ji osvěžil a posílil a z chladného tvrdého jádra na dně srdce vydolovala znovu odvahu. Cosi z vyhlídek na duševní zápas s mužem – kterýmkoli mužem – jí dodávalo odvahy. Vědomí, že po měsících bojů s nekonečným množstvím překážek, které ji srážely, bude čelit určitému protivníkovi, jehož bude moci vyhodit ze sedla vlastním přičiněním, v ní probouzelo povznášející pocit.

Oblékat se bez chůviny pomoci bylo těžké, ale Scarlett to nakonec zvládla, nasadila si klobouk s ozdobnými péry, vběhla do pokoje tetičky Pitty a naparovala se před dlouhým zrcadlem. Nebyl to špatný pohled. Díky kohoutím pérům vypadala svůdně a její oči nabyly ve stínu tlumeně zeleného sametu, z nějž byl ušit klobouk, úžasně jasné, skoro smaragdové barvy. Šaty nemohly být lepší, vypadaly tak bohatě, elegantně a zároveň důstojně! Bylo báječné mít zase hezké šaty. Pro Scarlett bylo tak příjemné vědět, že vypadá roztomile a svůdně, až se impulsivně předklonila, políbila svůj obraz v zrcadle a vzápětí se vysmála vlastní pošetilosti. Vzala si Ellenin

skotský pléd a chtěla si jej přehodit přes ramena, ale zašlé barvy na staré látce se tloukly s mechově zelenými šaty, takže vypadala trochu ošuměle. Scarlett otevřela skříň tetičky Pitty, vyndala pelerínu z černého sukna, tenký podzimní kus oděvu, který Pitty nosila pouze v neděli, a přehodila si ji přes ramena. Do uší si zavěsila diamantové náušnice, které si přivezla z Tary, a hrdě trhla hlavou vzhůru, aby se přesvědčila, jaký efekt vyvolají. Náušnice příjemně zacinkaly, což Scarlett uspokojilo. V duchu se rozhodla, že musí často pohazovat hlavou, až bude mluvit s Rhettem. Pohupující se náušnice muže vždycky přitahují a každé mladé ženě dodávají na rozhodnosti.

Škoda že tetička Pitty neměla jiné rukavice kromě těch, které měla právě na rukou! Žádná žena si nemůže připadat jako opravdová dáma, nemá-li rukavičky, ale Scarlett neměla od útěku z Atlanty ani jedny. Po měsících dřiny v Taře jí ruce zhrubly a zdaleka nebyly hezké. Nedalo se nic dělat. Scarlett strčila ruce do tetiččina drobného tuleního rukávníku. Měla pocit, že to byl poslední tah, jímž dovršila svou eleganci. Nikoho by v tuto chvíli při pohledu na ni nenapadlo, že skrývá chudobu a nedostatek.

Bylo nesmírně důležité, aby Rhetta nic podobného nenapadlo. Musí si myslet, že ji k němu přivádějí výhradně něžné city.

Scarlett se po špičkách vytratila dolů po schodech a potom ven z domu, zatímco kuchařka si prozpěvovala v kuchyni, jako by se jí nic netýkalo. Scarlett spěchala po Pekařské ulici, aby se vyhnula vševidoucím pohledům sousedů, v Břečťanové ulici usedla na kočárový schůdek před vypáleným domem a čekala, až kolem pojede kočár nebo vůz a sveze ji. Slunce střídavě vykukovalo z mraků a zalévalo ulici falešným jasem, který vůbec nehřál, vítr Scarlett čechral krajky na dlouhých spodních kalhotkách. Bylo chladněji, než čekala, a tak si přitáhla pelerínu tetičky Pitty těsněji a netrpělivě se chvěla zimou. Právě když se rozhodla vyrazit pěšky přes celé město až do vzdáleného yankeeovského ležení, objevil se letitý rozhrkaný vůz.

Líného staťého mezka, který byl do vozu zapřažen, řídila starší žena se stopami po šňupacím tabáku pod nosem a ošlehaným obličejem pod zašlým slamákem. Jela směrem k radnici, ač nerada, souhlasila, že Scarlett sveze. Bylo zřejmé, že si ji šaty, kloboukem ani rukávníkem nezískala.

Myslí si, že jsem děvka, napadlo Scarlett. Možná má koneckonců pravdu!

Když se dokodrcaly k hlavnímu náměstí a vynořila se před nimi vysoká bílá kupole radniční budovy, Scarlett ženě poděkovala, slezla z vozu a dívala se za ní, dokud s vozem neodjela. Opatrně se rozhlédla, aby se přesvědčila, že ji nikdo neviděl, potom se štípla do tváří, aby jim dodala barvy, a kousala se do rtů, aby jí zrudly, dokud ji nezačaly bolet. Urovnala si klobouk, přihladila vlasy a rozhlédla se po náměstí. Patrová cihlová budova radnice přežila vypálení města, ale působila opuštěným a neudržovaným dojmem. Ze všech stran byla obklopená řadami ošumělých, zablácených vojenských baráků, pokrývajících prostranství, v jehož středu stála. Všude se poflakovali yankeeovští vojáci a ve Scarlett při pohledu na ně trochu hrklo. Jak má v tomhle nepřátelském táboře hledat Rhetta Butlera?

Pohlédla ulicí k hasičské zbrojnici a spatřila, že velká klenutá brána je zavřená a po obou stranách budovy přecházejí sem tam dva strážní. Rhett byl uvnitř. Co má Scarlett říct yankeeovským vojákům? A co řeknou oni jí? Pokrčila rameny. Když se nebála zabít jednoho Yankeeho, neměla by se bát promluvit s druhým.

Opatrně, ale rozhodně se vydala po kamenech roztroušených po blátivé ulici, dokud ji strážný v modré uniformě nezastavil.

„Co tady chcete, milospani?“ Hlas měl zabarvený nezvyklým středozápadním přízvukem, ale zněla z něj zdvořilost a úcta.

„Chtěla bych mluvit s jedním člověkem tady u vás – je tu zavřený.“

„Jó, to já nevím,“ poškrábal se strážný na hlavě. „S návštěvama dělaj hrozný ciráty a…“ Zmlkl uprostřed věty a podíval se jí ostře do

očí. „Prosim vás, dámo! Neplačte! Zajděte si na velitelství a zeptejte se oficírů. Vsadim se, že vám dovolí, abyste ho navštívila."

Scarlett, kterou ani ve snu nenapadlo plakat, odměnila vojáka nádherným úsměvem. Strážný se obrátil na kamaráda, který pomalu obcházel svůj úsek: „Hééj, Bille. Pocem."

Druhý strážný, mohutný voják zachumlaný do modrého pláště, z nějž se mu zlověstně ježily černé kníry, došel blátem až k nim.

„Dovedeš tudle pani na velitelství."

Scarlett poděkovala prvnímu strážnému a vydala se za druhým. „Pozor, abyste si nevyvrkla na těch kamenech kotník," upozornil ji voják a uchopil ji za paži. „Taky byste si měla trošku vyhrnout sukně, abyste si je nezablátila."

I jeho hlas měl nosový přízvuk, ale zněl laskavě a příjemně a stisk ruky byl pevný a plný úcty. Yankeeové tedy nejsou úplně špatní!

„Dneska je strašně chladno a dáma by neměla vycházet z domova," řekl Scarlett voják. „Přišla jste zdaleka?"

„Ovšem, z opačné strany města," odpověděla, zjihlá laskavostí jeho hlasu.

„V takovýmhle počasí nemá dáma chodit ven," napomínal ji dále voják, „zvlášť když je povětří zamořený chřipkou. Tak tady máme velitelství, milospani… Co je?"

„V tomhle domě… v tomhle domě máte velitelství?" Scarlett zvedla oči k nádhernému starému domu s průčelím vedoucím na náměstí a nejraději by se rozplakala. Za války se v domě zúčastnila spousty všelijakých oslav. Bývalo to veselé a krásné místo – ale teď nad domem vlála veliká vlajka Spojených států.

„Co je s váma?"

„Nic – jen – jen – víte, znávala jsem lidi, kterým dům patřil."

„To je mi moc líto. Určitě by svůj dům nepoznali, kdyby ho teď viděli, protože ho vobrátili vzhůru nohama. Ale běžte už radši dovnitř, milospani, a ptejte se po kapitánovi."

Scarlett stoupala po schodech, hladila přitom rozbité zábradlí a nakonec strčila do dveří hlavního vchodu. V hale byla tma a zima jako v psinci a strážný, třesoucí se chladem, se opíral o zavřené posuvné dveře místnosti, v níž za lepších časů bývala jídelna.

„Chtěla bych mluvit s kapitánem," oznámila vojákovi Scarlett.

Strážný odsunul dveře a Scarlett vešla s prudce bušícím srdcem a obličejem zrudlým rozpaky. V místnosti vládla nevětraná atmosféra páchnoucí dýmem z krbu, tabákem, kůží, vlhkými vlněnými uniformami a nemytými mužskými těly. Scarlett nejasně vnímala holé zdi, z nichž visely cáry tapet, řady modrých plášťů a plstěných širáků na hřebících, praskající oheň, dlouhý stůl pokrytý papíry a skupinku důstojníků v modrých uniformách s mosaznými knoflíky.

Nasucho polkla a pak se jí vrátil hlas. Nesmí připustit, aby si tihle Yankeeové mysleli, že se jich bojí. Musí se tvářit co nejpříjemněji a zároveň nejlhostejněji.

„Kdo z vás je kapitán?"

„Například já," ozval se tlustý důstojník v rozepnuté blůze.

„Chci mluvit s jedním vězněm, s kapitánem Rhettem Butlerem."

„Zase s tím Butlerem? Ten chlap je ale populární," zasmál se kapitán a vyndal z úst ožvýkaný doutník. „Jste jeho příbuzná, madam?"

„Ano – jsem – jsem – jeho sestra."

Důstojník se znovu zasmál.

„Ten má spoustu sester, zrovna včera za ním jedna byla."

Scarlett zrudla. Jedna z ženských, se kterými se Rhett stýkal, asi ta Watlingová. Tihle Yankeeové si myslí, že Scarlett je další podobná. Bylo to nesnesitelné. Ani kvůli Taře tady nevydrží třeba jen minutu a nenechá se urážet. Obrátila se ke dveřím a vztekle popadla za kliku, ale mezitím k ní přiskočil jiný důstojník. Byl mladý, hladce vyholený a měl veselé, laskavé oči.

„Okamžik, milostivá paní. Nesednete si raději sem k ohni, abyste se ohřála? Zjistím, co se dá dělat. Jak se jmenujete? On totiž odmítá znovu přijmout návštěvu dámy, která se tu zastavila včera."

Scarlett dopadla do nabídnutého křesla, probodávala nenávistnými pohledy zmateného tlustého kapitána, ale nakonec řekla své jméno. Příjemný mladý důstojník si přehodil přes ramena plášť a vyšel z místnosti, ostatní se stáhli ke vzdálenému konci stolu, hovořili tlumenými hlasy a přehrabovali se v papírech. Scarlett vděčně natáhla nohy ke krbu a teprve teď si uvědomila, jak ji zebou. V duchu si vyčítala, že ji nenapadlo ucpat díru v podrážce jednoho střevíčku kusem lepenky. Po chvíli se za dveřmi ozvala nesrozumitelná změť hlasů, ale Scarlett okamžitě poznala Rhettův smích. Dveře se otevřely, místností se přehnal závan studeného průvanu a pak se objevil Rhett, prostovlasý, s dlouhou pláštěnkou přehozenou ledabyle přes ramena. Byl špinavý, neoholený, neměl kravatu, ale navzdory své neupravenosti působil docela bodrým dojmem a v černých očích mu při pohledu na ni vesele blýsklo.

„Scarlett!“

Vzal její ruce do dlaní a z jeho stisku jako vždy čišelo cosi vřelého, živého a vzrušujícího. Než si Scarlett stačila uvědomit, co má v úmyslu, sklonil se a políbil ji na tvář, až ji zalechtal knírem. Když se dovtípil, že se mu její tělo chce poplašeným pohybem vysmeknout, vzal ji kolem ramen a řekl: „Moje milá sestřičko!“ a usmál se na ni, jako by se mu líbila bezmocnost, s níž se snažila vymanit jeho laskání. Musela mu odpovědět úsměvem za to, jak se vyznal a uměl zneužít příležitosti. Takový mazaný rošťák! Ve vězení se vůbec nezměnil.

Tlustý kapitán s doutníkem v ústech mumlal důstojníkovi s rozjásanýma očima: „Tohle je porušení předpisů. Měl by být v hasičské zbrojnici. Znáš rozkazy.“

„Proboha, Henry! Vždyť by dáma v té haluzně zmrzla.“

„No dobře, dobře! Ale na tvou odpovědnost.“

„Ujišťuji vás, pánové,“ prohlásil Rhett, který se obrátil k důstojníkům a držel Scarlett pevně kolem ramen, „moje – sestra mi nepřinesla žádné pilky ani pilníky, aby mi pomohla utéct.“

Všichni se rozesmáli a Scarlett se rozhlédla kolem sebe. Prokristapána, copak bude muset s Rhettem hovořit před šesti

yankeeovskými důstojníky? Je tak nebezpečným vězněm, že ho nemůžou ani na chvíli spustit z očí? Příjemný důstojník si všiml jejího pohledu, otevřel jiné dveře a pronesl několik tichých, stručných slov ke dvěma vojínům, kteří vyskočili, jakmile vešel. Oba uchopili pušky, odešli do haly a zavřeli za sebou dveře.

„Jestli chcete, můžete si sednout sem do místnosti ordonancí," nabízel jim mladý kapitán. „A nepokoušejte se vyrazit dveře. Vojáci hlídají na opačné straně."

„Prosím, tak hroznou pověst mám, Scarlett," ušklíbl se Rhett. „Děkuju, kapitáne. Jste nesmírně laskav."

Rhett se nonšalantně uklonil, vzal Scarlett za paži, doslova ji vytáhl na nohy a pak ji odvedl do ošumělé místnosti, kde normálně sídlily ordonance. Scarlett si do smrti nedokázala přesně vybavit, jak místnost vypadala, pamatovala si jen, že byla malá, temná a dost studená, na poničených stěnách visely listy popsaného papíru a byla tam křesla se sedadly potaženými hovězí kůží s chlupy.

Když Rhett zavřel dveře, vrhl se ke Scarlett a sklonil se k ní. Pochopila, co chce, a prudce odvrátila obličej, ale koutky očí se na něj svůdně usmála.

„Opravdu vás teď nesmím políbit?"

„Na čelíčko, jako hodný bratříček," odpověděla upejpavě.

„Děkuju, nechci. Radši si počkám na něco lepšího." Pohledem vyhledal její rty a chvilku se u nich zdržel. „Jste hodná, že jste mě přišla navštívit, Scarlett! Jste první ze slušných občanů, kteří za mnou po mém uvěznění zašli, a ve vězení se člověk naučí ocenit přátelství. Kdy jste přijela do Atlanty?"

„Včera odpoledne."

„A hned dnes ráno jste za mnou přišla? Ale, miláčku, vy nejste jen hodná." Usmíval se na ni a Scarlett poprvé v životě viděla v jeho obličeji upřímné potěšení. Scarlett se v duchu vzrušením usmála a sklonila hlavu jakoby v rozpacích.

„Ovšemže jsem přišla rovnou za vámi. Tetička Pitty mi o vás včera večer vyprávěla, a tak – tak jsem celou noc nemohla usnout a musela myslet na to, jaká hrozná věc vás potkala! Rhette, jsem zoufalá!“

„Ale no tak, Scarlett!“

Jeho hlas zněl zjihle a cosi se v něm chvělo, když zvedla hlavu a podívala se mu do tmavých očí, nezahlédla v nich ani stopu po uštěpačném výsměchu, který tak dobře znala. Zmatená musela očima uhnout před jeho přímým pohledem. Všechno šlo mnohem lépe, než doufala.

„Stojí za to ocitnout se ve vězení, když vás tu smím vidět a slyšet vaše slova. Nevěřil jsem vlastním uším, když vyslovili vaše jméno. Víte, nečekal jsem, že byste mi někdy odpustila mé vlastenecké počínání, jehož jsem se dopustil tenkrát v noci na silnici u Rough and Ready. Rozumím tomu dobře, když se domnívám, že tato návštěva znamená vaše odpuštění?“

Scarlett cítila, jak se v ní při vzpomínce na tu noc probouzí záchvat vzteku, ještě dnes, po tak dlouhé době, ale rázně vnitřní hnutí potlačila a pyšně pohodila hlavou, až se jí náušnice rozhoupaly.

„Ne, neodpustila jsem vám,“ odpověděla a sešpulila rty.

„Další zmařená naděje. A to poté, co jsem se dobrovolně přihlásil do služeb vlasti, bojoval bosý ve sněhu u Franklinu a uhnal si za svou námahu nejkrásnější úplavici, jakou svět viděl.“

„Nechci nic slyšet o vaší – námaze,“ pronesla Scarlett, která sice ještě špulila rty, ale už se na něj usmívala svýma trochu šikmýma očima. „Pořád jsem přesvědčena, že jste se tenkrát v noci zachoval odporně a zřejmě vám to nedokážu nikdy odpustit. Opustit mě, když se mi mohlo stát prakticky cokoli!“

„Ale nic se vám nestalo. Vidíte, že moje důvěra ve vás byla oprávněná. Věděl jsem, že se dostanete bezpečně domů, předem jsem litoval každého Yankeeho, který by se vám připletl do cesty.“

„Rhette, proč jste proboha udělal takovou hloupost – dát se do armády na poslední chvíli, když jste dobře věděl, že naše porážka

je zpečetěna? Navíc jste vedl řeči o hlupácích, kteří narukují a dají se zastřelit."

„Scarlett, ušetřte mě vzpomínek! Div se nepropadnu hanbou pokaždé, když na to pomyslím."

„Dobře, jsem ráda, že se stydíte za to, jak jste se ke mně zachoval."

„To mi špatně rozumíte. S lítostí musím prohlásit, že mě svědomí netížilo kvůli tomu, že jsem vás opustil. Ale pokud jde o vstup do armády – když si vzpomenu, že jsem narukoval v holínkách z lakované kůže, v bílém plátěném obleku, ozbrojen pouze párem soubojových pistolí… A ty nekonečné míle pochodů ve sněhu, když ze mě boty spadly, bez kabátu, bez jídla… Nechápu, proč jsem nedezertoval. Určitě to byl záchvat čirého šílenství. Člověk má takové sklony v krvi. Jižané nikdy nedokážou odolat věci, která prohrává. Čert vzal mé důvody. Hlavně že jste mi odpustila."

„Neodpustila. U mě jste prašivý pes." S posledními slovy se mazlila na jazyku tak, že mohla znít jako „miláček".

„Nelžete. Odpustila jste mi. Mladé dámy se nepouštějí mezi yankeeovské hlídky, aby navštívily vězně jen z křesťanské lásky k bližnímu, zvláště když jsou vyparáděné v sametu, mají péra na klobouku a tulení rukávník. Scarlett, jste opravdu krásná! Zaplaťpánbůh že na sobě nemáte roztrhané hadry nebo smutek! Už mi lezou krkem všechny ženy v obnošených starých šatech nebo věčném krepu. Vypadáte jako z pařížské Rue de la Paix. Otočte se, miláčku, ať si vás můžu pořádně prohlédnout."

Šatů si tedy všiml. Takových věcí si samozřejmě musel všimnout, vždyť je to Rhett Butler. Scarlett se otočila na špičkách s rozpřaženými pažemi, až se jí krinolína zvedla a ukázala dlouhé kalhotky olemované krajkami. Rhettovy černé oči ji přejely od klobouku k podpatkům pohledem, jemuž nic neuniklo, starým nestydatým pohledem, z kterého jí naskakovala husí kůže.

„Vypadáte blahobytně a velice – velice úpravně. Člověk by vás málem snědl. Nebýt Yankeeů venku – ale nemusíte se bát, moje

milá. Posaďte se. Nebudu zneužívat vašeho postavení jako při našem posledním setkání.“ Chvíli si s předstíranou pokorou mnul tvář. „Na mou duši, Scarlett, nezdá se vám, že jste se tenkrát v noci zachovala dost sobecky? Vzpomeňte si, co všechno jsem pro vás udělal, riskoval jsem život, ukradl koně, a jakého! A spěchal jsem na pomoc Naší Slavné Věci! Co jsem získal za svou námahu? Pár ostrých slov a pořádnou facku.“

Scarlett se posadila. Rozhovor se neubíral žádoucím směrem. Když ji Rhett spatřil po svém příchodu, vypadalo to, že je opravdu rád, že přišla. Choval se skoro jako člověk, ne ten zvrácený ubožák, jakého znala.

„Copak vždycky musíte za svou námahu něco získat?“

„Samozřejmě! Jsem přece výlupek vší sobeckosti, to byste měla dávno vědět. Vždycky čekám, že dostanu zaplaceno za všechno, co dám.“

Po tomto prohlášení se trochu zachvěla, ale sebrala síly a znovu zacinkala náušnicemi.

„Vy nejste tak zlý, Rhette. Jen se předvádíte.“

„Čestné slovo, vy jste se opravdu změnila!“ vykřikl a zasmál se. „Co z vás udělalo takovouhle křesťanku? Průběžně jsem vás sledoval prostřednictvím zpráv od tetičky Pittypat, ale žádná nezvěstovala, že jste se mezitím naučila chovat s ženskou roztomilostí. Vyprávějte mi o sobě, Scarlett. Co jste dělala od doby, kdy jsem vás posledně viděl?“

V srdci jí vzplála stará podrážděnost a odpor, které v ní probouzel, nejraději by mu ostře odsekla, ale místo toho se usmála, až se jí ve tvářích udělaly dolíčky. Rhett si přitáhl křeslo těsně k ní, Scarlett se k němu sklonila a v podvědomém hnutí mu něžně položila ruku na paži.

„Ach, měla jsem se hezky, děkuji za optání, v Taře je všechno, jak má být. Samozřejmě jsme zažili hrozné časy poté, co kolem nás protáhl Sherman, ale koneckonců náš dům nebyl vypálen a černoši

zachránili většinu dobytka, protože ho zahnali do močálu. Loni na podzim jsme měli slušnou úrodu bavlny, dvacet žoků. Není to nic ve srovnání s tím, co by Tara mohla vypěstovat, ale nemáme dost nádeníků na pole. Tatínek tvrdí, že za rok na tom budeme líp. Ale, Rhette, na venkově je teď taková nuda! Představte si, že se nekonají žádné plesy, ani rožnění a lidi se baví jedině o tom, jak těžká je doba! Už toho mám doopravdy plné zuby! Minulý týden jsem to jednoduše nemohla vydržet, a tak mi tatínek řekl, že si musím pořídit pár rób a trošku se pobavit. Proto jsem přijela do Atlanty, dám si tu ušít šaty a pak pojedu na návštěvu k tetičce do Charlestonu. Bude úžasné chodit zase na plesy."

Vida, pomyslela si pyšně, přece jsem to naservírovala správným způsobem! Ne moc bohatá, ale ani moc chudá.

„Vypadáte báječně v plesových šatech, moje milá, a – co je horší – sama to dobře víte! Podle mě jste vyrazila na návštěvy ve skutečnosti proto, že jste prohnala všechny ženichy z okresu a teď chcete hledat nové ve vzdálenějších revírech."

Scarlett si naštěstí uvědomila, že Rhett strávil několik posledních měsíců v cizině a do Atlanty se vrátil nedávno. Jinak by nemohl pronést něco tak směšného. Chvilku se v duchu probírala venkovskými ženichy, otrhanými, zahořklými Fontainey, chlapci Munroeovými sužovanými bídou, nápadníky z Fayetteville a Jonesboro, kteří měli plné ruce práce s oráním, štípáním planěk na ohrady a ošetřováním starých nemocných zvířat a dávno zapomněli, že kdysi existovaly plesy nebo příjemné flirtování s děvčaty. Hned tyto vzpomínky potlačila a sebevědomě se pousmála, jako by přiznávala, že jeho tvrzení odpovídá pravdě.

„No a co," prohlásila s despektem.

„Nemáte srdce, Scarlett, možná to patří k vašemu osobnímu kouzlu." Rhett se usmíval starým způsobem, s jedním koutkem dolů, ale Scarlet věděla, že jí tím skládá kompliment. „Jste si vědoma, že máte víc kouzla, než by mělo být zákonem dovoleno. Pocítil jsem

to na vlastní kůži, přestože jsem dost otrlý. Často mi vrtá hlavou, co mě na vás pořád nutí vzpomínat. Poznal jsem v životě spoustu dam, které byly hezčí a určitě chytřejší než vy i – obávám se – z morálního hlediska mnohem dobrosrdečnější. Ale bůhvíproč jsem na vás myslel. I během měsíců po kapitulaci, kdy jsem pobýval ve Francii a v Anglii a neslyšel jsem o vás, ani vás neviděl a užíval si ve společnosti mnoha krásných dam, přesto jsem na vás vzpomínal a v duchu se ptal, co asi děláte."

Scarlett rozhořčilo, že mohl prohlásit o jiných ženách, že jsou hezčí, chytřejší, laskavější než ona, ale náhlé vzplanutí pohaslo radostí, že vzpomínal na ni a její kouzlo. Tak tedy nezapomněl! Tím se všechno ulehčí. A choval se tak mile, skoro jako gentleman, který by se ocitl v podobné situaci. Zbývalo jen navodit příslušné téma, aby mohla naznačit, že ani ona na něj nezapomněla, a pak…

Jemně mu stiskla ruku a znovu vyloudila na tvářích dolíčky.

„Ach, Rhette, není od vás hezké, že si děláte blázny z venkovské dívky! Dobře vím, že jste si na mě ani jednou nevzpomněl od doby, co jste mě tenkrát v noci opustil. Snad mi nechcete namlouvat, že jste na mě myslel mezi všemi těmi francouzskými a anglickými krasavicemi. Já jsem se neštvala celou dálku z Tary až sem proto, abych poslouchala hlouposti, které o mně vykládáte. Přijela jsem – přijela jsem – protože…"

„Protože?"

„Ach, Rhette, jsem z vás zoufalá! Mám o vás takový strach! Kdy vás propustí z tohohle hrozného místa?"

Rhett uchopil její ruku a pevně si ji přitiskl k paži.

„Vaše zoufalství vám slouží ke cti! Nemůžu vám říct, kdy mě propustí. Zřejmě až ještě trochu natáhnou provaz."

„Provaz?"

„Jistě, čekám, že se odsud dostanu na provaze."

„Vás přece neoběsí?"

„Ale ano, hned jak se jim podaří sehnat proti mně trochu víc důkazů."

„Ach, Rhette!" vykřikla a přitiskla si ruku na srdce.

„Budete mě litovat? Jestli mě budete dostatečně litovat, budu na vás pamatovat v poslední vůli."

Bezohledně se jí vysmíval tmavýma očima a stiskl jí ruku.

Poslední vůle! Scarlett okamžitě sklopila oči ze strachu, aby se neprozradila, ale nebyla dost rychlá, protože Rhettovi se zablýsklo v očích nečekaně probuzenou zvědavostí.

„Podle Yankeeů bych po sobě měl zanechat slušný odkaz. Momentálně jeví značný zájem o mé finance. Denně mě tahají před další a další vyšetřovací komise a kladou mi bláznivé otázky. Všude se zřejmě šíří fáma, že jsem vzal roha s pohádkovými miliony Konfederace."

„No a – je to pravda?"

„Tomu říkám chytrá otázka! Víte stejně dobře jako já, že Konfederace neměla na peníze pořádnou banku, ale obyčejnou tiskárnu."

„Jak jste tedy přišel ke všem penězům? Spekulacemi? Tetička Pittypat říkala…"

„Vy mě svými otázkami tlačíte rovnou ke zdi!"

Aby ho vzal čert! Samozřejmě má peníze. Scarlett byla tak vzrušena, že se jen s krajním vypětím přiměla mluvit s Rhettem roztomile.

„Rhette, jsem celá pryč z toho, že musíte být tady. Myslíte, že byste se odsud mohl nějak dostat?"

„‚Nihil desperandum' – to je moje heslo."

„Co to znamená?"

„Znamená to ‚možná', vy moje kouzelná negramotná hlavičko."

Scarlett zamžikala hustými řasami, podívala se po něm a zase mžikání nechala.

„Vy se oběsit nedáte, na to jste moc prohnaný! Vím, že si na ně vymyslíte něco chytrého, aby vás museli propustit! A potom…"

„A potom co?“ zeptal se zjihle a sklonil se k ní blíž.

„No, já…“ Scarlett se zmohla na obstojný zmatený výraz i na ruměnec. S ruměncem neměla potíže, protože sotva popadala dech a srdce jí tlouklo jako o závod. „Rhette, je mi moc líto, že – že jsem vám tenkrát v noci řekla takové věci – víte – u Rough and Ready. Byla jsem – bože, byla jsem tak vyděšená a nervózní a vy jste byl takový – takový…“ Sklopila oči a všimla si, že snědou rukou sevřel její dlaň. „Tenkrát jsem si myslela, že vám do smrti, do nejdelší smrti nedokážu odpustit! Ale když mi včera tetička Pitty řekla, že jste – že vás třeba oběsí – najednou to ze mě spadlo a – a…“ Podívala se mu do očí jediným prosebným pohledem, do nějž vložila všechno utrpení svého zklamání. „Ach, Rhette, nepřežila bych, kdyby vás oběsili! Nesnesla bych to! Víte, já…“ A protože už nemohla dál snášet prudký žár, který mu sálal z očí, znovu zamžikala řasami a sklopila hlavu.

Za chvilku se rozpláču, pomyslela si v záchvatu údivu a vzrušení. Mám se rozplakat? Bude to působit přirozenějším dojmem?

Rhett rychle odpověděl: „Proboha, Scarlett, přece nechcete tvrdit, že…,“ a stiskl jí ruce tak silně, až to zabolelo.

Scarlett pevně zavřela oči a pokoušela se vyloudit slzy, ale neopomněla lehce zdvihnout obličej, aby ji mohl snadno políbit. Ve chvilce se jeho rty přitisknou na její; pevné, naléhavé rty, které si zničehonic vybavila tak živě, až se jí zmocnila slabost. Ale Rhett ji nepolíbil. Protože se jí zmocňovalo podivné zklamání, pootevřela oči a odvážila se na něj kradmo podívat zpod víček. Jeho černovlasá hlava se skláněla nad jejíma rukama a – jak letmo zahlédla – Rhett zvedl jednu její ruku, políbil ji, pak zdvihl druhou a na okamžik si ji přitiskl k tváři. Byla připravena na prudké projevy citu, tohle něžné milenecké gesto ji vyvedlo z míry. Chtěla vidět, jak se Rhet tváří, ale nemohla, protože měl skloněnou hlavu.

Sklopila oči, aby se neprozradila, kdyby hlavu náhodou zvedl a zahlédl, jak se tváří. Věděla, že pocit triumfu, který ji zaplavoval jako

vlna, jí musí být vidět i na očích. Každou chvíli ji požádá, aby se za něho provdala, anebo jí přinejmenším vyzná lásku a pak… Závojem řas zahlédla, jak otočil její druhou ruku dlaní vzhůru, aby ji také políbil, ale vtom prudce zadržel dech. Sklopila oči a spatřila vlastní ruku, spatřila ji poprvé po roce takovou, jaká byla, a zaplavila ji chladná hrůza. Byla to cizí ruka, ne ta známá jemná, bílá, bezbranná ručka s dolíčky, jakou mívala Scarlett O'Harová. Tahle ruka byla zhrublá prací, opálená do hněda, posetá pihami. Nehty byly ulámané, na polštářcích dlaně trčely velké mozoly a palec hyzdil napůl zhojený puchýř. Rudá jizva po spálenině, kterou si způsobila minulý měsíc škvařícím sádlem, jako by křičela. Scarlett se na ni s odporem podívala, a než si stačila cokoli rozmyslet, prudce sevřela ruku v pěst.

Rhett přesto ještě nezvedl hlavu. Neviděla mu do obličeje. Nesmlouvavě jí znovu rozevřel dlaň, pozorně si ji prohlédl, pak zvedl druhou Scarlettinu ruku, mlčky držel obě dlaně vedle sebe a upřeně na ně hleděl.

„Podívejte se na mě," vyzval ji konečně velice klidným tónem a zvedl hlavu. „A přestaňte se tvářit tak nápadně cudně."

Se vzdorem a poplašeností zračícími se v obličeji se mu neochotně podívala do očí. Rhett měl černá obočí povytažená a v očích mu blýskalo.

„Vy se tedy v Taře máte moc dobře, jak jste říkala? Za bavlnu jste stržili tolik peněz, že si můžete dovolit jezdit po návštěvách. Co jste dělala těma rukama – snad jste neorala?"

Scarlett se mu pokoušela vykroutit, ale Rhett ji držel pevně a palci jí přejížděl po mozolech.

„Tohle nejsou ruce dámy," prohlásil a upustil jí je do klína.

„Prosím vás, buďte zticha!" vykřikla a pocítila úlevu, že si mohla nahlas ulevit. „Nikomu není nic do toho, co dělám se svýma rukama, ne?"

Jsem to ale husa, vyčítala si v duchu. Měla jsem si půjčit rukavice tetičky Pitty, anebo je třeba ukrást. Neuvědomila jsem si, že moje

ruce vypadají tak hrozně. Samozřejmě si jich musel všimnout. Navíc jsem se neudržela a zřejmě jsem všechno zkazila. To se mi muselo stát zrovna, když se užuž chystal vyslovit!

„Do vašich rukou mi samozřejmě nic není," prohlásil Rhett chladně, rozvalil se lhostejně v křesle a v obličeji se mu rozhostil nepronikнutelný výraz.

Nebude to s ním tedy lehké. Nedá se nic dělat, bude muset všechno snášet pokorně, i když se jí to zajídá, jinak by tento debakl nedokázala proměnit ve vítězství. Možná kdyby s ním promluvila něžněji…

„Bylo od vás opravdu hrubé takhle odhodit chudinky moje ruce. Jen proto, že jsem minulý týden jezdila na koni bez rukavic a zničila si na nich kůži…"

„Jezdila na koni, jistě!" reagoval stejně odměřeným tónem. „Vy jste těma rukama pracovala, dřela jste jako barevná. Co vy na to? Proč jste mi lhala, že v Taře je všechno, jak má být?"

„Ale, Rhette…"

„Nalijeme si raději čistého vína. Proč jste za mnou přišla? Málem jste mě svou koketerií přesvědčila, že vám na mě trochu záleží a že mě litujete."

„Ale já vás lituju! Na mou duši…"

„Nelitujete. Mohou mě pověsit na vyšší šibenici, než na jaké pověsili Hamana, a vám to bude jedno. Máte to napsáno v obličeji stejně zřetelně, jako se práce podepsala na vašich dlaních. Něco jste ode mě chtěla a to tak zoufale, že vám ta věc stála za tohle divadýlko. Proč jste nepřišla rovnou a neřekla, oč vám jde? Dostala byste to mnohem spíš, protože jestli ženy mají nějakou vlastnost, které si cením, je to upřímnost. Ale to ne, musela jste začít cinkat náušnicemi, špulit pusinku a natřásat se jako prostitutka lákající zákazníka."

Rhett při posledních slovech nezvýšil hlas, ani je nijak zvlášť nezdůraznil, ale Scarlett pronikla do uší jako rány bičem a zoufale si uvědomila, že nastal konec nadějí, že by mohla Rhetta přimět,

aby jí nabídl k sňatek. Kdyby vybuchl vztekem a dotčenou ješitností, kdyby jí začal dělat výčitky, jak by to v podobné situaci udělali jiní muži, zřejmě by ho nakonec dostala tam, kde ho chtěla mít. Ale ledový klid čišící z jeho hlasu ji vyděsil tak, že nevěděla, co dál. Ačkoliv byl ve vězení a Yankeeové hlídali za dveřmi, zčistajasna si uvědomila, že je nebezpečné rozlít si to s mužem jako Rhett Butler.

„Asi mi začíná vynechávat paměť. Měl jsem si uvědomit, že jste stejná jako já a nikdy nic nepodnikáte bez skrytého úmyslu. A teď karty na stůl! Copak schováváte v rukávu, paní Hamiltonová? Přece jste si nemohla namlouvat, že bych vám nabídl sňatek?"

Scarlett zrudla v obličeji a neodpověděla.

„Přece jste nemohla zapomenout na mou tolikrát opakovanou zásadu, že nejsem na ženění?"

Když Scarlett nereagovala, vyhrkl nečekaně prudce: „Nezapomněla jste na to? Odpovězte."

„Nezapomněla," odpověděla zničeně.

„Vy jste ale hazardní hráčka, Scarlett," vysmíval se jí. „Počítala jste, že se ve vězení bez ženské společnosti dostanu do takového stavu, až po vás chňapnu jako pstruh po červovi."

Však jsi to taky udělal, řekla si Scarlett s potlačovaným vztekem, a nebýt mých rukou…

„Už známe skoro celou pravdu, až na váš pravý důvod. Jestli můžete, zkuste mi říct, proč jste mě chtěla vlákat do chomoutu."

V jeho hlase se ozval přívětivý, skoro škádlivý tón a Scarlett si dodala odvahy. Třeba ještě není všechno ztraceno. Zmařila sice veškeré naděje na sňatek, ale i přes zoufalství byla nakonec ráda. Z tohoto nehybného muže čišelo cosi, co ji děsilo, takže se teď bála pouhého pomyšlení na sňatek s ním. Ale kdyby to navlékla chytře a zkusila zahrát na jeho soucit a vzpomínky, třeba by z něj vyrazila aspoň půjčku. Protáhla obličej a nasadila smířlivý a dětský výraz.

„Ach, Rhette, mohl byste mi velice pomoct – ale to byste musel být moc milý."

„To mám vůbec nejraději – být milý."

„Rhette, ze starého přátelství vás musím požádat o laskavost."

„No prosím, dáma s rukama samý mozol se konečně dostává k jádru svého pravého poslání. Hned jsem si říkal, že navštěvovat nemocné a vězně není role pro vás. Co ode mě chcete? Peníze?"

Neomalenost jeho otázky zmařila naději, že by se k jádru věci mohla dostat oklikou nebo působením na city.

„Nebuďte takový, Rhette," napomenula ho. „Opravdu chci nějaké peníze. Potřebuju, abyste mi půjčil tři sta dolarů."

„Konečně čistá pravda! Mluvit o lásce a myslet na peníze. Pravý ženský přístup! Potřebujete ty peníze naléhavě?"

„Samozřejmě ano… No, tak moc zas ne, ale hodily by se."

„Tři sta dolarů. To je spousta peněz. Na co je potřebujete?"

„Abych zaplatila daně z Tary."

„Takže si potřebujete půjčit peníze. Dobře, když jste obchodnice, budu taky obchodník. Jakou záruku mi poskytnete?"

„Cože?"

„Záruku. Pojistku pro mou investici. Jistě chápete, že nehodlám přijít o všechny peníze, které vám půjčím." Rhettův hlas zněl zrádně hladce, téměř sametově, ale Scarlett si toho nevšimla. Třeba všechno ještě dobře dopadne.

„Svoje náušnice."

„O náušnice nemám zájem."

„Poskytnu vám Taru."

„Co bych, prosím vás, dělal s farmou?"

„No, mohl – mohl byste – je to dobrá plantáž. O nic byste nepřišel. Splatila bych vám dluh z příští úrody bavlny."

„To není tak jisté." Rhett se rozvalil v křesle, pohodlně se opřel a zastrčil ruce do kapes. „Ceny bavlny klesají. Doba je zlá a peněz poskrovnu."

„Ach, Rhette, proč si ze mě děláte blázny! Vždyť máte miliony!"

Když si ji prohlížel, v očích mu jiskřila bezuzdná škodolibost.

„Takže všechno je, jak má být, a ty peníze zas tak moc nepotřebujete. To rád slyším. Jsem moc rád, že se přátelům daří dobře."

„Ale, Rhette, proboha…," začala Scarlett, ale větu nedokončila, protože ji opustila odvaha i sebeovládání.

„Nekřičte tolik. Doufám, že nechcete, aby vás slyšeli Yankeeové. Už vám někdo řekl, že máte oči jako kočka – kočka ve tmě?"

„Rhette, přestaňte! Řeknu vám všechno. Potřebuju peníze naléhavě. Lhala – lhala jsem, že je všechno, jak má být. Naopak je to tak zlé, že už to nemůže být horší. Otec je – je – zkrátka už to není on. Od matčiny smrti je pomatený a nemůže mi s ničím pomáhat. Úplně zdětinštěl. Nemáme jediného nádeníka, který by pracoval na poli a pěstoval bavlnu, o to víc hladových krků musím živit – celkem třináct. A daně – jsou strašně vysoké. Rhette, už přes rok se sotva držíme, div neumřeme hlady. Vy nic nevíte! Nemůžete vědět! Nemáme nikdy dost jídla a chodit spát i vstávat o hladu je strašné. Nemáme teplé šatstvo, dětem je pořád zima, jsou nemocné a…"

„Kde jste teda vzala ty hezké šaty?"

„Jsou ušité z matčiných závěsů," odpověděla Scarlett, nešťastná, že o té hanbě nedokázala lhát. „Hlad a zimu bych ještě vydržela, ale teď – teď nám přivandrovalci zvýšili daně. Musíme je zaplatit okamžitě. A já mám poslední zlatý pětidolar. Potřebuju peníze na daně! Nechápete to? Když je nezaplatím, tak sama – všichni přijdem o Taru, ale to nejde! Nemůžu se o ni nechat připravit!"

„Proč jste mi tohle všechno neřekla rovnou místo pokusu u ulovení mého bezbranného srdce, které má pro dámy vždycky slabost? Neplačte, Scarlett, nemá to cenu. Vyzkoušela jste všechny finty až na slzy, to by na mě bylo opravdu moc. Už tak jste mě dost zklamala tím, že vám šlo o peníze a ne o mou okouzlující osobnost."

Scarlett si vzpomněla, že Rhett často, když se posmíval sobě nebo jiným, pronášel holé pravdy o sobě, a prudce k němu vzhlédla. Opravdu se ho dotkla? Opravdu mu na ní záleželo? Chystal se jí předtím, než spatřil její dlaně, nabídnout sňatek? Nebo mířil k dalšímu

nemravnému návrhu, který jí udělal dvakrát? Kdyby mu na ní záleželo, mohla by ho uchlácholit. Ale pohled černých očí ji probodával zcela nemilenecky a jeho smích zněl hlasitě.

„Vaše zástava se mi nelíbí. Nejsem plantážník. Co ještě mi můžete nabídnout?“

Tak, a je to tady. Dobrá! Scarlett se zhluboka nadechla, pohlédla mu přímo do očí, koketerie i předstírání z ní spadly a veškerou duševní sílu soustředila na krok, jehož se nejvíc bála.

„Mám – mám sebe.“

„Prosím?“

Brada jí ztuhla rozhodností a v očích blýskly smaragdy.

„Vzpomínáte si na noc, kdy jsme seděli na verandě tetičky Pitty, tenkrát za obležení? Tvrdil jste – tehdy jste tvrdil, že mě chcete.“

Rhett se bezstarostně rozvalil v křesle, díval se jí do tváře zrůzněné napětím, sám ve snědém obličeji nasadil neproniknutelný výraz. Na dně očí mu jiskřilo, ale neřekl proč.

„Tvrdil jste – tvrdil jste, že po mně toužíte víc, než jste kdy toužil po nějaké ženě. Jestli po mně ještě toužíte, můžete mě mít. Rhette, udělám všechno, co budete chtít, jen mi proboha napište šek na ty peníze! Moje slovo platí. Odpřísáhnu vám všechno. A slovo dodržím. Jestli chcete, dám vám svůj slib písemně.“

Rhett se po ní divně podíval, tvářil se pořád nevyzpytatelně, takže Scarlett netušila, jestli ho baví nebo odpuzuje. Kdyby aspoň něco řekl, cokoli! Scarlett cítila, jak se jí rozpalují tváře.

„Musím ty peníze dostat co nejdřív, Rhette. Jinak nás vyženou z domu, místo nás se v něm usadí otcův zatracený správce a…“

„Okamžik. Proč si myslíte, že po vás ještě toužím? Proč si myslíte, že stojíte za tři sta dolarů? Většina žen na tolik nepřijde.“

Scarlett zrudla po kořínky vlasů.

„Proč tohle vlastně děláte? Proč nenecháte farmu farmou a nenastěhujete se k tetičce Pittypat? Půlka domu je přece vaše.“

„Panebože!“ vykřikla. „Zbláznil jste se? Tary se nemůžu vzdát. Je to můj domov. Nevzdám se ho. Budu ho hájit do posledního dechu!“

„Irové,“ řekl, narovnal se v křesle a vyndal ruce z kapes, „jsou nejprokletější lidské plemeno. Zbytečně trvají na spoustě nesmyslů. Například na půdě. Půda jako půda, tady nebo jinde. A teď si nalijeme čistého vína, Scarlett. Přišla jste za mnou s obchodním návrhem. Dám vám tři sta dolarů a vy se stanete mou milenkou.“

„Ano.“

Když ze sebe vysoukala to odporné slovo, trochu se jí ulevilo a znova v ní ožila naděje. Přece řekl ‚Dám vám‘. V očích mu přitom ďábelsky zablýsklo, jako by se skvěle bavil.

„A přesto jste mě vyhnala z domu, když jsem měl tu drzost udělat vám tentýž návrh. Navíc jste mi nevybíravě vynadala, a jak jste byla v ráži, vypadlo z vás, že nechcete mít ‚kupu harantů‘. Ne, moje milá, nejitřím staré rány. Jen mi vrtá hlavou, jak uvažujete. Pro vlastní potěšení byste to neudělala, ale klidně to uděláte, abyste zahnala vlka od dveří domu. Potvrzujete tím mé přesvědčení, že všechno na světě je záležitostí příslušné ceny.“

„Ach, Rhette, nebuďte na mě takový! Jestli mě chcete urážet, posložte si, hlavně mi dejte ty peníze!“

Scarlett už dýchala klidněji. Rhett je prostě takový a bude ji chtít co nejvíc týrat a urážet, aby se jí pomstil za všechno ponižování, které si od ní musel nechat líbit v minulosti, i za dnešní pokus o léčku, do které ho chtěla vlákat. Ale to snese. Dokáže snést cokoli. Tara za to stojí. Na chvíli se ocitla v polovině léta, odpolední obloha byla modrá, ona sama ležela ospalá v hustém jeteli na trávníku v Taře, hleděla vzhůru na vlnící se oblaky, cítila příjemnou vůni bílých květů a naslouchala neodbytnému bzučení včel. Odpoledne klid a vzdálený skřípot vozů vracejících se z rudých polí. Tohle stojí za všechno, i za víc.

Zvedla hlavu.

„Dáte mi ty peníze?“

Rhett se tvářil, jako by se dobře bavil, a když promluvil, z jeho hlasu zněla roztomilá bezohlednost.

„Ne, nedám," odpověděl.

Scarlettin rozum nedokázal chápat Rhettova slova.

„Nemohl bych vám je dát, ani kdybych chtěl. Nemám u sebe ani cent. A v Atlantě ani dolar. Nějaké peníze mám, to ano, ale ne tady. Kde a kolik, vám neřeknu. Jakmile bych na ně vystavil šek, aby mohly být vybrány, Yankeeové by se na ně vrhli jako kachna na pulce a už bychom je neviděli. Co si o tom myslíte?"

Scarlett ošklivě zezelenala v obličeji, na nose se jí zničehonic objevily pihy a sevřené rty připomínaly výraz, jaký míval Gerald, když se ho zmocnil vražedný vztek. Vyskočila z křesla a vykřikla, až nesrozumitelný bzukot hlasů v sousední místnosti ustal, jako když utne. Rhett k ní přiskočil jako panter, těžkou rukou jí přikryl ústa a paží ji pevně ovinul v pase. Prala se jako divoká kočka, pokoušela se ho kousnout do ruky, kopat do nohou, křičet vzteky, zoufalstvím, nenávistí a pokořenou pýchou. Kroutila sebou a škubala na všechny strany v železném sevření jeho paže, div jí přitom nepuklo srdce, protože ji dusila těsná šněrovačka. Rhett ji držel pevně a hrubě, až to bolelo, a ruka, kterou jí tiskl ústa, jí bolestivě drtila čelist. V opáleném obličeji zesinal, v očích měl tvrdý a rozdychtěný pohled, zvedl ji do vzduchu, strhl na svou hruď, posadil se do křesla a držel ji na klíně, přestože se mu ze všech sil snažila vysmeknout.

„Miláčku, proboha vás prosím! Přestaňte! Ticho! Nekřičte! Jestli vás uslyší, okamžitě sem přijdou. Uklidněte se. Přece nechcete, aby vás Yankeeové takhle viděli?"

Scarlett však bylo jedno, jestli ji někdo uvidí, myslela jen na to, jak by ho zabila, ale přišla na ni závrať. Nemohla dýchat, šněrovačka se proměnila v prudce se stahující železný pás a v sevření Rhettových paží se třásla bezmocným vztekem a nenávistí. Pak jeho hlas postupně zeslábl, rozplynul se a tvář sklánějící se nad jejím obličejem se vytratila do hnusné mlhy, která houstla tak dlouho, až neviděla ani jeho, ani nic jiného.

Když s ochablými pohyby přicházela k vědomí, připadala si utahaná jako kůň, slabá a zmatená. Ležela na zádech v křesle, klobouk měla sundaný. Rhett ji plácal po zápěstí a černýma očima jí úzkostlivě hleděl do obličeje. Příjemný mladý kapitán se jí snažil vpravit do úst sklenku brandy, ale rozlil jí alkohol až za krk. Ostatní důstojníci pobíhali bezmocně kolem, šeptali si a mávali rukama.

„Asi – asi jsem omdlela," prohlásila Scarlett a vlastní hlas jí připadal tak vzdálený, až se vyděsila.

„Vypijte to," naléhal Rhett, vzal od kapitána sklenici a přitiskl ji Scarlett k ústům. Vtom si vzpomněla, co se mezi nimi odehrálo, pokusila se ho zpražit pohledem, ale byla příliš zesláblá.

„Prosím vás, udělejte mi to k vůli."

Lokla si, zakuckala se a začala kašlat, ale Rhett jí znovu přitiskl sklenici k ústům. Polkla velký doušek a ostrý nápoj jí rázem spálil hrdlo.

„Myslím, že už je jí líp, pánové," prohlásil Rhett, „mnohokrát vám děkuju. Vědomí, že mám být oběšen, bylo nad její síly."

Vojáci v modrých uniformách nerozhodně přešlapovali z nohy na nohu, tvářili se rozpačitě, sem tam si někdo odkašlal a nakonec všichni vypochodovali z místnosti. Mladý kapitán se zastavil ve dveřích.

„Kdybyste ještě něco potřebovali…"

„Děkuji, není třeba."

Důstojník vyšel a zavřel za sebou dveře.

„Napijte se ještě trošku," naléhal Rhett.

„Ne."

„Vypijte to."

Scarlett vypila další mohutný doušek, po těle se jí začalo rozlévat teplo a do roztřesených nohou se jí pomalu vracela síla. Odstrčila sklenici a pokusila se vstát, ale Rhett ji zadržel.

„Nesahejte na mě! Odcházím."

„Ještě ne. Počkejte chvilku. Mohla byste znovu omdlít."

„Pusťte mě. Nenávidím vás."

Při těch slovech se mu do obličeje vrátil chabý náznak úsměvu.

„Takhle vás poznávám. Určitě vám je už líp."

Chvíli ležela uvolněně a pokoušela se přivolat na pomoc vztek, pokoušela se využít svou sílu. Ale byla příliš unavená. Příliš unavená, aby byla schopná nenávidět nebo si s čímkoli dělat starosti. Porážka tížila jejího ducha jako olovo. Vsadila všechno na jednu kartu a prohrála. Tohle znamenalo konec Tary i všech, kdo v ní žili. Dlouho ležela na zádech s očima zavřenýma, vnímala, jak Rhett vedle ní těžce dýchá, postupně ji zaplavoval žár z brandy a dodával jí falešnou sílu a teplo. Když otevřela oči a podívala se Rhettovi do tváře, znovu ji popadl vztek. Zamračila se, až se jí šikmá obočí spojila, Rhettovi se rázem v obličeji rozzářil starý známý úsměv.

„Už je vám doopravdy líp. Poznám to podle toho, jak jste se zakabonila."

„Samozřejmě je mi dobře. Pane Butlere, jste odporný skunk, nejhorší, jakého jsem v životě viděla! Věděl jste, co vám řeknu, jakmile jsem otevřela ústa, taky jste věděl, že mi nedáte peníze, které potřebuju. A přesto jste mě nechal mluvit dál. Klidně jste mě mohl ušetřit…"

„Ušetřit vás, abyste mi nemusela říct všechno. Vždyť bych se nic nedozvěděl. Tady mám tak málo zábavy. Nevzpomínám si, že bych v životě slyšel něco příjemnějšího." Nečekaně se kousavě zasmál. Jakmile Scarlett zaslechla jeho smích, vyskočila a popadla klobouk.

Rhett ji zničehonic držel za ramena.

„Neodcházejte ještě. Už jste přišla k sobě a dokážete mluvit rozumně?"

„Pusťte mě!"

„Vidím, že je vám dobře. Zeptám se vás na něco. Byl jsem jediné železko, které jste měla v ohni?" Rhett sledoval sebemenší hnutí ve Scarlettině tváři a v očích se mu zračila dychtivost a znepokojení.

„Jak to myslíte?"

„Jestli jsem byl jediný muž, na kterého jste chtěla tuhle fintu zkoušet?"

„Je vám do toho něco?“

„Víc než tušíte. Máte v záloze ještě další muže? Řekněte!“

„Ne.“

„Zní to neuvěřitelně. Nedovedu si představit, že byste neměla po ruce dalších pět šest pánů. Určitě se najde někdo, kdo přijme vaši zajímavou nabídku. Jsem si tím natolik jist, že bych vám rád prospěl drobnou radou.“

„Nestojím o vaše rady.“

„Přesto vám jednu dám. Momentálně vám stejně mohu dát nejvýš radu. Poslechněte si ji, je to dobrá rada. Když se snažíte z muže něco vylákat, nesmíte to rovnou vybrebentit jako před chvílí mně. V každém případě se snažte být prohnanější a svůdnější. Přináší to lepší výsledky. Kdysi jste to uměla dokonale. Ale dneska, když jste mi nabídla svou – ehm – záruku na půjčené peníze, jako byste měla v očích dýky. Takové oči jsem viděl nad muškou soubojové pistole dvacet kroků od sebe a řeknu vám, není to příjemný pohled. V muži tím žádný oheň nerozdmýcháte. Takhle nemůžete zacházet s muži, moje milá. Zapomínáte na své staré dobré vychování.“

„Nepotřebuju, abyste mi radil, jak se mám chovat,“ ohradila se Scarlett a unaveně si nasadila klobouk. V duchu se divila, jak Rhett může tak bezstarostně žertovat, ačkoliv má oprátku na krku a vidí, v jak zoufalé situaci se ocitla ona. Vůbec si nevšimla, že ruce, vražené do kapes, má křečovitě sevřené v pěst, jako by se vztekal nad vlastní bezmocí.

„Nebuďte smutná,“ těšil ji, zatímco si uvazovala stužky klobouku. „Můžete přijít na mou popravu a pak se vám velice uleví. Vyrovnáte všechny staré účty, které u mě máte – i ten dnešní. Já na vás naopak nezapomenu v poslední vůli.“

„Děkuji vám, ale třeba vás nepověsí dost rychle a na zaplacení daní bude pozdě,“ prohlásila v náhlém záchvatu zlomyslnosti, která se vyrovnala jeho, a svá slova myslela vážně.

Kapitola 35

Když vyšla z budovy, pršelo a obloha byla šedá jako olovo. Vojáci se schovali do baráků na náměstí a ulice byly liduprázdné. Nebylo vidět jediný povoz a Scarlett si uvědomila, že se bude muset celou cestu domů trmácet pěšky.

Jak se namáhavě vlekla, vyprchal z ní žár z brandy. Třásla se zimou ve studeném větru a mrazivé kapky připomínající drobné jehličky ji ostře bodaly do obličeje. Tenká pelerína tetičky Pitty brzy nasákla deštěm a přilehla jí k tělu v nepříjemně mokrých záhybech. Scarlett věděla, že sametové šaty berou za své, stejně jako kohoutí péra na klobouku – ta byla schlíplá a umáčená, jako by jimi původní majitel vymetal po dešti dvůr v Taře. Cihly, jimiž byl chodník původně vydlážděn, byly rozlámané a na dlouhých úsecích úplně zmizely. V těchto místech sahalo bláto po kotníky, Scarlett v něm vázly střevíčky a občas se jí vyzouvaly. Pokaždé, když se shýbala a vytahovala uvězněné střevíčky, jí sklouzl do bláta i lem šatů. Loužím se ani nepokoušela vyhýbat, otupěle do nich šlapala a vlekla za sebou ztěžklé sukně. Cítila, jak ji na kotnících studí promočené spodničky a dlouhé kalhotky, ale bylo jí úplně jedno, že si zničí oblečení, od kterého si tolik slibovala. Byla prokřehlá, skleslá a zoufalá.

Jak se bude moci vrátit do Tary a podíval všem do očí poté, co se tak bezostyšně vytahovala? Jak jim dokáže říct, že všichni musí odejít – bůhvíkam? Jak by mohla všechno opustit, rudá pole, vysoké borovice, temnou půdu v močálu u řeky, tichý hřbitůvek, kde v chladivém stínu cedrů leží Ellen?

Trmácela se po kluzkém chodníku a přitom se užírala nenávistí k Rhettovi. Takový zákeřný lotr! V duchu mu přála, aby ho oběsili z důvodu, že ví všechno o jejím ponížení, se s ním už nikdy nechtěla setkat. Samozřejmě by jí mohl opatřit peníze, kdyby byl chtěl.

Šibenice je pro něj málo! Zaplaťpánbůh, že ji nemůže vidět, jak jde v úplně promočených šatech, vlasy má rozcuchané a zuby jí drkotají zimou. Musí vypadat příšerně, Rhett by se jistě při pohledu na ni div nepotrhal smíchy.

Černoši, které míjela, se jí nestydatě pošklebovali, mezi sebou se smáli nahlas, když se kolem nich prodírala, v blátě jí klouzaly a pojížděly nohy, zastavovala se, těžce popadala dech a lovila vyzuté střevíčky. Jak se opovažují smát, tyhle černé opice? Jak se opovažují pošklebovat se jí, Scarlett O'Harové z Tary? Nejraději by je dala zbičovat do krve. Yankeeové jsou opravdu ďáblové, když je osvobodili, osvobodili a jim dovolili posmívat se bělochům!

Na Washingtonově ulici panovala stejně pochmurná nálada, jako vládla v jejím nitru. Nic tu nepřipomínalo ruch a radostného ducha Broskvoňové ulice. Kdysi tu stávalo mnoho elegantních domů, ale málokterý byl obnoven. Až příliš často se objevovaly deprimující očouzené základy a opuštěné zčernalé komíny, přezdívané „Shermanovy hlídky". Zarostlé cestičky vedly ke zbytkům starých známých domů – k pěstěným trávníkům zarostlým uschlým plevelem, schůdkům pro nastupování do kočáru se jmény lidí, které dobře znala, sloupkům, které už nikdy nepoznají uzel přivázaných opratí. Studený vítr, déšť, bláto, holé stromy, ticho a liduprázdno. A Scarlett měla tak mokré nohy a čekala ji tak dlouhá cesta domů!

Uslyšela za sebou čvachtání kopyt v blátě a zašla až na vnitřní okraj chodníku, aby se vyhnula dalším stříkancům bláta hrozícím peleríně tetičky Pittypat. Po ulici se pomalu blížila bryčka tažená koněm a Scarlett se obrátila, rozhodnutá požádat o svezení za předpokladu, že bryčku řídí běloch. Když bryčka přijela až k ní, viděla pro déšť rozmazaně, přesto si všimla, že muž jedoucí s bryčkou vyhlédl přes okraj plachty sahající mu od stupátka až po bradu. Obličej jí připadal povědomý, a když vstoupila do jízdní dráhy, aby si ho lépe prohlédla, muž zaraženě zakašlal a pak se ozval známý hlas plný radosti i úžasu: „Slečna Scarlett! To přece není možné!"

„Ach, to je pan Kennedy!“ vykřikla Scarlett, dočvachtala se blátem až k bryčce a bez ohledu na další poničení peleríny se opřela o zablácené kolo. „V životě jsem nikoho nepotkala raději!“

Pan Kennedy zčervenal radostí, že s ním mluví tak upřímně, vyplivl na opačné straně bryčky šťávu ze žvýkacího tabáku a pružně seskočil na zem. Nadšeně jí potřásl rukou, nadzvedl plachtu a pomohl jí do bryčky.

„Slečno Scarlett, co děláte sama v takových končinách? Copak nevíte, že je to teď nebezpečné? A jste promoklá až na kůži. Tady máte, zabalte si nohy do houně.“

Když kolem ní poskakoval a div nekvokal jako stará slepice, Scarlett se s rozkoší oddala příjemnému pocitu, že o ni někdo pečuje. Bylo milé mít vedle sebe muže, který kvoká samou péčí a mírně ji peskuje, i když to byla jen taková stará panna v kalhotách jako Frank Kennedy. Po Rhettově hrubém zacházení jí to dělalo dvojnásob dobře. A – bože můj – bylo tak milé spatřit daleko od domova starou známou tvář člověka z rodného okresu! Frank byl slušně oblečený, jak stačila zaznamenat, i bryčku měl novou. Kůň se zdál mladý a vykrmený, Frank však vypadal na svůj věk staře, působil mnohem starším dojmem, než když pobýval o Vánocích se svými vojáky v Taře. Byl vyhublý, v obličeji voskově bledý, zažloutlé oči měl uslzené a propadlé hluboko do ochablých záhybů. Nazrzlou bradku měl ještě řidší než dřív; potřísněnou od šťávy ze žvýkacího tabáku a rozcuchanou, jako by se v ní neustále probíral prsty. Ale Frank sám působil šťastným a veselým dojmem, který ostře kontrastoval s vráskami způsobenými smutkem, trápením a únavou v obličejích lidí, kteří Scarlett ze všech stran obklopovali.

„Mám radost, že vás zase vidím,“ řekl Frank vřele. „Nevěděl jsem, že jste v Atlantě. Viděl jsem tetičku Pittypat minulý týden, ale neřekla mi, že máte v úmyslu přijet. A… é… ehm… a přijel s vámi z Tary ještě někdo?“

Myslel na Suellen, blázen stará.

„Ne," odpověděla Scarlett, zabalila se do teplé kočárové houně a pokoušela se ji přetáhnout i kolem krku. „Přijela jsem sama. Tetičce Pitty jsem příjezd neohlásila."

Frank pobídl koně, ten zabral a opatrně vyrazil po kluzké ulici.

„V Taře se všem daří dobře?"

„Jistě, jakžtakž."

Scarlett potřebovala vymyslet téma hovoru, ale mluvit bylo příliš těžké. V hlavě měla po utrpěné porážce prázdno a toužila jen natáhnout se, jak byla, zabalená do teplé houně, a říci sama sobě: „Teď nebudu myslet na Taru. Budu na ni myslet později, až to nebude tolik bolet." Kdyby se jí podařilo přimět Franka, aby se rozpovídal o něčem, co by mu vydrželo celou cestu až domů k tetičce, stačilo by, aby občas zamumlala nějaké to „vy jste ale chytrý" nebo „to je přece krásné".

„Pane Kennedy, žasnu, že se s vámi setkávám zrovna tady. Uznávám, bylo ode mě ošklivé zapomínat na staré přátele, ale nevěděla jsem, že jste v Atlantě. Někdo mi, myslím, říkal, že jste měl být v Mariettě."

„V Mariettě dělám obchody, spoustu obchodů," odpověděl. „Copak vám slečna Suellen neřekla, že jsem se usadil v Atlantě? Neřekla vám, že jsem si tu otevřel obchod?"

Scarlett si matně pamatovala, že Suellen cosi žvatlala o Frankovi a jeho obchodě, ale o to, co říkala Suellen, se nikdy příliš nezajímala. Stačilo jí vědomí, že Frank žije a jednoho krásného dne ji zbaví povinnosti starat se o Suellen, která jí zůstala na krku.

„Ne, neřekla mi ani slovo," zalhala Scarlett. „Vy máte obchod? Vy ale musíte být chytrý!"

Frank se zatvářil trochu dotčeně, že Suellen nerozhlásila všem tu důležitou zprávu, ale pookřál Scarlettinou lichotkou.

„Ano, mám obchod a myslím, že docela slušný. Lidi říkají, že mám obchodování v krvi." Zasmál se potěšeně svým hihňavým, štěbetavým smíchem, který jí byl odjakživa protivný.

Starej nafoukanej blázen, ulevila si v duchu.

„Vždyť vám jde, na co sáhnete, pane Kennedy. Ale jak jste se, proboha, mohl pustit do obchodování? Když jsem vás viděla naposled předloni o Vánocích, neměl jste v kapse ani cent."

Chraplavě si odkašlal, prohrábl si vousy a nasadil svůj bázlivý, nervózní úsměv.

„Víte, slečno Scarlett, to by bylo dlouhé vyprávění."

Zaplaťpánbůh! oddechla si v duchu. Třeba mu řeč vydrží, dokud nedojedeme domů. Nahlas ho prosila: „Tak mi přece všechno vyprávějte!"

„Vzpomínáte si, jak jsme se při shánění proviantu zastavili v Taře? No, a krátce nato jsem byl odvelen do aktivní služby. Zásobovací oddíly už stejně nebyly k ničemu, slečno Scarlett, protože jsme pro armádu prakticky nic nesehnali, a já jsem byl přesvědčen, že místo bojeschopného muže je na frontě. Zkrátka, nějakou dobu jsem válčil s jízdou, ale pak jsem dostal kulku ze zadovky do ramene."

Zatvářil se velice hrdě a Scarlett utrousila: „To je strašné!"

„No, nebylo to tak zlé, kulka proletěla jen svalem," reagoval shovívavým tónem Frank. „Poslali mě do špitálu až dolů na jih, a když jsem se jakžtakž uzdravoval, zažili jsme nájezd yankeeovských záškodníků. Jó, to byly tenkrát horký chvilky! Varování přišlo na poslední chvíli a každý, kdo se udržel na nohou, pomáhal dopravovat zásoby a nemocniční vybavení k železnici, aby všechno mohlo být evakuováno. S bídou jsme stihli naložit první vlak, když Yankeeové vtrhli na jednom konci do města, a my na druhém vyrazili co nejrychleji pryč. No, řeknu vám, byl to moc smutnej pohled, sedět ve vagoně na hromadě materiálu a dívat se, jak Yankeeové pálí zásoby, které jsme museli nechat na nádraží! Slečno Scarlett, zásoby se táhly v hromadách na osm set metrů podél trati, oni je všechny spálili! My jsme zachránili s bídou holé životy."

„To muselo být strašné."

„Ano, to je správné slovo. Strašné. Naši se tehdy zrovna vrátili do Atlanty, a tak tam poslali i náš vlak. Slečno Scarlett, bylo to krátce

před koncem války – zkrátka, byla tam spousta porcelánového toaletního nádobí, polních lůžek, matrací a dek, ke kterým se nikdo nehlásil. Oficiálně zřejmě patřily Yankeeům. Aspoň podle podmínek příměří, nebo snad ne?“

„Hm,“ přikývla duchem nepřítomná Scarlett. Mezitím se stačila trochu zahřát a začínala být ospalá.

„Pořád nevím, jestli jsem se zachoval správně,“ řekl Frank trochu nabroušeným tónem. „Ale já si řekl, že by ty věci Yankeeům nebyly k ničemu. Zřejmě by je spálili. Naši lidé za ně slušně zaplatili a já si říkal, že by ty věci stejně měly patřit Konfederaci nebo jejím občanům. Chápete, jak to myslím?“

„Hm.“

„Jsem rád, že se mnou souhlasíte, slečno Scarlett. Tak nějak to tížilo moje svědomí. Spousta lidí mi říkala: ‚Pusť všechno z hlavy, Franku,‘ ale mně to nejde. V životě bych se nedokázal podívat lidem zpříma do očí, kdybych měl pocit, že jsem se nezachoval správně. Myslíte, že jsem udělal správnou věc?“

„Samozřejmě,“ přitakala Scarlett a v duchu se ptala, o čem ten starý blázen vlastně mluví. Nějak ho trápí svědomí. Člověk, který dospěl do věku, v jakém byl Frank Kennedy, se měl naučit nedělat si hlavu s věcmi, na kterých nezáleží. Jenže Frank byl vždycky nervózní, ustaraný a staropanenský.

„Jsem rád, že mi dáváte za pravdu. Po kapitulaci jsem měl všehovšudy deset dolarů ve stříbře. Víte, co postihlo Jonesboro a můj tamější dům i obchod. Nevěděl jsem, kudy kam. Ale za těch deset dolarů jsem nechal znovu zastřešit jeden starý obchod na Five Points, dopravil jsem tam nemocniční materiál a začal prodávat. Každý potřeboval postele, matrace a porcelánové toaletní nádobí a já prodával lacino, jelikož jsem si říkal, že ty věci patří ostatním asi stejně jako mně. Utržil jsem přitom peníze, přikoupil další zboží a obchod slušně prosperuje. Myslím, že mi vynese slušné peníze, jestli se celková situace začne zlepšovat.“

Při slově „peníze“ se Scarlett ihned rozsvítilo v hlavě, a dokonale!

„Říkáte, že jste vydělal peníze?“

Pod dojmem jejího projeveného zájmu doslova rostl. Až na Suellen mu žádná žena nevěnovala víc než povinnou zdvořilou pozornost a Frankovi lichotilo, že mu na rtech visí taková bývalá vyhlášená krasavice jako Scarlett. Přitáhl koni opratě, aby nedojeli k cíli dřív, než dokončí vyprávění.

„Nejsem žádný milionář, slečno Scarlett, a ve srovnání s tím, co jsem míval, je můj nynější majetek skrovný. Ale letos jsem vydělal tisíc dolarů. Pět set ovšem padlo na nákup nového zboží, opravy krámu a nájem. Čistý zisk činil pět set dolarů, a jelikož celková situace se určitě začne zlepšovat, příští rok by mi obchod měl vynést čisté dva tisíce. Ty se mi budou taky hodit, protože, to víte, mám ještě další želízko v ohni.“

Jakmile se hovor stočil na peníze, ve Scarlett se probudil náhlý zájem. Ovála si oči vějířky hustých naježených řas a přisunula se trochu blíž k Frankovi.

„Co to znamená, pane Kennedy?“

Zasmál se a plácl koně opratěmi přes zadek.

„Asi vás řečmi o obchodování nudím, slečno Scarlett. Krásná žena jako vy se nepotřebuje zabývat obchodem.“

Blázen stará!

„Já vím, že jsem husa, ale obchod mě strašně zajímá! Prosím vás, vyprávějte mi o něm a vysvětlete mi věci, kterým nerozumím.“

„To druhé želízko v ohni je pila.“

„Cože?“

„Pila, kde se kmeny rozřezávají na prkna, a ta se pak hoblují. Ještě jsem ji nekoupil, ale udělám to. Jistý Johnson ji má někde za městem na Broskvoňové cestě a chce ji za každou cenu prodat. Potřebuje co nejdřív hotové peníze, proto je ochoten ji prodat, zůstat tam a vést ji pro mě za týdenní mzdu. Kolem města je málo pil a tahle je jedna z nich, slečno Scarlett. Většinu Yankeeové zničili. A tak každý,

kdo vlastní pilu, zároveň vlastní zlatý důl, jelikož si dneska může diktovat cenu za stavební dříví. Yankeeové všude vypálili spoustu domů, lidi nemají kde bydlet a pouštějí se jako diví do stavby nových. Není ale dost dříví a taky se nedá sehnat dost rychle. Lidi se teď do Atlanty jen hrnou, usedlíci z venkova, kteří nemůžou hospodařit bez černochů, taky Yankeeové a přivandrovalci, kterými se to tu doslova hemží a kteří se pokoušejí ohlodat naše kosti ještě víc, než jsou. Říkám vám, z Atlanty bude brzy velkoměsto. Všichni budou potřebovat dříví na nové domy, proto tu pilu koupím, jakmile – prostě jakmile mi budou splaceny nějaké dluhy. Za rok bych si už neměl s penězi dělat takové starosti. Snad – snad chápete, proč tak zoufale chci vydělat peníze brzy, nebo ne?“

Frank se znovu začervenal a zakvokal jako slepice. Myslí na Suellen, ušklíbla se v duchu Scarlett.

Chvíli uvažovala, jestli by ho neměla požádat, aby jí půjčil tři sta dolarů, ale vzápětí ten nápad otráveně zavrhla. Frank by se ocitl v rozpacích, začal by koktat, vymlouvat se, ale nic by jí nepůjčil. Nadřel se tolik, jen aby si na jaře mohl vzít Suellen, a kdyby vydal požadovanou částku, svatba by se odložila na neurčito. I kdyby zkusila zahrát na jeho soucit a povinnost, jakou má vůči rodině své nastávající, a dostala z něj příslib půjčky, věděla, že by mu to Suellen nikdy nedovolila. Suellen si čím dál víc brala do hlavy, že se z ní stává stará panna, a nezastavila by se před žádnou překážkou, která by stála v cestě jejímu sňatku.

Co vlastně tenhle starý blázen vidí na té ubrečené, ufňukané holce, že se div nepřetrhne snahou poskytnout jí měkké hnízdečko? Suellen si nezaslouží milujícího manžela, ani zisk z obchodu a pily. Jakmile by přišla k troše peněz, začala by se nesnesitelně naparovat a v životě by ji nenapadlo přispět jediným centem na Taru. Kdepak Suellen! Říkala by si, zaplaťpánbůh, že jsem pryč, a bylo by jí úplně jedno, kdyby Taru prodali kvůli daním, nebo kdyby vyhořela do základů, hlavně aby ona měla hezké šaty a mohla si říkat „paní“.

Když Scarlett přemýšlela o sestřině zajištěné budoucnosti a porovnávala ji s nejistými zítřky, které čekaly ji i Taru, dostala vztek na nespravedlnost života. Rychle se vyklonila z bryčky a raději pozorovala blátivou ulici, aby si Frank náhodou nevšiml, jak se tváří. Scarlett brzy ztratí všechno, zatímco Sue… A vtom se zčistajasna pevně rozhodla.

Suellen nesmí dostat Franka s jeho obchodem a pilou!

Suellen by si to nezasloužila. Bude lépe, když všechno dostane sama. Scarlett si vzpomněla na Taru, vybavila si Jonase Wilkersona, nebezpečného jako chřestýš, jak stojí na úpatí předního schodiště, a pak se chytila posledního stébla plovoucího nad místem, kde ztroskotal celý její život. Rhett ji zklamal, ale bůh jí seslal Franka.

Ale dokáže ho získat? Scarlett zaťala pěsti a nepřítomně se dívala do deště. Dokážu ho přimět, aby zapomněl na Sue a požádal mě co nejdřív o ruku? Když jsem k tomu skoro dohnala Rhetta, s Frankem si přece poradím! Přejela Franka pohledem a víčka se jí zachvěla. Moc krásy nepobral, pomyslela si chladně, má velmi zkažené zuby, páchne mu z úst a je tak starý, že by mohl být mým otcem. Navíc je nervózní a bázlivý a chce se každému zavděčit, a to jsou u muže nejhorší vlastnosti, jaké znám. Na druhé straně je gentleman a asi bych s ním dokázala vycházet líp než s Rhettem. Rozhodně bych ho snáz zvládla. A stejně – žebráci nesmějí být vybíraví.

Že Frank byl Suellenin snoubenec, ji netrápilo. Po naprostém morálním zhroucení, v jehož důsledku odjela do Atlanty za Rhettem, jí svedení sestřina snoubence připadalo jako maličkost, s níž se momentálně nemůže zdržovat.

S přílivem nové naděje se napřímila a zapomněla, že ji zebou promočené nohy. Přimhouřenýma očima si měřila Franka tak upřeně, až ho trochu vyvedla z míry, a potom prudce sklopila oči, protože si vzpomněla na Rhettova slova: Takovéhle oči jsem viděl nad muškou soubojové pistole… V mužově hrudi tím žádný oheň nerozdmýcháte.

„Co je s vámi, slečno Scarlett? Dala se do vás zimnice?“

„Ano,“ odpověděla bezbranně. „Vadilo by vám…“ Cudně se zarazila. „Vadilo by vám, kdybych si dala ruku do kapsy vašeho kabátu? Je taková zima a rukávník mám celý promáčený.“

„Ale – přece – samozřejmě že ne! A nemáte ani rukavice! Jéje, chovám se jako hulvát, klidně si okouním, tlachám, až se mi od pusy práší, a vy mi tu zatím div nezmrznete a potřebujete se spíš zahřát u krbu. Hni sebou, Sally! Mimochodem, slečno Scarlett, mluvil jsem pořád o sobě a nestačil jsem se ani zeptat, co vlastně děláte v takovém počasí v této čtvrti.“

„Byla jsem na yankeeovském velitelství,“ vyhrkla bez rozmyslu. Frank úžasem vytáhl světlé obočí.

„Ale, slečno Scarlett! Vojáci… Vždyť…“

Panenkomarijá, matko boží, dej, ať mě napadne opravdu šikovná lež, modlila se o překot. Frank ji nesmí podezírat, že navštívila Rhetta. Považoval ho za nejhoršího padoucha, s nímž slušná žena nesmí beztrestně ani promluvit.

„Šla jsem tam – šla jsem tam, abych se přesvědčila, jestli – jestli by některý důstojník nekoupil pro manželku něco z mých prací. Vyšívám totiž docela slušně.“

Frank dopadl oněmělý úžasem na opěradlo sedadla a bylo na něm znát, že se v něm sváří nevole se zmatkem.

„Šla jste za Yankeei… Ale, slečno Scarlett! To byste neměla. Vždyť – vždyť… Ještě že o tom neví váš otec! Ještě že tetička Pittypat…“

„Jestli něco řeknete tetičce Pittypat, tak to nepřežiju!“ vykřikla v záchvatu nepředstírané úzkosti a rozplakala se. Slzy jí tekly snadno, protože se cítila tak prochladle a mizerně, ale výsledek byl znepokojující. Frank by nebyl zaraženější a bezradnější, ani kdyby se před ním začala zničehonic svlékat. Několikrát mlaskl jazykem o zuby a přitom si pro sebe mumlal „Jéje, jéje!“, ale zmohl se jenom na náznaky gest. Napadla ho odvážná myšlenka, že by si měl položit její hlavu na rameno a pohladit ji, ale v životě nic

podobného neudělal a ani nevěděl, jak na to. Scarlett O'Harová, ta pyšná krasavice, se mu rozplakala v bryčce! Scarlett O'Harová, nejhrdější z hrdých dívek, nabízí své vyšívání Yankeeům! Srdce se mu prudce svíralo.

Scarlett vzlykala dál, sem tam prohodila pár slov a z nich Frank vytušil, že v Taře není všechno, jak má být. Pan O'Hara pořád není „takový, jaký býval", a pro tolik lidí nebývá dost jídla. Proto tedy přijela do Atlanty a pokusila se přivydělat trochu peněz pro sebe a pro synka. Frank znovu mlaskl jazykem o zuby, vtom ucítil, že má její hlavu na rameni. Ani nevěděl, jak se tam ocitla Sám se o to určitě nepřičinil, ale teď tam ležela a Scarlett se s pláčem tiskla k jeho hubené hrudi, což pro něj byl nový a vzrušující zážitek. Pohladil ji cudně po rameni, nejdřív bázlivě, ale když nenarazil na odpor, dodal si odvahy a pohladil ji. Taková bezmocná, roztomilá ženuška! Tak statečná a pošetilá zároveň, když se pokoušela vydělat si peníze vyšíváním! Ale začínat si s Yankeei – to bylo příliš!

„Tetičce Pittypat nic neřeknu, ale musíte mi slíbit, slečno Scarlett, že se nic podobného nebude opakovat. Když pomyslím, že dcera takového otce…"

Bezmocně k němu zvedla uplakané zelené oči.

„Pane Kennedy, musím něco udělat. Musím se postarat o synka, když teď nemáme nikoho, kdo by o nás pečoval."

„Jste odvážná žena," prohlásil, „ale nedopustím, abyste musela dělat takovéhle věci. Vaše rodina by tu hanbu nepřežila."

„Co mám podle vás dělat?" Zvedla k němu uslzené oči, jako by věřila, že jí může poradit, a visela mu pohledem na rtech.

„Teď mě nic nenapadá, ale jistě něco vymyslím."

„Ach, já vám věřím! Jste tak chytrý – Franku."

Scarlett ho v životě neoslovila křestním jménem, takže byl příjemně šokován a překvapen. Chudinka je zřejmě tak vyděšená, že neví, co říká. Zaplavila ho vlna něhy a pociťoval intenzivní potřebu ji chránit. Kdyby mohl něco udělat pro sestru Suellen O'Harové, určitě

to udělá. Vytáhl červený kostkovaný kapesník, podal jej Scarlett, ta si otřela oči a začala se roztomile usmívat.

„Jsem hloupá husa," omlouvala se. „Odpusťte mi, prosím."

„Nejste žádná hloupá husa. Jste naopak odvážná žena a pokoušíte se nést velmi těžké břemeno. Obávám se, že tetička Pittypat vám moc nepomůže. Slyšel jsem, že přišla o většinu majetku, pan Henry Hamilton na tom sám není dvakrát dobře. Škoda že nemám dům, abych vám mohl nabídnout přístřeší. Ale, slečno Scarlett, pamatujte si, až budeme se slečnou Suellen svoji, pod naší střechou se vždycky najde místečko pro vás i Wadea Hamptona."

Teď, nebo nikdy! Všichni svatí i s anděly při ní určitě stojí, když jí nabízejí příležitost přímo od pánaboha. Podařilo se jí zatvářit znepokojeně a rozpačitě, otevřela ústa, jako by chtěla promluvit, ale pak je zase s mlasknutím zavřela.

„Netvařte se, jako byste netušila, že se letos na jaře stanu vaším švagrem," nutil se do veselého tónu. Když uviděl, že se jí oči zalily slzami, zeptal se vyděšeně: „Co se stalo? Snad slečna Suellen není nemocná?"

„To ne. Ne!"

„Ale něco není v pořádku. Musíte mi to říct."

„To já nemůžu! Nevěděla jsem! Myslela jsem, že vám psala… Ach, to je hrozné!"

„Slečno Scarlett, co se stalo?"

„Ach, Franku, nechtěla jsem před vámi nic tajit, myslela jsem, že to víte… Že vám napsala…"

„Co mi měla napsat?" Frank se celý třásl.

„Provést takovou věc tak hodnému člověku, jako jste vy!"

„Co udělala?"

„Copak vám to nenapsala? Asi se styděla přiznat. A měla proč! Proč musím mít tak hroznou sestru!"

Frank se nezmohl na další otázku. Upřeně na ni zíral, popelavý v obličeji, s opratěmi v bezmocných rukou.

„Příští měsíc si vezme Tonyho Fontainea. Je mi to strašně líto, Franku. Ještě víc je mi líto, že vám to musím říkat zrovna já. Prostě ji přestalo bavit čekat a dostala strach, že zůstane na ocet."

Když Frank pomáhal Scarlett vystoupit z bryčky, chůva stála na verandě před vchodem. Bylo vidět, že je tam už dost dlouho, šátek na hlavě měla promočený a starý šál se jí lepil na tělo v místech zvlhlých kapkami deště. Vrásčitý černý obličej hrál všemi odstíny hněvu a neblahých předtuch a ret měla ohrnutý výš, než u ní kdy Scarlett viděla. Chůva se podívala rychle po Frankovi, ale když ho poznala, změnila výraz v obličeji – náhle se v něm začala zračit radost, zmatek a cosi vzdáleně připomínajícího pocit provinilosti. Dokolébala se k Frankovi, radostně ho uvítala, a když jí potřásl rukou, usmála se na něj a udělala pukrle.

„Sem moc ráda, dyž vidim starý známý tváře," libovala si. „Jak se vám vede, pane Frank? Jéje, vám to ale sluší! A dybysem věděla, že slečna Scarlett vodjela s váma, tak bysem si nedělala takovou starost. Aspoň bysem věděla, že je v dobrejch rukouch. Sotva sme přijely a vona si zmizí. Třásla sem se vo ní strachy jako kvočna vo kuře, poniváč sem si myslela, že běhá po městě sama, zrovínka dyž sou ulice plný těch póvl svobodnejch negrů. Jak to že ste mi nic neřekla a jen tak si vodešla z domu, zlatíčko? A eště ste si uhnala nastuzení!"

Scarlett spiklenecky mrkla na Franka a ten se, navzdory zoufalství nad špatnými zprávami, které před chvilkou vyslechl, usmál, pochopil, že Scarlett si přeje mlčet a udělala si z něj důvěrníka, což ho těšilo.

„Běž nahoru, chůvo, a sežeň mi nějaké suché šatstvo," nařídila Scarlett. „Taky si dám trochu horkého čaje."

„Božínku, ty nový šaty sou ouplně zničený," bručela si pro sebe chůva. „To zasejc bude, než je usušim a vykartáčuju, aby v nich dneska večír mohla jít na svatbu."

Chůva vešla do domu, Scarlett se sklonila skoro až k Frankovi a zašeptala: „Přijďte dnes večer určitě na večeři. Jsme tu tak samy. Potom pojedeme na svatbu. Budete nám dělat doprovod! A tetičce Pitty, prosím vás, neříkejte nic o – Suellen. Byla by z toho celá pryč a bylo by mi jí líto, kdyby se musela dozvědět, že moje sestra…“

„Nebojte se! Neřeknu ani slovo!“ ujistil ji překotně Frank a už při pouhém pomyšlení na něco podobného sebou zděšeně trhl.

„Byl jste na mě dnes tak milý a tolik jste mi pomohl. Cítím, že se mi vrátila odvaha.“ Scarlett mu na rozloučenou stiskla ruku a obdařila ho svým nejoslnivějším úsměvem.

Chůva, která čekala hned za dveřmi, si Scarlett změřila s nevyzpytatelným výrazem, supěla za ní po schodech až do ložnice. Mlčky svlékla Scarlett z promoklých šatů, rozvěsila je po židlích a uložila svou svěřenkyni do postele. Když přinesla šálek horkého čaje a ohřátou cihlu zabalenou do flanelu, podívala se po Scarlett a pravila hlasem, jehož tón měl za celý život nejblíž k omluvě: „Jak to že ste, moje ovečko, nesvěřila svý starý chůvě, co máte za lubem? Aspoň bych se nemusela vláčet takovou dálku až do Atlanty. Na todle trmácení sem už moc stará a tlustá.“

„Jak to myslíš?“

„Zlatíčko, mě nedoběhnete. Znám vás jako svý boty. Dyť sem zrovna viděla, jak se tvářil pan Frank a jak vy, vás mám přeci přečtenou jako pastor bibli. Taky sem slyšela, co ste mu šeptala vo slečně Suellen. A dybych tušila, že pasete po panu Frankovi, zůstala bysem doma, kam patřim.“

„Dobrá,“ prohlásila stručně Scarlett, zavrtěla sebou pod přikrývkami a uvědomila si, že nemá cenu pokoušet se svést chůvu ze zachycené stopy, „koho jsi tedy myslela?“

„Nic sem nevěděla, holčičko, ale včera se mi nelíbilo, jak se tváříte. Vzpomněla sem si, kerak slečna Pittypat psala slečně Melly, že ten lump Butler má spousty peněz, a já nikdy nezapomenu, co se jednou dovim. Ale pan Frank je gentleman, i dyž neni tak hezkej.“

Scarlett si ji ostře změřila, chůva jí upřeně hleděla do očí s výrazem klidné vševědoucnosti.

„Co s tím chceš dělat? Vyžvaníš všechno Suellen?“

„Budu vám pomáhat, abyste se líbila panu Frankovi, jak jen budu moct,“ odpověděla chůva a zasunula Scarlett okraje přikrývky pod šíji.

Zatímco chůva přecházela po pokoji, Scarlett chvíli ležela bez hnutí a pomalu se jí zmocňovala úleva, že nemusí o ničem mluvit. Nebylo třeba odpovídat na otázky, nebylo třeba bránit se výčitkám. Chůva pochopila a mlčela. V chůvě Scarlett našla člověka s ještě nesmlouvavějším smyslem pro realitu, než byla sama. Když jejímu miláčkovi hrozilo nebezpečí, moudré staré oči viděly hluboko, viděly jasně s přímostí divocha a dítěte a nedaly se odradit ohledy na svědomí. Scarlett byla přece chůvino dítě, a i když patřilo jiné matce, chůva byla vždy ochotna pomoci, aby její holčička dostala, co chtěla. Práva Suellen a Franka Kennedyho nebrala vůbec v úvahu, snad jen proto, aby se mohla v duchu zlověstně ušklíbnout. Scarlett měla momentálně potíže a snažila se jim ze všech sil čelit, a Scarlett přece byla dcera slečny Ellen. Chůva jí bez sebemenšího zaváhání přispěchala na pomoc.

Scarlett vnímala, že se jí mlčky dostalo podpory, a jak ji postupně zahřívala cihla v nohách postele, naděje, blikající při jízdě domů z posledních sil, se rozhořela plamenem. Rozlila se jí po těle, rozbušila jí srdce, až začalo v prudkých stazích pumpovat krev do žil. Vracela se jí síla i bezstarostné nadšení, až se jí chtělo smát nahlas. Ještě jsem neprohrála, jásala v duchu.

„Podej mi zrcadlo, chůvo,“ nařídila.

„Nevytahujte ramena zpod deky,“ okřikla ji chůva a s úsměvem na tuhých rtech jí podala zrcadlo s rukojetí.

Scarlett se na sebe podívala.

„Jsem bledá jako stěna,“ řekla, „vlasy mám rozcuchané jako vrabčí hnízdo.“

„Nevypadáte tak vyzývavě, jak byste mohla."

„Hm… Prší moc?"

„Víte dobře, že leje."

„Nedá se nic dělat, budeš mi muset skočit do města."

„V tomdlectom slejváku? Ani za nic!"

„Buď půjdeš ty, nebo si tam dojdu sama."

„Copak to nemůže počkat? Podle mě by to dneska mohlo stačit."

„Chci," řekla Scarlett a pečlivě se prohlížela v zrcadle, „lahvičku kolínské. Umyješ mi vlasy a natřeš mi je kolínskou. A taky mi koupíš pomádu z kdoulových semínek, aby mi líp držely."

„V tomdlenctom počasí vám žádný vlasy mejt nebudu a taky si je nebudete natírat kolínskou, jako byste byla ňáká sprostá děvka. Jen přes moji mrtvolu."

„Ale budu! Podívej se do mé kabelky, vem z ní zlatý pětidolar a běž do města. A… když už budeš ve městě, chůvo, mohla bys mi taky koupit… kelímek růže."

„A co to má bejt?" zeptala se podezíravě chůva.

Scarlett čelila jejímu pohledu s chladem, který zdaleka nepociťovala. Nikdy neodhadla, kam až může ve svých požadavcích na chůvu zajít.

„Nelam si tím hlavu. Jen si o to řekni."

„Nekoupím nic, co neznám."

„Je to šminka, když to musíš vědět! Šminka na obličej. Nestůj mi tady a nenafukuj se jako ropucha. Běž už."

„Šminka!" vykřikla chůva. „Šminka na vobličej! Škoda že vás nemůžu přetáhnout bičem, zasloužila byste. Takovej škandál sem eště nezažila! Vám snad přeskočilo! Slečna Ellen se určitě vobrací v hrobě! Malovat si vobličej jako ňáká…"

„Víš dobře, že babička Robillardová se malovala a…"

„Sim, ano, a nosila jen jednu spodničku a eště si jí namáčela, aby se na ní lepila a bylo vidět, jaký má nohy, ale to eště neznamená, že se takle budete předvádět vy! Dyž byla stará slečna mladá, tak bejvaly takový škandální časy, jenže doba se změnila a…"

„Proboha tě prosím!“ vykřikla Scarlett, které došla trpělivost, a odhodila přikrývky. „Jestli chceš, můžeš se rovnou vrátit zpátky do Tary!“

„Dyž nebudu chtít, tak mě nemůžete poslat zpátky do Tary. Sem přeci svobodná,“ bránila se chůva navztekaně. „Ale já zůstanu rači tady. Okamžitě si zasejc lehněte. Chcete zrovna teď chytit zápal plic? Položte ty spodničky! Položte je, zlatíčko! Tak, slečno Scarlett, v tomdlectom počasí nikam nepudete. Panebože! Dyť vy vypadáte zrovna jako váš tatínek! Zpátky do postele… žádnou šminku na líčení vám nemůžu kupovat! Umřela bysem hanbou – dyť by každej věděl, že je to pro mojí holčičku! Slečno Scarlett, dyť ste tak roztomilá a hezká a žádný malování nemáte zapotřebí. Zlatíčko, takový věci přeci používaj jen nemravný ženský a nikdo jinej.“

„Jenže přitom mají úspěchy, nebo snad ne?“

„Ježíšikriste, slyšíš ji! Ovečko moje, neříkejte takovýdle strašný věci! Položte ty mokrý punčochy. Nemůžu dopustit, abyste si tu věc kupovala sama. Slečna Ellen by mě chodila strašit po nocích. Lehněte si. Dojdu vám tam. Třeba najdu krám, kde nás neznaj.“

Toho večera u paní Elsingové, když byla Fanny jaksepatří oddána a starý Levi začal s muzikanty ladit, aby zahrál k tanci, rozhlédla se Scarlett kolem sebe s pocitem uspokojení. Vzrušovalo ji, že může znovu být přítomna na opravdové společenské události. Těšilo ji i vřelé přijetí, jehož se jí dostalo. Když vešla do domu zavěšena do Franka, všichni se k ní sbíhali a vítali ji s výkřiky radosti, líbali ji, podávali jí ruku a ujišťovali ji, že se jim po ní strašně stýskalo a že se nesmí vracet do Tary. Muži zřejmě galantně zapomínali, že se jim kdysi pokoušela lámat srdce, a dívky jako by nevěděly, že udělala, co mohla, aby jim odlákala nápadníky. Dokonce i paní Merriwetherová, paní Whitingová, paní Meadeová a další vdovy, které se k ní ke konci války chovaly tak odměřeně, zapomněly na její nevázané chování i na vlastní výhrady k němu a připomínaly si jen to, že trpěla se všemi při společné porážce,

že je Pittyina neteř a vdova po Charlesovi. Líbaly ji a s očima zalitýma slzami ohleduplně hovořily o matčině smrti, zevrubně se vyptávaly, jak se daří otci a sestrám. Nikdo se neopomněl zeptat na Melanii a v Ashleyho a všichni chtěli vědět, proč také nepřijeli do Atlanty.

Scarlett si navzdory radosti z připadala – i když se to snažila nedávat najevo – trochu nesvá, nesvá kvůli dojmu, jakým působily její sametové šaty. Měla je po kolena mokré a dole umazané, přestože chůva s kuchařkou dělaly, co mohly, s kotlíkem vařící vody a čistým kartáčem, a přestože s nimi mávaly jako šílené před ohněm v krbu. Scarlett se bála, že někdo postřehne, v jak uváleném stavu jsou, a navíc si uvědomila, že jsou to jediné slušné šaty, jaké vlastní. Trochu ji povzbudilo, když si všimla, že spousta šatů, v nichž přišly jiné dámy, vypadá ještě mnohem hůř. Byly velmi staré a bylo na nich vidět, že jsou pečlivě pospravované a nažehlené, aby působily lepším dojmem. Její šaty byly alespoň z jednoho kusu a nové, i když promočené – až na Fannyiny svatební šaty z bílého saténu, to ve skutečnosti byly jediné nové šaty v celé společnosti.

Když si Scarlett vybavila, co jí tetička Pitty prozradila o stavu financí u Elsingových, musela se v duchu ptát, kde vlastně vzali peníze na saténovou róbu a také na pohoštění, výzdobu a hudbu. Muselo to všechno stát pěkné peníze. Buď si vypůjčili, anebo celé elsingovské příbuzenstvo přispělo, aby Fanny mohla mít takhle nákladnou svatbu. Taková svatba v tak těžkých dobách připadala Scarlett jako mrhání srovnatelné s náhrobky mladých Tarletonů a přijímala ji se stejnou podrážděností a se stejným nepochopením, jaké pociťovala, když tenkrát stála na hřbitůvku Tarletonových. Časy, kdy bylo možné rozhazovat peníze bez rozmyslu, jednou provždy minuly. Proč tihle lidé za každou cenu trvají na gestech ze starých časů, když staré časy zašly?

Scarlett ze sebe setřásla chvilkový nepříjemný pocit. Nebyly to její peníze a nechtěla si kazit kouzlo večera tím, že by se vztekala kvůli hlouposti druhých.

Zjistila, že se docela dobře zná se ženichem, Tommym Wellburnem ze Sparty, jehož ošetřovala v roce 1863, kdy byl zraněn do ramene. Tehdy to byl mladý a elegantní dlouhán měřící přes sto osmdesát centimetrů, který zanechal studia medicíny, aby se mohl dát k jezdectvu. Teď vypadal jako drobný stařeček, protože byl po zranění v boku celý shrbený. Chůze mu dělala značné potíže, a jak konstatovala tetička Pitty, kymácel se velice vulgárně ze strany na stranu. Ale zřejmě si vůbec neuvědomoval, jak vypadá, nebo si toho vůbec nevšímal, a choval se jako člověk, který od nikoho nečeká žádné milosti. Vzdal se naděje, že by mohl pokračovat ve studiu medicíny, a stal se stavitelem zaměstnávajícím partu Irů, kteří ve městě stavěli nový hotel. Scarlett vrtalo v hlavě, jak dokázal při svém stavu zvládat tak náročné zaměstnání, ale raději se na nic neptala, jelikož si s jízlivým ušklíbnutím vybavila, že když je to nutné, je člověk schopen skoro všeho.

Tommy, Hugh Elsing a René Picard, připomínající opičku, stáli v kroužku a hovořili s ní, zatímco služebnictvo odsouvalo křesla a ostatní nábytek ke stěnám, aby se uvolnilo místo pro tanec. Hugh se od posledního setkání se Scarlett v roce 1862 vůbec nezměnil. Pořád to byl ten hubený citlivý chlapec se stejnou kadeří světlých blonďatých vlasů padající mu do čela a se stejně jemnýma rukama, které vypadaly, že se k ničemu nehodí, a které si tak dobře pamatovala. Zato René se změnil od dovolenky, během níž si vzal Maybelle Merriwetherovou. V černých očích měl pořád galskou jiskru a kreolskou touhu vychutnávat život, ale přestože se lehkomyslně smál, z obličeje mu čišelo cosi tvrdého – cosi, co tam na počátku války nebývalo. Povýšeně elegantní dojem, který z něj vyzařoval v nápadné zuávské uniformě, zcela zmizel.

„Tvařičký jak rružé, očí jako smaragdý!“ lichotil Scarlett, políbil jí ruku a vzdal hold růži, jíž si nalíčila líce. „Požád stejněěě ezká, jako když sem vás uviděěěl prrvněěě na bazarů. Vzpominaté sí? Nigdý nezapomenů, jak ste mi odilá snubní prrstýnek do košikůůů. Ólalá,

tomů žikám odvaá! Ale nigdý bych nežék, že si na dalšííí prrstýnék počkaté tak dlouó!“

V očích mu lišácky zajiskřilo a šťouchl Hugha loktem do žeber.

„A mě zas nikdy nenapadlo, že byste mohl rozvážet koláče na voze, pane René Picarde,“ oplatila mu Scarlett. Ale Picard, místo, aby se styděl, že mu bez obalu vmetla do tváře ponižující zaměstnání, se rozřehtal na celé kolo a praštil Hugha do zad.

„Touché!“ vykřikl. „Belle-mère, madam Merriwetherová, mě nutí dělát tó, prrvní prrací, kterrou dělám v životěěě, já, René Picard, kterrý jsem měl chovát ušlechtiléé koněěě a rrááát na ouslé! A teď rrozvážím vozém kolačé, a libíí se mí tó! Madame belle-mère donutí mužé ke všemů. Měla být ženerrál, a vyrralí jsme valků, co žikáš, Tommý?“

No teda! pomyslela si Scarlett. Líbí se mu rozvážet koláče, když jeho rodina vlastnila deset mil z pobřeží Mississippi, a ještě obrovský dům v New Orleansu!

„Kdybychom měli v armádě naše tchyně, porazili jsme Yankee za týden,“ prohlásil Tommy a přitom zabloudil pohledem k drobné, nezkrotné postavě právě vyženěné tchyně. „A že jsme vydrželi bojovat tak dlouho, je taky jen zásluhou žen stojících za námi, které by se samy nevzdaly.“

„Které se samy *nikdy* nevzdají,“ doplnil ho Hugh s hrdým, ale přece jen trochu nakyslým úsměvem. „Dnes večer tu nemáme ani jednu dámu, která by se vzdala, bez ohledu na to, co provedli její mužští příbuzní u Appomattoxu. Všechno na ně doléhá mnohem hůř než na nás. My jsme si to odnesli aspoň v boji, muž proti muži.“

„A naše ženy v nenávisti,“ dokončil za něj myšlenku Tommy. „Co vy na to, Scarlett? Dámy trpí mnohem víc tím, jak skončili muži z jejich rodin, než my sami. Hugh se měl stát soudcem, René měl koncertovat na houslích před korunovanými hlavami celé Evropy…“ Tommy se uhnul, protože René se po něm rozehnal pěstí. „A ze mě měl být lékař, ale teď…“

„Dejté nám čás!“ vykřikl René. „Já se stanů koláčovým prrinceém Jihů! A náš milý Hugh králům dživí a vy, můj Tommý, budeté mít irrské otrroký místo čerrných. Taková legrační změná! A co to udělalo s vamí, slečnó Scarrlétt, a có se slečnoů Mellý? Dojité krravů a sklizité bavlnů?“

„To tedy ne!“ odpověděla Scarlett chladně, protože nechápala, jak René může tak klidně přijímat své strádání a ještě si z něj dělat legraci. „To dělají naši černoši.“

„Slečná Mellý, ják jsém slyšél, žiká svemů synačkoví ‚Beauregard‘. Vyžiďté jí, že já, René, tó schvalují a tvrrdím, žé krromě ‚Ježíš‘ není ezčííí jmenó.“

René se usmíval, ale přesto mu oči zářily pýchou, když vyslovil jméno oslňujícího lousianského hrdiny.

„Ale taky máme Roberta Edwarda Leea,“ konstatoval Tommy. „Nechci nijak snižovat zásluhy starého Beaua, ale můj prvorozený syn se bude jmenovat ‚Bob Lee Wellburn‘.“

René se zasmál a pokrčil rameny.

„Žeknů vám vtip, ale je tó vlastněěě skutečná pžihodá. Aspoň pochopité, co sí krreolové myslí o našem statečném Beauregardoví a o vašém ženeraloví Lee. Blizkó New Orleansů se ve vlaků setká muž z Virginié, sloužicí pod ženerralém Lee, s jedním krreolém z Beauregardový arrmadý. A tén muž z Virrginié požád mluví a mluví, jak ženerál Lee udělál tó nebó ono. A ten krreól se tvažíl zdvožilé a mrračíl sé, jakó že sí nemužé vzpomenůt, a pák sé usmál a žek: ‚Ženerál Lee! Ah, oui! Už vím! Ženerál Lee! To jé tén, ó kterém ženerál Beauregard mluví tak ezký!‘“

Scarlett se ze slušnosti chtěla smát s ostatními, ale nechápala, v čem má být vtip toho vyprávění, kromě skutečnosti, že kreolové jsou stejně zabednění jako lidé ze Savannah a z Charlestonu. Navíc byla odjakživa přesvědčena, že Ashleyho syn se měl jmenovat stejně jako otec.

Muzikanti skončili nezbytné předběžné ladění a preludování, spustili naplno píseň *Starý Tucker* a Tommy se obrátil ke Scarlett.

„Zatančíte si, Scarlett? Já vás nesmím provést, ale Hugh nebo René…“

„Ne, děkuji. Ještě držím smutek po matce,“ omlouvala se Scarlett spěšně. „Zůstanu sedět.“

Vyhledala pohledem Franka Kennedyho stojícího po boku paní Elsingové a kývnutím ho přivolala.

„Budu sedět v tamhletom výklenku a jestli mi přinesete nějaké občerstvení, budeme si moct pěkně popovídat,“ řekla Frankovi, když ostatní tři muži odešli.

Když odběhl pro sklenici vína a kousek dortu tenounký jako papír, Scarlett se posadila ve výklenku na konci salonu a pečlivě si urovnala sukně, aby zakryla alespoň nejhorší skvrny. Ponižující vzpomínky na všechno, co ráno zažila s Rhettem, jí z hlavy zaplašilo vzrušení, že znovu vidí tolik lidí a slyší hudbu. Na Rhettovo chování a vlastní hanbu bude myslet až zítra a bude se znovu svíjet vzteky. Zítra se také bude sama sebe ptát, jestli udělala dojem na Frankovo poraněné a zmatené srdce. Ale dnes večer ne. Dnes večer ožila až do konečků prstů, všechny smysly rozdychtěné nadějí a oči rozjásané štěstím.

Rozhlížela se z výklenku po velikém salonu, pozorovala tanečníky a vzpomínala, jak tahle místnost bývala krásná za války, když přijela poprvé do Atlanty. Parkety z tvrdého dřeva se tehdy leskly jako sklo, lustr visící nad hlavami přítomných zachycoval stovkami skleněných hranolků všechny paprsky desítek svící, které na něm planuly, a vrhal jejich odraz po celém salonu jako třpyt diamantů, plamenů a safírů. Staré portréty na stěnách vypadaly důstojně a přívětivě a zemřelí předkové z nich hleděli na hosty s výrazem vyzrálé pohostinnosti. Pohovky z růžového dřeva byly měkké a lákaly k usednutí a jedna z nich, ta největší, stála na čestném místě právě ve výklenku, kde teď seděla Scarlett. Scarlett na ní s oblibou

sedávala při nejrůznějších společenských událostech. Z tohoto místa se otvíral příjemný výhled na celý salon i na jídelnu za ním, na oválný mahagonový stůl pro dvacet osob s dvaceti židlemi na štíhlých nožkách, které stály skromně u stěn, na masivní příborník a bufet prohýbající se pod těžkým stříbrným nádobím, sedmiramennými svícny, poháry, konvičkami, džbánky a lesknoucími se křehkými skleničkami. Během prvních válečných let Scarlett na té pohovce často sedávala, pokaždé s nějakým šviháckým důstojníkem, poslouchala housle, violu, akordeon a bendžo a vnímala vzrušující šum tance, linoucího se zpod nohou klouzajících po navoskované a vyleštěné podlaze.

Teď ale svícen zůstával temný. Byl ohnutý k jedné straně a většina skleněných ozdob byla rozbitá, jako by si je yankeeovští vetřelci právě pro jejich krásu vybrali za cíl svých bot. Místnost osvěcovala petrolejová lampa spolu s několika svícemi a nejvíc světla vydával praskající oheň v širokém krbu. Míhající se světlo plamenů prozrazovalo, že stará zašlá podlaha byla nenapravitelně poškrábána a naštípána. Tmavší čtverce na tapetách napovídaly, že tam visívaly rodinné portréty, a široké praskliny v omítce připomínaly den, kdy za obléhání explodoval na domě dělostřelecký granát a utrhl kus střechy a poschodí. Starý těžký stůl z mahagonu, na němž stál dort s konvičkami, stále ještě trůnil v jídelně působící jinak prázdným dojmem, ale byl celý poškrábaný a na polámaných nohách bylo vidět, že je někdo neobratně opravoval. Příborník, stříbro a židle se štíhlými nožičkami byly pryč. Tlumeně zlaté damaškové drapérie zakrývající kdysi francouzská klenutá okna v zadní části salonu zmizely; na oknech zůstaly viset pouze zbytky krajkových záclon, sice čistých, ale evidentně spravovaných.

Na místě zakulacené pohovky, již mívala tolik ráda, teď stála tvrdá lavice, která neoplývala pohodlím. Scarlett se na ní snažila sedět co nejpůvabněji a litovala, že nemá sukně v takovém stavu, aby mohla tancovat. Bylo by moc příjemné zase si zatančit. Ale

v tomto vzdáleném výklenku toho samozřejmě u Franka dosáhne víc než v závratném reji tanečního kola, tady bude moci okouzleně poslouchat jeho vyprávění a povzbuzovat ho k ještě větším záchvatům bláznivé pošetilosti.

Ale hudba byla beze sporu podmanivá. Scarlettin střevíček si roztouženě podupával do rytmu s rozpláclým plochým chodidlem starého Leviho, který divoce drnkal na vřeštící bendžo a vyvolával jednotlivé figury kola. Podrážky svištěly, škrábaly a podupávaly, zatímco dvojí řady tanečníků se k sobě přibližovaly a zas se vzdalovaly, vířily dokola a spojovaly si ruce do lomených oblouků.

Starý Tucker, ten se zpil…
(A teď zhoupnout!)
Spad do ohně a uhlík vyhodil!
(sem, tam, dámy!)

Po otupujících a vyčerpávajících měsících v Taře bylo příjemné zase slyšet hudbu a šum tance, vidět známé, přátelsky naladěné tváře, rozesmáté v chabém osvětlení, slyšet staré známé vtipy a výroky, pozorovat škádlení, shlukování a koketování. Připadalo jí to, jako by kolem ní ožívali mrtví. Skoro to vypadalo, jako by se vracely jásavé dny, které Scarlett prožívala před pěti lety. Kdyby mohla zavřít oči a nevidět přešívané šaty, spravované boty a zflikované střevíčky, kdyby si v duchu nevybavovala chlapce, kteří v kole chyběli, mohla by si skoro myslet, že se nic nezměnilo. Ale jak se dívala a pozorovala staré pány nakupené v jídelně kolem džbánu, matrony rozsazené podél stěn a hovořící s prázdnýma rukama bez vějířů i pohupující se, poskakující mladé tanečníky, zčistajasna si s chladnou hrůzou uvědomila, že se všechno změnilo tak podstatně, jako kdyby všechny tyto známé postavy byly ve skutečnosti duchové nebožtíků.

Všichni vypadali stejně, ale přesto byli jiní. Čím to? Bylo to jen tím, že všichni byli o pět let starší? Ne, šlo o víc než o pouhé plynutí

času. Něco zmizelo z nich i z jejich světa. Před pěti lety byli dokonale zahaleni do pocitu bezpečí a ten plášť na nich ulpíval tak lehounce, že jej ani nevnímali. V teplíčku pod ním vzkvétali. Teď zmizel a s ním i starý napínavý pocit, že za nejbližším rohem čeká cosi příjemného a vzrušujícího, starý lesk a elegance vyzařující z jejich způsobu života.

Scarlett si uvědomovala, že se také změnila, ale jinak než tihle, a to ji mátlo. Seděla a pozorovala ostatní a připadala si mezi nimi cizí, cizí a osamělá, jako by přicházela z jiného světa, mluvila jazykem, kterému oni nerozumějí, a sama nerozumí jejich. Potom si uvědomila, že je to tentýž pocit, jaký mívá vedle Ashleyho. S ním a s lidmi jako on – a ti tvořili v jejím světě většinu – si připadala vyřazena z čehosi, čemu nerozuměla.

Obličeje všech známých se změnily jen nepatrně a jejich vystupování se nezměnilo vůbec, ale přesto se jí zdálo, že tyto dvě věci byly tím jediným, co zbývalo z jejích starých přátel. Pořád z nich vyzařovala důstojnost nepodléhající času, odvěká galantnost, a bude z nich vyzařovat až do smrti, ale až do hrobu si v sobě ponesou nehynoucí zatrpklost, zatrpklost, jež se nedá vyjádřit slovy. Všichni byli příjemní, prudcí, unavení lidé, kteří byli poraženi, ale nechtěli slyšet o porážce, zlomení, ale stojící zarytě zpříma. Byli rozdrcení a bezmocní jako lidé žijící na dobytém území. Zírali na stát, který milovali, a viděli, jak jej deptají nepřátelé, darebáci se v něm vysmívají právu, bývalí otroci se stávají hrozbou, muži jsou zbavováni volebního práva a ženy se stávají terčem posměchu a urážek. A všichni vzpomínali na hroby.

V jejich starém světě se změnilo všechno kromě starých forem. Staré zvyky žily dál, musely žít dál, jelikož vnější formy byly to jediné, co jim bylo ponecháno. Drželi se křečovitě věcí, které ze starých časů nejlépe znali a nejvíce milovali: uvolněného vystupování, zdvořilosti, příjemné nedbalosti v lidských stycích a nejvíce ze všeho ochranného postoje, jaký muži zaujímali vůči ženám. Věrni tradici, v níž byli vychováni, muži byli zdvořilí a něžní a téměř se jim podařilo vytvořit

ovzduší chránící jejich ženy před vším, co bylo hrubé a nevhodné pro ženské oči. To byl, říkala si v duchu Scarlett, vrchol absurdity, jelikož teď, po pěti letech války, zbývalo opravdu málo věcí, které by neviděly i ženy žijící v nejpřísnějším ústraní. Ošetřovaly raněné, zatlačovaly oči zemřelým, strádaly válkou, požáry a zpustošením, na vlastní oči poznaly hrůzu, útěk z domovů i hladovění.

Ale ať všichni viděli, co chtěli, ať konali a ještě budou muset konat sebeotročtější práce, přesto zůstávali dámami a gentlemany, členy královské rodiny v exilu – zahořklí, povznesení, neprojevující zvědavost, laskaví jeden k druhému, tvrdí jako diamant, zářiví a křehcí jako křišťál rozbitého lustru visícího nad jejich hlavami. Staré časy pominuly, ale tito lidé si budou dál žít po svém, jako by se nic nestalo, okouzlující, uvolnění, odhodlaní za ničím se neštvat a nervat se o každý cent jako Yankeeové, odhodlaní nevzdat se ničeho ze starých způsobů.

Scarlett si uvědomovala, že se sama také hodně změnila. Jinak by nedokázala udělat to, co udělala od útěku z Atlanty, jinak by teď nepřemýšlela o tom, co si zoufale přála udělat. Ale přesto byl rozdíl mezi jejich tvrdostí a její vlastní, ale v čem ten rozdíl spočíval, si v té chvíli neuměla vysvětlit. Snad šlo o to, že se sama nedokázala před ničím zastavit, kdežto tihle lidé by raději zemřeli, než by udělali spoustu věcí. Snad šlo o to, že sice ztratili naději, ale pořád se usmívali na život, roztomile se mu ukláněli a nechávali jej kolem sebe projít a zmizet. A právě tohle Scarlett nedokázala.

Nedovedla přezírat život. Musela jej žít, ačkoliv k ní byl tak brutální a nepřátelský, že se ani nepokoušela zastírat jeho drsnost úsměvem. Scarlett nevnímala nic z roztomilosti, odvahy a nepoddajné hrdosti svých přátel. Vnímala pouze bláhovou tvrdošíjnost, která sice vidí skutečnost, jaká je, ale zároveň jí přesto odmítá pohlédnout do tváře.

Jak pozorovala tanečníky, zrudlé námahou z kola, ptala se v duchu, jestli tíha okolností doléhá stejně krutě jako na ni i na tyhle

zmrzačené otce rodin, kteří nemohou nasytit vlastní děti a pomalu jim pod rukama mizí akry půdy i milované střechy nad hlavou, které poskytovaly útulek cizím lidem. Ale samozřejmě že na ně okolnosti doléhaly! Scarlett se v jejich domácích poměrech vyznala jen o málo hůře než ve svých vlastních. Jejich ztráty, jejich strádání, jejich potíže byly stejné jako její. A přesto na ně reagovali jinak než ona. Tváře, které viděla v saloně, nebyly tváře; byly to masky, skvělé masky, které nikdy nespadnou.

Ale když trpěli krutými okolnostmi stejně strašně jako ona – a oni opravdu trpěli –, jak se mohli pořád tvářit tak vesele a jak mohli být tak bezstarostní? Proč se o to vlastně vůbec snažili? Scarlett je vůbec nechápala a trochu ji dráždili. Nedokázala být jako oni. Nemohla se dívat na zkázu vlastního světa a tvářit se, jako že se jí to vlastně netýká. Připadala si jako štvaná liška, prchala, div jí nepuklo srdce, a snažila se skrýt do nory dřív, než ji dostihnou psi.

Najednou je všechny začala nenávidět, protože byli jiní než ona, protože nesli své ztráty s výrazem, na který by se sama nikdy nezmohla a ani vzmoci nechtěla. Nenáviděla je, tyhle usmívající se, lehkomyslné cizí lidi, tyhle hrdé blázny, kteří se pyšnili něčím, co ztratili, a ještě se tvářili, že jsou na tu ztrátu hrdí. Ženy se nesly jako velké dámy a Scarlett věděla, že dámami jsou, přestože se pro ně staly denním chlebem otrocké práce a nevěděly, kde vezmou na nové šaty. Samé dámy! Ale Scarlett se sama nemohla považovat za dámu, přestože měla sametové šaty a navoněné vlasy, přestože byla hrdá na svůj původ i na bohatství, které jí kdysi patřilo. Drsný kontakt s rudou půdou Tary z ní smyl urozenou ušlechtilost a Scarlett si uvědomovala, že se nebude moci považovat za dámu, dokud se její stůl nebude prohýbat pod stříbrem a křišťálovým sklem, dokud se na něm nebude kouřit z mis plných bohatých jídel, dokud nebude mít ve stáji vlastní koně a v kůlně kočár, dokud nebudou v Taře sklízet bavlnu černé ruce, a ne bílé jako teď.

Ach tak! řekla si v duchu vztekle a prudce se nadechla. V tom je ten rozdíl! Přestože jsou chudé, pořád si připadají jako dámy, kdežto já ne. Tyhle hloupé husy nechápou, že žena bez peněz nemůže být dámou!

I v tomto záblesku jasnozřivosti si nejasně uvědomovala, že ostatní ženy, přestože to na první pohled vypadá hloupě, zaujímají správný postoj. Ellen by si to určitě myslela. Toto pomyšlení Scarlett zneklidnilo. Věděla, že by měla stejně jako všichni pevně věřit, že rozená dáma zůstane dámou, i když zchudne, ale momentálně se nemohla přimět, aby této pravdě uvěřila.

Celý život slýchala, jak se lidé kolem ní posmívali Yankeeům za to, že si dělají nároky na ušlechtilost na základě bohatství, a ne dobrého vychování. Ale v této chvíli se nemohla ubránit pomyšlení – přestože se tím dopouštěla kacířství –, že Yankeeové mají právě v této záležitosti pravdu, ačkoliv se ve všem ostatním mýlí. Aby žena mohla být dámou, potřebuje peníze. Scarlett věděla, že by Ellen omdlela hrůzou, kdyby zaslechla podobné názory z úst vlastní dcery. Ani nejhorší chudoba by Ellen v životě nedokázala přimět, aby se styděla. Styděla! Ano, tak se Scarlett opravdu cítila. Styděla se, že je chudá a musí se smiřovat s nedostatkem, krvavou dřinou a pracemi, které by měli dělat černoši.

Podrážděně pokrčila rameny. Snad mají všichni kolem pravdu a sama se mýlí, ale přesto se tihle pyšní blázni netěší jako ona, která se snaží s nervy na prasknutí a s rizikem, že ztratí i čest a dobré jméno, na to, že získají zpět všechno, co ztratili. Bylo pod důstojnost mnoha přítomných snížit se ke shánění peněz. Doba byla drsná a tvrdá. Vyžadovala drsný a tvrdý postoj od každého, kdo v ní chtěl obstát. Scarlett věděla, že rodinné tradice svou silou donutí mnohé z přítomných hostů, aby se vyhnuli zápasu, jehož údajným cílem bylo získat peníze. Všichni byli přesvědčeni, že bezostyšné vydělávání peněz a dokonce i pouhé řeči o nich jsou krajně nechutné. Samozřejmě se našly výjimky jako paní Merriwetherová, která

pekla koláče a donutila Reného, aby je rozvážel vozem. A Hugh Elsing, který štípal a roznášel po domech dříví na otop, a Tommy, z nějž se stal stavitel. A Frank, který měl dost kuráže a otevřel si obchod. Ale co ti obyčejní mezi nimi? Plantážníci budou obdělávat pár akrů půdy a živořit v bídě. Advokáti a lékaři se vrátí ke svým profesím a budou čekat na klienty, kteří možná nikdy nepřijdou. A ostatní, ti, co si žili v pohodlíčku ze svých rent? Co bude s nimi?

Ale Scarlett neměla v úmyslu zůstat do smrti chudá. Nehodlala nečinně sedět a trpělivě čekat na zázrak, který ji vysvobodí. Hodlala se naopak vrhnout do života a vyrvat mu, co bude v jejích silách. Její otec začínal jako chudý kluk, který se přistěhoval z Irska, a dokázal získat Taru se všemi rozsáhlými pozemky. A když to dokázal on, jeho dcera to dokáže taky. Nebyla jako tihle lidé, kteří vsadili všechno na Věc, která prohrála, a teď byli ještě hrdí, že ta jejich Věc prohrála, protože stála za jakoukoli oběť. Čerpali odvahu z minulosti. Scarlett ji brala z budoucnosti. Momentálně byl její budoucností Frank Kennedy. Měl alespoň obchod a hotové peníze. A kdyby se jí podařilo nějak se za něho provdat a zmocnit se těch peněz, dokázala by v Taře vyjít aspoň pro příští rok. A potom – potom bude Frank muset koupit tu pilu. Sama viděla, jak rychle se ve městě obnovují zničené a poškozené domy a že každý, kdo se dokáže prosadit v obchodu s dřívím teď, kdy prakticky neexistuje konkurence, bude nakonec vlastnit zlatý důl.

Z odlehlých závitů mozku se jí vynořila slova, která jí na začátku války řekl Rhett, když jí vykládal o penězích, které vydělával na prorážení blokády. Tehdy se ani nesnažila jim porozumět, ale teď jí připadala naprosto jasná a v duchu se sama sebe ptala, jestli je nedokázala ocenit, protože byla tak mladá, nebo prostě proto, že byla tak strašně hloupá.

Na zkáze civilizace se dá vydělat právě tolik jako na jejím budování.

Teď došlo na zkázu, kterou předvídal, blesklo jí hlavou, a měl pravdu. Pořád se dá vydělat spousta peněz, jen se člověk nesmí bát pracovat – anebo urvat, co se naskytne.

Scarlett uviděla, že se blíží Frank se sklenicí ostružinového vína v jedné ruce a s talířkem, na němž ležel kousek dortu, v druhé, a vymáčkla ze sebe nádherný úsměv. Vůbec ji nenapadlo položit si otázku, jestli Tara stojí za to, aby si vzala Franka. Byla přesvědčena, že Tara za to stojí, a už o tom nepřemýšlela.

Zvedla k němu rozzářený obličej a s vědomím, že má svůdněji růžové tváře než všechny tanečnice, usrkla ostružinového vína. Odsunula sukně, aby si mohl sednout vedle ní, a rozvláčně mávala kapesníčkem, aby ucítil sladce mdlou vůni kolínské. Na kolínskou byla zvlášť pyšná, protože ji měla jediná z přítomných dam, a Frank si toho všiml. V záchvatu odvahy jí zašeptal do ouška, že je růžová a voňavá jako růžička.

Kdyby nebyl tak stydlivý! Připomínal jí starého hnědého divokého králíka, který pořád větří nebezpečí. Kdyby v sobě měl galantnost a žár mladých Tarletonů nebo aspoň drsnou nestydatost Rhetta Butlera. Ale kdyby měl tyto vlastnosti, zřejmě by měl i tolik zdravého rozumu, aby vytušil, že hned pod cudně mrkajícími víčky skrývá beznaděj. Ale byl takový, jaký byl; příliš se v ženách nevyznal a neměl sebemenší tušení, oč jí jde. Bylo to její štěstí, její obdiv k němu tím ovšem nevzrostl.

Kapitola 36

Za dva týdny se provdala za Franka Kennedyho, po bouřlivých námluvách, které jí, jak se mu s uzarděním svěřila, vyrazily dech natolik, že už nemohla dále odolávat jeho žhavému vzplanutí.

Frank nevěděl, že během těch dvou týdnů v noci přecházela po pokoji, skřípala zuby nad pomalostí, s níž reagoval na její narážky a povzbuzování, a modlila se, aby mu od Suellen nedošel dopis, který by předčasně zničil její plány. Děkovala bohu, že sestra patří k nejhorším pisatelkám korespondence, protože ráda dopisy dostává, ale odpovídat na ně je jí nesnesitelně protivné. Přece jen hrozí nebezpečí, neustálé nebezpečí, že by se mohla ozvat, říkala si Scarlett, když za nekonečných nočních hodin přecházela bosa po studené podlaze ložnice s Ellenině zašlým šálem přehozeným přes noční košili. Frank nevěděl, že obdržela dopis od Willa s lakonickým oznámením, že Jonas Wilkerson znovu navštívil Taru, a když zjistil, že odjela do Atlanty, začal řádit tak, že ho Will s Ashleym museli doslova popadnout a vyhodit. Willův dopis jí vtloukl do hlavy, co sama věděla příliš dobře – že se nezadržitelně blíží den, kdy budou muset být zaplaceny dodatečné daně. Zmocňovalo se jí zoufalství, když viděla, jak dny ubíhají, a nejraději by popadla přesýpací hodiny a držela je tak, aby se písek musel zastavit.

Zároveň skrývala své city a hrála svou roli tak dobře, že Frank nic netušil a viděl jen věci na povrchu – hezkou a bezbrannou mladou vdovu po Charlesi Hamiltonovi, která ho každý večer vítala v salonu slečny Pittypat a oněmělá obdivem poslouchala, jaké plány si dělá do budoucna s obchodem a s jakými zisky počítá, až si bude moci koupit pilu. Milý zájem, který projevovala o každé jeho slovo, zájem, který jí četl v jasných očích, byl pro Franka lékem na ránu, jakou mu zasadila Suellenina údajná zrada. Suellenino jednání ho ranilo

a zároveň zmátlo a jeho ješitnost, ješitnost ostýchavého mládence ve středních letech, který si je vědom, že pro ženy není příliš přitažlivý, byla hluboce dotčena. Nedokázal napsat Suellen a napomenout ji za nevěru; zděsil se už pouhého pomyšlení na takový krok. Ale mohl si ulevit tím, že o Suellen mluvil se Scarlett. Scarlett mu bez jediného křivého slova naopak mohla sdělit, že chápe, jak špatně se vůči němu sestra zachovala, a zaslouží si slušné zacházení od ženy, která dokáže doopravdy ocenit jeho přednosti.

Droboučká paní Hamiltonová byla takové milé stvoření s růžovoučkými tvářičkami, chvíli melancholicky vzdychala, když si vzpomněla na svůj špatný osud, a za chvilku se zase vesele a příjemně smála, jako by jí v hrdle cinkaly stříbrné zvonečky, když Frank prohodil nějaký vtípek, aby ji rozveselil. Zelené šaty, mezitím pečlivě vyčištěné chůvou, dokonale zdůrazňovaly její štíhlou postavu s útlým pasem a ze slabé vůně, která jí vždycky vanula z kapesníčku a vlasů, div neomdlíval štěstím! Bylo hanebné, že zrovna taková jemná ženuška měla žít sama, bez ochrany ve světě, který byl tak drsný, že ani nemohla chápat jeho tvrdost. Neměla manžela, bratra a už ani otce, který by ji chránil. Frank považoval takový svět za příliš surový pro osamělou ženu, s touto představou Scarlett mlčky a z celého srdce souhlasila.

Chodil ji navštěvovat každý večer, protože v domě tetičky Pitty vládlo příjemné a chlácholivé ovzduší. Chůvin úsměv, s nímž ho vítala u hlavního vchodu, byl úsměv, jaký měla pouze pro lepší lidi, Pitty jim podávala kávu vylepšenou kapkou brandy a doslova kolem něj poletovala a Scarlett mu visela na rtech, aby jí neuniklo jediné slovo. Když musel vyjíždět za obchody, brával Scarlett na odpolední vyjížďku bryčkou. Vyjížďky se mu moc líbily, protože Scarlett měla tolik roztomile hloupoučkých otázek – „prostě je to ženská“, říkal si potěšeně. Nemohl se udržet smíchem nad její nezasvěceností v obchodních záležitostech a Scarlett se často také smála a říkala: „Přece nemůžete čekat od hloupé ženušky jako já, že bude rozumět mužským záležitostem.“

Scarlett způsobila, že si poprvé za léta staromládeneckého života připadal jako silný muž, který stojí pevně na vlastních nohou, uhněten bohem z lepšího těsta než ostatní a předurčený, aby chránil bezbranné ženy.

Když konečně stáli vedle sebe, aby byli oddáni, a cítil ve své ruce její důvěřivou dlaň a viděl, jak řasy sklopených očí vrhají husté černé stíny na růžové tváře, stále ještě nechápal, jak se to vlastně všechno mohlo stát. Věděl jen, že poprvé v životě udělal něco romantického a vzrušujícího. On, Frank Kennedy, dokázal, že tahle nádherná bytost ztratila štěstím rozvahu a padla mu rovnou do náruče. Byl to opojný pocit.

Na svatbě nebyli přátelé ani známí. Za svědky měli cizí lidi, které potkali na ulici a požádali o přátelskou službu. Scarlett na tom trvala a Frank se dal nerad přemluvit, protože si přál mít na svatbě sestru a švagra z Jonesboro. A oslava v salonu tetičky Pitty s přípitky pronesenými v kruhu rozjásaných přátel by pro něj byla vrcholem blaha. Ale Scarlett nechtěla slyšet ani slovo, dokonce ani o tom, že by pozvali tetičku Pittypat.

„Budeme tam jen ty a já, Franku," prosila ho a tiskla mu přitom paži. „Jako kdybychom spolu utekli. Vždycky jsem snila o tom, že bych utekla se svým snoubencem a dala se tajně oddat! Prosím tě, miláčku, udělej mi to k vůli!"

A právě to důvěrné oslovení, které mu ještě znělo tak nově, a třpytivé slzy lemující řasy jejích světlezelených očí, když k němu zvedla prosebný pohled, zlomily jeho odpor. Koneckonců, muž musí své nastávající v něčem ustoupit, zvlášť když se jedná o svatbu, protože s ní ženy spojují spoustu citových zážitků.

A tak se oženil, než se stačil pořádně rozhlédnout.

Frank, celý popletený jejím roztomilým naléháním, dal Scarlett tři sta dolarů, i když zpočátku váhal, protože to znamenalo konec nadějí, že si v dohledné době bude moci koupit vyhlédnutou pilu.

Ale nemohl nečinně přihlížet a nechat její rodinu vyhnat z domu a zklamání se navíc brzy zmírnilo při pohledu na její zářivou radost a úplně se rozplynulo nad zamilovaným způsobem, jakým si ho kvůli jeho štědrosti „hleděla“. Žádná žena předtím si Franka „nehleděla“, a proto postupně nabýval pocitu, že ty peníze nakonec přece jen investoval dobře.

Scarlett okamžitě vypravila chůvu do Tary a pověřila ji třemi úkoly: dát Willovi peníze, oznámit její sňatek a přivézt Wadea zpátky do Atlanty. Během dvou dnů dostala stručnou zprávu od Willa, kterou neustále nosila u sebe a znovu a znovu si ji četla, pokaždé s větší radostí než předtím. Will psal, že daně jsou zaplaceny a Jonas Wilkerson „řádil jako pominutý“, když se o tom dověděl, ale zatím se neuchýlil k novým hrozbám. Willův dopis končil blahopřáním k sňatku, lakonickým prohlášením, neprojevujícím žádné osobní city. Scarlett věděla, že Will pochopil, co udělala a proč, a ani ji neobviňoval, ani nechválil. Ale co si asi myslí Ashley? vrtalo jí neodbytně hlavou. Co si asi myslí o mně po všem, co jsem mu nedávno řekla v sadu v Taře?

Dostala také dopis od Suellen, plný pravopisných chyb, nadávek a skvrn od rozmazaných slz, dopis tak překypující jedem a pravdivými postřehy o adresátčině povaze, že na něj Scarlett do smrti nezapomněla a nikdy sestře neodpustila, že jí takové věci napsala. Ale ani Suelleniny výpady jí nedokázaly zkazit radost, že Tara byla zachráněna, přinejmenším před bezprostředním ohrožením.

Bylo těžké pochopit, že teď nemá trvalý domov v Taře, ale v Atlantě. V zoufalém úsilí sehnat peníze na daně nemyslela na nic jiného kromě Tary a zlý osud, který jí hrozil. Ani ve chvíli, kdy se vdávala, nepomyslela na to, že cena, jakou platí za záchranu domova, bude věčné vyhnanství z rodného domu. Teď, když udělala, co chtěla, si to uvědomovala s prohlubujícím se steskem po domově, který se dal jen těžce zaplašit. A Frankovi byla za záchranu Tary tak vděčná, že ho měla opravdu vřele ráda a stejně vřele si v duchu slibovala, že nedopustí, aby někdy litoval, že se s ní oženil.

Atlantské dámy se vyznaly v domácích poměrech sousedů jen o maličko hůř než oni sami, ale o to víc se o ně zajímaly. Všechny dobře věděly, že Frank Kennedy si už před léty „dal slovo se Suellen O'Harovou". Přece vždycky stydlivě prohlašoval, že se bude na jaře ženit. Proto hromada pomluv, dohadů a hlubokých podezření, s nimiž se roztrhl pytel po oznámení jejich tichého sňatku se Scarlett, nemohla nikoho překvapit. Paní Merriwetherová, která, pokud mohla, nikdy nenechala svou zvědavost dlouho neukojenou, se ho rovnou zeptala, jak si mohl vzít jednu sestru, když byl zasnouben s druhou. Paní Elsingová oznámila, že jediná odpověď, jaké se jí za její námahu dostalo, byl hloupý pohled. Ale ani paní Merriwetherová, přestože se hned tak před něčím nezastavila, se na to Scarlett neodvážila zeptat. Scarlett v těch dnech působila ostýchavým a docela roztomilým dojmem, ale v očích měla jakousi potěšenou shovívavost, která byla lidem protivná, a kromě toho z ní čišela vyzývavá bojechtivost, kterou se nikdo nepokoušel dráždit.

Věděla, že o ní mluví celá Atlanta, ale bylo jí to jedno. Koneckonců na tom, že se provdala za nějakého muže, přece nebylo nic nemorálního. Tara byla zachráněna. Ať si tedy říká, kdo chce, co chce. Musela přemýšlet o spoustě dalších věcí. Nejdůležitější byly úvahy, jak Frankovi taktně vnuknout představu, že obchod by měl víc vynášet. Po hrůze, kterou v ní probudil Jonas Wilkerson, věděla, že nebude mít klid, dokud s Frankem neušetří nějakou peněžní rezervu. Ani kdyby nenastala žádná mimořádná situace, Frank stejně bude muset vydělat víc peněz, aby mohla našetřit na daně pro příští rok. Navíc jí pevně utkvěla v mysli Frankova slova o pile. Na pile by Frank mohl vydělat spousty peněz. Při tak nehorázných cenách dříví by to dokázal každý. Mlčky se užírala, protože Frankovy peníze nestačily, aby mohli zaplatit daně za Taru a zároveň vydělat víc v obchodě, a to co nejdřív, aby mu pilu někdo nevyfoukl před nosem. Věděla, že to je velice výhodná koupě.

Být mužem, určitě by pilu koupila, i kdyby měla uvalit na obchod hypotéku. Ale když se o tom den po svatbě zmínila Frankovi, usmál se a řekl jí, aby si nelámala svou roztomilou hlavičku obchodními záležitostmi. Překvapilo ho, že vůbec ví, co je hypotéka, a zpočátku ho to docela bavilo. Ale pobavený pocit se rychle rozplynul a pár dní po svatbě nastal otřes. Jednou se před ní neprozřetelně zmínil, že mu „nějací lidé" (jménům se opatrně vyhnul) dluží peníze, ale momentálně je nemohou splatit a že pochopitelně nehodlá upomínat staré přátele a lepší lidi. Frank litoval, že se o dluzích vůbec zmiňoval, protože se od té doby na ně znovu a znovu vyptávala. Tvářila se roztomile jako malá holčička a tvrdila, že je jen zvědavá, kdo mu co dluží. Frank se o dluzích vyjadřoval velice vyhýbavě. Nervózně pokašlával, mával rukama nad hlavou a opakoval dokola svůj výrok o roztomilé hlavičce, jímž ji jen rozčiloval.

Začínalo mu svítat, že tahle roztomilá hlavička „se vyzná v počtech". Vlastně mnohem líp než on, a to ho zneklidňovalo. Zůstal jako opařený, když zjistil, že Scarlett dokáže z hlavy rychle sečíst dlouhý sloupec čísel, zatímco on musí mít po ruce tužku a papír, jakmile má spočítat víc než tři položky pod sebou. A zlomky měla také v malíčku. Frank měl pocit, že se ženou, která se vyzná ve zlomcích a obchodních záležitostech, není něco v pořádku, a byl přesvědčen, že dáma, když už jednou má takové neženské schopnosti, by je měla alespoň navenek zastírat! Hovory o obchodech mu teď byly protivné stejně, jako je míval rád před svatbou. Tehdy se domníval, že přesahují meze jejích duševních schopností, a dělalo mu dobře, když jí mohl všechno vysvětlovat, ale teď viděl, že Scarlett všemu rozumí až příliš dobře, a probudila se v něm obvyklá mužská nevole nad ženskou proradností. Ruku v ruce s ní šlo obvyklé mužské zklamání nad zjištěním, že nějaká žena také dovede myslet.

Nikdo nikdy nezjistil, jak brzy po svatbě Frank přišel na to, jakou lstí ho Scarlett vlákala do manželství. Možná mu svitlo, když přijel do Atlanty za obchodem Tony Fontaine, který rozhodně neoplýval

zbytečnými citovými ohledy. Možná mu to otevřeněji napsala ve svých dopisech sestra z Jonesboro, která byla sňatkem se Scarlett ohromena. Od samotné Suellen se rozhodně nikdy nic nedověděl. Nikdy mu nenapsala, on sám jí přirozeně nemohl napsat a všechno vysvětlit. K čemu by bylo vysvětlování, když se už jednou oženil? Frank se v duchu užíral představou, že se Suellen nikdy nedoví pravdu a bude si do smrti myslet, že ji bezohledně opustil. Všichni ostatní si to zřejmě mysleli také a rozhodně si své mínění nenechávali pro sebe. V každém případě se ocitl v nepříjemné situaci. A nemohl se nijak ospravedlnit, muž nemůže obcházet město a na potkání vykládat, že ztratil hlavu kvůli ženě – gentleman navíc nemohl veřejně přiznat, že ho žena vlákala do manželství podvodem a lží.

Scarlett byla jeho žena a žena měla právo na manželovu oddanost. Kromě toho Frank nemohl uvěřit, že si ho vzala bez jakéhokoli citu, jen z chladné vypočítavosti. Jeho mužská ješitnost se s takovou představou nedokázala smířit, a proto na ni vždycky raději co nejrychleji zapomněl. Bylo příjemnější myslet si, že se do něj zamilovala tak prudce, že se raději uchýlila ke lži, jen aby ho získala. Ale všechno ho to spíš mátlo. Chápal, že pro ženu o polovinu mladší než on, krásnou a elegantní, jak si lze jen přát, nebyl žádná zvláštní partie, ale byl gentleman a svůj vnitřní zmatek si nechával pro sebe. Scarlett byla jeho ženou a nemohl ji tedy urážet trapnými otázkami, které by koneckonců na věci nic nezměnily.

Ne že by Frank zvlášť toužil, aby se věci měnily, jelikož manželství se Scarlett slibovalo příznivou budoucnost. Scarlett byla nesmírně okouzlující a vzrušující a Frankovi připadala ve všem dokonalá – až na to, že byla paličatá. Frank brzy po svatbě poznal, že život se Scarlett je docela příjemný, dokud je po jejím, ale jakmile narazí na odpor… Když jí ponechal volnou ruku, byla veselá jako malá holčička, často se bezstarostně smála, dělala neškodné vtípky, sedávala mu na klíně a tahala ho za vousy, až musel nahlas přiznat, že se cítí

o dvacet let mladší. Dokázala být nečekaně roztomilá a pozorná, ohřívala mu papuče u krbu, aby se mohl přezout, když se večer vracel domů, láskyplně se kolem něj otáčela, když měl mokré nohy a trpěl svým věčným nachlazením, a nikdy nezapomněla, že má rád kuřecí žaludky a tři lžičky cukru do kávy. Ano, život se Scarlett byl velmi sladký a příjemný – dokud bylo po jejím.

Dva týdny po svatbě se Frank nakazil chřipkou a doktor Meade mu nařídil ležet. V prvním roce války Frank strávil dva měsíce v nemocnici se zápalem plic a od té doby se neustále děsil opakovaného onemocnění, takže velmi ochotně zůstal v posteli, potil se pod třemi přikrývkami a pil horké thé, které mu hodinu co hodinu nosily chůva a tetička Pitty.

Nemoc se protahovala a Frank si, jak dny ubíhaly, dělal čím dál větší starost o svůj obchod. Vedl jej za něj prodavač, který každý večer přicházel s vyúčtováním denního obratu, ale Frank nebyl spokojen. Stěžoval si tak dlouho, až mu Scarlett, která na podobnou příležitost dlouho čekala, položila chladivou dlaň na čelo a prohlásila: „Miláčku, jestli si budeš obchod tolik brát, budu z toho mít smrt. Zajdu do města a podívám se sama, jak to v obchodě vypadá."

A opravdu šla, hned jak s úsměvem zarazila Frankovy chabé protesty. Po celé tři týdny, které uplynuly od svatby, hořela nedočkavostí, aby mohla nahlédnout do jeho účetních knih a přesvědčit se o stavu financí. A teď ji potkalo to štěstí, že byl upoután na lůžko!

Obchod byl blízko Five Points a jeho střecha, svítící novotou, se jásavě odrážela od očouzených cihel starých zdí. Dřevěná stříška nad vchodem kryla chodník až po jízdní dráhu a u dlouhých železných tyčí, spojujících svislé opěry, byli přivázáni koně a mezci s hlavami skloněnými pod přívalem chladného deště, který nastal v mlhavém dni, a na hřbetě měli náklad roztrhaných dek a prošívaných přikrývek. Uvnitř to vypadalo skoro jako v obchodě pana Bullarda v Jonesboro, až na to, že tady neposedávali kolem do ruda

rozžhavených kamen žádní povaleči, kteří by si stěžovali na život a přitom plivali šťávu ze žvýkacího tabáku do bedýnek s pískem. Frankův obchod byl větší než Bullardův a také mnohem tmavší. Dřevěná stříška nepropouštěla dovnitř skoro žádné zimní světlo, krám působil šerým a ošumělým dojmem a jediná trocha světla přicházela dovnitř malými okýnky, umístěnými vysoko na postranních stěnách a zaneřáděnými od much. Podlaha byla posypána zablácenými pilinami a všude bylo vidět prach a špínu. Jen přední část obchodu, kde se v pochmurném šeru tyčily vysoké regály se štůčky světlých látek, porcelánovým nádobím, kuchyňským náčiním a různým drobným zbožím, byla jakžtakž uspořádána, ale vzadu za přepážkou vládl zmatek.

Nebyla tam prkenná podlaha a na udusané hlíně se vršila páté přes deváté směs nejrůznějšího zboží. Scarlett rozeznávala v příšeří krabice a balíky s domácím nářadím, pluhy a postroje, sedla a laciné rakve z borového dřeva. V ponurém přítmí se tyčil použitý nábytek, od levného z gumovníkového dřeva až po drahý z mahagonu a růžového dřeva, a od omšelého prostředí se cizorodě odráželo lesklé čalounění z bohatého, ale prodřeného brokátu, zpod něhož se draly na povrch koňské žíně. Porcelánové toaletní soupravy skládající se z nočních váz, umyvadel a džbánů byly porůznu rozházeny po zemi, podél všech čtyř stěn stály hluboké truhly a Scarlett si do nich musela posvítit lampou, kterou držela přímo nad nimi, aby zjistila, že je v nich zrní, hřebíky, šrouby a tesařské nástroje.

Člověk by myslel, že tak úzkostlivý a staropanenský člověk jako Frank bude mít věci v lepším pořádku, řekla si v duchu a utírala si ušpiněné ruce do kapesníku. Má to tu jako v prasečím chlívku. Takhle vést obchod! Kdyby všechny věci oprášil a přinesl dopředu, aby je lidi viděli, všechny by šly mnohem rychleji na odbyt.

A když má v takovém stavu zboží, v jakém asi budou jeho účty!

Podívám se do účetní knihy hned teď, řekla si v duchu, zvedla lampu a vrátila se do přední části obchodu. Prodavač Willie se

zdráhal vydat jí objemnou účetní knihu v umaštěných deskách. Bylo jasné, že přes své mládí sdílí Frankovo přesvědčení, že se ženy nemají plést do obchodních záležitostí. Ale Scarlett ho umlčela jedinou ostrou větičkou a poslala ho na oběd. Když zmizel, cítila se lépe, jelikož jí jeho nesouhlas byl protivný, usadila se na židli s prasklým sedátkem stojící u rozžhavených kamen, jednu nohu ohnula pod sebe a na klíně si otevřela knihu. Byl čas oběda a ulice zely prázdnotou. Nepřišel ani jeden zákazník, a tak měla celý obchod pro sebe.

Pomalu obracela stránky a pečlivě studovala sloupce jmen a číslic psaných Frankovým hustě namačkaným rukopisem, který vypadal, jako by byl vyryt do mědi. Všechno bylo, jak Scarlett očekávala, a tak se zamračila nad nejnovějším důkazem Frankovy obchodní neschopnosti. Přinejmenším pět set dolarů dluhů, některé splatné už několik měsíců, bylo zapsáno u jmen lidí, které dobře znala, ze známých rodin například u Merriwetherových a Elsingových. Podle Frankových přezíravých poznámek o penězích, které mu „lidi" dlužili, si představovala nepatrné sumy, ale tohle!

Proč kupují dál, když nemůžou platit? ptala se v duchu podrážděně. A proč jim on prodává další a další zboží, když ví, že mu nemůžou zaplatit? Mnozí by zaplatit mohli, stačilo by je upomenout. Elsingovi určitě, když si mohli dovolit dát Fanny nové saténové šaty a uspořádat tak nákladnou svatbu. Frank je moc měkký a lidi toho zneužívají. Vždyť kdyby z nich vymohl jen polovinu dluhů, mohl si už dávno koupit pilu a ještě by mu zbylo dost na daně pro mě.

Potom ji napadlo: Nepřeju si vidět, jak by Frank asi vedl pilu! Když vede obchod jako dobročinný ústav, jak může čekat, že vydělá na pile? Šerif by mu ji do měsíce prodal v dražbě. Vždyť bych tenhle obchod sama dokázala vést líp než on! A pilu bych taky vedla líp, než by to dokázal Frank, přestože se v obchodě dřívím vůbec nevyznám.

Pro Scarlett to byla překvapující představa, pomyšlení, že žena může zvládat obchodní záležitosti stejně dobře, nebo dokonce

lépe než muž, převratná představa pro mladou dívku vychovanou v přesvědčení, že muži jsou vševědoucí a ženy nejsou příliš bystré. Samozřejmě už dřív přišla na to, že tahle představa zcela neodpovídá pravdě, ale příjemná iluze jí pořád strašila v hlavě. Nikdy předtím tuto pozoruhodnou myšlenku neformulovala do slov. Seděla bez hnutí s těžkou knihou na klíně, ústa pootevřená překvapením, a myslela na to, jak během hladových měsíců v Taře vykonávala mužskou práci, a vykonávala ji dobře. Byla vychována v přesvědčení, že žena sama nic nedokáže, a přesto dokázala vést plantáž, dokud nepřišel Will. Ale, ale, zajíkala se v duchu, ženy přece dokážou všechno na světě a nepotřebují k tomu muže – až na to, aby měly děti, a bůhví, že by žádná žena, která to má v hlavě v pořádku, děti neměla, kdyby to bylo možné.

S poznáním, že je stejně schopná jako kterýkoli muž, Scarlett zaplavila náhlá vlna hrdosti a prudké touhy prakticky dokázat, že tomu tak je, vydělat si peníze, jak to dělají muži. Peníze, které by patřily jen jí, o které by nemusela žádat a které by nemusela vyúčtovat žádnému muži.

„Škoda, že nemám peníze, abych si mohla sama koupit tu pilu," řekla nahlas a povzdechla si. „Určitě by mi jela jako na drátkách. A nedovolila bych, aby z ní odešla jediná tříska na dluh."

Znovu si povzdechla. Neměla kde získat peníze, takže se nedalo nic dělat. Frank prostě bude muset vymoci dluhy a za získané peníze koupit pilu. Je to jistý způsob, jak vydělat peníze, a až bude mít pilu, Scarlett si už najde cestičku, jak ho přimět, aby s ní dělal lepší obchody než s vlastním krámem.

Scarlett obrátila v účetní knize list zpátky a začala si opisovat seznam dlužníků, kteří už několik měsíců nic nevrátili. Jakmile přijde domů, celou záležitost projedná s Frankem. Přesvědčí ho, že tihle lidé musí dluhy zaplatit, přestože jsou staří přátelé a bude mu trapné od nich vymáhat peníze. Frankovi to zřejmě bude proti srsti, protože je ostýchavý a příliš dbá na to, co o něm říkají známí.

Je tak ohleduplný, že radši přijde o peníze, než aby se při jejich vymáhání choval jako obchodník.

A zřejmě jí řekne, že nikdo nemá peníze na zaplacení. Dobře, třeba to může být pravda. Chudoba nebyla pro Scarlett ničím novým, ale prakticky každý si schoval trochu stříbra nebo šperků, nebo lpěl na menší nemovitosti. Frank by si mohl vzít místo peněz tyhle věci.

Živě si představovala, jak se Frank bude ošívat, až mu předestře svůj nápad. Brát si šperky a majetek přátel! Ale, pokrčila rameny, ať se ošívá, jak chce. Řeknu mu, že si sám kvůli ohledům na přátele klidně může zůstat chudý, ale se mnou ať nepočítá. Frank se jakživ nikam nedostane, jestli nesebere trošku kuráže. A někam se dostat musí! Musí vydělat peníze, i kdybych měla začít nosit v rodině kalhoty, abych toho dosáhla.

Psala pilně, obličej zkřivený úsilím s jazykem mezi zuby, a vtom se otevřely dveře a obchodem projel závan studeného větru. Do ošumělé místnosti vstoupil lehkým indiánským krokem vysoký muž, a když Scarlett zvedla hlavu, poznala v něm Rhetta Butlera.

Celý zářil v novém obleku a v plášti s elegantní kapucí visící z jeho mohutných ramen. Když se jeho pohled setkal s jejím, hluboce se uklonil s vysokým kloboukem v ruce a druhá ruka mu vyletěla ke sněhobílé náprsence nabírané košile. Bílé zuby se znepokojivě odrážely od snědého obličeje a nestydatý pohled ji důkladně zkoumal.

„Drahá paní Kennedyová," oslovil ji a blížil se k ní. „Má nejdražší paní Kennedyová!" opakoval oslovení a rozesmál se hlasitým, veselým smíchem.

Nejdřív se vyděsila, jako by se jí v obchodě zjevil duch, ale pak rychle sundala nohu, na které seděla, narovnala se a zpražila ho chladným pohledem.

„Co tady děláte?"

„Navštívil jsem slečnu Pittypat, dověděl jsem se o vašem sňatku a pak jsem rovnou spěchal sem, abych vám blahopřál."

Scarlett při vzpomínce, jak ji ponížil, zrudl obličej hanbou.

„Nechápu, kde berete tu drzost chodit mi na oči!“ vykřikla.

„Naopak! Kde vy vlastně berete drzost, že se mi klidně díváte do očí?“

„Vy jste ale nej…“

„Neodtroubíme radši příměří?“ usmál se na ni ze své výšky širokým zářivým úsměvem, z něhož čišela nestydatost, ale ve kterém se ani neskrývala hanba za jeho vlastní skutky, ani odsouzení jejích. Scarlett se proti své vůli musela usmát, ale zmohla se jen na nakyslý, neupřímný úsměv.

„Škoda že vás neoběsili!“

„Obávám se, že váš názor sdílejí mnozí další. No tak, Scarlett, uvolněte se! Vypadáte, jako byste spolkla pravítko, a to vám nesluší. Vždyť jste se za tu dobu přece stačila zotavit z mého – ehm – z mého nepatrného žertíčku.“

„Žertíčku! Chacha! Jakživa se s ním nedokážu vypořádat!“

„Ale dokážete, uvidíte. Takhle znechuceně se tváříte jenom proto, že to považujete za vhodné a společensky nutné. Můžu si sednout?“

„Ne.“

Dopadl na židli vedle ní a zazubil se.

„Doslechl jsem se, že jste na mě nemohla počkat ani ubohé dva týdny,“ prohlásil a výsměšně si povzdechl. „Jak nestálé jsou ženy!“

Když neodpověděla, pokračoval dál.

„Řekněte mi, Scarlett, jen tak mezi námi – mezi moc starými a moc blízkými přáteli – nebylo by moudřejší počkat, dokud jsem se nedostal ven z vězení? Nebo vás snad slasti manželství se starým Frankem Kennedym vzrušují víc než nezákonné styky se mnou?“

Jako vždycky, když v ní svým výsměchem probudil vztek, vztek se svářil se smíchem nad jeho nestydatostí.

„Nemluvte nesmysly.“

„A mohla byste laskavě ukojit mou zvědavost v jedné věci, která mi už delší dobu vrtá hlavou? Nepociťovala jste vrozený ženský odpor, nesnažila jste se útlocitně vyhnout alespoň druhému sňatku

s mužem, k němuž jste necítila lásku, a dokonce ani přátelskou náklonnost? Nebo jsem snad byl mylně informován o útlocitnosti ženského pohlaví na našem Jihu?“

„Rhette!“

„Právě jste odpověděla. Vždycky jsem měl pocit, že ženy v sobě mají tvrdost a vytrvalost, o níž muži nemají tušení, navzdory tomu, že mi v dětství vtloukali do hlavy krásnou představu, že ženy jsou křehké, něžné, citlivé bytosti. Ale koneckonců podle evropské etikety se pro manžele nehodí, aby se navzájem milovali. Vlastně je to velký nevkus. Vždycky jsem tušil, že Evropané mají v té věci pravdu. Ožeň se pro pohodlí a miluj pro potěšení. Rozumný systém, co říkáte? Máte ke staré vlasti blíž, než jsem si myslel.“

Bylo by strašně příjemné zakřičet na něj: „Nevdala jsem se pro pohodlí!“ Ale Rhett ji naneštěstí držel v šachu a jakákoli obhajoba uražené nevinnosti by ho jen provokovala k dalším uštěpačným poznámkám.

„Moc přeháníte,“ ozvala se Scarlett chladně, a protože zoufale potřebovala změnit téma hovoru, zeptala se: „Jak jste se vlastně dostal z vězení?“

„Ach, to!“ vyhrkl a mávl neurčitě rukou. „Nedalo to ani moc práce. Propustili mě dnes ráno. Uplatnil jsem celý systém nenápadného vydírání jistého přítelíčka ve Washingtonu, který zastává vysokou funkci v úřadech federální vlády. Skvělý člověk – jeden z neochvějných vlastenců Unie, od něhož jsem nakupoval pušky a krinolíny pro Konfederaci. Když byla jeho ctěné pozornosti náležitým způsobem předestřena má prekérní situace, bez váhání využil veškerý svůj vliv, a tak jsem byl propuštěn. Moc je všechno, Scarlett. Pamatujte si to pro případ, že byste byla zatčena. Moc je všechno a vina či nevina jsou jen akademické záležitosti.“

„Dala bych krk na to, že jste nebyl nevinný.“

„Ne, když jsem teď ze všeho venku, upřímně přiznávám, že jsem vinen jako Kain. Toho negra jsem zabil. Dovoloval si na dámu – tak

co jsem jako gentleman z Jihu mohl dělat? A když už jsem začal s těmi přiznáními, musím také připustit, že jsem zabil yankeeovského kavaleristu, se kterým jsem si vyměnil pár slov v jednom baru. Z toho drobného přestupku jsem nebyl obviněn, takže počítám, že za něj byl dávno oběšen nějaký jiný chudák."

Rhett hovořil o vraždách, které spáchal, tak veselým tónem, až Scarlett tuhla krev v žilách. Na rty se jí drala slova mravního rozhořčení, ale najednou si vzpomněla na Yankeeho ležícího pod hustou změtí muškátové révy v Taře. Netížil ji ve svědomí o nic víc než šváb, kterého by náhodou zašlápla. Jestliže se provinila jako on, nemohla Rhetta sama soudit.

„A když jsem si tady začal vylévat srdíčko, musím vám říct, ale přísně důvěrně (což znamená, před slečnou Pittypat ani slovo!), že jsem měl ty peníze bezpečně uložené v jedné liverpoolské bance."

„Jaké peníze?"

„Přece peníze, o které se Yankeeové tolik zajímali. Scarlett, vůbec nešlo o lakotu, když jsem vám nedal peníze, o které jste mě přišla požádat. Kdybych vám napsal šek, abyste si je mohla vybrat, mohli by všechno nějak vyčmuchat, a pak byste sotva dostala jediný cent. Měl jsem jedinou naději – nedělat nic. Věděl jsem, že peníze jsou v relativním bezpečí, protože i kdyby na ně přinejhorším přišli a pokusili se mě o ně připravit, byl bych veřejně jmenoval všechny yankeeovské vlastence, kteří mi za války prodávali střelivo a stroje. Tím by došlo ke skandálu, protože někteří z nich dnes mají ve Washingtonu vysoké postavení. Vlastně jsem se dostal z vězení jen díky hrozbě, že veřejně ulehčím svému svědomí."

„Chcete tím říct – že opravdu máte zlato Konfederace?"

„Všechno ne. Pánbůh chraň, to ne! Existuje nejméně padesát bývalých prorážečů blokády, kteří si ulili dost v Nassau, v Anglii a v Kanadě. Budeme značně nepopulární mezi občany Konfederace, kteří nebyli tak pružní jako my. Já osobně mám skoro půl milionu. Představte si tu sumu, Scarlett, půl milionu dolarů – kdybyste

dokázala ovládnout svou vznětlivou povahu a nehnala se znovu bezhlavě do manželství!“

Půl milionu dolarů. Scarlett při pomyšlení na tolik peněz pocítila téměř fyzickou bolest. Rhettova uštěpačná slova jí létala nad hlavou a ona je skoro nevnímala. Bylo těžké uvěřit, že v celém tomhle trpkém světě plném chudoby existuje ještě tolik peněz. Taková spousta peněz, a přitom patří někomu jinému, někomu, kdo je bere na lehkou váhu a ani je nepotřebuje. A ji samotnou chrání před nepřátelským světem jen nemocný starý manžel a tenhle pitomý mrňavý kšeft. Přece se nesluší, aby darebák jako Rhett Butler měl tolik, a ona, která nese takové těžké břemeno, tak málo. Nenáviděla ho, i s jeho světáckým oblečením, v němž vedle ní seděl a dělal si z ní blázny. V každém případě nehodlala podporovat jeho namyšlenost tím, že by vzdávala čest jeho chytrosti. Plná zášti toužila po ostrých slovech, jimiž by ho odkázala do patřičných mezí.

„Tak vy tedy zřejmě považujete za slušné nechat si peníze patřící Konfederaci. Ale to slušné není. Je to sprostá krádež a vy to dobře víte. Takovou věc bych si nemohla vzít na svědomí.“

„Ajéje! Dnes musím kousat do pěkně kyselých hroznů!“ ušklíbl se Rhett. „A koho že to okrádám?“

Scarlett mlčela a v duchu se snažila přijít na to, kdo vlastně je ten okradený. Koneckonců Rhett udělal jen to, co dělal Frank v menším měřítku.

„Polovina těch peněz mi právoplatně patří,“ pokračoval Rhett, „protože jsem si je poctivě vydělal za pomoci poctivých vlastenců Unie, kteří byli ochotni rozprodat Unii za jejími zády – za stoprocentní zisk na svém zboží. Část jsem si vydělal na začátku války vlastními drobnými investicemi do bavlny, kterou jsem kupoval lacino a prodával půl kila za dolar, protože britské továrny po ní zoufale volaly. Další část pochází ze spekulací s potravinami. Proč bych měl Yankeeům přenechat plody vlastního snažení? Ale zbytek, ten opravdu patřil Konfederaci. Pochází ze zisku za konfederační

bavlnu, kterou se mi podařilo provézt blokádou a pak prodat v Liverpoolu za nekřesťanské ceny. Tu bavlnu mi svěřili v dobré víře na nákup kůže, pušek a strojů. A já ji v dobré víře přijímal k nákupu těchto věcí. Měl jsem nařízeno stržené zlato uložit na své jméno v anglických bankách, abych získal slušný kredit. Vzpomínáte si jistě, že později byla blokáda tak účinná, že jsem nedostal jedinou loď z konfederačních přístavů ani do nich, a tak peníze zůstaly v Anglii. Co jsem měl dělat? Vybrat všechno to zlato z anglických bank jako nějaký trouba a pokusit se s ním prorazit blokádu do Wilmingtonu? A dopustit, aby ho ukořistili Yankeeové? Byla to snad moje vina, že blokáda byla tak účinná? Byla to snad moje vina, že naše Věc prohrála? Peníze patřily Konfederaci. Dobře, ale Konfederace už neexistuje – i když podle toho, jak někteří lidé mluví, byste tomu možná nevěřila. Tak komu mám ty peníze vlastně dát? Yankeeovské vládě? Byl bych hrozně nerad, kdyby mě lidi považovali za zloděje."

Rhett vyndal z kapsy kožené pouzdro, vytáhl si dlouhý doutník, pochvalně k němu přičichl a přitom pozoroval Scarlett s předstíranou úzkostí, jako by visel na každém jejím slově.

Čert aby ho vzal, proklínala Scarlett v duchu Rhetta, vždycky mě doběhne. Jeho argumenty mají pokaždé nějakou vadu, ale já tomu jakživa nedokážu přijít na kloub.

„Třeba byste je mohl," prohlásila důstojně, „rozdat potřebným. Konfederace sice už neexistuje, ale zato po ní zbyla spousta občanů, jejichž rodiny hladovějí."

Rhett prudce zaklonil hlavu a neurvale se zasmál.

„Nikdy nejste kouzelnější a zároveň absurdnější, než když vykládáte nahlas nějakou takovouhle pokryteckou hloupost," vykřikoval upřímně pobaveným tónem. „Mluvte vždycky pravdu, Scarlett. Neumíte lhát. Irové jsou nejprůhlednější lháři na světě. No tak, buďte upřímná. V životě vám na oplakávané Konfederaci nezáleželo a na hladovějících občanech vám záleží ještě míň. Začala byste křičet na protest, kdybych jen naznačil, že bych všechny ty peníze

mohl rozdat, pokud bych ovšem nezačal tím, že bych lví podíl věnoval vám."

„Nechci vaše peníze," začala se hájit a přitom se snažila tvářit chladně a důstojně.

„Že prý ne! Zrovna vás svrbí dlaň, jak se na ně třesete. Kdybych vám ukázal pětadvacetník, skočila byste po něm!"

„Jestli jste sem přišel proto, abyste mě urážel a vysmíval se mé chudobě, tak vám přeju příjemný zbytek dne," odsekla a zároveň se snažila sundat z klína těžkou účetní knihu, aby mohla vstát a dodat svým slovům na důrazu. Rhett byl v mžiku na nohou, sklonil se nad ni a se smíchem ji zatlačil zpátky na židli.

„Kdy se už konečně přestanete rozčilovat, jakmile uslyšíte pravdu? Sama říkáte o jiných lidech pravdu bez zábran, tak proč by vám měla vadit pravda o vás? Neurážím vás. Myslím si, že touha po akvizicích je velmi hezká vlastnost."

Scarlett nevěděla přesně, co znamená touha po akvizicích, ale protože ji pochválil, trochu se obměkčila.

„Nepřišel jsem se bavit vaší chudobou, ale chtěl jsem vám naopak popřát dlouhý život a štěstí v manželství. Mimochodem, co si myslela sestra Sue o vašem zcizení?"

„O čem?"

„O krádeži ženicha, když jste jí vyfoukla Franka před nosem?"

„Já jsem ne…"

„Přece se nebudeme hádat o slovíčka! Co tomu říkala?"

„Neříkala nic," odpověděla Scarlett. Těkala nejistě očima, které ji usvědčovaly ze lži.

Před Rhettovou nestydatostí nebylo úniku. Buď se s tím bude muset smířit, anebo ho požádá, aby odešel. Ale teď nechtěla, aby odcházel. Mluvil s ní uštěpačně, ale hroty, jimiž ji zraňoval, byly hroty pravdy. Věděl, co provedla, i proč to udělala, ale přesto si jí zřejmě cenil jako předtím. A přestože jeho otázky byly nepříjemně dotěrné, zřejmě se za nimi skrýval přátelský zájem. Rhett

byl člověk, kterému by mohla říci pravdu. Byla to úleva, už dávno nikomu neřekla pravdu o sobě a pohnutkách svého jednání. Všichni ostatní byli šokováni, jakmile se jim pokusila upřímně svěřit. Hovor s Rhettem se dal srovnat pouze s jedinou věcí, s pocitem úlevy a pohodlí, jaké mohou poskytnout jenom staré pantofle po noci protancované v těsných střevíčcích.

„Copak jste nesehnala peníze na daně? Nesnažte se mi namlouvat, že vlk pořád ještě číhá u dveří Tary." Jeho hlas zněl úplně jinak než předtím.

Scarlett zvedla hlavu, aby se mu podívala do tmavých očí, a uviděla v nich výraz, který ji nejdřív znepokojoval a mátl, ale pak se musela zničehonic usmát něžným a okouzlujícím úsměvem, jaký se jí v těch dnech objevoval v obličeji jen málokdy. Takový zvrhlý ubožák, ale jak umí občas být roztomilý! Teď už věděla, že nepřišel proto, aby si ji dobíral, ale aby se přesvědčil, že si opatřila peníze, které tehdy tak zoufale sháněla. Teď už věděla, že za ní spěchal, jakmile ho propustili, aniž dal sebeméně najevo spěch, jen aby jí půjčil peníze, bude-li je ještě potřebovat. Ale přesto by ji trápil a urážel a popíral, že to měl v úmyslu, pokud by mu to vmetla do tváře. Byl naprosto nevyzpytatelný. Že by mu na ní opravdu záleželo víc, než byl ochoten přiznat? Nebo měl pro své jednání jiné důvody? To druhé bude spíš pravda, napadlo ji. Ale kdo se v tom má vyznat? Někdy přece dělá takové divné věci.

„Ne," odpověděla nahlas, „vlk už u dveří nečíhá. Ty – ty peníze jsem opatřila."

„Ale ne snadno, na to dám krk. Dokázala jste se ovládnout aspoň do chvíle, než vám navlékl snubní prsten?"

Scarlett se bránila smíchu, když tak přesně vystihl její chování, ale přesto se jí na tvářích udělaly dolíčky. Rhett se znovu usadil a pohodlně si natáhl nohy.

„A teď mi vyprávějte o své chudobě. Snad vás to zvíře Frank nebulíkoval o svých finančních vyhlídkách? Klidně by mohl dostat

pořádně nařezáno, že zneužil ubohou bezbrannou ženu. No tak, Scarlett, povězte mi všechno. Neměla byste přede mnou nic tajit. Vždyť o vás stejně vím to nejhorší."

„Ach, Rhette, vy sám jste nejhorší – vlastně ani nevím co! Ne, nepodvedl mě, to se zrovna říct nedá, ale…" Najednou pocítila rozkoš, že se může svěřit. „Rhette, kdyby Frank vybral od lidí peníze, které jsou mu dlužni, nemusela bych si vůbec dělat starosti. Ale on má dluhy u padesáti lidí a vůbec je od nich nevymáhá, Rhette. Je tak ohleduplný. Tvrdí, že gentleman tohle gentlemanovi nedělá. Proto může trvat celé měsíce, než ty peníze dostaneme zpátky, anebo je už vůbec neuvidíme."

„No a co? Copak nemáte co jíst, než Frank vybere, co jsou mu dlužni?"

„Máme, ale – no vlastně, mně by se trocha peněz hodila zrovna teď." Při vzpomínce na pilu se jí rozzářily oči. Možná…

„Na co? Na další daně?"

„Je vám do toho něco?"

„Jistě, protože se ze mě chystáte vymámit půjčku. Já už dávno znám všechny způsoby, jakými to lidi dělají. A peníze vám půjčím – a dokonce, milá paní Kennedyová, bez té kouzelné vedlejší záruky, kterou jste mi nedávno nabízela. Pokud na ní ovšem nebudete sama trvat."

„Jste největší hrubián…"

„Vůbec ne. Chtěl jsem vás jen uklidnit. Věděl jsem, že byste si s tou věcí dělala starosti. Ne moc, ale trošku přece. A já jsem ochoten vám ty peníze půjčit. Ale chci vědět, za co je chcete utratit. Na to mám podle mého názoru právo. Jestli si za ně chcete koupit hezké šaty nebo kočár, vemte si je, máte mé požehnání. Ale jestli za ně chcete koupit nové kalhoty pro Ashleyho Wilkese, tak vám, obávám se, budu muset půjčku odepřít."

Scarlett se rozpálila náhlým návalem vzteku a chvíli se zajíkala, než dokázala promluvit.

„Ashley Wilkes si ode mě v životě nevzal jediný cent! Nepřemluvila bych ho, aby si ho vzal, i kdyby měl třeba umřít hlady! Vůbec nechápete, jaký je, jaký má smysl pro čest ani jak je hrdý! Samozřejmě že ho nemůžete chápat, když jste takový, jaký jste…“

„Nebudeme začínat s nadávkami. Mohl bych vás počastovat některými, které by se určitě vyrovnaly všemu, co byste si dokázala vymyslet na mě. Zapomínáte, že jsem s vámi zásluhou tetičky Pittypat neztratil kontakt, a ta dobrá duše vyzvoní všechno, co ví, každému, kdo projeví zájem. Vím, že Ashley žil po návratu z Rock Islandu v Taře. Vím, že jste se musela smířit s přítomností jeho manželky, což pro vás určitě nebylo lehké.“

„Ashley je…“

„Ovšem,“ prohlásil Rhett a mávl ležérně rukou. „Ashley je příliš jemný na to, abych ho mohl svým přízemním rozumem chápat. Ale nezapomínejte, prosím vás, že jsem se zájmem sledoval něžnou scénu mezi ním a vámi, ke které došlo tenkrát U Dvanácti dubů, a cosi mi říká, že se od těch dob nezměnil. A vy taky ne. Jestli si dobře vzpomínám, toho dne se nechoval úplně přejemněle. A dneska na tom určitě nebude líp. Proč nevezme rodinu, neodstěhuje se a nenajde si práci? Proč nepřestane bydlet v Taře? Je to samozřejmě jenom můj osobní rozmar, ale nemám v úmyslu půjčit vám na Taru ani cent, pokud bych tím měl podporovat i jeho.“

„Jak se odvažujete říkat mi takové věci? Vždyť se dřel na poli jako nádeník!“ Přestože zuřila, při vzpomínce na Ashleyho štípajícího plaňky na ohrady se jí sevřelo srdce.

„A určitě by ho přitom měli vyvažovat zlatem, odvažuju se tvrdit. A jak mu to musí jít s hnojem a…“

„Je…“

„Ovšem, já vím. Řekněme, že dělá, co může, ale nedovedu si představit, že by mohl moc pomáhat. Ze žádného Wilkese nikdy neuděláte nádeníka z farmy – ani nic jiného, co by mohlo být užitečné. Tahle rasa se hodí výhradně pro ozdobu. A teď se přestaňte

čepýřit a klidně přejděte moje křupanské řeči o hrdém a cti dbalém Ashleym. Připadá mi divné, že tyhle iluze přetrvávají i u tak paličatých žen, jak jste vy. Kolik chcete peněz a co za ně hodláte koupit?“

Když neodpovídala, zeptal se znovu: „Co za ně chcete koupit? A rozhodně mi zkuste říct pravdu. Vyplatí se vám stejně jako lež. A vlastně ještě víc, protože jestli mi budete lhát, určitě na to přijdu a sama si dovedete představit, jak vám pak bude trapně. Vždycky si pamatujte jedno, Scarlett, od vás snesu všechno kromě lži – vaši nelibost vůči mé osobě, vaše náladové výbuchy, všechnu vaši prohnanost, ale lež ne. Tak na co je chcete?“

Rozrušena kvůli tomu, jak napadl Ashleyho, byla by dala nevím co za to, kdyby po něm mohla plivnout a vmést mu nabídku, že jí půjčí peníze, do té jeho výsměšné tváře. Málem to udělala, ale chladná ruka zdravého rozumu ji zadržela. Ač nerada, musela v sobě potlačit hněv a pokoušela si nasadit výraz roztomilé důstojnosti. Rhett se pohodlně rozvalil na židli a natáhl si nohy ke kamnům.

„Jestli mě na světě něco opravdu baví,“ prohlásil, „tak to je pohled na vaše duševní zápasy, v nichž proti principiálním záležitostem stojí něco praktického, jako třeba peníze. Vím, že praktické věci ve vás vždycky nakonec zvítězí, ale přesto pořád čekám, jestli se ve vás jednoho krásného dne náhodou neprosadí vaše lepší já. A až ten den přijde, sbalím si svůj ranec a odjedu navždy z Atlanty. Existuje tolik žen, v nichž se vždycky prosadí jejich lepší já… Ale vraťme se k naší věci. Kolik a na co?“

„Nevím, kolik přesně budu potřebovat,“ odpověděla rozmrzele. „Ale chci koupit pilu a domnívám se, že ji dostanu lacino. A taky potřebuju dva nákladní vozy a dva mezky. Mezci ale musí být prvotřídní. A taky koně a bryčku pro sebe.“

„Pilu?“

„Ano, a jestli mi na ni půjčíte, dám vám v ní poloviční podíl.“

„Co bych dělal s pilou?“

„Vydělával peníze! Mohli bychom vydělat spoustu peněz. Nebo vám zaplatím úrok z půjčky – jaký je podle vás slušný úrok?“

„Padesát procent se všeobecně považuje za velmi slušný úrok.“

„Padesát procent – ale vy si ze mě děláte legraci! Přestaňte se mi posmívat, vy ďáble. Mluvím vážně.“

„Proto se taky směju. Zajímalo by mě, jestli někdo kromě mě chápe, co se odehrává ve vaší hlavě pod tou falešně roztomilou tvářičkou.“

„A komu na tom, prosím vás, záleží? Poslouchejte mě, Rhette, a pak mi řekněte, jestli vám ta obchodní záležitost nepřipadá výhodná. Frank mi vyprávěl o člověku, kterému patří pila, taková menší na Broskvoňové cestě, a ten člověk ji chce prodat. Prodá ji levně, ale vyžaduje co nejdřív peníze v hotovosti. Momentálně není v okolí mnoho pil a přitom, jak lidé obnovují domy – mohli bychom přece prodávat dříví za nebetyčné ceny. Ten člověk tam navíc zůstane a povede pilu za normální mzdu. Frank mi to aspoň říkal. Frank by pilu koupil sám, kdyby na ni měl. Myslím, že ji chtěl koupit za peníze, které mi pak dal na zaplacení daní.“

„Chudák Frank! Co tomu řekne, až mu oznámíte, že jste pilu koupila sama a vyfoukla mu ji doslova před nosem! A jak vysvětlíte mou půjčku, aniž se zkompromitujete?“

Scarlett se soustředila na peníze, které by jí vynášela pila, že na tuhle věc vůbec nepomyslela „Tak mu to prostě neřeknu.“

„Pozná, že jste peníze nenašla jen tak na cestě.“

„Řeknu mu – ale ano, řeknu mu, že jsem prodala své diamantové náušnice. A ty vám taky dám. To bude ta moje zá… říkejte tomu, jak chcete.“

„Já bych si vaše náušnice nevzal.“

„Ale já je nechci. Já je nechci. Stejně vlastně nejsou moje.“

V duchu se okamžitě vrátila k tomu horkému odpoledni, kdy se v okolí Tary nepohnula živá duše a na podlaze v hale ležel mrtvý muž v modré uniformě.

„Nechal je u mě – někdo, kdo je teď mrtvý. Takže mi právoplatně patří. Vemte si je. Já je nechci. Raději bych…“

„Panebože!“ vykřikl Rhett dotčeně. „Myslíte taky někdy na něco jiného než na peníze?“

„Ne,“ odpověděla upřímně a změřila si ho tvrdým pohledem zelených očí. „A vy byste byl stejný, kdybyste měl za sebou totéž co já. Ověřila jsem si, že peníze jsou nejdůležitější věc na světě, a – bůh je mi svědkem – už nikdy nedopustím, abych žádné neměla.“

Vybavila si prudké slunce, jemnou rudou půdu pod rozbolavělou hlavou, černošský zápach chatrče stojící za ruinami U Dvanácti dubů, vybavila si refrén, kterým tehdy pulsovalo její srdce: *Už nikdy nebudu mít hlad. Už nikdy nebudu mít hlad.*

„Jednou budu mít peníze, spousty peněz, abych mohla mít každé jídlo, na které si vzpomenu. A pak už nikdy na můj stůl nepřijde ani kukuřičná kaše, ani hrách. A taky budu mít krásné šaty a všechny budou hedvábné…“

„Všechny?“

„Všechny,“ prohlásila úsečně a ani se nepokoušela začervenat nad tím, co jeho otázka naznačovala. „Budu mít tolik peněz, že mi Yankeeové nikdy nebudou moct vzít Taru. A v Taře nechám udělat novou střechu, novou stáj, koupím si pěkné mezky a budu mít tolik bavlny, že jste to v životě neviděl. A Wade už nikdy nepozná, jaké je být bez věcí, které člověk nutně potřebuje. Nikdy! Bude mít všechno na světě. A nikdo z mé rodiny už nepozná hlad. Myslím to vážně. Doslova. Vy mě nechápete, protože jste takový sobecký pes, který myslí jen na sebe. Vás se přivandrovalci nikdy nepokoušeli vyhnat z domova. Vám nikdy nebyla zima, nechodil jste v hadrech a nemusel jste se dřít, abyste neumřel hlady!“

Rhett odpověděl klidně: „Sloužil jsem osm měsíců v armádě Konfederace. Nevím, kde jinde si lidi užili víc hladu.“

„V armádě! Pff! Nikdy jste nemusel česat bavlnu ani plít kukuřici. Vy… Neposmívejte se mi!“

Jakmile zvýšila drsně hlas, znovu položil dlaně na její ruce.

„Nevysmíval jsem se vám. Vysmíval jsem se jen rozdílu mezi tím, jak vypadáte, a jaká ve skutečnosti jste. A vybavil jsem si, jak jsem vás uviděl poprvé na rožnění u Wilkesových. Měla jste zelené šaty a droboučké zelené střevíčky, myslela jste jen na pány a div jste nepraskla vlastní důležitostí. Vsadím se, že jste tehdy nevěděla, kolik centů má dolar. Tehdy jste měla v hlavě jedinou myšlenku, a sice jak byste ulovila Ash…“

Vytrhla mu ruce.

„Rhette, jestli spolu máme vycházet, musíte přestat mluvit o Ashleym Wilkesovi. Pokaždé se kvůli němu pohádáme, protože ho nechápete.“

„A vy ho zřejmě máte přečteného,“ namítl Rhett uštěpačně. „Ne, Scarlett, jestli chcete, abych vám půjčil peníze, vyhrazuji si právo bavit se o Ashleym Wilkesovi způsobem, jaký uznám za vhodný. Vzdávám se práva na úrok za svou půjčku, ale tohoto práva ne. A kromě toho bych se o tom mladém muži rád dověděl spoustu dalších věcí.“

„Nemusím se s vámi o něm bavit,“ prohlásila úsečně.

„Ale ano! Já mám peněženku v kapse, nebo snad ne? Jednou, až budete bohatá, budete si moct dovolit chovat se takhle vůči ostatním… Je jasné, že vám na něm pořád ještě záleží…“

„Nezáleží.“

„Ale vždyť je to na první pohled jasné podle vehemence, s níž ho bráníte. Vy…“

„Nesnesu, aby se někdo otíral o mé přátele.“

„Víte co, nechme ho na chvíli být. Záleží mu na vás nebo ho Rock Island odnaučil na vás myslet? Nebo snad pochopil, jaký poklad má ve své manželce?“

Při zmínce o Melanii začala Scarlett prudce dýchat a měla se co držet, aby nevykřikla nahlas, jak to s nimi vlastně je, že Ashleyho u Melanie drží jen ohledy na čest. Otevřela ústa a chystala se promluvit, ale pak je zase zavřela.

„Aha. Takže pořád ještě nemá tolik rozumu, aby dokázal ocenit vlastní choť? A ani strádání, která na něho doléhala v zajetí, nedokázala zchladit žár, jímž pro vás plane?“

„Nevím, proč bych se o tom měla s vámi bavit.“

„Ale já se o tom bavit chci,“ odpověděl Rhett. Z hlasu mu zaznívalspodní tón, který Scarlett nechápala, ale přesto jej nerada slyšela.„A taky se o tom bavit budu a předpokládám, že mi budete odpovídat na otázky. Tak miluje vás ještě?“

„A co když ano?“ vykřikla Scarlett, kterou otázka ťala do živého.„Nemá cenu se s vámi bavit o Ashleym, když nechápete ani jeho, ani jak mě miluje. Jediná láska, jakou znáte vy, je jen – to, co provádíte se stvořeními, jako je ta Watlingová.“

„A tak,“ povzdechl si tiše Rhett. „Takže já jsem schopen nanejvýš tělesného chtíče?“

„Přece sám víte, že je to pravda.“

„Teď teprve chápu, proč jste se o té záležitosti se mnou nechtěla bavit. Mé nečisté ruce a rty poskvrňují čistotu jeho lásky.“

„Ano – tak nějak to je.“

„Zajímá mě ta jeho čistá láska…“

„Nebuďte tak zlý, Rhette. Jestli jste tak hnusný a myslíte si, že mezi námi došlo k něčemu…“

„Ale nic podobného mě v životě nenapadlo, nebojte se. Právě proto mě to tolik zajímá. Proč mezi vámi k ničemu nedošlo?“

„Jestli si myslíte, že by Ashley…“

„Aha, tak tedy Ashley musel hájit čistotu, a ne vy. Scarlett, opravdu byste se neměla tak snadno prozrazovat.“

Scarlett se mu se zmatkem a nevolí podívala do hladkého, neproniknutelného obličeje.

„Nebudem se tou záležitostí dál zabývat a peníze od vás už taky nechci. A teď jděte pryč!“

„Ale vy ty peníze chcete, a když už jsme se dostali tak daleko, bylo by škoda skončit, ne? Na debatě o tak počestné idyle přece nemůže

být nic špatného – pokud opravdu k ničemu nedošlo. Takže Ashley na vás miluje váš rozum, duši a ušlechtilou povahu?“

Scarlett při jeho slovech div nepukla bezmocným vztekem. Samozřejmě že Ashley na ní miloval právě tohle. Díky tomu, že to sama ví, dokáže ještě žít, díky vědomí, že Ashley, vázán závazky cti, ji miloval zpovzdálí pro nádherné vlastnosti, které se v ní skrývaly a které dokázal rozpoznat pouze on. Ale když je Rhett vytáhl na denní světlo, nevypadaly už tak krásně, zvlášť když o nich mluvil falešně sladkým tónem, kterým zastíral jízlivost.

„Když zjišťuju, že v tomhle špatném světě může existovat taková láska, ožívají ve mně znovu mé mladistvé ideály,“ pokračoval Rhett. „Takže jeho láska k vám nemá ani v nejmenším co dělat s tělem? Vůbec by se nezměnila, ani kdybyste byla ošklivá a neměla tak bělostnou plet? A ani kdybyste neměla zelené oči, které muže nutí ptát se, co byste asi udělala, kdyby vás objal? A jak kroutíte boky, to nejsou svody pro každého muže, kterému ještě nebylo devadesát? A rty, které jsou – ale vlastně nesmím dovolovat svým tělesným chtíčům, aby se draly na povrch. Ashley nic z těchto věcí nevidí? Anebo je vidí, ale vůbec s ním nehnou?“

Aniž chtěla, Scarlett se v duchu vrátila ke dni, kdy s ní Ashley v sadu zatřásl rukama, jimiž ji objímal, ve chvíli, kdy tiskl své rozpálené rty k jejím, jako by se od nich nechtěl nikdy odtrhnout. Při vzpomínce se začervenala a Rhettovi její ruměnec samozřejmě neušel.

„Dobře,“ prohlásil a z hlasu mu čišelo rozrušení, které mělo blízko k hněvu. „Je mi to jasné. Miluje vás výhradně pro vaše duševní přednosti.“

Jak se odvažuje sahat svýma špinavýma rukama na jedinou krásnou věc, která jí v životě zbývá, a poskvrňovat ji, až jí připadá hnusná? S chladnokrevnou rozhodností strhával její poslední zábrany a informace, kterou chtěl slyšet, právě přicházela.

„Ano, je to tak!“ vykřikla Scarlett a silou vůle potlačila vzpomínku na Ashleyho rty.

„Moje milá, vůbec neví, že nějakou duši máte. Kdyby ho k vám přitahovala vaše duše, přece by se před vámi nemusel bránit, jak to musí dělat, aby uchoval svou lásku tak – řekněme – ‚posvátnou‘? Mohl by si pohodlně a v klidu užívat, jelikož muž koneckonců může obdivovat na ženě rozum i duši, a přesto zůstane počestným gentlemanem, který je věrný své zákonné manželce. Ale takhle pro Ashleyho zřejmě musí být těžké smířit wilkesovský smysl pro čest a touhu po vašem těle.“

„Soudíte všechny podle své odporné duše!“

„Ale já nikdy nezastíral, že po vás toužím, má-li to být narážka na tohle. Naštěstí si však nedělám hlavu s otázkami cti. Co chci, si taky, pokud můžu, vezmu, a tak nemusím zápasit ani s anděly, ani s ďábly. Určitě jste Ashleymu připravila nádherné peklo! Málem by mi ho začalo být líto.“

„Já… já že jsem mu připravila peklo?“

„A kdo jiný? Žijete vedle něj, neustále ho pokoušíte, ale on jako většina jemu podobných dává přednost tomu, co se mezi takovými lidmi považuje za čest, před sebemenším projevem lásky. A tak se mi zdá, že se ten chudák momentálně nemůže zahřát ani láskou, ani ctí!“

„Láskou ano!… Totiž, on přece miluje mě!“

„Opravdu? Tak mi odpovězte, budeme to mít pro dnešek za sebou a pak si můžete vzít peníze a pro mě za mě je třeba hodit do kanálu.“

Rhett vstal a odhodil napůl vykouřený doutník do plivátka. Z jeho pohybů čišela stejná pohanská svoboda a síla držená na uzdě, jaké si Scarlett všimla té noci, kdy padla Atlanta, zlověstná a poněkud děsivá. „Proč vám ksakru dovolil jet do Atlanty pro peníze na daně, když vás miluje? Než bych dovolil ženě, kterou bych miloval, něco takového, tak…“

„Nevěděl o tom. Neměl tušení, že já…“

„A nezdá se vám, že by to měl vědět?“ Z hlasu mu čišela stěží zakrývaná barbarská prudkost. „Když vás miluje, jak tvrdíte, měl vědět, co uděláte, až se ocitnete v zoufalé situaci. Měl vás raději zabít, než vám dovolit jezdit sem – a zrovna za mnou! Panebože na nebesích!“

„Ale on nic nevěděl!“

„Jestli to nevytušil, aniž jste mu cokoli řekla, stejně nikdy nepochopí ani vás, ani vaši vzácnou duši.“

Rhett byl tak nespravedlivý. Jako by Ashley byl nějaký čtenář myšlenek. Jako by jí Ashley mohl zabránit v cestě, i kdyby třeba uhádl její úmysl! Ale Scarlett si náhle uvědomila, že jí Ashley opravdu mohl zabránit v cestě do Atlanty. Stačil sebemenší náznak tenkrát v sadu a všechno mohlo být jiné. Scarlett by ani nenapadlo obrátit se na Rhetta. Něžné slůvko a třeba i pohlazení na rozloučenou, když nastupovala do vlaku, by ji zadrželo. Ale Ashley mluvil pořád jen o cti. Ale přesto – že by Rhett měl pravdu! Uměl Ashley číst její myšlenky? Rychle potlačila takový náznak duševní nevěry. Samozřejmě že neměl sebemenší podezření. Ashley ji nikdy nemohl podezírat, že by dokázala třeba jen pomyslet na něco tak nemravného. Ashley byl na takové myšlenky příliš jemný. Rhett prostě chce pošpinit její lásku. Snaží se strhat do bláta všechno, co je jí nejdražší. Jednou, říkala si v duchu zlomyslně, až se obchod postaví na nohy, pila bude prosperovat a ona sama bude mít dost peněz, to Rhettovi odvede za všechno trápení, které jí teď působí.

Rhett se nad ní skláněl a pozoroval ji lehce pobaveným pohledem. Cit, který v něm před chvílí plál, opět pohasl.

Pokrčil rameny.

„Řeknu vám jen tohle. Mám v sobě hluboký a neosobní obdiv pro vaši vytrvalost, Scarlett, a nerad bych se dočkal toho, aby se váš duch zlomil pod tíží mnoha kamenů na krku. Máte na starosti Taru. Ta sama o sobě dokáže zaměstnat celého muže. Navíc máte na krku nemocného otce. Už vám nikdy s ničím nepomůže. A taky sestry

a černochy. A teď jste si ještě uvázala na krk manžela a možná i tetičku Pittypat. Máte dost starostí i bez Ashleyho Wilkese a jeho rodiny, na které musíte dělat."

„Na Ashleyho dělat nemusím. Pomáhá mi…"

„Ale proboha," skočil jí netrpělivě do řeči. „O tom se už nebudeme bavit. K ničemu vám není. Musíte na něj dělat a na tom se nic nezmění, do smrti bude viset na krku vám nebo někomu jinému. Osobně mě už přestává bavit pořád o něm mluvit… Kolik peněz chcete?"

Na rty se jí hrnula vyčítavá slova. Po všech urážkách, poté, co z ní vytáhl všechno, co jí bylo nejdražší, a pak to pošlapal, si pořád ještě myslí, že si od něj vezme peníze!

Ale Scarlett spolkla slova dřív, než je stačila vyřknout. Bylo by nádherné s pohrdáním odmítnout jeho nabídku a vykázat ho z obchodu! Ale takový luxus si mohou dovolit pouze opravdu bohatí lidé v opravdu neotřesitelném postavení. Ale dokud byla Scarlett chudá, musela si nechat líbit podobné scény. Ale až zbohatne – ach, jak ji to pomyšlení nádherně hřálo u srdce! – až zbohatne, nedá si líbit nic, co jí bude proti srsti, neodepře si nic, po čem zatouží, a dokonce nebude zdvořilá k lidem, kteří se jí nezavděčí.

Všechny je pošlu do háje, zapřísahala se v duchu, a Rhett Butler bude první na řadě!

To pomyšlení jí vykřesalo jiskru v zelených očích a rty se pousmála. Rhett odpověděl úsměvem.

„Jste moc hezká, Scarlett," řekl jí. „Zvlášť když myslíte na čertoviny. A já vám koupím třeba tucet mezků a ještě jednoho navíc pro jistotu, jestli je budete chtít, jenom proto, abych uviděl ten dolíček ve vaší tváři."

Dveře obchodu se otevřely, vešel prodavač a ještě se šťoural brkem v zubech. Scarlett vstala, přitáhla si šál k tělu a stužky klobouku si uvázala pevně pod bradou. Byla rozhodnuta.

„Máte odpoledne něco na práci? Můžete teď jít se mnou?“ zeptala se Rhetta.

„Kam?“

„Přeju si, abyste se mnou jel na tu pilu. Slíbila jsem Frankovi, že nebudu vyjíždět z města sama bez doprovodu.“

„Na pilu v takovém dešti?“

„Ano, chci pilu koupit hned teď, než si to zas rozmyslíte.“

Rhett se rozesmál tak hlasitě, až se prodavač za pultem lekl a zvědavě se po něm podíval.

„Zapomněla jste, že jste vdaná? Paní Kennedyová si nemůže dovolit, aby byla viděna v kočáře jedoucím z města ve společnosti toho darebáka Butlera, který nemá přístup do nejlepších salonů. Zapomněla jste na svou pověst?“

„Pověst – tydlifidli! Chci mít pilu dřív, než si to rozmyslíte nebo než Frank zjistí, že ji kupuju já. Nebuďte takové dřevo, Rhette. Co vám udělá troška deště? Radši sebou hodíme.“

Ta pila! bědoval Frank pokaždé, kdy si na ni vzpomněl, a proklínal sám sebe, že se o ní před Scarlett vůbec zmiňoval. Stačilo, že prodala své náušnice kapitánu Butlerovi (zrovna jemu!) a koupila pilu, aniž se poradila s vlastním manželem, ale ještě horší bylo, že mu ji nepředala, aby ji vedl. Tohle vypadalo zle. Jako by nedůvěřovala jemu, ani jeho zdravému úsudku.

Frank měl spolu se všemi muži, které znal, pocit, že se manželka má řídit manželovým nadřazeným rozumem, bez výhrad přijímat jeho názory a vlastní vůbec nemít. Většině žen by nechal volnou ruku. Ženy přece jsou takové směšné bytůstky a člověka neubude, když vyhoví jejich drobným rozmarům. Frank měl mírnou a jemnou povahu a neměl chuť manželce moc věcí odpírat. Rád by vyhověl pošetilým nápadům jisté jemné bytůstky a láskyplně ji vypeskoval za její hloupost a výstřednost. Ale věci, které si Scarlett vzala do hlavy, byly nemyslitelné.

Například ta pila. Když mu na jeho otázku se sladkým úsměvem odpověděla, že ji opravdu hodlá řídit sama, byl to největší šok, jaký v životě zažil. „Udělám se v dřevařské branži sama pro sebe," tak mu to doslova řekla. Frank na hrůzu té chvíle nedokázal nikdy zapomenout. Udělat se sama pro sebe! To bylo nemyslitelné! V Atlantě se nenašla jediná žena, která by vedla nějaký obchodní podnik. A Frank v životě ani neslyšel, že by se vyskytla někde jinde. Když už ženy měly takovou smůlu, že byly v oněch těžkých dobách nuceny přivydělat trochu peněz, aby pomohly svým rodinám, dělaly to nenápadným ženským způsobem – pekly jako paní Merriwetherová nebo malovaly porcelán, šily a braly si nájemníky na byt a stravu jako paní Elsingová s dcerou Fanny, vyučovaly ve školách jako paní Meadeová nebo dávaly hodiny hudby jako paní Bonnellová. Tyto dámy vydělávaly peníze, ale držely se přitom doma, jak se na ženy sluší. Ale aby žena opustila ochranu vlastního domova a odvážila se do drsného světa mužů, konkurovala jim v podnikání, družila se s nimi a vydávala se urážkám a klepům… Zvlášť když ji k tomu nic nenutilo, protože měla manžela, který se o ni přece dokázal znamenitě postarat!

Frank nejdřív doufal, že si ho Scarlett jen tak dobírá nebo na něm zkouší nějaký žert, žert hraničící s nevkusem, ale brzy zjistil, že manželka myslí všechno smrtelně vážně. Opravdu se pustila do vedení pily. Vstávala dřív než on, odjížděla po Broskvoňové cestě a často se vracela domů dávno poté, co zamkl obchod a přišel k tetičce Pittypat na večeři. Jezdila tu dálku a na ochranu s sebou měla jen strejdu Petera, který navíc neschvaloval její počínání, zatímco lesy se hemžily osvobozenými černochy a yankeeovskou chátrou. Frank ani nemohl jezdit, obchod mu zabíral všechen čas, ale když se ozval, Scarlett ho vždycky stručně usadila: „Když nebudu hlídat toho prohnaného darebáka Johnsona, tak mi ukradne dříví, prodá ho pod rukou a peníze strčí do vlastní kapsy. Až seženu slušného člověka, který povede pilu za mě, nebudu tam muset jezdit tak často. Pak budu moct zůstat ve městě a prodávat dříví."

Prodávat dříví ve městě! Tohle bylo ze všeho nejhorší! Scarlett často opravdu nejela na pilu a prodávala dříví po domech a v těchto dnech by se byl Frank nejraději zavřel v temné zadní místnosti za krámem a nikoho neviděl. Jeho vlastní žena prodává dříví! Toho se musel dočkat!

A lidé o ní vykládali strašné věci. O něm asi taky, protože jí dovolil chovat se tak neženským způsobem. Styděl se podívat zákazníkům do očí, když stáli za pultem a říkali: „Před chvílí jsem viděl paní Kennedyovou u…“ Každý si dal záležet, aby mu podrobně vyložil, co dělala. Každý vykládal, co se stalo, když stavěli nový hotel. Scarlett přijela právě ve chvíli, kdy Tommy Wellburn od nějakého člověka kupoval dříví, slezla z bryčky mezi drsné irské zedníky, kteří stavěli základy, a bez obalu oznámila Tommymu, že naletěl podvodníkovi. Prohlásila, že její dříví je lepší a taky lacinější, na důkaz sečetla rychle zpaměti dlouhý sloupec číslic a rovnou na místě mu oznámila přesnou kalkulaci. Že se odvážila mezi cizí drsné nádeníky, bylo samo o sobě špatné, ještě horší pro ni jako pro ženu bylo dát najevo, že takhle ovládá počty. Když Tommy přijal její bilanci a zadal jí objednávku, Scarlett místo aby pokorně odjela, courala se po staveništi a nakonec se dala do řeči s polírem irských zedníků Johnniem Gallegherem, ostříleným skrčkem, který měl velmi špatnou pověst. A město mělo na celé měsíce o čem mluvit.

K dovršení všeho opravdu vydělávala na pile dost peněz a žádný manžel přece nemohl být spokojený se ženou, která úspěšně provozovala tak neženskou činnost. A také nepředávala výdělek ani jeho část Frankovi, aby mohl peníze vložit do obchodu. Většina šla na Taru a Scarlett psala Willu Benteenovi nekonečné dopisy a příkazy, jak je má použít. Navíc oznámila Frankovi, že jestli někdy skončí opravy v Taře, má v úmyslu půjčovat své peníze na hypotéky.

„Jéje, jéje,“ bědoval Frank, kdykoli si na to vzpomněl. Žena přece nemá ani vědět, co je hypotéka.

Scarlett měla v těch dnech plnou hlavu plánů a ty nové připadaly Frankovi vždycky ještě horší než předcházející. Dokonce mluvila o tom, že na pozemku, na němž stávalo její skladiště, dokud je Sherman nevypálil, nechá postavit saloon. Frank nebyl sice abstinent, ale přesto proti tomuto nápadu vehementně protestoval. Vést saloon bylo špatné podnikání, nešťastné podnikání, skoro tak špatné jako pronajímat dům za účelem prostituce. Proč je to špatná věc, však manželce nedokázal vysvětlit a ona na jeho chabé argumenty reagovala jen zvoláním: „Tydlifidli!"

„Majitelé saloonů jsou vždycky dobří nájemníci. Řekl mi to strýc Henry," vysvětlovala Scarlett Frankovi. „Vždycky dochvilně platí nájem a podívej, Franku, mohla bych přece postavit laciný saloon z mizerného dříví, které nejde na odbyt, a ještě bych za něj dostala slušný nájem a z nájemného a z peněz vydělaných na pile a z procent stržených na hypotékách bych si mohla koupit další pily."

„Zlato, ale vždyť další pily nepotřebujeme!" vykřikl Frank ohromeně. „Raději bys měla prodat tu, kterou už vlastníš. Zbytečně se tam vyčerpáváš a sama víš, kolik úsilí tě stojí jen udržet osvobozené černochy na uzdě tak, aby vůbec pracovali…"

„Osvobození černoši samozřejmě nejsou k ničemu," souhlasila Scarlett a mlčky přešla manželovu narážku, že by měla prodat pilu. „Pan Johnson tvrdí, že nikdy po ránu neví, jestli bude mít celou partu nebo ne, aby mohl začít pracovat. Člověk se už na černochy nemůže spolehnout. Pár dní dělají a pak nepřijdou, dokud neutratí, co vydělali, a navíc celá parta může do rána klidně zmizet. Čím víc přemýšlím o jejich osvobození, tím víc mi připadá jako zločin. Černochy úplně zničilo. Tisíce jich vůbec nepracujou a ti, které dokážeme na pile přimět k práci, jsou tak líní a lhostejní, že se nevyplatí je zaměstnávat. A když si na ně někdo dovolí houknout, nemluvě o nějakém tom přetáhnutí přes hřbet, které by velice prospělo jejich duším, hned se na dotyčného vrhne Úřad pro osvobozené otroky jako kachna na chrousta."

„Zlato, doufám, že nedovoluješ panu Johnsonovi, aby tloukl ty…“

„Samozřejmě že ne,“ odsekla popuzeně, „copak jsem ti neříkala, že by mě Yankeeové strčili do vězení, kdybych mu to dovolila?“

„Vsadím se, že tvůj tatínek v životě nepřetáhl jediného černocha,“ řekl Frank.

„Vlastně jen jednoho. Kluka ze stáje, který nevyhřebelcoval koně po celodenním honu. Ale tehdy bylo všechno jiné, Franku. Svobodní negři jsou jiní a pořádné zbičování by spoustě z nich náramně prospělo.“

Frank žasl nejen nad názory a plány své ženy, ale i nad tím, jak se během několika měsíců, které uplynuly od svatby, změnila. Tohle už nebyla ta mírná, roztomilá, žensky poddajná bytost, kterou si bral za manželku. Během krátkých námluv měl pocit, že v životě nepotkal bytost, která by byla ve svých reakcích na podněty života žensky přitažlivější, nezasvěcenější, stydlivější a bezmocnější. Ale teď na všechno reagovala naprosto mužským způsobem. Hlas měla ostrý a rázný a rozhodovala se okamžitě, aniž upadala do ženské váhavosti. Věděla, co chce, a šla si za tím nejkratší cestou jako muž, nepouštěla se na temné, křivolaké stezky, jak to dělají ženy.

Ne že by Frank předtím nenarazil na pánovité ženy. Na Atlantu stejně jako na všechna města na Jihu připadl příslušný počet bohatých vdov, u nichž si to nikdo nechtěl rozlít. Nikdo nemohl být pánovitější než statná paní Merriwetherová, diktátorštější než křehká paní Elsingová, vynalézavější v dosahování vlastních cílů než prošedivělá paní Whitingová s medovým hláskem. Ale ať tyto dámy používaly k prosazování svého jakýchkoli prostředků, vždycky byly ryze ženské. Dbaly o to, aby dávaly najevo, že jim záleží na názorech mužů, ať už se jimi v praxi řídily nebo ne. Byly natolik zdvořilé, že se navenek tvářily, že respektují to, co jim muži říkají, a na tom také záleželo. Ale Scarlett respektovala jen sebe a vedla své záležitosti, jako by byla muž, a proto si o ní celé město povídalo.

A, říkal si Frank zoufale v duchu, o mně určitě taky mluví, protože jí dovoluju, aby se chovala tak neženským způsobem.

A potom tu byl ten mizera Butler. Jeho časté návštěvy v domě tetičky Pittypat Franka ponižovaly ze všeho nejvíc. Frank neměl Rhetta nikdy v lásce, přestože s ním před válkou obchodoval. Často proklínal den, kdy přivedl Rhetta ke Dvanácti dubům a představil ho svým přátelům. Pohrdal jím za chladnokrevnost, s níž za války provozoval spekulace, i za to, že nesloužil v armádě. O osmi měsících Rhettovy služby v jednotkách Konfederace věděla jen Scarlett, jelikož Rhett ji se šaškovsky předstíraným strachem prosil, aby nikomu neprozradila jeho „hanbu". Nejvíc jím Frank pohrdal za to, že si ponechal zlato Konfederace, zatímco poctiví lidé jako admirál Bulloch a další se ve stejné situaci zachovali jinak a vrátili do pokladny federálního ministerstva financí tisíce dolarů. Ale Rhett chodil často na návštěvu, ať se to Frankovi líbilo nebo ne.

Na oko chodil navštěvovat tetičku Pitty, která byla tak pošetilá, že tomu věřila, a ještě si na jeho návštěvách zakládala. Ale Frank měl nepříjemné tušení, že ho do domu nepřitahuje zrovna tetička Pitty. Malý Wade měl Rhetta rád, přestože před ostatními lidmi prchal, a dokonce mu říkal „strýčku Rhette", což Franka popuzovalo. A Frank si proti své vůli neustále vybavoval, jak Rhett za války pořád kroužil kolem Scarlett a jak se o tom tehdy mluvilo. Představoval si, že teď se o nich určitě vedou ještě horší řeči. Nikdo ze známých neměl odvahu se o čemkoli zmínit před Frankem, přestože jinak o tom, co Scarlett dělá na pile, hovořili bez servítků. Ale Frankovi nemohlo uniknout, že ho se Scarlett zvou méně často na večeře nebo oslavy a na návštěvu k nim chodí čím dál méně lidí. Scarlett opovrhovala většinou sousedů a byla příliš zaneprázdněna prací na pile, aby se mohla stýkat s lidmi, které měla ráda, a proto ji vysychající proud návštěv nijak neznepokojoval. Zato Franka se tento stav věcí velice dotýkal.

Frank se celý život řídil zásadou „co by tomu řekli sousedi?“ a byl bezbranný vůči opakovaným otřesům, které mu manželka působila tím, že soustavně nedbala o to, co se sluší a patří. Cítil, že celé město nesouhlasí se Scarlettiným chováním a jím pohrdá, že jí dovolil „vymknout se vlastnímu pohlaví“. Scarlett dělala spoustu věcí, které jí podle jeho názoru jako manžel neměl dovolit, ale když jí zakázal, aby je dělala, rozmlouval jí její chování nebo je dokonce kritizoval, pokaždé se mu nad hlavou rozpoutala bouře.

Jéje, jéje! bědoval bezmocně v duchu. V životě jsem neviděl ženskou, která by se rychleji rozzuřila a které by to dýl vydrželo!

Bylo úžasné, jak bleskově se žertující, roztomilá manželka, která si při pobíhání po domě pro sebe předla blahem, dokázala proměnit v úplně jinou bytost. Stačilo, aby řekl: „Zlato, být tebou, tak bych ne…,“ a okamžitě se strhla bouřka.

Scarlettina černá obočí se prudce srazila v ostrém úhlu nad kořenem nosu a Frank se málem doslova přikrčil. Scarlett měla temperament Tatara a zuřila jako divoká kočka, a když ji to popadlo, bylo jí zřejmě úplně jedno, co říká i jak tím ubližuje. Při těchto příležitostech nad domem visela hustá mračna smutku. Frank odcházel brzy do obchodu a zdržoval se v něm co nejdéle. Wade a strejda Peter se schovávali v kůlně na kočáry, kuchařka se držela v kuchyni a za žádnou cenu se neodvážila pozvednout hlas, aby chválila Pána písní. Pitty se vždycky běžela schovat do svého pokoje jako králík pelášící do nory. Jen chůva snášela Scarlettiny výbuchy vyrovnaně, protože měla mnohaletou zkušenost s Geraldem O’Harou a jeho záchvaty zuřivosti.

Scarlett nebyla tak výbušná úmyslně, naopak toužila být Frankovi dobrou manželkou, jelikož jí byl milý a byla mu vděčná, že jí pomohl zachránit Taru. Ale příliš často přepínal její trpělivost nejrůznějšími způsoby a až po samu mez ovládání.

Nedokázala si vážit muže, který připustil, aby nad ním měla vrch, a bázlivý, váhavý postoj, jaký zaujímal ve všech nepříjemných

situacích, ať už vůči ní nebo vůči jiným lidem, ji nesnesitelně dráždil. Ale i tohle by teď, když vyřešila některé ze svých finančních problémů, dokázala přehlédnout a cítila by se i šťastná, nebýt neustále se opakující podrážděnosti nad událostmi, které ukazovaly, že Frank není dobrý obchodník a nechce ani jí dovolit, aby se jím stala.

Jak očekávala, odmítal vymáhat nezaplacené dluhy, dokud ho k tomu doslova nedohnala, a i pak se k tomu měl bez zvláštního nadšení a se samými omluvami. Tahle zkušenost jí definitivně dokázala, že rodina pana Kennedyho bude mít nanejvýš na holé živobytí, nepostará-li se o ni sama osobně a nezíská-li tolik peněz, kolik považuje za nutné. Mezitím pochopila, že Frankovi bude stačit troškařit až do smrti v jeho špinavém obchůdku. Zřejmě si vůbec neuvědomoval, jak bídně se drží nad vodou ani jak je v těžkých dobách nutné vydělávat peníze, které jediné člověka mohou zachránit před novými pohromami.

Frank v počátcích své kariéry v poklidných dobách před válkou možná býval úspěšný obchodník, ale teď je tak protivně staromódní, říkala si v duchu Scarlett, a tak paličatě lpí na tom, aby se všechno dělalo postaru, i když se starými způsoby i se starými časy je dávno konec. Naprosto mu chyběla dravost nezbytná v nových, trpkých časech. No a ona přece tuto dravost v sobě má a hodlá ji uplatnit, ať se to Frankovi líbí nebo ne. Potřebují peníze a ona je vydělá, a je to pěkná dřina. A Frank podle jejího názoru může být přinejmenším zticha a nezasahovat jí do plánů, které přece přinášejí výsledky.

Neměla s vedením pily žádné zkušenosti, ale řídila ji, přestože to nebyla lehká práce a konkurence byla mnohem ostřejší než zpočátku, takže když se večer vracívala domů, bývala často unavená, ustaraná a protivná. A když si Frank omluvně odkašlal a řekl: „Zlato, tohle bych nedělal," nebo „Tohle bych nedělal, zlato, být tebou," musela sebrat všechny síly, aby se ovládla a nevybuchla, ale často se jí to nepodařilo. Když sám nemá kuráž pustit se do pořádných obchodů a vydělat trochu peněz, proč jí ještě něco vytýká? A věty,

jimiž na ni dotíral, byly tak hloupé! Copak v takovýchto dobách záleží na tom, že se chová neženský? Zvlášť když její neženská pila vynáší peníze, které tak zoufale potřebují, ona, rodina i Tara, a také sám Frank.

Frank toužil po klidu a odpočinku. Válka, v níž tak svědomitě sloužil, mu podlomila zdraví, připravila ho o slušný majetek a udělala z něj starce. Ničeho z těchto věcí nelitoval a po čtyřech letech vojenské služby čekal od života jen trochu klidu a laskavosti, chtěl být obklopen přívětivě naladěnými obličeji a slyšet pochvalný souhlas z úst přátel. Brzy zjistil, že za domácí klid se musí platit, a sice tím, že nechá Scarlett dělat, co bude sama chtít, ať si vezme do hlavy cokoli. A tak si svůj klid, právě protože byl tak unaven, vykoupil za cenu, kterou určila ona. Někdy si říkal, že stojí za to vnímat, jak s úsměvem otvírá v chladném šeru dveře a pak ho líbá na ucho, na nos nebo na jiné nevhodné místo, cítit, jak mu ospale pokládá hlavu na rameno pod teplými přikrývkami. Když bylo po jejím, rodinný život býval velice příjemný, ale klid, který získal, byla jen vnější slupka bez vnitřního jádra, jelikož za něj musel zaplatit ztrátou veškerých představ o tom, co v manželství považoval za správné.

Žena se má věnovat spíš domovu a rodině, a ne se toulat jako muž, říkal si často v duchu. A kdyby aspoň měla dítě…

Vždycky, když pomyslel na dítě, usmál se, a to bývalo často. Scarlett mu zcela bez obalu oznámila, že žádné dítě nechce, ale děti málokdy čekají, až je někdo pozve na svět. Frank věděl, že spousta žen tvrdí, že nechtějí děti, ale to dělají jen z hlouposti a ze strachu. Kdyby Scarlett měla dítě, měla by je určitě ráda, zůstala by s ním doma a starala by se o ně jako ostatní ženy. Potom by musela prodat pilu a Frank by měl po starostech. Všechny ženy potřebují dítě, aby byly úplně šťastné, a Frank dobře věděl, že Scarlett není. Přestože se v ženách vůbec nevyznal, nebyl slepý, aby si nevšiml, že občas bývá spíš nešťastná.

Někdy se v noci vzbudil a zaslechl tichý pláč tlumený polštářem. Když se poprvé probudil a cítil, jak se postel třese pod jejím tělem zmítaným křečovitým vzlykáním, vyděšeně se zeptal: „Zlato, co se děje?“, ale byl odmrštěn vášnivým výkřikem: „Dej mi, prosím tě, pokoj!“

Ano, dítě by jí přineslo štěstí a odvedlo by její myšlenky od věcí, do nichž se nemá plést. Frank si občas povzdechl, neboť ho nenapadlo, že ulovil tropického ptáčka, klenot planoucí ohnivými barvami, zatímco jemu by stačil spíš docela obyčejný střízlík. A vlastně by se k němu hodil mnohem líp.

Kapitola 37

Jedné dubnové noci, za silného deště, se přihnal z Jonesboro Tony Fontaine na zpěněném koni, který pod ním div nepadl vyčerpáním, zabušil u nich na dveře a zburcoval Scarlett i Franka tak prudce, že se jim srdce úlekem rozbušila. A tehdy Scarlett podruhé během čtyř měsíců pocítila na vlastní kůži, co Will mínil slovy: „Naše trápení teprve začíná," poznala, jak pravdivá byla Ashleyho pochmurná předpověď pronesená v Taře v sadu, jehož stromy hýbal vítr: „To, co nás teď všechny čeká, bude horší než válka – a zajetí – a pro mě osobně i horší než smrt."

Poprvé stanula tváří v tvář Rekonstrukci, když se dověděla, že by ji Jonas Wilkerson s pomocí Yankeeů mohl vyhnat z Tary. Ale Tonyho příjezd jí všechno objasnil mnohem děsivějším způsobem. Tony přijel v noci a v prudkém dešti, za několik minut se vytratil, tentokrát navždy, ale v krátké pauze jí stačil zvednout oponu, aby uviděla na scéně novou hrůzu, oponu, která, jak se jí v její beznaději zdálo, nebude už nikdy spuštěna.

Té bouřlivé noci, kdy klepadlo bušilo na dveře s takovou naléhavostí, zůstala Scarlett stát na odpočívadle, halila se do županu, dívala se dolů do haly a stačila zahlédnout Tonyho snědý, zachmuřený obličej, ještě než se sklonil a sfoukl svíci, kterou držel v ruce Frank. Potmě spěchala po schodech dolů, uchopila ho za studenou mokrou ruku a zaslechla, jak šeptá: „Jdou po mně… Prchám do Texasu… Kůň je polomrtvý… A já taky, ale hladem. Ashley říkal, že bych měl… Nerozsvěcuj tu svíčku! Neprobuď negry… Snažím se vás za každou cenu uchránit nepříjemností."

Když v kuchyni stáhli rolety až k parapetu a zatáhli všechny závěsy, dovolil rozsvítit a pak hovořil s Frankem v prudkých křečovitých větách, zatímco Scarlett kolem nich pobíhala a snažila se mu sehnat něco kloudného k jídlu.

Tony neměl kabát a byl promoklý až na kůži. Klobouk také neměl a černé vlasy se mu lepily k drobné lebce. Ale když do sebe nalil whisky, kterou mu přinesla, v malých neposedných očkách mu jiskřilo šibalství všech bratří Fontaineových, šibalství, z nějž té noci čišela hrůza. Scarlett děkovala bohu, že tetička Pittypat klidně pochrupuje v ložnici nahoře. Kdyby spatřila takové zjevení, určitě by na místě omdlela.

„Jeden zatracenej haj… totiž přivandrovalec," řekl Tony a podržel sklenku, aby mu mohli nalít další. „Štval jsem koně, a jestli odsud nezmizím včas, bude mě to stát krk, ale stálo to za to. Pánbůh ví, že ano! Zkusím se dostat do Texasu a tam na sebe nebudu zbytečně upozorňovat. Ashley byl se mnou v Jonesboro a řekl mi, abych se zastavil tady u vás. Potřebuju nového koně, Franku, a nějaké peníze. Můj kůň pode mnou div nepadl – celou cestu až sem jsem ho štval naplno – a navíc jsem dneska, já blázen, odjel z domova jen tak, bez kabátu a jediného centu v kapse. Tím netvrdím, že bychom se doma v penězích zrovna topili."

Zasmál se a hladově se vrhl na studenou kukuřičnou placku a tuřínovou nať, na níž se hustě bělaly krupičky vystydlé mastnoty.

„Můžeš si vzít mého koně," řekl Frank klidně. „Mám u sebe deset dolarů, ale jestli můžeš počkat do rána…"

„Hoří mi koudel u zadku, nemůžu čekat!" odpověděl Tony důrazně, ale žoviálně. „Nejspíš je budu mít v patách. Neměl jsem moc velký náskok. A kdyby mě Ashley tam odtud nevyvlekl a neposadil na koně, zůstal bych tam jako blázen a mezitím bych už nejspíš visel. Ashley je prima kamarád."

Tak Ashley se zapletl do téhle děsivé záhady. Scarlett celá ztuhla a tiskla si dlaně na hrdlo. Chytili už mezitím Yankeeové Ashleyho? Ale proč se Frank nezeptá, co se vlastně stalo? Proč bere všechno tak chladnokrevně jako nějakou samozřejmost? Snažila se ze všech sil promluvit a zeptat se sama.

„Co…?" začala. „Kdo…"

„Bývalý správce vašeho otce – ten prokletý – Jonas Wilkerson."

„Tys ho – je po něm?"

„Panebože, to jsi celá ty, Scarlett!" ohradil se Tony naštvaně. „Když už na někoho vytáhnu nůž, tak asi zůstane přitom, že bych škrábnul tupou stranou čepele, ne? Vrazil jsem mu ho pěkně do žeber."

„Dobře," poznamenal Frank jakoby nic. „Ten chlap se mi nikdy nezamlouval."

Scarlett se podívala po manželovi. Tohle nebyl ten mírný Frank, jakého znala, člověk, který se nervózně probíral v plnovousu a který se dal, jak se přesvědčila, tak snadno zastrašit. Vyzařovalo z něj něco ostrého a chladného a mimořádné situaci dovedl čelit bez zbytečných slov. Byl to muž, jak má být, stejně jako Tony, a tahleta násilnická záležitost se týkala výhradně mužů a žádná žena, ani ona, s ní neměla nic společného.

„Ale co Ashley… Taky…"

„Ne. Chtěl ho zabít, ale já jsem mu řek, že mám přednost, protože Sally je moje švagrová, a on to nakonec uznal. Jel do Jonesboro se mnou, kdyby náhodou Wilkerson dostal mě. Ale kamarád Ash podle mě nebude mít kvůli téhle záležitosti žádné potíže. Aspoň doufám. Neměla bys na tu kukuřičnou placku nějaký džem? A mohla bys mi zabalit něco s sebou na cestu?"

„Jestli mi neřekneš všechno, začnu křičet."

„Počkej, až odjedu, a pak si klidně křič, když to musí být. Povím ti, co se stalo, než mi Frank osedlá koně. Ten zatracenej – Wilkerson už stačil napáchat spoustu nepříjemností. Víš, co proved s daněma. A to byla jen jedna z jeho lumpáren. Kdyby mi tak někdo dřív řek, že se dožiju dne, kdy začnu nenávidět negry! Čert aby vzal jejich černý duše, ale věří všemu, co jim ti lumpové nabulíkujou, a ani si nevzpomenou na nic z toho, co jsme pro ně udělali my. Teď Yankeeové začali mluvit o tom, že nechají negry volit. A nám volit nedovolí. Vždyť v celým okrese se najde s bídou hrstka demokratů, kteří nemají zakázáno volit, když teď vzali volební právo všem, kteří bojovali

v armádě Konfederace. A jestli dají volební právo černejm, tak to znamená náš konec. Ale tohle přece ksakru je náš stát! Nepatří Yankeeům! Proboha, Scarlett, tohle se už nedá snášet! A taky to nikdo snášet nebude! Něco proti tomu podnikneme, i kdyby to mělo znamenat novou válku. Jinak se za chvíli dočkáme černejch soudců, černejch zákonodárců – černejch vopic z džungle…“

„Prosím tě, dělej… Pověz mi všechno! Co jsi vlastně provedl?“

„Dej mi ještě kousek tý kukuřičný placky a zbytek mi zabal. Prostě se rozkřiklo, že to Wilkerson trošku přehnal se svýma představama o rovnosti negrů s bílýma. No jo, mlel vo tom těm černejm šaškům celý hodiny. Měl tu drzost,“ Tony se bezradně zajíkl, „že tvrdil, že negři maj právo – na – na – bílé ženy.“

„Ale, Tony, to snad ne!“

„Ale ano! Nedivím se, že jsi z toho celá bledá. Ale svět je dneska vzhůru nohama, Scarlett, a ty jsi o tom určitě taky slyšela. Tady v Atlantě jim to už taky říkali.“

„Já – já nic neslyšela.“

„Tak to Frank před tebou zatajil. Ale abych se vrátil k věci, po tomhle jsme si všichni tak nějak řekli, že bychom měli pana Wilkersona v noci ve vší tichosti navštívit a postarat se o něj, ale než jsme mohli… Pamatuješ si na toho černýho ouřezka, jmenoval se Eustis, co u nás bejval šafářem?“

„Ano.“

„Tak ten si dneska stoup ke kuchyňskejm dveřím, zrovna když Sally chystala večeři, a… Nevím přesně, co jí řek. A teď se to, počítám, už nikdy nedovím. Ale něco jí řek, já uslyšel, jak vykřikla, vlít jsem do kuchyně a von ti tam stál vožralej jako doga – odpusť, Scarlett, to mi jen tak vyklouzlo.“

„A co dál?“

„Zastřelil jsem ho, a když matka přiběhla postarat se o Sally, skočil jsem na koně a vyrazil rovnou do Jonesboro za Wilkersonem. On to všechno spískal. Nebýt jeho, toho zatracenýho černýho blázna by

to v životě nenapadlo. A když jsem míjel Taru, potkal jsem Ashleyho a ten se ke mně samozřejmě přidal. Chtěl se mu pomstít za to, co chtěl udělat s Tarou, ale já mu odpověděl, že to je moje záležitost, protože Sally je manželka mýho mrtvýho bratra, ale on se celou cestu se mnou hádal. A když jsme dojeli do města, tak, jen si to představ, Scarlett, nevzal jsem si s sebou ani pistoli. Nechal jsem ji ve stáji. Byl jsem tak vzteklej, že jsem si nevzpomněl…“

Tony se odmlčel, hryzal tuhou placku a Scarlett se chvěla hrůzou. Fontaineovské záchvaty nepříčetné zuřivosti se táhly anály okresu dávno předtím, než došlo na tuto nejnovější kapitolu.

„Tak jsem na něj musel vzít nůž. Našel jsem ho v jednom baru. Zahnal jsem ho do kouta, Ashley držel v šachu ostatní hosty, a než jsem toho chlapa prošpikoval, řek jsem mu samozřejmě, proč tu věc dělám. Ale všechno bylo hotovo dřív, než jsem se stačil pořádně rozkoukat,“ dodal Tony zamyšleně. „Probral jsem se, až když mě Ashley posadil na koně a řek mi, abych jel k vám. Ashley je prima, když se něco semele. Dokáže si zachovat chladnou hlavu.“

Frank se vrátil, přes ruku měl kabát a podal jej Tonymu. Byl to jediný pořádný zimník, jaký měl, ale Scarlett nic nenamítala. Měla pocit, že je zcela mimo tuto záležitost, ryze mužskou záležitost.

„Ale, Tony, vždyť tě potřebují u vás doma. Kdyby ses vrátil a vysvětlil všechno, určitě by…“

„Franku, vzal sis úplně bláznivou ženskou,“ ušklíbl se Tony a zároveň se neohrabaně soukal do kabátu. „Myslí si, že Yankeeové odmění člověka, který nedovoluje negrům, aby se přiblížili k jeho ženským příbuzným. Možná že ano, ale nanejvýš rychlým procesem a šibenicí. Dej mi pusu, Scarlett. Frank jistě nebude proti a my dva se třeba už neuvidíme. Do Texasu je daleko. Psát se neodvážím, tak dejte vědět našim, že jsem bezpečně dojel aspoň k vám.“

Scarlett se nechala od Tonyho políbit a pak oba muži vyšli ven do prudkého deště, chvíli postáli na verandě a vyměnili spolu pár slov. Potom Scarlett najednou zaslechla čvachtání kopyt a Tony byl pryč.

Pootevřela dveře a skulinou uviděla, jak Frank vede do kůlny na kočáry vzpínajícího se a klopýtajícího koně. Zavřela dveře, posadila se a roztřásla se jí kolena.

Teď konečně pochopila, co znamená Rekonstrukce, pochopila to, jako kdyby byl dům obklíčen nahými divochy, krčícími se na bobku jen s kusem kůže kolem beder. Teď se jí v hlavě náhle vyrojila spousta věcí, jimž v poslední době skoro nevěnovala pozornost, rozhovorů, které vyslechla, ale které vlastně nevnímala, mužských debat uťatých uprostřed slova, jakmile vstoupila do místnosti, drobných incidentů, kterým do té doby nepřikládala žádný význam, Frankova marná varování, aby nejezdila na pilu, když ji může doprovázet a chránit jen vetchý strejda Peter. Teď se všechny tyto záležitosti složily do hrozivého celku.

Černoši se ocitli nahoře a po jejich boku stáli Yankeeové s bodáky. Ona sama mohla být zabita, znásilněna a velmi pravděpodobně by se nic nestalo. A každý, kdo by ji pomstil, by byl Yankeei oběšen, oběšen, aniž by se mohl dožadovat práva na řádný proces před soudcem a porotou. Yankeeovští důstojníci, kteří se nevyznali v právu a ještě méně dbali o okolnosti, za nichž ke zločinu došlo, byli oprávněni uspořádat proces a položit každému Jižanovi oprátku na krk.

Co můžeme dělat? ptala se v duchu a lomila rukama v návalu bezmocného strachu. Co můžeme dělat proti ďáblům, kteří by klidně oběsili prima kluka, jako je Tony, jenom proto, že zabil opilého negra a přivandrovalého lumpa, aby chránil ženy z vlastní rodiny?

Tohle se už nedá snášet! vykřikl Tony před chvílí a měl pravdu. Nedalo se to snášet. Ale co mohl ve své bezmocnosti dělat jiného než všechno vydržet? Scarlett se roztřásla a poprvé v životě viděla lidi a události odděleně od vlastní osoby, viděla zřetelně, že vyděšená a bezbranná Scarlett O'Harová není to jediné, na čem záleží. Po celém Jihu žily tisíce žen jako ona, které byly stejně vyděšené a bezbranné. A tisíce mužů, kteří složili zbraně u Appomattoxu,

znovu je uchopili a stáli připraveni riskovat vlastní krk a na okamžitou výzvu tyto ženy hájit.

Z Tonyho obličeje vyzařovalo cosi, co se odráželo ve Frankově tváři, výraz, jaký v poslední době spatřila u ostatních mužů z Atlanty, pohled, jehož si sice všimla, ale který se neobtěžovala pochopit. Byl to výraz na hony vzdálený tomu, jak se muži tvářili po kapitulaci a návratu z války. Tehdy těm mužům nezáleželo na ničem kromě návratu domů. Teď jim znovu na něčem záleželo, otupělé nervy začínaly opět vnímat a starý duch zase začínal plát. Znovu jim na něčem záleželo, ale tentokrát s chladnou bezohlednou zatrpklostí. A všichni si, podobně jako Tony, v duchu říkali: „Tohle se už nedá snášet!“

Scarlett vídala jižanské muže, hovořící tiše, ale zlověstně v dobách před válkou, bezohledné a tvrdé v posledních zoufalých dnech boje. Ale v obličejích obou mužů, kteří na sebe hleděli před krátkou dobou přes plamen svíčky, se odráželo cosi jiného, něco, co jí dodávalo odvahy, ale zároveň ji to děsilo – vztek, který nenalézal slov, rozhodnost, která se nezastaví před ničím.

Poprvé pocítila spřízněnost s lidmi kolem sebe, cítila, že s nimi sdílí obavy, zatrpklost i rozhodnost. Ne, tohle se už nedalo snášet! Jih byl příliš krásný, aby jej bylo možné nechat zničit jen tak bez boje, příliš milovaný, aby jej rozdupali Yankeeové, kteří Jižany nenávidí tak strašně, že jim dělá dobře zadupávat je do prachu a do bláta, příliš drahý jako domov, aby mohl být jen tak předán do rukou nevědomých černochů, opilých whisky a svobodou.

Když si Scarlett vzpomněla na Tonyho nečekaný příjezd a rychlý odjezd, pocítila s ním vnitřní spříznění, jelikož si vybavila starý příběh vlastního otce opouštějícího Irsko, který musel uprchnout ve spěchu a v noci jako zloděj kvůli vraždě, kterou nepovažoval za vraždu ani on sám, ani nikdo z jeho rodiny. Měla v sobě Geraldovu krev, vznětlivou krev. Vybavila si šílenou radost, jakou pocítila, když zastřelila drancujícího Yankeeho. Vznětlivá krev kypěla ve všech,

nebezpečně blízko povrchu, číhající těsně pod laskavě zdvořilým zevnějškem. Všichni, všichni muži, které znala, dokonce i Ashley s ospale nepřítomným pohledem a opatrnický starý Frank, byli pod kůží stejní – násilníci schopni zabít, když bylo třeba. Dokonce i Rhett, přestože to byl lump bez svědomí, zabil černocha za to, že se choval drze k dámě.

Když se vrátil promoklý Frank, otřásající se kašlem, vyskočila.

„Ach, Franku, jak dlouho se budou dít takovéhle věci?“

„Dokud nás Yankeeové budou tolik nenávidět, zlato.“

„Copak proti tomu nikdo nemůže nic dělat?“

Frank si unaveným pohybem přejel pomalu po vousech. „Něco už děláme.“

„Co?“

„Proč o tom mluvit, dokud něčeho nedosáhneme? Může to trvat několik let. Ale možná – možná že Jih zůstane takový už navždycky.“

„Ale to není možné!“

„Zlato, pojď si radši lehnout. Určitě jsi prochladla. Celá se třeseš.“

„Kdy to všechno skončí?“

„Až zase budeme smět volit. Až každý muž, který bojoval za věc Jihu, bude smět vhodit do urny volební lístek ve prospěch Jihu a demokratické strany.“

„Volební lístek?“ vykřikla Scarlett zoufale. „K čemu jsou volební lístky, když se negři pominuli – když je Yankeeové poštvali proti nám?“

Frank jí dál trpělivě vysvětloval, jak se věci mají, ale představa, že by volby mohly odstranit nynější potíže, byla pro Scarlett příliš složitá a nedokázala sledovat manželovu argumentaci. V duchu byla vděčná Tonymu, že Jonas Wilkerson už nebude ohrožovat Taru.

„Chudáci Fontaineovi!“ zvolala. „Doma zbyl jen Alex, a přitom je v Mimóze tolik práce. Tony měl mít rozum a provést to – třeba v noci, kdy by ho nikdo nepoznal. Udělal by líp, kdyby pomáhal s jarním oráním, než prchal do Texasu.“

Frank ji vzal kolem ramen. Obvykle to dělal nejistou rukou, jako by očekával, že bude netrpělivě odmítnut, ale dnes měl v očích pohled upřený někam do dálky a pevnou rukou objal svou ženu.

„Teď je mnoho věcí důležitějších než orání, zlato. Rozhodně k nim patří nutnost postrašit negry a dát za vyučenou přivandrovalcům. Ale dokud žijí prima mladíci jako Tony, není třeba, aspoň podle mého názoru, dělat si o Jih žádné zvláštní starosti. Pojď si lehnout."

„Ale, Franku…"

„Budeme-li držet spolu a neustoupíme Yankeeům ani o píď, jednou určitě zvítězíme. Nelámej si tím svou hezkou hlavinku, zlato. Přenech starosti mužům, třeba se vítězství osobně nedožijeme, ale jednou přijde. Yankee přestane bavit pít nám krev, až zjistí, že nás nedokážou ani škrábnout, a pak zase budeme mít slušný svět, v němž budeme moct žít a vychovávat své děti."

Scarlett si vzpomněla na Wadea a na tajemství, které v sobě nosila už několik dní. Ne, nechtěla své děti vychovávat v tomhle zmatku plném nenávisti a nejistoty, zatrpklosti a násilí doutnajícího těsně pod povrchem, chudoby a drtivě doléhajícího strádání nejistoty. Nikdy nechtěla, aby její děti poznaly, jaký takovýhle život je. Chtěla bezpečný a spořádaný svět, v němž by mohla hledět do budoucna s vědomím, že je čeká zajištěná existence, svět, v němž by její děti poznaly jen příjemné teplíčko, slušné oblečení a jemnou stravu.

Frank byl přesvědčen, že se toho všeho dá dosáhnout volbami. Volbami? Co vlastně záleží na hlasech voličů? Slušní lidé na Jihu už nikdy nebudou smět volit. Na světě existovala jediná bezpečná ochrana proti všem ranám osudu, a to byly peníze. Scarlett usilovně přemýšlela a říkala si, že musí mít peníze, spoustu peněz, aby se všichni mohli ubránit neštěstí.

A zničehonic oznámila Frankovi, že bude mít dítě.

Celé týdny po Tonyho útěku byl dům tetičky Pittypat podrobován neustálým prohlídkám prováděným oddíly yankeeovských vojáků.

Pokaždé vtrhli do domu bez varování, v kteroukoli denní nebo noční dobu. Rojili se v místnostech, vyptávali se na všechno možné, otvírali skříně, přehrabávali se v koších na šatstvo, nahlíželi pod postele. Vojenskému velení se doneslo, že přítel poradil Tonymu, aby se zastavil v domě tetičky Pittypat, a příslušní důstojníci si byli jisti, že se pořád skrývá buď přímo v domě, anebo někde v okolí.

Tetička proto neustále žila, jak říkal strejda Peter „celá bez sebe", jelikož nikdy nevěděla, kdy jí do ložnice vtrhne velitel nebo družstvo vojáků. Ani Frank, ani Scarlett se před ní slůvkem nezmínili o Tonyho bleskurychlé návštěvě, a tak stará dáma nemohla nic prozradit, i kdyby snad chtěla. Říkala čistou pravdu, když se rozdurděně bránila, že Tonyho Fontainea viděla jen jednou v životě, a to o Vánocích v roce 1862.

„A," dodávala téměř bez duchu ve snaze pomoci yankeeovským vojákům, „to byl tenkrát, prosím, úplně opilý!"

Scarlett, která těžce snášela počáteční stadium těhotenství, byla střídavě zmítána vášnivou nenávistí k vojákům v modrých kabátech, kteří jí lezli do soukromí a často si odnesli každou zajímavou drobnůstku, která jim padla do oka, a neméně vášnivým strachem, že by se Tony mohl stát příčinou zkázy pro celou rodinu. Vězení přece byla plná lidí zatčených pro mnohem menší provinění. Věděla, že kdyby se úřadům podařilo proti nim najít sebemenší důkaz, šla by do vězení nejen ona s Frankem, ale i zcela nevinná tetička Pitty.

Nějakou dobu byla ve Washingtonu vedena agitace, aby byl na zaplacení válečných dluhů Spojených států konfiskován veškerý „majetek rebelů", a vinou této agitace žila Scarlett neustále ve stavu zoufalých obav z budoucnosti. A teď se ještě po celé Atlantě vyrojily šílené řeči, že bude zkonfiskován majetek všech lidí, kteří se nějak provinili proti stannému právu, a Scarlett se třásla hrůzou, že s Frankem ztratí nejen svobodu, ale i dům, obchod a pilu. A i kdyby jim majetek nezabrali vojáci, pokud by s Frankem museli do vězení,

nebyl by jim stejně nic platný, protože kdo by za jejich nepřítomnosti vedl jejich obchodní záležitosti?

Scarlett nenáviděla Tonyho, že jim způsobil takové potíže. Jak mohl něco takového udělat dobrým přátelům? A jak ho k nim Ashley mohl poslat? Už nikdy by nikomu nepomáhala, jestli by se kvůli tomu na ni měli vrhnout Yankeeové jako hejno sršňů. Ne, radši by zamkla dveře před každým, kdo by potřeboval pomoc. Samozřejmě kromě Ashleyho. Po celé týdny následující po Tonyho návštěvě se probouzela z nepříjemných snů při každém zvuku z ulice a měla strach, že by to mohl být Ashley pokoušející se o útěk do Texasu za to, že napomáhal Tonymu. Nevěděla, co s ním je, jelikož se ani ona ani Frank neodvažovali psát do Tary o Tonyho půlnoční návštěvě. Dopisy by mohly padnout do rukou Yankeeům a přivést do neštěstí i plantáž. Ale když týdny ubíhaly a nedonesly se jim žádné špatné zprávy, usoudili, že Ashley se ze všeho nějak vykroutil. A Yankeeové je nakonec také přestali obtěžovat.

Ale ani tato úleva Scarlett nevysvobodila ze stálé hrůzy, která se jí zmocnila v okamžiku, kdy u nich Tony zaklepal na dveře, hrůzy, jež byla horší než strach, který ji roztřásl při každém výbuchu granátu během obléhání Atlanty, ještě horší než děs ze Shermanových vojáků v posledních dnech války. Jako by jí Tonyho příchod strhl milosrdné klapky z očí a donutil vidět jasně, v jaké nejistotě všichni žijí.

Když se toho chladného léta v roce 1866 Scarlett rozhlížela kolem sebe, uvědomila si, co čeká ji i celý Jih. Mohla spřádat plány, mohla dřít víc než její otroci, mohla překonat všechna strádání, mohla čirou silou vůle a rozhodnosti vyřešit všechny problémy, na něž nebyla z předcházejícího života vůbec připravena, ale za všechno úsilí, všechny oběti i vynalézavost se jí v kteroukoli chvíli mohlo stát, že jí budou odňaty i ty skromné počáteční výsledky, za které zaplatila tak vysokou cenu. A kdyby k tomu došlo, neměla žádné možnosti právní ochrany ani nápravy kromě náhlého soudu, o němž hovořil

s takovou trpkostí Tony, vojenských soudů s jejich uzurpovanou pravomocí. V těch dnech měli nárok na právní ochranu a nápravu jen černoši. Yankeeové srazili Jih na kolena a nehodlali jej znovu pozvednout. Celý Jih drtila obrovská nenávistná pěst a lidé, kteří kdysi vládli, byli bezmocnější, než bývali jejich dřívější otroci.

Georgie byla plná vojenských posádek a v Atlantě bylo soustředěno víc vojska, než bylo třeba. Velitelé yankeeovských jednotek v jednotlivých městech měli v rukou veškerou moc, včetně práva rozhodovat o životě a smrti kteréhokoli občana, a to i bez příčiny, mohli mu zabavit majetek nebo ho pověsit, a také to dělali. Mohli občanům ztrpčovat a znemožňovat život navzájem si odporujícími předpisy, týkajícími se vykonávání jejich povolání, mezd, které musí platit služebnictvu, toho, co mají říkat na veřejnosti i v soukromí a co mají psát v novinách. Nařizovali, jak, kdy a kde musí skládat odpadky, a rozhodovali, jaké písničky smějí zpívat dcery a manželky bývalých vojáků Konfederace, takže ze zpěvu *Dixie* nebo *Milé modré vlajky* se stal zločin jen o málo lehčí než velezrada. Stanovili, že pošta nesměla vydat dopis nikomu, kdo nesložil nově předepsanou *Neprůstřelnou přísahu*, a v některých případech dokonce zakázali vydat oddací listy, dokud novomanželé nenáviděnou přísahu nepodepsali.

Noviny byly umlčeny natolik, že nebylo možné vůbec veřejně protestovat proti nespravedlnostem nebo okrádáním, jichž se dopouštěla vojenská správa, a protesty jednotlivců zase umlčeny rozsudky vězení. Vězení byla plná předních občanů, kteří v nich byli drženi bez naděje na brzký proces. Porotní řízení a habeas corpus byly prakticky suspendovány. Civilní soudy svým způsobem fungovaly dál, ale fungovaly tak, jak si přála vojenská vláda, která mohla – a také to dělala – zasahovat do jejich rozhodování, takže občan, který měl to neštěstí, že se dostal do vězení, byl vydán na milost a nemilost vojenské vládě. A mnozí byli opravdu zatčeni. Stačilo podezření, že se někdo podílí na činnosti Kukluxklanu, nebo

černochova stížnost, že si na něj nějaký běloch něco dovolil, a postižený skončil ve vězení. Důkazy a svědectví nikdo nepožadoval. Stačilo obvinění. A díky popichování ze strany Úřadu pro osvobozené černochy se vždycky našli bývalí otroci, kteří byli ochotni někoho obvinit.

Černoši ještě nedostali volební právo, ale Sever byl pevně rozhodnut, že volit budou, a stejně rozhodně trval na tom, aby jejich hlasy byly odevzdány ve prospěch Severu. S ohledem na tento cíl si černoši mohli dělat, co chtěli. Yankeeovští vojáci se za ně postavili, ať udělali cokoli, a chtěl-li se bílý občan zaručeně dostat do maléru, stačilo, aby si postěžoval na nějakého černocha.

Z bývalých otroků se stali pánové tvorstva a nejubožejší a nejtupější z nich se pomocí Yankeeů dostali nahoru. Slušnější černoši, kteří pohrdali svobodou, trpěli stejně jako jejich bílí páni. Tisíce domácích služebníků, patřících k nejvyšší kastě mezi otroky, zůstaly u svých bílých pánů a vykonávaly tělesnou práci, která za starých časů bývala pod jejich důstojnost. Mnoho věrných polních nádeníků také nevyužilo možnost získat nově nabízenou svobodu, ale tlupy „osvobozené černošské chátry", která působila nejvíc potíží, se rekrutovaly především z řad otroků pracujících dříve na polích.

Za časů otroctví těmito černochy v nejnižším postavení opovrhovali jako prakticky bezcennými bytostmi i černoši sloužící v domech pánů a na hospodářských dvorech. Všechny majitelky plantáží po celém Jihu stejně jako Ellen dávaly černošské děti do učení a přirozeným výběrem získávaly nejschopnější a těm pak svěřovaly odpovědnější místa. K práci na polích byli určováni ti, kteří byli nejméně ochotni nebo schopni se učit, nejméně energičtí, nejméně poctiví a spolehliví, ti charakterově nejhorší a nejhrubší. A právě oni, stojící na nejnižším stupni společenského žebříčku mezi všemi černochy, teď dělali ze života na Jihu peklo.

Za pomoci bezohledných dobrodruhů, kteří vedli Úřad pro osvobozené černochy, a štváni vášněmi yankeeovské zášti, připomínající

skoro náboženský fanatismus, se bývalí nádeníci zničehonic ocitli na vrcholu moci. A chovali se, jak se od bytostí s omezenou inteligencí přirozeně dalo čekat. Jako opice nebo malé děti, kterým dovolili dělat, co chtějí, s vzácnými věcmi, jejichž hodnotu neznají, úplně zdivočelí – buď ze zvrácené rozkoše z ničení, anebo z nevědomosti.

Ke cti černochů, včetně nejméně inteligentních, je třeba přičíst, že se jen málokteří dali unést zlou vůlí, a když ano, byli to obvykle „zlí negři", kteří se tak chovali už v dobách otroctví. Ale jako celek podléhali mentalitě nedospělých dětí, dali se snadno svést a potřeba přijímat rozkazy se jim za dlouhá léta stala druhou přirozeností. Teď dostali nové pány, svůj Úřad a přivandrovalce, a ti jim nařizovali: „Jste stejně dobří jako každý bílý člověk, tak podle toho jednejte. Jakmile dostanete volební právo a zvolíte republikány, dostanete majetek bělochů. Už teď prakticky patří vám. Vezměte si ho, kdekoli je to možné!"

Černoši se těmito řečmi dali zaslepit natolik, že považovali svobodu za nekonečný piknik, každodenní rožnění, karneval nicnedělání, krádeží a nestydaté drzosti. Venkovští černoši se nahrnuli do měst, takže na farmách a plantážích neměl kdo sklízet úrodu. Atlanta jich byla plná a pořád se po stovkách valili další, líní a nebezpeční vinou nových doktrín, které jim vtloukali do hlavy. Tísnili se v neudržovaných chatrčích a důsledkem byly epidemie neštovic, tyfu a tuberkulózy. Za dnů otroctví byli zvyklí, že o ně v nemoci pečovaly jejich paní, takže své nemocné neuměli léčit. Za starých časů rovněž spoléhali na své pány, že se postarají o jejich přestárlé příbuzné i o novorozeňata, takže teď neznali pocit odpovědnosti za své bezmocné bližní. A Úřad měl příliš mnoho starostí s politickými záležitostmi, než aby poskytoval péči, která bývala běžná u majitelů plantáží.

Opuštěné černošské děti pobíhaly po městě jako vyděšená zvířátka, dokud si je nějaký běloch nevzal do kuchyně a nepostaral se o ně. Přestárlí venkovští černoši, opuštění vlastními potomky,

zmatení a zoufalí v ruchu města, vysedávali po obrubnících chodníků a pokřikovali na kolemjdoucí dámy: „Milospani, prosim vás, napište mýmu starýmu pánovi do fayettevilleskýho okresu, že sem tady. Určitě si přijede pro svýho starýho negra a veme ho zpátky domu. Proboha, já tudlenctu svobodu nechci ani za nic!“

Úřad pro osvobozené černochy si pod dojmem zástupů, které se mu hrnuly na krk, sice pozdě, ale přece jen alespoň částečně uvědomil chybu, jíž se dopustil, a pokoušel se je posílat zpátky k bývalým pánům. Oznámil černochům, že když se vrátí, budou z nich svobodní dělníci, které bude chránit písemná smlouva zaručující denní mzdu. Staří černoši se rádi vraceli na plantáže a stávali se pro zchudlé plantážníky, kteří neměli to srdce, aby je vyhnali, dalším těžkým břemenem, ale mladí zůstali v Atlantě. Nechtěli se stát dělníky nikde a v žádné podobě. Proč by pracovali, když mají plné břicho?

Černoši se poprvé v životě dostali k takovému množství whisky. Za časů otroctví ji směli ochutnat pouze o Vánocích, kdy každý dostal k dárku i svůj „hlt“. Ale teď si kromě štvaní agitátorů Úřadu a přistěhovalců mohli dodávat kuráž pitím, což nevyhnutelně vedlo k výtržnostem. Nikdo si před nimi nebyl jist životem, ani majetkem a běloši, zbaveni ochrany zákona, se stávali terčem jejich terorizování. Opilí černoši uráželi na ulicích muže, v noci byly zapalovány domy i hospodářská stavení, krádeže koní, dobytka i drůbeže za bílého dne byly běžné, docházelo k nejrůznějším zločinům a viníci bývali málokdy potrestáni.

Ale všechny tyto potupy a nebezpečí nebyly ničím ve srovnání s ohrožením bělošek, které válka často zbavila mužských ochránců či které žily samy v odlehlých končinách nebo na samotách podél cest. Došlo ke spoustě násilností spáchaných na ženách a právě všudypřítomný strach o bezpečí manželek a dcer dohnal jižanské muže k chladnokrevné a vzteklé zuřivosti a způsobil, že doslova přes noc vznikl Kukluxklan. A právě proti této organizaci, skrývající

se pod pláštěm noci, vystupovaly noviny na Severu nejhlasitěji, aniž si uvědomily, z jak zoufalé nutnosti vznikla. Sever žádal, aby každý člen Kukluxklanu byl dopaden a oběšen, protože se odvážil vzít trestání zločinců do vlastních rukou v době, kdy okupanti znemožnili normální proces udržování zákonného pořádku.

Byl to úžasný pohled na jednu polovinu národa pokoušející se pod hrozbou bodáků vnutit druhé polovině vládu černochů, z nichž mnohé dělila od africké džungle sotva jediná generace. Ti musí dostat volební právo, zatímco většina jejich bývalých majitelů jej musí být zbavena. Jih musel být udržován na kolenou a odebrání volebního práva bělochům byl jeden z prostředků, jak jej na kolenou udržet. Většina mužů, kteří bojovali v armádě Konfederace, zastávali v ní úřad nebo jí přispěli pomocí či posilou, nesměla volit, nesměla mluvit do výběru veřejných činitelů a byla zcela vydána na milost a nemilost cizí moci. Mnoho mužů, kteří střízlivě uvážili slovo i příklad generála Leea, si přálo složit přísahu, stát se znovu občany a zapomenout na minulost. Ale těm nebylo dovoleno, aby přísahu složili. Jiní, kterým to povoleno bylo, vehementně odmítli, jelikož se jim příčilo přísahat věrnost vládě, která je úmyslně vydávala napospas krutosti a ponižování.

Scarlett slýchala tytéž výroky opakované do kolečka tak dlouho, že by nejraději začala vztekle křičet: „Byl bych složil tu jejich zatracenou přísahu hned po kapitulaci, kdyby se chovali slušně. Mohu být vrácen do Unie, ale bůh je mi svědkem, rekonstruovat se nedám!“

Během těch úzkostných dní a nocí se Scarlett třásla strachem. Všudypřítomná hrozba zvlčilých černochů a yankeeovských vojáků ji tížila v mysli, neustále ji rozdíralo nebezpečí konfiskace, dokonce i ve snech, a navíc se děsila horších hrůz, které by mohly nastat v budoucnosti. Klesala na mysli nad vlastní bezmocí i bezmocí přátel a celého Jihu, a tak není divu, že si během těch dní často vybavovala slova, která vychrlil Tony Fontaine: „Proboha, Scarlett, tohle se už nedá snášet! A taky to nikdo snášet nebude!“

Navzdory válce, vypálení i Rekonstrukci se Atlanta stala znovu městem prudkého rozmachu. V mnoha směrech připomínala mladé město z prvních dnů Konfederace. Jediná potíž byla v tom, že vojáci hemžící se po ulicích nosili nesprávnou uniformu, peníze byly v rukou nesprávných lidí a černoši si žili v pohodlí, zatímco jejich bývalí páni měli plnou hlavu starostí a div neumírali hladem.

Pod povrchem se skrývaly bída a strach, ale navenek Atlanta působila dojmem prosperujícího, rušného a uspěchaného města, kde vypálené domy rychle povstávaly z trosek. Atlanta zřejmě musela vždycky spěchat, bez ohledu na okolnosti. Savannah, Charleston, Augusta, Richmond a New Orleans nikdy nespěchaly. Spěchat se tam považovalo za projev nevychovanosti a přijímání yankeeovských manýr. Ale v této době se v Atlantě projevovala nevychovanost a přejímání yankeeovských manýr mnohem více než kdy předtím a potom. Ze všech stran se do města hrnuli „noví lidé" a ulice byly plné a hlučné od rána do večera. Leskle nalakované kočáry s manželkami yankeeovských důstojníků a čerstvě zbohatlých přivandrovalců stříkaly blátem po rozvrzaných bryčkách starousedlíků a mezi střízlivými domy dřívějších obyvatel rostla nová křiklavá sídla zazobanců, které nikdo neznal.

Válka navždy prosadila významné postavení Atlanty na celém Jihu a do té doby neznámé městečko se stalo proslulým široko daleko. Železniční tratě, o něž Sherman bojoval celé léto a kvůli nimž obětoval tisíce životů, znovu příznivě ovlivňovaly život města, u jehož zrodu původně stály. Atlanta se znovu stala střediskem celé rozsáhlé oblasti, jakým bývala už před svou zkázou, a musela přijímat obrovský nápor nových přistěhovalců, vítaných i nevítaných.

Přivandrovalci si z Atlanty udělali jakýsi generální štáb a na ulicích soupeřili se zástupci nejstarších rodin celého Jihu, kteří byli ve městě stejnými nováčky jako oni. Rodiny z venkovských oblastí vypálených během Shermanova pochodu napříč Georgií, které se bez otroků nemohly uživit pěstováním bavlny, se stěhovaly do Atlanty.

Denně se do města hrnuli noví a noví usedlíci z Tennessee a z obou Karolín, ze států, na něž pěst Rekonstrukce doléhala snad tíživěji než na Georgii. Mnoho Irů a Němců, kteří se v armádě Unie zmohli, se po propuštění ze služby usadilo v Atlantě. Počet obyvatel rozšířily i manželky a rodiny vojáků yankeeovské posádky, naplněné touhou přesvědčit se na vlastní oči, jak to po čtyřech letech války na Jihu vypadá. Do města se slétali i nejrůznější dobrodruzi v naději, že si tam pomohou ke spoustě peněz, a také černoši se nepřestávali hrnout z venkova po stovkách.

Město vřelo divokým životem – otevřené každému jako městečko na Divokém západě – a ani se nesnažilo zakrývat vlastní hříchy a neřesti. Saloony se vyrojily v plné slávě přes noc, často dva tři v jedné ulici, a ulice se po setmění hemžily černými i bílými opilci, potácejícími se ode zdi k obrubníku a zase zpátky. V neosvětlených postranních uličkách a v temných zákoutích číhali brutální lupiči, kapesní zloději a prostitutky.

Hazardní herny byly přeplněny a málokterá noc minula bez střelby nebo rvačky na nože. Řádní občané s pobouřením zjistili, že v Atlantě existuje rozsáhlá a výnosná zábavní čtvrť, rozsáhlejší a výnosnější než za války. Za staženými závěsy celé noci břinkala piana a na ulicích se rozléhaly oplzlé písničky a smích občas přerušované výkřikem nebo výstřelem z pistole. Personál těchto nových domů byl drzejší než prostitutky za války a vyzývavě se vykláněl z oken a pokřikoval po kolemjdoucích mužích. A v neděli odpoledne se na hlavní ulici vyhrnuly elegantní uzavřené kočáry patřící majitelkám bordelů v jednotlivých čtvrtích, přeplněné holkami v plné parádě, které si vyjely nalokat se zpoza spuštěných hedvábných záclonek vzduchu.

Belle Watlingová byla nejvyhlášenější ze všech bordelmamá. Otevřela si nový vlastní podnik, ve velké patrové budově, vedle níž sousední domy vypadaly jako špinavé králičí nory. V přízemí byl podlouhlý bar, elegantně vyzdobený olejomalbami, kde každý večer

hrála černošská kapela. Ve městě se šuškalo, že první poschodí bylo zařízeno nábytkem s nejjemnějším plyšovým čalouněním, těžkými krajkovými záclonami a dovezenými zrcadly s pozlacenými rámy. Tucet děvčat, pro které byl dům zařízen, byl příjemně, i když trochu přehnaně namalován a dámičky se chovaly tišeji než personál z jiných veřejných domů. Alespoň policii museli k Belle volat málokdy.

A právě o tomto domě si atlantské matrony kradmo šeptaly a proti němu opatrně volenými slovy bouřili kazatelé a s bezmocným sykotem a výčitkami jej nazývali žumpou nepravosti. Každý věděl, že taková ženská jako Belle nemohla sama vydělat tolik peněz, aby si dokázala otevřít tak luxusní podnik. Musel za ní někdo stát, a musel to být opravdu boháč. A Rhett Butler nikdy neměl tolik slušnosti v těle, aby se styky s ní tajil, takže bylo jasné, že mužem, který stojí za Belle a jejím podnikem, nemůže být nikdo jiný než on. Sama Belle, když ji občas někdo zahlédl v uzavřeném kočáře řízeném nažloutlým černošským míšencem, působila blahobytným dojmem. Když jela po ulici, schována za dvěma krásnými okénky, každý kluk, který dokázal utéct matce, běžel za kočárem, nahlížel dovnitř a vzrušeně šeptal: „To je ona! Ta slavná Belle! Viděl jsem její zrzavé vlasy!“

Vedle domů proděravělých granáty a vyspravených kusy starého dřeva a očouzených cihel se zvedaly domy přivandrovalců a válečných zbohatlíků ozdobené mansardovými střechami, vysokými štíty a věžičkami, okny s barevnými skly a širokými trávníky. V těchto nově postavených domech zářila noc co noc plynová světla a po okolí se rozléhal šum hudby a tance. Po dlouhých verandách se procházely ženy v tuhém hedvábí jasných barev doprovázené muži ve večerních oblecích. Z lahví šampaňského vystřelovaly zátky a na stolech pokrytých krajkovými ubrusy se podávaly večeře o sedmi chodech. Mísy byly plné šunek na víně, kachen v aspiku, paté de foie gras a vzácného ovoce bez ohledu na roční dobu.

Za odřenými dveřmi starých domů zatím vládla chudoba s hladem – o to trpčí, že ji obyvatelé snášeli se statečnou ušlechtilostí, o to dotěrnější, že navenek dávali najevo pyšné pohrdání materiálními potřebami. Doktor Meade by mohl vyprávět nepříjemné příběhy o rodinách, které byly vyhnány z rodinných sídel do penzionů a z penzionů až do nečistých místností v zastrčených uličkách. Měl až příliš mnoho pacientek, které trpěly na „slabé srdce" a „celkové oslabení". Věděl, a pacientky věděly, že ví, že příčinou jejich potíží je hladovění. Lékař zjistil, že celé rodiny postihuje tuberkulóza a pelagra, která se dřív vyskytovala jen u chudých bělochů, ale teď se začínala vyskytovat i v atlantských nejlepších rodinách. A také bylo čím dál víc dětí s hubenými zkřivenými nožičkami i matek, které je nemohly kojit. Starý doktor kdysi děkoval bohu za každé dítě, které se mu podařilo přivést na svět, ale teď už nepovažoval život za takové dobrodiní. Přicházet na takový svět bylo pro novorozence těžké a mnoho jich také zemřelo během prvních měsíců po narození.

Ve výstavných velkých domech bylo tolik zářivého světla a vína, hudby a tance, brokátu a sukna, a hned za rohem lidé pomalu umírali hladem a zimou. Vítězům byla vyhrazena arogance a necitelnost, kdežto poraženým zbývala jen zatrpklá odevzdanost a prudká nenávist.

Kapitola 38

Scarlett všechno viděla, ve dne tím žila, v noci s tím odcházela spát a neustále se děsila, co se zase může stát. Věděla, že se kvůli Tonymu s Frankem ocitli na yankeeovské černé listině a katastrofa mohla přijít každou chvilku. Ale právě teď si nemohla dovolit být sražena zpět na začátek cesty – teď, když čekala dítě, pila se začínala vyplácet a Tara na ní byla finančně závislá až do podzimní sklizně bavlny. Ale co kdyby se stalo, že by přišla o všechno! Co kdyby musela začít znovu od začátku v tomhle šíleném světě, jemuž mohla čelit jen svými chabými prostředky! Kdyby musela podstoupit zápasy s Yankeei a se vším, co představují, ozbrojena jen svými červenými rty, zelenýma očima a mazaným, ale nepříliš hloubavým mozkem. Vyčerpána neustávající hrůzou si říkala, že se radši zabije, než aby začínala znovu.

Ve všeobecné zkáze a zmatku roku 1866 se sama bez pomoci vrhla na pilu a ze všech sil se snažila, aby přinášela zisk. V Atlantě bylo dost peněz. Vlna obnovy zničených domů jí poskytovala příležitost, po níž toužila, a Scarlett si uvědomila, že dokáže vydělat peníze, podaří-li se jí vyhnout se uvěznění. Ale bude muset, jak si sama znovu a znovu kladla na srdce, postupovat polehoučku, obratně, trpělivě snášet urážky, nechat si líbit nespravedlnost, nikdy se neosopit na nikoho, kdo by jí mohl uškodit, ať by to byl černoch nebo běloch. Scarlett nenáviděla drzé osvobozené černochy stejně jako ostatní běloši a div nevyletěla vzteky z kůže pokaždé, když je míjela a zaslechla jejich urážlivé poznámky a pronikavý smích. Ale nikdy je nezpražila pohrdavým pohledem. Nenáviděla přivandrovalce i odrodilce, kteří lehce zbohatli, zatímco ji to stálo obrovskou námahu, ale nikdy neřekla ani slůvko, jímž by je odsuzovala. Snad nikdo v celé Atlantě si je nemohl hnusit víc, jelikož už při pouhém

pohledu na modrou uniformu vzteky neviděla, ale přesto o nich mlčela, dokonce i v soukromí vlastní rodiny.

Nebudu přece užvaněný blázen, zařekla se pevně. Ať se ostatní třeba utrápí kvůli starým časům a kvůli lidem, kteří se už nikdy nevrátí. Ať ostatní třeba puknou vzteky kvůli yankeeovské vládě a ztrátě volebního práva. Ať se ostatní dají zavírat za to, co řekli, co si myslí, a dají se oběsit za členství v Kukluxklanu. (Ach, jak děsivě znělo to jméno, Scarlett se ho bála skoro jako černoši.) Ať si ostatní ženy puknou pýchou, že jejich manželé k němu patří. Frank si s ním, díky bohu, nikdy nic nezačal! Ať se ostatní pečou a smaží a intrikují a plánují, jak změnit věci, vůči nimž jsou stejně bezmocní. Čím je minulost ve srovnání s nejistou přítomností a pochybnou budoucností? K čemu je volební právo, když ve skutečnosti záleží jen na tom, jak si opatřit chleba a střechu nad hlavou a vyhnout se uvěznění? Panebože, prosím tě, dej, ať mě aspoň do konce června nepotká nic zlého!

Aspoň do konce června! Scarlett věděla, že do té doby se bude muset uchýlit do domu tetičky Pitty a zůstat v něm zavřená, dokud se jí nenarodí dítě. Lidé jí už stejně začínali vyčítat, že se objevuje na veřejnosti v tak pokročilém stavu. Žádná dáma se v těhotenství nikdy neukazovala mezi lidmi. Frank s Pitty ji už beztak začínali prosit, aby nepřiváděla sebe – a samozřejmě ani je – do trapné situace, a tak jim slíbila, že v červnu přestane pracovat.

Aspoň do konce června! Do té doby bude muset být pila zavedená tak, aby ji mohla opustit. Do konce června musí shromáždit tolik peněz, aby měla aspoň menší rezervu pro případ, že by se něco stalo. Tolik práce a tak málo času! Scarlett litovala, že den nemá víc hodin, a v horečnatém zápase o získání dalších peněz počítala každou minutu.

Protože neustále dotírala na ostýchavého Franka, obchod prosperoval lépe a Frank dokonce vymohl některé starší dluhy. Ale Scarlett vkládala naděje především do pily. Atlanta v těch dnech

připomínala obrovskou rostlinu, kterou uřízli až u země, ale které znovu vyrážely odolnější výhonky, početnější větve a hustší listí. Poptávka po stavebních materiálech zdaleka přesahovala nabídku. Ceny stavebního dříví, cihel a kamene prudce stouply a Scarlett udržovala pilu v chodu od prvního rozbřesku do večera, kdy se po setmění rozsvěcovaly lampy.

Část každého dne strávila na pile, kde šťourala do všeho a ze všech sil se snažila zabránit krádežím, o jejichž výskytu byla pevně přesvědčena. Ale většinu času trávila objížděním města, obchůzkami stavitelů, polírů a tesařů, a dokonce i návštěvami u nových přistěhovalců, o nichž se doslechla, že by si někdy v budoucnu chtěli dát postavit dům, a přemlouvala je, aby nakupovali výhradně u ní, a ne u někoho jiného.

Brzy se stala známá po všech ulicích Atlanty, mladá paní sedící v bryčce vedle důstojného černého kočího vyzařujícího nesouhlas s jejím počínáním, vysoko zabalená do houně a s drobnýma rukama v rukavičkách bez prstů složenýma v klíně. Tetička Pitty jí ušila hezkou zelenou pláštěnku, která zakrývala tvary jejího těla, a zelený klobouk, kastrůlek s plochým dýnkem, který jí šel k barvě očí, a Scarlett při svých obchodních vyjížďkách vždycky nosila tenhle úbor, který jí tolik slušel. Dokud nevystoupila z bryčky a neukázala postavu, připadala všem divákům díky slabé vrstvě růže na tvářích a ještě slabšímu náznaku kolínské jako okouzlující stvoření. Ale vystupovat musela jen málokdy, jelikož stačilo, aby se usmála a kývla, a muži se už o překot hnali k její bryčce a často stáli s kloboukem v ruce i v dešti a dojednávali s ní obchodní záležitosti.

Nebyla zdaleka jediným člověkem, který pochopil, že na dříví se dá vydělat dost peněz, ale z konkurentů neměla strach. Věděla, a byla na to vědomě hrdá, že se vyrovná kterémukoli z nich. Byla přece Geraldova dcera a pronikavý obchodní čich, který zdědila po otci, teď ještě přiostřila nouze, v níž se ocitla.

Ostatní obchodníci se jí nejdříve posmívali, s dobrosrdečnou přezíravostí se smáli samotné představě, že by se žena mohla pustit do obchodního podnikání. Ale teď už se nesmáli. Když ji viděli jet kolem, tiše kleli. To, že byla ženou, jí často prospělo, jelikož se občas mohla zatvářit bezradně a zároveň tak přitažlivě, že jí nikdo neodolal. Bez sebemenších potíží si mohla tiše hrát na odvážnou, ale ustrašenou dámu, kterou do nechutné situace zahnaly pouze kruté okolnosti, bezmocnou, křehkou bytost, která by zřejmě zemřela hlady, kdyby si zákazníci od ní nekoupili dříví. Ale když nedosáhla svého tím, že se tvářila jako dáma, okamžitě se začala chovat jako chladnokrevná obchodnice ochotná třeba se ztrátou prodat pod cenou, jen aby získala nového zákazníka. Nebylo pod její důstojnost podstrčit mizerné dříví za cenu dobrého, když si myslela, že na to nikdo nepřijde, a také se nestyděla bez skrupulí nevybíravě pomlouvat ostatní obchodníky dřívím. Tvářila se, že jen nerada prozrazuje nepříjemnou pravdu, ale přesto s nezbytným povzdechem oznamovala svým případným zákazníkům, že dříví nabízené konkurenty je nesmírně předražené, ztrouchnivělé, plné děr po vypadaných sucích a vůbec trestuhodně mizerné.

Když Scarlett takto lhala poprvé, připadala si neklidně a provinile – neklidně, protože lhala tak snadno a přirozeně, provinile, protože jí blesklo hlavou: Co by tomu řekla matka?

Nebylo sebemenších pochyb, co by Ellen řekla dceři, která lže a pouští se do nekalých obchodních praktik. Byla by otřesena a zároveň by tomu ani nechtěla uvěřit a domlouvala by jí něžnými slovy, která by právě pro tu něžnost víc zraňovala, promlouvala by jí do duše o cti a poctivosti, o pravdě a povinnostech, jaké člověk má vůči svým sousedům. Scarlett se přitom, jak si představovala výraz matčina obličeje, na okamžik shrbila. Ale pak ten obrázek zbledl, zmizel pod náporem jakéhosi prudkého, nevybíravého a chamtivého popudu, který poprvé pocítila v hubených časech doma v Taře a který ještě zesílil pod vlivem nynějšího nejistého života. A tak Scarlett

minula tento milník stejně jako ostatní předtím – povzdechla si, že není taková, jak by si Ellen přála, pokrčila rameny a zopakovala si kouzelnou formulku, která ji nikdy nezklamala: Budu na to myslet až později.

Ale už nikdy na Ellen nepomyslela v souvislosti se svými obchodními praktikami, už nikdy ani v nejmenším nelitovala, že vydělává na úkor ostatních obchodníků dřívím. Věděla, že o nich může naprosto beztrestně lhát. Ochranu jí poskytovala jižanská rytířskost. Dáma z Jihu mohla klidně lhát o gentlemanovi, ale gentleman z Jihu nesměl lhát o dámě, ani ji – což by bylo ještě horší provinění – nesměl nazvat lhářkou. Ostatní obchodníci dřívím mohli třeba puknout vzteky a v soukromí svých rodin rozkaceně prohlašovat, že by si přáli, aby bůh dal a paní Kennedyová mohla být aspoň na pět minut mužem.

Jeden chudý běloch, který měl pilu na Decaturské cestě, se skutečně pokusil bojovat se Scarlett jejími vlastními prostředky a veřejně prohlašoval, že ta ženská je podvodnice a lhářka. Ale nakonec sobě uškodil a jí prospěl, jelikož všechny uráželo, že i takový bílý chudák tvrdí podobné věci o ženě z dobré rodiny, přestože se dotyčná chová tak naprosto neženským způsobem. Scarlett snášela jeho poznámky s mlčenlivou důstojností a časem zaměřila pozornost na muže i jeho zákazníky. Soustavně jim prodávala pod cenou a s tajeným skřípáním zubů dodávala dříví tak vynikající kvality, jen aby dokázala svou obchodní poctivost, že protivník brzy udělal bankrot. Potom navzdory Frankovu zděšení od něj koupila pilu za cenu, kterou si sama nadiktovala.

Jakmile se zmocnila konkurentovy pily, vyvstal před ní ošemetný problém, jak získat důvěryhodného člověka, jemuž by mohla svěřit její správu. Neměla zájem o dalšího muže, jako byl pan Johnson. Věděla, že navzdory jejímu dohledu jí prodává dříví pod rukou, ale myslela si, že najít správného člověka nebude těžké. Copak všichni nebyli chudí jako kostelní myši? Copak nebyly ulice plné mužů,

z nichž mnozí bývali kdysi bohatí, ale teď zůstali bez zaměstnání? Neminul den, kdy by Frank nedal almužnu nějakému bývalému vojákovi a Pitty s kuchařkou nezabalily trochu jídla několika vychrtlým žebrákům.

Ale Scarlett z důvodů, které sama dobře nechápala, nikoho z takových lidí nechtěla. Nechci lidi, kteří si ani za rok nebyli schopni najít nějakou práci, říkala si v duchu. Když se dosud nedokázali přizpůsobit míru, nedokážou se přizpůsobit ani mně. A všichni vypadají tak schlíple a zničeně. A já nechci muže, který se dal porazit a zničit. Chci někoho chytrého a energického, jako je třeba Renny nebo Tommy Wellburn nebo Kells Whiting nebo jeden z chlapců Simmonsových nebo – nebo kdokoli podobný. Netváří se jako „mně je všechno jedno", jako se tvářili vojáci těsně po kapitulaci. Tváří se, že jim pořádně záleží na pěkné spoustě věcí.

Ale k jejímu překvapení synové Simmonsových, kteří si otevřeli cihelnu, i Kells Whiting, jenž prodával přípravek vyrobený v matčině kuchyni, který po šesterém nanesení zaručeně narovnával i ty nejkudrnatější černošské vlasy, se zdvořile usmáli, poděkovali jí, ale slušně odmítli. Stejně se zachoval i tucet dalších mužů, na které se obrátila. Ze zoufalství zvýšila mzdu, kterou nabízela, ale byla znovu odmítnuta. Jeden ze synovců paní Merriwetherové neurvale poznamenal, že ho sice nijak zvlášť nebaví jezdit s valníkem, ale aspoň jezdí se svým, a kdyby to už chtěl někam dotáhnout, dával by přednost vlastnímu chomoutu před Scarlettiným.

Jednoho odpoledne Scarlett zastavila bryčku vedle vozu, na němž René Picard rozvážel koláče, a pozdravila Reného a zmrzačeného Tommyho Wellburna, kterého kamarád svezl domů.

„Poslyš, Renny, co kdybys začal dělat u mě? Řídit pilu je důstojnější než rozvážet koláče vozem. Podle mě by ses za tohle měl stydět."

„Mně stydění dávno nic neříká," usmál se René. „Komu záleží na důstojnosti! Býl jsem samá důstojnost, než vypuklá valká a vysvobodilá měěě jakó negrrý. Už nikdý nechci být důstojný a otrravený.

Volný jak tén pták! Mně sé můj vůz libí. A mezék taký. Libí se mii i Yankeeovéé, kterrý kupujóu kolačé madame belle-mère. Né, děkují, Scarlett, já musím být krrál koláčů. Tó je můj osúd! Jako Napoleon jdú za svoú vězdoú." A René teatrálně práskl bičem.

„Ale přece jsi nevyrostl proto, abys prodával koláče, stejně jako Tommyho doma nevychovávali k tomu, aby se handrkoval s partou neurvalých irských zedníků. Práce, kterou nabízím, je víc…"

„A ty jsi taky asi nebyla vychována k tomu, abys vedla pilu," odsekl Tommy s ironicky zkřivenými koutky úst. „Živě vidím malou Scarlettku, jak na maminčině klíně odříkává, co ji učili: ‚Nikdy neprodávej dobré dříví, když můžeš dostat víc za špatné.'"

René při jeho slovech vyprskl smíchy a drobná opičí očka mu jiskřila nadšením, když praštil Tommyho do shrbených zad.

„Nebuď drzý!" napomenula Tommyho chladně Scarlett, jelikož jeho poznámku vůbec nepovažovala za vtipnou. „Samozřejmě že jsem nebyla vychována proto, abych řídila pilu."

„Promiň, já to drze nemyslel. Ale pilu řídíš, ať jsi byla vychována nebo ne. A vedeš si dobře, všechna čest. Zkrátka, alespoň pokud vím, nikdo z nás momentálně nedělá to, co chtěl dělat, ale podle mě to vyjde nastejno. Chudák každý člověk i každý národ, který sedí a brečí, protože život není přesně takový, jak si představoval. Proč sis, Scarlett, nevybrala nějakého podnikavého přivandrovalce a nesvěřila tu práci jemu? Bůh ví, že lesy jsou jich plné."

„Přivandrovalce nechci. Přivandrovalci ukradnou všechno, co není přibité nebo rozpálené doběla. Kdyby za něco stáli, zůstali by doma, a neslítali se sem jako supi na mršinu. Potřebuju slušného člověka ze slušné rodiny, který dokáže být obratný, poctivý a energický a…"

„Jsi docela skromná. Ale za mzdu, jakou nabízíš, takového člověka nedostaneš. Všichni, kdo odpovídají tvým požadavkům, až na úplné mrzáky, si už nějakou práci našli. Třeba se k ní hodí jako hrom do police, ale nějakou práci už mají. Radši jsou svými pány, než aby dělali na nějakou ženu."

„Muži zkrátka nemají rozum, když dojde k nejhoršímu."

„Možná že ne, ale zato mají spoustu hrdosti," odpověděl jí střízlivě Tommy.

„Hrdosti! Hrdosti se člověk nají a chutná moc lahodně, zvlášť když má rozpraskanou kůrku a natřeš si ji sněhovou polevou," odsekla jedovatě Scarlett.

Oba muži se proti své vůli zasmáli a Scarlett se zdálo, že se spojili a z mužské solidarity dávají najevo nesouhlas s jejím chováním. Tommy má pravdu, pomyslela si a v duchu přelétla muže, kterým už nabídla zaměstnání, i ty, kterým je teprve nabídnout chtěla. Všichni měli co dělat, měli práci a dřeli se, dřeli se víc, než by je před válkou napadlo, byť i jen ve snu. Třeba ani nedělali, co chtěli, co bylo nejlehčí nebo k čemu byli od malička vedeni, ale každý něco dělal. Doba byla tak zlá, že si nikdo nemohl příliš vybírat. A jestli jim přitom bylo líto ztracených nadějí nebo toužili po ztraceném způsobu života, tak o tom věděli jen oni sami. Ale znovu jim záleželo na životě, záleželo jim na něm se stejnou naléhavostí a se stejnou prudkostí, která jim kolovala v žilách před válkou, jež jim rozpůlila život na dvě nesourodé části.

„Scarlett," vysoukal ze sebe ostýchavě Tommy, „je mi trapné žádat tě o laskavost, když jsem k tobě byl drzý, ale přesto tě o ni žádám. Třeba ti tím pomůžu. Můj švagr Hugh Elsing si tím podomním prodejem dříví na podpal moc nevydělává. Všichni kromě Yankeeů si chodí na palivo sami. A Elsingovi jsou na tom moc špatně. Dělám – dělám, co můžu, ale víš, že musím pomáhat Fanny a kromě toho se musím starat o matku a o dvě ovdovělé sestry, které bydlí ve Spartě. Hugh je slušný a ty jsi chtěla slušného člověka, a jak víš, pochází ze slušné rodiny a je poctivý."

„Ale – zkrátka, Hugh nemá moc velkou kuráž, protože jinak by se mu prodej dříví na podpal dařil líp."

Tommy pokrčil rameny.

„Díváš se na všechno moc tvrdě, Scarlett," řekl vzápětí. „Ale s Hughem si to rozmysli. Mohla bys vybírat, až bys přebrala. Myslím, že poctivost a ochota u něj vyváží nedostatek kuráže."

Scarlett neodpověděla, protože nechtěla být zbytečně hrubá. Ale podle jejího mínění mohla málokterá vlastnost, pokud vůbec nějaká, vyvážit kuráž.

Když se bez úspěchu obrátila na všechny vhodné muže ve městě a odmítla nadbíhání mnoha žádostivých přivandrovalců, rozhodla se konečně dát na Tommyho radu a obrátila se na Hugha Elsinga. Za války byl skvělým důstojníkem, který si dovedl poradit v každé situaci, ale dvě těžká zranění a čtyři léta bojů ho připravily o veškerou schopnost poradit si, takže před strádáními, jaká ho čekala v míru, stál bezradný jako malé dítě. Když teď prodával po domech dříví na podpal, měl v očích pohled zaběhlého psa a vůbec nevypadal na muže, jakého si Scarlett představovala.

Je hloupý, říkala si v duchu. V obchodech se vůbec nevyzná a vsadila bych se, že neví, kolik je dvě a dvě. A pochybuju, že by se to někdy naučil. Ale aspoň je poctivý a nebude mě podvádět.

Scarlett v těch dnech vůbec nedbala o vlastní poctivost, ale čím menší význam jí přičítala ve svém jednání, tím víc ji začínala oceňovat u druhých.

Škoda, že Johnnie Gallegher dělá na té stavbě pro Tommyho Wellburna, litovala v duchu. Zrovna takového člověka bych potřebovala. Je tvrdý jako kámen a mazaný jako opice, ale kdyby se mu to vyplácelo, určitě by byl poctivý. Dobře si rozumíme a určitě bychom spolu obchodně výborně vycházeli. Možná že bych ho mohla získat, až bude hotel dostavěn, ale do té doby budu muset vyjít s Hughem a panem Johnsonem. Když svěřím Hughovi vedení nové pily a pana Johnsona nechám na staré, budu moct zůstat ve městě a dohlížet na prodej, kdežto ti dva budou mít na starosti řezání dříví a dopravu. Dokud nezískám Johnnieho, budu muset nést riziko, že mě pan Johnson bude okrádat, budu-li se pořád zdržovat jen ve městě. Kdyby

aspoň nebyl zloděj! Jsem si jista, že na polovině pozemku, který mi odkázal Charles, budu mít velkou dřevařskou ohradu. Kdyby Frank aspoň nedělal takový rámus kvůli saloonu, který chci postavit na druhé půlce! Jenže já ho stejně postavím, a brzy, jen co našetřím dost velkou peněžní rezervu, a pak ať si dělá, co chce. Kdyby aspoň nebyl tak ohleduplný! Panebože, kdybych zrovna teď nemusela mít dítě! Za pár dní budu mít takové břicho, že nebudu smět vyjít z domu. Panebože, kdybych aspoň nečekala dítě! A kdyby mě, panebože, ti prokletí Yankeeové aspoň nechali na pokoji! Kdyby…

Kdyby! Kdyby! Samé kdyby! V životě bylo tolik kdyby a nikde žádná jistota, nikde žádný pocit bezpečí, zato neustálá hrůza, že o všechno přijde a zase bude strádat hladem a zimou. Frank teď samozřejmě vydělával trochu víc peněz, ale pořád trpěl nachlazením a často byl nucen zůstat až několik dní v posteli. Co kdyby se z něj stal invalida? Ne, na Franka nemohla Scarlett příliš spoléhat. Nemohla spoléhat na nic a na nikoho, jen sama na sebe. A její výdělky jí přitom připadaly směšně malé. A co by dělala, kdyby jí Yankeeové všechno vzali? Kdyby! Kdyby! Samé kdyby!

Polovinu všech měsíčních výdělků posílala Willovi do Tary, část Rhettovi na splácení půjčky a zbytek si schovávala. Žádný lakomec nepřepočítával svůj poklad častěji než Scarlett a žádný lakomec neměl větší strach, že o něj přijde. Scarlett neuložila peníze do banky, protože by se mohla položit, anebo by je tam Yankeeové mohli zkonfiskovat. Proto nosila, co mohla, pořád u sebe, peníze zastrčené pod korzetem, a tenké svazečky bankovek měla poschovávané na různých místech po domě – pod uvolněnými cihlami v krbu, v pytli s odstřižky, mezi stránkami bible. A s přibývajícími týdny byla stále nervóznější, protože každý další ušetřený dolar by byl jen dalším ztraceným dolarem, kdyby přišlo neštěstí.

Frank, Pitty i služebnictvo snášeli její výbuchy s laskavostí, která ji ještě víc dráždila, jelikož si neuvědomovali jejich pravou příčinu a připisovali je těhotenství. Frank věděl, že těhotné ženy musí mít

rozmary, a tak se přestal ohlížet na uraženou hrdost a už nic neříkal kvůli tomu, že jeho manželka v takovém stavu vede pilu a jezdí po městě, což se na dámu vůbec nehodí. Manželčino chování mu neustále působilo trapné rozpaky, ale spočítal si, že to ještě chvilku dokáže vydržet. Byl přesvědčen, že až porodí dítě, bude z ní zase roztomilá ženská bytost, jakou znal z dob námluv. Ale navzdory všemu, co dělal, aby se jí zavděčil, nepřestávala dělat příšerné scény a Franka občas napadlo, že se Scarlett chová jako posedlá.

Ale nikdo si neuvědomoval, čím je opravdu posedlá a co ji štve jako šílenou. Byla to vášnivá touha dát vlastní záležitosti do pořádku dřív, než se bude muset uchýlit do domu, mít co nejvíc peněz pro případ, že by se nad její hlavou znovu strhla potopa, mít solidní hráz hotovosti, která by ji ochránila před stoupající povodní yankeeovské nenávisti. V těch dnech byla posedlá výhradně myšlenkami na peníze. Pokud vůbec pomyslela na dítě, zaráželo ji a zároveň rozzuřovalo, že může přicházet tak nevhod.

„Smrt a daně a porody! Na tyhle věci není v životě nikdy vhodná doba!“

Atlanta byla dost pobouřena, už když Scarlett začala jako první žena ve městě vést pilu, ale postupem času město dospělo k názoru, že se ta osoba nezastaví před ničím. Její drsné obchodní metody šokovaly zvlášť s ohledem na to, že matka přece pocházela z rodiny Robillardů, a už přímo nemravné byly její vyjížďky po ulicích, když přece každý věděl, že čeká dítě. Žádná slušná běloška a skoro žádná černoška jakživa nevyšla z domu, jakmile ji poprvé napadlo, že by mohla být těhotná, a paní Merriwetherová prohlásila s nevolí, že jak to vypadá, Scarlett zřejmě porodí dítě někde na ulici.

Ale všechny předcházející výhrady vůči jejímu chování nebyly ničím ve srovnání s vlnou pomluv, jimiž teď město doslova bzučelo jako úl. Scarlett nejenže kšeftovala s Yankeei, ale ani nezakrývala, že se jí to dokonce líbí!

Paní Merriwetherová a mnoho dalších Jižanů také obchodovalo s novými příchozími ze Severu, rozdíl byl v tom, že jim se ta práce nelíbila a svou nelibostí se nijak netajili. Ale Scarlett se líbila, nebo se tak tvářila, a to bylo stejně špatné. Dokonce chodila na čaj k yankeeovským důstojnickým paničkám až k nim domů! Vlastně podnikla prakticky všechno, pouze je nezvala k sobě domů a město si šuškalo, že by udělala klidně i to, nebýt tetičky Pitty a Franka.

Scarlett věděla, jak o ní město mluví, ale nestarala se o řeči, protože si to nemohla dovolit. Pořád nenáviděla Yankee stejně prudce jako v den, kdy se pokusili vypálit Taru, ale dokázala svou nenávist skrývat. Chápala, že chce-li vydělat hodně peněz, bude je muset vyrazit z Yankeeů, a ze zkušenosti poznala, že nejjistější způsob, jak od nich získat objednávky pro svou pilu, je zalichotit jim úsměvem nebo laskavým slovíčkem.

Jednou, až bude moc bohatá a peníze bude mít schované někde daleko, kde je Yankeeové nebudou moci najít, potom jim poví pěkně od plic, co si o nich myslí, poví jim, jak je nenávidí, jak se jí hnusí i jak jimi pohrdá. A s jakou radostí! Ale do té doby s nimi musí vycházet, to přece dá rozum! A jestli je to pokrytectví, tak ať si Atlanta trhne nohou.

Scarlett poznala, že spřátelit se s yankeeovskými důstojníky je stejně snadné jako střílet ptáky sedící na zemi. Všichni byli osamělí vyhnanci v nepřátelské zemi a mnozí z nich prahli po zdvořilých společenských stycích se ženami ve městě, v němž si každá žena na potkání shrnula sukni na opačnou stranu a tvářila se, jako by po nich nejradši plivla. Ale Scarlett byla, přestože pracovala, bez debaty dáma, dáma z lepší rodiny, a důstojníky vzrušoval její oslnivý úsměv i příjemný jas zelených očí.

Když Scarlett sedávala v bryčce, hovořila s nimi a nechávala na ně působit dolíčky v tvářích, často se v ní ozvala nechuť tak silně, že se měla co držet, aby jim nevmetla do obličeje urážky, které se jí draly do úst. Ale vždycky se ovládla a zjistila, že oviják si Yankee

kolem prstů není o nic těžší, než když se tím bavívala na účet mužů z Jihu. Jenže tentokrát nešlo o zábavu, ale o nudný obchod. Hrála roli roztomilé jižanské dámy, která se ocitla v úzkých. Chovala se s důstojnou rezervovaností, a to jí umožňovalo udržovat své oběti v uctivé vzdálenosti, ale přesto její chování nepostrádalo určitý půvab, který ve vzpomínkách yankeeovských důstojníků na paní Kennedyovou zanechal určitou dávku vřelosti.

Tato vřelost se Scarlett velice vyplácela – přesně jak s tím počítala. Mnoho důstojníků místní osádky, kteří netušili, jak dlouho budou muset sloužit v Atlantě, poslalo pro manželky a rodiny. Protože hotely a penziony byly přeplněny, stavěli si menší domy a stavební dříví rádi nakupovali u půvabné paní Kennedyové, která se k nim chovala zdvořileji než ostatní lidé z města. Přistěhovalcům a odrodilcům, kteří si za své čerstvě nabyté bohatství stavěli honosné domy, obchody a hotely, bylo příjemnější obchodovat s ní než s bývalými vojáky Konfederace, kteří jednali zdvořile, ale jejichž společensky chladná zdvořilost zraňovala víc než neskrývaná nenávist.

A tak, protože byla hezká a okouzlující a čas od času se dokázala tvářit úplně bezmocně a bezradně, stávali se s radostí stálými zákazníky jejího dřevařského podniku i Frankova obchodu, už z pocitu, že by měli pomáhat té dravé ženušce, která se zřejmě mohla spoléhat jen na manžela, který se příliš nesnažil. A Scarlett měla při pohledu na vzkvétající firmu pocit, že si yankeeovskými penězi zajišťuje dnešek, a yankeeovskými přáteli navíc i budoucnost.

Udržovat styky s yankeeovskými důstojníky v mezích, jaké si stanovila, bylo snazší, než si původně myslela, jelikož všichni měli z jižanských dam hrůzu, ale Scarlett brzy zjistila, že s jejich ženami bude mít potíž, jakou vůbec nepředvídala. Sama s yankeeovskými ženami styky nevyhledávala. Byla by se jim ráda vyhnula, ale nešlo to, jelikož důstojnické paničky si vzaly do hlavy, že se s ní seznámí samy. Byly nezřízeně zvědavé na Jih a Jižanky a Scarlett

jim poskytovala první příležitost, jak tuto zvědavost utišit. Ostatní atlantské ženy s nimi nechtěly nic mít a odmítaly se jim uklonit na pozdrav dokonce i v kostele, takže když obchodní jednání přivedla Scarlett až k nim do domu, připadalo jim to jako vyslyšení jejich modliteb. Když Scarlett sedávala v bryčce před domem nějakého Yankeeho a jednala s pánem domu o prodeji šindelů a trámů, často vyšla ven i manželka a zapojila se do debaty, nebo naléhala, aby Scarlett zašla na šálek čaje. Scarlett málokdy odmítla, ať jí podobný návrh připadal sebenevkusnější, jelikož vždycky doufala, že si najde vhodnou příležitost, jak taktně naznačit, že by dotyčná rodina měla začít nakupovat ve Frankově obchodě. Ale mnohokrát se přitom málem přestala ovládat, jelikož se jí manželky bezostyšně vyptávaly na osobní záležitosti a jelikož vůči všemu, co se týkalo Jihu, zaujímaly nadnesený a shovívavý postoj.

Yankeeovské ženy, přijímající *Chaloupku strýčka Toma* za zjevenou pravdu, jejíž platnost předčí jen bible, všechny do jedné chtěly slyšet o bloodhoundech, které každý Jižan choval, aby s nimi mohl štvát uprchlé otroky. A vůbec jí nevěřily, že za celý život viděla jediného bloodhounda, a to bylo malé, krotké zvířátko, a vůbec ne obrovská krvežíznivá obluda. Chtěly slyšet o děsných cejchovacích železech, jimiž plantážníci vpalovali značky do tváří svých otroků, o devítiocasých kočkách, jimiž je bičovali až k smrti, a také projevovaly podle Scarlettina názoru velmi odporný a nevychovaný zájem o konkubinát otroků. A tahle věc jí byla o to protivnější, že od příchodu yankeeovských vojáků do města podstatně stoupl počet narozených mulatů.

Každá jiná žena z Atlanty by na jejím místě už dávno pukla vzteky nad takovou zarytou nevědomostí, ale Scarlett se dokázala ovládnout. Pomáhalo jí, že v ní ty otázky probouzely spíš pohrdání než odpor. Koneckonců měla před sebou Yankee a od Yankeeů přece nikdo nic lepšího ani neočekával. A tak z ní urážky, jimiž Yankeejky, aniž by se zamyslely, zasypávaly její stav, její blízké i jejich morálku,

stékaly jako voda z husy a nezasáhly ji hlouběji, než aby v ní vyvolaly snadno skryté pohrdavé odfrknutí, dokud nedošlo k události, která ji rozzuřila k nepříčetnosti a ukázala jí, pokud to vůbec potřebovala ukázat, jak široká propast zeje mezi Severem a Jihem a jak zhola nemožné je ji překlenout.

Jednou odpoledne ji strejda Peter vezl domů kolem domu, v němž se tlačily rodiny tří důstojníků, kteří si stavěli vlastní domy a dříví nakoupili od Scarlett. Když míjela dům, všechny tři manželky stály na pěšince před vchodem a mávaly na ni, aby zastavila. Vyšly na ulici ke kočárovému nástupnímu schůdku a zdravily ji s takovým přízvukem, že si pokaždé, když jej uslyšela, musela opakovat, že by Yankeeům odpustila snad všechno kromě jejich hlasů.

„Vás mi poslal sám pánbůh, paní Kennedyová," hlaholila vysoká hubená žena z Maine. „Potřebuju se vás zeptat, jak se v tomhle zaostalém městě řeší určitá záležitost."

Scarlett spolkla urážku Atlanty s pohrdáním, jaké si zasloužila, a snažila se ze všech sil usmívat.

„A co byste ode mě chtěla slyšet?"

„Naše chůva, naše Bridget, se vrátila zpátky na Sever. Prohlásila, že už nezůstane ani den mezi, jak se vyjádřila, ‚těma négrama'. A z dětí se už brzy zblázním! Poraďte, jak si mám opatřit novou chůvu. Nevím, na koho se obrátit."

„To je přece jednoduché," odpověděla jí Scarlett a zasmála se. „Jestli se vám podaří sehnat nějakou černošku, která zrovna přišla z venkova a ještě ji nestačil zkazit Úřad pro osvobozené černochy, budete mít tu nejlepší ženskou k dětem, jakou hledáte. Stačí, když chvíli postojíte před svou brankou a zeptáte se všech černošek, které přijdou kolem, a určitě…"

Všechny tři ženy začaly křičet nevolí.

„Myslíte, že bych svěřila své děti nějaké negerské káče?" křičela žena z Maineu. „Já chci slušné irské děvče."

„Irské služebnictvo v Atlantě bohužel nenajdete," odpověděla jí Scarlett a z hlasu jí čišel chlad. „Osobně jsem bílého sluhu v životě neviděla a ani bych ho v domě nechtěla. A," neodpustila si náznak jízlivosti, „kromě toho vás musím ujistit, že černoši nejsou lidožrouti a člověk jim může klidně důvěřovat."

„Ale u všech všudy, to snad ne! Důvěřovat černochům! Já bych v domě nesnesla ani jednoho. Takový nápad!"

„Důvěřovala bych jim nanejvýš, pokud bych je měla na očích, ale svěřit jim do rukou vlastní malé děti…"

Scarlett si vybavila chůviny uzlovité laskavé ruce, upracované péčí o Ellen, o ni i malého Wadea. Co tyhle cizí ženské vědí o černošských rukou, o tom, jak milé a chlácholivé dokážou být a jak neomylně umějí uklidnit, pohladit nebo pochovat? Zasmála se a hned zase zmlkla.

„Připadá mi divné, že máte takové pocity, vždyť jste je všichni pořád chtěli osvobodit."

„Proboha, já ne, moje milá," zasmála se nahlas žena z Maine. „Vždyť já viděla prvního negra teprv minulý měsíc, když jsem přijela na Jih, a vůbec nemám zájem uvidět dalšího. Běhá mi z nich mráz po zádech. Nedůvěřovala bych ani jednomu…"

Scarlett už chvíli vnímala, že strejda Peter těžce dýchá, sedí nepřirozeně strnule a strnule hledí na koňské uši. Ale její pozornost upoutal ještě naléhavěji, když žena z Maine zničehonic zmlkla uprostřed věty, zasmála se a ukázala na něj svým společnicím.

„Podívejte, jak se ten starej negr nafukuje jako ropucha," hihňala se. „Vsadím se, že je to vaše stará hračka. Vy Jižani neumíte s negry zacházet. Až do smrti je jen kazíte."

Peter zadržel dech a vrásčité čelo se mu nakrabatilo, ale díval se upřeně před sebe. Za celý život mu žádný běloch neřekl, že je „negr". Ostatní černoši, to ano, ale běloch nikdy. A říkat, že by mu někdo nevěřil, a nazývat ho „starou hračkou", jeho, Petera, který byl odjakživa důstojnou oporou celé Hamiltonovy rodiny!

Scarlett spíš vycítila, než zahlédla, jak se mu černá brada začala chvět uraženou hrdostí, a okamžitě se jí zmocnil záchvat takové zuřivosti, že by nejraději vraždila. S chladným pohrdáním dokázala vyslechnout, jak tyto dámy podceňovaly armádu Konfederace, nevybíravě tupily Jeffa Davise a obviňovaly Jižany, že zabíjeli a mučili své otroky. Kdyby tím mohla získat obchodní výhody, klidně by snesla i urážky namířené proti vlastní slušnosti a počestnosti, ale když viděla, že svými hloupými poznámkami urazily starého věrného černocha, vzplála jako soudek střelného prachu, do kterého spadla jiskra. Chvíli upřeně hleděla na velkou jezdeckou pistoli, kterou měl Peter za pasem, a měla se co držet, aby ji nevytrhla, tak ji svrběly dlaně. Zasloužily by zabít, tyhle neomalené, tupé, nafoukané manželky dobyvatelů. Ale raději stiskla zuby, až jí naběhly lícní svaly, protože si vzpomněla, že ještě nepřišla doba, kdy bude Yankeeům moci otevřeně povědět, co si o nich myslí. Až někdy. Bůhví, že ano! Ale teď ještě ne.

„Strejda Peter patří k rodině," řekla důstojnickým paničkám a hlas se jí přitom třásl. „Přeji vám příjemné odpoledne. Jeď, Petere."

Peter přetáhl koně bičem tak nečekaně, že vyděšené zvíře prudce vyrazilo, a Scarlett odjíždějící v kymácející se bryčce ještě stačila zaslechnout, jak se žena z Maine zeptala nahlas, jako by nevěděla, co si má myslet o Scarlettině prohlášení: „Patří k rodině? Snad nemyslela, že je příbuzný? Vždyť je tak strašně černý."

„Čert aby je vzal! Měli by být vyhlazeni z povrchu zemského. Jestli jednou budu mít dost peněz, naplivám jim všem do obličeje. Já jim…"

Podívala se po Peterovi a spatřila, že mu po nose stéká jediná slzička. Okamžitě ji zaplavila vlna něžného soucitu a žalu nad jeho ponížením a začalo ji pálit v očích. Prožívala to stejně, jako by někdo byl nesmyslně krutý na malé dítě. Ty ženské ublížily strejdovi Peterovi – Peterovi, který se starým plukovníkem Hamiltonem prodělal mexickou válku, Peterovi, který držel svého pána v náručí, když umíral, který vychoval Melly i Charlese a pečoval o bezmocnou,

pošetilou Pittypat, „vochraňoval“ ji, když se uchýlila do bezpečí v Maconu, a „vopatřil“ koně, aby ji po kapitulaci mohl přivézt zpátky krajem, který zpustošila válka. A ony si teď řeknou, že by nevěřily negrům!

„Petere,“ promluvila na něj Scarlett a hlas se jí zlomil, když položila ruku na jeho hubenou paži. „Stydím se za tebe, že pláčeš. Copak ti na nich záleží? Vždyť jsou to jen prokletí Yankeeové!“

„Mluvily vo mě, jako dybysem byl ňákej mezek, kerej jim nerozumí – jako dybysem byl ňákej Afričan, kerej neví, vo čem je řeč,“ řekl Peter a ulevil si pořádně hlasitým odfrknutím. „A taky vo mě mluvily jako vo negrovi, a to eště žádnej bílej jakživ neuďál, a taky říkaly, že sem stará hračka a že se negrum nedá věřit! Mně že se nedá věřit! Dyž starej pan plukovník umíral, tak mně řek: ‚Petere! Ty se mně postaráš vo děti. Dej pozor na mladou slečinku Pittypat,‘ tak mně to řek, ‚páč vona má asi tolik rozumu jako luční kobylka.‘ A já na ní celý ty leta dávám bedlivej pozor…“

„Jen archanděl Gabriel by ji ochránil líp,“ chlácholila ho Scarlett. „Bez tebe bychom vůbec nemohli žít.“

„Sim, ano, děkuju pěkně, milospani. Já tohlencto vim a vy to taky víte, jenomže Yankeejove to neví a ani to nechtěj vědět. Jak se mohlo stát, že se nám míchej do našich věcí, slečno Scarlett? Dyť nám, co sme s Konfederací, vůbec nerozumějí.“

Scarlet neodpověděla, protože v ní ještě háral vztek, kterému se nemohla poddat, a protože si nesměla ulevit tím, že by těm Yankeejkám řekla pěkně od plic, co si myslí. Zbytek cesty domů oba mlčeli. Peter přestal pohrdavě odfrkovat a postupně ohrnul spodní ret, až mu znepokojivě trčel vpřed. Jeho nevole sílila, zatímco počáteční pocit urážky ustupoval.

Scarlett si v duchu říkala: Yankeeové jsou ale strašně divní! Ty ženské si zřejmě myslely, že když je strejda Peter černoch, tak asi nemá uši, kterými je slyší, a stejně křehké city, které je možné urazit zrovna tak jako jejich. Nevědí, že člověk musí s černochy zacházet

mírně jako s dětmi, musí jim říkat, co mají dělat, chválit je, pohladit i napomenout. Nerozumějí černochům ani vztahům mezi nimi a jejich bývalými pány. Ale přesto vybojovali válku, aby je osvobodili. A když je osvobodili, nechtějí s nimi mít nic společného, jenom je využívají k terorizování Jižanů. Nelíbí se jim, nedůvěřiví jim, nerozumějí jim, a přesto pořád hlasitě vykřikují, že Jižané neumějí s černochy vycházet.

Nedůvěřovat černochům! Scarlett jim důvěřovala mnohem víc než většině bělochů a v každém případě víc, než důvěřovala nějakému Yankeeovi. Černoši v sobě měli vlastnosti – věrnost, neúnavnost a lásku –, které nedokázaly zničit žádné třenice a které se nedaly koupit za žádné peníze. Vzpomněla si na hrstku věrných, kteří zůstali v Taře i přes hrozbu yankeeovského vpádu, ačkoli mohli utéct nebo se přidat k armádě Severu a žít si pěkně v pohodlí. Ale přesto zůstali. Scarlett myslela na Dilcey, která se dřela vedle ní na bavlníkových polích, na Porka riskujícího život při nočních návštěvách v kurnících sousedů, aby rodina měla co jíst, na chůvu, která s ní jela do Atlanty, aby jí zabránila udělat nějaký chybný krok. Myslela na služebnictvo sousedů, které zůstalo věrně po boku svých bílých pánů, ochraňovalo paní, když muži sloužili na frontě, hledalo s nimi útočiště před válečnými hrůzami, ošetřovalo raněné, pochovávalo mrtvé, utěšovalo pozůstalé po padlých a zemřelých, pracovalo, žebralo i kradlo, jen aby opatřilo trochu jídla na stůl. A i teď, přes všechny zázraky naslibované Úřadem pro osvobozené černochy, zůstávali tito černoši u svých bělochů a dřeli se mnohem víc než za časů otroctví. Ale Yankeeové takové věci nechápou a nikdy je nepochopí.

„Ale přesto tě osvobodili," řekla Peterovi nahlas.

„To ne, milospani! Mě teda nevosvobodili. Nikdy bysem nedovolil, aby mě vosvobodil takovej ksindl," zalykal se nevolí Peter. „Pořád patřím slečně Pitty, a až umřu, tak mě pochová na rodinným hřbitůvku Hamiltonovejch, kam patřím… Slečna bude zasejc celá bez sebe, až jí povim, jak ste těm Yankeejkám dovolila mě urážet."

„Nic takového jsem nedovolila!“ vykřikla vyděšeně Scarlett.

„Ale jo, slečno Scarlett,“ tvrdil Peter a ohrnul spodní ret ještě víc. „De vo to, že sme se ani jeden neměl zdržovat s těma Yankeejkama, takhle sme jim umožnili, aby mě urážely. Dybyste se s nima nebavila, neměly by příležitost zacházet se mnou jako s ňákym mezkem nebo Afričanem. A taky ste se mě nezastala.“

„A to zas ano!“ ohradila se Scarlett, které se dotkla Peterova kritika. „Copak jsem jim neřekla, že patříš k rodině?“

„To nebylo žádný zastání. To ste řekla jen pro pořádek,“ namítl Peter. „Slečno Scarlett, vy se nemáte co stýkat s Yankejema. Žádný dámy kromě vás to nedělaj. Slečna Pitty by si vo takovej ksindl ani nevotřela ty svý malý botičky. A taky se jí nebude líbit, až se doví, co vo mně tamty řikaly.“

Peterova slova se Scarlett dotkla hůř než veškeré připomínky a výhrady, jaké kdy slyšela od Franka, tetičky Pitty a všech sousedů, a to ji popudilo tak, že měla tisíc chutí popadnout starého negra za límec a zatřást s ním, až by mu cvakaly bezzubé dásně. Peter říkal pravdu, ale Scarlett se příčilo, že ji musí poslouchat od černocha, a ještě k tomu od domácího. Ztráta úcty v očích služebnictva byla nejhorším ponížením, jaké mohlo Jižana potkat.

„Prej stará hračka!“ bručel Peter. „Tak po tomhlectom mi slečna Pitty určitě nedovolí, abych vás vozil. To teda ne, milospani!“

„Tetička Pitty ti dovolí, abys mě vozil jako předtím,“ prohlásila Scarlett stroze, „a teď už o tom nechci nic slyšet.“

„Já budu mít něco se zádama,“ varoval ponuře Peter. „Zrovna teď mě v nich píchá, že se sotva udržim sedět rovně. Moje slečna mně nedovolí jezdit, dyž mě berou záda… Slečno Scarlett, nebude vám nic platný bejt zadobře s Yankeejema a bílým ksindlem, dyž vás zavrhnou vlastní lidi.“

Bylo to nejvýstižnější shrnutí její situace a Scarlett sice zuřila, ale musela zase mlčet. Jistě, dobyvatelé nezavrhovali ji ani její rodinu, ale sousedé ano. Věděla, co všechno se o ní po městě povídá.

A teď ji zavrhoval i Peter, a to tak dalece, že se s ní styděl ukázat na veřejnosti. To byla poslední kapka.

Až do té doby si z veřejného mínění nic nedělala; nic si z něj nedělala, a navíc jím i trochu pohrdala. Ale Peterova slova v ní probudila palčivý vzdor, zahnala ji do kouta a vyvolala v ní nečekaný odpor vůči sousedům, kteří jí začínali být protivní stejně jako Yankeeové.

Co je jim do toho, co dělám? ptala se v duchu. Asi si myslí, že mě bůhvíjak baví stýkat se s Yankeei nebo dřít na poli jako nádeník. Všechno mi jen ztěžujou. Ale mně je jedno, co si myslí. Nebudu se s nimi zdržovat. Teď si to nemůžu dovolit. Ale jednou – jednou…

Ach, jednou! Až se zase dopracuje jistoty, tak se pohodlně usadí, složí ruce do klína a bude velká dáma, jako bývala Ellen. Bude bezbranná a zabezpečená, jak se na dámu sluší, a pak ji nikdo nebude zavrhovat. Ach, v jak velkém stylu bude žít, až se zase domůže peněz! Pak si bude moci dovolit být laskavá, ušlechtilá, jako bývala Ellen, a brát ohledy na ostatní lidi i na to, co se sluší. Nebude ve dne v noci sužována strachem a život začne být klidný a neuspěchaný. Bude mít čas hrát si se svými dětmi a poslouchat, jak je chůvy učí. Budou dlouhá teplá odpoledne, kdy ji budou navštěvovat dámy, a ona bude uprostřed šustění taftových spodniček a rytmicky drsného praskání palmetových vějířů podávat odpolední čaj s delikátními sendviči a dorty a přitom se bude s dámami oddávat celé hodiny líně plynoucímu probírání sousedských a rodinných záležitostí. A bude velice hodná na všechny, kteří se budou trápit, bude nosit košíky jídla chudým a polévku a ovocný rosol nemocným a méně šťastné bude vozit ve své nádherné ekvipáži, aby se „provětrali“. Bude dáma v pravém smyslu slova, jaké bývaly na Jihu a jakou bývala její matka. A pak ji budou všichni milovat, jako milovali Ellen, a budou o ní říkat, jak je nesobecká, a budou ji nazývat vtělením štědrosti.

Radost z těchto myšlenek na budoucnost si nedala kazit tím, že by si v nejmenším uvědomila, že vůbec netouží být nesobecká, dobročinná ani laskavá. Toužila výhradně po tom, aby se o ní říkalo,

že je taková. Ale oka v síti jejích mozkových závitů byla příliš veliká a hrubá, aby dokázala zachytit tak jemné rozdíly. Stačilo jí vědomí, že jednou, až bude mít peníze, ji všichni budou obdivovat.

Jednou! Ale ne teď. Ne teď, ať si o ní říká, kdo chce, co chce. Teď není čas být velkou dámou.

Peter dodržel slovo. Tetička Pitty se dostala do toho svého stavu a Peterovy potíže se zády se do rána zhoršily natolik, že už nikdy nevyjel s bryčkou. Od té chvíle ji Scarlett musela řídit sama a mozoly, které se pomalu začínaly ztrácet, jí znovu začaly hyzdit dlaně.

Tak přešly jarní měsíce a chladné dubnové deště ustoupily teplému voňavému počasí zelenajícího se května. Týdny plynuly, plné práce a starostí a potíží postupujícího těhotenství, staří přátelé se chovali čím dál chladněji a rodina čím dál laskavěji, s čím dál protivnějším doprošováním a čím dál hlubší slepotou vůči jejím vnitřním pohnutkám. V těchto dnech, naplněných úzkostí a zápasem, měla Scarlett nablízku jen jediného spolehlivého a chápajícího člověka a tím byl Rhett Butler. Bylo zvláštní, že se jí v tomto světle jevil na celém světě právě on, jelikož byl nestálý jako rtuť a zvrácený jako démon, který zrovna vyletěl ze své díry. Ale projevoval jí soucit, něco, co v životě od nikoho nezažila a co právě od něho vůbec nečekala.

Často odjížděl z města na záhadné cesty do New Orleansu, o nichž nikdy nic neříkal, ale které, jak si byla s nejasným náznakem žárlivosti jista, měly něco společného s nějakou ženou – nebo se ženami. Ale když ji strejda Peter odmítl vozit, Rhett se zdržoval v Atlantě na delší a delší období.

Během svých pobytů ve městě trávil většinu času hazardními hrami v místnostech nad saloonem *U Dívky své doby* nebo v baru Belle Watlingové, kul tam se zámožnějšími Yankeei a přivandrovalci plány na velké podniky, na nichž by se dalo zbohatnout, a občané Atlanty jím za to pohrdali ještě víc než jeho kumpány. V tetiččině domě se teď neukazoval, zřejmě z ohledů na Franka

a Pitty, kteří by určitě byli pobouřeni pánskou návštěvou v době, kdy je Scarlett v jiném stavu. Ale Scarlett se s ním setkávala skoro denně, pokaždé náhodou. Občas dohnal na koni její bryčku, když projížděla opuštěnými úseky Broskvoňové nebo Decaturské cesty, vedoucími k oběma pilám. Pokaždé přitáhl koni uzdu a dal se s ní do řeči a někdy přivázal koně za bryčku, sedl si na kozlík a vozil Scarlett po zákaznících. V těchto dnech se unavila snáz, než jí bylo milé přiznat, a tak byla pokaždé ráda, i když to neříkala nahlas, když se chopil otěží. Rhett ji opustil vždycky dřív, než dojeli zpátky do města, ale celá Atlanta o jejich setkáních stejně věděla, a tak mohly klepny do dlouhého seznamu Scarlettiných prohřešků proti veřejné mravopočestnosti připsat novou položku.

Scarlett občas vrtalo hlavou, jestli jsou jejich setkání opravdu jen dílem náhody. Jak týdny plynuly, setkání byla čím dál častější a ve městě vzrůstalo napětí vyvolané násilnickým vystupováním černochů. Ale proč by ji vyhledával zrovna teď, kdy vypadá úplně nejhůř? Určitě s ní teď neměl žádné úmysly, pokud je vůbec někdy měl, a Scarlett začínala pochybovat i o tom. Už několik měsíců nezažertoval o trapné scéně, která se mezi nimi odehrála v yankeeovském vězení. Vůbec se nezmínil o Ashleym ani o její lásce k němu, a také si odpustil drsné a nevychované poznámky, že „po ní touží". Scarlett si říkala, že nejlepší je nešťourat do vosího hnízda, a tak od Rhetta nevyžadovala vysvětlení, proč se s ní tak často setkává. A nakonec si řekla, že kromě hazardu stejně nemá co dělat a kromě toho má v Atlantě mezi slušnými lidmi tak málo přátel, že vyhledává její společnost prostě proto, že nemá nikoho jiného.

Ať ji Rhett vyhledával, proč chtěl, Scarlett byla jeho společnost nanejvýš příjemná. Trpělivě poslouchal její nářky nad ztracenými zákazníky a vysokými dluhy, nad podvody pana Johnsona i nad Hughovou neschopností. Tleskal jejím triumfům, kterým se Frank jen ze slušnosti pousmál a Pitty je komentovala výkřikem „Panebože!" a div přitom neomdlela. Scarlett si byla jista, že jí často přihrává

různé obchody, jelikož věděla, že se důvěrně zná se všemi bohatými Yankeei a přivandrovalci, ale Rhett jakoukoli pomoc popíral. Věděla, jaký je, a nikdy mu nedůvěřovala, ale přesto se jí pokaždé zlepšila nálada, když zahlédla, jak na svém mohutném černém koni vyjíždí ze zatáčky zastíněné stromy. Když si sedl do bryčky, vzal od ní opratě a pronesl nějakou impertinentní poznámku, připadala si zase mladá, veselá a přitažlivá, přestože ji trápily starosti i narůstající obvod pasu. Mohla s ním hovořit prakticky o všem, aniž se musela namáhat tajit své skutečné pohnutky a názory, a nikdy jí nedošla témata hovoru jako s Frankem, a když už měla být upřímná sama k sobě, ani s Ashleym. Ale při rozmluvách s Ashleym se samozřejmě kvůli ohledům na mravopočestnost nedalo mluvit o tolika věcech, že už kvůli nim nedošlo ani na řeči o jiných záležitostech. Mít takového přítele, jako byl Rhett, jí přinášelo velkou útěchu, zvlášť když se z nevysvětlitelných důvodů rozhodl chovat se k ní slušně. Opravdu velkou útěchu, jelikož v těch dnech měla tak málo přátel.

„Rhette," obořila se na něj s otázkou krátce po ultimátu strejdy Petera, „proč se mnou celé město jedná s takovým pohrdáním a proč o mně vedou takové řeči? Není ani třeba se ptát, o čem mluví hůř, jestli o mně, nebo o přivandrovalcích! Vždyť si pořád hledím svého a neudělala jsem nic zlého a…"

„Jestli jste neudělala nic zlého, tak jen proto, že jste zatím neměla příležitost, a město to nějak záhadně tuší."

„Prosím vás, mluvte vážně! Lezou mi strašně na nervy. Vždyť se snažím vydělat jen trošku peněz a…"

„Vždyť se snažíte jen trošku odlišovat od ostatních žen a docela se vám to daří. Už jsem vám mnohokrát říkal, že právě tenhle hřích se neodpouští v žádné společnosti. Jakmile se někdo začne odlišovat, je s ním konec! Scarlett, vždyť už jen úspěch, kterého jste dosáhla s pilou, je urážkou pro všechny neúspěšné muže. Pamatujte si, dobře vychovaná žena má sedět hezky doma a nemá vědět nic o tomhle kypícím, brutálním světě."

„Ale kdybych zůstala doma, už bych dávno neměla domov ani střechu nad hlavou."

„A z toho vyplývá, že jste měla zemřít s hrdostí, jak se sluší na dámu."

„Tydlifidli! Ale podívejte se na paní Merriwetherovou. Prodává koláče Yankeeům a to je přece horší než vést pilu a paní Elsingová šije na výdělek a má doma nájemníky na byt a stravu a Fanny maluje ty strašné porcelánové serepetičky, které sice nikdo nechce, ale přesto je všichni kupují, aby jí pomohli, a…"

„Ale vy nic nechápete, drahoušku. Nedosáhly úspěchu, a proto neurážejí vznětlivou jižanskou pýchu svých mužských příbuzných. Muži mohou pořád říkat: ‚Chudinky hloupé, jak se snaží! No tak ať si spánembohem myslí, že někomu pomáhají!' A kromě toho, dámám, o nichž jste se zmínila, se vůbec nelíbí, že musí pracovat. Dávají najevo, že to budou dělat jen do té doby, dokud se nenajde muž, který jim uleví od břemen, jež se nehodí pro ženská bedra. Ale vy nezastíráte, že vás baví pracovat, ani že nehodláte připustit, aby se o vaše obchody za vás staral nějaký muž, a proto vás taky nikdo nemůže litovat. A tohle vám Atlanta nikdy neodpustí. Litovat lidi je přece tak příjemné."

„Škoda, že nemůžete mluvit vážně, aspoň občas!"

„Už jste slyšela tohle orientální přísloví: ‚Psi štěkají, ale karavana jde dál'? Nechte je klidně štěkat, Scarlett. Bojím se, že vaši karavanu nezastaví nic na světě."

„Ale proč jim vadí, že si chci vydělat trošku peněz?"

„Člověk nemůže mít všechno, Scarlett. Buď budete vydělávat peníze neženským způsobem, jakým to momentálně děláte, a pak budete narážet na chladné přijetí, anebo budete chudá a ušlechtilá, a pak budete mít spoustu přátel. Vybrala jste si sama."

„Chudá nebudu," vyhrkla rychle. „Ale – vybrala jsem si přece dobře, že?"

„Jestli vám nejvíc ze všeho záleží na penězích."

„Ovšem, peníze chci nejvíc ze všeho na světě."

„Tak jste si vlastně ani nemohla vybrat. Ale musíte za to zaplatit, jako vždycky. Za podobné rozhodnutí se platí osamělostí."

Tím jí na okamžik vyrazil dech. Měl pravdu. Když se nad jeho slovy pořádně zamyslela, připadala si trochu osamělá – stýskalo se jí po ženské společnosti. Když se jí za války zmocnila smutná nálada, mohla jet na návštěvu k Ellen. A po Ellenině smrti měla vždycky Melanii, ačkoli spolu neměly nic společného kromě dřiny v Taře. Teď neměla nikoho, protože pojem, jaký měla ze života tetička Pitty, se omezoval na úzký okruh sousedských klepů.

„Myslím – myslím," soukala ze sebe váhavě Scarlett, „že jsem byla vždycky osamělá, pokud jde o přítelkyně. Atlantské dámy mě nemají v lásce, ale příčinou není jen to, že pracuju. Jsem jim prostě protivná. Kromě matky mě nikdy žádná žena neměla ráda. Dokonce ani vlastní sestry. Nevím proč, ale už před válkou, už než jsem si vzala Charlieho, neschvalovaly dámy nic z toho, co jsem udělala…"

„Zapomínáte na paní Wilkesovou," přerušil ji Rhett a v očích se mu zlomyslně blýsklo. „Ta vám bez výhrad schvalovala všechno. Dokonce bych se odvážil tvrdit, že by schvalovala cokoli, co byste udělala, samozřejmě kromě vraždy."

Scarlett si pochmurně pomyslela: Schválila mi i tu vraždu, a nahlas se pohrdavě zasmála.

„Ach, copak Melly!" povzdechla si a pak lítostivě dodala: „Určitě mi neslouží ke cti, že Melly je jediná žena, která schvaluje, co dělám, jelikož má asi tolik rozumu jako slepice. Kdyby měla aspoň trochu zdravého rozumu…" Scarlett se zmateně zarazila.

„Kdyby měla aspoň trochu zdravého rozumu, uvědomila by si pár věcí, které by nemohla schvalovat," dokončil za ni větu Rhett. „Ale o těch víte samozřejmě víc než já."

„Čert aby vzal vaši paměť i vaši nevychovanost!"

„Vaši hrubost, kterou jsem si nezasloužil, přejdu, jak se sluší, mlčením a raději se vrátím k původnímu tématu. Musíte se v této

záležitosti rozhodnout. Jestli se budete odlišovat, budete izolována nejen od lidí vašeho věku, ale i od pokolení svých rodičů a pokolení svých dětí. Nikdy vás nepochopí a budou šokováni, ať uděláte cokoli. Ale prarodiče by na vás zřejmě byli hrdí a říkali by nahlas: ‚Ta je celá po nás,' a vlastní pravnoučata budou závistivě vzdychat a říkat: ‚Ta naše babička ale musela být prima číslo!' a budou se vás snažit napodobovat."

Scarlett se pobaveně zasmála.

„Někdy trefíte hřebíček rovnou na hlavičku! Měla jsem přece babičku Robillardovou. Chůva mi ji otloukala o hlavu pokaždé, jak jsem zazlobila. Babička byla studená jako rampouch a byla strašně přísná na chování u sebe i u ostatních, ale byla třikrát vdaná, došlo kvůli ní ke spoustě soubojů, malovala se růží a nosila příšerně hluboké dekolty a nic – totiž, ehm – moc málo prádla pod šaty."

„A vy jste ji nesmírně obdivovala, přestože jste se snažila být jako vaše matka! Já zas měl dědečka z otcovy strany, a to byl pirát."

„Ale to snad ne! Takový, co nutil zajatce, aby přešli po prkně a sami skočili do moře?"

„Odvažuji se tvrdit, že je takhle nechal přejít prkno, když mu z toho káply nějaké peníze. V každém případě vydělal tolik, že mohl zanechat mému otci slušný majetek. Ale rodina se o něm vždycky vyjadřovala opatrně jako o ‚námořním kapitánovi'. Zabili ho v hospodské rvačce, ještě než jsem se narodil. Jeho smrt, jak snad ani nemusím zdůrazňovat, přinesla potomkům značnou úlevu, jelikož starý pán býval většinu času opilý, a když byl takhle pod párou, rád zapomínal, že je vlastně námořní kapitán na odpočinku a místo toho o sobě vyprávěl věci, při nichž vstávaly potomkům vlasy hrůzou. Ale já ho obdivoval a snažil jsem se ho napodobovat mnohem víc než otec, jelikož to je příjemný pán oplývající ctihodnými zvyky a zbožnými průpovídkami – tak vidíte, jak to chodí. Jsem si jist, že vaše děti nebudou vaše chování schvalovat o nic víc, než paní Merriwetherová s paní Elsingovou a všemi jim podobnými schvalují

vaše nynější činy. Vaše děti pravděpodobně budou změkčilé, rozmazlené bytosti, jak to u potomků těžce zkoušených silných povah bývá. A vy sama je asi zkazíte ještě víc, jelikož si jako každá matka řeknete, že je musíte uchránit všech strádání, která dolehla na vás. A to je zásadní omyl. Strádání lidi buď zocelí, anebo zlomí. Takže souhlasu se dočkáte až od vnoučat."

„Zajímalo by mě, jací naši vnukové budou!"

„Chcete snad naznačit tím ‚naši', že my dva budeme mít společná vnoučata? Že se nestydíte, paní Kennedyová!"

Scarlett, která si uvědomila, že se přeřekla, prudce zrudla. Nestyděla se jen kvůli jeho žertovnému výroku, ale náhle si uvědomila, jak se zakulacuje v pase. Dosud se ani jeden nezmínil o jejím stavu a Scarlett byla v Rhettově přítomnosti pokaždé zabalena do houně až po ramena, dokonce i v horkých dnech, a jako všechny ženy se utěšovala vírou, že na ní není nic vidět, když je takhle přikrytá, ale teď se jí zmocnil prudký záchvat vzteku, že musí být v takovém stavu a Rhett o něm musí vědět.

„Vystupte z mé bryčky, vy sprosťáku," obořila se na Rhetta třesoucím se hlasem.

„Nic takového ode mě nečekejte," odpověděl klidně. „Než dojedete domů, bude už tma, a co by kamenem dohodil, je ten tábor negrů, kteří žijou ve stanech a všelijakých chajdách, a říká se, že jsou to pěkní darebáci, tak nevím, proč byste měla vznětlivému Kukluxklanu poskytovat záminku, aby se dnes večer musel oblékat do svých nočních hábitů a byl nucen vyrazit na koních do akce."

„Vylezte!" vykřikla Scarlett, pokusila se mu vytrhnout opratě, ale najednou se jí udělalo špatně. Rhett okamžitě zastavil, podal jí dva čisté kapesníky a se značnou obratností jí podržel hlavu přes okraj bryčky. Podvečerní slunce, vysílající šikmé paprsky nízko nad korunami stromů obalených čerstvou zelení, se s ní na okamžik zatočilo ve zlatozeleném víru. Když záchvat nevolnosti pominul, Scarlett si položila hlavu do dlaní a rozplakala se z čirého zoufalství.

Nejenže zvracela před mužem – což samo o sobě byla jedna z nejhorších věcí, jaké mohly ženu postihnout –, ale ještě tím určitě prozradila ponižující skutečnost, že je těhotná. Měla pocit, že se mu už nikdy nebude moci podívat do očí. A tohle se jí muselo stát zrovna před Rhettem, před mužem, který nemá sebemenší úctu k ženám! Scarlett plakala a čekala, že od Rhetta uslyší nějakou drsnou a posměšnou poznámku, na kterou nedokáže do smrti zapomenout.

„Nebuďte blázínek," napomenul ji tiše. „Jestli se stydíte a pláčete kvůli tomuhle, tak jste opravdu blázínek. No tak, Scarlett, nebuďte jako malá. Přece víte, že nejsem slepý a musel jsem si všimnout vašeho těhotenství."

Ohromeným tónem vydechla: „Ach!" a křečovitě si přitiskla prsty ke zrudlému obličeji. Už z toho slova se jí zmocňovala hrůza. Frank se o jejím těhotenství vždycky stydlivě zmiňoval jako o „jejím stavu", Gerald měl ve zvyku ohleduplně říkat „bude mít rodinu", pokud se o takových věcech musel nutně bavit, a dámy v podobných případech ušlechtile švitořily, že „se čekají".

„Byla jste malá hloupá holčička, jestli jste si myslela, že jsem nic nepoznal, protože jste se div neudusila pod tlustou kočárovou houní. Samozřejmě jsem to hned poznal. Proč myslíte, že bych jinak…"

Zničehonic se zarazil uprostřed věty a rozhostilo se ticho. Rhett uchopil opratě a mlaskl na koně. Tiše mluvil dál, a jelikož jí jeho protahované samohlásky zněly příjemně v uších, pomalu se jí začínala vracet barva do obličeje zabořeného do dlaní.

„Netušil jsem, že to pro vás bude takový otřes, Scarlett. Předpokládal jsem, že jste rozumná bytost, ale zklamala jste mě. Je vůbec možné, abyste měla v těle ještě nějakou cudnost? Obávám se, že se nechovám jako gentleman, když o tom mluvím. A vím jistě, že nejsem gentleman, jelikož mě těhotné ženy nepřivádějí do rozpaků, jak by se slušelo. Považuju za docela dobře možné jednat s nimi jako s normálními bytostmi a pořád se nedívat na zem, do nebe nebo kamkoli, jenom ne na jejich pas – a přitom si je prohlížet těmi

pokryteckými kradmými pohledy, které mi odjakživa připadají jako vrchol neslušnosti. Proč bych to měl dělat? Vždyť je to naprosto normální stav. Evropané jsou mnohem rozumnější než my. Gratulují ženě, která čeká dítě, k očekávanému mateřství. Já osobně bych nebyl pro to, abychom zacházeli tak daleko, ale přesto jejich přístup považuju za rozumnější než naše pokusy tvářit se, jako že se nic neděje. Je to přece normální stav a ženy by se jím měly pyšnit, místo aby se skrývaly za zavřenými dveřmi, jako by spáchaly nějaký zločin."

„Pyšnit se!" vykřikla Scarlett přidušeným hlasem. „Pyšnit se tímhle – uf!"

„Copak nejste pyšná, že budete mít dítě?"

„Ach, proboha, ne! Já – já děti nenávidím!"

„Myslíte – Frankovo dítě?"

„Ne – nezáleží mi na tom, čí je."

Z toho nového přeřeknutí se jí dělalo zase chvíli špatně, ale Rhett mluvil klidně dál, jako by si ničeho nevšiml.

„Tak to jsme každý jiný. Já mám malé děti rád."

„Vy že je máte rád?" vykřikla Scarlett, zvedla hlavu a podívala se po něm tak překvapeně nad slovy, která právě vyřkl, že úplně zapomněla na trapnost své situace. „Jste strašně prolhaný!"

„Mám rád malé děti i větší, dokud nezačnou dorůstat a přejímat od dospělých jejich způsob myšlení a jejich schopnost lhát, podvádět a chovat se sprostě. Tohle pro vás nemůže být novinka. Víte, že mám moc rád Wadea Hamptona, přestože to není chlapec, jak se patří."

Ale vždyť má pravdu, napadlo v náhlém údivu Scarlett. Opravdu se choval, jako by ho bavilo hrát si s Wadem, a často mu nosil dárky.

„Když už jsme jednou vytáhli tu děsnou záležitost na světlo boží a vy jste přiznala, že v nedaleké budoucnosti čekáte dítě, řeknu vám něco, co vám chci říct už několik týdnů – a jsou to dvě věci. Za prvé, že je nebezpečné, abyste jezdila v bryčce bez doprovodu. Sama to

víte. Byla jste mnohokrát varována. A když už vám osobně nezáleží na tom, jestli budete znásilněna nebo ne, měla byste zvážit možné důsledky. Vinou své paličatosti se můžete octnout v situaci, kdy vašim statečným spoluobčanům z města nezbyde než vás pomstít a pověsit pár negrů. Ale tím na sebe přivolají pomstu Yankeeů a někdo si to zřejmě odskáče na šibenici. Copak vás nikdy nenapadlo, že jedním z důvodů, proč vás dámy nemají rády, je, že byste svým chováním mohla přivést hlavy jejich synů a manželů do oprátky? A navíc, jestli Kukluxklan zatočí s mnoha dalšími negry, Yankeeové zavedou v Atlantě takový režim, že nám i Sherman bude připadat jako andílek. Vím, o čem mluvím, protože jsem s Yankeei jedna ruka. Stydím se to přiznat, ale považují mě za vlastního a mluví přede mnou otevřeně. Hodlají vykořenit Kukluxklan, i kdyby měli znovu vypálit celé město a pověsit všechny muže nad deset let. To by se vás dotklo, Scarlett. Možná že byste přišla o peníze. A nikdo neví, kde by se takový prérijní požár zastavil, když už by jednou začal. Konfiskace majetku, vyšší daně, pokuty podezřelým ženám – to všechno jsem je slyšel navrhovat. Členové Kukluxklanu…“

„Znáte nějaké členy Kukluxklanu? Je Tommy Wellburn nebo Hugh nebo…“

Rhett netrpělivě pokrčil rameny.

„Jak bych je mohl znát? Jsem přece renegát, přeběhlík, odrodilec. Myslíte, že bych je za těchto okolností mohl znát? Ale znám lidi, které Yankeeové podezírají, a stačí, aby udělali jediný chybný krok, a mají oprátku na krku. Vím, že by vám nevadilo, kdybyste přivedla sousedy na šibenici, ale jsem přesvědčen, že by vám vadilo, kdybyste přišla o své pily. Vidím, že se tváříte paličatě, jelikož mi nevěříte a má slova padají na neúrodnou půdu. Takže vám můžu říct jen jedno – mějte tu svou pistoli pokaždé po ruce – a když budu ve městě, budu se snažit být vám vždycky k dispozici a budu vás vozit.“

„Rhette, vy opravdu – chcete mě opravdu jen chránit, když…“

„Ovšem, moje milá, má vyhlášená rytířskost mě nutí, abych vám poskytoval ochranu.“ V černých očích se mu začalo výsměšně blýskat a z obličeje mu zmizely všechny známky serióznosti. „A ptáte se proč? Protože vás opravdu vážně miluji, paní Kennedyová. Ano, slyšíte dobře, mlčky a na dálku jsem po vás toužil, žíznil a prahl, ale jelikož jsem počestný muž, stejně jako pan Ashley Wilkes, všechno jsem před vámi skrýval. Bohužel jste si vzala Franka a čest mi dosud bránila, abych se vám svěřil. Ale jako čest pana Wilkese občas dostane trhliny, dostává je teď i má a já se vám vyznávám ze svých tajných citů a…“

„Ach, proboha, buďte zticha!“ skočila mu do řeči Scarlett, otrávená jako vždycky, kdy způsobil, že si připadala jako namyšlená husa, a protože si nepřála, aby se Ashley a jeho čest staly tématem dalšího hovoru. „Co byla ta druhá věc, kterou jste mi chtěl říct?“

„Cože! Vy si klidně změníte téma hovoru, když před vámi obnažuji své rozdrásané, leč milující srdce? Ale chtěl jsem vám říct ještě tohle.“ Výsměšné blýskání v očích zhaslo a obličej se mu zachmuřil a zvážněl.

„Přeju si, abyste něco udělala s tímhle koněm. Je paličatý a tvrdohubý, jako by měl hubu ze železa. Určitě vás musí unavovat s ním jezdit, nemám pravdu? A kdyby ho napadlo se splašit, asi byste ho nezvládla. A kdyby se bryčka i s vámi převrhla do příkopu, mohla byste být mrtvá i s dítětem. Měla byste si opatřit nejtěžší udidlo, jaké seženete, nebo mi dovolte, abych vám ho vyměnil za nějakého mírnějšího a míň tvrdohubého.“

Scarlett se mu podívala do neproniknutelného, hladkého obličeje a najednou z ní spadla všechna podrážděnost, stejně jako ji po rozhovoru o jejím těhotenství opustil trapný pocit. Rhett byl před chvilkou moc hodný a uklidnil ji, zrovna když by byla nejraději umřela. A teď byl ještě hodnější a bylo od něj moc hezké, že si dělal starost kvůli koni. Scarlett mu byla vděčná a v duchu se ptala, proč nemůže být pořád takový.

„Kůň se opravdu těžko řídí," přiznala pokorně. „Někdy mě bolí celou noc ruce až nahoru, jak musím tahat vší silou za opratě. Udělejte s ním, co uznáte za vhodné, Rhette."

V očích se mu zlomyslně zajiskřilo.

„Promluvila jste velmi roztomile a žensky, paní Kennedyová. Vůbec ne tím svým obvyklým pánovitým tónem. Vidím, že stačí vzít vás pořádně do ruky, a udělám z vás vinoucí se břečťan."

Scarlett se zamračila a znovu do ní vjel vztek.

„Tentokrát vystoupíte z mé bryčky, nebo vás přetáhnu bičem. Nechápu, jak se s vámi můžu zdržovat – a proč se snažím být na vás milá. Neumíte se vůbec chovat. Nemáte v těle špetku slušnosti. Jste jen obyčejný… Ale co – vystupte. Myslím to vážně."

Ale když Rhett slezl, odvázal svého koně od zadního opěradla bryčky, zůstal stát na šeřící se cestě a utrápeně se na ni usmíval, neovládla se, a když odjížděla, usmála se na něj taky.

Jistě, byl hrubý, lstivý a bylo lépe si s ním nic nezačínat a člověk nikdy nevěděl, zda nepromění tupou zbraň, kterou mu v nestřeženém okamžiku svěřil do rukou, v nejostřejší čepel. Ale koneckonců působil povzbudivě jako – proč to nepřiznat – jako potají vypitá sklenice brandy!

Během posledních měsíců Scarlett poznala, k čemu všemu se brandy hodí. Když se vracívala k večeru, celá promoklá a polámaná po dlouhých hodinách prosezených v bryčce, drželo ji jen pomyšlení na láhev zamčenou v horní zásuvce psacího stolu, která ji bezpečně skrývala před chůviným pátravým pohledem. Doktora Meadea nenapadlo, aby ji varoval, že žena v jejím stavu nemá pít, jelikož mu v životě nepřišlo na mysl, že by slušná žena mohla pít něco silnějšího než muškátové víno. Samozřejmě s výjimkou sklenice šampaňského na svatbě a horkého punče, je-li upoutána na lůžko se silným nachlazením. Samozřejmě že se vyskytlo pár nešťastnic, které pily a přivolaly tím na své rodiny věčnou hanbu, stejně jako se našly ženy, které se zbláznily, rozvedly nebo byly jako slečna Susan

B. Anthonyová, která tvrdila, že by ženy měly mít volební právo. Ale ať doktor Meade odsuzoval Scarlettino chování sebevíc, ve snu by ho nenapadlo, že by mohla pít.

Scarlett přišla na to, že jí sklenička brandy před večeří udělá nesmírně dobře, a stačilo rozžvýkat pár zrnek kávy nebo si vyklokta kolínskou, a nikdo necítil, že by z ní táhl alkohol. Proč měli lidé tak hloupé názory na pití žen, když se muži mohli opíjet, a také se opravdu opíjeli do němoty, kdykoli se jim zachtělo? Někdy, když vedle ní v posteli chrápal Frank a ona se převalovala z boku na bok a nemohla usnout strachem z chudoby, hrůzou z Yankeeů, steskem po Taře a touhou po Ashleym, si říkala, že by se – nebýt láhve brandy – určitě zbláznila. A když se jí v žilách pomalu rozlilo příjemné, známé teploučko, trápení se pomalu začínala ztrácet. Po třech skleničkách si pokaždé mohla s klidem říkat: Na tyhle věci budu myslet až zítra, až je budu líp snášet.

Ale přicházely i noci, kdy ani brandy nedokázala utišit bolest v jejím srdci, bolest, která přehlušovala dokonce i strach, že by mohla přijít o pily, bolest, kterou jí působila touha vidět zase Taru. Atlanta plná hluku, nových domů, neznámých obličejů, úzkých uliček ucpaných koňmi, vozy a spěchajícími davy ji občas dusila. Milovala Atlantu, ale – ach, jak se jí stýskalo po nádherném klidu a venkovském míru v Taře, po rudých polích a temných borovicích kolem nich! Ach, být zpátky v Taře, ať by žila sebekrušněji! A být nablízku Ashleymu, jen se s ním vídat, slyšet jeho hlas, mít oporu ve vědomí, že ji miluje! Každý Melaniin dopis oznamující, že se jim daří dobře, každý stručný lístek od Willa oznamující, jak orají a sázejí nebo jak roste bavlna, v ní znovu probouzel touhu vrátit se zpátky domů.

Pojedu domů v červnu. Pak už tady nebudu nic platná. Pojedu domů na pár měsíců, říkala si v duchu, a srdce jí pokaždé poskočilo. A v červnu opravdu domů odjela, ale ne jak si původně představovala, jelikož začátkem měsíce přišla od Willa stručná zpráva, že zemřel Gerald.

Kapitola 39

Vlak měl velké zpoždění, a když Scarlett vystoupila v Jonesboro, nad krajem se zrovna snášel dlouhý, sytě modrý červnový soumrak. V obchodech a domech, které zůstaly v městečku neporušeny, se rozsvěcovala žlutá světýlka lamp, ale bylo jich málo. Mezi domy na hlavní ulici zely široké prázdné pruhy na místech, kde stávala rozstřílená nebo vypálená obydlí. Mlčky a ponuře na ni civěly trosky domů se střechami proděravělými dělostřeleckými granáty a s napůl rozbořenými stěnami. Před dřevěnou stříškou Bullardova obchodu bylo uvázáno pár jezdeckých koní a spřežení mezků. Zaprášená rudá cesta byla pustá a liduprázdná a jediné zvuky, jaké bylo v celém městečku slyšet, bylo sem tam nějaké zavýsknutí a trocha opilého smíchu, které se nesly nehybným vzduchem soumraku ze saloonu na vzdáleném konci ulice.

Nádraží, vypálené za bitvy koncem války, nebylo ještě obnoveno a jedinou chabou ochranu poskytoval dřevěný přístřešek beze stěn, zcela vystavený rozmarům počasí. Scarlett zašla pod stříšku a posadila se na jeden z prázdných sudů, které zřejmě měly nahradit lavice. Rozhlédla se po ulici a hledala očima Willa Benteena. Měl jí přijet naproti. Mělo ho napadnout, že Scarlett přijede prvním vlakem, jakmile dostane jeho stručnou zprávu, že Gerald zemřel.

Přijela v takovém spěchu, že si ve svém malém plátěném vaku vezla jen noční košili s kartáčkem na zuby, a jinak si nevzala nic, ani rezervní prádlo. V těsných černých šatech, vypůjčených od paní Meadeové, protože neměla čas na pořizování vlastního smutku, se necítila dobře. Paní Meadeová byla teď hubená a Scarlettino těhotenství značně pokročilo, takže se v šatech cítila dvojnásob nesvá. Ani smutek nad Geraldovou smrtí v ní nepřehlušil nepříjemný pocit z toho, jak vypadá, a celá znechucená se podívala na

své kynoucí tělo. Postavu měla úplně zničenou a obličej i kotníky jí otékaly. Dosud se příliš nestarala, jak vypadá, ale teď, když měla během hodiny spatřit Ashleyho, jí nesmírně záleželo na tom, jakým dojmem na něj zapůsobí. Navzdory odmítnutí a zklamání se děsila představy, že by před něj měla předstoupit, když nosí dítě jiného muže. Milovala Ashleyho a on miloval ji, a proto jí tohle nechtěné dítě najednou připadalo jako důkaz nevěry, jíž se na této lásce dopustila. Ale přestože si vůbec nepřála, aby ji viděl v tomto stavu, kdy přišla o štíhlý pas i lehký krok, nemohla se setkání nijak vyhnout.

Netrpělivě hrabala nohou. Will pro ni měl přijet. Samozřejmě že mohla zajít do Bullardova obchodu a poptat se po něm nebo požádat někoho, aby ji dovezl do Tary, kdyby se ukázalo, že Will nemohl přijet. Ale k Bullardovi do obchodu se jí nechtělo. Byla sobota večer a dalo se čekat, že tam bude nejméně polovina mužů z celého okresu. Scarlett nechtěla předvádět, v jaké stavu je, zvlášť v těchhle těsných černých šatech, které nejen že nezakrývaly její postavu, ale spíš ji ještě zdůrazňovaly. A také nechtěla poslouchat projevy soustrasti nad Geraldovým úmrtím, které by se na ni určitě sesypaly ze všech stran. O soucit nestála. Bála se, že by se rozplakala, kdyby před ní někdo vyslovil otcovo jméno. A plakat nechtěla. Věděla, že kdyby jednou začala, potkalo by ji totéž, jako když plakala do koňské hřívy, tenkrát v té strašné noci, kdy padla Atlanta a Rhett ji opustil ve tmě na silnici za městem, že by se jí řinuly z očí hrozné slzy, které by jí ničily srdce a nedaly by se zastavit.

Ne, nechtěla plakat! Cítila, jak se jí znovu svírá hrdlo, jako tolikrát od chvíle, kdy přišla zpráva o otcově smrti, ale pláč by jí přece nepomohl. Jen by ji zmátl a oslabil. Proč, proboha, proč jí Will nebo Melanie nebo sestry nenapsaly, že Gerald byl nemocný? Byla by sedla na první vlak do Tary, aby se o něj postarala, a kdyby bylo zapotřebí, vzala by s sebou z Atlanty i lékaře. Jsou to blázni – všichni do jednoho! Copak nedokážou zařídit aspoň něco bez ní? Nemůže

přece být na dvou místech najednou a bůhví že se v Atlantě snaží dělat pro všechny, co je v jejích silách.

Scarlett se kroutila na sudu a začínala být nervózní a neklidná, protože Will pořád nejel. Kde může být? Vtom za sebou uslyšela praskání dávno vystydlých oharků, a když se obrátila, uviděla Alexe Fontainea, který přešel trať k nákladnímu vozu a přes rameno nesl přehozený pytel s ovsem.

„Proboha! To jsi ty, Scarlett?“ vykřikl Alex, odhodil pytel, přiběhl k ní a s osmahlým drobným obličejem rozzářeným radostí, která přehlušila zatrpklost, vzal do dlaní její ruku. „Ani nevíš, jak rád tě vidím. Zahlédl jsem Willa v kovárně, dává kovat koně. Vlak měl zpoždění, a tak myslel, že má dost času. Mám pro něj doběhnout?“

„Skoč pro něj, prosím tě, Alexi,“ poprosila ho a navzdory smutku, který ji drtil, se na něj usmála. Bylo příjemné vidět zase známou tvář z rodného okresu.

„Ach – ehm – Scarlett,“ soukal ze sebe Alex a pořád držel její ruku, „je mi moc líto, že tatínka potkala taková věc.“

„Děkuju,“ odpověděla Scarlett a v duchu litovala, že o tom začal mluvit. Při jeho slovech si až příliš živě vybavila Geraldovu zdravě růžovou tvář i jeho hromový hlas.

„Jestli tě to utěší, Scarlett, my jsme na něj moc pyšní,“ pokračoval Alex a konečně pustil její ruku. „Byl – no zkrátka, myslíme, že umřel jako voják a pro věc hodnou vojáka.“

Co tím může myslet, ptala se v duchu celá zmatená. Jako voják? Copak ho někdo zastřelil? Že by se jako Tony zapletl do rvačky s odrodilci? Ale teď o tom nechce už nic slyšet. Začala by plakat, kdyby mluvila o otci, ale plakat nesmí, aspoň dokud se bezpečně neusadí s Willem do vozu a dokud nevyjedou do volné krajiny, kde je nikdo cizí neuvidí. Před Willem může. Ten je jako vlastní bratr.

„Alexi, teď o tom nechci mluvit,“ požádala ho úsečně.

„Vůbec ti to nemám za zlé, Scarlett,“ odpověděl Alex a v obličeji zbrunátněl hněvem. „Kdyby to byla moje sestra, tak bych – víš,

Scarlett, že jsem o žádné ženě ještě neřekl křivé slovo, ale osobně si myslím, že by někdo měl na Suellen vzít bejkovec."

Co to plete za hlouposti? divila se Scarlett v duchu. Co s tím vším má společného Suellen?

„Bohužel musím konstatovat, že to tak cítí všichni sousedi. Zastává se jí jedině Will – a pak samozřejmě taky slečna Melanie, ale to je světice, která nedá dopustit na nikoho, a…"

„Řekla jsem ti, že o tom teď nechci mluvit," prohlásila chladně Scarlett, ale Alexe tím vůbec neodradila. Tvářil se, jako že chápe její tvrdost, a to ji otravovalo. Nechtěla slyšet špatné zprávy o vlastní rodině od cizího člověka a nechtěla, aby si Alex všiml, že sama neví, co se stalo. Proč jí Will nenapsal všechny podrobnosti?

Scarlett nechtěla, aby si ji Alex měřil tak tvrdě. Cítila, že pochopil, v jakém stavu se vrací, a to ji přivádělo do rozpaků. Ale Alex si, jak po ní pokukoval v houstnoucím šeru soumraku, ve skutečnosti pomyslel, že se v obličeji změnila tak dokonale, až je div, že ji vůbec poznal. Snad je to tím, že čeká dítě. Ženy přitom někdy vypadají jako čarodějnice. A samozřejmě musí mít špatný pocit kvůli starému O'Harovi. Byla přece jeho mazlíček. Ale ne, ta změna sahala hlouběji. Scarlett opravdu vypadala lépe, než když ji viděl posledně. Přinejmenším vypadala, jako by měla tři slušná jídla denně. A z očí se jí alespoň částečně vytratil pohled štvaného zvířátka. Oči, v nichž se tenkrát zračil strach se zoufalstvím, teď hleděly tvrdě. Ze Scarlett, i když se usmívala, vyzařovala rozhodnost navyklá vydávat příkazy, sebejistota a cílevědomost. Člověk by se vsadil, že je s ní Frankovi veselo! Jistě že se změnila. Bývala hezká, to teda určitě, ale všechna ta pěkná, roztomilá jemnost se jí vytratila z obličeje a obdivný pohled vzhlížející k muži, jako by toho věděl víc než sám všemohoucí bůh, taky úplně zmizel.

Ale copak se všichni nezměnili? Alex sklopil oči, přejel pohledem svůj hrubý oblek a obličej se mu přitom svraštil do obvyklých zatrpklých vrásek. Když někdy nemohl v noci usnout a marně si lámal

hlavu, jak sehnat peníze na matčinu nutnou operaci, jak zajistit vychování pro synka chudáka nebožtíka Joea a kde vzít na dalšího mezka, přál si, aby válka pořád ještě trvala, přál si, aby nikdy neskončila. Tehdy ani netušili, jaké mají všichni štěstí. V armádě vždycky dostali něco k jídlu, i když třeba jen kukuřičný chleba, vždycky někdo vydával rozkazy a člověk si nemusel připouštět tenhle příšerný pocit, že je nucen něco udělat s problémy, které se nedají řešit – ve válce člověka netrápilo nic kromě strachu, že může být zabit. A pak ještě ty potíže s Dimity Munroeovou. Alex si ji chtěl vzít, ale věděl, že nemůže, protože měl na krku i tak dost hladových krků. Miloval ji už dávno a teď jí vadly růže ve tvářích a v očích jí hasl radostný svit. Aspoň kdyby Tony nemusel utéct do Texasu. Kdyby mu pomohl aspoň jeden člověk, všechno by bylo úplně jiné. Ale milý vznětlivý bratr se potlouká bez vindry v kapse někde na Západě. Ano, všichni se změnili. A jak by také ne? Alex si zhluboka vzdychl.

„Ani jsem ti nepoděkoval za všechno, co jste s Frankem udělali pro Tonyho," řekl nahlas. „Vy jste mu přece pomohli utéct, nebo snad ne? Bylo to od vás hezké. Donesly se mi nejasné zprávy, že se dostal bezpečně až do Texasu. Bál jsem se vám psát a zbytečně se vyptávat – ale půjčili jste mu s Frankem nějaké peníze? Rád bych vám je splatil…"

„Prosím tě, Alexi, buď zticha! Teď ne!" křičela Scarlett. Výjimečně pro ni peníze nic neznamenaly.

Alex chvíli mlčel.

„Skočím pro Willa," ozval se nakonec, „a zítra přijedeme všichni na pohřeb."

Právě když zvedl pytel ovsa a otočil se k odchodu, z postranní uličky se vykodrcal nákladní vůz a se skřípotem nadskakoval směrem k nim. Ze sedadla volal Will: „Promiň, že jsem se opozdil, Scarlett."

Nemotorně slezl z vozu, dokulhal ke Scarlett, sklonil se k ní a políbil ji na tvář. Nikdy předtím ji nepolíbil, nikdy ji neoslovil bez „slečny"

před jménem, ale přestože ji dnešní přijetí překvapilo, nakonec ji přece jen zahřálo u srdce a nesmírně ji potěšilo. Will ji opatrně zvedl přes kolo a uložil ji do vozu, a když se Scarlett pořádně podívala pod sebe, spatřila, že je to tentýž starý rozvrzaný povoz, ve kterém uprchla tenkrát z Atlanty. Jak mohl vydržet tak dlouho pohromadě? Will jej musel dát důkladně opravit. Při pohledu na vůz a při vzpomínce na tamtu noc se jí udělalo trochu nevolno. Stáhne třeba střevíce z vlastních nohou nebo nedá tetičce Pitty peníze na jídlo, ale postará se, aby se pro Taru koupil nový vůz, a tenhle nechá spálit.

Will zpočátku nemluvil a Scarlett mu byla vděčná. Odhodil slaměný klobouk, starý a pořádně obnošený, dozadu do vozu, mlaskl na koně a vůz se pohnul. Will zůstal pořád stejný hubený čahoun s nazrzlými vlasy a mírným pohledem, trpělivý jako tažné zvíře.

Vyjeli z městečka a zahnuli na rudou cestu do Tary. U okrajů oblohy se ještě držely chabé náznaky růžového světla a husté načechrané mraky hrály do zlatova a do nejjemnějšího náznaku zeleně. Snesla se na ně nepohnutost venkovského soumraku a utišila jejich duše jako modlitba. Jak jsem to vůbec mohla vydržet, divila se Scarlett v duchu, být tolik měsíců pryč a necítit čerstvou vůni venkovského vzduchu, zorané půdy a sladkých letních nocí? Vlhká rudá země voněla tak příjemně, tak povědomě, tak přátelsky, až se jí zdálo, že to nevydrží a bude muset vystoupit a nabrat ji do hrsti. Zimolez, který v husté zelené změti obrůstal rozbrázděné příkopy kolem silnice, pronikavě voněl jako vždycky po dešti a pro ni byl tím nejsladším parfémem na světě. Nad hlavami jim zničehonic prudce zakroužilo hejno vlaštovek a každou chvilku běžel přes cestu vyplašený divoký králík, jehož bílý ocásek se mihl nad plochou cesty jako obláček nejjemnějšího prachového peří. Když míjeli zoraná pole, z jejichž rudé půdy statečně zvedaly hlavy zelené keříky, s radostí konstatovala, že bavlna se letos zřejmě vydaří. To byla krása! Jemná šedá mlha nad níže položenými močálovitými pozemky, rudá půda s rostoucí bavlnou, svažující se pole s oblouky

zelených řádků a černé borovice tyčící se za tím vším jako temné hradby. Jak mohla zůstat tak dlouho v Atlantě?

„Scarlett, než ti povím, co se stalo s panem O'Harou – a chci ti říct všechno, než dojedeme domů –, rád bych slyšel tvůj názor na jistou záležitost. Předpokládám, že teď jsi vlastně hlava rodiny."

„Co to má být, Wille?"

Chvíli se na ni díval svým mírným střízlivým pohledem.

„Chtěl jsem jen požádat o souhlas, protože si chci vzít Suellen."

Scarlett se křečovitě chytila sedátka, aby se překvapením nepřevrátila dozadu. Vzít si Suellen! Od té doby, co vyfoukla Suellen Franka, vůbec nepomyslela na to, že by si sestru mohl někdo vzít. Kdo by taky o Suellen stál?

„Proboha, Wille!"

„Takže proti tomu nic nemáš?"

„Nemám? Ne, ale… Víš, Wille, vyrazil jsi mi dech! Chceš si vzít Suellen? Wille, vždycky jsem myslela, že máš slabost pro Carreen."

Will hleděl upřeně na koně a práskl opratí. Na profilu mu nebylo vidět žádné hnutí, ale Scarlett se přesto zdálo, že si lehce vzdychl.

„Asi ano," připustil.

„Tak ona tě nechce?"

„Nikdy jsem se jí neptal."

„Ach, Wille, nebuď blázen. Tak se jí zeptej. Vždyť je lepší než dvě Suellen!"

„Scarlett, nevíš nic o spoustě věcí, které se v poslední době dějou v Taře. Během posledních měsíců jsi nám neráčila věnovat příliš velkou pozornost."

„Neráčila, říkáš!" vzplála. „A co si myslíš, že jsem dělala v Atlantě? Vozila se v kočáře se čtyřspřežím a chodila na bály? Copak jsem ti každý měsíc neposílala peníze? Nezaplatila jsem daně, nepostarala se o novou střechu, nekoupila nový pluh a mezky? Ne…"

„Ale no tak, nemusíš hned vyletět a předvádět mi, že jsi z Irska," přerušil ji Will s neotřesitelným klidem. „Mně nemusíš nic vykládat,

kdo by měl vědět, cos dělala, když ne já, a uznávám, že jsi zastala práci za dva mužský."

Scarlett se, trochu obměkčena, zeptala: „Tak jak to vlastně myslíš?"

„Zachránila jsi nám střechu nad hlavou a naplnila nám spíž, to nepopírám, ale na druhé straně ses moc nezajímala o to, co se v Taře odehrává lidem v hlavách. Nemám ti to za zlé, Scarlett. Jsi prostě taková. Nikdy ses moc nezajímala o to, co se v lidech děje. Snažím se ti jen vysvětlit, že jsem se slečny Carreen nikdy neptal, protože jsem věděl, že by to stejně nebylo k ničemu. Pro mě byla vždycky jako mladší sestřička a řek bych, že s nikým na světě nemluví tak otevřeně jako se mnou. Ale nikdy se nedokázala smířit s tím, že padl její chlapec, a taky se s tím nesmíří. Můžu ti rovnou říct, že chce jít do Charlestonu do kláštera."

„Děláš si legraci?"

„Ach jo, věděl jsem, že ti to bude divné, a tak tě chci poprosit, abys jí to nerozmlouvala, nenadávala jí ani se jí neposmívala. Nech ji, ať jde. Nic jiného na světě už nechce. Zlomilo jí to srdce."

„Ale krucinálfagot! Tohle zlomilo srdce tisícům lidí, a nehnali se kvůli tomu do kláštera. Podívej se na mě. Ztratila jsem muže."

„Ale srdce ti to nezlomilo," pronesl Will klidně, zvedl z vozu stéblo slámy, dal si ho do úst a začal pomalu žvýkat. Jeho výrok jí vyrazil dech. Jako pokaždé, když uslyšela nahlas pravdu, ať byla sebenepříjemnější, ji základní vrozená slušnost donutila uznat, že to opravdu tak je. Chvíli mlčela a přitom se snažila smířit s představou, že z Carreen bude jeptiška.

„Slib mi, že ji necháš na pokoji!"

„No dobře, slibuju," řekla Scarlett a pak se na Willa podívala pohledem plným pochopení a jistého úžasu. Will vždycky miloval Carreen, miloval ji i teď natolik, že se postavil na její stranu a snažil se jí ulehčit odchod do ústraní. A přesto si chtěl vzít Suellen.

„Ale co teda vidíš na Suellen? Přece ti na ní nezáleží, nebo snad ano?“

„Ale ano, svým způsobem ano,“ odpověděl Will, vyndal slámu z úst a prohlédl si ji, jako by ho nesmírně zajímala. „Suellen není tak zlá, jak si myslíš, Scarlett. Myslím, že spolu budeme docela dobře vycházet. Suellen jen potřebuje muže a pár dětí, ale to přece potřebuje každá žena.“

Vůz se kodrcal po cestě plné výmolů a Scarlett několik minut, kdy oba mlčeli, usilovně přemýšlela. Musí na tom být něco víc, než se na první pohled zdá, něco hlubšího, něco důležitějšího, co přimělo klidného a ve výrazech mírného Willa, aby si chtěl vzít takovou věčně nespokojenou štěknu jako Suellen.

„Neřekl jsi mi pravý důvod, proč ji chceš, Wille. Jestliže jsem hlava rodiny, mám právo vědět všechno.“

„Máš pravdu,“ odpověděl Will, „a určitě mě pochopíš. Nemůžu opustit Taru. Je to můj domov, Scarlett, jediný opravdový domov, jaký jsem v životě měl, a je mi tu blízký každý kámen. Dřel jsem se tu, jako by všechno bylo moje. A když se člověk na něčem dře, začne to mít rád. Víš, jak to myslím?“

Scarlett věděla přesně, jak to myslí, a srdce jí poskočilo náhlou náklonností k Willovi, protože jí nahlas řekl, že také miluje, co jí bylo nejdražší na světě.

„A rozmyslel jsem si všechno asi takhle: Když tvůj tatínek umřel a Carreen půjde do kláštera, zůstaneme tu jen my dva, já a Suellen, ale kdybych si ji nevzal, nemohl bych tu s ní samozřejmě dál bydlet. Víš, kolik řečí nadělají lidi.“

„Ale, Wille – vždyť je tu Ashley a Melanií…“

Jakmile vyslovila Ashleyho jméno, Will se k ní obrátil a změřil si ji hlubokým, nevyzpytatelným pohledem světlých očí. Ozval se v ní starý pocit, že Will ví o ní a o Ashleym všechno, že všechno pochopil a jejich vztah ani neodsuzuje, ani neschvaluje.

„Brzy odjedou.“

„Odjedou? A kam? Tara je pro ně domov stejně jako pro tebe."

„Ne, tady nemají žádný domov. Právě to Ashleyho žere. Tara není jeho domov a on dobře ví, že si tu na sebe nevydělá. Je moc špatnej farmář a sám to ví. Bůhví že se snaží, jak může, ale nebyl pro farmaření stvořenej, a ty to dobře víš, zrovna tak jako já. Když mu dáš udělat třísky na podpal, určitě si usekne nohu. I malej Beau udrží pluh v brázdě rovnějc než von a celá knížka by se dala napsat jen vo tom, co by se musel nejdřív naučit, aby mu něco rostlo. Uznávám, že to není jeho chyba. Doma ho k tomu nevychovali. A kromě toho ho trápí, že je mužskej, ale musí žít v Taře odkázanej na ženskou milost a přitom se za ni ani neumí moc odvděčit."

„Na jakou milost? Řekl snad někdy…"

„Ne, jakživ ani slovo. Znáš přece Ashleyho. Ale mně nemusí nic říkat. Včera večer, když jsme drželi tryznu nad tvým tatínkem, jsem se mu svěřil, že jsem požádal Suellen o ruku a ona souhlasila. A Ashley mi na to odpověděl, že se mu tím nesmírně ulevilo, jelikož si připadal jako prašivej pes, když musel pořád žít v Taře, ale věděl, že by museli se slečnou Melly zůstat dál, protože pan O'Hara je mrtvej a lidi by nadělali o mně a Suellen spoustu řečí. A pak mi řek, že má v úmyslu odejít z Tary a najít si práci."

„Práci? Jakou? A kde?"

„Nevím přesně, co bude dělat, ale říkal, že půjde na Sever. Má v New Yorku nějakého známého Yankeeho, který mu napsal, že by tam mohl pracovat v bance."

„Ach, to ne!" vykřikla Scarlett až z hloubi srdce a Will si ji po jejím výkřiku změřil stejným pohledem jako předtím.

„Třeba by bylo lepší pro všecky, kdyby vodešel na Sever."

„Ne! Ne! Určitě ne!"

Scarlett usilovně přemýšlela. Ashley nemůže odejít na Sever! Vždyť by ho třeba už nikdy nespatřila. Sice ho několik měsíců neviděla a nemluvila s ním o samotě od té odporné scény v sadě, ale přesto neuplynul jediný den, kdy by na něho nemyslela a nebyla ráda,

že našel útočiště pod její střechou. Neposlala Willovi jediný dolar, aniž by ji hřálo pomyšlení, že ulehčí život Ashleymu. Samozřejmě že se nehodí k farmaření. Ashley byl vychován pro lepší věci, pomyslela si s hrdostí. Narodil se, aby vládl, žil ve velkém domě, jezdil na čistokrevných koních, četl sbírky básní a poroučel černochům, co mají dělat. A vůbec nezáleží na tom, že už nejsou panská sídla, koně, ani černoši a že knížky jsou vzácné. Ashley se nenarodil proto, aby oral a štípal plaňky na ohrady. Není divu, že chce odejít z Tary.

Ale přece ho nemůže nechat odejít z Georgie. Bude-li třeba, bude do Franka hučet tak dlouho, až Ashleyho zaměstná v obchodě, donutí Franka, aby vyhnal prodavače, kterého teď má za pultem. Ale ne – Ashley přece nepatří za pult o nic víc než k pluhu. Muž z rodu Wilkesů, a prodavač! Ne, to nikdy! Něco se musí najít – ale ovšem, přece její pila! Tím nápadem se jí ulevilo natolik, že se usmála. Ale přijme od ní nabídku zaměstnání? Nebude si myslet, že mu nabízí další zaopatření z milosti? Musí to zařídit tak, aby si Ashley myslel, že jí prokazuje přátelskou službu. Propustí pana Johnsona a svěří Ashleymu řízení první pily, kdežto druhou povede Hugh. Vysvětlí Ashleymu, že zdravotní potíže a zaneprázdnění v obchodě Frankovi nedovolují, aby jí pomáhal, a svůj nynější stav využije jako další důvod, že potřebuje Ashleyho pomoc.

Nějak mu už vtluče do hlavy, že se teď nedokáže obejít bez jeho pomoci. A taky mu přenechá polovinu pily, bude-li Ashley chtít – udělá cokoli, jen aby ho měla nablízku, jen aby viděla, jak se mu obličej rozzáří tím jeho jásavým úsměvem, jen aby mohla v nestřeženém okamžiku občas zachytit pohled, který by jí připomněl, že mu na ní ještě záleží. Ale už nikdy, slibovala si v duchu, už nikdy ho nebude nutit, aby jí nahlas vyznával lásku, už nikdy se ho nebude pokoušet přimět, aby se vzdal svých bláznivých představ o cti, které si cení víc než lásky. Bude mu muset nějak jemně naznačit, že dospěla k tomuto novému rozhodnutí. Jinak by ji mohl odmítnout ze strachu před další scénou podobnou té hrozné, k níž došlo posledně.

„Najdu mu práci v Atlantě," řekla Scarlett nahlas.

„To je vaše věc," prohlásil Will a dal si slámu zpátky do úst. „No tak, hni se, Shermane. Ale ještě než ti začnu vyprávět, co se stalo s tatínkem, musím ti, Scarlett, něco říct. Nedovolím, aby ses pustila do Suellen. Ať udělala, co udělala, i kdybys jí vyrvala všechny vlasy, panu O'Harovi tím už nepomůžeš. Navíc byla přesvědčená, že dělá to nejlepší, co může."

„Na tohle jsem se chtěla sama zeptat. Co pořád máte s tou Suellen? Alex mluvil v hádankách a tvrdil, že by zasloužila pořádně nařezat. Co vlastně provedla?"

„Jistě, lidi jsou na ni strašně naštvaní. Každý, koho jsem dneska odpoledne potkal v Jonesboro, vyhrožoval, že jí uřízne hlavu, jen co mu padne do rukou, ale to je asi přejde. Musíš mi slíbit, že se na Suellen nevrhneš. Dneska večer nestrpím žádné hádky, když pan O'Hara leží v rakvi uprostřed salonu."

Tak *on* nestrpí žádné hádky! pomyslela si s nevolí Scarlett. Mluví jako by Tara byla už jeho!

Ale pak si vzpomněla na Geralda ležícího v salonu a najednou se rozplakala, až se dusila hořkými vzlyky. Will ji vzal kolem ramen, přitáhl ji k sobě, aby ji uchlácholil, ale neříkal nic.

Když se vůz kodrcal houstnoucím soumrakem, Scarlett s hlavou na Willově rameni a s kloboukem k jedné straně zapomněla na Geralda z posledních dvou let, duchem nepřítomného starého pána, který vydržel celé hodiny hledět na dveře a čekat na ženu, která nemohla nikdy přijít. Vybavovala si staršího muže plného ohně a životní síly s hřívou tuhých šedivých vlasů, jeho hřmotnou veselost, dupající holínky, hrubozrnné vtipy, jeho velkorysost. Vybavovala si, jak jí v dětství připadal jako nejbáječnější člověk pod sluncem, on, její věčně řvoucí otec, který ji vozil před sebou v sedle, když přeskakoval na koni ohrady, ohnul ji přes koleno a naplácal jí, kdykoli zlobila, a pak plakal s ní, když vzlykala, a byl na ni milosrdný, aby se utišila. Vybavovala si, jak se vracíval z Charlestonu a z Atlanty

ověšený dárky, které se nikdy nehodily, a také si s chabým pousmáním skrze slzy vybavila, jak se vracíval k ránu z Jonesboro ve dnech, kdy zasedal soud, a opilý jak zákon káže přeskakoval na koni ohrady a furiantským hlasem naplno vyzpěvoval *Nosíš zelenou barvu*. A jak schlíple se několik dalších dní po ránu tvářil před Ellen. Nedá se nic dělat, už odešel za Ellen.

„Proč jsi mi nenapsal, že tatínek byl nemocný? Byla bych okamžitě přijela…"

„Nebyl nemocný, ani minutu. Tady máš, holčičko, můj kapesník a já ti všechno povím."

Vysmrkala se do Willova barevného kapesníku, protože vlastní si z Atlanty zapomněla přivézt, a stulila se mu znovu na rameno. Will byl přece tak hodný. Nikdy ho nic nevyvedlo z míry.

„Tak tedy, Scarlett, stalo se to takhle. Posílala jsi nám pravidelně peníze a já s Ashleym, no, zaplatili jsme všechny daně a koupili mezka, osivo a všechny možné drobnosti i pár prasat a slepic. Slečně Melly šlo pěstování slepic moc dobře, ale doopravdy. Slečna Melly je prima, to se musí nechat. Zkrátka, když jsme nakoupili, co bylo v Taře třeba, na parádu moc nezbývalo, ale nikdo si nestěžoval. Kromě Suellen.

Slečna Melanie a slečna Carreen se držely doma a chodily ve starých šatech jakoby nic, ale znáš Suellen, Scarlett. V životě si nedokáže nic vodříct. Pokaždý, když jsem ji vzal do Jonesboro nebo až do Fayetteville, jí strašilo v makovici, že musí nosit starý šaty. Zvlášť když se tam některé přivandrovalecké dá… totiž ženské vždycky předváděly v elegantních výtvorech. Manželky těch prokletejch Yankeeů, co vedou Úřad pro černochy, ty se tedy uměj vyparádit! No a dámy z našeho okresu považují za věc cti jezdit do města v nejošklivějších šatech, jaké mají, jen aby ukázaly, že jim to nevadí, a jsou hrdé, že v nich můžou chodit. Ale Suellen ne. A taky chtěla koně a kočár. Pořád všem připomínala, že ty ho máš."

„Nemám kočár, ale starou bryčku," bránila se s nevolí Scarlett.

„Na tom nezáleží. Taky bych ti mohl vykládat, že se Suellen nikdy nesmířila s tím, jak sis vzala Franka Kennedyho, a osobně jí to ani nemůžu mít za zlé. Udělat sestře hnusnej podraz, v tom se teda vyznáš."

Scarlett se prudce napřímila, rozzuřená jako chřestýš chystající se zaútočit.

„Hnusnej podraz, jo? Budu vám vděčná, když se budete chovat slušně a necháte si podobné řečičky, pane Benteene! Copak můžu za to, že jsem se mu líbila víc než ona?"

„Jsi dost chytrá, Scarlett, abys mu, kdybys chtěla, zabránila v tom, aby ses mu líbila víc. Ženy to vždycky dokážou, když chtějí. Ale tys ho nejspíš nachytala na lichotky. Dovedeš být strašně roztomilá, když si dáš záležet, ale stejně byl Frank Suellenin oficiálním nápadníkem. Týden před tvým odjezdem do Atlanty od něj dostala dopis, v němž na ni byl sladkej jako med a sliboval, že se vezmou, jen co si bude moct dát stranou ještě trochu peněz. Vím to, protože mi ten dopis dala přečíst."

Scarlett mlčela, věděla, že mluví pravdu, a také nevěděla, co na to má říct. V životě ji nenapadlo, že by ji zrovna Will měl takhle soudit. Kromě toho si příliš nevyčítala, že tenkrát Frankovi lhala. Když si dívka neumí udržet nápadníka, zaslouží si, aby o něj přišla.

„Wille, prosím tě, nepřeháněj to," bránila se nahlas. „Kdyby si ho vzala Suellen, myslíš, že bychom od ní viděli jediný cent, Tara i my všichni?"

„Už jsem řekl, že dovedeš být strašně roztomilá, když si dáš záležet," řekl Will a obrátil se k ní s klidným úsměvem. „Ne, z peněz starého Franka bychom neviděli ani vindru. Ale přesto to byl hnusný podraz, to se nedá nic dělat, a jestli chceš tvrdit, že účel světí prostředky, tak mi do toho nic není, protože taková nula jako já si přece nemá co stěžovat, že? Ale Suellen je od té doby jako sršeň. Podle mě jí na starém Frankovi tolik nezáleželo, ale nějak se to dotklo její ješitnosti, jelikož od té doby pořád vykládala, jak si chodíš

v krásných šatech, jezdíš v kočáře a žiješ v Atlantě, kdežto ona musí trčet v takové díře jako Tara. Jak víš, moc ráda jezdí po návštěvách a po všelijakých oslavách a ráda se pěkně obléká. Nemám jí to za zlý. Ženy jsou už takové.

No a asi před měsícem jsem ji vzal do Jonesboro a nechal ji běhat po návštěvách, než jsem vyřídil praktické záležitosti, a když jsem ji přivez domů, byla tichá jako myška, ale já na ní poznal, že div nepraskne rozrušením. Myslel jsem, že se dověděla, že někdo bude mít – totiž že zaslechla nějaké zajímavé drby, a tak jsem si jí moc nevšímal. Asi týden chodila po domě rozrušená a ani moc nemluvila. Zajela si na návštěvu ke slečně Cathleen Calvertové – Scarlett, kdybys viděla slečnu Cathleen, tak by sis nad ní oči vyplakala. Chudinka, kdyby byla mrtvá, bylo by jí líp než v manželství s tím zbabělým Yankeem Hiltonem. Víš, že si vzal na jejich dům půjčku, přišel o všechno a bude se muset i s rodinou vystěhovat?"

„Nevím a ani to vědět nechci. Chci vědět, co se stalo s tatínkem."

„Však už to bude," ujišťoval ji Will trpělivě. „Když se vrátila z návštěvy, prohlásila, že všichni Hiltonovi křivdíme. Mluvila o něm jen jako o panu Hiltonovi a dala se slyšet, že je to chytrý člověk, ale my jsme se jí jen smáli. Potom začala vodit tatínka na odpolední procházky, a když jsem se vracel z pole, často jsem viděl, jak s ním sedí na zdi hřbitůvku, něco mu naléhavě vykládá a šermuje přitom divoce rukama. A starý pán na ni jen tak pomateně zíral a vrtěl hlavou. Víš, jak na tom byl předtím, Scarlett. A teď byl čím dál pomatenější a už skoro ani nepoznával, kde byl a s kým mluvil. Jednou jsem viděl, jak ukazovala na hrob vaší matky, a starý pán se přitom rozplakal. Když se vrátila domů celá šťastná a vzrušená, promluvil jsem jí do duše, a hezky zostra. Řek jsem jí: ‚Slečno Suellen, proč ksakru pořád hučíte do tatínka a připomínáte mu mrtvou maminku? Většinou mu nedochází, že umřela, a vy mu to připomínáte.' Ale ona jen trhla hlavou, zasmála se a řekla mi: ‚Hleďte si svého. Jednou budete sám rád, že to dělám.' Slečna Melanie mi včera večer prozradila, že se

jí Suellen svěřila se svými plány, ale nevěřila, že to myslí vážně. Pověděla mi, že nikomu nic neřekla, jelikož ji znepokojil už samotný Suellenin nápad."

„Jaký nápad? Řekneš mi konečně, co se vlastně přihodilo? Už máme půl cesty domů za sebou. Chci vědět, co se stalo s tatínkem."

„Snažím se ti všechno vysvětlit," řekl Will, „a protože jsme už tak blízko domova, počítám, že bude líp, když zastavím a povím ti všechno až do konce."

Will přitáhl opratě, kůň zastavil a odfrkl si. Stáli u přerostlého živého plotu z jasmínových keřů, který ohraničoval pozemky MacIntoshových. Scarlett se letmo podívala pod temné stromy a stačila jakžtakž rozeznat přízračné vysoké komíny, které se dosud tyčily nad mlčenlivými troskami domu. Litovala, že Will nezastavil někde jinde.

„Zkrátka, vzala si do hlavy, že donutí Yankee zaplatit za bavlnu, kterou spálili, za dobytek, který odehnali, za ohrady i za stáje, které strhli."

„Yankee?"

„Copak jsi o tom neslyšela? Yankeeové vyplácejí náhradu za veškerý zničený majetek, který patřil stoupencům Unie žijícím na Jihu."

„Samozřejmě že jsem to slyšela," ujistila ho Scarlett, „ale co to má společného s námi?"

„Spoustu věcí, aspoň podle Suellen. Když jsem ji tenkrát vzal do Jonesboro, náhodou potkala paní MacIntoshovou, a jak tak probíraly drby, Suellen nemohlo uniknout, jak pěkné šaty má paní MacIntoshová na sobě, a tak se neudržela a zeptala se, jak k nim přišla. A paní MacIntoshová se začala tvářit důležitě a pak Suellen prozradila, že její manžel podal federální vládě žádost o odškodnění za zničený majetek, protože byl věrným stoupencem Unie, který nikdy neposkytl Konfederaci pomoc ani podporu v žádné podobě."

„Nikdy nikomu neposkytli pomoc ani podporu," vychrlila nenávistně Scarlett. „Jsou to přece Skotové z Irska!"

„Snad máš pravdu. Já je neznám. Ale vláda jim v každém případě dala – zapomněl jsem přesně kolik, ale určitě několik tisíc dolarů. V každém případě to byla slušná suma. A to nasadilo Suellen brouka do hlavy. Přemýšlela o tom celý týden a nikomu z nás nic neřekla, jelikož věděla, že bychom se jí smáli. Ale někomu se musela svěřit, tak si došla za slečnou Cathleen a ten zatracenej bílej žebrák Hilton jí poradil spoustu dalších věcí. Připomněl jí, že váš tatínek se narodil za mořem, vůbec se nezúčastnil bojů ve válce ani do ní nemohl vyslat syny a nezastával za Konfederace žádný veřejný úřad. Tvrdil, že by se dalo uvažovat o prohlášení pana O'Hary za věrného stoupence Unie. Popletl jí hlavu podobnými nápady a Suellen začala po návratu hučet do tatínka. Scarlett, dal bych krk za to, že chudák většinou ani nevěděl, o čem dcera mluví. A právě s tím počítala – že pan O'Hara složí přísahu a ani nebude vědět, co vlastně udělal."

„Tatínek že měl složit tu jejich přísahu!" vykřikla Scarlett.

„V posledních měsících byl už skoro slabomyslný a mně se zdá, že s tím Suellen počítala. Nesmíš zapomínat, že nikdo z nás neměl sebemenší tušení, co má za lubem. Věděli jsme, že něco peče, ale netušili jsme, že zneužívá matčiny památky a vyčítá mu, že nechává chodit dcery v hadrech, když by klidně mohl vyrazit z Yankeeů sto padesát tisíc dolarů."

„Sto padesát tisíc dolarů," opakovala si Scarlett pro sebe a hrůza z přísahy z ní pomalu vyprchávala.

Taková spousta peněz! A bylo možné ji získat za pouhý podpis pod přísahou věrnosti vládě Spojených států, přísahou prohlašující, že níže podepsaný vždycky podporoval vládu a nikdy neposkytl pomoc ani podporu jejím nepřátelům. Sto padesát tisíc dolarů! Tolik peněz za tak nepatrnou lež! Scarlett nemohla mít Suellen její chování za zlé. Panebože! A za tohle na ni Alex chtěl vzít bejkovec? Co si celý okres vlastně myslí, že ji chce podříznout? Jsou to samí blázni, všichni do jednoho! S tolika penězi by si mohla dovolit všechno! Každý člověk v okrese by si s nimi mohl dovolit všechno!

A co záleží na tak malé lži? Z Yankeeů se koneckonců daly vyrazit jen tvrdé dolary, bez ohledu na to, jakým způsobem je člověk získal.

„Včera, mohlo být tak kolem poledne, zrovna když jsme s Ashleym štípali plaňky na ohrady, Suellen vzala ten vůz, posadila do něj tatínka, a aniž řekla někomu slovo, odjeli oba rovnou do města. Slečna Melly tušila, k čemu se schyluje, ale jen se modlila, aby se stalo něco, co by Suellen odradilo od jejího úmyslu, a nám ostatním nic neřekla. Nechápala, jak by Suellen mohla takovou věc provést.

A dneska jsem se dověděl, co se všechno odehrálo. Ten zbabělec Hilton má jistý vliv na ostatní odrodilce a republikány v Jonesboro a Suellen slíbila, že jim dá část získaných peněz – jen když laskavě přimhouří oko a uznají pana O'Haru za oddaného stoupence Unie, navlečou to tak, že je stejně Ir, nebojoval ve válce a tak dále, a podepíšou potřebná doporučení. Tatínek měl jen složit přísahu, podepsat ji, a hned by všechno šlo rovnou do Washingtonu.

Odříkávali před ním přísahu co nejrychleji, on nic neříkal a všechno šlo opravdu hladce až do okamžiku, kdy ho dcera nutila, aby podepsal. A vtom se starý pán na chvíli rozpomněl, kým je, a zavrtěl hlavou. Neříkám, že věděl, co se s ním děje, ale nelíbilo se mu to a Suellen ho ještě vždycky pohladila proti srsti. A z toho asi přišly ty nervové záchvaty, když se tolik snažila. Odvedla tatínka z úřadu a jezdila s ním sem a tam po silnici a vykládala mu, že matka se obrací v hrobě, protože nechává děti trpět, ačkoli by se o ně mohl klidně postarat, jen chtít. Dověděl jsem se, že váš tatínek seděl ve voze a plakal jako malé dítě, protože to dělal pokaždé, když uslyšel manželčino jméno. Vidělo je celé městečko a Alex Fontaine se dokonce dojel podívat, co se děje, ale Suellen si na něj otevřela hubu a řekla mu, aby si hleděl svého, a tak vzteky bez sebe odtáhl.

Nevím, jak na to přišla, ale odpoledne někde sehnala láhev brandy, odvedla pana O'Haru zpátky do úřadu a začala ji do něj lít. Scarlett, v Taře jsme už rok neviděli žádný alkohol kromě trošky ostružinového a muškátového vína, které dělá Dilcey, a pan O'Hara

už pití úplně odvykl. Strašně se opil, a když do něj Suellen celé hodiny hučela a dotírala na něj, podlehl a souhlasil, že podepíše, co bude chtít. Znovu vytáhli přísahu, a zrovna když se tatínek chystal podepsat, Suellen se dopustila osudné chyby. Prohlásila: ‚Tak a teď doufám, že se Slatteryovi a MacIntoshovi nad nás nebudou vyvyšovat!' Musím ti říct, Scarlett, abys tomu rozuměla, že Slatteryovi poslali žádost o velké odškodnění za tu jejich malou stáj, kterou jim Yankeeové vypálili, a Emmiin manžel jim ve Washingtonu prosadil kladné vyřízení.

Dověděl jsem se, že když Suellen pronesla tahle jména, tvůj tatínek se jaksi celý napřímil, narovnal shrbená záda a ostře se na ni podíval. Najednou byl duchem docela přítomný a zeptal se: ‚Slatteryovi a MacIntoshovi taky podepsali takovýhle papír?' a Suellen dostala strach a odpověděla nejdřív že ano a vzápětí zas že ne a pak se zajíkla, ale otec na ni zařval: ‚Řekni mi, podepsal ten proklatej orangeman a ten zatracenej bílej žebrák takovýhle papír?' A vtom se do debaty vložil ten Hilton a oulisně pravil: ‚Ano, pane, podepsali a dostali hromadu peněz, stejnou, jaká čeká vás.'

A potom starý pán zařval jako vzteklý býk. Alex Fontaine tvrdí, že ho slyšel přes celou ulici až do saloonu. A tatínek se pak zeptal ostrým irským přízvukem, který zajel do uší jako nůž do másla: ‚Tak vy jste si mysleli, že O'Hara z Tary bude stejnej blázen jako nějakej proklatej orangeman nebo zatracenej bílej žebrák?' A roztrh papír napůl a hodil ho Suellen do obličeje a pak zařval: ‚Už nejseš moje dcera!', a než bys řek švec, byl venku z úřadu.

Alex tvrdí, že ho viděl, jak se vyřítil na ulici jako rozzuřený býk. Tvrdí, že starý pán poprvé od smrti tvé matky vypadal jako kdysi. Potácel se v opilosti a nadával z plných plic; Alex tvrdí, že tak nádherný nadávky jakživ neslyšel. Na ulici stál Alexův kůň, tvůj tatínek na něj vylezl, s nikým se ani slovem nerozloučil a vyrazil, zahalen do tak hustýho oblaku prachu, že se v něm lidi div neudusili, a při každým nadechnutí chrlil nové a nové nadávky.

No a když se zrovna začínalo smrákat, seděli jsme s Ashleym na předním schodišti a celí znepokojení jsme pozorovali silnici. Slečna Melly mezitím plakala nahoře v posteli, ale nic nám neřekla. A zničehonic jsme uslyšeli ze silnice dusot kopyt a křik jako při štvanici na lišku a Ashley řekl: ‚To je divné! Ten hlas mi někoho připomíná, takhle křičíval pan O'Hara, když nás před válkou jezdil navštívit.'

A vtom jsme ho už zahlédli v dálce na konci pastviny. Určitě tam zrovna přeskočil ohradu. A teď se hnal tryskem do kopce a zpíval si z plných plic, jako by se nechumelilo. Nevěděl jsem, že váš tatínek měl takový hlas. Zpíval *Peg v nízké bryčce* a popoháněl koně kloboukem a ten letěl jako splašený. Když se tatínek přiblížil k vrcholu kopce, nepřitáhl koni uzdu, a když jsme poznali, že chce přeskočit ohradu ohraničující pastvinu, vyskočili jsme na smrt vyděšeni, a vtom tatínek zařval: ‚Dívej se, Ellen! Dívej se, jak přeskočím tuhle!' Ale kůň před ohradou dosedl na zadní a nechtěl skočit a tatínek mu přeletěl přímo přes hlavu. Vůbec netrpěl. Byl mrtvý dřív, než jsme k němu doběhli. Podle mě si zlomil vaz."

Will chvíli čekal, jestli Scarlett něco řekne, ale když mlčela, uchopil znovu opratě. „No tak, hni sebou, Shermane," nařídil Will a kůň vyrazil k domovu.

Kapitola 40

Scarlett té noci skoro nespala. Když nastal rozbřesk a slunce na východě přelézalo černé borovice rostoucí na kopcích, vstala ze zválené postele, posadila se na stoličku k oknu, položila si unavenou hlavu na loket a zahleděla se přes dvůr se stájí a sad na bavlníková pole patřící k Taře. Všechno bylo svěží, orosené a tiché a pohled na bavlníková pole přinesl její utrápené duši trochu léčivého balzámu a útěchy. Za svítání bylo vidět, že o Taru pečuje milující ruka a udržuje ji v klidu a pořádku, přestože její pán leží v salonu mrtev. Nízký roubený kurník měl spáry vycpané hlínou, aby dovnitř nemohly krysy ani lasičky, a byl, podobně jako roubená stáj, čistě vybílen. Zelinářská zahrádka, kde rostly řádky kukuřice, jásavě žlutých dýní, fazolí a tuřínů, byla pečlivě vypleta a ohrazena nízkým plotem z dubových planěk. V sadě bylo vysekáno křoví a pod dlouhými řadami stromů směly kvést jen sedmikrásky. V září vycházejícího slunce se matně leskla jablka a chlupaté růžové broskve napůl zakryté zelenými listy. Za sadem se táhly oblouková řádky bavlníkových keřů, které se ani nepohnuly pod zlatavou oblohou nového dne. Kachny a slepice se kolébaly do polí, protože v čerstvě zorané půdě pod keříky na ně čekali nejlepší červi a slimáci.

Scarlett se dmula náklonností a vděčností k Willovi, jehož dílem tohle všechno bylo. Ani oddanost vůči Ashleymu ji nemohla přesvědčit, že by mohl podstatněji přispět k tomuto blahobytu, rozkvět Tary nebyl dílem aristokratického plantážníka, ale těžce a vytrvale se lopotícího „drobného farmáře“, který miluje svou půdu. Byla to „farma se dvěma koňmi“, a ne panská plantáž jako za starých časů, se samými mezky a ušlechtilými koňmi a s poli bavlny a kukuřice táhnoucími se, kam oko dohlédlo. Ale všechno, co tu bylo, bylo dobré a akry ležící ladem jako úhor mohly být znovu obdělány, až se zlepší poměry, a pak budou o to úrodnější, že si mohly odpočinout.

Will stihl mnohem víc než obdělat pouhých pár akrů. Nesmlouvavě udržoval v uctivé vzdálenosti dvě hlavní metly georgijských zemědělců – mladé borovičky vyrůstající z nalétaných semen a bující houští ostružiníku. V Taře se jim nepodařilo jako na nesčetných plantážích po celé Georgii nepozorovaně zarůst zahradu, pastviny, bavlníková pole i trávníky před domem, a ještě bezostyšně obrůst přední verandu.

Ve Scarlett hrklo, když si uvědomila, jak blízko měla Tara k tomu, aby ji znovu pohltila divočina, které byla předtím vyrvána. Řečeno jen tak mezi ní a Willem, oba odvedli slušnou práci. Odrazili Yankee, odrodilce i mstivé protiútoky přírody. A nejlepší ze všeho bylo Willovo oznámení, že až na podzim sklidí bavlnu, Scarlett už nebude muset posílat peníze – nezatouží-li ovšem další odrodilec po Taře a neuvalí na ni nehorázné daně. Scarlett věděla, že se Will bez její pomoci bude mít co ohánět, ale obdivovala a ctila jeho samostatnost. Dokud byl v postavení najatého pomocníka, bral si od ní peníze, ale teď, když se měl stát jejím švagrem a pánem domu, měl v úmyslu spoléhat jenom sám na sebe. Ano, Willa jí seslal sám pánbůh.

Pork vykopal hrob hned vedle Ellenina už večer a teď stál s rýčem v ruce nad hromadou vlhké rudé hlíny, kterou měl brzy znovu zaházet jámu. Scarlett stála za ním ve stínu, který vrhal rozsochatý cedr s větvemi visícími skoro až k zemi, poďobanými kolečky světel a stínů, které vrhalo listím prudké slunce červnového rána, a ze všech sil se snažila nedívat na rudou jámu před sebou. Po cestičce od domu pomalu a nemotorně přicházeli Jim Tarleton, malý Hugh Munroe, Alex Fontaine a nejmladší vnuk starého pana McRaea a na dvou dubových plaňkách nesli rakev s Geraldem. Za nimi se v uctivé vzdálenosti vlekl velký zástup ošuměle oblečených sousedů a přátel. Když se shromáždění objevili na sluncem zalité cestičce v zahradě, Pork si položil hlavu na násadu rýče a rozplakal se; a překvapená

Scarlett si bezděky všimla, že kudrlinky na hlavě, které měl, když před několika měsíci odjížděla do Atlanty, ještě černé jako uhel, jsou teď celé prošedivělé.

Unaveně poděkovala bohu, že všechny slzy vyplakala předcházející noci, takže teď mohla stát vzpřímeně se suchýma očima. Suellenin pláč ozývající se jí hned za zády Scarlett nesnesitelně dráždil a ona se měla co držet, aby se neobrátila a neudeřila sestru do opuchlého obličeje. Sue zavinila otcovu smrt, ať chtěla nebo ne, a teď měla mít tolik slušnosti, aby se ovládala před nepřátelsky naladěnými sousedy. Toho rána s ní nepromluvil jediný člověk, ani jí nevěnoval jediný soucitný pohled. Všichni tiše políbili Scarlett, potřásli jí pravicí, zamumlali pár slov útěchy Carreen a dokonce i Porkovi, ale Suellen přehlíželi, jako by tam vůbec nebyla.

V jejich očích se dopustila horšího zločinu, než že zabila vlastního otce. Pokusila se ho lstí přimět, aby zradil Jih. A ta nesmlouvavá a navzájem úzce příbuzná společnost to považovala za totéž, jako by se pokusila zradit čest každého z nich. Opustila sevřený šik, jímž celý okres čelil vnějšímu světu. Pokusem získat peníze od yankeeovské vlády se zařadila mezi přivandrovalce a odrodilce, kteří byli nenáviděni mnohem víc než sami yankeeovští vojáci. Dcera ze staré plantážnické rodiny, složené ze samých oddaných stoupenců Konfederace, přeběhla k nepříteli, a tím zhanobila všechny rodiny z okresu.

Smuteční hosté se zalykali nevolí a zároveň byli sklíčeni smutkem, především tři z nich, starý pan McRae, který býval Geraldovým kumpánem ode dne, kdy se před tolika léty přistěhoval do vnitrozemí ze Savannah, babička Fontaineová, která měla ráda Geralda, protože se stal Ellenin manželem, a paní Tarletonová, které byl ze všech sousedů nejbližší, protože byl, jak často opakovala, jediným člověkem v okrese, který rozeznal hřebce od valacha.

Pohled na zachmuřené obličeje těchto tří sousedů sršící nepřátelstvím v zešeřelém salonu, kde Gerald ležel v rakvi před pohřbem,

zahnal Ashleyho a Willa do úzkých, až se museli uchýlit do Elleniny kanceláře a poradit se.

„Někdo z nich řekne nahlas něco o Suellen," prohlásil bez příprav Will a překousl napůl obvyklý kousek slámy. „Myslí si, že mají důvod, aby něco řekli. A možná i mají. Já to nemůžu posuzovat. Ale, Ashley, ať mají pravdu nebo ne, jako muži z rodiny se proti tomu musíme postavit, a to znamená, že dojde na trapné scény. Se starým McRaem nikdo nic nepořídí, protože je hluchý jako poleno a neslyší, když ho někdo napomene, aby byl zticha. A víš, že nikomu na světě se ještě nepodařilo umlčet babičku Fontaineovou, když chtěla říct nahlas, co si myslí. A paní Tarletonová? Viděls, jak zakoulela očima podlitýma krví, jakmile zavadila pohledem o Suellen? Má uši stažené dozadu jako jankovitá kobyla a nemůže se dočkat příležitosti. Jestli ti tři něco řeknou, musíme se jim postavit, ale víš sám, že máme v Taře dost starostí i bez hádek se sousedy."

Ashley si s obavami vzdychl. Znal temperament sousedů lépe než Will a pamatoval si, že v předválečných dobách došlo nejméně k polovině hádek a značné části přestřelek vinou okresního zvyku prohodit pár slov nad rakví zemřelého. Většinou se jednalo o krajní chválu, ale občas pro změnu ne. Někdy si nervově přetažení příbuzní zemřelého špatně vyložili slova míněná s krajní úctou, a sotva dopadly na rakev poslední lopaty hlíny, bylo zle.

Služby metodistických a baptistických kazatelů z Jonesboro a Fayetteville taktně odmítli, a tak měl obřad vykonat za nepřítomného kněze Ashley s pomocí Carreen a misálu. Carreen, která byla mnohem víc katolicky založená než sestry, se velice znepokojovala tím, že Scarlett s sebou zapomněla přivézt katolického kněze z Atlanty, a trochu se jí ulevilo, teprve když jí připomněli, že až přijede kněz oddat Willa a Suellen, bude moci odsloužit mši i za Geralda. Právě ona nechtěla pozvat protestantského kazatele z okolí a svěřila vykonání obřadu do Ashleyho rukou a ještě mu ve své knížce zaškrtla pasáže, které měl přečíst. Ashley, opírající

se o starý sekretář, chápal, že odpovědnost leží na něm a že musí zabránit scénám, ale protože věděl, jak snadno vznětlivé povahy v okrese žijí, nebyl si jist, co má dělat.

„Tomu se nedá zabránit, Wille," prohlásil a rozhrábl si světlou kštici. „Nemůžu srazit pěstí babičku Fontaineovou ani starého McRaea a taky nemůžu zacpat dlaní pusu paní Tarletonové. A nejmírnější, co řeknou, bude, že se Suellen dopustila vraždy a zrady, a nebýt jí, mohl tu pan O'Hara ještě být. Čert aby vzal ten hloupý zvyk řečnit nad mrtvým. Je to barbarství."

„Podívej, Ashley," začal pomalu Will. „Nedovolím, aby někdo něco řek proti Suellen, ať si soukromě myslej, co chtěj. Nech všechno na mně. Až budeš hotov se čtením a s modlením a řekneš: ‚Jestli někdo chce pronést pár slov,' podívej se nejdřív na mě, abych mohl promluvit první."

Ale Scarlett, která sledovala, jak se lidé nesoucí rakev s potížemi prodírají úzkou brankou na hřbitůvek, vůbec nenapadlo, že by po pohřbu mohlo dojít k nějakým scénám. S těžkým srdcem si říkala, že s Geraldem pohřbívá jedno z posledních pout spojující ji se zašlými časy plnými radosti a bezstarostnosti.

Nosiči nakonec postavili rakev vedle hrobu a rozhýbali si ztuhlé prsty. Ashley, Melanie a Will vešli jeden za druhým do ohrazeného prostoru a postavili se těsně za dcery pana O'Hary. Všichni nejbližší sousedé, kteří se dokázali vtěsnat dovnitř, stáli za nimi a ostatní zůstali za cihlovou zídkou. Scarlett si poprvé uvědomila, kolik lidí přišlo, a byla jejich počtem překvapena a zároveň dojata. Při omezených možnostech dopravy byla účast tolika lidí projevem opravdové laskavosti. Celkem se shromáždilo padesát nebo šedesát lidí a někteří z nich bydleli tak daleko, až se Scarlett divila, jak se o pohřbu vůbec mohli dovědět, a ještě přijet včas. Dostavily se celé rodiny z Jonesboro, Faytteville a Lovejoy a s nimi přijela i hrstka černošských sluhů. Přišlo i mnoho malých farmářů usazených daleko za řekou i chudých bělochů z lesů a hrstka obyvatel

močálů. Muži z močálů byli hubení obři s vousy, oblečení do oděvů z podomácku utkaného sukna, na hlavách měli mývalí čepice, pušky nedbale opřené o ramena a pod tvářemi jim na chvíli znehybněly kusy žvýkacího tabáku. Přišly s nimi i jejich ženy, které stály bosé v měkké rudé půdě a spodní rty měly celé poprášené šňupacím tabákem. Obličeje pod klobouky chránícími před sluncem měly zažloutlé jakoby od malárie, ale přesto se jim leskly čistotou a čerstvě vyžehlené kalikové šaty zářily naškrobením.

Nejbližší sousedé se dostavili v plném počtu. Babička Fontaineová, scvrklá, vrásčitá a zažloutlá jako starý vypelichaný pták, se opírala o hůlku a vedle ní stála po jednom boku Sally Munroeová-Fontaineová a po druhém Mladá slečna Fontaineová. Marně se šeptanými prosbami a cukáním za sukni pokoušely přemluvit starou paní, aby se posadila na cihlovou zídku. Babiččin manžel, starý lékař, nepřišel. Zemřel už před dvěma měsíci a vdově pohasla v očích skoro všechna zlomyslná radost ze života, která jí tam předtím jiskřila. Cathleen Calvertová-Hiltonová stála osaměle stranou, jak se slušelo na manželku člověka, který patřil k viníkům této tragédie, a nebylo jí vidět do obličeje, protože měla skloněnou hlavu a klobouk proti slunci navíc zakrýval výhled. Scarlett si s úžasem všimla, že má na perkálových šatech mastné skvrny a ruce má pihovaté a nemyté. Dokonce měla smutek za nehty. Z Cathleen už nevyzařovalo nic, co by připomínalo, že pochází z lepší rodiny. Připomínala bílou žebrotu a snad ještě hůř. Připomínala chudou bílou ženskou, pomalou, nepořádnou a línou.

Jestli ještě nešňupá, tak co nejdřív začne, pomyslela si Scarlett s hrůzou. Panebože! Takový úpadek!

Scarlett se otřásla a odvrátila pohled od Cathleen, jelikož si uvědomila, jak málo stačí, aby se z lepších lidí stala bílá žebrota.

Takhle bych taky dopadla, nemít dost kuráže, řekla si v duchu a zmocnila se jí hrdost, uvědomila si, že po kapitulaci začínaly s Cathleen se stejnou výbavou – prázdnýma rukama a tím, co měla každá v hlavě.

Nejsem na tom zase tak špatně, pomyslela si, zvedla bradu a usmála se.

Ale když si všimla, že ji provrtává pohledem pohoršená paní Tarletonová, úsměv jí okamžitě zmrzl na rtech. Paní Tarletonová měla oči zrudlé pláčem, a když napomenula Scarlett vyčítavým pohledem, zahleděla se znovu na Suellen, kterou probodávala ostrým rozhněvaným pohledem nevěstícím nic dobrého. Za paní Tarletonovou a jejím manželem stály všechny čtyři dcery, jejichž zrzavé kadeře se nehodily k posvátné příležitosti, nahnědlé oči připomínaly oči mláďat překypujících životem a šlehaly z nich nebezpečné plameny.

Když Ashley předstoupil s Carreeniným ohmataným misálem v ruce, všichni přestali přešlapovat, složili ruce na břiše, muži smekli a ženám přestaly šustit sukně. Ashley chvíli stál se skloněnou hlavou a slunce se mu třpytilo na zlatých vlasech. Nad shromážděním se rozhostilo hluboké ticho, tak hluboké, až všichni jasně uslyšeli drsný šepot větru v listech magnolií a vzdálený zpěv sedmihláska zněl nesnesitelně hlasitě a smutně. Ashley začal předčítat modlitby a všechny hlavy se sklonily, když shromáždění zaslechlo, jak zvučným, krásně modulovaným hlasem odříkává stručná a důstojná slova.

Ach, povzdechla si v duchu Scarlett, až se jí sevřelo hrdlo, jak má krásný hlas! Když už někdo musí tatínkovi prokazovat tuhle službu, jsem ráda, že to je právě Ashley. Jsem raději, že se za něj modlí on, a ne kněz. Jsem raději, že tatínka pochovají příbuzní, a ne nějaký cizí člověk.

Když Ashley dospěl k modlitbě za duše v očistci, kterou mu Carreen také zaškrtla, prudce sklapl knížku. Carreen si jediná povšimla, že něco vynechal, a zmateně vzhlédla, když se začal modlit *Otčenáš*. Ashley věděl, že polovina shromážděných o očistci v životě neslyšela, a ti, kteří ano, by považovali za osobní urážku, kdyby naznačil, byť i jen modlitbou, že tak skvělý člověk jako pan

O'Hara nepřišel rovnou do nebe. Proto s ohledem na veřejné mínění vynechal jakoukoli zmínku o očistci. Shromáždění se vroucně přidali k *Otčenáši*, a když začal *Zdrávas Maria*, postupně umlkali v trapném tichu. Tuhle modlitbu v životě neslyšeli a kradmo po sobě pokukovali, když děvčata O'Harových, Melanie a služebnictvo z Tary odpovídali: „Oroduj na nás, nyní i v hodině smrti naší. Amen."

Potom Ashley zvedl hlavu a chvilku zůstal nerozhodně stát. Sousedé jej s očekáváním pozorovali a přitom zaujímali pohodlnější postoj, aby mohli vyslechnout další proslov. Čekali, že bude v obřadu pokračovat, jelikož netušili, že tím katolické modlitby skončily. Pohřby v okrese bývaly dlouhé. Baptističtí a metodističtí kazatelé, kteří prováděli obřady, nepoužívali pevně stanovený pořad modliteb, ale pokaždé improvizovali, jak to okolnosti vyžadovaly, a málokdy skončili dřív, než všichni smuteční hosté začali plakat a dokud ženské příbuzenstvo zemřelých nezačalo hlasitě naříkat žalem. Sousedů by se hluboce dotklo a naplnilo je žalem a nevolí, kdyby tyto stručné modlitby měly být celým obřadem na rozloučenou s jejich oblíbeným přítelem, a Ashley si toho byl velice dobře vědom. O pohřbu by se debatovalo u večeře po celé týdny a všichni by se shodli v názoru, že děvčata O'Harových neprokázala otci náležitou poslední poctu.

Proto se rychle omluvil pohledem Carreen, sklonil znovu hlavu a začal po paměti odříkávat episkopální smuteční obřad, který často předčítal nad otroky pohřbívanými U Dvanácti dubů.

Slova se mu nevybavovala dostatečně rychle, proto mluvil pomalu a občas se musel odmlčet, aby se mu v paměti vybavil potřebný výraz. Ale odměřený přednes zvyšoval dojem, jímž slova působila, a smuteční hosté, kteří měli dosud suché oči, začínali sahat pro kapesníky. Všichni byli přísní baptisté a metodisté, kteří si mysleli, že to patří ke katolickým bohoslužbám, a okamžitě si opravili svůj první dojem, že katolický ritus je studený a papežský. Scarlett a Suellen byly stejně nezasvěcené a Ashleyho slova považovaly za

útěšná a krásná. Jen Melanie a Carreen si uvědomovaly, že zbožný irský katolík je ukládán k poslednímu odpočinku podle obřadu anglikánské církve. Ale Carreen byla příliš zdrcena žalem a bolestí nad Ashleyho zradou, a proto se nezmohla na odpor a nechala věcem volný průběh.

Když Ashley skončil, široce otevřel smutné šedé oči a rozhlédl se po shromáždění. Po chvíli zachytil Willův pohled a zeptal se: „Chce snad někdo z přítomných pronést pár slov?"

Paní Tarletonová sebou nervózně trhla, ale než mohla cokoli říci, Will doklopýtal k hlavě rakve a začal mluvit.

„Přátelé," oslovil shromážděné svým nevýrazným monotónním hlasem, „třeba si říkáte, že se vyvyšuju, když chci mluvit první – já, který jsem pana O'Haru poznal teprve před rokem, zatímco vy ho znáte třeba dvacet let i déle. Ale mám závažnou omluvu. Kdyby byl pan O'Hara žil ještě aspoň měsíc, byl bych získal právo oslovovat ho tatínku."

Shromáždění se zavlnilo překvapením. Nešeptali, na to byli příliš dobře vychováni, ale přešlápli z nohy na nohu a zahleděli se na Carreeninu skloněnou hlavu. Všichni věděli, že ji Will mlčky zbožňuje. Když zpozoroval, kam jsou upřeny pohledy všech přítomných, pokračoval, jako by si ničeho nevšiml.

„A protože si mám vzít slečnu Suellen, jakmile přijde kněz z Atlanty, řekl jsem si, že snad mám právo promluvit první."

Konec promluvy už zanikl v tlumeném syčícím bzučení připomínajícím bzukot rozdrážděných včel, které projelo shromážděním. V tom zvuku se mísila nevole se zklamáním. Všichni měli Willa rádi, všichni si ho vážili za to, co udělal pro Taru. Všichni věděli, že má rád Carreen, a proto je tak popudilo oznámení, že si místo ní bude brát ženu, nad kterou všichni sousedé vyřkli klatbu. Starý dobrák Will si bude brát tu strašnou, podlou holku Suellen O'Harovou!

Atmosféra zůstala chvíli napjatá. V očích paní Tarletonové se začalo blýskat a na rtech se jí objevovala slova, zatím ještě bez zvuku.

V nastalém tichu se rozlehl pronikavý hlas starého pana McRaea, dožadující se, aby mu syn zopakoval, co ten člověk říkal. Will stál tváří v tvář všem, zatím pořád s mírným výrazem v obličeji, ale ve světle modrých očích mu žhnulo cosi, co všem zabraňovalo říci byť slovíčko o jeho nastávající. Na okamžik viselo všechno na vážkách mezi opravdovou náklonností, kterou všichni pociťovali vůči Willovi, a pohrdáním vůči Suellen. A Will nakonec zvítězil. Když promluvil, všichni měli pocit, že se zcela přirozeně na okamžik odmlčel.

„Neznal jsem pana O'Haru v plné síle jako vy všichni. Osobně jsem ho poznal jako skvělého starého pána, který se kapánek pomátl. Ale všichni jste mi vyprávěli, jaký býval dřív. A tak bych vám rád řekl následující. Byl to bojovný Ir, gentleman z Jihu a nejvěrnější stoupenec Konfederace, jaký kdy žil. Lepší vlastnosti jeden člověk ani nemůže mít. A těžko kdy uvidíme podobného člověka, protože doby, kdy se rodili takoví muži, pominuly jako on sám. Narodil se sice v cizině, ale muž, kterého tu dneska pochováváme, reprezentoval Georgii líp než kdokoli z nás, kteří ho tu dneska oplakáváme. Žil naším životem, miloval naši zemi, a zvážíme-li všechny okolnosti, padl za naši Věc stejně jako předtím naši vojáci. Byl jedním z nás a měl naše dobré vlastnosti stejně jako špatné, naši sílu i naše slabosti. Měl v sobě naše dobré vlastnosti v tom smyslu, že ho nic nezastavilo, jak se jednou rozhodl, a nebál se nikoho na světě. Neexistovala žádná síla *přicházející zvenčí*, která by ho dokázala srazit na kolena.

Nebál se ani anglické vlády, když ho chtěl anglický soud pověsit. Prostě unikl a opustil vlast. A když přijel sem, nedal se ani v nejmenším zastrašit svou chudobou. Pustil se do práce a vydělal si tolik peněz, kolik potřeboval. A nebál se ani této končiny, která bývala ještě do značné míry divočinou, z níž teprve před krátkou dobou vyhnali indiány. Divočině dokázal vyrvat velkou plantáž. A když přišla válka a začal ztrácet peníze, nebál se, že znova zchudne. A když Yankeeové přitáhli do Tary a mohli mu vypálit střechu nad hlavou a ještě ho zabít, zase se ani trochu nelekl a nedal se srazit na kolena.

Prostě se opřel o nakročenou nohu a neustoupil ani o krok. Proto tvrdím, že v sobě měl naše dobré vlastnosti. Neexistuje žádná síla *přicházející zvenčí*, která by nás dokázala srazit na kolena.

Ale měl v sobě i naše slabosti, poněvadž mohl být sražen na kolena zevnitř. Tím chci říct, že co nedokázal celý svět, mohlo dokázat jeho srdce. Když umřela paní O'Harová, jeho srdce umřelo taky, a to ho srazilo na kolena. A člověk, kterého jsme do té doby viděli obcházet Taru, to už nebyl on."

Will se odmlčel a přejel klidným pohledem kruh obličejů před sebou. Shromáždění stálo na pražícím slunci, jako by kouzlem vrostlo do země, a veškerá zloba, kterou všichni pociťovali k Suellen, byla zcela zapomenuta. Will se chvíli zahleděl do očí Scarlett a téměř neznatelně pohnul koutky, jako by jí chtěl vnitřním pousmáním utěšit. A Scarlett, která ze všech sil zadržovala slzy, se opravdu utěšila. Will mluvil rozumně a neblábolil, jak bývalo na pohřbech obvyklé, o setkání v jiném a lepším světě a o tom, že by se měl odevzdat do vůle boží. A ve zdravém rozumu Scarlett vždycky nacházela posilu a útěchu.

„A byl bych nerad, kdyby si ho někdo z vás vážil míň, protože se tak vnitřně zlomil. Vy všichni i já sám jsme stejní jako on. Máme v sobě stejné slabosti a vady. Nic, co k nám přichází, nás nedokáže srazit na kolena o nic víc než jeho, ať jsou to Yankeeové nebo přivandrovalci, zlé časy nebo vysoké daně, ani úplné vyhladovění. Ale slabost, jakou máme v srdci, nás dokáže srazit na kolena dřív, než mrknem. A nemusíme vždycky ani ztratit milovanou bytost, jako se to stalo panu O'Harovi. Každý má jinou životní oporu. A rád bych řekl ještě tohle: pro lidi, kteří přišli o životní oporu, je lepší umřít. V těchto dnech nemají, kam by se na světě vrtli, a proto je pro ně lepší umřít… Proto vám taky říkám, že nemáte proč oplakávat pana O'Haru. Čas oplakávat ho nastal už tenkrát, když přitáhl Sherman a pan O'Hara ztratil manželku. Ale teď, když tělo odešlo za jeho srdcem, nevidím důvod, proč být smutný, ledaže bychom byli zatracení sobci, a to vám

říkám já, který jsem ho měl rád jako vlastního tátu… A když dovolíte, tím bych taky skončil. Rodina je už tak dost utrápená a bylo by od nás nepěkné ji ještě dál unavovat řečmi."

Will domluvil, obrátil se k paní Tarletonové a tlumeným hlasem se jí zeptal: „Tak mě napadá, milospani, nemohla byste náhodou odvést Scarlett domů? Neměla by stát tak dlouho na sluníčku. A babička Fontaineová taky nevypadá zrovna silně, nic ve zlém, prosím."

Prudký přechod od chvály mrtvého k ní vyvedl Scarlett z míry, až zrudla rozpaky, zvlášť když se na ni všichni zahleděli. Proč Will zdůrazňuje její těhotenství, které stejně nikomu neuniklo? Podívala se po něm zahanbeným pohledem plným nevole, ale Willovy klidné oči její pohled vydržely a nabyly vrchu.

Prosím tě, říkal jí pohledem, nech to na mně. Vím, co dělám.

Už byl prostě pánem domu, a protože Scarlett nechtěla dělat scény, obrátila se bezmocně k paní Tarletonové. Tato dáma, jejíž pozornost byla, jak si Will přál, nečekaně odvedena od myšlenek na Suellen k věčně přitažlivým záležitostem rozmnožování, ať už se týkaly zvířat nebo lidí, vzala Scarlett za paži.

„Pojď domů, miláčku."

V obličeji paní Tarletonové se objevil laskavý, plně zaujatý výraz a Scarlett se dala odvést prostředkem shromážděných, kteří se před ní rozestupovali, aby uvolnili cestu. Ze všech stran bylo slyšet soucitné poznámky pronášené tlumeným hlasem a několik rukou se zvedlo a chlácholivě Scarlett pohladilo. Když došla k babičce Fontaineové, stará dáma napřáhla vyschlou ruku a řekla: „Podej mi rámě, holčičko," ostrým pohledem zpražila Sally a Mladou slečnu a dodala: „Ne, vy nikam nechoďte. Vás s sebou nechci."

Pomalu prošly shromážděnými smutečními hosty, jejichž dav se za nimi zase zavíral, a zamířily po stinné cestičce k domu. Paní Tarletonová samou ochotou pomáhat zvedala Scarlett loket tak silně, že ji při každém kroku div nezdvíhala ze země.

„Proč to Will vlastně udělal?“ vykřikla Scarlett navztekaně, když se dostaly mimo doslech shromážděných. „Vždyť vlastně řekl: ‚Jen se na ni podívejte. Čeká dítě!‘“

„No, a nečekáš ho snad?“ odrazila její útok paní Tarletonová. „Will udělal dobře. Bylo do tebe hloupé stát na tom žáru, vždyť jsi mohla snadno omdlít a potratit.“

„Will si nedělal hlavu kvůli potratu,“ prohlásila babička, lehce zadýchaná, jak se namáhavě vlekla přes přední dvůr ke schodišti. Tvářila se přísně a chápavě. „Will se vyzná. Nechtěl, abych zůstala u hrobu, a tebe, Beatrice, taky potřeboval vystrnadit. Měl strach z toho, co bychom řekly, a jedině takhle se nás mohl zbavit… Ale to nebylo ještě všechno. Nechtěl, aby Scarlett slyšela hroudy dopadající na rakev. A má pravdu. Pamatuj si, Scarlett, dokud neuslyšíš tenhle zvuk, tak lidi pro tebe nejsou doopravdy mrtví. Ale jak jej uslyšíš… Je to nejděsivější zvuk konce na světě… Pomoz mi do schodů, holčičko, a ty mi podej ruku, Beatrice. Scarlett tě potřebuje asi jako berle, ale já už nejsem tak silná, jak správně řekl Will… Will poznal, že jsi byla tatínkova holčička, a nechtěl ti to zbytečně ztěžovat. A dovtípil se, že pro sestry nebude ten pohled takové neštěstí. Suellen musí myslet na svou hanbu, a to jí pomáhá stejně jako Carreen její pánbůh. Ale tobě nepomáhá nic, viď, holčičko?“

„Ne,“ souhlasila Scarlett a trochu překvapená pravdou, která zněla ze starého chvějícího se hlasu, pomáhala staré dámě do schodů. „Nikdy jsem neměla nikoho, kdo by mi pomohl – kromě matky.“

„Ale když ti umřela, uvědomila sis, že dokážeš stát na vlastních nohou, viď? Vidíš, a spousta lidí to nedovede. Například tvůj tatínek. Will má pravdu. Nesmíš být kvůli tatínkovi smutná. Bez Ellen nedokázal žít a teď je šťastnější tam, kde je. Stejně jako já budu šťastnější, až půjdu za tím svým doktorem.“

Babička Fontaineová nemluvila proto, že by čekala soucit, a její dvě společnice jí také žádný neprojevily. Mluvila živě a přirozeně, jako by manžel byl naživu a stačilo by sednout do bryčky a za

chvilku by se jí vrátil z návštěvy v Jonesboro. Babička byla příliš stará a zkušená, aby se bála smrti.

„Ale – vy taky dokážete stát na vlastních nohou," řekla Scarlett.

Stará dáma si ji změřila bystrým ptačím pohledem.

„Ovšem, ale občas je to zatraceně nepohodlné."

„Podívej, babičko," skočila jim do řeči paní Tarletonová, „takhle bys se Scarlett neměla mluvit. Vždyť už je i tak dost vyděšená. Už jen cesta sem v těch těsných šatech, a navíc smutek a horko by stačily vyvolat potrat, a ty jí ještě přitěžuješ těmi řečmi o smutku a bolesti."

„Krucinálfagot!" vykřikla Scarlett celá podrážděná. „Vůbec nejsem vyděšená! A taky nepatřím mezi ty bledničkové husy, které potrácejí!"

„To jedna nikdy neví," namítla paní Tarletonová vševědoucím tónem. „Já přišla o své první dítě, když jsem viděla, jak býk nabral na rohy jednoho našeho negra, a… Pamatuješ si na mou zrzavou kobylu Nellie? Vidíš, vypadala, že nemůže být zdravější, ale ve skutečnosti byla nervózní a vznětlivá, tak, že kdybych ji nehlídala, tak…"

„Beatrice, zavři zobák," zarazila ji babička. „Vsadím se, že Scarlett nepotratí. Sednem si tady v hale, je tu chládek. Příjemně to tu protahuje. Skoč pro sklenici podmáslí, Beatrice, jestli ji v kuchyni mají. Nebo se podívej do spíže, jestli by se tam nenašla kapka vína. Docela bych si dala skleničku. A pak tu počkáme, dokud se lidi nepřijdou rozloučit."

„Scarlett by si měla jít lehnout," naléhala paní Tarletonová a prohlížela si ji od hlavy k patě zkušeným pohledem ženy, která dovede vypočítat délku těhotenství na minutu přesně.

„Běž, kam jsem ti řekla," vyzvala ji babička a postrčila ji hůlkou, a tak paní Tarletonové nezbývalo než odejít do kuchyně. Cestou nedbale odhodila klobouk na příborník a přihladila si dlaněmi zpocené rusé vlasy.

Scarlett se pohodlně rozvalila v křesle a rozepnula si horní dva knoflíčky na těsném živůtku. Ve vysoké hale bylo chladno a šero a bludný průvan vanoucí od zadního vchodu byl po slunečním žáru osvěžující. Scarlett se zadívala přes halu do salonu, kde ještě před chvílí ležel Gerald, a pak, když se násilím přiměla myslet na něco jiného, vzhlédla k portrétu babičky Robillardové, který visel nad krbem. Pohled na bodáky poškozený portrét dámy s vlasy vyčesanými do vysokého účesu, poloobnaženými ňadry a chladně nestoudným pohledem na ni měl jako vždy osvěžující účinek.

„Nevím, co se Beatrice Tarletonové dotklo víc, jestli ztráta vlastních synů, anebo koní," prohlásila babička Fontaineová. „Víš, že si Jima ani děvčat moc nevšímala. Patří k takovým lidem, o jakých mluvil Will. Ztratila životní oporu. Někdy se v duchu musím ptát, jestli to s ní nedopadne jako s tvým tatínkem. Nebyla nikdy šťastná, pokud se jí přímo před očima nerodili koně nebo lidi, a žádná z jejích dcer není vdaná ani nemá naději ulovit v našem okrese ženicha, a tak nemá čím zaměstnávat mozek. Kdyby nebyla v srdci taková dáma, byla by docela obyčejná… Myslel to Will vážně, když říkal, že si vezme Suellen?"

„Ano," potvrdila Scarlett a podívala se staré dámě přímo do očí. Panebože, vždyť to není tak dávno, co se babičky Fontaineové bála víc než smrti! Ale od té doby přece vyrostla, a kdyby se stará paní chtěla plést do domácích záležitostí Tary, klidně by ji poslala do horoucích pekel.

„Mohl si vybrat líp," řekla babička upřímně.

„Myslíte?" zeptala se Scarlett povýšeně.

„Jen se tolik nenaparuj, slečínko," usadila ji jízlivě stará dáma. „Já se do tvé vzácné sestřičky nepustím, i když by k tomu možná došlo, kdybych zůstala na tom vašem hřbitově. Chtěla jsem jen říct, že všude je málo mužů a Will by si klidně mohl vzít skoro každou dívku na vdávání. Beatrice má ty čtyři divoké kočky a děvčata Munroeových a pak McRaeových…"

„Vezme si Sue a hotovo."

„Bude to pro ni terno."

„Bude to terno pro Taru."

„Tobě na tomhle místě moc záleží, viď?"

„Moc."

„Tolik, že nemáš nic proti tomu, aby se sestra zahodila s mužem z nižších vrstev, jen když budeš mít někoho, kdo se ti bude starat o Taru?"

„Vrstev?" opakovala po ní Scarlett tázavě, znepokojená tou představou. „Jaké vrstvy? Copak dneska záleží na tom, z jaké je kdo vrstvy? Důležité je, aby děvče sehnalo manžela."

„To je věc názoru," namítla stará slečna. „Někdo by na to řekl, že mluvíš rozumně, ale jiní by tvrdili, že snižuješ laťku, která se nemá pohnout ani o kousek. Will určitě nepochází z lepší rodiny, kdežto někteří z tvých předků ano."

Ostrým pohledem starých očí se zahleděla na portrét babičky Robillardové.

Scarlett si vybavila Willa, vychrtlého dlouhána, který na nikoho nemohl udělat zvláštní dojem, věčně s klidem žvýkal kus slámy jako většina chudé žebroty a zdánlivě neměl v těle kousek činorodosti. Neměl za sebou dlouhou řadu předků honosících se bohatstvím, společenským postavením a ušlechtilou krví. První z Willových předků, který vstoupil na georgijskou půdu, mohl být klidně jedním z Oglethorpových vykoupených nebo služebník, který se dobrovolně sám prodal do otroctví. Will nestudoval na vysoké škole. Jediné vzdělání získal čtyřletým navštěvováním obecné školy někde v zálesácké končině. Byl sice poctivý a věrný, byl trpělivý a pracovitý, ale určitě nepatřil k lepším lidem. Podle robillardovských měřítek s ním Suellen bez pochyby klesla na nižší příčku společenského žebříčku.

„Takže souhlasíš, aby se Will přiženil k vám do rodiny?"

„Ano," odpověděla Scarlett popuzeně, připravena pustit se vší silou do staré dámy, jakmile by si dovolila jediné slovo, jímž by odsuzovala chystaný sňatek.

„Smíš mě políbit," vyzvala ji překvapivě babička a z úsměvu jí zářil naprostý souhlas se Scarlettiným postojem. „Dosud jsem tě neměla moc ráda, Scarlett. Vždycky jsi bývala tvrdá jako oříšek z ořešáku, už jako malá holka, a já nesnáším tvrdé ženské, samozřejmě kromě sebe. Ale líbí se mi, jak si dovedeš se vším poradit. Neděláš scény, když s něčím nejde hnout, i když je to nepříjemné. Jako dobrý lovec víš, kam až sahá tvůj revír."

Scarlett se nejistě pousmála a poslušně se letmo dotkla rty nastavené vráscité tváře. Bylo příjemné zase jednou slyšet, že s ní někdo souhlasí, i když si zdaleka nebyla jista, co stará paní svými slovy vlastně myslí.

„Tady kolem se určitě najde dost lidí, kteří budou mít spoustu řečí, že jsi neměla Sue dovolit, aby si vzala bílého žebráka – přestože Willa mají všichni rádi. Budou jedním dechem tvrdit, že je slušný muž, ale že je pro dceru O'Harových hrozné, když se musí zahodit s člověkem z nižších vrstev. Jenže z těchhle řečí si nic nedělej."

„Nikdy jsem si nic nedělala z toho, co lidi říkají."

„To jsem už slyšela." Ze stařenina hlasu zazněl náznak jedovatosti. „Opravdu si nedělej nic z toho, co se říká. Zřejmě to bude velice šťastné manželství. Will samozřejmě bude do smrti vypadat jako bílý žebrák, nikdy nedodá Taře takový lesk a takovou jiskru jako tvůj otec. Bílým žebrákům prostě chybí jiskra. Ale Will je v srdci gentleman. Má v sobě cit pro to, co je správné. Nikdo kromě rozeného gentlemana by nedokázal tak přesně poukázat na to, co je špatné, jako on při pohřbu. Celý svět nás nedokáže srazit na kolena, ale my sami to dokážem, když příliš toužíme po věcech, které už nemáme – a když příliš vzpomínáme. Will se určitě bude hodit k Suellen i k Taře."

„Tak vy tedy souhlasíte s tím, že mu dovolím si ji vzít?"

„Proboha, to ne!“ Stařenin hlas zněl unaveně a zatrpkle, ale energicky. „Souhlasit s tím, aby si bílá žebrota brala dívku ze starých rodů? Pchá! Copak bych mohla souhlasit, aby se nějaké zparchantělé plemeno křížilo s plnokrevnými klisnami? Chudí běloši jsou dobří, solidní a poctiví, ale…“

„Ale vždyť jste přece tvrdila, že to bude šťastné manželství!“ vykřikla zmateně Scarlett.

„Ale já si myslím, že pro Suellen bude dobré vzít si Willa – nebo kohokoli jiného, když už na to přijde – protože se moc potřebuje vdát. Ale kde jinde by sehnala ženicha? A kde jinde bys sehnala tak dobrého správce Tary? Ale tím nechci říct, že by se mi tahle situace zamlouvala víc než tobě.“

Ale mně se přece zamlouvá, divila se v duchu Scarlett a pokoušela se zjistit, co stará dáma přesně míní. Jsem ráda, že si ji Will vezme. Proč si asi myslí, že bych proti tomu mohla něco mít? Považuje za samozřejmé, že jsem proti sňatku stejně jako ona sama.

Scarlett si připadala zmatená a trochu zahanbená jako vždycky, kdy jí lidé předkládali vlastní city a pohnutky, a domnívali se, že je s nimi sdílí.

Babička se začala ovívat palmetovým listem a živě pokračovala: „Nejsem proti tomu sňatku o nic víc než ty, ale jsem praktická stejně jako ty. A když dojde na nepříjemnou věc, se kterou nejde hnout, nemá cenu začít křičet ani kopat kolem sebe. Tak se člověk v životě nikam nedostane, zvlášť když se to s ním zhoupne. Vím, co říkám, protože s naší rodinou i s rodinou mého muže se to v životě párkrát pěkně zhouplo. A kdybychom tady u nás potřebovali nějaké heslo, určitě by znělo takhle: ‚Nebreč – směj se a dočkej času.‘ Takhle – když jsme se smáli a dočkali času – jsme přežili hromadu věcí, až se z nás stali mistři v přežívání. Nic jiného nám nezbývalo. Pokaždé jsme vsadili na nesprávného koně. Utekli jsme z Francie s hugenoty, utekli jsme z Anglie s kavalíry, utekli jsme ze Skotska s milým princem Charliem, utekli jsme z Haiti před negry a teď nás

srazili na kolena Yankeeové. Ale za pár let se vždycky octneme zase nahoře. A víš proč?“

Babička zvedla hlavu vzhůru a Scarlett napadlo, že ze všeho nejvíc připomíná starého papouška, který ví své.

„Ne, určitě nevím,“ odpověděla zdvořile. Ale upřímně se nudila, stejně jako tenkrát, když se babička dala do vzpomínání na zážitky z povstání Kríků.

„Důvod je prostý. Skláníme se jen před nevyhnutelným. Nejsme pšenice, ale pohanka! Když se přižene bouřka, povalí zralou pšenici, protože je suchá a nemůže se ohnout po větru. Ale zralá pohanka v sobě má mízu a ohne se. A když se vítr přežene, zase se vztyčí a stojí skoro stejně rovně a pevně jako předtím. Nejsme tvrdošíjný lid. Když vane prudký vítr, jsme strašně ohební, jelikož víme, že se vyplácí být ohebným. Když přijdou potíže, skloníme se před nevyhnutelným a ani necekneme a pracujeme, smějeme se a čekáme na svůj čas. A přitom jdem bok po boku s méně významnými lidmi a bereme od nich, co nám mohou dát. A když dostatečně zesílíme, odkopneme lidi, kterým jsme přelezli přes ramena. To je, holčičko, tajemství přežití.“ A po chvíli stará dáma dodala: „Předávám ti je.“

Stará paní spokojeně zakvokala, jako by ji potěšila vlastní slova, přestože byla plná jedu. Tvářila se, jako by čekala, že na to Scarlett něco řekne, ale ta jejím slovům příliš nerozuměla a ani ji nenapadlo, co by na to měla říci.

„Prosím,“ pokračovala stará slečna, „naši lidé se nechají převálcovat, ale pak zase vstanou, víc ti nemůžu říct o spoustě lidí žijících tady blízko kolem. Podívej se na Cathleen Calvertovou. Sama vidíš, kam to dopracovala. Vzala si bílého žebráka! A skončila mnohem hůř než muž, kterého si vzala. Nebo se podívej na McRaeovy. Beznadějně na dně, nevědí, co mají dělat, a ani nic neumějí. A ani nic nezkusí. Pořád jen bědují nad starými zašlými časy. A podívej se – zkrátka, podívej se skoro na každého v našem okrese kromě našeho Alexe a naší Sally, tebe a Jima Tarletona s dcerami a ještě pár dalších.

Ostatní zůstali ležet, protože v sobě nemají životní mízu, protože nemají kuráž znovu vstát. Tihle lidé neznali nic kromě peněz a černochů a teď, když přišli o peníze i o černochy, z nich bude hned v příští generaci bílá žebrota."

„Zapomněla jste na Wilkesovy."

„Ne, nezapomněla. Chtěla jsem je ze zdvořilosti vynechat, když je Ashley hostem ve vašem domě. Ale když už ses o nich zmínila – tak se na ně podívej! Nejdřív na Indii, ze které je, jak jsem slyšela, už seschlá stará panna, která si ze všech sil hraje na vdovu, protože Stu Tarleton padl, a vůbec se na něj nesnaží zapomenout a nepokouší se ulovit dalšího ženicha. Samozřejmě že je už stará, ale kdyby chtěla, mohla by ulovit nějakého vdovce s více dětmi. A chudinka Honey byla vždycky husa posedlá po mužských a rozumu neměla víc než slepice. A Ashley? Jen se na něj podívej!"

„Ashley je velice slušný člověk," začala ho vášnivě bránit Scarlett.

„Neříkám, že není, ale je bezmocný jako želva převrácená na hřbet. Jestli Wilkesovi přežijou tuhle těžkou dobu, tak to bude Melaniinou zásluhou. Ashleyho rozhodně ne!"

„Melly! Panebože, babičko, co to říkáte? Žila jsem s Melly dost dlouho a znám ji moc dobře. Pořád je jen nemocná a vyděšená a nemá ani tolik kuráže, aby dokázala zahnat husu."

„Ale proč by, proboha, měl někdo zahánět husu? To mi vždycky připadalo jako mrhání časem. Třeba nedokáže zahnat husu, ale zato určitě dokáže zahnat celý svět, yankeeovskou vládu nebo cokoli, co by ohrožovalo jejího Ashleyho nebo jejího synáčka anebo její představy o ušlechtilosti. Je jiná než ty nebo já. Tvoje matka, kdyby zůstala naživu, by jednala stejně jako ona. Melly mi připomíná tvou matku zamlada… A možná že z toho Wilkesovy opravdu dostane."

„Jenže Melly je jen taková husička, která to myslí dobře. Ale k Ashleymu jste byla velice nespravedlivá. Je…"

„Ale no tak! Ashley byl vychován jen ke čtení knih a k ničemu jinému. To žádnému muži nepomůže, musí-li se dostat z tak strašné

šlamastyky, v jaké jsme se teď ocitli. Podle toho, co jsem slyšela, je nejmizernější oráč z celého okresu! Jen si ho, prosím tě, srovnej s Alexem! Před válkou byl Alex nejhorší floutek a ničema, jakého kdo viděl, a jakživ ho nezajímalo nic než jak si koupit novou kravatu, opít se, někoho zastřelit a prohánět holky, které nebyly o nic lepší, než se od nich očekávalo. Ale podívej se na něj teď! Naučil se hospodařit, protože mu nic jiného nezbývalo. Jinak by umřel hladem a my všichni s ním. A teď pěstuje nejlepší bavlnu z celého okresu – ale ano, slečinko! Má ji o moc lepší než vy v Taře! – a taky umí pěstovat prasata a chovat slepice. To koukáš, co! Je to slušný hoch, přestože dovede být vzteklý. Dovede dočkat času, a uvidíš, že až celá tahle mizerná Rekonstrukce skončí, náš Alex bude boháč jako jeho otec a dědeček. Ale Ashley…“

Scarlett pálila urážka Ashleyho.

„Mně to připadá jako blábolení,“ řekla ledovým tónem.

„Ale to by nemělo,“ namítla babička a ostře si ji změřila. „Vždyť se chováš přesně stejně od té doby, cos odjela do Atlanty. Ovšemže je to tak! Nemysli si, že jsme neslyšeli o tvých nepředloženostech, protože jsme zakopáni tady na venkově. Změnila se doba a ty ses změnila s ní. Slyšeli jsme, jak se lepíš na Yankee, bílou žebrotu a zbohatlé přivandrovalce, abys z nich mohla ždímat peníze. Podle toho, co jsem slyšela, se sice tváříš andělsky, ale ve skutečnosti žádnej anděl nejsi. Ale já říkám, jen si poslouž. Vyždímej z nich všechno, co můžeš, ale až budeš mít dost peněz, odkopni je, protože ti už nebudou k ničemu. Nezapomeň to udělat, a pořádně, protože jinak by tě ksindl, který se ti věší na šosy, mohl zničit.“

Scarlett se po ní podívala a obočí se jí svraštilo úsilím přijít na kloub všemu, co jí stará dáma říkala. Pořád ještě jí moc nerozuměla a zlobila se, že přirovnala Ashleyho k želvě převrácené na záda.

„Myslím, že Ashleymu křivdíte,“ vyhrkla zničehonic.

„Scarlett, ty se ale moc nevyznáš.“

„To si myslíte vy,“ odsekla Scarlett hrubě a v duchu litovala, že se starým dámám nesmí vrazit jednu přes pusu.

„V dolarech a centech se vyznáš, to ano. Jenže v tomhle se vyznají muži. Ale jako žena se nevyznáš. V lidech se nevyznáš ani za mák."

Scarlett začala z očí metat blesky a zatínala a zase rozvírala pěsti.

„Pěkně jsem tě rozzuřila, viď?" zeptala se s úsměvem stará dáma. „A právě to jsem chtěla."

„Tak vy jste to chtěla? A můžete mi říct proč?"

„Měla jsem spoustu dobrých důvodů."

Babička se pohodlně opřela o křeslo a Scarlett si náhle uvědomila, jak strašně unaveně a neuvěřitelně staře vypadá. Droboučké ruce, připomínající paňáty zaťaté do vějíře, měla voskově bledé jako mrtvola. Scarlett přešel všechen vztek, jakmile si cosi uvědomila. Sklonila se nad starou paní a vzala ji za ruku.

„Vy jste ale pěkná lhářka," dobírala si ji. „Ani slovo z celého svého žvatlání jste nemyslela vážně. Vykládala jste mi to, jen abych nemyslela na tatínka, viďte?"

„Se mnou si nezahrávej!" odsekla nabručeně stará slečna a vytrhla Scarlett ruku. „Částečně ano, ale částečně jsem ti chtěla říct pravdu, a ty jsi tak hloupá, žes to nepochopila."

Ale pousmála se a ulomila tím hrot vlastním slovům. Scarlett se přestala hněvat kvůli Ashleymu. Bylo příjemné vědět, že to babička tak nemyslela.

„Přesto vám děkuju. Bylo od vás hezké, že jste si se mnou povídala – a taky jsem ráda, že jste se mnou zajedno, pokud jde o Willa a Suellen, i když – i když spousta ostatních se mnou nesouhlasí."

Halou se blížila paní Tarletonová se dvěma sklenicemi podmáslí. Domácnost moc vést neuměla, a tak je z obou sklenic bryndala.

„Musela jsem pro něj až ke studni," oznámila jim. „Vypijte ho rychle, protože lidi se už vracejí ze hřbitova. Scarlett, ty opravdu dovolíš, aby si Suellen vzala Willa? Ne že by pro ni nebyl až moc dobrý, ale přece jen je chudý a…"

Scarlettin pohled se setkal s babiččiným. Ve starých očích se zablýskla spiklenecká jiskra a stejná se objevila i ve Scarlettiných.

Kapitola 41

Když se rozloučili poslední smuteční hosté a utichlo hrčení posledních kol i dusot posledních kopyt, Scarlett odešla do Elleniny kanceláře a vyndala ze skrýše v přihrádkách sekretáře lesklý předmět, který tam minulé noci schovala mezi zažloutlé papíry. Zaslechla, že Pork dýchavičně prostírá v jídelně k večeři, a zavolala na něj. Přišel a v černé tváři měl zoufalý výraz připomínající výraz opuštěného psa bez pána.

„Porku," řekla mu přísně, „jestli se ještě jednou rozpláčeš, tak – tak začnu taky. Musíš přestat."

„Sim, ano. Já se snažim, ale pokaždý, dyž se snažim, si hnedky zpomenu na pana Geralda a…"

„Tak si na něj nevzpomínej. U jiných mi pláč nevadí, ale u tebe ano. No tak," přešla do něžného tónu, „copak nic nechápeš? Tvůj pláč nesnesu, jelikož vím, žes ho měl tolik rád. Vysmrkej se, Porku. Mám pro tebe dárek."

Když Pork hlasitě smrkal, v očích mu blýskl nepatrný náznak zájmu, ale ve skutečnosti to byl spíš projev zdvořilosti než skutečného zaujetí.

„Vzpomínáš si, jak tě tenkrát postřelili, když jsi kradl někde v cizím kurníku?"

„Propánička, slečno Scarlett! Já přeci jaktěživ…"

„Víš dobře, že ano, tak po takové době aspoň nelži. Vzpomínáš si, jak jsem ti slíbila, že dostaneš hodinky za věrnost?"

„Sim, ano. Na todlencto si zpomínám. Už sem si řikal, že ste asi zapomněla."

„Nezapomněla, a tady je ode mě máš."

Podala mu bohatě tepané hodinky z masivního zlata, od nichž visel řetízek se spoustou přívěsků a pečetidel.

„Propánička, slečno Scarlett!“ vykřikl Pork. „To sou přeci hodinky pana Geralda! Viděl sem ho nejmiň miliónkrát, jak se díval, kolik na nich má hodin!“

„Ano, Porku, jsou to hodinky po tatínkovi a já ti je dávám. Vezmi si je.“

„To, prosim, nejde!“ Pork udělal krok dozadu hrůzou. „Todlencto přeci sou hodinky pro bílýho gentelmana, a eště navíc pana Geralda. Nemůže bejt řeč, že byste je dala mně, slečno Scarlett. Tydlencty hodinky přeci musí zdědit malej Wade Hampton.“

„Jsou tvoje. Copak Wade Hampton někdy udělal něco pro tatínka? Staral se o něj, když byl churavý a bezmocný? Koupal ho a oblékal a holil? Stál mu po boku, když přitáhli Yankeeové? Kradl pro něj? Nebuď blázen, Porku. Jestli si někdy někdo zasloužil hodinky, tak jsi to ty a tatínek by s tím určitě souhlasil. Tumáš.“

Scarlett zvedla černou ruku a položila jí hodinky do dlaně. Pork na ně hleděl se zbožnou úctou a obličej se mu pomalu rozzářil štěstím.

„Sou moje, vopravdu, slečno Scarlett?“

„Samozřejmě.“

„No to teda – děkuju pěkně, prosim.“

„Chtěl bys, abych je vzala s sebou do Atlanty a dala na ně něco vyrýt?“

„Co to má znamenat, něco na ně vyrejt?“ Z Porkova hlasu čišela podezíravost.

„Znamená to dát vyrýt dozadu na plášť nápis, třeba – třeba *Porkovi od O'Harovy rodiny – za poctivé a věrné služby*.“

„Ne, prosim – děkuju pěkně. S rytim se nevobtěžujte.“ Pork ustoupil o krok a pevně sevřel hodinky v dlani.

Scarlett to cuklo se rty.

„Copak je, Porku? Nevěříš, že bych ti je přivezla zpátky?“

„Sim, ano, věřim – ale co dybyste si to třeba rozmyslela?“

„To bych ti neudělala.“

„No, ale mohla byste je prodat. Určitě byste za ně dostala spoustu peněz.“

„Myslíš, že bych prodala hodinky po tatínkovi?“

„Sim, ano – dybyste potřebovala peníze.“

„Za tohle bys zasloužil na hřbet, Porku. Nejradši bych ti hodinky zase vzala.“

„Sim, ne – to ne!“ Porkův smutkem strhaný obličej se poprvé od rána trochu rozjasnil chabým náznakem úsměvu. „Já vás znám… A slečno Scarlett…“

„Copak, Porku?“

„Dybyste byla aspoň způlky tak hodná na bílý lidi, jako ste na černý, tak byste na tom byla líp.“

„Ale vždyť jsem na tom docela dobře,“ namítla Scarlett. „A teď skoč pro pana Ashleyho a vyřiď mu, že s ním chci mluvit. Ať sem okamžitě přijde.“

Ashley se posadil na titěrné křesílko, na kterém sedávala u psacího stolu Ellen, svou délkou působil, že najednou vypadalo úplně jako dětská hračka, a poslouchal, jak mu Scarlett nabízí poloviční podíl na pile. Jejích pohledy se několikrát setkaly, ale Ashley ji jediným slovem nepřerušil. Seděl, se svěšenou hlavou hleděl do dlaní, pomalu je obracel, nejdřív zkoumal dlaně a pak jejich hřbety, jako by je viděl poprvé v životě. Navzdory těžké práci byly pořád štíhlé a na člověka, který obdělává půdu, vypadaly citlivě a podivuhodně pěstěně.

Ashleyho skloněná hlava a mlčení Scarlett trochu vyváděly z míry, a proto se s dvojnásobným úsilím snažila vylíčit přednosti pily. Nechala na něj působit i veškeré kouzlo svých úsměv a pohledů, ale marně, protože Ashley nezvedl hlavu. Kdyby se aspoň podíval! Scarlett se nezmínila, že od Willa ví o Asheyho rozhodnutí odejít na Sever, a hovořila, jako by mlčky předpokládala, že žádná překážka nemůže zabránit tomu, aby souhlasil s jejím plánem. Ashley však pořád mlčel a Scarlett se nakonec také odmlčela. Ashley měl

rozhodně zvednutá ramena a tím ji děsil. Přece mě neodmítne! Jaký praktický důvod by k tomu mohl mít?

„Ashley," začala znovu, ale hned zmlkla. Nechtěla argumentovat svým těhotenstvím a děsila se pouhého pomyšlení, že ji Ashley uvidí tak zakulacenou a ošklivou, ale když na něj přesvědčovací prostředky neudělaly dojem, rozhodla se, že použije těhotenství a vlastní bezmocnost jako poslední trumf.

„Musíš přijet do Atlanty Teď moc potřebuju, abys mi pomáhal, protože nemůžu na obě pily dohlížet. A třeba bude trvat měsíce, než zase budu schopna – však víš, protože…"

„Prosím tě!" přerušil ji drsně. „Panebože, Scarlett!"

Ashley vstal, rychle došel k oknu, zůstal stát zády k ní a pozoroval osamělý zástup kachen kolébajících se majestátně přes dvůr.

„Proto – proto se na mě ani nepodíváš?" vyzvídala zoufale. „Vím, že vypadám…"

Ashley se bleskurychle otočil na podpatku a podíval se po ní šedýma očima tak ostře, až si musela přitisknout ruce na hrdlo.

„Čert vem, jak vypadáš!" vyhrkl divoce. „Víš, že mně se líbíš vždycky."

Najednou byla tak šťastná, až jí vyhrkly slzy do očí.

„Jsi hodný, žes to řekl! Já se totiž styděla přijít ti v tomhle stavu na oči…"

„Ty ses styděla? Proč by ses měla stydět? Stydět bych se měl spíš já, a taky se stydím. Kdybych nebyl takový pitomec, nikdy by ses do téhle šlamastyky nedostala. Nikdy by sis nevzala Franka. Loni v zimě jsem ti neměl dovolit odjet z Tary. Byl jsem pěkný blázen! Měl jsem vědět, jaká jsi – měl jsem vědět, jak jsi zoufalá, zoufalá, že – měl jsem – měl jsem…" V obličeji se mu najednou zračilo čiré zoufalství.

Scarlett prudce bušilo srdce. Ashley litoval, že s ní neutekl!

„Mohl jsem přinejmenším někoho oloupit nebo zabít a opatřit ti peníze na daně, když jsi nás, úplné žebráky, vzala k sobě domů. Ach, všechno jsem úplně zkazil!"

Srdce se jí sevřelo zklamáním a už nebyla tak šťastná, protože tohle nebyla slova, která chtěla slyšet.

„Stejně bych odjela," řekla unaveným tónem. „Nic takového bych ti nemohla dovolit. A teď už se stejně nedá nic dělat. Už se stalo."

„Ano, už se stalo," soukal ze sebe pomalu zatrpklým tónem Ashley. „Nedovolila bys mi udělat nic nečestného, ale sama ses prodala muži, kterého jsi nemilovala – a porodila dítě, jen abych nezemřel i s rodinou hladem. Bylo od tebe moc hezké, že jsi mi poskytla útulek v mé bezmocnosti."

Ostří jeho tónu prozrazovalo, že v sobě pořád nosí čerstvou, nezhojenou ránu, která neustále bolí, a Scarlett se nad jeho slovy zastyděla. Okamžitě jí to poznal na očích a obličej mu zjihl něžností.

„Přece sis nemyslela, že bych tě obviňoval? Proboha, Scarlett! Ne. Vždyť jsi nejstatečnější žena, jakou znám. Obviňuju sám sebe."

Ashley se obrátil a znovu se podíval z okna, ale ramena, která teď měla na očích, nebyla už tak rozhodně zvednutá. Scarlett dost dlouho mlčky čekala a doufala, že se Ashleymu vrátí nálada, v níž hovořil o její kráse, doufala, že jí řekne dalších pár slůvek, která si bude moci zapamatovat a mazlit se s nimi jako s pokladem. Neviděla ho tak dlouho a celou dobu žila ze vzpomínek, které už docela vybledly. Věděla, že ji pořád miluje. Bylo to na první pohled patrné ze všech jeho rysů, ze všech zatrpklých, sebeobviňujících slov, z roztrpčení, že nosí Frankovo dítě. Velice toužila, aby jí to řekl, toužila sama říci něco, čím by ho přiměla k vyznání, ale neodvažovala se. Pamatovala na slib, který dala sama sobě loni v zimě v sadu, že se mu už nikdy nebude vrhat kolem krku. Se smutkem si uvědomila, že slib musí dodržet, má-li jí Ashley zůstat nablízku. Stačí, aby vydala jediný výkřik prozrazující její lásku a touhu, jediný pohled vybízející, aby ji objal, a celá záležitost bude rozhodnuta navždy. Ashley by určitě odjel do New Yorku. Ale to je právě to, co udělat nesmí.

„Ach, Ashley, neobviňuj se! Jak by to mohla být tvoje chyba? Přijedeš do Atlanty a budeš mi pomáhat, viď?"

„Ne.“

„Ale, Ashley,“ hlas se jí málem zlomil úzkostí a zklamáním, „vždyť já s tebou počítala. Opravdu tě moc potřebuju. Frank mi nemůže pomoct. Má práce až nad hlavu s vlastním obchodem, a jestli nepřijedeš, opravdu nevím, kde někoho seženu! Všichni chytří muži v Atlantě mají dost starostí s vlastními záležitostmi a ostatní jsou úplně neschopní a…“

„Já se k ničemu nehodím, Scarlett.“

„Chceš říct, že radši odjedeš do New Yorku a budeš žít mezi Yankeei, než bys přijel do Atlanty?“

„Kdo ti to řekl?“ Ashley se k ní obrátil tváří a na čele mu naskočily drobné otrávené vrásky.

„Will.“

„Ano, rozhodl jsem se odjet na Sever. Starý přítel, s nímž jsem byl před válkou na velkém turné po Evropě, mi nabídl místo v otcově bance. Bude to tak lepší, Scarlett. Tobě bych stejně nebyl k ničemu. V obchodě se dřívím se nevyznám.“

„Ale o bankovnictví víš ještě míň, a přitom je mnohem složitější! A já bych ti určitě odpouštěla mnohem víc tvou nezkušenost než Yankeeové!“

Ashley zůstal ohromeně zírat a Scarlett si uvědomila, že řekla, co neměla. Ashley se znovu odvrátil a zadíval se z okna.

„Nepotřebuju, aby mi někdo něco odpouštěl. Chci se postavit na vlastní nohy, ať se ukáže, zač vlastně stojím. Co jsem zatím v životě dokázal? Je nejvyšší čas, aby ze mě něco bylo – anebo abych vlastní vinou skončil špatně. Už mě tady živíš z milosti příliš dlouho.“

„Ale vždyť ti nabízím poloviční podíl na té pile, Ashley! Stál bys na vlastních nohou, protože – víš, musel by ses starat sám o celou.“

„Vyšlo by to nakonec nastejno. Poloviční podíl bych si nekoupil. Dostal bych jej jako dárek. A od tebe jsem už dostal příliš mnoho dárků, Scarlett: jídlo, střechu nad hlavou, a dokonce i oblečení pro sebe, Melanii i dítě. A za všechno jsem ti nedal nic.“

„Ale dal! Will by nedokázal…“

„Už umím docela slušně štípat dříví na podpal.“

„Ach, Ashley!“ vykřikla Scarlett zoufale a do očí jí vyhrkly slzy, protože si všimla výsměšného tónu, jakým promluvil. „Co se s tebou stalo, když jsem odjela? Mluvíš tak tvrdě a zatrpkle! Takový jsi dřív nebýval.“

„Co se se mnou stalo? Něco důležitého, Scarlett. Začal jsem myslet. Od kapitulace do tvého odjezdu to určitě nebylo myšlení. Žil jsem jako tělo bez duše a stačilo mi, když jsem měl co jíst a kam hlavu složit. Ale když jsi odjela do Atlanty a vzala jsi na svá bedra mužské břemeno, uvědomil jsem si, že dělám míň než muž – a ještě mnohem míň než žena. S takovými myšlenkami v hlavě není příjemné žít a taky to už tak nehodlám nechat dál. Jiným zbylo po válce míň než mně, a podívej se, kde jsou dneska oni a kde já. Proto odjíždím do New Yorku.“

„Ale – já tomu nerozumím! Jestli chceš pracovat, proč musíš až do New Yorku? Proč ti nestačí Atlanta? A moje pila…“

„Ne, Scarlett. Tohle je pro mě poslední příležitost. Pojedu na Sever. Kdybych odjel do Atlanty a přijal práci od tebe, byl by se mnou navždy konec.“

Slovo „konec – konec – konec“ se jí děsivě rozléhalo v duši, jako by slyšela vyzvánět umíráček. Rychle se mu podívala do očí, ale spatřila, že je má průzračně šedé a doširoka otevřené a že se dívá skrze ni kamsi do dálky na budoucnost, kterou sama nemůže vidět ani pochopit.

„Konec? Myslíš – udělal jsi něco, za co by tě Yankeeové z Atlanty mohli odsoudit? Myslím, jak jsi pomáhal Tonymu utéct nebo – nebo… Ach, Ashley, nejsi v Kukluxklanu, viď, že ne?“

Nepřítomný pohled se okamžitě vrátil ke skutečnosti a Ashley se pousmál, ale tak, že náznak úsměvu nedospěl k očím.

„Zapomněl jsem, že všechno bereš tak doslova. Ne, Yankeeů se nebojím. Myslím tím, že když pojedu do Atlanty a zase od tebe

přijmu pomoc, pohřbím navždy naději, že se někdy dokážu postavit na vlastní nohy."

„Ach," povzdechla si okamžitou úlevou, „jestli jde jen o tohle!"

„Jistě!" usmál se znovu, tentokrát ještě mrazivěji než předtím. „Jen o to. Jen o mou mužskou hrdost, mou sebeúctu a – chceš-li to tak nazvat, o nesmrtelnost mé duše."

„Ale," začala z jiného konce Scarlett, „postupně bys mohl pilu ode mě odkoupit, až by byla jenom tvoje, a potom…"

„Scarlett," skočil jí prudce do řeči, „říkám ti, že ne! Kromě toho mám ještě další důvody."

„Jaké důvody?"

„Znáš je líp než kdo jiný."

„Ach – tamto? Ale – to bude v pořádku," ujišťovala ho překotně. „Víš, že jsem ti loni v zimě, tenkrát venku v sadu, dala slib, a taky jej dodržím, a…"

„V tom případě si seš sama sebou jistější než já. Já bych se nemohl sám na sebe spolehnout, že takový slib dodržím. Neměl jsem ti to říkat, Scarlett, ale nesměl jsem ti nic zastírat. Už o tom nebudu mluvit. S tím je konec. Až se Will a Suellen vezmou, odjedu do New Yorku."

Na okamžik se jí široce otevřenýma a zachmuřenýma očima podíval do jejích a pak rychle došel ke dveřím. Položil ruku na kliku. Scarlett na něj zírala zoufalá bolestí. Rozhovor skončil a prohrála. Zničehonic zeslábla napětím a smutkem celého dne i nynějším zklamáním, nečekaně se nervově zhroutila a pronikavě vykřikla: „Ach, Ashley!" Potom se vrhla na proleželou pohovku a začala usedavě plakat.

Slyšela, jak se Ashley nejistým krokem vrátil zpátky od dveří, zastavil se nad ní a bezradným tónem neustále opakoval její jméno. Pak se rozlehl prudký dupot nohou běžících halou z kuchyně a do kanceláře vběhla Melanie s očima vytřeštěnýma hrůzou.

„Scarlett, děťátko ještě ne…?"

Scarlett zabořila obličej do zaprášeného čalounění pohovky a znovu vykřikla.

„Ashley – on je tak zlý! Tak příšerně zlý – tak hnusný!“

„Ach, Ashley, cos jí udělal?“ Melanie se vrhla na podlahu k pohovce a vzala Scarlett do náruče. „Cos to říkala? Vždyť jsi mohla potratit děťátko! No tak, miláčku, polož si hlavu ke mně na rameno. Co se děje? Pověz to Melanii!“

„Ashley – je tak paličatý a hnusný!“

„Ashley, překvapuješ mě! Jak jsi ji mohl takhle vyděsit – v jejím stavu, a když je pan O'Hara sotva v hrobě!“

„Ty ho nech na pokoji!“ vykřikla Scarlett nelogicky, prudce zvedla hlavu z Melaniina ramene, černé vlasy se jí vyhrnuly zpod síťky a obličej se jí zalil slzami. „Má právo dělat si, co chce!“

„Melanie,“ ozval se Ashley celý bílý v obličeji, „já ti všechno vysvětlím. Scarlett byla tak hodná a nabídla mi místo správce jedné její pily v Atlantě…“

„Správce!“ vykřikla Scarlett s nevolí. „Nabídla jsem mu poloviční podíl a on…“

„A já jsem jí řekl, že jsem už podnikl kroky, abychom mohli odejít na Sever, a ona…“

„Ach,“ vykřikla Scarlett a začala znovu křečovitě vzlykat, „mluvím do něj, pořád dokola a dokola, vysvětluju mu, jak ho potřebuju – jak nemůžu sehnat nikoho, kdo by mi vedl pilu – že budu mít dítě, které čekám – a on si klidně odmítne! A teď – teď budu muset tu pilu prodat a určitě za ni nedostanu slušnou cenu a přijdu o peníze a možná že všichni umřem hladem, ale s ním to nehne. Je tak hnusný!“

Scarlett znovu zabořila obličej do Melaniina hubeného ramínka a přitom se její nepředstírané utrpení trochu zmírnilo, protože se v ní probudila jiskřička naděje. Vytušila, že má v Melaniině oddaném srdci spojence, cítila Melaniinu nevoli nad tím, že by kdokoli, dokonce i její milovaný manžel, měl přivádět její švagrovou k pláči. Melanie se na Ashleyho vrhla jako malá, ke všemu odhodlaná holubice a poprvé v životě ho klovla.

„Ashley, jak jsi ji mohl odmítnout? Po všem, co pro nás udělala! Vždyť teď vypadáme jako nevděčníci! A ona je bezbranná s dě… Zachoval ses negalantně! Pomohla nám, když jsme potřebovali pomoc, a ty ji teď odmítneš, když tě potřebuje!“

Scarlett se kradmo podívala po Ashleym a viděla, že má v obličeji jasně vepsáno překvapení a nejistotu, jak se dívá do Melaniiných černých očí sršících nevolí. Scarlett byla také překvapena prudkostí Melaniina útoku, jelikož věděla, že Ashley je pro ni pánbůh, kterému nemá jako manželka co vyčítat.

„Melanie…,“ vykoktal Ashley a pak bezradně rozhodil rukama.

„Jak můžeš váhat, Ashley? Vzpomeň si, co pro nás udělala – a pro mě! Nebýt jí, byla bych v Atlantě umřela, když se měl narodit Beau! A taky zabila toho Yankeeho – ano, ona –, aby nás zachránila. Věděl jsi to? Zabila kvůli nám člověka. A dřela se a otročila, než jste se s Willem vrátili z války, jen abychom měli co do úst. A když si vzpomenu, jak orala a sklízela bavlnu, tak bych… Ach, ty moje zlato!“ A Melanie prudce sklonila hlavu a ve vášnivém záchvatu vděčnosti políbila Scarlettiny uvolněné vlasy. „A teď, když nás poprvé požádá o přátelskou službu…“

„Nemusíš mi vykládat, co pro nás udělala!“

„A jen si pomysli, Ashley, co to pro nás bude znamenat. Kromě toho, že jí pomůžeš, budeme žít v Atlantě mezi svými a nebudeme se muset stěhovat mezi Yankee! Bude tam tetička a strýček Henry a všichni naši přátelé a Beau si bude mít s kým hrát a pak půjde do školy. Kdybychom se odstěhovali na Sever, nemohli bychom ho dát do školy, kde by se stýkal s dětmi Yankeeů a musel sedět ve třídě s malými černochy! Museli bychom mu opatřit guvernantku, ale já si při nejlepší vůli nedovedu představit, jak bychom si ji mohli dovolit…“

„Melanie,“ zeptal se Ashley hlasem, ze kterého čišel smrtelný klid, „opravdu tolik chceš do Atlanty? Nikdy ses o tom nezmínila, když jsme mluvili o stěhování do New Yorku. Nikdy jsi neřekla…“

„Ale když jsme mluvili o stěhování do New Yorku, nevěděla jsem, že by se pro tebe našlo něco v Atlantě, a navíc jsem neměla co říkat. Manželčinou povinností je následovat všude manžela. Ale když nás teď Scarlett tolik potřebuje a nabízí ti zaměstnání, které můžeš zastat jedině ty, můžeme se vrátit domů! Domů!“ Melanie stiskla Scarlett a na hlase jí bylo znát, jak je unesena nadšením. „A já zase uvidím Five Points a Broskvoňovou ulici a – a… Ach, jak se mi po tom všem stýskalo! A možná že si budeme moct dovolit vlastní domeček! Sebemenší a sebeobyčejnější, to je mi jedno, jen když budeme mít vlastní domeček!“

Oči jí zářily nadšením a štěstím a Ashley se Scarlett si ji upřeně měřili, Ashley podivně zaraženým pohledem a Scarlett s překvapením, do nějž se mísilo zahanbení. Nikdy ji nenapadlo, že by se Melanii mohlo tolik stýskat po Atlantě a že by mohla tolik toužit po vlastním domově. Melanie se v Taře chovala tak spokojeně, že Scarlett otřáslo zjištění, jak se švagrové stýská.

„Ach, Scarlett, ty jsi tak hodná, žes nám tohle všechno zařídila! Věděla jsi, jak strašně toužím po domově!“

Scarlett se styděla a byla celá podrážděná jako vždycky, když narazila na Melaniin zvyk přičítat lidem počestné pohnutky, které ve skutečnosti neměli, a najednou se nedokázala podívat do očí ani jí, ani Ashleymu.

„Mohli bychom si koupit svůj domeček. Uvědomuješ si, že jsme už pět let manželé a ještě jsme neměli vlastní domov?“

„Můžete bydlet s námi u tetičky Pitty. Tam je váš domov,“ mumlala Scarlett, hrála si s polštářem a nezvedala oči, aby neprozradila radost z vítězství, kterou v nich začínalo jiskřit, jelikož tušila, že se věci začínají vyvíjet v její prospěch.

„To ne, ale přesto děkujeme, miláčku. Bylo by vám tam těsno. My si najdem nějaký dům… Ach, Ashley, řekni už konečně, že souhlasíš!“

„Scarlett,“ promluvil Ashley bezbarvým tónem, „podívej se mi do očí.“

Scarlett se lekla, zvedla hlavu a podívala se mu do šedých očí plných zatrpklosti a únavy z marného zápasu.

„Scarlett, půjdu do Atlanty… Vám dvěma nedokážu vzdorovat."

Obrátil se a vyšel z kanceláře. Neodbytný strach Scarlett trochu kazil pocit vítězství v srdci. Když Ashley promluvil, měl v očích tentýž výraz, jako když předtím řekl, že s ním bude konec, půjde-li do Atlanty.

Když se Will oženil se Suellen a Carreen odešla do Charlestonu do kláštera, Ashley, Melanie a Beau odjeli do Atlanty a vzali si s sebou Dilcey, která jim měla dělat kuchařku a zároveň chůvu. Prissy s Porkem zůstali v Taře, dokud Will nesežene další černochy, kteří by jim pomáhali s obděláváním polí, a potom směli oba také odjet do města.

Cihlový domek, který Ashley najal pro svou rodinu, stál v Břečťanové ulici, hned za domem tetičky Pittypat, a oba zadní dvorky odděloval jen neudržovaný přerostlý plot z ptačího zobu. Melanie si jej vybrala právě z tohoto důvodu. První den ráno po návratu do Atlanty poté, co se dost nasmála, naplakala a naobjímala se Scarlett a tetičkou Pitty, prohlásila, že byla od svých drahých oddělena tak dlouho, že jim už nikdy nebude moci být dost blízko.

Dům měl původně patro, ale horní poschodí bylo za obléhání zničeno granáty a majitel, který se vrátil po podepsání kapitulace, neměl dost peněz na jeho obnovu. Musel se spokojit tím, že dal zbývající přízemí přikrýt nízkou střechou, která dávala domu připosražené, nesouměrné vzezření dětského domečku postaveného z krabice od bot. Dům měl vysoké základy, v nichž se skrývaly velké sklepní prostory, a díky dlouhému, rozmáchlému schodišti, které k němu vedlo, působil trochu směšným dojmem. Ale plochý, přišlápnutý dojem, jímž dům působil, byl částečně zmírněn dvěma nádhernými starými duby, které mu dávaly stín, a magnolií se zaprášenými listy, posetou bílými květy, která stála u předních

schodů. Trávník byl široký, zelenal se hustým jetelem a byl ohraničen zdivočelým, neudržovaným živým plotem z ptačího zobu, kterým prorůstaly sladce vonící šlahouny zimolezu. V trávě sem tam vyrážely z rozšlapaných větviček nové výhonky růží a růžové i bílé krepové myrty statečně kvetly, jako by se přes jejich hlavy nepřehnala válka a yankeeovští koně jim neokousali větve.

Scarlett považovala jejich dům za nejhorší barabiznu, jakou v životě viděla, ale pro Melanii nebylo krásnější ani sídlo U Dvanácti dubů se vší svou vznešenou nádherou. Byl to její domov, kde konečně mohla žít s Ashleym a Beauem pod vlastní střechou.

India Wilkesová se vrátila z Maconu, kde žila s Honey od roku 1864, a usadila se u bratra, takže v malém domku bylo trochu těsno. Ale Ashley s Melanií byli rádi, že ji u sebe mají. Časy se změnily, peněz bylo poskrovnu, ale nic nemohlo změnit životní pravidlo vládnoucí po celém Jihu, podle nějž rodina vždycky ráda našla kousek místa pro chudé nebo neprovdané příbuzné.

Honey se vdala a podle Indiina názoru se zahodila s neotesaným člověkem z Mississippi, který se přistěhoval ze Západu a usadil se v Maconu. Měl červené tváře, hřmotný hlas a veselé vystupování. India sňatek neschvalovala, a právě proto, že jej neschvalovala, nebyla ve švagrově domě šťastná. Proto s radostí přijala zprávu, že Ashley má vlastní dům a ona bude moci uniknout z nepřiměřeného prostředí a nebude se muset dále s úzkostí dívat na to, jak je její sestra šťastná s mužem, který jí není hoden.

Ostatní členové rodiny si soukromě mysleli, že hihňavá a prostoduchá Honey udělala větší štěstí, než se dalo čekat, a vrtalo jim hlavou, jak vůbec mohla ulovit nějakého muže. Její manžel byl gentleman a disponoval jistým majetkem, ale pro Indii, narozenou v Georgii a vychovanou ve virginských tradicích, každý, kdo nepocházel z východního pobřeží, byl prostě barbar. Honeyin manžel se jí zřejmě zbavil stejně rád, jako ona odešla od něj, jelikož s Indií nebylo v té době snadné vyjít.

Plášť staropanenství jí s konečnou platností přilnul k ramenům. Bylo jí dvacet pět a vypadala na ně, takže se už nemusela snažit vypadat přitažlivě. Vybledlé oči bez řas hleděly na svět zpříma a nekompromisně a tenké rty měla pevně sevřeny v povýšeném výrazu. Vyzařovala z ní důstojnost a pýcha, které se k ní kupodivu hodily lépe než cílevědomá dívčí roztomilost, jíž oplývala doma U Dvanácti dubů. Zaujímala prakticky stejné společenské postavení jako vdova. Všichni věděli, že by si ji Stuart Tarleton byl vzal, kdyby nepadl u Gettysburgu, a proto jí prokazovali úctu, jaká přísluší ženě, o niž se ucházel slušný nápadník, anebo přímo vdané paní.

Šest místností v Břečťanové ulici si brzy zařídili nejnutnějším a nejlacinějším nábytkem z borového nebo dubového dřeva, jaký se našel ve Frankově obchodě, jelikož Ashley neměl ani vindru, a když už musel nakupovat na úvěr, byl ochoten vzít jen to nejnutnější a nejlacinější zařízení. Frankovi, který měl Ashleyho rád, to bylo trapné a Scarlett si zoufala. Jak ona, tak Frank by mu rádi dali zadarmo nejkrásnější nábytek z mahagonu a z vyřezávaného růžového dřeva, jaký v obchodě měli, ale Wilkesovi zarytě odmítali všechny nabídky. Jejich dům byl zoufale ošklivý a holý a Scarlett se nemohla smířit s představou, že Ashley bydlí v domácnosti bez koberců a bez záclon. Ale on sám zřejmě vůbec nevnímal prostředí, v němž žil, a Melanie, která měla poprvé od svatby vlastní domov, měla takovou radost, že byla na svůj dům doopravdy hrdá. Scarlett by si na jejím místě zoufala ponížením, kdyby musela přijímat přátele v domě bez závěsů, koberců a polštářů a bez dostatečného množství židlí, šálků a lžiček, aby se dostalo na všechny. Ale Melanie vedla svůj dům s takovou elegancí, jako by jej měla zařízený plyšovými závěsy a pohovkami potaženými brokátem.

Přestože se tvářila šťastně, Melanie nebyla zdráva. Malý Beau ji připravil o zdraví a těžká práce, kterou musela od jeho narození dělat v Taře, ji vyčerpala ještě víc. Byla tak hubená, že jí drobné kosti div nevylézaly bílou pletí. Když ji někdo pozoroval z dálky,

jak pobíhá se synkem po zadním dvorku, mohl ji považovat za holčičku, protože byla neuvěřitelně útlá v pase a vypadala nevyvinutě. Neměla žádná prsa a boky měla úzké jako Beau a neměla ani tolik hrdosti, ani zdravého rozumu (jak si v duchu říkala Scarlett), aby si všila pár náběrů dopředu na živůtek nebo pár vycpávek dozadu na korzet, aby to tolik nebilo do očí, jak je hubená. V obličeji byla stejně hubená a bledá jako po těle a hedvábné obočí, prohnuté a jemné jako motýlí tykadla, svou černí příliš ostře kontrastovalo s bezbarvou pletí. V drobném obličejíčku měla příliš velké oči, které nevypadaly krásně a vinou tmavých váčků pod nimi se zdály ještě mnohem větší než ve skutečnosti, ale zato výraz v nich se nezměnil od dob bezstarostného dětství. Válka, neustálá bolest i těžká práce nezmohly nic proti jejich roztomilému klidu. Byly to oči šťastné ženy, ženy, kolem níž mohou klidně zuřit bouře, a vůbec se jim nepodaří sebeméně se dotknout podstaty jejího bytí.

Jak si může udržet takové oči, ptala se v duchu Scarlett a závistivě ji pozorovala. Věděla, že sama někdy hledí jako hladová kočka. Co jí Rhett jednou říkal o Melaniiných očích – nějakou hloupost, že prý vypadají jako svíce! Ach, ano, jako dva dobré skutky ve špatném světě. Jistě, byly jako dvě svíce, svíce zaštítěné před každým větrem, dvě jemná světýlka zářící štěstím, že jsou zase zpátky doma mezi přáteli.

Domek byl vždycky plný lidí. Melanie byla oblíbená už v dětství a celé město se hrnulo přivítat ji zpátky domů. Všichni přinášeli nějaké dárky do domácnosti, všelijaké drobnůstky, obrazy, pár stříbrných lžiček, plátěné povlaky na polštáře, ubrousky, pestré koberce a všelijaké maličkosti, které se jim podařilo zachránit před Shermanovými vojáky a kterých si pak vážili jako pokladů, ale teď se dušovali, že by jim doma nebyly opravdu k ničemu.

Přicházeli ji navštívit staří pánové, kteří bojovali v Mexiku s jejím otcem, a přiváděli s sebou své návštěvníky, aby se seznámili s „roztomilou dcerkou starého plukovníka Hamiltona“. Rojily se kolem

ní staré matčiny přítelkyně, jelikož Melanie se chovala ke starším s úctou a ohledy, které dělaly nesmírně dobře vdovám v době, kdy mladí lidé jako by zapomněli na veškeré dobré vychování. Melaniiny vrstevnice, mladé manželky, matky a vdovy, ji milovaly, protože trpěla stejně jako ony, a přesto nezatrpkla a vždycky je s laskavou pozorností vyslechla. Mladí lidé přicházeli, jak už mladí lidé přicházejí, prostě proto, že se u ní měli hezky a scházeli se tam s přáteli, s nimiž se chtěli sejít.

Kolem taktní Melanie, která se sama nijak neprosazovala, se rychle vytvořil okruh starších i mladých lidí, kteří reprezentovali to nejlepší, co zbylo z předválečné atlantské společnosti, všichni měli hluboko do kapsy, všichni byli hrdí na svůj původ, ti nejzarytější ze všech tvrdošíjných. Vypadalo to, jako by atlantská společnost, rozptýlená a zruinovaná válkou, zdecimovaná smrtí a zmatená nastalými změnami, v ní našla pevný střed, kolem nějž se mohla znovu seskupit.

Melanie byla mladá, ale měla v sobě všechny vlastnosti, kterých si tenhle pošramocený zbytek staré společnosti cenil: chudobu, která zůstává hrdou, odvahu, která si na nic nestěžuje, veselost, pohostinnost, laskavost, a především věrnost starým tradicím. Melanie se nedala změnit, nedala si namluvit, že by vůbec existoval nějaký důvod, pro nějž by se člověk měl měnit v měnícím se světě. V jejím domě se vracely staré dny, lidem se vracela odvaha a cítili ještě větší pohrdání vůči vzedmuté vlně divokého života a žití na vysoké noze, které zaplavovaly všechny přivandrovalce a zbohatlé republikány.

Když hleděli na její mladý obličej a viděli v něm výraz nezlomné věrnosti starých časům, dokázali zapomenout, alespoň na chvíli, na zrádce z vlastních řad, kteří v nich probouzeli zuřivost, strach i zoufalství. A takových bylo mnoho. Byli to lidé z dobrých rodin, dohnaní k zoufalství chudobou, kteří přešli na stranu nepřítele, stali se republikány a přijali z rukou dobyvatelů úřady, jen aby jejich rodiny nebyly odkázány na milost a nemilost dobročinnosti. Byli

to mladí vojáci, kterým po návratu z války chyběla odvaha tváří v tvář nutnosti pracovat dlouhá léta na získání slušného majetku. Tito mladíci, kráčející ve stopách Rhetta Butlera, se vrhali společně s přivandrovalci do finančních machinací nejhoršího druhu, od nichž si slibovali zbohatnutí.

Nejhorší ze všech zrádců však byly dcery některých nejpřednějších rodin z Atlanty. Tyto dívky, které dospěly až po podepsání kapitulace, si válku pamatovaly jen nejasně v dětských vzpomínkách a postrádaly zatrpklost, kterou se užírali starší lidé. Nepřišly ani o manžely, ani o nápadníky. Na zašlé bohatství a slávu si příliš nepamatovaly – a yankeeovští důstojníci přitom byli takoví fešáci a chovali se tak bezstarostně a uniformy jim tolik slušely. A pořádali tak skvělé plesy, jezdili v kočárech tažených tak nádhernými koňmi a dívky z Jihu prostě zbožňovali! Chovali se k nim jako ke královnám, dávali si pozor, aby nezranili jejich nedůtklivou hrdost a koneckonců – proč by se s nimi neměly dívky přátelit?

Důstojníci byli mnohem větší fešáci než městští šviháci, kteří teď nedbali o to, jak jsou oblečeni, byli vážní a pracovali tak usilovně, že skoro neměli čas na nějaké laškování. Proto došlo k celé řadě útěků dívek s yankeeovskými důstojníky, nad nimiž si atlantské rodiny zoufaly. Bratři pak míjeli na ulici vlastní sestry a nepromluvili s nimi jediné slůvko, matky a otcové nevyslovili jméno vlastní dcery. Kdykoli si na tyto tragédie vzpomněli lidé, jejichž heslem bylo *Nikdy se nevzdat*, krev jim tuhla v žilách děsem, který je přešel při pouhém pohledu na měkký, ale nepoddajný výraz v Melaniině obličeji. Byla, jak se vyjadřovaly vdovy z lepších rodin, takový skvělý a prospěšný příklad pro mladé ženy z města. Ale protože se vůbec nepředváděla jako vzor ctností, nebyla protivná ani mladým ženám.

Melanii nikdy nenapadlo, že se stává představitelkou nové společnosti. Myslela si jen, že je od lidí hezké, když ji přicházejí navštívit a přejí si, aby byla členkou jejich malých kroužků šití, kotilionových klubů a hudebních sdružení. Atlanta byla vždycky muzikální

a milovala dobrou hudbu navzdory pohrdavým poznámkám sesterských měst Jihu o její nedostatečné kulturnosti a v této době došlo k nadšenému oživení zájmu o hudbu, který sílil zároveň s tím, jak se poměry stávaly čím dál těžší a napjatější. Lidé při poslechu hudby snáze zapomínali na drzé tváře černochů, které potkávali na ulicích, i na modré uniformy yankeeovské posádky.

Melanii přivedlo do rozpaků, když zjistila, že se jaksi stala představitelkou nově utvořeného Hudebního kroužku sobotních večerů. Nedovedla si své povýšení vysvětlit jinak, než že dokázala doprovázet na klavír kohokoli, koho napadlo zpívat, dokonce i slečny McLureovy, které sice neměly sebemenší hudební sluch, ale přesto zpívaly dueta.

Ve skutečnosti ale Melanie dokázala diplomaticky sblížit Dámské harfenistky, Pánský zábavní klub a Spolek mladých mandolinistek a kytaristek s Hudebním kroužkem sobotních večerů, takže se v Atlantě opět provozovala hudba, která stála za poslech. Mnozí dokonce tvrdili, že *Mladá cikánka* v podání kroužku zdaleka překonala profesionální představení, jaké bylo možné vyslechnout v New Yorku nebo New Orleansu. Poté, co se Melanii podařilo obratně vmanévrovat Dámské harfenistky do společného stáda, oznámila paní Merriwetherová paní Meadeové a paní Whitingové, že z paní Wilkesové určitě musí být vedoucí kroužku. Paní Merriwetherová se dala slyšet, že když Melanie vyšla s harfenistkami, tak určitě dokáže vyjít s každým. A tato dáma sama doprovázela na varhany metodistický sbor a jakožto varhanice chovala k harfám a lidem, kteří na ně hráli, jen pramalou úctu.

Melanie se rovněž stala předsedkyní Spolku pro okrášlení hrobů našich padlých a Kroužku šití pro dcery a siroty Konfederace. Této nové pocty se jí dostalo po bouřlivé společné schůzi výborů obou korporací, která hrozila skončit násilím a přetržením celoživotních přátelských svazků. Na schůzi někdo nadhodil otázku, zda by se neměly vyplít zarostlé hroby vojáků Unie, pochovaných poblíž bojovníků Konfederace. Zpustlé yankeeovské hroby mařily veškeré úsilí dam, které se snažily

okrášlit hroby svých padlých. Vášně doutnající pod těsnými živůtky okamžitě divoce vzplály a oba spolky se rozdělily a navzájem se probodávaly nepřátelskými pohledy. Kroužek šití byl pro odstranění plevele, kdežto dámy z okrašlovacího spolku byly vehementně proti.

Paní Meadeová vyjádřila mínění těch druhých slovy: „My že bychom měly vykopávat plevel z yankeeovských hrobů i s kořeny? Za dva centy, prosím, to jsem ochotna vykopat všechny Yankee a vyhodit je na městské smetiště!“

Po těchto zvučných slovech oba spolky vyletěly ze svých míst, všechny dámy křičely jedna přes druhou, ale nikdo neposlouchal. Schůze se konala v salonu paní Merriwetherové a dědeček Merriwether, který byl po dobu jejího trvání vypovězen do kuchyně, později vyprávěl, že rámus, který dámy dělaly, připomínal kanonádu zahajující bitvu u Franklinu. A ještě dodával, že podle jeho názoru bylo přece jen o trochu bezpečnější zúčastnit se bitvy u Franklinu než schůze těchto dam.

Melanii se nějak podařilo prodrat doprostřed rozvášněného davu a nějak překřičet svým normálně tichým hlasem veškerý kravál. Srdce měla až v hrdle hrůzou a údivem nad vlastní smělostí, s níž se odvážila oslovit shromážděné dámy naplněné nevolí, ale přesto křičela „Dámy! Prosím vás!“, dokud se hluk postupně neutišil.

„Ráda bych vám řekla – totiž už dlouho si myslím – že bychom měli nejen vytrhat plevel, ale i vysázet květiny na – myslete si, co chcete, ale pokaždé, když nesu květiny na hrob mého milovaného Charlieho, vždycky jich pár položím také na hrob nějakého neznámého Yankeeho, který je pochován poblíž jeho hrobu. Vždyť – vždyť ty jejich hroby vypadají úplně opuštěně a zoufale!“

Rozvášněné dámy začaly křičet ještě hlasitěji než předtím, ale tentokrát se oba spolky spojily a vyjadřovaly své mínění jedním hlasem.

„Na yankeeovské hroby? Ach, Melly, jak můžeš takhle mluvit!“ „A to zabili Charlieho!“ „Málem zabili i tebe!“ „Ale vždyť Yankeeové

mohli zabít i Beaua, hned jak se narodil!“ „Chtěli tě přece vyhnat z Tary a zapálili ti střechu nad hlavou!“

Melanie se opřela rukou o opěradlo svého křesla a málem se zhroutila pod náporem nesouhlasu, jaký předtím v životě nezažila.

„Ach, dámy!“ vykřikla prosebným tónem, „nechte mě, prosím, domluvit! Vím, že nemám právo mluvit o této záležitosti, protože nikdo z mých drahých kromě Charlieho nebyl zabit, a navíc, díkybohu, aspoň vím, kde je pochován! A dnes je tu mezi námi tolik dam, které nevědí, kde leží jejich synové, manželé a bratři, a…“

Melanie se zajíkla a v salonu se rozhostilo mrtvé ticho.

Žár šlehající z očí paní Meadeové pohasl. Po bitvě u Gettysburgu podnikla dlouhou cestu na bojiště, aby mohla přivézt Darcyho pozůstatky, ale nikdo jí nebyl schopen povědět, kde byl pochován. V nějaké narychlo vykopané jámě v nepřátelské zemi. A paní Allanové se začaly chvět rty. Její manžel a bratr se účastnili nešťastného nájezdu, který podnikl Morgan do Ohia, a poslední zprávy, které o nich dostala, tvrdily, že oba padli na břehu řeky právě ve chvíli, kdy se na něj yankeeovské jezdectvo vyřítilo útokem. Nevěděla, kde jsou pochováni. Syn paní Allisonové zemřel v zajateckém táboře na Severu a matka, nejchudší ze všech chudých žen, nemohla převézt jeho tělesné pozůstatky domů. Další četly na seznamech válečných ztrát: *Nezvěstný – zřejmě mrtev* a to byly poslední zprávy, jaké dostaly o mužích, které doprovázely na odchodu do války.

Všechny se dívaly na Melanii očima, které říkaly: Proč znovu drásáš staré rány? Stejně se nikdy nezahojí – když nevíme, kde leží.

Melaniin hlas nabýval v utišené místnosti na síle.

„Jsou pohřbeni někde v yankeeovské zemi stejně jako Yankeeové u nás, a dovedete si představit, jak by bylo hrozné, kdyby nějaká Yankeejka řekla, že je vykope a…“

Paní Meadeová vydala krátký, děsivý zvuk.

„Ale jak by bylo milé dovědět se, že nějaká hodná Yankeejka… A určitě se *najde nějaká* hodná Yankeejka. Nezáleží mi na tom, co

lidi říkají – všechny nemohou být špatné! Jak by bylo milé dovědět se, že vytrhala plevel z hrobů našich mužů a přinesla jim květiny, přestože byli jejich nepřátelé. Kdyby byl Charlie padl na Severu, utěšovalo by mě, kdybych věděla, že někdo… Myslete si o mně, dámy, co chcete," znovu se jí zlomil hlas, „vystoupím z obou vašich spolků a sama – sama vytrhám všechen plevel ze všech yankeeovských hrobů, na který přijdu, a vysázím tam místo něj květiny – a postavím se každému, kdo by mi v tom chtěl zabránit."

Během tohoto posledního výbuchu vzdoru se Melanie rozplakala a pokusila se prodrat davem, rozhodnuta dostat se za každou cenu ke dveřím.

Dědeček Merriwether, když se o hodinu později ocitl v bezpečí mužské společnosti v saloonu *U Dívky své doby*, vyprávěl strýčku Henrymu Hamiltonovi, že po těchto slovech začaly všechny dámy s křikem objímat Melanii a všechno skončilo pravou slavností lásky a Melanie byla zvolena předsedkyní obou spolků.

„A ten plevel vytrhají. Ale Dolly ksakru řekla, že bych měl být rád, když jim s tím budu smět pomoct, poněvač prý stejně nemám co dělat. Já osobně proti Yankeeům nic nemám a podle mě měla pravdu slečna Melly, a ne ty ostatní starý kozy. Ale když si představím, že bych měl v mém věku a s mým houserem trhat plevel!"

Melanie byla také v dohlížecím výboru sirotčince a pomáhala sbírat knihy pro nově založené Sdružení knihoven pro mladé muže. Vehementně se k ní hlásil i ochotnický spolek, který dával jedno amatérské představení měsíčně. Melanie se styděla vystupovat za petrolejovými světly na rampě, ale mohla alespoň šít kostýmy z pytloviny, nebyl-li po ruce jiný materiál. V Shakespearově čtenářském kroužku právě ona svým hlasem rozhodla, že bardova díla by měla být střídána s výběrem z pana Dickense a pana Bulwera-Lyttona, a ne s básněmi lorda Byrona, jak navrhovali mladí, a jak se Melanie obávala, velice lehkomyslní mládenci z řad členů kroužku.

Za noci koncem léta býval její matně osvětlený dům vždycky plný hostů. Nikdy se na všechny nedostaly židle a dámy často sedávaly na schodech přední verandy a muži se kolem nich kupili na zábradlích, starých bednách nebo na trávníku dole v zahradě. Scarlett se někdy při pohledu na hosty sedící na trávníku a popíjející čaj, jediné občerstvení, jaké si Wilkesovi mohli dovolit nabídnout, v duchu ptala, jak Melanie může takhle bez uzardění přiznávat vlastní chudobu. Scarlett nehodlala přijímat doma hosty – a především prominentní hosty, jací chodili k Melanii –, pokud nedokáže zařídit dům tetičky Pitty jako před válkou a nebude moci podávat hostům dobrá vína a míchané nápoje, pečené šunky a studené srnčí kýty.

Častým hostem u Melanie býval velký georgijský hrdina, generál John B. Gordon, který s sebou vodil celou rodinu. Otec Ryan, básník a kněz Konfederace, se zastavil pokaždé, když projížděl Atlantou. Okouzloval shromážděné hosty svým vtipem a málokdy se dal dvakrát přemlouvat, aby zarecitoval svou báseň *Leeův meč* nebo nesmrtelný *Poražený prapor*, jímž pokaždé dojal přítomné dámy až k slzám. Bývalý viceprezident Konfederace Alex Stevens sem zašel pokaždé, když zavítal do Atlanty, a když se po městě rozneslo, že je u Melanie, dům se hned zaplnil hosty, kteří vydrželi celé hodiny sedět, očarováni osobním kouzlem křehkého invalidy hovořícího zvučným hlasem. Obvykle byl v domě nejméně tucet dětí klímajících ospale v náruči rodičů dávno po hodině, kdy chodily normálně spát. Žádná rodina si nechtěla nechat ujít příležitost, aby jejich potomci mohli později vyprávět, že je políbil sám velký viceprezident, nebo že směli potřást pravicí, která se podílela na řízení slavné Věci Jihu. Každá důležitá osobnost, která se zastavila ve městě, si našla cestu do domu Wilkesových a často tam i přenocovala. V malém domku s nízkou střechou pak bývalo k nehnutí, Indii museli ustlat na podlaze v kamrlíku, kde si normálně hrával Beau, a Dilcey se musela protáhnout zadním plotem a utíkat si vypůjčit vajíčka ke snídani od kuchařky tetičky Pitty, ale Melanie všechny hostila tak velkolepě, jako by bydlela v panském sídle.

Ne, Melanii nenapadlo, že se lidé kolem ní shlukují jako kolem potrhaného a zbožňovaného válečného praporu. Proto ji ohromilo a zároveň přivedlo do rozpaků, když jí doktor Meade po příjemném večeru stráveném v jejím domě, kde se znamenitě zhostil úlohy předčítat roli Hamleta, políbil ruku a pronesl několik postřehů tónem, jaký obvykle užíval, kdykoli hovořil o Naší slavné věci.

„Drahá slečno Melly, je pro mě vždycky poctou a potěšením, když mohu být hostem ve vašem domě, jelikož vy – a dámy vám podobné – jste srdcem nás všech a všeho, co nám zbývá. Připravili nás o výkvět našeho mužství a o smích našich mladých žen. Podlomili naše zdraví, vykořenili naše životy a rozvrátili naše zvyky. Zničili náš blahobyt, vrátili nás o padesát let zpátky a naložili přespříliš těžké břemeno na bedra našich mládenců, kteří by měli spíš sedět ve školních škamnách, i na bedra našich starců, kteří by měli pospávat a ohřívat se na sluníčku. Ale my všechno zase obnovíme, protože můžeme stavět na takovém základě, jakým je vaše srdce. A dokud máme je, ostatní ať si klidně vezmou Yankeeové!“

Dokud se Scarlettina postava nezakulatila natolik, že ani černý šál tetičky Pitty nemohl zakrýt její stav, často s Frankem proklouzli živým plotem a připojili se k hostům, kteří se v letních nocích shromažďovali na Melaniině verandě. Scarlett se vždycky usadila daleko od světla, kde, chráněna spásnými stíny, nejen nepůsobila nápadně, ale ještě mohla, sama nepozorována, sledovat po libosti Ashleyho obličej.

Do domu ji přitahoval jenom Ashley, jelikož hovory ji nudily a rozesmutňovaly. Vždycky probíhaly podle daného schématu – nejdřív se mluvilo o zlé době, potom o politické situaci, a nakonec se nevyhnutelně skončilo u války. Dámy si stěžovaly na všeobecnou drahotu a ptaly se pánů, jestli se podle jejich názoru vůbec někdy mohou vrátit lepší časy. A vševědoucí gentlemani pokaždé tvrdili, že samozřejmě ano. Všechno je jen otázka času. Zlé časy jsou jen

dočasné. Dámy dobře věděly, že pánové lžou, a pánové zase věděli, že dámy vědí, že lžou. Ale přesto lhali s veselým výrazem a dámy dělaly, že jim věří. Každý dobře věděl, že zlé časy nepominou.

Jakmile byly probrány zlé časy, dámy začaly hovořit o rostoucí drzosti černochů, do nebe volajících nehoráznostech přivandrovalců a pokoření, jaké jim působí pohled na yankeeovské vojáky poflakující se na každém rohu. Myslí si pánové, že Yankeeové budou někdy považovat rekonstruování Georgie za ukončené? Pánové ujistili dámy, že podle jejich názoru je konec Rekonstrukce na dosah – přesně řečeno, dojde k němu, jakmile budou demokrati smět znovu volit. Dámy byly natolik ohleduplné, že se už neptaly, kdy že to bude. A když byla probrána politika, začala debata o válce.

Jakmile se někde sešli dva bývalí občané Konfederace, pokaždé začali hovořit o jediném tématu, a když se jich sešlo víc než tucet, bylo předem jasné, že se znovu pustí do války a vášnivě ji vybojují od začátku do konce. A v hovoru vždycky hrálo rozhodující roli slůvko „kdyby".

„Kdyby nás Anglie uznala…" „Kdyby Jeff Davis zkonfiskoval veškerou bavlnu a dal ji dopravit do Anglie, dokud ještě blokáda nebyla tak účinná…" „Kdyby se byl Longstreet řídil u Gettysburgu rozkazy…" „Kdyby Jeb Stuart nebyl zrovna na tom nájezdu, když Marse Bob potřeboval jeho pomoc…" „Kdybychom neztratili Stonewalla Jacksona…" „Kdyby nepadl Vicksburg…" „Kdybychom byli vydrželi ještě aspoň rok…" A pokaždé padly věty: „Kdybychom nenahradili Johnstona Hoodem…," nebo „Kdyby u Daltonu svěřili velení Hoodovi, a ne Johnstonovi…"

Samé kdyby! Tiché hlasy protahující slabiky ožívaly starým vzrušením, když potmě promlouvali jejich nositelé – pěšáci, kavaleristé, dělostřelci oživující si vzpomínky na dny, kdy žili neustále naplno, vybavující si v houstnoucím šeru této jejich zimy prudký žár vrcholícího léta.

Nemluví o ničem jiném, napadlo Scarlett. O ničem kromě války. Pořád jen o té válce. A nikdy nebudou mluvit o ničem jiném kromě války. Až do nejdelší smrti.

Scarlett se rozhlédla kolem sebe a spatřila mladé chlapce s hlavami opřenými o ramena otců, poslouchající se zrychleným dechem a s očima navrch hlavy vyprávění o půlnočních výpadech, divokých útocích jízdy a praporech vetknutých do předprsní nepřátelských opevnění. V duchu slyšeli bubny a polnice a bojový pokřik rebelů a viděli vojáky pochodující s rozbolavělýma nohama v dešti a nesoucí sklánějící se rozstřílené prapory.

A tyhle děti taky nebudou nikdy mluvit o ničem jiném. Budou si myslet, že bylo báječné a slavné bojovat proti Yankeeům a pak se vrátit domů jako slepci a mrzáci – anebo se vůbec nevrátit. Všichni rádi vzpomínají na válku, rádi o ní mluví. Ale já ne. Nemám ráda, když k ní jen zabloudím v myšlenkách. Kdybych mohla, nejradši bych na ni zapomněla – ach, kdybych jen mohla!

Scarlett běhal mráz po zádech, když Melanie vyprávěla zážitky z Tary a dělala z ní hrdinku, která se postavila vetřelcům a zachránila Charlesovu šavli, a s pýchou vykládala, jak Scarlett uhasila požár. Vzpomínky na tyhle věci ve Scarlett neprobouzely ani radost, ani pýchu. Nejraději by na ně vůbec nemyslela.

Proč, proboha, nemůžou zapomenout? Proč se nemůžou dívat dopředu, místo aby se pořád ohlíželi dozadu? Byli jsme blázni, když jsme se pustili do války. A čím dřív na ni zapomenem, tím na tom budem líp.

Jenže zapomenout nechtěl nikdo, měla pocit, že nikdo kromě ní, a tak byla ráda, když mohla Melanii po pravdě oznámit, že je jí trapné docházet k ní do společnosti, přestože se mohla skrývat ve tmě. Melanie tuto omluvu ochotně přijala, protože byla přecitlivělá na všechno, co souviselo s těhotenstvím a porodem. Sama velice toužila po dalším dítěti, ale jak doktor Meade, tak doktor Fontaine ji svorně varovali, že by další porod nepřežila. Proto trávila většinu času

se Scarlett, jen napůl smířená s vlastním osudem, a prožívala s ní aspoň její těhotenství, když už sama nemohla nosit dítě. A Scarlett, která vlastně ani dítě nechtěla a navíc ji dráždilo, že přišlo úplně nevhod, považovala její postoj za vrchol sentimentální hlouposti. Ale přesto pociťovala provinilou rozkoš nad tím, že výrok lékařů znemožňoval jakékoli intimní styky mezi Ashleym a jeho ženou.

Scarlett teď vídala Ashleyho často, ale nikdy se s ním neviděla o samotě. Každý večer zacházel k ní domů, když se vracel z pily, a podal jí zprávu o průběhu denních prací, ale obvykle přitom byli Frank a Pitty, anebo – což bylo ještě horší – Melanie a India. Scarlett se mohla ptát jen na obchodní záležitosti, navrhnout, co by se mělo udělat, a nakonec se rozloučit slovy: „Jsi hodný, že ses zastavil. Dobrou noc."

Kdyby tak nemusela mít to dítě! Nabízela se jí příležitost, seslaná přímo od pánaboha, odjíždět s Ashleym každé ráno na pilu, sedět s ním v bryčce uprostřed liduprázdných lesů daleko od slídivých pohledů, kde by si mohla myslet, že se ocitla zase znova v neuspěchaných dobách před válkou.

Ne, vůbec by se nepokusila loudit z něj jediné slovo o lásce! Vyvarovala by se jakékoli narážky na lásku. Sama sobě se zapřísáhla, že nic takového už v životě neudělá. Ale snad kdyby se s ním ještě jednou ocitla o samotě, možná by byl zase takový, jaký býval, ten Ashley, jakého kdysi znala před tím osudným rožněním, předtím, než mezi nimi padlo jediné slůvko o lásce. A kdyby se už nemohli milovat, mohli by se aspoň znovu stát přáteli a Scarlett by si mohla ohřívat vychladlé a osamělé srdce teplem Ashleyho přátelství.

Kdybych už donosila to dítě a zbavila se ho, stěžovala si netrpělivě v duchu, abych s ním už mohla denně jezdit a abychom si mohli povídat…

Ale nesvíjela se bezmocnou netrpělivostí ve svém vězení jenom proto, že toužila být s Ashleym. Volaly ji i obě pily. Od chvíle, kdy na

ně přestala sama aktivně dohlížet a nechala je na starosti Hughovi a Ashleymu, obě pily přestávaly vynášet.

Hugh byl úplně neschopný, přestože se snažil ze všech sil. Byl špatný obchodník a ještě horší předák. Každý ho dokázal přechytračit, když šlo o cenu. Když se nějaký prohnaný stavitel dal slyšet, že nabízené dříví je nekvalitní a neodpovídá požadované ceně, Hugh měl pocit, že gentleman se může nanejvýš omluvit a přistoupit na nižší cenu. Když se Scarlett dověděla, za jakou cenu prodal třicet kubíků prken na podlahu, rozbrečela se vzteky. Nejlepší kvalita prken na podlahu, a Hugh je dal prakticky zadarmo! A nezvládl ani party dělníků. Černoši trvali na tom, aby jim vyplácel mzdu každý den, pak ji často propili a druhý den ráno nepřišli do práce. V takovém případě musel Hugh shánět nové dělníky a práce na pile začínala opožděně. A kvůli těmto potížím se Hugh nedostal několik dní po sobě do města a nemohl prodat dříví.

Když Scarlett viděla, jak Hughovi proklouzávají zisky mezi prsty, šílela vzteky nad vlastní bezmocností a jeho blbostí. Jakmile porodí dítě a bude se moct vrátit do práce, okamžitě Hugha propustí a zaměstná místo něj někoho jiného. Každý bude určitě lepší. A nebude si už hloupě začínat se svobodnými negry. Copak by někdo dokázal udělat nějakou práci, když si svobodní negři odejdou, kdy chtějí?

„Franku," oznámila manželovi Scarlett po bouřlivém rozhovoru s Hughem týkajícím se chybějících dělníků, „už jsem se v podstatě rozhodla, že si pro práci na pilách najmu trestance. Před časem jsem mluvila s polírem Tommyho Wellburna Johnniem Gallegherem o potížích, které máme, když chceme přimět černochy, aby aspoň trochu pracovali, a on se mě rovnou zeptal, proč si neseženu nějaké trestance. Podle mě je to docela dobrý nápad. Tommy tvrdil, že je můžu donutit pracovat jakýmkoli způsobem, jaký uznám za vhodný, aniž by se na mě vrhl Úřad pro osvobozené černochy jako hejno sršňů a strkal nos do věcí, do kterých těm pánům vůbec nic není. A hned jak Johnnie Gallegher odpracuje lhůtu, kterou si smluvil

s Tommym, zaměstnám ho sama a povede pilu místo Hugha. Člověk, který dokáže donutit k práci takovou bandu neurvalých Irů, určitě vyrazí spoustu práce i z trestanců."

Z trestanců! Frank se nezmohl na slovo. Najmout trestance byl nejhorší ze všech šílených nápadů, o jakých se s ním Scarlett radila, dokonce ještě horší než představa, že by chtěla postavit saloon.

Alespoň připadal horší Frankovi a lidem z konzervativních kruhů, mezi nimiž se pohyboval. Tento nový systém pronajímání trestanců vznikl po válce v důsledku chudoby, jaká postihla celou Georgii. Stát nebyl schopen se hmotně postarat o trestance, a proto je začal pronajímat občanům, kteří potřebovali velké party pracovních sil na stavby železnic a na kácení borovic, z nichž se získával terpentýn, i ostatního dříví. Frank a jeho tiší bohabojní přátelé sice chápali nutnost tohoto systému, ale přesto jej odsuzovali. Mnozí nebyli ani stoupenci otroctví a navíc byli přesvědčeni, že tahle novinka je mnohem horší než dosavadní formy otroctví.

A Scarlett si teď přijde, že si chce najmout trestance! Frank věděl, že když to manželka udělá, sám se už nikdy nebude moci podívat lidem do očí. Tohle bylo mnohem horší, než že vlastnila a řídila obě pily sama, horší než všechno ostatní, co do té doby udělala. Všechny dosavadní Frankovy námitky vždycky provázela otázka: „Co tomu řeknou lidi?"

Ale tohle – tohle se ho dotklo hlouběji než strach z veřejného mínění. Měl pocit, že takový obchod lidskými těly je na stejné úrovni jako prostituce, a jestliže Scarlett dovolí uskutečnit její nápad, vina ulpí na něm.

Protože byl přesvědčen, že by se manželka dopustila nepravosti, Frank sebral odvahu zakázat jí, aby udělala, co si vzala do hlavy, a tentokrát promluvil tak rozhodným tónem, že vyděšená Scarlett raději nic nenamítala. Nakonec, aby ho uchlácholila, pokorně prohlásila, že to nemyslela vážně. Hugh a svobodní negři jí lezli na nervy, až se přestala ovládat. Ale v duchu o plánu přemýšlela dál

a dokonce se trochu užírala pokušením. Pracující trestanci by jí vyřešili jeden z největších problémů, ale když se Frank kvůli nim tolik rozčiluje…

Scarlett vzdychla. Kdyby aspoň jedna pila vynášela, tak by to vydržela. Ale Ashleymu se nevedlo o nic lépe než Hughovi.

Scarlett byla zpočátku vyvedena z míry a zklamána tím, že Ashley nevzal pilu okamžitě pevně do ruky a nedosáhl dvojnásobek zisku, jaký přinášela pod jejím vlastním vedením. Vždyť byl tak chytrý a přečetl tolik knih, a tak mu přece nic nemělo bránit, aby dosáhl skvělého úspěchu a vydělával spoustu peněz. Ale Ashleymu se nedařilo o nic líp než Hughovi. Nezkušenost, omyly, naprostý nedostatek obchodního ducha a skrupule nad fachmanskými fígly se u něj projevovaly stejně jako u Hugha.

Scarlett si pro jeho počínání brzy našla omluvy diktované láskou a neposuzovala oba muže stejně. Hugh byl pro ni jen beznadějný hlupák, kdežto Ashley byl v obchodě nováček, který potřebuje získat zkušenosti. Ale přesto si proti své vůli uvědomila, že Ashley nikdy nedokáže jen tak z hlavy rychle všechno vykalkulovat a určit správnou cenu, jako to dokázala sama. Někdy dokonce pochybovala, že dokáže rozeznat lať od prahu. A protože byl gentleman, jemuž se dalo důvěřovat, důvěřoval každému darebákovi, na jakého narazil, a kdyby několikrát v poslední chvíli taktně nezasáhla, byl by ji připravil o peníze. A jakmile se mu někdo zamlouval – a Ashleymu se zamlouvalo opravdu hodně lidí! – prodal mu dříví na úvěr a vůbec ho nenapadlo přesvědčit se, jestli má ten člověk bankovní konto nebo nějaký majetek. V tomto směru byl stejně nemožný jako Hugh.

Ale určitě se chce učit! A zatímco se učil, Scarlett mu s mateřskou láskou a trpělivou shovívavostí odpouštěla všechny chyby, jichž se dopouštěl. Každý večer, když se unavený a klesající na duchu zastavil u ní doma, ho ve snaze pomoci mu neúnavně poučovala. Ale navzdory veškerému povzbuzování a těšení měl Ashley v očích podivně neživý pohled. Scarlett nechápala, odkud se bere, a navíc ji

děsil. Ashley byl jiný, úplně jiný, než býval předtím. Kdyby se s ním mohla setkat o samotě, snad by přišla na to, proč se tolik změnil.

V této situaci nemohla často v noci usnout. Dělala si starosti kvůli Ashleymu, jelikož si uvědomovala, jak je nešťastný, a jelikož věděla, že mu nešťastný životní pocit rozhodně nepomáhá, aby se stal dobrým obchodníkem dřívím. Bylo pro ni příšerné, že musela svěřit obě pily do rukou dvou mužů, kteří neměli víc obchodního ducha než právě Hugh a Ashley, bylo pro ni zoufalé přihlížet, jak jí konkurenti přebírají nejlepší zákazníky, když se sama tolik nadřela a všechno si pro měsíce, kdy sama nebude schopna nic dělat, tak pečlivě naplánovala. Ach, kdyby se zase mohla vrátit do práce! Vzala by Ashleyho pořádně do rukou a pak by se určitě všechno naučil. A druhou pilu by mohl řídit Johnnie Gallegher a sama by si vzala na starost prodej a všechno by bylo krásné. A Hugh by mohl rozvážet dříví vozem, pokud by u ní chtěl dál pracovat. Na víc stejně nestačil.

Gallegher samozřejmě přes všechnu svou chytrost vypadal na člověka, který se hned tak před něčím nezastaví – ale koho jiného mohla sehnat? Proč se k ní všichni ostatní muži, kteří byli chytří a zároveň poctiví, zachovali tak nesmyslně, jakmile jim nabídla zaměstnání? Kdyby tak zaměstnávala aspoň jednoho z nich místo Hugha, nemusela by si dělat takové starosti, ale…

Tommy Wellburn byl navzdory zmrzačeným zádům nejžádanějším stavitelem ve městě, a jak se o něm říkalo, hrabal peníze oběma rukama. Paní Merriwetherová a René také prosperovali a otevřeli si ve středu města pekárnu. René ji vedl s pravou francouzskou šetrností a dědeček Merriwether, celý šťastný, že nemusí vysedávat v koutku u kamen, od něj převzal otěže vozu, jímž rozvážel zeťovo pečivo. Mladí Simmonsové měli tolik zákazníků, že museli v cihelně pracovat na tři směny. A Kells Whiting vydělával velké peníze na svém přípravku na rovnání vlasů, jelikož se mu podařilo namluvit černochům, že nebudou smět volit republikánské kandidáty, budou-li mít kudrnaté vlasy.

Všichni chytří mladí muži, které znala, na tom byli stejně, ať byli lékaři, právníky nebo obchodníky. Apatie, která na ně doléhala těsně po skončení války, z nich úplně spadla a všichni teď ze všech sil hromadili majetek, a tím k němu dopomáhali i jí. Lidé, kteří se ze všech sil nesnažili, patřili ke stejnému typu jako Hugh – anebo Ashley.

Snažit se vést obchody a zároveň čekat dítě bylo nesnesitelně protivné!

Už nikdy nebudu mít další, rozhodla se Scarlett pevně. Nebudu jako ostatní ženy a nebudu rok co rok rodit další dítě. Bože můj, to by znamenalo, že bych každý rok nemohla šest měsíců chodit na pilu! A už teď vidím, že si nemůžu dovolit být pryč ani den. Prostě Frankovi řeknu, že už nebudu mít další děti.

Frank sice touží po velké rodině, ale s Frankem si přece nějak poradí. Je rozhodnuta. Tohle dítě je poslední. Pily jsou přece mnohem důležitější.

Kapitola 42

Scarlett porodila holčičku, malého holohlavého drobečka ošklivého jako lysá opička a neduživého jako Frank. Kromě otce, který ji dětinsky zbožňoval, na ní nikdo nenašel nic hezkého, ale sousedé byli ohleduplní a tvrdili, že ze všech ošklivých miminek nakonec vyrostou hezcí lidé. Dostala jméno Ella Lorena, Ella po babičce Ellen a Lorena, protože to tehdy bylo nejmódnější jméno pro narozené holčičky, stejně jako Robert E. Lee a Stonewall Jackson pro chlapce nebo Abraham Lincoln a Emancipace pro děti černochů.

Narodila se uprostřed týdne, v němž se Atlanty zmocnilo šílené vzrušení a ve vzduchu visela očekávaná katastrofa. Nějaký černoch, který se sám chlubil, že znásilnil jistou ženu, byl kupodivu zatčen, ale než mohl být zahájen proces, Kukluxklan přepadl vězení a černocha bez dlouhých cavyků oběsil. Klan to udělal proto, aby zachránil dosud nejmenovanou oběť před povinností svědčit před soudem. Otec a bratr by ji raději zastřelili, než aby jí dovolili veřejně rozhlašovat vlastní hanbu, a tak lidem z města lynčování černocha připadalo jako rozumné řešení, a vlastně jediné možné slušné řešení. Ale vojenské orgány zuřily. Nechápaly, proč by děvče nemělo veřejně svědčit.

Vojáci zatýkali na všech stranách a zapřísahali se, že vykoření Klan, i kdyby měli v Atlantě uvěznit všechny bílé muže do jednoho. Vyděšení a reptající černoši si šuškali, že se pomstí a vypálí pár bělošských domů. V houstnoucí atmosféře se šířily pověsti, že Yankeeové pověsí pro výstrahu všechny viníky, pokud je najdou, a že černoši chystají všeobecné povstání proti bělochům. Lidé ve městě se drželi za zamčenými dveřmi a okenicemi, protože se muži báli odejít za prací a ponechat ženy a děti bez ochrany.

Scarlett ležela celá vyčerpaná v posteli a v duchu ochable děkovala bohu, že Ashley je natolik rozumný, aby nebyl členem Klanu, a Frank je na to příliš starý a bázlivý. Bylo by přece strašné představovat si, že by každou chvíli mohli vtrhnout do domu Yankeeové a zatkli je! Proč ti mladí blázni s vylízanými mozky, kteří patří ke Kukluxklanu, nedají pokoj, když všechno je už beztak dost zlé, a ještě takhle Yankee dráždí? Třeba tu holku vůbec neznásilnil. Asi se vyděsila, že nevěděla, čí je, a teď kvůli ní může plno mužů přijít o krk.

V takovém ovzduší, drásajícím nervy stejně jako pohled na zapálený doutnák pomalu prohořívající k sudu s prachem, se Scarlett rychle zotavila. Zdravá životní síla, která jí umožnila překonat zlé chvíle v Taře, ji neopustila ani teď a do dvou týdnů po narození Elly Loreny už byla schopna sedět a žehrat na svou nečinnost. Na konci třetího týdne vstala a prohlásila, že se nutně musí přesvědčit, jak to vypadá s pilami. Obě samozřejmě stály, protože Hugh i Ashley měli strach nechat své rodiny celý den o samotě.

A potom dopadla rána osudu.

Frank, překypující pýchou, že se stal otcem, sebral veškerou odvahu a zakázal Scarlett vycházet z domu, dokud nepomine nebezpečí. Scarlett by si z jeho rozkazu nic nedělala a věnovala by se svým obchodům, kdyby byl nedal jejího koně s bryčkou do nájemní stáje a nenařídil, že je smějí vydat jen jemu osobně. Ještě horší bylo, že v době, kdy byla bezmocně upoutána na lůžko, Frank s chůvinou pomocí pečlivě prohledal celý dům a našel její schovaný poklad. Peníze si uložil do banky na své jméno, a tak si teď Scarlett nemohla ani najmout povoz.

Scarlett se nejdřív rozzuřila na Franka i na chůvu, potom jí nezbylo než začít prosit a nakonec proplakala celé dopoledne jako vzteklý spratek, když není po jeho. Ale za všechnu námahu se dočkala jediné odpovědi: „No tak, zlato! Vždyť jsi nemocná holčička.“ A pak ještě: „Slečno Scarlett, esli nepřestanete takhlenc brečet, tak

se vám srazí mlíko a dítě dostane tendlecten průjem, na to můžete vzít jed."

Scarlett se celá rozzuřená vrhla přes zadní dvůr k Melanii a u ní v domě se jí svěřila. Vřískala vší silou jako pominutá, že bude obcházet pily pěšky a po celé Atlantě bude každému na potkání vykládat, jakého všiváka si vzala, a že si nenechá líbit, aby s ní zacházel jako s nějakou pitomou zlobivou holkou. Že u sebe bude nosit pistoli a zastřelí každého, kdo jí bude ohrožovat. Jednoho chlapa už zastřelila a s radostí, ano prosím, s radostí zastřelí dalšího. Bude…

Melanie, která se bála přiblížit ke dveřím vlastního domu, se takových hrozeb děsila.

„Ach, nesmíš se vystavovat nebezpečí! Nepřežila bych, kdyby se ti něco stalo! Ach, prosím tě…"

„Budu! Budu! Budu tam chodit…"

Melanie se podívala lépe a pochopila, že Scarlett nemá hysterický záchvat obvyklý u žen, které se ještě nezotavily po porodu. Scarlett se v obličeji zrcadlila stejně prchlivá rozhodnost vrhající se do všeho po hlavě, jakou vídala u pana O'Hary, jakmile se jednou rozhodl. Vzala Scarlett kolem pasu a pevně ji stiskla.

„Za všechno můžu já, protože nejsem statečná jako ty, držím Ashleyho pořád doma, místo abych mu dovolila odjet na pilu. Ach, moje milá! Jsem strašně zbabělá! Miláčku, řeknu Ashleymu, že se vůbec nebojím, a budu u tebe a tetičky Pitty, aby mohl jít do práce, a…"

Scarlett by ani v duchu nepřipustila, že si Ashley podle jejího názoru nedokáže v dané situaci poradit sám, a vykřikla: „Nic takového neuděláš! K čemu by mi Ashley asi tak byl v práci, kdyby se o tebe pořád musel bát? Všichni jste tak hnusní! Ani strejda Peter mě už nechce vozit! Ale mně to je jedno! Půjdu sama. Půjdu celou cestu pěšky a někde si seženu partu negrů…"

„Proboha, ne! To nesmíš! Mohlo by se ti stát něco strašného. Říká se, že ten tábor u Decaturské cesty se hemží špatnými negry

a ty bys přece musela jít kolem. Počkej, snad mě něco napadne… Miláčku, slib mi, že dneska ještě nic nepodnikneš, a já mezitím něco vymyslím. Slib mi, že si půjdeš domů lehnout. Vypadáš úplně zničeně. Slib mi to."

Scarlett byla vyčerpána výbuchem hněvu natolik, že by se na nic stejně nezmohla, nabroušeně slíbila Melanii, že poslechne, vrátila se domů a povýšeně odmítla všechny pokusy o smír, který jí všichni nabízeli.

Toho odpoledne Melaniiným živým plotem probelhala podivná postava a pak kulhala dál přes zadní dvorek tetičky Pitty. Byl to na první pohled jeden z lidí, o nichž chůva s Dilcey říkaly, že je to „ta chátra, kerou slečna Melly sbírá po ulicích a nechává je přespávat ve sklepě".

Pod Melaniiným domem byli tři místnosti, které dřív sloužily jako vinný sklep a ubytovny pro služebnictvo. V jedné místnosti teď bydlela Dilcey a v dalších dvou přespával nekonečný zástup zubožených a otrhaných bytostí, které se neustále střídaly. Nikdo kromě Melly netušil, odkud se berou a kam odcházejí, a jen ona sama věděla, kde k nim přišla. Třeba měli černoši pravdu a opravdu je nacházela na ulicích. V každém případě stejně jako všichni více nebo méně skvělí občané kroužili kolem jejího salonu, tihle nešťastníci nalézali cestu do jejího sklepa, kde dostali najíst, směli se vyspat a druhý den dostali balíček jídla na další cestu. Ve sklepě obvykle nocovali bývalí neotesaní, negramotní vojáci Konfederace, lidé bez domova a bez rodin, kteří se potloukali po kraji v naději, že někde seženou práci.

Často ve sklepě přenocovaly snědé, utahané ženy z venkova se spoustou pačesatých dětí, které se jich mlčky držely za sukně, ženy, z nichž válka nadělala vdovy a vyhnala je z jejich farem, aby hledaly rozváté nebo ztracené příbuzenstvo. Sousedy často pobuřovala přítomnost cizinců, kteří mluvili v nejlepším případě lámanou angličtinou a které na Jih přilákaly oslnivé báchorky o možnostech

snadného zbohatnutí. Jednou ve sklepě přespal i jakýsi republikán. Alespoň chůva zarytě opakovala, že to byl republikán, a tvrdila, že republikána cítí na sto honů jako kůň chřestýše, ale nikdo chůviným slovům nevěřil, protože i Mellyina pohostinnost musí mít své meze. Alespoň jak všichni doufali.

Jistě, řekla si v duchu Scarlett sedící na postranní verandě na chabém listopadovém sluníčku s dcerkou na klíně, je to další z těch Melaniiných chromých opuštěných psů. A chromý je, jen co je pravda!

Muž, který se belhal přes zadní dvorek, dopadal na dřevěnou nohu jako Will Benteen. Byl to vysoký štíhlý stařec s pleší, která narůžověle probleskovala špínou, a s prošedivělým plnovousem, který byl tak dlouhý, že si jej mohl klidně zastrčit za opasek. Soudě podle vrásčitého obličeje s tvrdým výrazem mu mohlo být asi šedesát let, ale na těle mu nebylo znát stařeckou ochablost. Byl vychrtlý a neohrabaný, ale přestože měl dřevěnou nohu, pohyboval se rychle jako had.

Vylezl do schodů a přistoupil k ní, ale ještě dřív než otevřel ústa a prozradil na sebe, že má nosovou výslovnost a drčící „r" nezvyklé v níže položených končinách, Scarlett poznala, že pochází z hor. Přestože na sobě měl špinavé a roztrhané oblečení, vyzařovala z něj podobně jako z většiny horalů divoká mlčenlivá hrdost, která nepřipouští, aby si někdo něco dovolil, a zároveň dával najevo, že s ním nejsou žádné žerty. Plnovous měl pobryndaný šťávou ze žvýkacího tabáku a obličej mu hyzdil obrovský žvanec vydouvající na jedné straně líc. Nos měl úzký a hrbolatý, obočí huňaté a převislé jako nějaká čarodějnice a z uší mu trčely husté štětky chlupů, takže připomínal rysa. Pod obočím měl jeden prázdný oční důlek, od nějž se přes tvář táhla jizva rozdělující plnovous na dvě části. Druhé oko měl malé, světlé a studené, nemilosrdné oko, které vůbec nemrkne. Za opaskem kalhot měl zcela veřejně zasunutou těžkou pistoli a z roztrhané holínky mu trčela rukojeť loveckého nože.

Chladně si změřil Scarlett, která si ho prohlížela, a než promluvil, uplivl si před zábradlí. Z jediného oka mu čišelo pohrdání, ne osobně vůči ní, ale vůči všem ženám.

„Slečna Wilkesová mě k vám posílá dělat," oznámil Scarlett stručně. Mluvil s potížemi, jako by nebyl na mluvení zvyklý, a slova ze sebe soukal pomalu a váhavě. „Já sem ňákej Archie."

„Nezlobte se, ale já pro vás nemám práci, pane Archie."

„Archie je křestní méno."

„Omlouvám se. Jak se jmenujete dál?"

Znovu si odplivl. „Se mně zdá, že je to moje věc, né?" odpověděl. „Archie úplně stačí."

„Mně je vlastně jedno, jak se jmenujete dál! Stejně pro vás nemám práci."

„Se mně zdá, že máte. Slečna Wilkesová byla vyděšená, že chcete voblejzat sama po vokolí jako blázen, a tak mě posílá za váma, abych vás vozil s koněm."

„Opravdu?" vykřikla Scarlett, naplněna nevolí nad hrubostí toho chlapa i nad tím, že se Melly plete do jejích záležitostí.

Muž se jí podíval do očí pohledem plným neosobní zášti. „Jo. Ženská nemá co votravovat mužský z rodiny, dyž se vo ní snažej starat. Esli musíte vobjíždět vokolí, tak vám budu dělat kočího. Nenávidím negry – Yankee taky."

Přesunul si tabák jazykem na druhou stranu, a aniž čekal na pozvání, posadil se na horní schod. „Netvrdím, že se celej třesu na to, abysem moh vozit ženský po městě a vokolí, ale slečna Wilkesová na mě byla hodná, nechala mě přespat u sebe ve sklepě a pak mě poslala za váma, abych vám dělal kočího."

„Jenže…," soukala ze sebe Scarlett bezradně, ale pak zmlkla a pořádně si cizího muže prohlédla. Za chvíli se usmála. Tenhle starý desperát se jí nelíbil, ale svou přítomností by všechno zjednodušil. Bude-li jí dělat doprovod, bude moci chodit do města, jezdit na pily a obcházet zákazníky. Nikdo nebude moci pochybovat, že po

jeho boku bude v bezpečí, a samotný jeho vzhled nepřipustí, aby se vynořily nějaké pomluvy.

„Plácnem si," řekla. „Totiž jestli bude manžel souhlasit."

Frank po soukromém rozhovoru s Archiem dal, ač nerad, svůj souhlas a vzkázal do nájemní stáje, aby novému kočímu vydali koně i bryčku. Cítil se dotčen a zklamán, že mateřství Scarlett vůbec nezměnilo, jak tajně doufal, a když už se chtěla vracet k těm svým prokletým pilám, pak Archieho seslal sám pánbůh.

Tak začal vztah, který zpočátku rozčeřil hladinu života v Atlantě. Archie a Scarlett se k sobě na první pohled vůbec nehodili, sveřepý špinavý dědek, jehož dřevěná noha toporně trčela přes okraj bryčky, a hezká, upravená mladá paní s čelem nakrabaceným úvahami, které jí táhly hlavou. Bylo možné je spatřit kdekoli a kdykoli v Atlantě i v okolí, moc spolu nemluvili, bylo na první pohled jasné, že se příliš nesnášejí, ale že je poutá vzájemná potřeba, u něj potřeba peněz a u ní ochrany. Městské dámy říkaly, že je to takhle lepší, než když se dávala tak nezakrytě vidět s tím chlapem Butlerem. Vrtalo jim hlavou, kde asi Rhett vězí, protože před třemi měsíci nečekaně odjel z města a nikdo, ani Scarlett, nevěděl, kde je.

Archie byl mlčenlivý, nikdy se nepouštěl do řeči, dokud se na něj někdo neobrátil, a obvykle odpovídal pouhým bručením. Každý den ráno se dostavil z Melaniina sklepa, posadil se na přední schodiště Pittyina domu a žvýkal tabák a plival, dokud se neobjevila Scarlett a Peter nevytáhl bryčku ze stáje. Strejda Peter se ho bál jen o málo méně než ďábla nebo Kukluxklanu, a dokonce i chůva kolem něj chodila tiše a bázlivě. Archie nenáviděl černochy a oni to věděli a báli se ho. Svou výzbroj skládající se z pistole a loveckého nože doplnil další pistolí a jeho pověst se šířila mezi černochy široko daleko. Ani jednou nemusel vytáhnout pistoli a dokonce ani nebylo třeba, aby položil ruku na opasek. Stačil morální účinek. Jakmile byl Archie na doslech, žádný černoch si nedovolil ani se usmát.

Jednou se ho Scarlett ze zvědavosti zeptala, proč nenávidí černochy, a Archie ji překvapil tím, že jí odpověděl, protože většinou na všechny otázky odpovídal stereotypním „počitám, že do toho nikomu nic nejni".

„Nenávidim je jako každej člověk z hor. Nikdy sme je neměli dvakrát v lásce a jakživ sme žádný nevlastnili. A právě voni, negři, začali válku. Za to je taky nenávidim."

„Ale šel jste do války a bojoval."

„Počitám, že to je mužský privilegium. A Yankee taky nenávidim, eště víc než negry. Skoro jako nenávidim užvaněný ženský."

Právě takové neomalené hrubosti Scarlett rozzuřovaly, a přestože se musela ovládat, v duchu přemýšlela o tom, že by se ho nejraději zbavila. Ale jak by se bez něj obešla? Jak jinak by si zajistila takovouhle svobodu? Archie byl hrubý a špinavý a občas strašně páchl, ale výborně vyhovoval jejím potřebám. Vozil ji na obě pily a zpátky, objížděl s ní zákazníky, plival a hleděl před sebe, když mluvila nebo vydávala příkazy. Když vystoupila z bryčky, slezl za ní na zem a kráčel v jejích stopách jako věrný pes. Když se ocitla mezi neurvalými nádeníky, černochy nebo yankeeovskými vojáky, většinou se držel nanejvýš na krok od ní.

Atlanta brzy přivykla pohledu na Scarlett a jejího tělesného strážce a dámy, které si nejdřív musely zvykat, jí postupně začínaly závidět svobodu pohybu. Od té doby, co Kukluxklan zlynčoval zatčeného černocha, byly dámy prakticky zaživa pochovány ve svých domech a neodvažovaly se do ulic ani na nákupy, pokud jich nebylo nejméně pět šest najednou. Protože byly od přírody společensky založené, začínaly jevit neklid, hrdost musela stranou a obracely se na Scarlett s prosbou, aby jim Archieho pronajímala. A tak Scarlett, kdykoli svého strážce nepotřebovala, byla tak laskavá, že ho dávala k dispozici dalším dámám.

Archie se brzy stal nezbytnou součástí společenského života Atlanty a dámy se předháněly, která jej získá pro sebe, jakmile bude

volný. Málokdy se stalo, že by ráno kolem snídaně nepřišlo dítě nebo černošský sluha a nepřinesli vzkaz asi tohoto znění:

Jestli nepotřebujete dnes odpoledne Archieho, přenechte ho, prosím, mně. Ráda bych dovezla na hřbitov květiny. Musím nutně k modistce. Byla bych ráda, kdyby Archie vzal tetičku Nelly na projížďku na čerstvý vzduch. Musím na návštěvu do Peters Street a dědečkovi není dobře a nemůže mne odvézt. Mohl by Archie…

Archie je vozil všechny, dívky, matrony i vdovy a všem bez rozdílu dával najevo neúprosné pohrdání. Bylo zřejmé, že s výjimkou Melanie pociťuje vůči všem ženám nenávist o nic menší než vůči černochům a Yankeeům. Dámy, které byly zpočátku otřeseny jeho hrubostí, si na něj nakonec zvykly, a jelikož se až na neustálé plivání šťávy ze žvýkacího tabáku choval naprosto tiše, začaly ho brát za stejnou samozřejmost jako koně, kterého řídil, a úplně zapomněly, že existuje. Paní Merriwetherová jednou stihla vyložit paní Meadeové do nejmenších podrobností, jak to bylo s neteří, když nevycházela z domu, a teprve potom si uvědomila, že vpředu sedí Archie.

Podobná situace by nebyla možná v žádné jiné době. Před válkou by tyto dámy podobného mužského nepustily ani do kuchyně. Podaly by mu trochu jídla u zadního vchodu a poslaly by ho, aby si šel dál po svém. Ale teď jim byl dobrý, protože je svou přítomností zbavoval strachu. Přestože byl hrubý, špinavý a negramotný, stal se baštou chránící dámy před hrůzami Rekonstrukce. Nebyl ani přítel, ani sluha. Byl to najatý tělesný strážce ochraňující ženy, zatímco jejich manželé přes den pracovali a přes noc se zdržovali mimo domov.

Scarlett měla pocit, že od té doby, co zaměstnala Archieho, Frank velmi často netráví noci doma. Tvrdil, že musí mít v pořádku bilanci

účetních knih a že se teď obchody rozhýbaly natolik, že se jim, když má v krámě otevřeno, nemůže příliš věnovat. A taky měl nemocné přátele, u jejichž lůžek musel posedět. A pak ještě existovala organizace demokratů, která se scházela každou středu večer a pokoušela se vytyčit, jakými způsoby by mohla znovu získat volební právo, a Frank nevynechal jedinou schůzi. Scarlett si soukromě myslela, že celá tahle organizace nedělá prakticky nic jiného, než že vyvyšuje generála Johna B. Gordona a jeho zásluhy nad všechny ostatní generály kromě generála Leea a znovu podrobně probírá a hodnotí průběh války. V žádném případě si nevšimla, že by pánové dosáhli sebemenšího pokroku na cestě ke znovuzískání volebního práva. Ale Frankovi se schůze určitě líbily, protože se ve středu v noci vracel, kdy ho napadlo.

Ashley také vysedával u loží nemocných a rovněž docházel na schůze demokratů a obvykle býval mimo domov dlouho do noci v tytéž dny jako Frank. V těchto dnech Archie pokaždé doprovodil Pitty, Scarlett, Wadea a malou Ellu přes zadní dvorek do Melaniina domku a obě rodiny trávily večer společně. Dámy šily, zatímco Archie ležel pohodlně natažený na pohovce v saloně a chrápal, až se mu při každém vydechnutí ježily šedivé kníry. Nikdo mu nedovolil, aby se uvelebil na pohovce, a jelikož to byl nejkrásnější kus nábytku v celém domě, dámy tajně bědovaly pokaždé, jakmile si na ni lehl a položil holínky na hezké čalounění. Ale žádná v sobě nesebrala dost odvahy, aby ho napomenula. Zvlášť poté, co se dal slyšet, jaké mají štěstí, že snadno usne, protože jinak, kdyby měl poslouchat ženské, které nadělají rámusu jako hejno pitomých slepic, určitě by se zbláznil.

Scarlett občas vrtalo hlavou, odkud mohl Archie přijít a jak žil, než začal přespávat ve sklepě u Melanie, ale raději se na nic neptala. Při vzpomínce na zachmuřený výraz jeho jednookého obličeje ji pokaždé přešla zvědavost. Věděla jen, že podle hlasu pochází z hor na severu, sloužil v armádě a krátce před podepsáním kapitulace

přišel o nohu a o oko. Pravdu o jeho minulosti jí odhalila až slova pronesená v záchvatu vzteku na Hugha Elsinga.

Jednou ráno ji její starý ochránce dovezl na Hughovu pilu. Scarlett zjistila, že se nepracuje, černoši zmizeli a Hugh sedí se svěšenou hlavou pod stromem. Ten den ráno se parta nedostavila do práce a Hugh nevěděl, co má dělat. Scarlett měla vzteklou náladu a vůbec se nerozpakovala vylít si zlost na Hughovi, jelikož právě dostala objednávku na značné množství dříví – a navíc jej měla dodat co nejdříve. Aby získala tuhle objednávku, uplatnila při vyjednávání veškerou energii, osobní kouzlo a obchodní mazanost, a teď jí tu stála pila.

„Odvezte mě na druhou pilu," nařídila Archiemu. „Jistě, vím, že to bude trvat dlouho a nedostaneme se na oběd, ale za co vás vlastně platím? Budu muset nařídit panu Wilkesovi, aby přestal s tím, co zrovna dělá, a urychleně mi připravil objednané dříví. Jeho parta asi taky spíš nebude dělat. Hrom aby do toho! V životě jsem neviděla většího budižkničemu, než je Hugh Elsing! Vyženu ho, hned jak Johnnie Gallegher dostaví ty krámy, na kterých teď dělá. Co je mi do toho, že Gallagher sloužil v yankeeovské armádě? Aspoň vím, že bude dělat. Ještě jsem neviděla líného Ira. A s osvobozenými negry jsem skončila. Člověk se na ně nemůže spolehnout. Zaměstnám Johnnieho Galleghera a taky si najmu pár trestanců. On už je donutí dělat. Určitě…"

Archie k ní obrátil hlavu, změřil si ji zlomyslným pohledem, a když promluvil, ze skřípavého hlasu mu čišela chladná nenávist.

„Hned jak si najmete trestance, tak vod vás vokamžitě vodcházim," oznámil jí.

Scarlett jeho reakce znepokojila. „Panebože! A proč?"

„Znám to vaše najímání trestanců. Spíš bych tomu říkal vraždění. Kupovat lidi, jako by to byli mezci. Zacházet s nima hůř, než se kdy zacházelo s mezkama. Bít je, nedat jim najíst, zabíjet je. A stará se o to někdo? Státu to nevadí, ten se o ně nestará. Hlavně že dostal

peníze za jejich pronajmutí. A lidi, kerý si najmou trestance? Ty se taky nestaraj. Staraj se jenom vo to, jak je co nejmíň krmit a jak z nich vyrazit co nejvíc dřiny. Děte do háje, milospani. Jakživ sem neměl vo ženskejch žádný zvláštní mínění, ale teď sem si ho eště zhoršil."

„A je vám něco do toho?"

„Podle mě jo," prohlásil Archie lakonicky a po krátké odmlce dodal: „Dyť sem taky byl skoro štyrycet let trestanec."

Scarlett překvapením zalapala po dechu a na chvilku se strachy odtáhla a vtiskla do polštářů na sedadle. Tak tohle se tedy skrývalo za Archieho záhadnou minulostí, proto jí nechtěl říct, jaké má příjmení, kde se narodil, ani žádnou podrobnost ze svého předešlého života, tohle vysvětlovalo, proč mluvil s takovými obtížemi a chladně nenáviděl celý svět. Čtyřicet let! Musel se dostat do vězení jako mladý člověk. Čtyřicet let! Ale – to určitě byl odsouzen na doživotí a vězňové na doživotí byli…

„Bylo to za – vraždu?"

„Ano," odpověděl Archie jedním slovem a přitom práskl opratěmi. „Zavraždil jsem manželku."

Scarlett se vyděsila a prudce zamrkala.

Ústa skrytý za vousy se pohnula, jako by se pochmurně usmála jejímu strachu. „Ale vás nezabiju, milospani, nemusíte se bát. K zabití ženský je jen jedinej důvod."

„Ale vy jste zabil svou manželku!"

„Zanášela mi s bratrem. Von utek. Vůbec nelituju, že sem jí zabil. Běhny se maj zabíjet. Nejni žádnej zákon, že by za to měli mužský zavírat, ale mě stejně posadili za mříže."

„Ale – jak jste se dostal ven? Utekl jste? Dostal jste milost?"

„Spíš bych to nazval prominutím zbytku trestu." Hustá šedivá obočí se mu spojila v jediný chumáč, jako by ho zmáhala snaha spojovat slova do vět.

„Ve čtyryašedesátým, tenkrát, dyž sem vtrhnul Sherman, sem kroutil už čtyrycátej rok v milledgevilleským kriminále. A řiditel

věznice si svolal nás vězně do kupy a povidá, že se blížej Yankejove a cestou šecko vypalujou a pobíjej. Teda esli něco nenávidím víc než negry nebo ženský, tak sou to Yankejove."

„Proč? Copak jste – znal jste někdy nějaké Yankee?"

„To ne. Ale slyšel sem vo nich. Slyšel sem, že si nikdy neuměj hledět svýho. Nenávidím lidi, kerý si neuměj hledět svýho. Co měli co dělat v Georgii a vosvobozovat naše negry, pálit naše domy a pobíjet náš dobytek? No a řiditel řek, že armáda nutně potřebuje víc vojáků a každej z nás, kdo se přihlásí, bude na konci války volnej – esli se z ní teda dostane živej. Ale nás, vodsouzený na doživotí, řikal řiditel, nás prej armáda nechce. Měli sme bejt poslaný někam jinam, do jinýho kriminálu. Ale já mu řek, že nejsem jako vostatní, kerejm napařili doživotí. Já že tam sem jen kvůli zabití manželky, a ta přece zabít zasloužila. A že chci bojovat proti Yankejum. A řiditel mně vyhověl a propašoval mě ven s vostatníma trestancema."

Archie se odmlčel a hekl si.

„Hm. Byl to děsnej fór. Nejdřív mě šoupnou do basy kvůli vraždě, a pak mě pustěj a eště mně vrazej do ruky flintu a nechaj mě zabíjet ve velkým. Ale to si pište, že bylo príma bejt zasejc volnej a mít v rukou flintu. My chlapi z Milledgeville sme udělali kus práce, pokud de vo válčení a zabíjení – ale taky nás tam spousta vostala. Nevim vo žádným, kerej by dezertoval. A dyž přišla ta kapitulace, byli sme volný. Já přišel tudlenc vo nohu a vo voko. Ale nelituju toho."

„Ach," povzdechla si Scarlett chabě.

Pokoušela si vzpomenout, co slyšela o propouštění milledgevilleských trestanců při posledním zoufalém úsilí zastavit nápor Shermanovy armády. Frank se o propouštění zmínil o Vánocích v roce 1864. Co to tenkrát říkal? Ale vzpomínky na staré časy byly příliš zmatené. Scarlett si znovu vybavila příšernou hrůzu těch dnů, uslyšela v duchu obléhací děla, uviděla řadu vozů, z nichž kapala do rudého prachu cest krev, domobranu pochodující na bojiště, mladé kadety a nedospělé chlapce jako Phil Meade nebo starce

jako strýček Henry a dědeček Merriwether. A trestanci tenkrát také pochodovali do pole, aby padli v soumraku zapadajícího slunce Konfederace, aby zmrzli v závějích a dešti se sněhem za posledního tažení v Tennessee.

Scarlett blesklo hlavou, že tenhle starý člověk musel být blázen, když šel bojovat za stát, který ho připravil o čtyřicet let života. Georgie ho připravila o mládí i zralý věk za zločin, který on sám za zločin nepovažuje, a přesto té Georgii dobrovolně obětoval nohu a oko. Vybavila si zatrpklá slova, která pronesl Rhett v prvních dnech války, a vzpomněla si, jak tenkrát prohlásil, že nebude nikdy bojovat za společnost, která z něj udělala psance. Ale když došlo k nejhoršímu, odešel za tutéž společnost bojovat stejně jako Archie. Připadalo jí, že všichni muži z Jihu, ať z vyšších nebo nižších vrstev, jsou sentimentální blázni, kterým záleží méně na vlastní kůži než na slovech, jež stejně nic neznamenají.

Podívala se na Archieho sukovité stařecké ruce, obě pistole a nůž a znovu se jí zmocnil strach. Potloukají se na svobodě ještě další propuštění trestanci jako Archie, vrahové, ke všemu odhodlaní zoufalci a zloději, kterým byly jménem Konfederace odpuštěny jejich zločiny? Ale to pak každý člověk, kterého potká na ulici, může být vrah! Jestli se Frank někdy doví pravdu o Archiem, tak jí udělá peklo na zemi. Nebo kdyby snad tetička Pitty – ale pro ni by to byl takový otřes, že by jej nepřežila. A Melanie – Scarlett si v duchu říkala, že by jí nejraději prozradila, jak to s Archiem doopravdy bylo. Zasloužila by si to, když sbírá po ulicích všelijakou chátru a posílá ji na krk přátelům a příbuzným.

„Jsem – jsem ráda, že jste mi všechno řekl, Archie. Nikomu – nikomu nic nepovím. Pro paní Wilkesovou a ostatní dámy by to byl příliš velký otřes, kdyby se dověděly, jak to s vámi vlastně bylo."

„Hm. Slečna Wilkesová to ví. Řek sem jí šecko hned ten večír, co mě prvně nechala přespat ve sklepě. Přeci si nemyslíte, že bych vlez k takový hodný pani do baráku a nic jí neřek?"

„Pro všechny svaté!“ vykřikla ohromená Scarlett.

Melanie tedy věděla, že tenhle člověk byl vrah a navíc zavraždil vlastní manželku, a přesto ho nevyhnala z domu. Svěřila mu do rukou osud vlastního syna, tetičky, švagrové a všech svých přátel. A sama, ač nejbojácnější ze všech žen, se s ním nebála zůstat opuštěná ve vlastním domě.

„Slečna Wilkesová je na ženskou docela rozumná. Řekla si, že to se mnou je v pořádku. Řekla si, že lhář zůstane lhářem a zloděj zlodějem, ale že ten samej člověk v životě dvakrát nezavraždí. A taky si spočítala, že kdo bojoval za Konfederaci, smyl šecky provinění, jakejch se předtim dopustil. Ne že bych si myslel, že sem se ňák provinil, dyž sem zabil manželku… Jak říkám, slečna Wilkesová je na ženskou docela rozumná… A taky vám znova připomínám, že hned jak si najmete nějakýho trestance, tak vod vás vokamžitě vodcházim.“

Scarlett mu neodpověděla, ale v duchu si říkala: „Čím dřív odejdeš, tím líp! Ty vrahu!“

Jak mohla Melly být tak – tak. Pro to, co udělala Melanie, když vzala toho starého hulváta do domácnosti a nikomu neřekla, že je to starý kriminálník, neměla prostě slov. Tak služba v armádě prý smývá stará provinění! Melanie si to nějak spletla se svátostí křtu! Ale Melly je přece úplně praštěná, když dojde na Konfederaci, veterány a všechno, co k nim patří. Scarlett v duchu proklínala Yankee za to, že si u ní udělali další vroubek. Vehnali ji do situace, v níž si žena byla nucena vydržovat po svém boku vraha, který ji měl chránit.

Když Scarlett jela s Archiem mrazivým soumrakem domů, uviděla před saloonem *U Dívky své doby* shluk jezdeckých koní, bryček a nákladních vozů. Ashley seděl na koni s napjatým a vyděšeným výrazem, mladí Simmonsové se vykláněli z bryčky a důrazně gestikulovali, Hugh Elsing s hnědou kšticí padající mu do očí mával rukama. Uprostřed celé propletené skupiny stál vůz, kterým dědeček

Merriwether rozvážel pečivo, a když Scarlett přijela blíž, uviděla, že se s ním na sedátku tísní Tommy Wellburn a strýček Henry Hamilton.

Byla bych radši, pomyslela si Scarlett podrážděně, kdyby strýček Henry nejezdil domů v takovém vehiklu. Měl by se stydět, že ho takhle vidí lidi. Vypadá to, jako by neměl vlastního koně. Stejně to dělá jenom proto, aby každý večer mohl s dědečkem do saloonu.

Když dojela ke shromážděným mužům, dýchla na ni trocha napětí, které z nich vyzařovalo, a přestože byla tak necitlivá, srdce se jí sevřelo strachem.

Ach, řekla si, doufám, že zase neznásilnili nějakou ženu! Jestli Kukluxklan zlynčuje dalšího negra, Yankeeové s námi se všemi zatočí! A nahlas nařídila Archiemu: „Zastavte. Něco se stalo."

„Přece nebudete stát před saloonem," namítl Archie.

„Slyšel jste, co jsem řekla. Zastavte. Dobrý večer, pánové. Ashley – strýčku Henry, stalo se něco? Všichni vypadáte tak…"

Shromáždění muži se k ní obrátili, s úsměvem smekli, ale oči jim svítily neovladatelným rozrušením.

„Něco se stalo, něco dobrého a něco špatného," zavrčel strýček Henry. „Záleží, jak se člověk na vše dívá. Podle mě legislativa nemohla udělat nic jiného."

Jaká legislativa? ptala se Scarlett v duchu s úlevou. O legislativu nejevila velký zájem, jelikož tušila, že její rozhodnutí na ni těžko budou mít větší vliv. Ji děsily vyhlídky na yankeeovské vojáky puštěné ze řetězu.

„Čímpak se tentokrát naše legislativa zabývala?"

„Rozhodně odmítli ratifikovat ten dodatek," odpověděl dědeček Marriwether s pýchou v hlase. „To Yankeeům aspoň ukáže."

„A taky si to zatraceně odskáčem – odpusť mi ten výraz, Scarlett," ozval se Ashley.

„A jaký dodatek?" vyzvídala Scarlett a snažila se tvářit inteligentně.

V politice se nevyznala a málokdy ztrácela čas zbytečným přemýšlením o veřejných záležitostech. Někdy před časem byl ratifikován

Třináctý dodatek k ústavě, nebo možná Šestnáctý dodatek, ale Scarlett neměla sebemenší tušení, co znamená slovo ratifikovat. Muži se vždycky kvůli podobným věcem vzrušovali. Určitě tím, jak se tvářila, alespoň částečně prozradila, že nechápe, oč se jedná, a Ashley se usmál.

„Je to dodatek, který dovoluje černochům volit, víš," vysvětlil jí. „Byl předložen státní legislativě a ta jej odmítla ratifikovat."

„To od nich bylo hloupé. Víte přece, že nám ten doplněk vnutí násilím."

„Právě to jsem měl na mysli, když jsem říkal, že si to zatraceně odskáčem," odpověděl Ashley.

„Já jsem hrdý na naši legislativu i na kuráž, jakou projevila!" křičel strýček Henry. „Yankeeové nám doplněk nemůžou vnutit násilím, my si to nedáme líbit!"

„Můžou a taky to udělají," Ashley promluvil klidně, ale v očích se mu zračily obavy. „A všechno pro nás bude právě o to horší."

„Ach, Ashley, to určitě ne! Vždyť už to snad nemůže být horší než teď."

„Ale věci mohou klidně být horší, ještě horší než teď. Představ si, že bychom měli ještě horší vojenskou vládu, než máme teď."

Scarlett lezly oči z důlku hrůzou, jelikož začínala pomalu chápat, o čem je řeč.

„Pokoušel jsem si promyslet, co by bylo nejlepší pro Georgii i pro nás pro všechny." Ashley mluvil se zachmuřeným výrazem. „Jestli je moudřejší bojovat v téhle záležitosti, jak to udělala legislativa, popudit proti nám celý Sever, poštvat si na sebe celou yankeeovskou armádu a nechat si vnutit volební právo pro negry, ať chceme nebo nechceme. Anebo – dát hrdost pokud možno stranou, podřídit se a zachovat si přitom čest a pak se přes celou věc přenést s co nejmenší újmou. Nakonec to tak stejně dopadne. Jsme bezmocní. Musíme spolknout hořkou pilulku, kterou nám rozhodně chtějí vnutit. Možná že by pro nás bylo lepší udělat to bez zbytečného vzpouzení."

Scarlett skoro nevnímala Ashleyho slova a jejich úplný dosah si rozhodně neuvědomila. Věděla, že se Ashley jako obyčejně dívá na věci jak z té lepší, tak z té horší stránky. Ale sama viděla jen jednu stránku – jaké důsledky bude mít tato urážka vmetená do tváře Yankeeům pro ni.

„Stává se z tebe radikál a budeš volit republikánskou kandidátku, Ashley?“ posmíval se nevybíravě dědeček Merriwether.

Nastalo napjaté ticho. Scarlett zahlédla, jak Archie prudce sáhl po pistoli, ale pak se zarazil. Archie si myslel, a také to často opakoval nahlas, že dědeček je starý žvanil, a nehodlal připustit, aby urážel manžela slečny Melanie, i když její manžel mluvil jako blázen.

Z Ashleyho očí najednou zmizel zoufalý výraz a místo něj v nich vzplál prudký hněv. Ale než stačil promluvit, strýček Henry se obořil na dědečka Merriwethera.

„Ty boží – ty zatra… – Promiň, Scarlett. – Ty troubo starej, takhle s Ashleym nemluv!“

„Ashley se o sebe dokáže postarat sám, nemusíš se ho zastávat,“ odpověděl dědeček. „A mluví jako odrodilec. Podřídit se, kruci! Promiňte, Scarlett.“

„Nebyl jsem pro odtržení,“ prohlásil Ashley a hlas se mu třásl hněvem. „Ale když se Georgie odtrhla od Unie, šel jsem s ní. Nebyl jsem ani pro válku, ale pak jsem šel bojovat. A teď nejsem pro to, abychom se pokoušeli rozdráždit Yankee ještě víc, než už beztak jsou. Ale když se legislativa rozhodla, že to udělá, postavím se za ni. Já…“

„Archie,“ skočil mu najednou do řeči strýček Henry, „dovezte Scarlett domů. Tady nemá co dělat. Politika není pro ženy a za chvilku dojde na nadávky. Jeďte, Archie. Dobrou noc přeji, Scarlett.“

Když se bryčka rozjela po Broskvoňové ulici, Scarlett prudce bušilo srdce strachem. Bude mít tenhle bláznivý krok legislativy nějaký vliv na její osobní bezpečnost? Nerozzuří Yankee natolik, že jí vezmou obě pily?

„No, prosím," bručel Archie. „Slyšel sem, že někdy králík prskne buldokovi do ksichtu, ale teďkonc to ponejprv vidim ve skutečnosti. V tej legislativě klidně mohli rovnou zařvat: ‚Ať žije Jeff Davis a Jižní konfederace', když už jim to mělo udělat dobře – a nám všem taky. Yankeeové, co se bratřej s negrama, si prostě vzali do hlavy, že nám negři budou vládnout. Ale člověk přesto musí vobdivovat vodvahu těch legislátorů."

„Obdivovat je? Hrom aby do toho. Obdivovat je? Měli by je všechny postřílet! Vždyť se Yankeeové kvůli nim na nás vrhnou jako kachna na chrousta. Proč nemohli rati… rati…, zkrátka, proč nemohli udělat, co od nich Yankeeové chtěli, a tak je uklidnit, místo aby je znovu rozdráždili? Stejně si nás nakonec podrobí, takže pro nás bude lepší, když se podrobíme radši dřív, než bude pozdě."

Archie si ji změřil chladným pohledem.

„Podrobit se bez boje? Ženský nemaj v těle víc hrdosti než kozy."

Když si Scarlett najala deset trestanců, pět do každé pily, Archie dokázal, že tentokrát nemluvil do větru, a okamžitě s ní odmítl mít napříště cokoli společného. Ani všechny Melaniiny prosby, ani Frankovy sliby, že dostane vyšší plat, Archieho nepřiměly, aby se znovu chopil otěží. Ochotně dělal doprovod po městě Melanii, Pitty, Indii i jejich přátelům, ale Scarlett ne. Odmítal dokonce vozit i jiné dámy, pokud s nimi byla v bryčce i Scarlett. Bylo jí velice trapné, že jí starý desperát takhle soudí, a ještě trapnější bylo vědomí, že příbuzní a přátelé s tím dědkem souhlasí.

Frank ji zapřísahal, aby to nedělala. Ashley zpočátku odmítal pracovat s trestanci a dal se proti své vůli přesvědčit teprve po scénách s pláčem, prosbami a sliby, že Scarlett najme svobodné černochy, jakmile se časy zlepší. Sousedé dávali najevo nesouhlas tak nepokrytě, že Frank, Pitty a Melanie měli co dělat, aby dokázali chodit s hlavou vzhůru. Peter s chůvou dokonce tvrdili, že zaměstnávat trestance přináší smůlu a že z toho nevzejde nic dobrého.

Všichni lidé se shodli na tom, že není správné využívat utrpení a neštěstí druhých.

„Ale proti tomu, aby na vás dělali černoši, jste nic neměli!“ bránila se s nevolí Scarlett.

Ale to přece bylo něco jiného. Otroci nebyli ani utrápení ani nešťastní. Černoši na tom byli v dobách otroctví mnohem lépe než teď na svobodě, a jestli Scarlett nevěří, stačí, když se pořádně rozhlédne kolem sebe! Ale odpor okolí Scarlett jako obyčejně jen utvrdil v rozhodnutí řídit se vlastní hlavou. Zbavila Hugha místa vedoucího pily a poslala ho rozvážet dříví vozem, a kromě toho dojednala poslední podrobnosti smlouvy s Johnniem Gallegherem.

Byl to jediný z jejích známých, který schvaloval, že si najala trestance. Krátce přikývl hlavou připomínající tvarem kulku a řekl, že to byl chytrý krok. Scarlett si při pohledu na mrňavého bývalého žokeje, pevně rozkročeného na krátkých křivých nohou s tvrdým a věcným výrazem ve skřetovském obličeji, v duchu řekla: Kdo ho nechával jezdit na svých koních, ten určitě příliš nedbal o jejich zdraví. Já bych mu nedovolila, aby se přiblížil na deset kroků k některému z mých koní.

Ale partu trestanců mu svěřila bez mrknutí oka.

„A dáte mi s nima volnou ruku?“ zkoumal situaci Gallegher a šedé oči se mu přitom leskly chladně jako dva acháty.

„Úplně volnou ruku. Žádám od vás, jen abyste udržoval pilu v provozu a dodával dříví, až vám řeknu, a aby ho bylo tolik, kolik bude třeba.“

„Tak jdu k vám,“ prohlásil Johnnie stručně. „Řeknu panu Wellburnovi, že od něj odcházím.“

Když se odkolébal zástupem zedníků, tesařů a přidavačů, Scarlett se ulevilo a zlepšila se jí nálada. Johnnie byl člověk, jakého potřebovala. Ostrý a tvrdý a nebyly s ním žádné žerty. „Ir s holým zadkem, který se dere nahoru,“ prohlásil o něm s pohrdáním Frank, ale Scarlett si ho právě proto cenila. Věděla, že mít Ira, který to

chce někam dotáhnout, se vždycky vyplatí, ať má jaké chce osobní vlastnosti. Kromě toho jí připadal bližší než mnoho mužů z jejích vrstev, protože Johnnie znal cenu peněz.

Hned první týden po převzetí správy na pile splnil veškerá Scarlettina očekávání, protože s pěti trestanci dokázal víc, než Hugh kdy udělal s partou deseti svobodných černochů. Navíc díky němu měla Scarlett nejvíc volna od té doby, co před rokem přijela do Atlanty, protože vůbec nestál o její přítomnost na pile a dal jí to otevřeně najevo.

„Vy se starejte o svůj prodej a mně nechte na starosti řezání dříví," požádal ji stručně. „Dáma nemá co pohledávat mezi trestanci, a jestli vám to ještě nikdo neřekl, tak vám to teď říkám já, Johnnie Gallegher. Dodávám dříví? Dodávám! Nemyslete si, že se dám denně prohánět jako pan Wilkes. On potřebuje prohánět, ale já teda ne."

Tak se Scarlett, ač nerada, musela vyhýbat Johnnieho pile, jelikož se bála, že by mohl odejít, kdyby se tam objevovala příliš často, a to by byla katastrofa. Johnnieho poznámka, že Ashley potřebuje prohánět, se jí hluboce dotkla, protože byla pravdivější, než jí bylo milé připustit. Ashleymu šla práce s trestanci jen o málo lépe než se svobodnými dělníky, a ani sám sobě nedovedl vysvětlit proč. Navíc se tvářil, jako by se s trestanci styděl pracovat, a v poslední době jí neměl skoro co říci.

Scarlett byla znepokojena změnou, která se s ním dála. Mezi světlými vlasy se mu začínaly objevovat šedivé a záda se mu hrbila únavou. A málokdy se usmál. Už nevypadal jako ten dvorný Ashley, který jí před mnoha léty padl do oka. Vypadal jako člověk, který se vnitřně užírá těžko snesitelnou bolestí, a ústa měl pochmurně svraštěná do výrazu, který ji vyváděl z konceptu a zároveň se jí nepříjemně dotýkal. Toužila prudce si přitáhnout jeho hlavu na rameno, hladit mu šedivějící vlasy, plakat a přitom říkat: „Pověz mi, co tě trápí! Já všechno zařídím! Všechno bude v pořádku!"

Ale Ashley se tvářil společensky a duchem nepřítomně, a tím si ji držel od těla.

Kapitola 43

Nastal jeden ze vzácných prosincových dnů, kdy slunce svítí a hřeje skoro jako v indiánském létě. Na dubu stojícím na dvoře za domem tetičky Pitty ještě visely zvadlé červené listy a v umírající trávě se dosud držela chabě nažloutlá zeleň. Scarlett s dítětem v náruči vyšla na postranní verandu a posadila se na houpací křeslo zalévané pruhem slunečních paprsků. Měla na sobě nové šaty ze zeleného mušelínu, lemované metry černé propletené porty, a nový krajkový domácí čepeček, který jí udělala tetička Pitty. Oboje jí velice slušelo. Scarlett to dobře věděla a nosila nové věci s nesmírným potěšením. Bylo velice milé vypadat zase hezky po dlouhých měsících, kdy musela chodit v takovém příšerném oblečení!

Když Scarlett seděla v křesle, houpala se s dítětem a tiše si povídala pro sebe, uslyšela z postranní uličky dusot kopyt, a jakmile zvědavě pohlédla změtí uschlých popínavých rostlin zbylých na verandě, spatřila Rhetta Butlera jedoucího na koni k jejich domu.

Řadu měsíců byl mimo Atlantu, odjel hned po Geraldově smrti a dávno předtím, než se narodila Ella Lorena. Scarlett se po Rhettovi stýskalo, ale v tuto chvíli si zoufale přála, aby se setkání s ním mohla nějak vyhnout. Pohled na Rhettův snědý obličej v ní probouzel pocit provinilého zmatku. Záležitost, v níž byl namočen Ashley, ji tížila na svědomí a nechtěla o ní hovořit s Rhettem, ale věděla přitom, že si Rhett hovor vynutí, ať jí osobně bude sebenepříjemnější.

Rhett zastavil koně u branky, lehce seskočil a Scarlett, která ho nervózně sledovala, napadlo, že vypadá přesně jako obrázek z knížky, s níž za ní Wade neustále běhá a otravuje ji, aby mu četla nahlas.

Chybí mu jen náušnice a tesák mezi zuby, řekla si v duchu. Ale ať je pirát nebo ne, dneska se od něj asi nenechám podříznout.

Když se Rhett blížil po cestičce, Scarlett ho přivítala hlasitým pozdravem, k němuž vykouzlila svůj nejroztomilejší úsměv. Měla ale štěstí, že na sobě měla nové šaty s kloboučkem, který s nimi ladil, a že vypadala tak hezky! A když ji Rhett rychle přejel pohledem, poznala, že se mu také líbí.

„Další děťátko! To je ale překvapení, Scarlett!" smál se na celé kolo Rhett, sklonil se a odhrnul přikrývku, aby se mohl podívat na ošklivý obličejíček Elly Loreny.

„Neblázněte," napomenula ho Scarlett a začervenala se. „Jak se vám daří, Rhette? Byl jste tak dlouho pryč."

„Opravdu dlouho. Smím si pochovat děťátko, Scarlett? Víte, že umím držet malé děti. Ovládám spoustu všelijakých podivných dovedností. Ale ten kluk je opravdu celý Frank. Chybí mu jenom kníry, ale ty časem přijdou taky."

„Doufám, že ne. Ona je to totiž holčička."

„Holčička? Tím líp. Kluci jsou protivní. Už nesmíte mít žádné kluky, Scarlett."

Užuž měla na jazyku ostrou odpověď, že stejně nechce žádné další děti, kluky ani holky, ale včas se ovládla, usmála se a rychle přemýšlela o nějakém vhodném tématu hovoru, aby oddálila nepříjemný okamžik, kdy dojde na záležitost, o které se bála promluvit.

„Měl jste příjemnou cestu, Rhette? Kde jste tentokrát byl?"

„Na Kubě… v New Orleansu… a ještě na pár místech. Prosím vás, Scarlett, vemte si děťátko. Zrovna začíná slintat a já nemůžu sáhnout pro kapesník. Je to určitě milá holčička, ale čurá mi na náprsenku."

Scarlett si vzala holčičku zpátky na klín a Rhett se ležérně posadil na zábradlí a vyndal si ze stříbrného pouzdra doutník.

„Vždycky jezdíte do New Orleansu," vyčítala mu Scarlett a sešpulila trochu rty. „A nikdy mi nechcete říct, co tam děláte."

„Jsem pracovitý člověk, Scarlett, a třeba tam jezdím za prací."

„Vy, a pracovitý!“ smála se mu do očí. „V životě jste nepracoval. Na to jste moc líný. Nanejvýš dáváte odrodilcům peníze na jejich zlodějny a pak shrábnete půlku zisku a podplácíte yakeeovské úředníky, aby vás zasvětili do svých rejdů, s jejichž pomocí okrádají nás, daňové poplatníky.“

Rhett zaklonil hlavu a rozesmál se.

„A živě vidím, že byste dala nevím co za to, abyste měla dost peněz a abyste je taky mohla podplácet a potom dělat to samé co oni!“

„Už pouhá představa…,“ začínala se durdit Scarlett.

„Ale třeba jednou vyděláte tolik peněz, že se taky budete moct pustit do podplácení ve velkém. Třeba zbohatnete na trestancích, které jste si najala.“

„Ach,“ vzdychla si trochu znepokojeně, „jak jste mohl tak brzy vyčmuchat mou partu?“

„Přijel jsem včera večer a strávil jsem noc u *Dívky své doby*, kde se člověk nejlíp doví, co je nového v městě. Je to úplná burza drbů. Lepší než dámský kroužek šití. Všichni mi vykládali, že jste si najala partu trestanců a svěřila je tomu ošklivému skrčkovi Gallegherovi, aby je udřel k smrti.“

„Ale to je lež!“ bránila se vztekle. „Neudře je k smrti. Sama na to dohlídnu.“

„Opravdu?“

„Samozřejmě že ano! Jak vás vůbec může napadnout dělat takovéhle narážky?“

„Ach, prosím za odpuštění, paní Kennedyová! Vím, že vaše pohnutky jsou vždycky povzneseny nad jakékoli výčitky. Ale Johnnie Gallegher je přesto chladnokrevný vydřidušský skrček, za to dám krk. Měla byste si na něj radši dát pozor, abyste neměla potíže, až se dostaví inspekce.“

„Hleďte si svého a já se budu starat o své záležitosti,“ odsekla s nevolí Scarlett. „A o trestancích už nechci slyšet ani slovo. Všichni se ke mně kvůli nim zatím chovali hnusně. Tahle trestanecká parta

je moje věc… A vy jste mi pořád ještě neodpověděl, co vždycky děláte v New Orleansu. Jezdíte tam tak často, že všichni říkají…“ Scarlett zmlkla uprostřed věty. Málem řekla víc, než měla v úmyslu.

„Co že říkají?“

„No – že tam máte dívku svého srdce. Že se budete ženit. Je to pravda, Rhette?“

Scarlett se pro tu záležitost užírala zvědavostí tak dlouho, že se nedokázala ovládnout a musela se přímo zeptat. Při pomyšlení, že by se Rhett oženil, ji vždycky divně bodlo u srdce žárlivostí, přestože sama nevěděla proč.

Rhettovi se ve lhostejných očích najednou mihl neklid, zachytil její pohled a díval se jí upřeně do očí, dokud se jí na tvářích neobjevil slabý ruměnec.

„Záleželo by vám na tom moc?“

„Nerada bych přišla o vaše přátelství,“ odpověděla strnule, a aby se pokusila naznačit nezájem, sehnula se a upravila malé Elle Loreně přikrývku.

Rhett zničehonic vyprskl smíchy a řekl: „Podívejte se na mě, Scarlett. Můžete říct svým zvědavým známým, že až se ožením, bude to znamenat, že jsem se nemohl zmocnit ženy, po které jsem toužil, žádným jiným způsobem. A po žádné ženě jsem ještě nezatoužil tak strašně, abych se s ní chtěl oženit.“

Teď Scarlett opravdu zmátl a přivedl do rozpaků, protože si vzpomněla na noc za obléhání Atlanty, kdy jí přímo tady, na téhle verandě, řekl: „Já nejsem na ženění,“ a pak jí ledabyle navrhl, aby se stala jeho milenkou – a také si vzpomněla na ten strašný den, kdy ho šla navštívit do vězení, a ta vzpomínka ji zahanbila. Rhett jí četl v očích a po obličeji se mu pomalu rozléval zlomyslný úsměv.

„Ale ukojím vaši vulgární zvědavost, když už mi kladete takové dotěrné otázky. Nejezdím do New Orleansu kvůli dívce svého srdce. Jezdím tam kvůli dítěti, kvůli malému chlapci.“

„Kvůli malému chlapci!“ Všechen její zmatek zmizel pod prudkostí otřesu, který v ní vyvolala tato neočekávaná zpráva.

„Ano, byl mi svěřen do zákonné péče a nesu za něj odpovědnost. Je v New Orleansu ve škole. Často ho jezdím navštěvovat.“

„A vozíte mu dárky?“ Tak proto, blesklo jí hlavou, vždycky ví, jaký dárek se bude líbit Wadeovi.

„Ano,“ odpověděl stručně a nerad.

„No, tomu nemůžu uvěřit! Je hezký?“

„Moc, až mu to bude v životě škodit.“

„Je to hezký malý klouček?“

„Ne. Je to úplný lotr. Neměl se raději vůbec narodit. S kluky má člověk jen trápení. Chtěla byste ještě něco vědět?“

Rhett se najednou zatvářil vztekle a svraštil čelo, jako by začal litovat, že se o chlapci vůbec zmínil.

„Když mi nechcete říct nic víc,“ prohlásila Scarlett povýšeně, přestože hořela zvědavostí, „ale stejně si vás neumím představit v roli poručníka,“ a pak se usmála v naději, že ho vyvede z míry.

„Asi to opravdu nejde. Vy jste ve svých představách dost omezená.“

Rhett dál nemluvil a chvíli mlčky kouřil doutník. Scarlett si mezitím usilovně vzpomínala na urážku, která by byla stejně hrubá jako jeho, ale nic ji nenapadlo.

„Byl bych vám vděčný, kdybyste si tu záležitost nechala pro sebe,“ požádal ji nakonec. „I když žádat od ženy, aby mlčela, je asi zbytečné.“

„Já dovedu zachovat tajemství,“ ohradila se s uraženou pýchou.

„Opravdu? Je příjemné dovědět se o známých něco, čeho by se člověk ve snu nenadál. A teď už přestaňte špulit rty, Scarlett. Omlouvám se, že jsem na vás byl hrubý, ale zasloužila jste si to, nemáte strkat nos do mého soukromí. Usmějte se na mě a buďme na sebe milí aspoň chvíli, než přejdu k nepříjemnému tématu.“

Ach, bože! křižovala se v duchu Scarlett. Teď začne mluvit o Ashleym a o pile. Urychleně si nasadila úsměv, aby mu předvedla

své dolíčky v tvářích a odvedla tak pozornost jinam. „Kde jste ještě byl, Rhette? Přece jste celou dobu nestrávil v New Orleansu?“

„Ne, poslední měsíc jsem byl v Charlestonu. Můj otec zemřel.“

„Ach, to je mi líto.“

„Jen se zbytečně netrapte. Vím určitě, že nelitoval, že umře, a taky vím jistě, že ani já nelituju jeho smrti.“

„Rhette, jak můžete říkat takové hrozné věci!“

„Bylo by přece mnohem hroznější, kdybych se tvářil, že toho lituju, ne? Nikdy jsme se neměli rádi. Nevzpomínám si, že by starý pán někdy něco nenamítal proti tomu, co jsem dělal. Příliš jsem se podobal jeho vlastnímu otci, a toho nemohl ani cítit. A čím jsem byl starší, tím víc jeho nesnášenlivost přecházela v otevřenou nechuť a já sám – to přiznávám – jsem se ji prakticky nesnažil mírnit. Všechno, co ode mě otec požadoval, mě vysloveně nudilo. A nakonec mě vyhnal z domova bez jediného centu v kapse a bez sebemenšího praktického vzdělání. S tím, co mě doma naučili, jsem mohl dělat jedině charlestonského gentlemana, který umí dobře střílet z pistole a skvěle hrát poker. A pan otec bral jako osobní urážku, že jsem neráčil chcípnout hlady, ale skvěle jsem využil svého umění hrát poker a žil jsem si královsky z hazardu. Že se nějaký Butler mohl stát hazardním hráčem, ho uráželo natolik, že při mém prvním návratu domů zakázal matce, aby se se mnou sešla. A po celou dobu války, kdy jsem proplouval blokádou z Charlestonu, musela matka lhát a tajně se vykrádat z domu, aby se se mnou mohla setkat. Tohle samozřejmě mou lásku k otci nijak neprohloubilo.“

„Ale o tom jsem vůbec nevěděla!“

„Otec byl typ, který se vydává za příklad skvělého starého gentlemana ze staré školy, což ve skutečnosti znamená, že byl nevzdělaný, paličatý, nesnášenlivý a neschopný myslet jinak, než mysleli ostatní gentlemani ze staré školy. Všichni ho bezmezně obdivovali za to, že mě vyhnal a považoval mě za mrtvého. ‚Jestli pak oko tvé pravé

horší tě, vylup je.‘ A já jsem byl jeho pravé oko, nejstarší syn, a on mě vyloupl, aby se mi pomstil.“

Rhett se pousmál a tvrdý pohled mu náhle zjihl pobavenou vzpomínkou.

„Ale tohle všechno bych mu klidně odpustil, jenže mu nemůžu odpustit, jak se choval od konce války k matce a k sestrám. Rodina se ocitla prakticky na mizině. Dům na plantáži byl vypálen a močály znovu pohltily rýžová pole, která jim byla předtím vyrvána. Dům ve městě padl na daně a rodina se tísnila ve dvou místnostech, které se nehodily ani pro negry. Posílal jsem matce peníze a otec je vracel zpátky – samozřejmě, poskvrněné peníze! – a pak jsem několikrát zajel do Charlestonu a tajně dal peníze sestře. Ale otec na to pokaždé přišel a udělal jí takovou scénu, že z toho, chudinka, div neumřela. A peníze mi zase přišly zpátky. Nemám představu, z čeho vlastně žili… Ale ano, vím to. Bratr poskytoval, co mohl, i když neměl z čeho rozdávat, ale ode mě si také nic nevezme – samozřejmě, spekulantovy peníze nepřinášejí štěstí! A pak jim dávali známí z útrpnosti. Vaše tetička Eulalie, ta na ně byla moc hodná. Víte, patřila k matčiným nejlepším přítelkyním. Dávala jim šatstvo a – panebože! Moje matka musela žít z dobročinnosti cizích lidí!“

Byla to jedna ze vzácných chvilek, kdy Scarlett spatřila Rhetta bez masky, s obličejem zachmuřeným upřímnou nenávistí k otci a utrpením nad osudem matky.

„Teta Lalie! Ale proboha, Rhette, vždyť ta má sama skoro jen to, co jí pošlu!“

„Aha, tak už vím, odkud to má! Je od vás nevychované, moje milá, takhle se vytahovat, když vidíte, jak mě to ponižuje. Musíte mi dovolit, abych vám všechno splatil!“

„S radostí,“ prohlásila Scarlett a rty se jí najednou zkřivily úšklebkem a Rhett jí odpověděl úsměvem.

„Ach, Scarlett, vám se při pomyšlení na dolar ale rozsvítí v očích! Nemáte náhodou v žilách kromě irské taky trochu skotské krve nebo snad i židovské?“

„Nebuďte odporný! Nechci vám otloukat o hlavu tetu Lalii. Ale ona si na mou duši myslí, že nevím, co s penězi. Pokaždé mi napíše o další, ale já mám přece na krku dost starostí i bez podporování celého Charlestonu. Na co zemřel váš otec?“

„Na ušlechtilé vyhladovění – alespoň myslím a doufám. Dobře mu tak. Klidně nechal matku a Rosemary hladovět s sebou. Ale když umřel, aspoň jsem jim mohl pomoct. Koupil jsem jim dům na Baterii a najal služebnictvo, aby o ně pečovalo. Samozřejmě nesměli prozradit, že jsem všechno zaplatil já.“

„Proč ne?“

„Moje milá, přece znáte Charleston! Byla jste tam na návštěvě. Naše rodina může klidně zchudnout, ale přesto si musí udržovat určité postavení. A to by nemohla udržovat, kdyby se rozkřiklo, že se spoléhá na peníze hazardního hráče, spekulanta a odrodilce. Ne, rodina rozhlásila, že otec po sobě zanechal obrovskou životní pojistku – že se ožebračil a zemřel hlady, jen aby dodržoval platby a po jeho smrti bylo o všechny náležitě postaráno. Tak to vypadalo, že gentleman ze staré školy překonal sám sebe… Vlastně se obětoval, aby zachránil rodinu. Doufám, že se teď obrací v hrobě, když vidí, jak se matka a Rosemary mají dobře, navzdory všem jeho snahám… Svým způsobem lituju, že umřel, protože umřít chtěl – a byl tak rád, že umírá.“

„Proč?“

„Zemřel vlastně, už když Lee kapituloval. Znáte ten typ lidí. Nedovedl se vůbec přizpůsobit nové situaci a všechen čas trávil řečmi o starých zlatých časech.“

„Rhette, jsou všichni staří lidé stejní?“ Vzpomněla si na Geralda a na všechno, co jí o něm vyprávěl Will.

„Ale ne! Stačí se podívat na strýčka Henryho a na toho starého kozla dědečka Merriwethera, abych uvedl jen dva příklady. Prodloužili si život tím, že odtáhli do pole s domobranou, a od návratu mi připadají mladší a otrlejší. Dneska ráno jsem potkal starého Merriwethera, jel s vozem, kterým rozváží Reného pečivo, a nadával koni jako voják od trénu paličatému mezkovi. Řekl mi, že se cítí o deset let mladší od té doby, co unikl komandování snachy a začal jezdit s vozem. A váš strýček Henry se zase s gustem pouští do Yankeeů u soudu i jinde a hájí vdovy a sirotky – obávám se, že bezplatně – proti nárokům přivandrovalců. Nebýt války, byl by se už dávno vzdal advokátské praxe a léčil si revma. Staříci omládli, protože jsou znovu užiteční a cítí, že je někdo potřebuje. A líbí se jim nové časy, které starým pánům poskytly novou příležitost. Ale naopak existuje spousta lidí, často mladých lidí, kteří všechno prožívají jako můj otec nebo váš nebožtík tatínek. Neumějí a ani se nechtějí přizpůsobit, a to mě přivádí k nepříjemné věci, o které s vámi chci hovořit, Scarlett."

Nečekaná změna tématu vyvedla Scarlett z míry, až začala koktat: „Co – co…," a v duchu pak bědovala: Panebože! Teď to přijde. Nemohla bych ho nějak omámit?

„Když vás tak dobře znám, neměl jsem od vás čekat pravdomluvnost, poctivost ani slušné zacházení. Ale byl jsem blázen a důvěřoval jsem vám."

„Nechápu, jak to myslíte."

„Ale chápete. V každém případě se tváříte velice provinile. Když jsem před chvílí k vám projížděl Břečťanovou ulicí, kdo myslíte, že nestál za plotem a nepozdravil mě jako paní choť Ashleyho Wilkese? Samozřejmě jsem zastavil a poklábosil si s ní."

„Skutečně?"

„Jistě, příjemně jsme si popovídali. Oznámila mi, že mi už dávno chtěla sdělit, jak obdivuje mou statečnost, s níž jsem si zabojoval na straně Konfederace, i když jsem se dal na vojnu v hodině dvanácté."

„Tydlifidli! Melly je praštěná. Mohla té noci klidně umřít právě proto, že jste se zachoval tak hrdinsky."

„Dovedu si představit, že by podle vlastních představ obětovala svůj život dobré věci. A když jsem se jí zeptal, co dělá v Atlantě, zatvářila se překvapeně, jak to, že nic nevím, a sdělila mi, že teď žije i s rodinou tady a že jste byla tak laskava a přibrala si pana Wilkese za spolumajitele pily."

„No a co má být?" zeptala se Scarlett stručně.

„Když jsem vám půjčoval peníze, abyste si mohla tu pilu koupit, měl jsem jednu podmínku, na niž jste přistoupila, a sice že nebudete podporovat Ashleyho Wilkese."

„Začínáte se chovat velmi urážlivě. Peníze jsem vám vrátila, pila je moje a můžu si s ní dělat, co chci."

„Mohla byste mi laskavě sdělit, jak jste přišla k penězům, jimiž jste splatila dluh, který jste měla u mě?"

„Samozřejmě prodejem dříví."

„Přišla jste k nim díky penězům, které jsem vám půjčil, abyste mohla začít podnikat. To jste mi chtěla říct. Používáte moje peníze na podporování Ashleyho. Nemáte kousek cti v těle, a kdybyste mi nesplatila dluh, byl bych požadoval okamžité splacení a prodal bych váš majetek ve veřejné dražbě, kdybyste nemohla platit."

Mluvil lehkým tónem, ale v očích se mu blýskalo hněvem.

Scarlett snadno přenesla válku na území nepřítele.

„Proč tolik nenávidíte Ashleyho? Musím si myslet, že na něj žárlíte."

Jakmile dopověděla, byla by si nejraději ukousla jazyk, jelikož Rhett zvrátil hlavu a smál se, dokud Scarlett nezrudla hanbou.

„Nestačí vám, že jste nepoctivá, musíte být ještě domýšlivá," řekl. „Vy nikdy nepřestanete být první kráskou okresu, že? Do smrti si budete myslet, že jste nejneodolatelnější ze všech podvodnic a že každý muž, kterého potkáte, nemá na starosti nic lepšího než umírat touhou po vás."

„Nic takového si nemyslím!“ vykřikla vzteky. „Jenom nechápu, jak můžete Ashleyho tolik nenávidět, protože jinak si vaše chování neumím vysvětlit.“

„Zkuste si tedy najít jiné vysvětlení, krásná kouzelnice, protože se mýlíte. A pokud jde o mou nenávist vůči Ashleymu – nepociťuji k němu o nic hlubší nenávist než obdiv. Vůči Ashleymu a jemu podobným lidem cítím jediné – lítost.“

„Lítost?“

„Ano, a taky trochu pohrdání. A teď se klidně můžete nadouvat jako krocan a říct mi, že Ashley je vám tisíckrát milejší než padouch jako já a že nemám proč být tak drzý a cítit vůči němu lítost nebo pohrdání. A až se přestanete nadouvat, povím vám, jak to myslím, jestli vás to ovšem zajímá.“

„Vlastně ani ne.“

„Ale stejně vám to povím, protože nemohu připustit, abyste si dál pěstovala příjemné iluze o mé žárlivosti. Lituju ho, protože by měl být mrtvý, a není. A pohrdám jím, protože neví, co má dělat, když se mu zhroutil jeho svět.“

Myšlenka, kterou Rhett vyslovil, Scarlett cosi připomínala. Matně si vzpomínala, že něco podobného už slyšela, ale nemohla si vybavit kdy a kde. Ale moc si s tím hlavu nelámala, protože už byla celá rozpálená vztekem.

„Kdyby bylo po vašem, všichni slušní muži po celém Jihu by už byli mrtví.“

„A kdyby bylo po jejich, Ashley a jemu podobní by podle mého názoru byli raději mrtví. Byli by raději mrtví a na hrobě by chtěli mít úhledné náhrobní kameny s nápisem: *Zde leží voják Konfederace padlý za vlast, Dulce et decorum est*… nebo nějaký podobný oblíbený epitaf.“

„Vůbec nechápu proč!“

„Vy nikdy nechápete nic, co není napsáno půlmetrovými písmeny a co vám někdo navíc nepřistrčil rovnou pod nos. Kdyby byli mrtví,

měli by po trápení, nemuseli by se zabývat žádnými problémy, problémy, které se stejně nedají řešit. Navíc by na ně rodiny byly hrdé po nekonečnou řadu pokolení. A také jsem slyšel, že mrtví jsou šťastní. Myslíte, že Ashley Wilkes je šťastný?"

„Samozřejmě, přece…," začala větu, ale pak si vybavila, jakým pohledem se Ashley v poslední době dívá na svět, a zarazila se.

„Je šťastný on nebo Hugh Elsing nebo doktor Meade? Jsou šťastnější, než byli naši otcové, můj nebo váš?"

„Možná že nebyli úplně nejšťastnější, protože přišli o peníze."

Rhett se zasmál.

„Ale to není tím, že přišli o peníze, moje milá. Říkám vám, že je to tím, že se jim zhroutil jejich svět – svět, v němž byli vychováni. Jsou jako ryby vytažené z vody nebo kočky, kterým narostla křídla. Byli vychováni, aby hráli určité role, dělali určité věci, zapadali do určitých přihrádek. A tyto role, věci a přihrádky navždy zmizely, když generál Lee dojel k Appomattoxu. Ach, Scarlett, netvařte se tak hloupě! Co má Ashley Wilkes dělat, když ztratil domov, plantáž padla na daně a tucet skvělých gentlemanů se dneska dá koupit za jediný cent? Vsadil bych se, že od té doby, co začal vést pilu, vám peníze utíkají proudem mezi prsty."

„V žádném případě!"

„Tak dobře. Směl bych se podívat do účetních knih, třeba někdy v neděli večer, až nebudete mít co dělat?"

„Můžete táhnout k čertu a dělejte! Můžete zmizet hned teď, mně je to srdečně jedno!"

„Moje milá, s čertem se důvěrně znám a mohu vám prozradit, že je to nudný patron. Nepotáhnu k němu znovu, ani kvůli vám ne… Vzala jste si ode mě peníze, když jste je zoufale potřebovala, a užila jste je. Dohodli jsme se, jak je použijete, ale vy jste dohodu nedodržela. Jen si na to vzpomeňte, má drahocenná podvodnice, až přijde čas a budete si ode mě chtít půjčit další. Budete si přát, abych vám dělal banku za neuvěřitelně směšný úrok, abyste si mohla koupit další pily

a mezky a abyste si mohla zařídit saloony. Ale i kdybyste se stavěla na hlavu, ty peníze ode mě nedostanete."

„Děkuji za nabídku, ale až budu potřebovat peníze, půjčím si je v bance," prohlásila Scarlett ledovým tónem, ale přitom div nepukla vztekem.

„Neříkejte. Jen to zkuste. Já totiž vlastním spoustu akcií té banky."

„Opravdu?"

„Ovšem, a mám zájem na určitých poctivých podnicích."

„Jsou přece i jiné banky."

„Samozřejmě, jejich spousta, ale pokud se mi to podaří, zařídím všechno tak, že vám dá zatracenou práci vyrazit z nich jediný cent. Jestli chcete peníze, můžete se obrátit na přivandrovalé lichváře."

„Půjdu za nimi s radostí."

„Půjdete, ale radost vás přejde, až zjistíte, jaké požadují úroky. Moje milá, ve světě obchodu existují tresty za nečestné jednání. Měla jste se mnou hrát poctivou hru."

„Vy si myslíte, bůhvíjak nejste skvělý, že? Takový bohatý a mocný muž, ale přesto se vrháte na ubožáky na dně, jako jsem já nebo Ashley!"

„Neházejte vás oba do jednoho pytle! Vy nejste žádná chudinka na dně. Vás nic nesrazí, ale on na dně je a zůstane tam, dokud se za něj nepostaví nějaká energická osoba, která ho bude až do smrti řídit a chránit. Ale já naprosto nehodlám připustit, abyste používala moje peníze ve prospěch takového člověka."

„Ale připusťte, že jste mi pomohl a tehdy jsem byla na dně a…"

„Dát vám peníze znamenalo snesitelné, a dokonce zajímavé riziko. Ptáte se proč? Protože jste se nevěšela na krk mužským příbuzným a nefňukala nad zašlými časy. Pustila jste se do obchodů, nešetřila jste sebe ani jiné a teď jste se domohla solidního majetku založeného na penězích, které jste si vzala z peněženky zabitého vojáka, a na penězích, o něž byla okradena Konfederace. Můžete si připsat k dobru vraždu, okrádání vlastního manžela, pokus o cizoložství,

lhaní a bezohledné obchodní praktiky a ještě spoustu polopravdivých řečí, které by při bližším prozkoumání neobstály. Samé obdivuhodné věci. Ukazují, že jste energická a rozhodná osoba, jíž je možné se snesitelným rizikem půjčit peníze. Baví mě pomáhat lidem, kteří si dokážou pomoct sami. Té starořímské matroně, paní Merriwetherové, bych půjčil třeba deset tisíc dolarů, a bez úpisu. Začínala s košíkem koláčů, a kam to dneska dotáhla! Má pekařství se šesti dělníky, starý dědeček je štěstím bez sebe, že může rozvážet pečivo, a i ten lenivý kreolský mrňous René se dře, a ještě se mu to líbí… Nebo ten chudák Tommy Wellburn, který s polovičním tělem zastane práci za dva a dělá ji dobře, nebo – ale už vás nebudu nudit dalším vypočítáváním."

„Opravdu mě nudíte. Nudíte mě k smrti," prohlásila Scarlett ledovým tónem v naději, že Rhetta otráví a odvede jeho nežádoucí pozornost od hovoru o Ashleym, který jí byl jako vždycky nepříjemný. Ale Rhett se jen zasmál a odmítl zvednout hozenou rukavici.

„Takoví lidé si zaslouží pomoc. Ale Ashley Wilkes – pchá! On a jemu podobní nestojí za nic a nejsou k ničemu v našem světě, který se obrátil vzhůru nohama. Kdykoli se svět zhroutí, jemu podobní lidé zahynou první. A proč ne? Nezaslouží si, aby přežili, protože neumějí bojovat – a ani bojovat nechtějí. Dnes se svět neobrací vzhůru nohama poprvé ani naposled. Stalo se to už dřív a stane se to zase. A vždycky, když se to opravdu stane, všichni přijdou o všechno a všichni jsou si rovni. A pak se všichni začnou znovu stavět na nohy – přitom nemají vůbec nic. Chci říct, nemají nic kromě schopnosti svého mozku a síly svých rukou. Ale někteří lidé, jako je třeba Ashley, buď nemají ani tu schopnost, ani sílu, a pokud je mají, nedokážou je pro samé zábrany použít. A proto skončí na dně a nic jiného si ani nezaslouží. Je to přírodní zákon a svět je na tom líp bez nich. Ale vždycky se najde hrstka tvrdošíjných, kteří všechno překonají, a poskytne-li se jim potřebný čas, dostanou se zpátky tam, kde byli předtím, než se svět převrátil."

„Vždyť jste byl taky chudý! Před chvílí jste říkal, že vás otec vyhnal bez centu v kapse!“ vykřikla rozzuřená Scarlett. „Myslím, že byste mohl Ashleyho chápat a cítit s ním!“

„Ale já ho přece chápu,“ připustil Rhett, „ale cítit s ním za boha nemůžu. Po kapitulaci měl Ashley mnohem víc než já, když mě vyhodili. Měl aspoň přátele, kteří ho vzali k sobě domů, kdežto já byl ztracený syn. Ale kam to Ashley dotáhl?“

„Jestli se chcete srovnávat s Ashleym, vy domýšlivý chlape, tak teda… On je naštěstí úplně jiný než vy! Nikdy by si nepošpinil ruce jako vy a nehrabal by peníze s pomocí přivandrovalců, odrodilců a Yankeeů. Má své zásady a svou čest!“

„Ale zásady i čest musely stranou, když klidně přijímal pomoc i peníze od cizí ženy.“

„Co jiného mohl dělat?“

„Tohle nemůžu posoudit. Vím jen, co jsem udělal sám, tenkrát, když mě vyhnali, i v poslední době. Vím jen, co udělali ostatní lidé. Ve zkáze civilizace jsme spatřili svou příležitost a maximálně jsme ji využili, někteří poctivě, někteří pochybně, ale přesto ji pořád maximálně využíváme. A všichni Ashleyové tohoto světa měli tutéž šanci, ale nechali si ji ujít. Nejsou dost chytří, Scarlett, a právě jen chytří si zaslouží přežít.“

Scarlett skoro nevnímala, co jí říká, protože se jí začala přesně vybavovat vzpomínka, která na ni neodbytně dotírala před několika minutami, když Rhett začal mluvit o Ashleym. Vzpomněla si na studený vítr, který vanul sadem v Taře, a na Ashleyho stojícího u hromady naštípaných planěk a hledícího skrze ni někam do dálky. A co že to tenkrát řekl? Nějaké divné cizí slovo, které znělo přisprostle, a pak hovořil o konci světa. Tenkrát mu nerozuměla, ale teď jí začínalo jaksi zmateně svítat a přitom si připadala unavená a dělalo se jí mdlo.

„Vždyť Ashley říkal…“

„Prosím?“

„Jednou mi v Taře říkal něco o – soumraku bohů a konci světa a o podobných hloupostech.“

„Aha, Götterdämmerung!“ Rhettovy oči ožily zájmem. „A co dál?“

„Nepamatuju si přesně. Ani jsem ho moc nesledovala. Ale – ano – říkal něco v tom smyslu, že silní všechno přetrvají a slabé že odvane vítr jako plevy.“

„No vida, tak on to ví sám. O to má všechno těžší. Většina takových lidí nic neví a nikdy se nic nedoví. Celý život se jen budou divit, kam se podělo ztracené kouzlo. Budou prostě trpět v hrdém a neschopném mlčení. Ale on to chápe. Ví, že ho odvál vítr jako plevu.“

„To tedy ne! Aspoň dokud já budu dýchat!“

Rhett se po ní tiše podíval a snědý obličej měl přitom hladký.

„Scarlett, jak jste z něj vymámila souhlas, že pojede do Atlanty a ujme se vedení pily? Bránil se hodně?“

Scarlett si na okamžik vybavila scénu s Ashleym, ke které došlo po Geraldově pohřbu, a zase ji vypudila z hlavy.

„Samozřejmě že ne,“ odpověděla s nevolí. „Když jsem mu vysvětlila, že od něj potřebuju pomoc, protože jsem nedůvěřovala tomu lumpovi, který mi vedl pilu, a že mi Frank nemohl pomáhat, protože měl moc práce v obchodě, a že – no a taky tu byla Ella Lorena, chápete. Ashley byl naopak moc rád, že mi může pomoct.“

„K jakým krásným účelům se může hodit mateřství! Tak takhle jste si s ním poradila. Dostala jste ho zkrátka tam, kde jste ho potřebovala mít, a teď je k vám, chudák, připoután stejně jako vaši trestanci řetězy pocitem, že vůči vám má mravní závazky. A já vám oběma přeju jen samé radosti. Ale, jak jsem říkal na začátku naší debaty, už ode mě nedostanete jediný cent na žádný z těch vašich podniků, které se nehodí pro dámu, vy jedna podvodnická nobleso.“

Scarlett div nevyletěla z kůže vztekem a zároveň zklamáním. Nějaký čas pomýšlela na to, že si od Rhetta půjčí další peníze, koupí si za ně parcelu ve středu města a otevře si tam prodej dříví.

„Obejdu se i bez vašich peněz," křičela. „Johnnie Gallegher mi vydělává na pile teď opravdu hodně, protože už nezaměstnáváme svobodné černochy, něco kápne časem z hypoték a v krámě se nám jen hrnou hotové peníze z černého obchodu."

„Už jsem slyšel. Jste moc šikovná, když okrádáte bezbranné, vdovy, sirotky a hlupáčky! Ale když už musíte krást, Scarlett, proč neokrádáte místo chudých a slabých bohaté a mocné? To se od časů Robina Hooda až po dnešek považuje za velice morální."

„Protože," odpověděla Scarlett úsečně, „je o dost snazší a jistější okrádat – jak tomu říkáte – chudé."

Rhett se tiše zasmál, až se mu třásla ramena.

„Vy jste ale pěkně upřímná potvora, Scarlett!"

Potvora! Bylo jí divné, že ji takové slovo může urážet. Není žádná potvora, ujišťovala sama sebe se vší vehemencí. Alespoň taková nechtěla být. Chtěla být velkou dámou. Na okamžik se v duchu vrátila o několik let zpátky a vybavila si matku, jak chodila, sukně jí příjemně šustily a voněly verbenou ze sáčků, jak zaměstnávala své drobné ruce neustálou péčí o jiné a jak ji všichni milovali, ctili a zbožňovali. A zničehonic se jí udělalo divně u srdce.

„Jestli si ze mě zkoušíte dělat blázny," řekla unaveně, „tak je to zbytečné. Vím, že nejsem tak – zásadová, jak bych měla v téhle době být. Nejsem tak laskavá a příjemná, jak mě vychovávali. Ale nedá se nic dělat, Rhette. Opravdu ne. Co jsem mohla dělat? Co by bylo se mnou, s Wadem, s Tarou a s celou naší rodinou, kdybych se chovala – ušlechtile, když do Tary přišli Yankeeové? Měla jsem – ale na to nechci pomyslet. A když nás Jonas Wilkerson chtěl vyhnat z domova, to jsem taky měla být – laskavá a zásadová? Kde by nám všem byl konec? A kdybych byla roztomilá a prostoduchá a neotravovala Franka kvůli těžkým dluhům, které – ale co! Možná že jsem opravdu potvora, ale nebudu taková vždycky, Rhette. Ale během posledních let – a ještě teď, co jsem měla a mám dělat? Jak jinak jsem se měla chovat? Celou tu dobu mám pocit, že se snažím

vyvést loď s těžkým nákladem z bouře. A jen udržet se na hladině mě stálo tolik úsilí, že jsem se nemohla zdržovat nepodstatnými věcmi, s nimiž jsem se dokázala snadno rozloučit a po kterých se mi nestýskalo, jako třeba s dobrým vychováním a – zkrátka se všemi podobnými záležitostmi. Měla jsem hrozný strach, že mi do lodě nateče tolik vody, až se potopí, a proto jsem vyházela přes palubu věci, které mi připadaly nejméně důležité."

„Hrdost a čest a pravdomluvnost a poctivost a slušnost," vypočítával jí medovým hlasem ztráty. „Máte pravdu, Scarlett. Tyhle věci nejsou důležité, když se loď potápí. Ale rozhlédněte se kolem sebe po svých známých. Buď doplují s lodí i s nákladem bezpečně ke břehu, anebo se klidně potopí s vlajkou na stěžni."

„Je to banda bláznů," odpověděla stručně Scarlett. „Všechno má svůj čas. Až budu mít spoustu peněz, budu zase slušná, jak si přejete. Budu se tvářit úplně andělsky. Pak si to budu moct dovolit."

„Budete si to moct dovolit, ale stejně to neuděláte. Vyhozený náklad se těžko zachraňuje, a podaří-li se ho vytáhnout, bývá beznadějně znehodnocen. Obávám se, že až si budete moct dovolit vylovit čest, poctivost a slušnost, které jste hodila přes palubu, poznáte, že se v mořské vodě změnily, ale bohužel ne v něco cenného a vzácného…"

Rhett zničehonic vstal a uchopil klobouk.

„Odcházíte?"

„Ano. Copak to pro vás nebude úleva? Ponechám vás tu se zbytkem vašeho svědomí."

Rhett se odmlčel, podíval se na holčičku a podal jí prst, aby si jej mohla chytit.

„Frank asi div nepukne pýchou, že?"

„Samozřejmě."

„S holčičkou si asi dělá velké plány, že?"

„Ale však víte, jak muži zhloupnou, když mají malé děti."

„Tak mu vyřiďte," řekl Rhett a pak se s podivným výrazem na okamžik zarazil, „vyřiďte mu, aby se v noci zdržoval doma častěji než v poslední době, jestli chce, aby mu opravdu vyšly plány, které si s ní dělá."

„Co tím chcete říct?"

„Přesně to, co jsem řekl. Vyřiďte mu, aby se zdržoval doma."

„Vy jste ale odporný darebák! Naznačovat mi, že Frank…"

„Ale proboha to ne!" Rhett se rozesmál na celé kolo. „Nechtěl jsem říct, že by snad prohánělženské! Frank! Panebože, to se vám povedlo!"

Rhett se smál, ještě když sestupoval ze schodů.

Kapitola 44

Toho březnového podvečera byla zima a foukal vítr a Scarlett se v bryčce cestou po Decaturské cestě na pilu vedenou Johnniem Gallegherem zabalila celá do houně a nechala si jen volné ruce. V těchto dnech bylo nebezpečné, aby jezdila sama, a Scarlett to věděla, mnohem nebezpečnější než kdy předtím, protože černoši si mezitím začali dělat úplně co chtěli. Jak Ashley předpověděl, běloši z Georgie si zatraceně odskákali, že státní legislativa odmítla ratifikovat onen dodatek k ústavě. Statečné odmítnutí zapůsobilo na rozzuřený Sever jako políček do tváře a odveta na sebe nenechala dlouho čekat. Sever byl pevně rozhodnut vnutit státu černošské volební právo, a aby toho dosáhl, prohlásil Georgii za vzbouřený stát a podrobil ji nejpřísnějšímu stannému právu. Samotná státnost Georgie byla zrušena a z jejího území byl spolu s Floridou a Alabamou vytvořen „Vojenský okruh č. 3“, podléhající velení federálního generála.

Byl-li život nejistý a děsivý už předtím, stal se teď dvojnásobně nejistým a děsivým. Vojenské výnosy, které před rokem připadaly všem nesnesitelně přísné, teď ve srovnání s vyhláškami generála Popea působily umírněně. S vyhlídkou, že černoši budou volit, budoucnost připadala všem temná a beznadějná a celý zatrpklý stát se zmítal a svíjel bezmocí. Navíc černochům jejich čerstvě nabytá sláva sloupla do hlavy, a když si uvědomili, že za nimi stojí celá yankeeovská armáda, jejich řádění rychle nabývalo na divokosti. Nikdo si před nimi nemohl být jistý.

V této divoké a strašné době byla Scarlett vyděšena – vyděšena, ale přesto pevně rozhodnuta, a proto pořád objížděla své obchodní partnery sama jen s Frankovou pistolí zastrčenou za čalounění bryčky. Tiše proklínala státní legislativu za to, že na všechny

přivolala horší neštěstí, než byla ta předtím. K čemu byl dobrý celý ten mužný odpor, tohle gesto, které všichni nazývali rytířským? Jen všechno hodně zhoršilo.

Když se přiblížila k pěšině vedoucí mezi holými stromy na dno údolí, kde stál obávaný tábor pobudů, mlaskla na koně, aby přidal do kroku. Pokaždé, když musela projíždět kolem špinavého, ponurého shluku vyřazených vojenských stanů a chatrčí z dřevěných krajin, padal na ni stísněný pocit. Tohle místo mělo nejhorší pověst z Atlanty a celého okolí, jelikož tu žili ve špíně černí pobudové, černé prostitutky a mezi nimi hrstka chudých bělochů, zpustlých a pokleslých na nejnižší úroveň. Říkalo se, že tu nacházejí útočiště černí i bílí zločinci a že sem yankeeovští vojáci jdou ze všeho nejdřív, kdykoli pátrají po nějakém pachateli. Přestřelky a rvačky na nože tu byly tak běžné, že se úřady ani nesnažily něco vyšetřovat a ponechávaly na obyvatelích tábora, aby si své temné záležitosti řešili sami mezi sebou. Hlouběji v lese byla palírna, kde se destilovala mizerná kukuřičná whisky, a za nocí se z chatrčí na dně údolí rozléhal opilecký řev provázený nadávkami.

I Yankeeové připouštěli, že je to semeniště neřesti, které by mělo být smeteno z povrchu země, ale zatím v tomto směru nic nepodnikali. Pobouření obyvatelé Atlanty a Decaturu, kteří byli nuceni při vzájemných návštěvách jezdit po této cestě, nahlas reptali. Muži projížděli kolem tábora s pistolemi připravenými v rozepnutých pouzdrech a slušné ženy se k němu z vlastní vůle nepřibližovaly ani v doprovodu mužských příbuzných, jelikož u cesty se obvykle povalovaly černošské coury chrlící urážky a pokřikující sprosté nadávky.

Dokud Scarlett vozil Archie, nezavadila o tábor jedinou myšlenkou, protože před ním se neodvážila smát ani ta nejnestydatější černoška. Ale od té doby, co byla nucena jezdit s bryčkou sama, došlo k celé řadě nepříjemných a děsivých incidentů. Černé běhny jako by se vyzývavě předváděly pokaždé, když jela kolem. Nemohla

dělat nic jiného, než si jich nevšímat a dusit v sobě vztek. Nemohla si ulevit ani tím, že by si postěžovala sousedům nebo příbuzným, protože by okamžitě vyskočili a začali vítězoslavně křičet: „No vidíš, a co jiného jsi mohla čekat?“ A celá rodina by se na ni znovu vrhla a jeden přes druhého by se jí snažili její cesty rozmluvit. Ale Scarlett vůbec neměla v úmyslu přestat jezdit za svými obchody.

Zaplaťpánbůh, toho dne se u cesty nepovalovaly žádné otrhané ženské! Když Scarlett projížděla kolem pěšinky vedoucí dolů k ležení, s nechutí pohlédla na skupinu chatrčí krčících se v úvalu a osvětlených ponurými šikmými paprsky podvečerního slunce. Foukal mrazivý vítr a zavál jí do nosu směs pachů z hořícího dřeva, opékaného vepřového a neudržovaných latrín. Scarlett pokrčila znechuceně nos, obratně práskla koně opratí přes zadek a popohnala ho, aby byla co nejdříve pryč a měla za sebou zatáčku na silnici.

Ve chvíli, kdy se chystala vtáhnout vzduch, aby si vzápětí mohla oddechnout úlevou, jí srdce najednou vyletělo do hrdla hrůzou, protože zpoza rozložitého dubu se nehlučně vynořil obrovský černoch. Scarlett se vyděsila, ale přesto neztratila duchapřítomnost a v okamžiku zastavila koně a uchopila Frankovu pistoli.

„Co chceš?“ vykřikla se vší přísností, na jakou se zmohla. Mohutný černoch se přikrčil zpátky za strom a odpověděl jí vyděšeným hlasem.

„Proboha, slečno Scarlett, nestřílejte na Velkýho Sama!“

Velký Sam! Scarlett chvíli nechápala, co černoch říká. Velký Sam, šafář z Tary, kterého viděla naposledy za obléhání. Co proboha…

„Vylez a ukaž se, ať se můžu přesvědčit, jestli jsi opravdu Sam!“

Sam váhavě vyklouzl ze skrýše, otrhaný a bosý obr, oblečený do plátěných kalhot ke kolenům a modré blůzy od uniformy Unie, která byla na jeho postavu příliš těsná a krátká. Když Scarlett viděla, že je to opravdu Velký Sam, zastrčila pistoli zpátky pod čalounění a potěšeně se usmála.

„Ach, Same! Jsem ráda, že tě zas vidím!“

Sam tryskem doběhl k bryčce, koulel očima radostí, blýskal bílými zuby a popadl Scarlettinu podávanou dlaň oběma rukama připomínajícíma lopaty. Melounově růžový jazyk mu vyklouzl z úst, kroutil celým tělem a jeho veselé křepčení bylo směšné jako dovádění dogy.

„Proboha, to je nádherný, dyž zasejc můžu vidět někoho z rodiny!“ křičel Sam a mačkal jí ruku, div jí nerozdrtil kosti. „Jak je možný, že ste na tom tak zle, že musíte nosit pistol, slečno Scarlett?“

„Dneska se všude potuluje tolik špatných lidí, Same, že ji musím nosit. Co, proboha tě, pohledáváš na takovém strašném místě, ty, takový slušný černoch? A proč jsi nepřišel rovnou za mnou do města?“

„Pámbuví, slečno Scarlett. Já tady v táboře nebydlím. Jen tady musim pár dní vostat. Nežil bych tu ani za nic. Jakživ sem neviděl takovej černej ksindl. A taky sem nevěděl, že ste v Atlantě. Myslel sem, že ste v Taře. Chtěl sem se vrátit domu do Tary, akorát sem čekal na příležitost.“

„Byl jsi v Atlantě celou dobu od začátku obležení?“

„Sim ne! Cestoval sem!“ Sam pustil Scarlettinu dlaň a ona si ji důkladně procvičila, aby se přesvědčila, že nemá polámané kosti. „Pamatujete se, jak sme se viděli posledně?“

Scarlett si vybavila horký den před začátkem obléhání, když seděla s Rhettem v kočáře a parta černochů s Velkým Samem v čele pochodovala po prašné ulici k opevnění a všichni zpívali *Sestup, Mojžíši*. Přikývla.

„No a já dřel jak vůl, kopal sem zákopy a plnil pytle pískem až do konce, dyž naši vodtáhli z Atlanty. Pan kapitán, kerej mě měl na povel, padnul a pak už nikdo nemohl Velkýmu Samovi poroučet, co má dělat, a tak sem se skrejval všelijak v křovích. Řikal sem si, že se zkusim nějak protlouct domu do Tary, jenže pak sem se doslech, že celý vokolí Tary mělo bejt vypálený. Jo a taky nebylo, jak se tam dostat, a měl sem strach, že by mě mohli chytit hlídačove, dyž sem

neměl žádný papíry. A pak přitáhli Yankejove a jeden yankejovskej gentleman, byl to ňákej plukovník, si mě vomrk a nechal mě u sebe, abych se mu staral vo koně a čistil holinky.

Sim, ano! Dělalo mně to moc dobře, to si pište, že sem byl najednou vosobní sluha jako Pork, dyž sem jakživ dělal jen na poli. Plukovníkovi sem řek, že sem dělal jen na poli a von… Víte, slečno Scarlett, voni ty Yankejove sou padlí na hlavu. Von ani nevěděl, že je v tom ňákej rozdíl! Tak sem teda u něj vostal a musel sem s nim do Savannah, dyž tam přitáh generál Sherman, a musim vám teda říct, slečno Scarlett, že sem jakživ neviděl takový hrozný věci, jako dyž sme tenkrát šli do Savannah! Všade se kradlo, pálilo – vypálili taky Taru, slečno Scarlett?“

„Podpálili ji, ale my jsme oheň uhasili.“

„To je moc dobře. To rád slyšim. V Taře sem doma a chci se tam vrátit. A pak dyž skončila válka, plukovník mi povidá: ‚Pocem, Same! Poď se mnou na Sever. Budu ti slušně platit.‘ Víte, jako šecky černý sem zatoužil vyzkoušet si tudlenctu novou svobodu, než se vrátim zpátky domu, a tak sem jel s plukovníkem na Sever. Sim, ano, jeli sme nejdřív do Vašinktónu, potom do Ňuf Yorku a nakonec do toho Bostonu, co ten plukovník jako bydlí. Sim, ano, já sem zcestovalej negr! Slečno Scarlett, u Yankejů jezdí po ulicích tolik koní a kočárů, že jeden na šecky ani nestačí zahrozit holí! Furt sem se v jednom kuse třás strachy, že mě ňákej přejede!“

„A líbilo se ti tam na Severu, Same?“

Sam se poškrábal v husté kudrnaté kštici připomínající bavlnu.

„Jó a né. Plukovník, to byl moc fajnovej muskej a taky měl pro negry todlencto pochopení. Ale jeho pani, to bylo něco jinýho. Jeho pani mě hned napoprvý začala řikat ‚pane‘. Sim ano, to mně dělala, a já bych se byl pokaždý nejrači neviděl. Plukovník jí vyložil, že mně má řikat ‚Same‘, a vona se to pak naučila. Ale šickni vostatní Yankejove, jak mě uviděli, hned mně začali řikat ‚pane O’Hara‘. A nutili mě, abych s nima seděl, jako dybysem byl stejně dobrej jako voni. No,

dyž sem jakživ neseděl s bílejma lidma, tak teď už sem moc starej, abych s tim začínal. Zacházeli se mnou, jako bysem byl stejně dobrej jako voni, slečno Scarlett, ale v srdci mě rádi neměli – voni neměli rádi žádný černý. A taky se mě báli, poniváč sem tak velkej. A furt se mě vyptávali na bloodhoundy, co mě jako měli honit, a esli ste mě řezali. Ale já přeci, slečno Scarlett, nedostal jakživ nařezáno! Víte přeci, že by pan Gerald nepřipustil, aby někdo řezal takovýho drahýho negra jako já!

Dyž sem jim to řek a dyž sem jim pověděl taky, jak byla slečna Ellen hodná na černý a proseděla u mě celej tejden, dyž sem měl zápal plic, tak mně nechtěli věřit. A mně se vám, slečno Scarlett, začalo tak stejskat po slečně Ellen a po Taře, že sem to už nemohl vydržet, a jednou večer sem se pustil domu a jel sem nákladníma vagónama celou cestu až do Atlanty. Dyž mně koupíte lístek do Tary, hrozně rád pojedu domu. A taky zasejc rád uvidim slečnu Ellen a pana Geralda. Svobodu sem si už vyzkoušel. A teď potřebuju, aby mě někdo každej den dal pořádně najíst a řek mně, co mám dělat, a staral se vo mě, dyž budu marod.

Co dybych zasejc dostal zápal plic? Bude se vo mě taková yankejovská panička starat? Sim, ne! Bude mě říkat ‚pane O'Hara', ale kurýrovat mě nebude. Jó, to slečna Ellen, ta mě bude kurýrovat, dyž budu marod, a – co je to s váma, slečno Scarlett?"

„Tatínek i maminka jsou mrtví, Same."

„Mrtví? Děláte si ze mě legraci, slečno Scarlett? To mně nesmíte dělat!"

„Nedělám si legraci. Je to pravda. Matka umřela, když Shermanovi vojáci protáhli Tarou, a tatínek – ten nás opustil loni v červnu. Prosím tě, Same, neplač. Prosím tě, nedělej mi to! Jestli budeš plakat, tak se taky neudržím. Přestaň, Same! Nemůžu to vydržet. Nebudem o tom teď mluvit. Povím ti všechno někdy jindy… Slečna Suellen je v Taře a vzala si moc prima člověka, pana Willa Benteena. A slečna Carreen, ta je v…" Scarlett se zarazila. Uvědomila si, že by plačícímu

obrovi nedokázala vysvětlit, co je klášter. „Žije v Charlestonu. Ale Pork a Prissy zůstali v Taře… Tu máš, Same, utři si nos. Opravdu se chceš vrátit domů?“

„Sim, ano, ale tam to už nebude takový, jak sem si představoval, dyž slečna Ellen…“

„Same, a nelíbilo by se ti zůstat v Atlantě a pracovat u mě? Potřebuju kočího, a dost nutně, když se dneska všude potlouká tolik zlých lidí.“

„Sim, ano. Je to tak. Sám sem vám chtěl říct, že nemáte co jezdit takhlenc samotná, slečno Scarlett. Nemáte představu, jak zlý dneska sou někerý negři, hlavně ty, co žijou tady. Není to pro vás bezpečný. Já sem tu teprvá dva dni, ale už sem slyšel, jak si vo vás povidaj. A dyž ste včera jela kolem a ty černý důry po vás pokřikovaly, tak sem vás hned poznal, jenomže vy ste jela tak rychle, že sem vás nemoh chytit. Ale já sem jim vyprášil kožich, těm černejm kůžim! To teda jó. Nevšimla ste si, že dneska se tam nevokázala ani jedna?“

„Všimla a moc ti děkuju, Same. Tak co, líbilo by se ti dělat mi kočího?“

„Slečno Scarlett, moc vám děkuju, ale já bych rači jel do Tary.“

Velký Sam sklopil hlavu a začal jen tak bez důvodu otiskovat palec bosé nohy do prachu cesty. Čišely z něj rozpaky, jako kdyby něco skrýval.

„A proč, prosím tě? Dostaneš slušný plat. Musíš zůstat u mě.“

Sam k ní zvedl velký černý obličej, hloupý a průhledný jako u dítěte, a Scarlett z něj vyčetla strach. Sam přistoupil blíž, sklonil se přes okraj bryčky a zašeptal: „Slečno Scarlett, musim zmizet z Atlanty. Musim se dostat z Atlanty, aby mě nechytli. Já – já sem někoho zabil.“

„Černocha?“

„Sim, ne. Bílýho. Yankejskýho vojáka a voni mě hledaj. Proto sem tady v tom táboře.“

„Jak se to stalo?“

„Byl vopilej a řek něco, co sem si prostě nemoh dát líbit, a tak sem ho popad za krk – nechtěl sem ho zabít, slečno Scarlett, ale copak za to můžu, že mám tak silný pracky, no a než sem se stačil rozkoukat, tak už bylo po ňom. A já dostal takovej strach, že sem nevěděl, co mám dělat! Tak sem se přišel skovat sem, a dyž sem vás včera zblejsk, tak si povidám: Zaplaťpámbu! Slečna Scarlett! Ta se vo mě postará. Ta to tak nenechá, aby mě dostali Yankejove. Pomůže mně zpátky domu do Tary."

„Říkáš, že tě hledají? Vědí, žes ho zabil ty?"

„Sim, ano, já sem tak velkej, že si mě nemůžou s nikým splíct. Počitám, že budu největší negr v celé Atlantě. Už mě tady byli hledat včera večír, ale ňáká černá holka mě skovala v jedný jeskyni támdlenc v lese a přišla mně říct, dyž zasejc vodešli."

Scarlett se chvíli mračila. Vůbec ji neděsilo ani nermoutilo, že se Sam dopustil vraždy, ale nemohla se smířit s tím, že si ho nebude moci nechat jako kočího. Černý obr jako Sam by se hodil za tělesného strážce stejně dobře jako předtím Archie. Nedá se nic dělat, bude ho muset nějakým způsobem bezpečně propašovat do Tary, protože samozřejmě nesmí padnout do rukou úřadů. Takový cenný černoch přece nesmí být oběšen. Vždyť to byl nejlepší šafář, jakého kdy v Taře měli! Scarlett vůbec nepřišlo na mysl, že Sam je svobodný. Pořád měla pocit, že jí patří stejně jako Pork, chůva, Peter, kuchařka a Prissy. Pořád „patří k rodině", a proto má právo na ochranu.

„Pošlu tě do Tary hned dneska večer," řekla mu nakonec. „Ale teď si, Same, musím ještě někam zajet, kousek dál po téhle cestě, ale měla bych se tudy vracet před setměním. Čekej tady na mě, až se budu vracet. Nikomu neříkej, kam jdeš, a jestli máš klobouk, tak si ho vem, aby sis mohl zakrýt obličej."

„Žádnej klobouk nemám."

„Tady máš pětadvacetník, tumáš. Kup si klobouk od nějakého černocha z tábora a čekej tu na mě."

„Sim, ano.“ Samovi se okamžitě rozzářil obličej úlevou, protože mu zase někdo říkal, co má dělat.

Scarlett jela dál a přemýšlela. Will bude určitě rád, když bude mít v Taře černocha, který umí dělat na poli. Pork nebyl na poli k ničemu a nikdy k ničemu nebude. Když se vrátí Sam, Pork bude moci přijet do Atlanty za Dilcey, jak mu Scarlett po Geraldově smrti slíbila.

Když Scarlett přijela na pilu, slunce zrovna zapadalo a vůbec bylo pozdě na to, aby se chtěla zdržovat mimo domov. Johnnie Gallegher stál ve dveřích ubohé chatrče, která sloužila za kuchyni pro malou partu dřevařů. Čtyři z pěti trestanců, které Scarlett poslala pracovat na pilu k Johnniemu, seděli před chatrčí z krajin, ve které byli ubytováni. Trestanecké uniformy měli špinavé a prosáklé potem, kdykoli se unaveně pohnuli, mezi kotníky jim chřestily řetězy a ze všech čišela apatie a zoufalství. Jsou děsně vychrtlí a vypadají nezdravě, a to se, prosím, před krátkou dobou, když si je pronajímala, drželi pěkně zpříma. Když vystupovala z bryčky, trestanci ani nezvedli hlavy, ale Johnnie se k ní milostivě otočil a nonšalantně smekl klobouk. Když ji zdravil, měl v drobném snědém obličeji výraz tvrdý jako kámen.

„Nelíbí se mi, jak ti chlapi vypadají,“ obořila se na Johnnieho bez váhání. „Nevypadají dobře. A kde je pátý?“

„Stůně,“ odpověděl úsečně Johnnie. „Leží v baráku.“

„Co je mu?“

„Hlavně je línej.“

„Půjdu se na něj podívat.“

„Nikam nechoďte. Nanejspíš bude nahej. Postarám se vo něj sám. Zejtra už bude zase v práci.“

Scarlett zaváhala, ale přitom si stačila všimnout, že jeden z trestanců zvedl unaveně hlavu, probodl Johnnieho hluboce nenávistným pohledem a pak zase hlavu sklonil.

„Bičujete je?“

„Promiňte, paní Kennedyová, ale kdo vede pilu, vy, nebo já? Svěřila jste mi ji a chtěla jste, abych ji vedl. Dala jste mi volnou ruku. Doufám, že si na mě nestěžujete? Nebo snad pro vás nevydělávám dvakrát tolik, co vydělával pan Elsing?“

„Jistě, vyděláváte,“ připustila Scarlett, ale přesto se otřásla, jako by na ni sáhla smrt.

Z těch ošklivých chatrčí, kde žili trestanci, čišelo cosi zlověstného, co tu za Hugha Elsinga nebylo. Čišela z nich opuštěnost, izolace, z níž ji mrazilo. Trestanci byli tak daleko od světa a zcela vydáni na milost Johnniemu Gallegherovi, a kdyby si vzal do hlavy, že je začne bičovat, zřejmě by se o tom vůbec nedověděla. Trestanci by měli strach si jí postěžovat, aby nebyli po jejím odjezdu potrestáni ještě hůř.

„Vypadají vychrtle. Dáváte jim dost jídla? Vždyť jsem přece utratila za jídlo pro ně tolik peněz, že by měli být vykrmení jako vepři. Minulý měsíc jsem vydala třicet dolarů jen za mouku a vepřové. Co jim to dáváte k večeři?“

Scarlett došla k chatrči, kde se vařilo, a nahlédla dovnitř. Tlustá mulatka, která se skláněla nad starými rezavými kamny, se pokusila o pukrle a pak míchala dál hrách, který se vařil v hrnci. Scarlett věděla, že s ní Johnnie Gallegher žije, ale říkala si, že udělá nejlíp, když bude dělat, že nic nevidí. Teď si všimla, že se k večeři nechystá nic kromě hrnce hrachu a velké kukuřičné placky ležící na pánvi.

„Copak pro ty lidi nemáš nic jiného?“

„Sim, ne.“

„Ty vaříš hrách bez uzeného bůčku? Ale hrách bez bůčku nestojí za nic. Sám nic nevydá. Proč tam nemáš bůček?“

„Pan Johnnie říká, že tam nemá cenu dávat bůček.“

„Koukej ho tam dát. Kde máš zásoby?“

Mulatka zakoulela vyděšenýma očima směrem ke kamrlíku, který sloužil za spíž, a Scarlett okamžitě rozrazila dveře vedoucí dovnitř. Uviděla otevřený suk kukuřičné mouky, malý pytlík pšeničné

mouky, půl kila kávy, trochu cukru, pětilitrový džbán čirokového sirupu a dvě celé šunky. Jedna šunka ležící na poličce byla čerstvě uvařena a byly z ní odkrojeny nanejvýš dva plátky. Scarlett se vzteky bez sebe otočila po Johnniem Gallegherovi a podívala se mu do očí, z nichž čišel chladný vztek.

„Kde je pět pytlů bílé mouky, které jsem vám poslala minulý týden? A kde je pytel cukru a káva? Poslala jsem pět šunek a pět kilo bůčku a bůhvíkolik kýblů jamů a irských brambor. No tak, kde jsou? Nemohly by se sníst za týden, ani kdybyste ty lidi krmil pětkrát denně. Vy jste je prodal! Přesně tak to je, vy zloději! Prodal jste moje cenné zásoby, peníze jste si strčil do vlastní kapsy a tyhle lidi jste krmil jen hrachem a kukuřičnými plackami. Není divu, že vypadají tak vychrtle. Uhněte!“

Scarlett proletěla jako blesk kolem Johnnieho ke dveřím.

„Vy tam, no vy na konci – ano, vy! Pojďte sem!“

Trestanec vstal a nemotorně se k ní vlekl. Při každém kroku mu řinčel řetěz a Scarlett uviděla, že má nahé kotníky rozedřené do krve od železných pout.

„Kdy jste měl naposled šunku?“

Trestanec hleděl upřeně na zem.

„No tak mluvte!“

Muž však stál dál jako hromádka neštěstí a mlčel. Nakonec zvedl hlavu, podíval se Scarlett prosebně do očí a pak ji zase sklonil a hleděl do země.

„Bojíte se mluvit, co? No nic, dojděte do spíže a přineste šunku z police. Rebecco, podej mu nůž. Doneste ji ven a rozdělte ji všem. Rebecco, udělej pro ně pár kukuřičných vdolečků a kávu. A nalej jim na ně spoustu sirupu. A dělej, ať vidím, že všechno opravdu dostanou.“

„Ta mouka a to kafe patří panu Johnniemu,“ blekotala vyděšeně Rebecca.

„Panu Johnniemu, Kristova noho! A ta šunka zřejmě taky. Dělej, co jsem ti řekla. Hoď sebou! A vy, vážený pane Galleghere, pojďte se mnou k bryčce."

Scarlett prudce prošla neuklizeným dvorem, nasedla do bryčky a se smutným zadostiučiněním zahlédla, jak trestanci trhají šunku a hladově si cpou velké kusy do úst. Vypadali přitom, jako by měli strach, že jim ji někdo každou chvilku zase vezme.

„Vy jste ale pěkný darebák!" obořila se Scarlett zuřivě na Johnnieho, který stál u kola s kloboukem posunutým dozadu nad převislé obočí. „Můžete mi rovnou vrátit peníze, které jste dostal za moje zásoby jídla. Napříště vám budu vozit potraviny každý den, a nebudu je objednávat na měsíc předem. Pak už mě nebudete moct okrádat."

„Příště už tady nebudu," oznámil jí Johnnie Gallegher.

„Chcete říct, že odcházíte?"

Scarlett svědil jazyk, aby vykřikla: Jen si s pánembohem jděte! Žádná škoda! Ale chladná ruka opatrnosti ji včas zadržela. Co by si počala, kdyby Johnnie odešel? Dodává dvakrát tolik dříví co Hugh. A zrovna teď dostala velkou zakázku, největší od té doby, co jí patří pila, a navíc dodání spěchalo. Musela dostat objednané dříví do Atlanty. A kde by sehnala člověka, který by se jí staral o pilu, kdyby Johnnie odešel?

„Ano, odcházím. Dala jste mi naprosto volnou ruku a řekla jste, že ode mě chcete jen tolik dříví, kolik půjde zpracovat. Tehdy jste mi nepředpisovala, jak mám řídit pilu, a já si teď na vaše zasahování nehodlám zvykat. A jak zpracuju dříví, do toho vám nic není. Nemůžete si stěžovat, že nedodržuju slovo. Vydělávám peníze pro vás a zasloužil jsem si svou mzdu – a taky všechno, na co si přijdu bokem. A vy teď přijdete, strkáte nos do všeho, zbytečně se vyptáváte a podrýváte mou autoritu u trestanců. Jak chcete, abych po tom všem mezi těmi chlapy udržel kázeň? Co na tom, že je občas přetáhnu po hřbetě? Taková líná banda zaslouží horší věci. Co na

tom, že je nevykrmuju a nerozmazluju? Nic lepšího nezaslouží. Buď si budete hledět svého a necháte mě dělat, co je třeba, anebo ještě dneska večer odejdu."

Johnnieho drobný tvrdý obličej vypadal ještě kamenněji než obvykle a Scarlett stála tváří v tvář těžké volbě. Co by dělala, kdyby opravdu dnes večer odešel? Přece tu sama nemůže zůstat do rána a hlídat trestance!

Scarlett určitě nějak musela prozradit pohledem své vnitřní váhání, protože Johnnie prohnaně změnil výraz a přestal se tvářit tak tvrdě jako předtím. Když promluvil, z hlasu mu zaznívalo příjemnější tón.

„Už je pozdě, paní Kennedyová, měla byste raději jet domů. Přece se nebudeme hádat kvůli takovým maličkostem! Dejme tomu, že mi srazíte deset dolarů z platu za tenhle měsíc a budem vyrovnáni."

Scarlett nechtě zabloudila pohledem ke skupince ubožáků ohlodávajících šunku a vzpomněla si na nemocného ležícího v chatrči, do které fouká ze všech stran. Měla by se zbavit Johnnieho Galleghera. Je to zloděj a brutální chlap. Těžko říct, co všechno provádí s trestanci, když u toho sama není. Ale na druhé straně je chytrý a chytrého člověka přece potřebuje. Takže momentálně se s ním nemůže jen tak rozloučit. Vydělává jí přece peníze. Nezbývá než se postarat, aby napříště dával trestancům pořádně najíst.

„Srazím vám z platu dvacet dolarů," shrnula své rozhodnutí stručně, „a… zítra ráno se vrátím a všechno spolu pořádně probereme."

Scarlett uchopila opratě, ale zároveň si uvědomila, že s Johnniem nic probírat nebude. Věděla, že tím je celá záležitost jednou provždy vyřešena a že Johnnie to ví taky.

Když se vydala po příjezdu na Decaturskou cestu, svářilo se v ní svědomí s touhou po penězích. Uvědomovala si, že nemá co vydávat lidské životy na milost a nemilost toho skrčka. Kdyby zavinil smrt některého z trestanců, bude tím vinna stejně jako Johnnie, protože mu je ponechala v rukou, přestože přišla na jeho krutosti. Ale na

druhé straně – na druhé straně se ti chlapi neměli dát zavřít. Když se dostali do rozporu se zákonem a dali se chytit, tak si nic lepšího nezaslouží. Touto myšlenkou si částečně uklidnila svědomí, ale cestou po silnici se jí v hlavě neustále rojily vzpomínky na vychrtlé, otupělé obličeje trestanců.

Budu na ně myslet až později, rozhodla se, násilím vystrčila myšlenky na trestance do komory, do níž v hlavě odkládala nepotřebné haraburdí, a přibouchla za nimi dveře.

Když dojela k zatáčce za táborem, slunce už úplně zapadlo a v lese, který ji obklopoval, byla tma. Po západu slunce padl na soumračný svět mrazík a temnými lesy foukal studený vítr, až holé větve praskaly a uschlé listy šustily. Scarlett ještě nikdy nebyla sama venku tak pozdě, začínal se jí zmocňovat neklid a už by byla nejraději doma.

Zastavila, ale Velkého Sama nebylo vidět, a Scarlett si začala dělat obavy o jeho osud a bála se, aby ho snad Yankeeové už nechytili. Potom uslyšela na cestičce od ležení kroky a úlevou si oddychla. Ale stejně Samovi nedaruje, že ji nechal čekat.

Ale ze zatáčky se nevynořil Sam.

Byl to velký otrhaný běloch a pomenší černý ouřezek s rameny a hrudí jako gorila. Scarlett prudce přetáhla koně opratěmi a zároveň popadla pistoli. Kůň užuž se chystal vyrazit, ale když běloch prudce zvedl ruku, zničehonic se zarazil.

„Dámo, můžete mně dát pětadvacetník? Mám hrozný hlad."

„Uhněte se z cesty," odpověděla mu Scarlett a dělala, co mohla, aby se jí netřásl hlas. „Peníze nemám. Zmizte."

Muž nečekaným rychlým pohybem popadl koně za ohlávku.

„Čapni ji!" vykřikl na černocha. „Nanejvýš bude mít peníze v záňadří!"

Další průběh událostí připadal Scarlett jako ve snu, tak rychle se všechno odehrálo. Bleskově zvedla pistoli, ale cosi jí říkalo, aby nestřílela po bělochovi, protože by mohla zasáhnout koně. Ale

když se černoch s obličejem rozšklebeným v poťouchlém úsměvu rozběhl k bryčce, vystřelila po něm z bezprostřední blízkosti. Nikdy se nedověděla, jestli ho zasáhla či ne, ale v příštím okamžiku ji popadl s takovou silou, že jí div nezlomil ruku, a vykroutil jí pistoli. Černoch se ocitl vedle ní, tak blízko, že cítila, jak ostře páchne, když se ji pokoušel stáhnout z bryčky. Scarlett se divoce bránila volnou rukou a škrábala ho do obličeje, ale pak ucítila na hrdle jeho mohutnou tlapu, ozvalo se praskání látky a už měla živůtek roztržený až k pasu. Vzápětí se jí na prsou začaly hrabat černé pracky a jí se zmocnila taková hrůza a takový odpor, jaké v životě předtím nepoznala, a začala křičet jako šílená.

„Zavři jí zobák! Vytáhni ji ven!“ křičel běloch a černá tlapa dotápala po Scarlettině obličeji k ústům. Zakousla se do ní vší silou a potom začala znovu křičet a clonou vlastního křiku slyšela, jak běloch kleje, a uvědomila si, že se na ztemnělé cestě objevil třetí muž. Černá tlapa jí sklouzla z úst a černoch uskočil před Velkým Samem, který se na něj vrhl.

„Ujíždějte, slečno Scarlett!“ zařval Sam zápasící s černým útočníkem, a Scarlett, která se třásla a přitom pořád křičela jako pominutá, popadla opratě i bič a obojím práskla do koně. Vyrazil skokem a Scarlett cítila, že kola přejela něco měkkého a zároveň kladoucího odpor. Byl to běloch ležící na místě, kam ho srazil Velký Sam.

Šílená hrůzou šlehala koně bičem, který se hnal tak prudce, až se bryčka kolébala a nadskakovala po cestě. Navzdory hrůze vnímala, že za ní někdo běží, a zakřičela na koně, aby přidal. Kdyby se jí ten černý opičák měl znovu zmocnit, raději by umřela, než by snesla, aby se jí dotkl.

Za zády se jí rozlehl výkřik: „Slečno Scarlett! Zastavte!“

Nezpomalila jízdu, ale přesto se celá roztřesená ohlédla přes rameno a uviděla, jak se za ní po cestě žene Velký Sam a zvedá dlouhé nohy, jako by to byly písty poháněné prudce párou. Když se přiblížil, přitáhla koni opratě a Sam naskočil, až ji mohutným

tělem přimáčkl k boku bryčky. Po obličeji mu stékal pot s krví, ale přesto se, jak prudce popadal dech, zeptal: „Nestalo se vám nic? Udělali vám něco?“

Scarlett nebyla schopna promluvit, ale postřehla, kam Sam šlehl pohledem a zase se rychle odvrátil, a uvědomila si, že má živůtek roztržený až do pasu a že jsou jí vidět nahá prsa a horní okraj korzetu. Třesoucí se rukou k sobě přitáhla oba cípy roztržené látky, sklonila hlavu a křečovitě se rozvzlykala přestálou hrůzou.

„Dejte to sem,“ požádal ji Sam a vytrhl jí opratě. „Tak, fuksa, hyjé!“

Práskl bičem a znepokojený kůň vyrazil tak šíleným tryskem, že se bryčka každou chvíli div nepřevrhla do příkopu.

„Doufám, že sem zabil toho černýho paviána. Ani sem se nestih přesvědčit,“ pořád ještě popadal dech Sam. „Ale esli vám ublížil, slečno Scarlett, tak se vrátim a dorazim ho.“

„Ne – ne – radši rychle jeď,“ vzlykala Scarlett.

Kapitola 45

Když toho večera Frank odvedl Scarlett, tetičku Pitty i děti k Melanii a odjel s Ashleym pryč, Scarlett div nepukla vzteky a uražeností. Jak může zrovna dneska večer jet na nějakou politickou schůzi? Zrovna politickou schůzi! A zrovna ten večer, kdy byla přepadena a mohlo ji potkat to nejhorší na světě! Bylo to od něj necitlivé a sobecké. Ale vždyť přijímal celou záležitost s klidem, který ji přiváděl k zuřivosti, a to hned od okamžiku, kdy ji Sam, křečovitě vzlykající a s živůtkem rozhaleným až do pasu, přinesl domů. Frank si ani jednou neškubl vousy, když mezi jednotlivými vzlyky vyrážela, co se jí stalo. Jen se jí něžně zeptal: „Zlato, jsi zraněná – nebo jen vystrašená?"

Pro vztek a slzy nedokázala promluvit, a tak Sam řekl za ni, že je jen vystrašená.

„Byl sem u ní dřív, než na ní mohli pocuchat víc než šaty."

„Jsi hodný hoch. Same, a nikdy ti nezapomenu, co jsi pro nás udělal. Kdybych ti mohl nějak pomoct…"

„Sim, ano, pane, můžete mě poslat do Tary, co nejrychlejc to pude. Dou po mně Yankejove."

Frank vyslechl tuto novinku rovněž s klidem a na nic se neptal. Tvářil se skoro stejně jako tenkrát v noci, když jim zabušil na dveře Tony, jako by šlo o ryze mužskou záležitost, kterou je třeba vyřešit pokud možno beze slov a zbytečných citových výlevů.

„Vrať se do bryčky. Nařídím Peterovi, aby tě dovezl dneska v noci až k Rough and Ready, tam se můžeš do rána schovat v lese a ráno stihneš vlak do Jonesboro. Bude to tak jistější… A ty, zlato, přestaň plakat. Už je po všem a vlastně se ti nic nestalo. Slečno Pitty, mohla byste mi podat čichací sůl? A ty, chůvo, přines slečně Scarlett sklenici vína."

Scarlett se dala znovu do pláče, ale tentokrát brečela vzteky. Čekala utěšování, projevy nevole a vyhrožování pomstou. Byla by dokonce raději, kdyby se na ni manžel obořil, že ji přece už dávno stokrát varoval před nebezpečím, které jí hrozí – snesla by všechno kromě toho, že se tváří, jako by se vlastně nic nestalo, a bere na lehkou váhu nebezpečí, jakému byla vystavena. Samozřejmě že je milý a něžný, ale zároveň vypadá duchem nepřítomně, jako by měl v hlavě nějakou důležitější věc.

A z téhle důležitější věci se vyklubala malá politická schůze!

Scarlett nechtěla věřit svým uším, když ji Frank požádal, aby se převlékla a přichystala se, aby ji mohl odvést na večer k Melanii. Určitě musel vědět, jak zdrcující zážitek pro ni bylo dnešní přepadení, určitě musel vědět, že nechce trávit večer u Melanie, když unavené tělo a pocuchané nervy volají po odpočinku v teple pod přikrývkami – s ohřátou cihlou v posteli, aby ji příjemně brnělo v prstech na nohou, a s horkým punčem, aby ji přešel všechen strach. Kdyby ji opravdu miloval, právě dnes v noci by ho od ní nemohlo odvést nic na světě. Byl by zůstal doma a držel ji za ruku a pořád dokola by jí opakoval, že by nepřežil, kdyby se jí stalo něco strašného. A až se dnes v noci vrátí domů a bude s ním o samotě, určitě mu to řekne.

Melaniin salonek dýchal stejným klidem jako vždy, když Ashley a Frank odešli a ženy zasedly k šití. Krb příjemně hřál a osvětloval celou místnost. Lampa na stole rozlévala klidné žlutavé světlo po čtyřech hladce učesaných hlavách skloněných nad šitím. Čtvero sukní se cudně vlnilo, osm drobných nožek způsobně spočívalo na nízkých podnožkách. Otevřenými dveřmi dětského pokoje bylo slyšet, jak Wade, Ella a Beau klidně oddychují. Archie seděl na stoličce u krbu, zády se opíral o římsu, žvýkal tabák a pilně cosi vyřezával z kousku dřeva. Kontrast mezi špinavým, zarostlým starcem a čtyřmi upravenými jemnými dámami byl tak velký, že Archie připomínal zešedivělého zlého psa vedle čtyř roztomilých koťátek.

Melanie mluvila dál a dál jemným hlasem, z nějž čišela nevole, jelikož vyprávěla o výbuchu vášní, k němuž v poslední době došlo mezi Dámskými harfenistkami. Dámy se totiž nedokázaly shodnout s Pánským zábavním klubem na programu příštího recitálu, ještě téhož dopoledne navštívily Melanii a oznámily jí, že mají v úmyslu neodvolatelně vystoupit z hudebního kroužku. Melanie musela uplatnit veškeré své diplomatické nadání, když je měla přesvědčit, aby své rozhodnutí prozatím odložily.

Přetažená Scarlett div nevykřikla: „Čert vzal Dámské harfenistky!“ Chtěla mluvit o svém děsivém zážitku. Div nepukla nedočkavostí, aby mohla začít podrobně vyprávět a zbavit se děsu tím, že by vyděsila druhé. Chtěla se vytahovat, jak byla statečná, jen aby se alespoň zvukem vlastních slov ujistila, že se opravdu zachovala statečně. Ale pokaždé, když nadhodila toto téma, Melanie obratně odvedla hovor do neškodných kolejí. Rozdráždila tím Scarlett tak, že se sotva udržela. Všichni kolem jí připadali zlí jako Frank.

Jak můžou být tak klidní a neteční, když právě unikla tak hroznému osudu? Odpírali jí obvyklou úlevu, jakou poskytuje možnost vypovídat se, a tím dávali najevo, že jim nestojí ani za obvyklou společenskou zdvořilost.

Odpolední události otřásly Scarlett hlouběji, než byla ochotna přiznat, dokonce i sama sobě. Celá se roztřásla, když si vybavila zlomyslný černý obličej hledící na ni z přítmí cesty vedoucí lesem. Když pomyslela na černou tlapu na svých prsou a na to, co by se bylo stalo, kdyby nepřiběhl Velký Sam, sklonila hlavu ještě níž a stiskla pevněji oční víčka. Čím déle seděla mlčky v pokoji dýchajícím mírem, poslouchala, co říká Melanie, a přitom se snažila šít, tím víc se v ní nervy napínaly. Měla pocit, že každou chvíli doslova uslyší, jak jí prasknou, a přitom plesknou stejně jako struna z bendža, která se právě přetrhla.

Archie ji otravoval vyřezáváním, až se na něj začala mračit. Zničehonic jí připadalo divné, že tady ten člověk sedí a zabývá se

jakýmsi dřívkem. Za večerů, kdy jim měl dělat ochránce, obvykle ležel na pohovce, spal a chrápal tak strašně, až mu při každém burácivém vydechnutí plnovous vyletěl do výšky. Ještě divočejší bylo, že mu Melanie ani India nenaznačily, že by si měl na podlahu rozprostřít kus papíru, aby na něj padaly odřezky. Už stačil úplně zaneřádit celou předložku před krbem, ale dámy si toho zřejmě nevšímaly.

Zatímco ho Scarlett pozorovala, Archie se najednou prudce otočil a vyplivl do krbu proud šťávy ze žvýkacího tabáku s takovou vehemencí, až India, Melanie a Pitty vyskočily, jako by vedle nich vybuchla bomba.

„*Musíte* si ulevovat tak hlasitě?" vykřikla India hlasem, z nějž čišela nervozita a otrávenost. Scarlett si ji překvapeně změřila, protože India se vždycky ovládala.

Archie čelil nepřátelskému pohledu nepřátelským pohledem.

„Nejspíš jó," odpověděl chladně a znovu si odplivl. Melanie se trochu zamračila a podívala se po Indii.

„Byla jsem vždycky ráda, že tatínek nežvýkal tabák," začala větu Pitty, ale Melanie se zamračila ještě víc, prudce se obrátila k tetičce a obořila se na ni nejostřejším tónem, jaký od ní Scarlett kdy slyšela.

„Prosím tě, mlč, tetičko! Nemáš v sobě ani trošku taktu!"

„No tohle!" Pitty upustila šití do klína a uraženě našpulila rty. „Přiznám se, že nechápu, co s vámi se všemi dneska večer je. Ty i India jste popudlivé a nedůtklivé jako dvě jankovité kobyly."

Tetička se nedočkala odpovědi. Melanie se ani neomluvila za svou popudlivost a začala znovu šít, ale bylo znát, že zachází s jehlou příliš vehementně.

„Děláš moc dlouhé stehy," upozornila ji škodolibě Pitty. „Budeš je muset všechny vypárat. Co se ti stalo?"

Ale Melanie znovu neodpověděla.

Že by se jim doopravdy něco stalo? ptala se v duchu Scarlett. Byla ponořena do vlastních obav natolik, že si toho nevšimla?

Ovšem, navzdory Melaniině snaze tvářit se, jako že dnešní večer je stejný jako nejméně padesát předcházejících, které už strávily spolu, ve vzduchu byla cítit odlišná atmosféra, nervozita, která se nedala vysvětlit pouze vyděšením a otřesem způsobeným tím, co ji potkalo zvečera. Scarlett se kradmo rozhlížela po svých společnicích a zachytila Indiin pohled. Zneklidnilo ji to, protože India se po ní podívala dlouhým, zkoumavým pohledem, v jehož hlubinách se skrývalo cosi silnějšího než pouhá nenávist a urážlivějšího než pouhé pohrdání.

Jako by si myslela, že můžu za to, co se stalo, uvědomila si pobouřeně Scarlett.

India se od ní odvrátila k Archiemu a s výrazem, z nějž se vytratila veškerá nevole, se po něm tázavě a se skrývanými obavami podívala. Ale Archie se jí nepodíval do očí. Místo toho se podíval po Scarlett a jeho pohled byl stejně tvrdý a chladný jako Indiin.

V místnosti se rozhostilo napjaté ticho, protože Melanie nepokračovala v přerušeném hovoru a v nastalém mlčení Scarlett zaslechla, jak se venku zvedá vítr. Večer najednou začal být naprosto nepříjemný. Vnímala náhle napětí visící ve vzduchu a v duchu se ptala, jestli tomu tak bylo celý večer – anebo jestli byla tak rozrušená, že si toho dosud nestačila všimnout. Archie se tvářil napjatě, jako by na něco čekal, a stařecké uši, z nichž mu trčely štětky chlupů, měl nastražené jako rys. Z Melanie a z Indie čišel potlačovaný neklid, který je nutil zvednout hlavu od šití pokaždé, když se z ulice ozval dusot kopyt, zapraskala holá větev ohýbaná větrem nebo zašustily spadané listy hnané po trávníku. Při každém zapraskání polen hořících v krbu se zachvěly, jako by za sebou zaslechly kradmé kroky.

Něco nebylo v pořádku a Scarlett vrtalo hlavou, co by to asi mohlo být. Něco se dělo a ona o tom nevěděla. Jediný pohled na zakulacený bezelstný obličej tetičky Pitty, celý svraštělý, jak usilovně špulila rty, jí napověděl, že stará dáma ví stejně málo jako ona. Ale Archie, Melanie a India věděli, oč jde. Scarlett v tichu salonu málem slyšela,

jak Indii a Melanii víří v hlavách myšlenky stejně prudce, jako když lapená veverka běhá v bubnu. Ti tři něco věděli a na něco čekali, přestože se snažili, aby všechno vypadalo jako obvykle. Ale jejich vnitřní neklid působil na Scarlett a ještě zvyšoval její nervozitu. Šití jí nešlo od ruky, píchla se do palce, trochu vykřikla bolestí a nevolí, až všichni vyskočili, a pak si tiskla postižený prst, dokud se neukázala jasně červená kapka.

„Jsem trošku nervózní a nemůžu se soustředit na šití," oznámila všem Scarlett a odhodila věci, které měla zašívat, na podlahu. „Jsem tak nervózní, že bych nejradši začala křičet. Chci se vrátit domů a jít spát. Frank to věděl a neměl vůbec odcházet. Pořád jen dokola vykládá, že je třeba ženy ochraňovat před negry a přivandrovalci, ale když má chránit mě, kde je mu konec? Je snad doma a stará se o mě? Ani nápad, to se jen pořád někde potlouká se spoustou dalších pánů, kteří taky nedělají nic jiného, než že vedou spoustu řečí a…"

V očích jí blýskalo, ale když jí padl pohled na Indiin obličej, okamžitě se zarazila. India prudce dýchala a její vybledlé oči bez řas probodávaly Scarlett vražedně chladným pohledem.

„Kdyby tě to příliš neobtěžovalo, Indie," změnila jízlivě téma Scarlett, „byla bych ti nesmírně vděčná, kdybys mi laskavě prozradila, proč si mě celý večer tak prohlížíš. Zezelenala jsem snad v obličeji nebo něco podobného?"

„Vůbec mě to nebude obtěžovat, když ti to povím. Naopak mě to potěší," odpověděla India a v očích se jí přitom jiskřilo nenávistí. „Nesnáším, když mluvíš s despektem o takovém slušném člověku, jako je pan Kennedy, zatímco on, kdybys věděla…"

„Indie!" varovala ji důrazně Melanie a křečovitě sevřela své šití.

„Myslím, že svého muže znám líp než ty," prohlásila Scarlett, kterou vyhlídka na hádku, na první otevřenou hádku s Indií, povzbudila na duchu a zároveň z ní vyhnala veškerou nervozitu. Melanie se podívala Indii upřeně do očí a India proti své vůli zmlkla. Ale vzápětí se ozvala znovu, ale tentokrát jí z hlasu čišela mrazivá nenávist.

„Dělá se mi z tebe špatně, Scarlett O'Harová, když mluvíš o tom, že by tě měl někdo ochraňovat! Vždyť o žádnou ochranu nestojíš! Kdyby ti na ní opravdu záleželo, nikdy by ses nevystavovala nebezpečí, jako jsi to dělala několik posledních měsíců, když ses naparovala po městě, předváděla ses před cizími muži a ještě jsi doufala, že tě budou obdivovat! Zasloužila sis právě to, co se ti stalo dnes večer, a kdyby byla na světě nějaká spravedlnost, dopadla bys mnohem hůř."

„Prosím tě, Indie, mlč!" vykřikla Melanie.

„Jen ať mluví," vykřikla Scarlett. „Mně se to líbí. Vždycky jsem věděla, že mě nenávidí, ale ona byla moc velký pokrytec, než aby mi to řekla do očí. Kdyby věděla, že ji někdo bude obdivovat, promenovala by se po ulicích od rána do večera nahá."

India už mezitím byla na nohou a její hubené tělo se celé třáslo urážkou.

„Máš pravdu, že tě nenávidím," řekla zřetelně, ale hlas se jí třásl. „Ale nemlčela jsem z pokrytectví. Bránilo mi v tom něco, co ty nedokážeš nikdy pochopit, protože nic podobného v sobě nemáš – obyčejná zdvořilost, obyčejné slušné chování. Bránilo mi v tom pochopení, že když nebudem všichni držet pohromadě a nezapomeneme na vzájemnou malichernou nenávist, tak nemůžeme očekávat, že bychom dokázali zvítězit nad Yankeei. Ale ty – ty – ty jsi udělala všechno, abys snížila prestiž slušných lidí – pracovala jsi, a tím jsi dělala hanbu dobrému manželovi a umožňovala jsi Yankeeům a chátře, aby se nám posmívali a pronášeli urážlivé poznámky o našem nedostatku ušlechtilosti. Yankeeové nevědí, že mezi nás nepatříš a nikdy jsi mezi nás nepatřila. Yankeeové nemají tolik zdravého rozumu, aby vytušili, že v sobě nemáš ani špetku ušlechtilosti. A když jsi jezdila lesy a vydávala se v nebezpečí přepadení, vystavovala jsi v nebezpečí přepadení všechny slušné ženy ve městě, protože jsi vnukla pokušení černochům i špatné bílé chátře. A ještě jsi vystavila všechny naše muže v nebezpečí života, protože musí…"

„Proboha, Indie!“ vykřikla Melanie a Scarlett i v jejím vzteku ohromilo, že slyší Melanii brát jméno boží nadarmo. „Musíš být zticha! Ona nic neví a – musíš být zticha! Slíbila jsi…“

„Ach, děvčata!“ napomenula je Pitty a rty se jí přitom chvěly.

„Co vlastně nevím?“ Scarlett vyskočila, celá rozzuřená, a chladně si měřila Indii i Melanii dovolávající se jakéhosi slibu.

„Slepice,“ vložil se nečekaně do debaty Archie tónem plným pohrdání. Než ho některá z dam stačila okřiknout, prudce zvedl šedivou hlavu a rychle vstal. „Někdo de k domu. A neni to pan Wilkes. Tak se přestaňte durdit.“

Z hlasu zněla mužská autorita a všechny ženy najednou zůstaly stát jako oněmělé, hněv se jim rychle vytratil z obličejů a Archie se mezitím dobelhal od krbu ke dveřím.

„Kdo je tam?“ zeptal se, dřív než návštěvník stačil zaklepat.

„Kapitán Butler. Pusťte mě dál.“

Melanie přeběhla salon tak rychle, že se jí prudce rozhoupala krinolína a odhalila spodní kalhotky až po kolena, a než stačil Archie sáhnout na kliku, prudkým trhnutím otevřela dveře. Za nimi stál Rhett Butler s černým širákem naraženým hluboko do čela a prudký vítr mu rval pelerínu a s pleskotem ji skládal do spousty záhybů. Výjimečně nedbal o slušné chování. Ani nesmekl, ani neoslovil ostatní dámy v salonu. Měl oči jen pro Melanii a bez pozdravu začal rovnou mluvit.

„Kam šli? Řekněte, rychle. Jde o život.“

Scarlett a Pitty, zděšené a zmatené, se po sobě s úžasem podívaly a India, připomínající vychrtlou starou kočku, se prudce vrhla k Melanii.

„Nic mu neříkej,“ vykřikla rychle. „Je to špeh a odrodilec!“

Rhett jí neráčil věnovat jediný pohled.

„Rychle, paní Wilkesová! Možná že ještě není pozdě.“

Melanie stála jakoby náhle ochrnutá hrůzou a jen mu němě zírala do očí.

„Co proboha…," ozvala se Scarlett.

„Držte zobák," zarazil ji úsečně Archie. „A vy taky, slečno Melly. Koukej vocuď vypadnout, zatracenej vodrodilče."

„Nech toho, Archie, mlč," vykřikla Melanie a položila třesoucí se ruku na Rhettovu paži, jako by ho chtěla chránit před Archiem. „Co se stalo? Jak – jak jste se to dověděl?"

V Rhettově snědém obličeji se svářila divoká netrpělivost se zdvořilostí.

„Panebože, paní Wilkesová, vždyť na vás všechny padlo podezření hned od začátku – naštěstí to pánové dělali šikovně – alespoň do dneška! Jak jsem se to dověděl? Dnes večer jsem hrál poker se dvěma opilými yankeeovskými kapitány a ti mi všechno vyzradili. Yankeeové věděli, že dnes v noci k něčemu dojde, a tak se připravili. Ti blázni jim padli do léčky."

Na okamžik se zdálo, že se Melanie zhroutí pod tíží úderu, který na ni dopadl, a Rhett ji vzal kolem pasu, aby se neskácela.

„Neříkej mu nic! Zkouší vlákat do léčky tebe!" křičela India a spalovala Rhetta nenávistným pohledem. „Copak jsi neslyšela, jak se přiznal, že dnes večer byl s yankeeovskými důstojníky?"

Rhett se na ni přesto nepodíval. Pozoroval jen Melaniin bledý obličej.

„Řekněte mi, kam jeli. Mají domluvené místo, kde se sejdou?"

Scarlett napadlo, přestože se bála a netušila, oč jde, že v životě neviděla, aby se někomu vytratil z obličeje všechen výraz, jako se to právě dělo Rhettovi, ale Melanie mu z rysů zřejmě vyčetla něco jiného, něco, co v ní vůči němu probudilo důvěru. Melanie se narovnala, odtáhla se od paže, která jí nabízela oporu, a pronesla klidným, ale chvějícím se hlasem: „Na Decaturské cestě kousek od tábora těch černochů. Scházejí se ve sklepě staré plantáže Sullivanových – té napůl vypálené."

„Děkuju. Popoženu koně. Až sem přijdou Yankeeové, tak nikdo o ničem nevíte."

Zmizel tak rychle a jeho černá pelerína splynula s tmou tak prudce, že si dámy nebyly jisty, jestli s nimi opravdu mluvil, dokud neuslyšely chřestění rozstřikujícího se štěrku a šílený dusot kopyt, protože Rhettův kůň vyrazil plným tryskem.

„Yankeeové sem přijdou?“ vykřikla Pitty, drobné nožičky pod ní podklesaly, až se, vyděšená tak, že nemohla ani plakat, zhroutila na pohovku.

„Co se tady vlastně děje? Co tím vlastně myslel? Jestli mi všechno neřeknete, tak se zblázním!“ Scarlett popadla oběma rukama Melanii a prudce s ní zatřásla, jako by z ní mohla vytřást odpověď silou.

„Co myslel? Myslel tím, že jsi zřejmě zavinila jejich smrt – Ashleyho i pana Kennedyho!“ Z Indiina hlasu navzdory zoufalému strachu čišel vítězoslavný tón. „A pusť Melly. Vždyť vidíš, že každou chvíli omdlí.“

„Ale ne,“ zašeptala Melanie a křečovitě se zachytila opěradla na křesle.

„Ale proboha tě prosím! Já tomu nerozumím! Jaká příčina Ashleyho smrti? Prosím vás, vysvětlete mi někdo…“

Scarlettinu větu přerušil Archieho hlas skřípající jako zrezivělé panty.

„Sedněte si šecky,“ nařídil jim úsečně. „Chopte se šitího. Dělejte, jako by nic. Pokud je mi známo, Yankeeové špehujou, co se děje v domě, už vod setmění. Sedněte si, povidám, a šíte.“

Všechny ho celé rozechvělé poslechly, dokonce i Pitty zvedla ponožku a držela ji v třesoucích se prstech, zatímco široce otevřenýma očima, jaké mívají vyděšené děti, přejela přítomné a němým pohledem se dožadovala vysvětlení.

„Kde je Ashley? Co se s ním stalo, Melly?“ vykřikla Scarlett.

„Nezajímá tě náhodou, kde máš manžela?“ Indiiny vybledlé oči žhnuly šílenou zlobou a ruce jí mechanicky muchlaly a zase narovnávaly ručník, který měla látat.

„Prosím tě, Indie!“ Melanie už ovládla hlas, ale v bledém, otřeseném obličeji a v utrápených očích se jí zračilo napětí, které musela ovládat. „Scarlett, snad jsme ti o tom měli říct, ale – ale – už jsi toho dnes večer prožila tolik, že jsme si mysleli – totiž Frank si myslel – a vždycky jsi mluvila tak nevybíravě proti Klanu…“

„Klanu…“

Scarlett zopakovala slovo, jako by je slyšela poprvé v životě a vůbec nechápala, co znamená, ale pak si uvědomila, o čem je řeč.

„Klan!“ vykřikla skoro s hrůzou. „Ashley přece není v Klanu! A Frank v něm být nemůže! Vždyť mi to slíbil!“

„Pan Kennedy samozřejmě je v Klanu a Ashley taky stejně jako všichni muži, které známe,“ vykřikla India. „Jsou to přece muži. Běloši a Jižané. Měla bys na něj být hrdá a nenutit ho svým chováním, aby se musel vykrádat tajně, jako by se dopouštěl něčeho hanebného a…“

„Vy jste to všechny celou dobu věděly, ale já ne…“

„Bály jsme se, že by tě to rozrušilo,“ řekla Melanie smutně.

„Tak tam teda chodí, když mají mít politické schůze? Ale vždyť mi dal slovo! A teď přijdou Yankeeové a vezmou mi moje pily a obchod a jeho dají do vězení – co vám to vlastně Rhett Butler říkal?“

Indiin pohled šílený hrůzou se setkal s Melaniiným. Scarlett vyskočila a praštila šitím o podlahu.

„Jestli mi neřeknete, co se děje, půjdu do města a přesvědčím se sama. Budu se vyptávat každého na potkání, dokud se nedovím…“

„Sedněte si,“ nařídil jí Archie a provrtával ji pohledem. „Povim vám to. Protože ste se dneska k víčeru poflakovala po vokolí a sama ste si na sebe přivolala ten malér, pan Wilkes a pan Kennedy a eště další pánove dneska v noci vyrazili zabít toho negra i toho bílýho, totiž esli je chytěj, a taky skoncujou s tim táborem. A esli je pravda, co řikal ten vodrodilec, tak se Yankejove ňák dohmátli, co chtěj dělat, a hned poslali vojáky, aby si na ně počíhali. A naši pánove padli do léčky. A dyby neměla bejt pravda, co ten Butler řikal, tak

je špeh a prozradí je Yankejum a naši pánove budou stejně zabitý. A dyž je prozradí, tak ho zabiju já, i dyby to mělo bejt moje poslední. A dyž pány nepobijou, tak budou všickí muset zmizet vodsuď až do Texasu a tam se moc neukazovat a už se sem nevracet. Šecko je to vaše vina a vy budete mít ruce pošpiněný jejich krví."

V Melaniině obličeji zvítězil hněv nad strachem, když pozorovala na Scarlett, jak začínala pomalu chápat a pak najednou propadla hrůze. Melanie vstala a položila ruku na Scarlettino rameno.

„Ještě slovo a vyženu tě z domu, Archie," napomenula ho Melanie přísně. „Nemůže za to. Udělala jen to – udělala, co považovala za nutné. A naši pánové taky udělali, co podle svých představ museli udělat. Lidé musí dělat, co musí. Všichni neuvažujeme ani nejednáme stejně a není správné – posuzovat druhé podle sebe. Jak můžete s Indií říkat takové krutosti, když její manžel stejně jako můj může být – může být…"

„Slyšíte!" skočil jí do řeči mírným tónem Archie. „Sedněte si, pani. Todlencto sou koně."

Melanie se zhroutila na křeslo, zvedla jednu Ashleyho košili, sklonila se nad ní a duchem nepřítomná se tryskem začala cupovat zabírání na drobné proužky.

Dusot koní ženoucích se tryskem k domu zněl čím dál hlasitěji. Bylo slyšet cinkání ozdob na postrojích, skřípot kůže a hlasy. Když dozněl dusot kopyt před domem, jeden z hlasů překřičel ostatní vydávaným povelem a všichni v domě zaslechli dupot lidí hrnoucích se přes postranní dvůr k zadnímu vchodu. Cítili, jak se na ně nezastřeným předním oknem dívá tisíc nepřátelských očí, a všechny čtyři ženy se strachem v srdci sklonily hlavy a oháněly se jehlami. Scarlettino srdce křičelo hrůzou v hrudi: Zabila jsem Ashleyho! Zavinila jsem jeho smrt! A v té zoufalé chvíli vůbec nepomyslela, že by mohla zabít i Franka. Neměla v hlavě nic jiného než obraz Ashleyho ležícího se světlými vlasy zbrocenými krví u nohou yankeeovského kavaleristy.

Když se ozvalo drsné, prudké bušení na dveře, Scarlett pohlédla na Melanii a spatřila, jak se jí v drobném obličeji svraštělém napětím objevil nový výraz, stejně prázdný, jaký před chvílí zahlédla v obličeji Rhetta Butlera, neproniknutelný, prázdný výraz hráče pokeru, který ve chvíli rozhodujícího výsledku blafuje s pouhými dvěma páry v ruce.

„Archie, otevři dveře," nařídila mu Melanie klidným tónem.

Archie si zastrčil do holínky lovecký nůž, za opasek na kalhotách si zasunul pistoli a potom se dobelhal ke dveřím a prudce je otevřel. Pitty vypískla jako myš, na kterou sklapla past, protože uviděla, že se za dveřmi tísní yankeeovský kapitán s družstvem vojáků v modrých uniformách. Ale ostatní ženy nevydaly hlásku. Scarlett se nepatrně ulevilo, když si uvědomila, že důstojníka zná. Byl to jeden z Rhettových kamarádů, kapitán Tom Jaffery. Prodala mu dříví na stavbu jeho domu. Věděla také, že je gentleman. Možná že by je nemusel odvléct do vězení, když je gentleman. Kapitán ji okamžitě poznal a trochu rozpačitě smekl klobouk a uklonil se.

„Dobrý večer, paní Kennedyová. Která z vás, dámy, je paní Wilkesová?"

„Já," odpověděla Melanie, vstala, a přestože byla tak malá, důstojnost z ní zrovna vyzařovala. „Čemu vděčím za vaši nezvanou návštěvu?"

Kapitán rychle přejel očima salon, na okamžik se zastavil u každého obličeje a pak rychle přejel pohledem od obličejů ke stolu a k věšáku na klobouky, jako by hledal stopy po mužských obyvatelích domu.

„Jestli dovolíte, rád bych mluvil s panem Wilkesem a s panem Kennedym."

„Nejsou tu," odpověděla Melania a z jemného hlasu jí čišela chladná hrůza.

„Víte to jistě?"

„Nevopovažujte se pochybovat vo slově paní Wilkesový," obořil se na kapitána Archie s vousy rozleženými přemáhaným vztekem.

„Omlouvám se, paní Wilkesová. Nechtěl jsem vás urazit. Dáte-li mi své slovo, nedám prohledat váš dům."

„Máte mé slovo. Ale jestli chcete, klidně dům prohledejte. Oba šli na schůzi do města, do obchodu pana Kennedyho."

„V obchodě nejsou. Dnes večer se žádná schůze nekonala," namítl kapitán výhružně a dodal: „Počkáme na ně venku, dokud se nevrátí."

Mírně se uklonil, vyšel ven a zavřel za sebou dveře. Do salonu dolehl jeho rozkaz vydaný ostrým hlasem, který trochu tlumil vítr. „Obklíčit dům! Po jednom muži ke dveřím a oknům!" Pak se rozlehl dupot vojenských bot. Když Scarlett matně zahlédla, jak dovnitř všemi okny hledí vousaté obličeje, jen taktak že se udržela a netrhla sebou hrůzou. Melanie se posadila a rukou, která se ani nezachvěla, sáhla po knize ležící na stole. Byl to otrhaný román Victora Huga *Ubožáci*, kniha, která tolik přitahovala vojáky Konfederace. Četli ji při světle táborových ohňů a dělalo jim jakousi smutnou radost nazývat ji *Leeovi Ubožáci*. Melanie otevřela knihu uprostřed a začala z ní předčítat zřetelným monotónním hlasem.

„Šíte," nařídil Archie chraplavým šepotem a tři ženy, uklidněné Melaniiným chladnokrevným tónem, uchopily znovu šití a sklonily nad ně hlavy.

Scarlett netušila, jak dlouho Melanie předčítala, sledována kruhem očí, které je hlídaly, ale připadalo jí to jako celá věčnost. Z toho, co Melanie četla, nevnímala jediné slovo. Začínala už myslet na Franka stejně jako předtím na Ashleyho. Tak tímhle se vysvětloval zdánlivý klid večera! Frank jí slíbil, že nebude mít nic společného s Klanem. A zrovna z takového neštěstí, které je všechny potká, měla pořád strach! Všechno úsilí celého posledního roku nebude k ničemu. Všechny její zápasy, všechny obavy i všechna námaha v dešti a nepohodě byly marné. A kdo by býval řekl, že se zrovna ten starý Frank neoplývající duchem zaplete do ukvapených podniků

Klanu? Vždyť už zrovna v této chvíli může být mrtvý! A jestli není a chytí ho Yankeeové, čeká ho šibenice. A Ashleyho taky!

Zatínala si nehty do dlaní, až se jí na každé objevily čtyři červené půlměsíčky. Jak může Melanie s takovým klidem pořád dál a dál číst, když Ashleymu hrozí šibenice? Když už může klidně být mrtvý? Ale cosi na mírném, chladnokrevném hlase předčítajícím o utrpení Jeana Valjeana ji chlácholilo a bránilo jí, aby vyskočila a začala křičet.

V duchu se vrátila k noci, kdy se u nich objevil Tony Fontaine, pronásledovaný, vyčerpaný a bez peněz. Kdyby se mu tenkrát nepodařilo dostat se k nim domů a kdyby od nich nedostal peníze a čerstvého koně, byl by už dávno skončil na šibenici. Jestli Frank s Ashleym v tuto chvíli nejsou už mrtví, jsou na tom jako tenkrát Tony, a ještě mnohem hůř. Protože je dům obklíčen vojáky, nemůžou si přijít pro peníze a šatstvo, aniž budou zadrženi. A všechny domy po celé ulici jsou zřejmě také střeženy Yankeei, aby nikdo nemohl poskytnout pomoc přátelům. Možná že se už v tuto chvíli řítí jako šílení nocí a mají namířeno do Texasu.

Ale Rhett – třeba je Rhett dostihl včas. Rhett má vždycky v kapse dost peněz. Třeba jim půjčil tolik, aby se s tím stačili protlouct. Ale to by bylo divné. Proč by se Rhett namáhal, aby pomohl Ashleymu do bezpečí? Je jasné, že ho nemá rád, a neméně jasně dal najevo, že jím pohrdá. Proč by tedy… Ale odpověď na tuto hádanku už nenašla, protože v ní znovu nabyl vrchu strach o Frankovu a Ashleyho bezpečnost.

Ach, za všechno můžu já! naříkala v duchu. India s Archiem měli pravdu. Za všechno můžu já. Ale mě v životě nenapadlo, že by ti dva mohli být takoví blázni, aby vstoupili do Klanu! A taky mě v životě nenapadlo, že by se mohlo něco stát mně! Ale nemohla jsem dělat nic jiného. Melly měla pravdu. Lidi musí dělat, co musí. A pily jsem přece musela udržovat v provozu! Musela jsem vydělávat peníze! A teď zřejmě přijdu o všechno a asi jsem si to nějak zavinila sama!

Po dlouhém čtení Melanii vypověděl hlas, postupně se vytrácel až zmlkl. Melanie se otočila k oknu a zadívala se upřeně ven, jako by za sklem zvenku neméně upřeně nehleděli yankeeovští vojáci. Ostatní lidé v saloně, jejichž pozornost upoutala svou pózou vtělené naslouchání, zvedli hlavy a také se zaposlouchali.

Do salonu doléhal dusot kopyt a zpěv, silně tlumený zavřenými dveřmi a okny a navíc strhávaný větrem, ale přesto zřetelně rozeznatelný. Venku zněla nejnenáviděnější a nejodpornější píseň a světě, píseň o Shermanových vojácích, *Pochod napříč Georgií*, a zpíval ji Rhett Butler.

Sotva zazpíval pár úvodních veršů, obořily se na něj dva další hlasy, opilé a rozzuřené bláznivé hlasy, které narážely na Rhettova slova, až je všechna rozmazaly a popletly dohromady. Z přední verandy zazněl rychlý povel kapitána Jafferyho a pak se rozlehl prudký dupot. Ale ještě než zazněly tyto zvuky, dámy se po sobě ohromeně podívaly. Protože dva hlasy napomínající Rhetta patřily Ashleymu a Hughovi Elsingovi.

Hlasy z cestičky vedoucí k domu najednou zazněly zvučněji, kapitán Jaffery se úsečně dožadoval odpovědi, Hugh odpovídal pronikavým bláznivým smíchem, Rhettův hlas byl hluboký a lhostejný a Ashley podivně neskutečným tónem vykřikoval: „Co ksakru! Co ksakru!“

To nemůže být Ashley! řekla si v duchu Scarlett, šílená hrůzou. Ten se přece nikdy neopíjí! A Rhett – ale když se opije Rhett, tak mluví čím dál míň – takhle hlasitě nikdy!

Melanie vstala a Archie se zvedl jako její stín. Všichni slyšeli kapitánův ostrý hlas: „Tihle dva jsou zatčeni.“ A Archie sevřel dlaní pažbu pistole.

„Ne,“ zašeptala Melanie pevným tónem. „Ne. Nechte všechno na mně.“

Melanie se tvářila stejně jako tenkrát v Taře, když stála nahoře na schodišti, dívala se dolů na zabitého Yankeeho a zesláblé ruce

jí klesly pod tíhou těžké šavle – a ve tváři měla napsáno, že její ušlechtilá a bázlivá duše v sobě pod tíhou okolností našla obezřelost a zuřivost tygřice. Melanie prudce otevřela přední vchod.

„Přiveďte ho dovnitř, pane kapitáne Butlere," volala zřetelným tónem, z nějž kapal jed. „Tak jste ho zase opil! Přiveďte ho dovnitř!"

Ze ztemnělé cestičky vedoucí k domu, na níž foukal vítr, dolehl dovnitř hlas yankeeovského kapitána: „Omlouvám se, paní Wilkesová, ale váš manžel a pan Elsing jsou zatčeni."

„Zatčeni? A za co? Kdyby byl v Atlantě každý muž zatýkán pro opilost, yankeeovská posádka by nemohla dělat nic jiného než hlídat vězně. No tak, pane kapitáne Butlere, jen ho přiveďte dovnitř – totiž jestli se sám udržíte na nohou."

Scarlett nemyslela dost rychle a na okamžik jí nic nedávalo smysl. Věděla, že ani Rhett, ani Ashley nejsou opilí, a navíc věděla, že to ví i Melanie. Ale na druhé straně Melanie, obvykle tak ušlechtilá a uhlazená, křičela jako fúrie, navíc ještě před těmi Yankeei, že oba jsou tak opilí, že se neudrží na nohou.

Došlo ke krátké tlumené hádce, z níž se daly rozeznat jen jednotlivé nadávky, a pak pánové na nejistých nohou vystoupili nahoru po schodech. Ve dveřích se objevil Ashley s obličejem bledým jako stěna, hlava mu padala ze strany na stranu, světlé vlasy měl rozcuchané a celé dlouhé tělo zahalené od kolen až po bradu do Rhettovy černé peleríny. Hugh Elsing a Rhett, oba sotva se držící na nejistých nohou, ho podpírali, každý z jedné strany, a všem bylo jasné, že by Ashley, nebýt jejich pomoci, určitě upadl. Za nimi šel yankeeovský kapitán, na jehož obličeji bylo patrné, že váhá a zároveň se dobře baví. Zastavil se mezi dveřmi, podřízení mu zvědavě nakukovali přes rameno do salonu a přes všechny zavál do domu studený vítr.

Vyděšená a zmatená Scarlett se podívala po Melanii a potom po Ashleym a v tu chvíli napůl pochopila, co se děje. Už málem vykřikla: „Ale on přece nemůže být opilý!", ale v poslední chvíli výkřik spolkla. Uvědomila si, že je svědkem domluvené hry, na níž závisí

několik životů. Věděla, že ani ona, ani tetička Pitty nebyly do hry zasvěceny, ale ostatní ano a přihrávali si navzájem narážky jako herci vystupující v mnohokrát zkoušeném dramatu. Scarlett chápala sotva polovinu z toho, co se kolem ní dělo, ale přesto pochopila dost, aby zůstala zticha.

„Posaďte ho do křesla," křičela Melanie s nevolí. „A vy, vážený kapitáne Butlere, okamžitě opusťte tento dům! Jak se mi odvažujete přijít na oči, když jste ho zase přivedl v takovém stavu!"

Oba muži usadili Ashleyho do houpacího křesla a Rhett, potácející se ze strany na stranu, se zachytil opěradla, aby neupadl, a s panickou hrůzou v hlase se obrátil na yankeeovského kapitána.

„To je nádherná vděčnost, co? Za to, že jsem ho zachránil před policií a zatčením, za to, že jsem ho přivedl domů, a on ještě celou cestu řval a sápal se na mě!"

„A vy, vážený pane Elsingu, musím se za vás stydět! Co tomu řekne chudinka vaše matka? Opít se a flákat se venku s takovým – takovým odrodilcem, co se bratří s Yankeei, jako je kapitán Butler! A co vy, pane Wilkesi, jak jste mi mohl provést takovou věc?"

„Melly, dyť já zase nejsem tak moc opilej," zamumlal Ashley a okamžitě upadl dopředu obličejem na stůl a zůstal ležet s hlavou zabořenou do zkřížených paží.

„Archie, odveď ho do pokoje a ulož ho – jako obvykle," nařídila Melanie. „Tetičko Pitty, prosím vás, skočte mu rozestlat a búú," zničehonic se rozplakala. „Jak to mohl udělat? Vždyť mi sliboval, že se to nebude opakovat!"

Archie už mezitím popadl Ashleyho za paži a opřel si ho o rameno a Pitty, celá zděšená a nejistá, už také vstala, ale vtom zasáhl kapitán.

„Nedotýkejte se ho. Je zatčen. Seržante!"

Když seržant s puškou v pohotovosti vstoupil do salonu, Rhett, který zřetelně hledal oporu, aby neupadl, položil ruku na kapitánovu paži, s námahou se soustředil a podíval se mu do očí.

„Tome, proč ho zatýkáš? Vždyť není zas tak moc opilej. Už jsem ho viděl v horším stavu."

„Nezajímá mě, jestli je opilý, nebo není," vykřikl kapitán. „Pro mě za mě ať si třeba zůstane ležet v kanále. Nejsem žádný policajt. On a pan Elsing jsou zatčeni pro spoluúčast na dnešním přepadení tábora těch vagabundů. Dnes večer tam zabili černocha a bělocha. A pan Wilkes byl jejich vůdce."

„Dnes večer?" rozchechtal se Rhett. Chechtal se tak prudce, až se skácel na pohovku a schoval si hlavu do dlaní. „Ale dneska večer ne, Tome," prohlásil, když byl zase schopen slova. „Tihle dva byli celí večer se mnou – celou dobu od osmi hodin, kdy měli být na schůzi."

„S tebou, Rhette? Ale…" Kapitán se zachmuřil a nejistě se podíval po chrápajícím Ashleym a jeho plačící choti. „Ale – kde jste teda byli?"

„To bych ti nerad říkal," odpověděl Rhett a střelil pohledem plným opilecky „nenápadné" rafinovanosti po Melanii.

„Radši mi to řekni!"

„Tak pojď na verandu a tam ti povím, kde jsme byli."

„Řekni mi to hned teď a tady!"

„Nerad bych to říkal před dámami. Kdybyste, dámy, laskavě opustily místnost…"

„Nikam nepůjdu!" vykřikla Melanie a vztekle si otírala oči kapesníkem. „Mám přece právo to vědět. Kde byl můj manžel?"

„V zábavním podniku u Belle Watlingové," odpověděl jí Rhett s rozpačitým výrazem. „Byl tam on a pak ještě Hugh a Frank Kennedy a pan doktor Meade a – a ještě spousta dalších. Udělali jsme si zábavičku. Ale pořádnou! Se šampaňským. A taky holky…"

„Cože – v podniku u – u Belle Watlingové?"

Melaniin hlas sílil a nakonec se zlomil bolestí tak náhle, až se po ní všichni vyděšeně podívali. Melanie si přitiskla ruku na prsa a omdlela dřív, než ji Archie stačil zachytit. Následoval všeobecný zmatek. Archie zvedal Melanii, India běžela do kuchyně pro vodu,

Pitty a Scarlett ovívaly Melanii a pleskaly ji po zápěstích, kdežto Hugh Elsing pořád dokola vykřikoval: „Teď jste to teda vyvedli! Teď jste to teda vyvedli!“

„Teď toho teda bude plný město,“ prohlásil Rhett naštvaně. „Doufám, že jsi spokojený, Tome. Zítra budou mít všichni muži v celé Atlantě tichou domácnost.“

„Rhette, já netušil…“ Kapitán se potil, přestože mu otevřenými dveřmi foukal na záda mrazivý vítr. „Podívej, uděláme to takhle. Jsi ochoten odpřísáhnout, že byli v tom podniku u – ehm – u Belle?“

„To si piš,“ zavrčel Rhett. „Můžeš se jít zeptat samotné Belle, když mi nevěříš. A teď mě nech, ať můžu odnést paní Wilkesovou do jejího pokoje. Podej mi ji, Archie. Ale ano, unesu ji. Slečno Pitty, běžte napřed a posviťte mi.“

Rhett lehce převzal bezvládnou Melanii z Archieho náručí.

„Archie, ulož do postele pana Wilkese. Po dnešní noci ho nechci ani vidět, natož se ho dotýkat.“

Pitty se třásla ruka, až lampa ohrožovala celý dům, ale udržela ji a hnala se před Rhettem k temné ložnici. Archie s heknutím uchopil Ashleyho a zvedl ho.

„Ale – vždyť přece musím ty muže zatknout.“

Rhett se otočil v matně osvětlené hale.

„Tak je zatkneš ráno. V tomhle stavu nemůžou utéct – ale do dneška jsem netušil, že se zatýká za to, když se někdo opije v zábavním podniku. Proboha, Tome, nejmíň padesát svědků dosvědčí, že byli u Belle.“

„Vždycky se najde padesát svědků, kteří dosvědčí, že nějaký Jižan byl někde, kde ve skutečnosti nebyl,“ odpověděl kapitán nabručeně. „Vy půjdete se mnou, pane Elsingu. Pana Wilkese propouštím na čestné slovo, když se za něj zaručí…“

„Jsem sestra pana Wilkese. Zaručím se za něj, že se dostaví,“ ozvala se India chladně. „Tak půjdete už laskavě? Už jste dnes v noci obtěžoval dost.“

„Je mi nesmírně líto.“ Kapitán se nemotorně uklonil. „Pořád doufám, že budou moci dokázat, že byli v domě té – ehm – slečny – totiž paní Watlingové. Oznámíte laskavě bratrovi, že se zítra ráno musí dostavit k veliteli vojenské policie k výslechu?“

India se chladně uklonila, položila ruku na kliku a mlčky naznačila, že by velice uvítala kapitánův okamžitý odchod. Kapitán se seržantem vycouvali ze salonu, odvedli s sebou pana Hugha Elsinga a India za nimi přibouchla dveře. Aniž se podívala po Scarlett, rozběhla se rychle od jednoho okna k druhému a v každém stáhla roletu. Scarlett, jíž se třásla kolena, se zachytila křesla, ve kterém předtím seděl Ashley, aby neupadla. Sklonila hlavu a přitom uviděla na polštáři před zadním opěradlem tmavou vlhkou skvrnu větší než její dlaň. Celá zmatená ji přejela rukou a s hrůzou zjistila, že jí na dlani ulpěla lepkavá červená tekutina.

„Indie,“ zašeptala. „Indie, Ashley – Ashley je zraněný.“

„Ty huso! Copak sis myslela, že je opravdu opilý?“

India prudce stáhla poslední roletu až dolů k parapetu a vyrazila jako na křídlech k ložnici, těsně následována Scarlett, která měla srdce až v hrdle. Rhett jim mohutným tělem, tyčícím se mezi dveřmi, zabránil, aby vstoupily, ale Scarlett přes rameno zahlédla, že Ashley, bledý jako stěna, leží bez hnutí v posteli. Melanie, nezvykle rychlá na ženu, která ještě před chvilkou ležela v hlubokých mdlobách, na něm nůžkami na vyšívání rychle rozstříhávala košili prosáklou krví. Archie držel nízko nad postelí lampu, aby viděla, a jeden sukovitý prst měl položený na Ashleyho zápěstí.

„Je mrtvý?“ vykřikly obě mladé ženy současně, jedním hlasem.

„Ne, jen omdlel ztrátou krve. Má prostřelené rameno,“ uklidňoval je Rhett.

„Proč jste ho sem vodil, vy blázne?“ vykřikla India. „Pusťte mě k němu! Uhněte se! Proč jste ho sem vodil? Aby ho mohli zatknout?“

„Byl příliš zesláblý a nesnesl by delší cestu. Nemohl jsem ho dovést jinam, slečno Wilkesová. Navíc – chcete, aby se nesměl vrátit

domů jako Tony Fontaine? Chcete, aby tucet vašich sousedů muselo až do smrti žít ve vyhnanství v Texasu pod falešnými jmény? Máme naději, že je z toho dostaneme, jestli Belle…“

„Uhněte se! Pusťte mě!“

„Ne, slečno Wilkesová. Tohle není práce pro vás. Musíte pro lékaře. Ale ne pro doktora Meadea. Je v tom taky namočený a teď zřejmě musí Yankeeům vysvětlovat, kde byl. Sežeňte jiného lékaře. Bojíte se v noci sama ven?“

„Ne,“ odpověděla India a ve vybledlých očích se jí blýskalo. „Nebojím se.“ Popadla Melaniinu pláštěnku s kapucí, která visela na háčku v hale. „Skočím pro starého pana doktora Deana.“ Rozrušení se jí vytratilo z hlasu, jak si, zatímco vyslovovala tu větu, vnutila násilím klid. „Omlouvám se, že jsem vám vynadala špehů a bláznů. Nic jsem nechápala. Jsem vám hluboce vděčná za všechno, co jste udělal pro Ashleyho – ale přesto vámi opovrhuji.“

„Dovedu ocenit upřímnost – děkuji vám za ni.“ Rhett se uklonil a sešpulil ret do pobaveného úsměvu. „Ale teď už běžte, rychle, a držte se zastrčených uliček, a až půjdete zpátky, nevstupujte do domu, kdybyste zahlédla sebemenší náznak, že by kolem mohli číhat vojáci.“

India ještě střelila utrápeným pohledem po Ashleym, zahalila se do pláštěnky, lehkým krokem přeběhla halou k zadnímu vchodu, tiše otevřela a zmizela ve tmě.

Scarlett napínala zrak a dívala se Rhettovi přes rameno, a když spatřila, že Ashley otevřel oči, znovu si uvědomila, jak jí buší srdce. Melanie strhla složený ručník pověšený na podstavci umyvadla, přitiskla jej na Ashleyho rameno rozpálené horečkou a podívala se mu do očí s chabým náznakem chlácholivého úsměvu. Scarlett ucítila, že si ji Rhett měří tvrdým, pronikavým pohledem, a uvědomila si, že jí každé hnutí srdce musí být vidět na obličeji, ale bylo jí to jedno. Ashley krvácel a možná umíral a ona, Scarlett, která ho milovala, sama zavinila, že mu střela provrtala rameno. Chtěla se

rozběhnout k posteli, padnout na kolena a přitisknout ho k sobě, ale kolena se jí chvěla tak, že nedokázala vejít do místnosti. S rukou přitisknutou na ústa sledovala, jak Melanie přiložila Ashleymu na rameno čistý ručník a pevně jej přimáčkla, jako by jím mohla vtlačit uniklou krev zpátky do manželova těla. Ale ručník okamžitě jakoby kouzlem zčervenal.

Jak může člověk tolik krvácet a neumřít? Ale, díky bohu, na rtech se mu neobjevila ani jedna krvavá bublina – ach, ty červené bubliny s pěnou věštící smrt, které poznala až příliš dobře za onoho příšerného dne, kdy došli k bitvě v Broskvoňovém údolí a kdy ranění ležící na trávníku před domem tetičky Pitty umírali s krvavou pěnou na ústech.

„Vzpamatujte se," vyzval ji Rhett a z hlasu mu čišel tvrdý, lehce výsměšný tón. „Neumře. A teď běžte vzít lampu a sviťte paní Wilkesové. Potřebuju poslat Archieho, aby vyřídil pár vzkazů."

Archie se podíval přes lampu po Rhettovi.

„Vy mně nemáte co poroučet," řekl úsečně a přehodil si jazykem tabák na opačnou stranu.

„Uděláš, co ti řekne," utrhla se na něj přísně Melanie, „a hezky rychle. Uděláš všechno, co kapitán Butler řekne. Scarlett, pojď mi svítit."

Scarlett přistoupila k posteli, vzala od Archieho lampu a držela ji oběma rukama, aby jí náhodou neupadla. Ashley znovu zavřel oči. Nahá hruď se mu pomalu zdvíhala a rychle klesala a zpod Melaniiných drobných, zoufale se snažících prstů prosakovala červená stružka. Scarlett matně slyšela, jak Rhett tlumeným hlasem rychle chrlí slova. Nemohla se odtrhnout od Ashleyho, a tak z prvních Rhettových pološeptaných slov zaslechla jen útržky: „Vem si mého koně… Stojí uvázaný venku… Jeď, jako když ti hoří koudel za patama."

Archie zamumlal jakousi otázku a Scarlett slyšela, že mu Rhett odpověděl: „Na staré plantáži Sullivanových. Hábity jsou nastrkané do největšího komína. Spal je."

„Hm," hekl Archie.

„A jsou tam dva – muži ve sklepě. Nalož je na koně, jak to nejlíp půjde, a dovez je na prázdnou parcelu vedle Bellina podniku – je to ta mezi jejím domem a železniční tratí. Buď opatrný. Jestli tě někdo uvidí, budeš viset jako my ostatní. Polož je někam na tu parcelu a pistole dej vedle nich – ne, dej každému jednu do ruky. Tumáš – vem si moje."

Scarlett přes celou místnost viděla, jak Rhett stáhl pod oba šosy kabátu, vyndal dva revolvery a Archie je od něj převzal a zastrčil si je za opasek.

„Z každé vystřel jednu ránu. Musí to vypadat jednoznačně, jako že se navzájem zastřelili. Chápeš?"

Archie přikývl, že chápe dokonale, a v chladném oku se mu proti jeho vůli mihl záblesk úcty. Ale zato Scarlett zdaleka nechápala. Poslední půlhodinka pro ni byla tak příšerný sen, až se jí zdálo, že už nikdy nedokáže vnímat prostě a jasně. Ale Rhett zřejmě docela zvládal zmatenou situaci a to ji částečně uklidňovalo.

Archie se otočil, že půjde, ale pak se prudce obrátil zpátky a jediným okem se tázavě podíval Rhettovi do obličeje.

„Von?"

„Ano."

Archie hekl a plivl na podlahu.

„Taklenc na to doplatil," řekl, když se belhal halou k zadnímu vchodu.

Něco z poslední tiché výměny slov znovu vypustilo ve Scarlettině nitru mrazivou, neustále se zvětšující bublinu strachu a podezření. Až ta bublina praskne…

„Kde je Frank?" vykřikla Scarlett.

Rhett se vrhl přes celou místnost k posteli a jeho mohutné tělo sebou smýklo lehce a neslyšně, jako by se kolem protáhla kočka.

„Všechno má svůj čas," ujistil ji a pousmál se. „Lampa se vám nesmí třást v ruce, Scarlett. Přece byste nechtěla pana Wilkese popálit. Slečno Melly…"

Melanie zvedla hlavu jako dobrý voják čekající na povel, a protože atmosféra byla napjatá, vůbec si nevšimla, že ji Rhett poprvé oslovil důvěrně jménem, jakým ji oslovovali jen příbuzní a staří přátelé.

„Omlouvám se, chtěl jsem říct, paní Wilkesová…“

„Ach, vážený pane kapitáne Butlere, neomlouvejte se mi! Bylo by mi ctí, kdybyste mi říkal jen ‚Melly‘ bez té slečny. Připadá mi, že byste mohl klidně být můj bratr – nebo bratranec. Jste tak hodný a tak chytrý! Jak se vám vůbec budu moci náležitě odvděčit?“

„Děkuji za ochotu,“ odpověděl Rhett a na okamžik se tvářil téměř rozpačitě. „Tolik bych od vás ani nemohl žádat, slečno Melly,“ dodal a hlas mu přitom zněl omluvně. „Omlouvám se, ale musel jsem říct, že pan manžel byl v domě Belle Watlingové. Omlouvám se, že jsem musel jeho i ostatní pány zatahovat k takové – ehm… Ale když jsem jel od vás, bylo potřeba bleskově něco vymyslet a nic jiného mě nenapadlo. Věděl jsem, že na mé slovo dají, protože mám mezi Yankeei spoustu přátel. Prokazují mi pochybnou čest tím, že mě prakticky považují za jednoho z nich, jelikož znají mou – řekněme ‚neoblíbenost‘ – mezi spoluobčany tady v Atlantě. A vidíte, přece jsem o něco dřív večer hrál poker v baru u Belle. Nejmíň deset yankeeovských vojáků mi to může dosvědčit. A Belle a její holky jim budou rády lhát přímo do očí a budou tvrdit, že pan Wilkes byl stejně jako ostatní pánové celý večer – nahoře. A Yankeeové jim budou věřit. Yankeeové jsou takhle praštění. Nedojde jim, že ženy téhle – téhle profese jsou schopny nesmírné oddanosti a vlastenectví. Yankeeové by nevěřili slovu jediné slušné dámy z celé Atlanty, kdyby jim říkala, kde byl její manžel, který měl být dnes večer na té schůzi, ale klidně uvěří na slovo těm – dámičkám. A tak si myslím, že díky čestnému slovu jednoho odrodilce a tuctu dámiček máme šanci vytáhnout ty pány z bryndy.“

Rhett se při posledních slovech jízlivě ušklíbl, ale úšklebek jakoby mávnutím kouzelného proutku zmizel, jakmile se k němu obrátila Melanie, celá rozzářená vděčností.

„Pane kapitáne, vy jste tak chytrý! Nevadilo by mi, kdybyste byl řekl, že dnes večer byli třeba v horoucím pekle, pokud je to zachrání! Vždyť já a všichni lidé, na jejichž mínění nám záleží, dobře víme, že můj choť takové strašné místo v životě nenavštívil!“

„Totiž…,“ soukal ze sebe rozpačitě Rhett, „ale on vlastně dnes večer v tom podniku byl.“

Melanie se prkenně napřímila.

„Takové lži nikdy neuvěřím!“

„Prosím vás, slečno Melly! Dovolte, abych vám všechno vysvětlil! Když jsem večer dojel k té vypálené plantáži Sullivanových, našel jsem tam zraněného pana Wilkese a kromě něj tam byl ještě Hugh Elsing, doktor Meade a starý pan Merriwether…“

„Starý pán snad ne!“ vykřikla Scarlett.

„Pánové nejsou nikdy dost staří na to, aby nemohli provádět hlouposti. A váš strýček Henry…“

„Pro milosrdenství boží!“ vykřikla tetička Pitty.

„Ostatní se po šarvátce s vojáky rozprchli a skupinka, která se držela pohromadě, dojela k té zřícenině po Sullivanových, kde si chtěli schovat do komína své hábity a přesvědčit se, jak vážné zranění utrpěl pan Wilkes. Nebýt jeho zranění, byli by touhle dobou už na cestě do Texasu – všichni do jednoho –, ale váš manžel by nedojel daleko a oni ho nechtěli opustit. Bylo tedy nutné dokázat, že byli někde jinde než tam, kde doopravdy byli, a proto jsem je dovedl zadními uličkami do podniku Belle Watlingové.“

„Ach – už chápu. Opravdu se vám omlouvám za svou hrubost, pane kapitáne. Teď už chápu, že jste je tam musel dovést, ale… Ach, pane kapitáne, ale lidé vás přece určitě viděli vcházet dovnitř!“

„Nikdo nás neviděl. Vešli jsme soukromým zadním vchodem od železniční trati. Tam je vždycky tma a dveře jsou zamčené.“

„Ale jak tedy…“

„Mám svůj klíč,“ odpověděl Rhett lakonicky a zadíval se Melanii pevně do očí.

Jakmile Melanie pochopila plný význam jeho prohlášení, ocitla se v takových rozpacích, že si podvědomě začala hrát s ručníkem, až jej úplně stáhla z otevřené rány.

„Nechtěla jsem strkat nos do…," vysoukala ze sebe tlumeným hlasem a bledý obličej jí zrudl, když prudce přitiskla ručník zpátky na místo.

„Je mi líto, že musím takovou věc říkat dámě."

Tak je to tedy pravda! pomyslela si Scarlett a pocítila podivně svíravou bolest. Takže tedy opravdu žije s tou příšernou courou Watlingovou! Opravdu mu patří ten její dům!

„Zašel jsem za Belle a všechno jsem jí vysvětlil. Dali jsme jí seznam pánů, kteří byli dnes v noci venku, a ona se svýma holkama dosvědčí, že všichni strávili celou noc u ní v podniku. A potom, aby si našeho odchodu opravdu musel kdekdo všimnout, zavolala dva desperáty, kteří u ní dohlížejí na pořádek, a nechala nás vyvlíct po schodech dolů do přízemí a my jsme se přitom prali a ti dva nás vytáhli barem ven a nakonec nás vyhodili na ulici jako nějaké opilce, kteří se začali rvát a rušili v podniku zábavu."

Rhett se musel při vzpomínce ušklíbnout. „Doktor Meade nehrál opilce moc přesvědčivě. Jeho důstojnost urážela už pouhá přítomnost na takovém místě. Zato váš strýček Henry a starý pan Merriwether byli báječní. Divadlo v nich ztratilo dva skvělé talenty, když se nestali herci. Měl jsem pocit, že se jim celá záležitost moc líbí. Obávám se, že strýček Henry má monokl na oku, jelikož se starý pan Merriwether příliš vžil do své role. On…"

Dveře zadního vchodu se rozlétly a do domu vstoupila India a jí v patách starý doktor Dean. Dlouhé bílé vlasy měl rozcuchané a ošoupaná kožená brašna mu nadouvala pelerínu. Mírně se uklonil, ale s nikým z přítomných nepromluvil a rovnou rychle zvedl ručník z Ashleyho ramene.

„Příliš vysoko, aby kulka mohla zasáhnout plíce," konstatoval. „Jestli nemá roztříštěnou klíční kost, tak to nebude nic vážného.

Přineste mi, dámy, co nejvíc ručníků a vatu, jestli nějakou máte, a taky kapku brandy.“

Rhett převzal od Scarlett lampu a postavil ji na stůl, zatímco Melanie pobíhala kolem podle lékařových příkazů.

„Tady nejste nic platná. Pojďte si sednout ke krbu do salonu.“ Rhett vzal Scarlett za paži a odvedl ji z místnosti. Z doteku ruky i ze slov čišela něžnost, na jakou u něho nebyla zvyklá. „Měla jste ošklivý den, viďte?“

Scarlett se podřídila a nechala se dovést do salonu a tam se celá roztřásla, přestože zůstala stát na předložce před krbem. Bublina podezření, kterou cítila v hrudi, se začala zvětšovat. Už nešlo jen o pouhé podezření. Teď už skoro cítila jistotu, a navíc strašnou jistotu. Zvedla hlavu, podívala se Rhettovi do nepohnutého obličeje a chvíli nebyla schopna promluvit. A potom vyhrkla: „Byl Frank v podniku u – Belle Watlingové?“

„Ne.“

Rhettův tón nepřipouštěl pochybnosti.

„Archie ho právě veze na tu nezastavěnou parcelu vedle Bellina podniku. Je mrtvý. Má prostřelenou hlavu.“

Kapitola 46

Té noci spala na severním konci města málokterá rodina, jelikož zprávy o katastrofě, která postihla Kukluxklan, i o Rhettově válečné lsti, se rychle roznesly díky lehkonohému stínu Indie Wilkesové, která neslyšně proklouzávala zadními dvory, naléhavě šeptala pootevřenými kuchyňskými dveřmi a pak vždy neslyšně vklouzla zpátky do tmy větrné noci. A za sebou zanechávala strach i zoufalou naději.

Domy byly zvenku černé, tiché a zahalené spánkem, ale uvnitř se až do úsvitu rozléhal naléhavý šepot. Nejen muži zapletení do nočního přepadení, ale všichni členové Klanu byli připraveni k útěku a skoro ve všech stájích v Broskvoňové ulici stáli ve tmě osedlaní koně s pistolemi v pouzdrech a jídlem připraveným v brašnách u sedel. Všeobecnému útěku zabránil Indiin šeptaný vzkaz: „Kapitán Butler říká, že se nemá utíkat. Silnice budou určitě střeženy, zařídil, že ta příšerná Watlingová…“ A v temných pokojích šeptali muži: „Ale proč bych měl důvěřovat tomu zatracenému odrodilci Butlerovi? Co když je to léčka?“ A ženské hlasy je zapřísahaly: „Nejezdi nikam! Když zachránil Ashleyho a Hugha, možná že zachrání všechny ostatní. Když mu důvěřuje India a Melanie…“ A muži mu tedy napůl důvěřovali a zůstali doma, protože neměli jinou možnost.

Už dřív v noci vojáci zabušili na několikery dveře a všichni, kteří nemohli nebo nechtěli říci, kde trávili večer, byli zatčeni a odvedeni. Mezi zatčenými, kteří strávili celou noc ve vězení, byli René Picard, jeden ze synovců paní Merriwetherové, mladí Simmonsovi a Andy Bonnell. Zúčastnili se nešťastného přepadení, ale byli zatčeni dřív, než se stačili dovědět o Rhettově plánu. Naštěstí všichni na otázku, kde byli ten večer, odpověděli, že je to jejich věc a žádnému zatracenému Yankeeovi do toho nic není. Byli tedy zadrženi, aby

mohli být ráno řádně vyslechnuti. Starý pan Merriwether a strýček Henry bezostyšně prohlásili, že strávili večer v zábavném podniku u Belle Watlingové, a když kapitán Jaffery podrážděně namítl, že na podobné věci jsou už příliš staří, chtěli se na něj vrhnout.

Belle Watlingová se dostavila osobně, když si ji dal kapitán Jaffery zavolat, ale než jí stačil oznámit, proč přichází, zařvala na něj, že podnik má až do rána zavřeno. Zvečera se přihrnula parta hádajících se opilců, kteří se mezi sebou poprali, obrátili celý dům vzhůru nohama, rozbili nejcennější zrcadla a vyděsili slečny tak, že musela podnik do rána zavřít. Ale kdyby měl pan kapitán Jaffery chuť se napít, prosím, bar je dosud otevřen…

Kapitán Jaffery, který tušil, jak se mu podřízení za zády smějou, a cítil se bezmocný, protože tápal ve tmě, vztekle vykřikl, že nemá zájem ani o slečny, ani o pití, a pak se zeptal Belle, jestli zná jména návštěvníků, kteří tak příšerně řádili v jejím podniku. Samozřejmě že je Belle znala. Chodí k ní přece pravidelně. Chodí vždycky ve středu večer a říkají si středeční demokrati, ale co to má znamenat, bohužel neví a ani ji to nezajímá. A jestli nezaplatí ta rozbitá zrcadla z haly v prvním patře, tak to požene k soudu. Má přece slušný podnik a… Aha, jména? Belle bez zaváhání vychrlila jména dvanácti podezřelých. Kapitán Jaffery se trpce ušklíbl.

„Tihle prokletí rebelové mají stejně skvělou organizaci jako naše tajná služba," ulevil si nahlas. „Zítra se budete muset i s vašimi děvčaty dostavit k veliteli vojenské policie."

„Pan velitel je donutí, aby mně zaplatili moje zrcadla?"

„Čert vzal vaše zrcadla! Ať vám je zaplatí Rhett Butler. Podnik přece patří jemu."

Do rána věděly všechny rodiny bývalých stoupenců Konfederace všechno. A jejich černoši, kterým nikdo nic neprozradil, věděli také všechno, protože je o tom informovala černošská šeptanda, kterou žádný běloch nedokáže pochopit. Všichni znali nájezd do nejmenších podrobností, věděli, jak byli zabiti Frank Kennedy a zmrzačený

Tommy Wellburn a jak byl zraněn Ashley, když odvážel Frankovu mrtvolu.

Šílená nenávist, kterou ženy pociťovaly vůči Scarlett za její podíl na tragédii, byla částečně zmírněna vědomím, že její manžel byl zabit a ona to ví a nesmí dát nic najevo, a tak se jí nedostane ani chabé útěchy, že si bude moci vyžádat jeho mrtvolu. Dokud ranní světlo neodhalí mrtvoly a úřady ji nevyrozumějí, nesmí nic vědět. Frank a Tommy s pistolemi ve studených dlaních mezitím ztuhli v uschlém býlí, jímž byla zarostlá nezastavěná parcela. A Yankeeové budou tvrdit, že se navzájem zastřelili ve sprostě opilecké rvačce kvůli nějaké holce z Bellina podniku. Všichni hluboce cítili s Tommyho ženou Fanny, která nedávno porodila, ale nikdo nemohl nepozorovaně proklouznout tmou, aby ji utěšil, protože jejich dům byl obklíčen družstvem yankeeovských vojáků čekajících, až se Tommy vrátí. A dům tetičky Pitty byl obklíčen dalšími vojáky čekajícími na Franka.

Už před svítáním se roznesla zpráva, že vojenské vyšetřování se bude konat hned téhož dne. Lidé z Atlanty, s víčky opuchlými nevyspáním a úzkostným očekáváním, chápali, že bezpečí dvanácti jejich nejpřednějších spoluobčanů spočívá ve třech věcech: na tom, jestli Ashley Wilkes dokáže vstát a dostavit se před vojenskou komisi, jako by ho nepotkalo nic horšího než ranní bolest hlavy po opici, na prohlášení Belle Watlingové, že tito pánové strávili celý večer u ní v podniku, a na svědectví Rhetta Butlera, že byl přitom s nimi.

A právě poslední dvě osoby dělaly městu hrozné starosti. Belle Watlingová! Vděčit za životy vlastních mužů zrovna jí! Tohle bylo nesnesitelné! Ženy, které raději ostentativně přecházely na druhý chodník, než by ji potkaly, se v duchu ptaly, jestli si to ta ženská pamatuje, a třásly se hrůzou, že ano. Pány neponižovalo vědomí, že záchrana jejich životů spočívá v Belliných rukou, tolik jako ženy, protože mnozí ji považovali za hodnou osobu. A zato je popouzelo,

že za život i svobodu musí vděčit takovému spekulantovi a odrodilci, jakým je Rhett Butler. Belle, nejvyhlášenější prodejná ženština z Atlanty, a Rhett, nejnenáviděnější muž z celého města. A zrovna těm se musí cítit zavázáni.

Další věc, která je popouzela až k bezmocnému vzteku, bylo vědomí, že se jim Yankeeové a přivandrovalci budou smát. A jak! Z dvanácti nejpřednějších občanů města se vyklubou pravidelní návštěvníci zábavního podniku Belle Watlingové! Dva z nich byli zabiti v hádce kvůli sprosté holce, ostatní byli vyhozeni z podniku, protože byli tak opilí, že to nemohla trpět ani Belle, a někteří byli zatčeni, protože odmítli přiznat, kde byli, když to stejně každý věděl!

Atlanta se oprávněně obávala, že se Yankeeové budou smát. Příliš dlouho se krčili před jižanským chladem a pohrdáním a teď doslova vybuchli veselím. Důstojníci probouzeli kamarády a za tepla jim sdělovali, co je nového. Manželé burcovali za svítání ženy a sdělovali jim vše, co slušnost dovolovala slyšet ženským uším. A ženy se ve spěchu oblékaly, bušily na dveře sousedů a šířily dál, co se stalo. Yankeeovské dámy byly událostí doslova okouzleny a smály se, až jim slzy stékaly po tvářích. Tak tohle je ta jižanská rytířskost a galantnost vůči ženám! Možná že dámy, které chodily s nosem vzhůru a s pohrdáním mařily všechny pokusy o sblížení, už nebudou tolik namyšlené, když teď každý ví, kde jejich manželé trávili čas, kdy údajně měli mít politické schůze. Politické schůze! To se teda povedlo!

Ale i když se smály, přesto nahlas litovaly Scarlett, kterou postihla taková tragédie. Scarlett přece byla dáma, jedna z mála atlantských dam, která se k Yankeeům chovala mile. Už dávno si získala jejich sympatie tím, že musela pracovat, jelikož se o ni manžel neuměl nebo nechtěl náležitě postarat. Manžel sice je k politování, ale přesto musí být pro tu chudinku strašné zjištění, že jí byl nevěrný. A dvojnásob strašné musí být, že se musela dovědět zároveň o jeho smrti i o nevěře. Chudý manžel je koneckonců lepší než

žádný manžel, a proto se yankeeovské dámy rozhodly, že budou na Scarlett ještě milejší než dosud. Ale ostatním, paní Meadeové, paní Merriwetherové, paní Elsingové, vdově po Tommym Wellburnovi a nejvíc paní Wilkesové, se smály na potkání do očí. Snad je to naučí aspoň troše slušnosti.

Šeptání, které se té noci ozývalo v temných pokojích domů na severním konci města, se většinou týkalo právě této události. Atlantské dámy vehementně oznamovaly manželům, že jim ani za mák nezáleží na to, co si myslí Yankeeové. Ale v duchu si říkaly, že by raději snášely indiánské mučení, než aby se daly trápit yankeeovskými pošklebky a nemohly říci nahlas, jak to s jejich manžely doopravdy bylo.

Doktor Meade, celý bez sebe vzteky uraženou důstojností, do jaké situace ho Rhett spolu s ostatními zahnal, řekl manželce, že by se, nebýt toho, že by zničil ostatní, raději přiznal a dal se oběsit, než aby veřejně prohlásil, že byl v Bellině domě.

„Vždyť je to urážka pro tebe, mou ženu," vztekal se bezmocně.

„Ale každý přece pochopí, žes tam nebyl kvůli – kvůli…"

„Yankeeové to nepochopí. Budou muset věřit našim slovům, máme-li si zachránit krk. A budou se smát. A mě rozzuřuje už samo pomyšlení, že tomu budou všichni věřit a smát se nám. A uráží mě to, protože – moje milá, já ti byl celý život věrný."

„Já vím," a paní Meadeová se potmě usmála a vsunula svou hubenou ruku do manželovy dlaně. „Ale byla bych radši, aby všechno byla pravda, než aby ti měli zkřivit jediný vlas na hlavě."

„Ženo, víš vůbec, co říkáš!" vykřikl starý lékař, ohromený manželčiným nečekaně věcným přístupem.

„Ale to víš, že ano. Ztratila jsem Darcyho i Phila a ty jsi to jediné, co mi zbývá, a než bych tě měla ztratit, tak bych radši snesla, aby ses natrvalo nastěhoval do toho podniku."

„Zbláznila ses! Určitě nevíš, co říkáš!"

„Ty starý blázne," řekla paní Meadeová něžně a opřela si hlavu, aby se dotýkala manželovu rukávu.

Doktor Meade se vyzuřil, zmlkl, pohladil ji po tváři, ale pak znovu vybuchl: „A ještě se mám cítit zavázán tomu mizerovi Butlerovi! Radši bych se dal pověsit. Ne, nedokážu na něj být zdvořilý, ani když mu vděčím za záchranu života. Jeho nestoudnost volá do nebe, a když si vzpomenu, jak nestydatě se obohacuje, tak se mi krev začne vařit v žilách. Vděčit za život člověku, který vůbec nesloužil v armádě…"

„Melly tvrdí, že se přihlásil dobrovolně po pádu Atlanty."

„To je lež. Slečna Melly naletí každému darebákovi, který se jí staví hezky do očí. A už vůbec nechápu, proč Butler tohle všechno vlastně dělá – proč se tolik namáhá. Nerad to říkám, ale – zkrátka, pořád jsou slyšet jakési řeči o něm a o paní Kennedyové. Už rok je až příliš často vídám, jak se spolu vracejí z jakýchsi vyjížděk. Butler to určitě udělal kvůli ní."

„Kvůli Scarlett by nehnul prstem. Byl by rád, kdyby Franka Kennedyho oběsili. Podle mě to udělal kvůli Melly…"

„Ženo, přece nechceš naznačit, že mezi nimi někdy k něčemu došlo!"

„Prosím tě, nebuď blázen! Ale od té doby, co se za války pokoušel zařídit, aby Ashleyho vyměnili za nějakého zajatce, pro něj Melly má nepochopitelnou slabost. A musím mu přiznat tu přednost, že se v její přítomnosti nikdy nesměje tím svým poťouchle roztomilým způsobem. Vždycky je co nejpříjemnější a nejpozornější – zkrátka je z něj úplně jiný člověk. Z toho, jak se chová k Melly, je vidět, že by z něj mohl být slušný člověk, kdyby sám chtěl. Zkrátka, podle mě to všechno dělá proto…" Paní Meadeová se zarazila. „Muži, ale tobě se můj názor nebude líbit."

„Mně se na téhle záležitosti nelíbí vůbec nic!"

„Tak dobře. Já si myslím, že to udělal částečně kvůli Melly, ale hlavně proto, aby si z nás všech mohl parádně vystřelit. Nenávidíme

ho tolik a dáváme mu to najevo tak nepokrytě a najednou se všichni dostaneme do zoufalé situace, v níž se vy pánové do jednoho octnete před volbou, kdy se buď musíte přiznat, že jste byli v domě té Watlingové a zostudíte tak sebe i své ženy před všemi Yankeei – anebo přiznáte barvu a čeká vás šibenice. A Butler dobře ví, že jsme všichni zavázáni jemu a pak ještě té jeho – milence a že bychom se skoro dali raději oběsit než být zavázáni zrovna jim. Nejradši bych se vsadila, že se skvěle baví."

Doktor Meade zasténal. „Opravdu se tvářil pobaveně, když nás v tom podniku vedl nahoru."

„Muži," paní Meadeová se zarazila, ale vzápětí pokračovala, „jak to tam vypadá?"

„Co to povídáš, ženo?"

„V jejím domě. Jak to tam vypadá? Má tam lustry z broušeného skla? A závěsy z červeného plyše a spoustu velkých zrcadel v pozlacených rámech? A byly ty holky – byly vysvlečené?"

„Pro boha!" vykřikl starý lékař, jako by do něj udeřil blesk, jelikož ho v životě nenapadlo, že by se počestná žena mohla takhle užírat zvědavostí na své nepočestné sestry. „Jak se můžeš tak necudně ptát? Já tě nepoznávám. Půjdu ti namíchat nějaký prášek pro uklidnění."

„Nechci žádný prášek pro uklidnění. Chci vědět, jaké to tam je. Vždyť je to pro mě jediná příležitost, kdy se můžu dovědět, jak to vypadá ve vykřičeném domě, a ty jsi najednou takový, že mi nechceš nic říct!"

„Ničeho jsem si nevšiml. Ujišťuju tě, že jsem se tak styděl, jak jsem se mohl ocitnout na takovém místě, že jsem nestačil vůbec vnímat okolí," pravil doktor Meade odměřeným tónem, protože neočekávané odhalení manželčina nitra ho vyvedlo z míry mnohem víc než všechny předcházející události večera. „A jestli dovolíš, půjdu se trošku vyspat."

„Tak jen si spi," souhlasila naoko manželka, ale na hlase jí byla znát nespokojenost. A když se manžel sehnul, aby si zul boty, ozvala se znovu ze tmy, ale tentokrát jí hlas zněl znovu vesele. „Živě vidím, že Dolly vytáhla všechno ze starého Merriwethera, a ta mně může klidně všechno říct."

„Proboha, ženo! Chceš tím říct, že se slušné ženy mezi sebou baví o takových věcech…"

„Prosím tě, běž radši spát," skočila mu do řeči paní Meadeová.

Ráno se spustil déšť se sněhem, ale jak se rozednívalo, zledovatělé vločky přestaly padat a zvedl se studený vítr. Melanie, zachumlaná do pláště a celá zmatená, následovala po cestičce vedoucí k brance neznámého černého kočího, který tajuplně trval na tom, aby přišla k uzavřenému kočáru čekajícímu před domem. Když došla ke kočáru, otevřela se dvířka a Melanie spatřila v zešeřelém vnitřku jakousi ženu.

Melanie se sklonila, nahlédla dovnitř a pak se zeptala: „S kým mám tu čest? Nepůjdete raději k nám do domu? Je taková zima…"

„Prosim vás, pojďte si sednou na minutku sem ke mně, pani Wilkesová," ozval se matně povědomý hlas, rozpačitý hlas přicházející z nejzazšího rohu kočáru.

„Ale vy jste přece slečna – totiž paní – Watlingová!" vykřikla Melanie. „Tolik jsem vás chtěla vidět! Musíte se mnou k nám!"

„To nejde, pani Wilkesová." Hlas Belle Watlingové zněl pobouřeně. „Pojďte si sednout na minutku sem ke mně."

Melanie nastoupila do kočáru a kočí za ní zavřel dvířka. Posadila se vedle Belle a podala jí ruku.

„Jak se vám budu moci náležitě odvděčit za všechno, co jste pro nás udělala? Jak se vám všichni budeme moci náležitě odvděčit?"

„Pani Wilkesová, neměla jste mi ráno posílat ten lístek. Ne že bych se necítila polichocená, že jsem od vás dostala lístek, ale Yankeeové ho mohli zachytit. A jak jste psala, že mě přijdete navštívit, abyste

mi poděkovala – nezlobte se, pani Wilkesová, ale to jste se musela momentálně zapomenout! Takový nápad! Jedu sem za váma, hned jak se setmělo, protože vám musím říct, abyste to pustila z hlavy. Vždyť já – vždyť vy – zkrátka by se to vůbec nehodilo."

„Že by se pro mě nehodilo jít poděkovat laskavé ženě, která zachránila mému manželovi život?"

„Ale no tak přeci, pani Wilkesová! Přeci mně rozumíte!"

Melanie chvíli mlčela, protože ji narážka přivedla do rozpaků. Tahle elegantní, usedle oblečená žena jaksi nevypadala ani nemluvila tak, jak by podle jejích představ měla vypadat a mluvit nemravná ženská a navíc madam z bordelu. Mluvila jako – no tak trochu – obyčejně a venkovsky, ale přitom příjemně a srdečně.

„Dneska jste se před velitelem vojenské policie držela skvěle, paní Watlingová! Vy i všechny ostatní – vaše – ty slečny určitě zachránily život všem našim mužům."

„Skvěle se držel pan Wilkes. Nechápu, jak se vůbec dokázal postavit a vypovídat, neřkuli, kde v sobě bral takový klid. Když jsem ho viděla včera večer, tak z něj tekla krev jako z prasete. Myslíte, že se z toho dostane, pani Wilkesová?"

„Určitě, děkuji za optání. Lékař tvrdí, že kulka zasáhla jen svalstvo, ale přesto ztratil mnoho krve. Dnes ráno byl – prostě museli jsme do něho nalít spoustu brandy, protože jinak by neměl sílu všechno tak krásně zahrát. Ale za záchranu vděčí vám, paní Watlingová. Když jste se rozčilila a začala jste mluvit o těch rozbitých zrcadlech, znělo to tak – tak přesvědčivě."

„Děkuju, milospani. Ale podle mě se pan kapitán Butler taky vytáh," prohlásila Belle s hrdostí v hlase.

„Ach, byl báječný!" vykřikla Melanie vřelým tónem. „Yankeeové prostě museli uvěřit jeho svědectví. Všechno tak chytře vymyslel. Nikdy se mu nedokážu náležitě odvděčit a vám také ne! Jste moc hodná a laskavá!"

„Děkuju pěkně, pani Wilkesová. Udělala jsem to ráda. A – a doufám, že pro vás nebylo trapný, dyž sem musela říct, že pan Wilkes chodil pravidelně do mýho podniku. Von ale nikdy, víte…“

„Samozřejmě že to vím. Ne, není mi to vůbec trapné. Jsem vám prostě nesmírně vděčná.“

„Ale vsadím se, že vostatní dámy mně vděčný nejsou,“ vyhrkla Belle nečekaně jedovatým tónem. „Vsadim se, že nejsou vděčný ani kapitánu Butlerovi. Vsadim se, že ho za tohle budou nenávidět tím víc. Vsadim se, že nakonec budete jediná dáma, která mi poděkuje. Vsadim se, že se mi ani nepodívaj do vočí, až mě potkaj na ulici. Ale mně je to fuk. Bylo by mně úplně volný, kdyby jim všem pověsili muže. Ale u pana Wilkese mně to vadilo. Vite, nikdy vám nezapomenu, jak jste se zachovala mile tenkrát za války, když sem přinesla ty peníze na lazaret. Žádná dáma z města se ke mně nezachovala tak mile a já na dobrotu nikdy nezapomínám. A taky sem si představila, jaký by to bylo, dybyste zůstala sama s malým chlapcem, dyby vám pověsili muže, a – ten váš chlapec je opravdu moc roztomilej, pani Wilkesová. Mám taky chlapce, a tak…“

„Opravdu? A žije – ehm…“

„Ach, to ne! Není tady v Atlantě. V životě tu nebyl. Je pryč v jedný škole. Neviděla jsem ho odmalička. Já – no zkrátka, když na mě kapitán Butler chtěl, abych jako lhala, tak jsem nejdřív chtěla vědět, o který pány se jedná, ale když jsem slyšela, že je mezi nimi pan Wilkes, tak už jsem neváhala. Řekla jsem holkám, řekla sem jim to takhlenc: ‚Vyrazim z vás ze všech duši, jestli pořádně nezdůrazníte, že jste byly celej večer s panem Wilkesem.‘“

„Ach!“ vyděsila se Melanie, ještě víc uvedená do rozpaků Bellinou nezaobalenou zmínkou o jejích „holkách“. „Ach, to bylo od vás milé – é – a od nich taky.“

„Však si to taky zasloužíte,“ odpověděla Belle vřelým tónem. „Ale jen tak pro někoho bych takovou věc neudělala. Kdyby šlo jen o manžela pani Kennedyové, nehnula bych prstem, ať by kapitán Butler říkal, co chtěl.“

„Proč?“

„Vite, pani Wilkesová, ženský v naší profesi vědí o spoustě věcí. Kdejaký vznešený dámy by se asi divily a žasly, kdyby měly sebemenší představu, kolik toho o nich víme. A pani Kennedyová nejni k ničemu. Zavinila smrt svýho muže a toho milýho Wellburnovic chlapce, jako kdyby je sama zastřelila. Zavinila to všecko, neměla se předvádět po Atlantě jen tak sama a eště dráždit negry a všelijakej ksindl. Ani jedna z mých holek by přeci…“

„Nesmíte o mé švagrové říkat takové věci.“ Melanie se zatvářila chladně a upjatě.

Belle rychle položila ruku na Melaniinu paži, aby ji uchlácholila, ale rychle ji zase dala zpátky.

„Nesmíte se na mě zlobit, pani Wilkesová. Nesnesla bych to, když jste na mě byla tak hodná a milá. Zapomněla jsem, že ji máte ráda, a je mi líto, že jsem to vůbec řekla. A taky je mi líto, že pan Kennedy je po smrti. Byl to slušný člověk. Kupovala jsem od něj různé věci pro svůj podnik a vždycky byl moc příjemný. Ale pani Kennedyová – vona zkrátka nemá vaši úroveň, pani Wilkesová. Nemůžu si pomoct, ale ta ženská mi připadá studená jak psí čumák. Kdy bude mít pan Kennedy pohřeb?“

„Zítra ráno. A v paní Kennedyové se pletete. Vždyť je zrovna celá zničená zármutkem.“

„Je to možný,“ prohlásila Belle, ale z hlasu jí zřetelně čišela nevíra. „Ale já už musím pryč. Kdybych se tu zdržovala, někdo by moh poznat, že je to můj kočár, a to by vám rozhodně neprospělo. A kdybyste mě, pani Wilkesová, někdy náhodou potkala na udici, tak se mnou nemusíte mluvit. Já všecko chápu.“

„Budu hrdá, že s vámi mohu promluvit. Hrdá, že jsem vám zavázána. Doufám – doufám, že se ještě uvidíme.“

„Ne,“ řekla jí na to Belle. „Nehodilo by se to. Dobrou noc.“

Kapitola 47

Scarlett seděla ve svém pokoji, uždibovala z večeře, kterou jí přinesla na podnosu chůva, a přitom poslouchala, jak v temné noci řádí vítr. Dům byl děsivě tichý, snad ještě tišší než před několika málo hodinami, kdy Frank ležel uložený v rakvi v salonu. Tehdy bylo slyšet, jak lidé chodili po špičkách, hovořili tlumenými hlasy, tiše klepali na přední vchod, sousedé se přihrnuli šeptem kondolovat a Frankova sestra, která přijela na pohřeb z Jonesboro, občas hlasitě vzlykala.

Ale teď v domě vládlo ticho. Ačkoli Scarlett měla otevřené dveře, neslyšela zdola sebemenší zvuk. Wade s holčičkou byli u Melanie od té doby, co přivezli Frankovu mrtvolu, a Scarlett se stýskalo po chlapcově pobíhání a Ellině broukání. V kuchyni uzavřeli příměří a nahoru nedoléhal žádný zvuk připomínající, že by se Peter, chůva a kuchařka hádali. Dokonce ani tetička Pitty, usazená dole v knihovně, se z ohledů na Scarlettin smutek nehoupala v rozvrzaném křesle.

Nikdo ji nevyrušoval v domnění, že si přeje být ponechána o samotě se svým zármutkem, ale být sama bylo to poslední, co si Scarlett ve skutečnosti přála. Kdyby na ni doléhal jen zármutek, byla by jej snesla, jako předtím snesla mnoho jiných. Ale kromě ohromení a pocitu ztráty nad Frankovou smrtí ji trápil ještě strach, výčitky a náhle probuzené špatné svědomí. Poprvé v životě litovala něčeho, co udělala, litovala toho s pověrčivým strachem, který ji celou roztřásal a nutil ji vrhat kradmé provinilé pohledy po posteli, v níž spávala s Frankem.

Zavinila Frankovu smrt. Zavinila ji, jako by vlastním prstem stiskla spoušť. Co se jí naprosil, aby nejezdila nikam sama, ale ona ho neposlouchala. A teď byl kvůli její tvrdohlavosti mrtvý. Bůh ji za to potrestá. Ale na svědomí ji tížilo ještě jedno provinění, které bylo

ještě těžší a děsivější, než že zavinila manželovu smrt – provinění, které si vůbec nepřipustila, dokud nespatřila jeho obličej v rakvi. V nepohnutých rysech měl vepsáno cosi bezmocného a zoufalého, co ji obviňovalo. Bůh ji potrestá za to, že si ho vzala, přestože měl rád Suellen. Bude se muset zkroušeně krčit na lavici obžalovaných a zodpovídat se za lež, kterou mu řekla, když se vracela v jeho bryčce z yankeeovského velitelství.

Teď bylo marné tvrdit, že účel světí prostředky, že byla dohnána k tomu, aby ho vlákala do léčky, že na jejím rozhodnutí závisel osud tolika lidí, že si nemohla dovolit brát v úvahu jeho a Suellenina práva na životní štěstí. Pravda jí vyvstávala nesmlouvavě před očima a Scarlett se před ní krčila hrůzou. Vzala si Franka z chladné vypočítavosti a chladně s ním také zacházela. A během posledních šesti měsíců s ní byl velice nešťastný, ačkoli bylo v jejích silách, aby byl velice šťastný. Bůh ji potrestá za to, že na něj nebyla hodnější – potrestá ji za všechno vydírání a šťourání, za bouřlivé scény a kousavé poznámky, za to, že mu odcizila všechny přátele a zahanbovala ho vedením pily, stavbou saloonu a najímáním trestanců.

Byl s ní velice nešťastný a Scarlett to věděla, ale snášel všechno mlčky jako gentleman. Jen jednou udělala něco, z čeho byl šťastný, a to když mu porodila dcerku Ellu. Ale dobře věděla, že kdyby tomu byla mohla zabránit, Ella by se byla nikdy nenarodila.

Scarlett se zachvěla hrůzou a litovala, že Frank není živý, aby na něj mohla být hodná, tak hodná, aby mu všechno vynahradila. Ach, kdyby bůh nebyl tak zuřivý a mstivý! Ach, kdyby se minuty nevlekly tak pomalu a dům nebyl tak tichý! Kdyby nebyla tak sama!

Kdyby u ní byla Melanie, ta by ji dovedla zbavit strachu. Ale Melanie byla doma a ošetřovala Ashleyho. Scarlett chvíli přemýšlela, jestli by si neměla zavolat Pittypat, aby ji chránila před špatným svědomím, ale nemohla se rozhodnout. Pitty by zřejmě všechno ještě zhoršila, protože upřímně oplakávala Franka. Měl k ní věkově blíž než Scarlett a tetička se v něm viděla. Dokonce

odpovídal Pittyině potřebě „muže v domě“, jelikož jí nosíval drobné dárky a neškodné klepy, vtipy a příběhy, večer jí předčítal z novin a vysvětloval jí denní události, zatímco mu látala ponožky. Tetička nevěděla, co by pro něj ještě měla udělat, vymýšlela mu k jídlu různé speciality a pečovala o něj během jeho nesčetných nachlazení. Teď se jí po něm velice stýskalo a pořád dokola si mnula oči zrudlé pláčem a přitom opakovala: „Proč jen jezdil s tím Klanem!“

Kdyby se tak našel někdo, kdo by Scarlett uchlácholil, zbavil ji strachu, vysvětlil jí, odkud se berou ty zmatené obavy, kvůli nimž klesá na duchu, že div neumře chladnou hrůzou. Kdyby tak Ashley – ale sama se toho pomyšlení zhrozila. Málem zavinila Ashleyho smrt podobně jako zavinila Frankovu. A jestli se Ashley někdy doví celou pravdu o tom, jak lhala Frankovi, aby ho vlákala do manželství, a jak na něj byla zlá, tak ji už nedokáže milovat. Ashley je přece tak čestný, pravdomluvný a hodný a na všechno se dívá tak přímočaře a jasně. Kdyby znal celou pravdu, určitě by ji nemiloval. Proto se nikdy nesmí dovědět pravdu, aby ji mohl dál milovat. Jak by mohla žít, kdyby byla připravena o tajný zdroj své síly, o jeho lásku? Ale jak by se jí ulevilo, kdyby si mohla položit hlavu k němu na rameno, poplakat si a ulevit svému provinilému srdci!

Tichý dům naplněný tíživou přítomností smrti padal na Scarlett v její samotě tak, že to už sama nemohla déle snášet. Opatrně vstala, přivřela dveře a pak se chvíli přehrabovala v dolní zásuvce prádelníku pod svým spodním prádlem. Vyndala odsud tetiččinu „omdlívací flašku“ brandy, kterou si tam předtím schovala, a podržela ji proti světlu lampy. Láhev byla vypita skoro do poloviny. Přece nemohla od včerejší noci tolik vypít! Scarlett si nalila slušnou dávku brandy do sklenice na vodu a hltavě ji vypila. Láhev bude muset do rána vrátit zpátky do skříňky s pitím a předtím ji musí dolít vodou. Chůva se po ní už sháněla, těsně před pohřbem, když si funebráci řekli o skleničku něčeho ostrého a ovzduší v kuchyni už jiskřilo podezřívavým napětím, sršícím mezi chůvou, kuchařkou a Peterem.

Brandy svým žárem příjemně rozpalovala. Když se Scarlett potřebovala sebrat, nebylo nad ni. Brandy byla vlastně dobrá pořád, mnohem lepší než nějaké pitomé víno. Proč se, prosím vás, pro ženu hodí, aby pila víno, a brandy ne? Paní Merriwetherová a paní Meadeová dávaly na pohřbu nepokrytě najevo, že cítí, čím jí čpí dech, a Scarlett si ještě stačila všimnout, jak se po sobě vítězoslavně podívaly. Ty staré kozy! Scarlett si nalila další sklenici. Nic se nestane, když se dnes večer trošku přiopije, protože stejně půjde brzy spát a vykloktá si kolínskou, než ji přijde chůva rozšněrovat. Litovala, že se nemůže opít tak úplně do němoty, jako to Gerald dělal ve dnech, kdy zasedal soud. Pak by možná zapomněla na Frankův propadlý obličej, obviňující ji, že mu nejdřív zničila život a nakonec ještě zavinila jeho smrt.

Scarlett vrtalo hlavou, jestli si celé město myslí, že přivedla muže do hrobu. Lidé se k ní na pohřbu chovali opravdu chladně. Jediné osoby, které vložily do kondolence alespoň trochu vřelosti, byly manželky yankeeovských důstojníků, s nimiž udržovala obchodní styky. Ale co jí bylo do toho, co si o ní myslí celé město. Jak zanedbatelné jí to připadalo ve srovnání se vším, z čeho se bude muset zodpovídat bohu!

Při tom pomyšlení si znovu nalila a celá se roztřásla, když jí ostrá brandy spálila hrdlo. Už jí bylo dost horko, ale pořád ještě se nedokázala zbavit pomyšlení na Franka. Mužští jsou blázni, když tvrdí, že lidi po alkoholu zapomenou! Scarlett pochopila, že pokud se neopije do němoty, pořád bude vidět, jak se tvářil Frank, když ji naposled prosil, aby nejezdila sama, pořád bude vidět ten jeho bázlivý, vyčítavý a zároveň omluvný výraz.

Od předního vchodu se ozvaly tupé údery klepadla, které po domě zopakovala ozvěna, a pak bylo slyšet, jak se tetička Pitty kolébá ke dveřím a otevírá. Pozdravy splynuly v nesrozumitelné mumlání. Asi nějaký soused, který zaskočil probrat, jaké to bylo na pohřbu, nebo přinesl pudink. Pitty to určit udělá dobře. Připadala

si důležitá a s melancholickou rozkoší se vyžívala v hovorech s návštěvami, které přišly kondolovat.

Scarlett se bez zvláštní zvědavosti v duchu ptala, kdo to asi může být, ale když mužský hlas, zvučný a protahující slabiky, přehlušil Pittyino pohřební šeptání, okamžitě poznala, kdo přišel. Zmocnila se jí radost a úleva. Přišel Rhett. Neviděla ho od okamžiku, kdy jí sdělil zprávu o Frankově smrti, ale teď jí srdce řeklo, že Rhett je jediný člověk, který jí může v tu chvíli pomoci.

„Myslím, že mě přijme," nesl se Rhettův hlas nahoru až k ní.

„Ale ona teď leží, pane kapitáne, a nechce nikoho vidět. Chudinka malá, úplně se nám složila."

„Myslím, že mě přesto přijme. Vyřiďte jí, prosím, že zítra odjíždím a zřejmě se na nějakou dobu zdržím mimo Atlantu. Je to moc důležité."

„Ale…," čepýřila se tetička Pittypat.

Scarlett vyběhla do haly, poněkud přitom užasla, že se jí trochu podlamují kolena, ale naklonila se přes zábradlí.

„Hned jsem dóléé, Rhette," hlaholila.

Zahlédla baculatý obličej tetičky Pittypat obrácený vzhůru i její oči, jimiž mrkala překvapeně a na znamení nesouhlasu jako sůva. Teď bude plné město řečí, že jsem se chovala nevhodně v den manželova pohřbu, prolétlo Scarlett hlavou, když se bleskurychle vrátila do svého pokoje a začala si přihlazovat vlasy. Zapnula si černý živůtek až ke krku a přišpendlila si k němu límeček s Pittyinou smuteční broží. Nevypadám moc hezky, řekla si, když se sklonila k zrcadlu a viděla, že je celá bledá a vyděšená. Ruka jí sama vyletěla ke skříňce, v níž měla pod zámkem schovanou růž, ale pak se rozhodla, že se nebude líčit. Chudinka Pitty by se doopravdy vyděsila, kdyby teď sešla dolů růžová a kvetoucí. Scarlett uchopila lahvičku s kolínskou, důkladně si lokla, vypláchla si ústa a pak všechno vyplivla do džbánu na špinavou vodu.

Scarlett šustily šaty, když se nesla po schodech dolů k těm dvěma dosud stojícím v hale, jelikož tetička Pittypat byla tak vyděšena tím, co neteř udělala, že zapomněla Rhetta vyzvat, aby se posadil. Rhett byl slavnostně oblečen v černém oděvu, měl naškrobenou košili, plnou nabírání, a choval se, jak zvyk vyžadoval od starého přítele, který přišel kondolovat člověku, jenž ztratil svého nejbližšího. Ve skutečnosti vystupoval tak dokonale, až to hraničilo s fraškou, ale Pittypat si ničeho nevšimla. Náležitě se omluvil, že vyrušuje Scarlett, a vyjádřil lítost nad tím, že se ve shonu provázejícím likvidaci obchodních závazků před odjezdem z města nemohl dostavit na pohřeb.

Copak ho posedlo, že přišel? vrtalo v hlavě Scarlett. Jediné slovo nemyslí vážně.

„Hrozně nerad se vám vnucuji v takové chvíli, ale musím s vámi probrat obchodní záležitost, která nesnese odkladu. Něco, co jsme plánovali s panem chotěm…“

„Netušila jsem, že jste udržoval obchodní styky s panem Kennedym,“ vložila se do hovoru tetička Pittypat skoro uraženě, že jí mohlo uniknout něco z toho, co Frank podnikal.

„Pan Kennedy měl široký okruh zájmů,“ prohlásil Rhett s úctou. „Nepůjdeme raději do salonu?“

„Ne!“ vykřikla Scarlett a kradmo pohlédla po zavřených dveřích. Pořád viděla v místnosti za nimi vystavenou rakev. Doufala, že tam do smrti nebude muset vstoupit. Pitty se výjimečně dovtípila, ale nijak zvlášť nadšeně.

„Běžte, prosím, do knihovny. Musím – musím si dojít nahoru pro věci na zašívání. Ach, bože, tenhle týden jsem to pěkně zanedbala. Musím říct…“

Šla nahoru po schodech a vyčítavě se obrátila, ale ani Rhett, ani Scarlett si jejího pohledu nevšimli. Rhett dal Scarlett přednost, aby mohla vejít do knihovny první.

„Co jste spolu měli s Frankem?“ zeptala se bez obalu.

Rhett přistoupil blíž k ní a zašeptal: „Vůbec nic. Chtěl jsem se jen zbavit slečny Pitty.“ Odmlčel se a sklonil se nad Scarlett. „Tohle není k ničemu, Scarlett.“

„A co?“

„Ta kolínská.“

„Opravdu nechápu, co tím myslíte.“

„Opravdu jsem přesvědčen, že to chápete. Musela jste toho do sebe nalít dost.“

„No a co kdyby? Je vám snad něco do toho?“

„Vtělená zdvořilost, i v nejhlubším smutku. Já nepiju sám, Scarlett. Lidi na takovou věc stejně vždycky přijdou a kazí to reputaci. A navíc tohle pití o samotě nevede k ničemu dobrému. Co je s vámi, zlato?“

Odvedl ji k pohovce z růžového dřeva a Scarlett se mlčky posadila.

„Můžu zavřít dveře?“

Scarlett si uvědomila, že když chůva uvidí zavřené dveře, bude pobouřena a bude jí kolik dní číst levity a bručet, ale ještě horší by bylo, kdyby chůva vyslechla tuhle debatu o pití a dala si ji do souvislosti s pohřešovanou láhví brandy. Přikývla a Rhett přitáhl obě půlky posuvných dveří k sobě. Když se vrátil, posadil se vedle ní a černýma očima pečlivě zkoumal výraz jejího obličeje, příkrov smrti ležící na domě ustoupil životnímu elánu, který z něj vyzařoval, a pokoj jí začal znovu připadat příjemný a útulný a lampy začaly znovu zářit narůžovělým teplým světlem.

„Co je s vámi, zlato?“

Nikdo na světě nedokázal vyslovit takhle pošetile lichotivá slova tak laskajícím tónem jako Rhett, dokonce i když žertoval, ale tentokrát to nevypadalo, že by se pouštěl do žertů. Scarlett zvedla hlavu, zadívala se mu utrápeně do očí a v nevyzpytatelné prázdnotě, kterou spatřila v Rhettově obličeji, našla bůhvíproč útěchu. Nevěděla, proč tomu tak je, vždyť Rhett přece byl tak nevypočitatelný a otrlý člověk. Snad to bylo tím, že si oba byli – jak často opakoval – tak

podobní. Scarlett si někdy říkala, že všichni lidé, které v životě potkala, jí byli cizí, jenom Rhett ne.

„Nemůžete mi odpovědět?“ vzal ji za ruku a byl nezvykle něžný. „Trápí vás ještě něco jiného, než že vás opustil Frank? Potřebujete peníze?“

„Peníze? Určitě ne! Ach, Rhette, když já se tak strašně bojím.“

„Nebuďte husa, Scarlett, vždyť jste se v životě nebála.“

„Ach, Rhette, já se strašně bojím!“

Slova se jí hrnula rychleji, než je stačila vyslovit. Mohla by mu to říct, Rhettovi by dokázala říct všechno. Sám byl vždycky tak špatný, že by ji určitě nesoudil. Bylo báječné znát někoho, kdo byl špatný a nečestný, kdo byl podvodník a lhář, když svět byl plný lidí, kteří by nedokázali lhát, aby si zachránili duši, a kteří by raději zemřeli hladem, než by se dopustili nečestného činu!

„Bojím se, že umřu a přijdu do pekla.“

Kdyby se jí teď začal smát, umřela by na místě. Ale Rhett se nesmál.

„Jste docela zdravá – a peklo třeba ani není.“

„Ale je, Rhette! Dobře víte, že je!“

„Ano, vím, že peklo je, ale to je tady na zemi. Ne až po smrti. Po smrti není nic, Scarlett. A vy se právě teď smažíte ve vlastním pekle.“

„Ale, Rhette, to je rouhání!“

„Ale člověka to uklidní. Řekněte mi, proč vlastně přijdete do pekla.“

Teď si ji dobíral, poznala mu to na očích, ale nevadilo jí to. Měl tak teplé a silné ruce a možnost pevně se jich držet ji uklidňovala.

„Rhette, neměla jsem si brát Franka. Byla to chyba. Ucházel se o Suellen a miloval ji, ne mě. Ale já jsem mu lhala a namluvila jsem mu, že si Suellen bude brát Tonyho Fontainea. Jak jsem to mohla udělat?“

„Tak tahle to tedy bylo! Vždycky mi to vrtalo v hlavě!“

„A pak jsem ho strašně trápila. Nutila jsem ho dělat spoustu věcí, které nechtěl, třeba vymáhat od lidí dluhy, když neměli na zaplacení. A strašně jsem mu ubližovala tím, že jsem sama vedla pily, začala stavět saloon a najala trestance. Div se nepropadl hanbou. A taky jsem, Rhette, zavinila jeho smrt. Ano, vím to! Netušila jsem, že vstoupil do Klanu. Ve snu by mě nenapadlo, že by měl tolik kuráže. Ale to byla moje chyba, měla jsem všechno vědět. A tak jsem ho přivedla do hrobu."

„*Postačí všechna vodstva Neptunova z těch rukou smýt tu krev?*"[1]

„Cože?"

„To nic. Pokračujte."

„Proč bych měla pokračovat? To je všechno. Copak to nestačí? Vzala jsem si ho, způsobila jsem, že se mnou byl nešťastný, a nakonec jsem zavinila jeho smrt. Ach, bože můj! Nechápu, jak jsem to mohla udělat! Lhala jsem mu a pak jsem si ho vzala. Tehdy mi všechno připadalo v pořádku, ale teď vidím, jaká to byla chyba, Rhette, mně se zdá, že jsem všechny ty věci ani nemohla udělat já. Byla jsem na něj tak zlá, a přitom ve skutečnosti zlá nejsem. Nebyla jsem k tomu vychována. Matka…" Scarlett se zarazila a naprázdno polkla. Celý den se vyhýbala vzpomínkám na Ellen, ale teď už si nedokázala vyhnat její obraz z hlavy.

„Často se v duchu ptám, jaká vlastně byla. Vždycky jste mi připomínala spíš vašeho otce."

„Matka byla… Ach, Rhette, dnes jsem poprvé ráda, že je mrtvá a nemůže mě vidět. Nevychovala mě, abych byla zlá. Byla na každého tak hodná, tak dobrá. Byla by raději, abych umřela hladem, než abych dělala takovéhle věci. A přitom jsem tolik chtěla být ve všem jako ona, ale nemám po ní vůbec nic. Nepřemýšlela jsem o tom – musela jsem přemýšlet o tolika jiných věcech, ale chtěla jsem být jako ona. Nechtěla jsem být jako tatínek. Milovala jsem

1 *Macbeth II, 2*; překlad E. A. Saudka.

ho, ale byl – tak – tak bezohledný. Rhette, někdy jsem se opravdu snažila být slušná k lidem a hodná na Franka, ale pak na mě zase dolehla ta příšerná můra a vyděsila mě tak strašně, že bych byla nejradši rovnou běžela ven, vrhla se na ulici a rvala jim z rukou peníze, ať mi patřily, nebo ne."

Scarlett si nevšímala slz stékajících jí po tvářích a tiskla pěsti tak křečovitě, až si zatínala nehty do masa.

„Jaká můra?" Rhettův hlas zněl klidně a chlácholivě.

„Ach – zapomněla jsem, že nic nevíte. Vždycky když jsem si řekla, že se pokusím být k lidem slušná a že peníze nejsou všechno, v noci se mi pak zdálo, že jsem se ocitla doma v Taře těsně po matčině smrti, těsně po tom, co tudy protáhli Yankeeové. Rhette, neumíte si to představit – mráz mi běhá po zádech, když si na to vzpomenu. Vždycky vidím vypálený dům, v němž se nic nepohne a není tam co jíst. Ach, Rhette, v těch snech mám vždycky znovu hlad."

„Pokračujte."

„Mám hlad a všichni, tatínek, sestry i černoši, nemají co jíst a pořád dokola opakují: ‚Máme hlad,' a mně kručí v žaludku, až to bolí, a navíc jsem hrozně vyděšená. V hlavě pořád slyším: ‚Jestli se z toho dostanu, v životě už nikdy, ale opravdu nikdy nebudu mít hlad,' a pak se všechno v tom snu vypaří do šedé mlhy a já běžím, běžím v té mlze, div mi srdce nepukne, a něco mě pronásleduje, já nemůžu popadnout dech, ale pořád si říkám, že když tam doběhnu, tak se mi už nic nestane. Ale přitom nevím, kam se vlastně chci dostat. A pak se vždycky probudím, celá se třesu hrůzou a mám velký strach, že zase budu mít hlad. A když se proberu z toho snu, mám pocit, že na celém světě není dost peněz, které by mě zbavily strachu, že zase budu muset hladovět. A Frank potom byl takový skoupý na slovo a tak nemotorně pomalý, že jsem to nemohla vydržet a pokaždé jsem se rozzuřila. Asi nic nechápal a já mu to nedokázala vysvětlit. Pořád jsem si říkala, že mu všechno vynahradím jednou, až budeme mít peníze a nebudu se muset tolik bát hladu. Ale teď je pozdě,

protože je po smrti. Ach, tenkrát mi to připadalo správné, ale bylo to všechno špatně. Kdybych to musela prožívat znovu, dělala bych všechno úplně jinak."

„Uklidněte se," chlácholil ji Rhett, vymanil se z jejího křečovitého sevření a vytáhl z kapsy čistý kapesník. „Otřete si oči. Nemá cenu takhle se drásat."

Scarlett si vzala kapesník a utřela si uslzené tváře a přitom se jí trochu ulevilo, jako by přenesla část svého břemene na Rhettova široká ramena. Vypadal přece tak schopně a klidně a už sebemenší pohyb jeho rtů přinášel uklidnění, jako by dokazoval, že její zmatek a utrpení jsou zcela neoprávněné.

„Je vám líp? Můžeme tedy jít na kořen věci. Tvrdíte, že kdybyste to měla prožívat znovu, dělala byste všechno úplně jinak. Ale dokázala byste to? Přemýšlejte, ale honem. Dokázala byste to?"

„No…"

„Takže byste zase udělala totéž. Měla jste snad jinou možnost?"

„Ne."

„Čeho tedy litujete?"

„Byla jsem tak lakomá a on je už po smrti."

„A kdyby nebyl, byla byste zase lakomá. Jestli to dobře chápu, tak vlastně nelitujete, že jste si vzala Franka, pak jste ho tyranizovala a nakonec svou nerozvážností zavinila jeho smrt. Litujete všeho jen proto, že máte strach, že přijdete do pekla. Mám pravdu?"

„Ale – všechno je to tak popletené."

„Vaše morálka je taky pořádně popletená. Ocitla jste se v postavení zloděje, kterého přistihli při činu, a on nelituje, že kradl, ale strašně, strašně lituje, že musí do vězení."

„Ale zloděj…"

„Jen mě nechytejte za slovíčka! Jinými slovy, nebýt toho hloupého nápadu, že jste odsouzena do věčných plamenů v pekle, tak by vám bylo docela vhod, že jste se Franka takhle bezpečně zbavila."

„Prosím vás, Rhette!"

„Ale prosím vás! Vždyť se mi zpovídáte, tak mi klidně můžete říct pravdu místo lži, kterou chcete zachovat zdání. Trápilo vás – ehm – moc svědomí, když jste nabízela, že se – řekněme – rozloučíte s klenotem, který je dražší než sám život, za tři sta dolarů?“

Brandy jí mezitím stoupla do hlavy, pociťovala závrať a leccos jí začínalo být jedno. Mělo cenu mu lhát? Stejně jí vždycky četl myšlenky.

„Tehdy jsem opravdu moc nepřemýšlela o bohu – ani o pekle. A když ano – prostě jsem počítala s tím, že bůh všechno pochopí.“

„Ale nevěříte, že bůh bude mít pochopení pro způsob, jakým jste vlákala Franka do manželství?“

„Rhette, jak můžete takhle mluvit o bohu, když jste přesvědčen, že žádný není? Nebo jste na to zapomněl?“

„Ale vy věříte v boha pomsty, a právě na tom teď záleží. Proč by vás Pán neměl pochopit? Litujete snad, že Tara pořád patří vám a že tam nežijí nějací přivandrovalci? Litujete snad, že nemáte hlad a nechodíte v otrhaných hadrech?“

„Určitě ne!“

„Tak vidíte! A měla jste snad jinou možnost než si vzít Franka?“

„Ne.“

„Nemusel si vás přece brát, že? Lidé mají svobodu jednání. A taky vám nemusel trpět, abyste ho nutila dělat věci, které dělat nechtěl, že?“

„No…“

„Scarlett, proč byste se tím trápila? Kdybyste to musela prožívat znova, stejně byste byla dohnána ke lhaní a on k tomu, aby se s vámi oženil. Stejně byste se dostala do nebezpečí a on by vás musel pomstít. Kdyby se byl oženil s vaší sestřičkou Sue, tak ta by třeba nezavinila jeho smrt, ale zřejmě by s ní byl dvakrát nešťastnější než s vámi. Nic se nemohlo stát jinak.“

„Ale já jsem se k němu mohla chovat slušněji.“

„To byste mohla – kdybyste byla někdo jiný! Ale vy jste se narodila proto, abyste tyranizovala každého, kdo se dá. Frank si za všechno

mohl sám, měl vám nařezat bičem – překvapuje mě, Scarlett, že se ve vás v tak pozdním věku začíná probouzet svědomí. Oportunisté jako vy by žádné mít neměli."

„Co to je opor… – jak jste to říkal?"

„Oportunista je člověk, který pěstuje oportunismus, to znamená, že využije každou příležitost, která se mu naskytne."

„A to je něco špatného?"

„Dřív tím lidé pohrdali – především ti, kteří měli stejnou příležitost a nevyužili ji."

„Ach, Rhette, vy si zase děláte legraci, a já už myslela, že ke mně budete slušný!"

„Ale já přece jsem slušný – sám pro sebe. Scarlett, miláčku, vy jste se napila. Tak je to s vámi!"

„Odvažujete se…"

„Jistě, odvažuji se. Každou chvíli na vás může přijít to, čemu se lidově říká ‚plačtivá opice', tak radši obrátím list a potěším vás několika zprávičkami, které se vám určitě budou líbit. Proto jsem vlastně dnes přišel, abych vám řekl, ještě než odjedu, co je u mě nového."

„Kam jedete?"

„Do Anglie a možná, že se vrátím až za několik měsíců. Svědomí pusťte z hlavy, Scarlett. Nemám v úmyslu bavit se nadále o blaženosti vaší duše. Nechcete raději vědět, co je u mě nového?"

„Ale…," pokusila se o chabou námitku, ale zarazila se. Frankův bledý přízrak se vytrácel mezi stíny vinou alkoholu, který uhlazoval ostré obrysy výčitek, a díky Rhettovým výsměšným, ale zároveň chlácholivým výrokům. Třeba má Rhett pravdu. Třeba bůh opravdu není. Scarlett se sebrala natolik, že dokázala tuto myšlenku potlačit, a rozhodla se: Budu na to všechno myslet až zítra.

„Co je teda u vás nového?" zeptala se s námahou, vysmrkala se do Rhettova kapesníku a přihladila si vlasy, které se jí začaly uvolňovat z účesu.

„U mě je nového tohle," odpověděl a sklonil se k ní s úsměvem. „Pořád po vás toužím víc, než jsem toužil po nějaké ženě, kterou jsem kdy potkal, a tak mě napadlo, že by vás to teď, když nás Frank opustil, možná mohlo zajímat."

Scarlett mu vytrhla ruce, které svíral ve svých, a vyskočila.

„Já – totiž vy jste nejnevychovanější muž na světě, klidně si za mnou přijdete zrovna dnes se svými sprostými návrhy – mělo mě napadnout, že se jakživ nezměníte. A to Frank stačil sotva vystydnout! Kdybyste měl špetku slušnosti v těle… Opusťte laskavě tuto…"

„Radši nekřičte, nebo tu bude natotata slečna Pittypat," napomenul ji Rhett, který se neobtěžoval vstát, ale jen zvedl ruce a uchopil ji za obě zápěstí. „Bohužel vám asi uniká, co chci říct."

„Mně že uniká, co chcete říct? Nic mi neuniká." Scarlett se mu pokusila vytrhnout ruce ze sevření. „Pusťte mě a zmizte odsud. Takový nevkus jsem ještě nezažila. Já…"

„Ticho," zarazil ji. „Žádám vás, abyste si mě vzala. Uvěříte mi, když si před vámi kleknu?"

Scarlett bez dechu vyhrkla: „Ach," a těžce dosedla na pohovku.

Upřeně na něj hleděla s otevřenými ústy a v duchu se ptala, jestli ji nešálí brandy, protože si zcela nesmyslně vybavila jeho výsměšný výrok: „Ale, moje milá, já nejsem na ženění." Buď byla sama opilá, anebo se on zbláznil. Ale na blázna nevypadal. Vypadal klidně, jako kdyby se bavil o počasí, a jeho hladký hlas protahující slabiky jí nezněl nijak zvlášť důrazně.

„Vždycky jsem vás chtěl, Scarlett, hned od prvního setkání U Dvanácti dubů, když jste hodila tou vázou, nadávala jste a dokázala, že nejste dáma. Vždycky jsem vás chtěl dostat, ať už tak či onak. Ale protože jste si s Frankem pomohli ke troše peněz, je mi jasné, že vás ke mně už nikdy nedoženou žádné zajímavé návrhy půjček a záruk. Takže chápu, že mi nezbývá než si vás vzít."

„Vážený Rhette Butlere, tohle má být další z vašich hnusných vtípků?"

„Já před vámi odhalím tajemství své duše, a vy jste hned tak podezíravá! Ne, Scarlett. Tohle je počestný návrh přednesený v dobré víře. Uznávám, že není právě vkusné přicházet s ním zrovna dnes, ale mám pro projevený nedostatek vychování znamenitou omluvu. Zítra na dlouhou dobu odjíždím a bojím se, že kdybych počkal, dokud se nevrátím, určitě byste si vzala někoho jiného, kdo bude mít aspoň trochu peněz. Proto jsem si řekl, proč bych to nemohl být tentokrát já se všemi svými penězi. Opravdu, Scarlett, nemůžu čekat celý život, až vás zastihnu volnou mezi dvěma manželstvími."

Rhett mluvil vážně. Nemohlo o tom být pochyb. Scarlett vyschlo v ústech, zatímco se snažila vstřebat tuto novinu, potom naprázdno polkla a podívala se mu do očí, jestli by tam nenašla náznak vysvětlení. Rhettovy oči zářily smíchem, ale v hlubinách zahlédla cosi, co tam nikdy předtím nespatřila: třpyt, který se nedal nijak vysvětlit. Rhett seděl nenuceně, nedbale, ale Scarlett cítila, že sleduje každé její hnutí stejně ostražitě jako kočka číhající na myš. Za jeho klidem tušila sílu drženou na uzdě, a proto se, trochu vyděšena, stáhla nazpět.

Opravdu ji žádal o ruku; opravdu dělal tu neuvěřitelnou věc. Kdysi si v duchu plánovala, jak ho bude trápit, jestli jí někdy udělá nabídku k sňatku. Kdysi si myslela, že ho, jestli někdy vysloví ta slova, pokoří, dá mu zakusit svou moc a ještě se tím bude zlomyslně bavit. Ale teď se vyslovil a ona si na své plány vůbec nevzpomněla, protože ho neměla ve své moci o nic víc než předtím. Ve skutečnosti měl situaci tak pevně v rukou, že se cítila zmatená jako dívka při prvním vyznání, a zmohla se jen na červenání a koktání.

„Já – já se už nechci vdávat."

„Ale ano, chcete. Narodila jste se proto, abyste byla vdaná. Proč byste si tedy nemohla vzít mě?"

„Ale, Rhette, já – já vás přece nemiluju."

„To by nemělo vadit. Pokud si dobře vzpomínám, tak ve vašich předcházejících životních krocích láska taky nehrála žádnou zvláštní roli."

„Jak můžete něco takového říkat? Víte přece, že mi na Frankovi docela záleželo!“

Rhett mlčel.

„A záleželo! A záleželo!“

„Tak o tom se nebudeme bavit. Budete přemýšlet o mém návrhu, až budu pryč?“

„Rhette, nesnáším, když se věci protahují. Radši vám všechno řeknu hned teď. Brzy pojedu domů do Tary a India Wilkesová bude bydlet u tetičky Pittypat. Chci se podívat domů na delší dobu a už – už se nechci znovu vdávat.“

„Nesmysl. Proč ne?“

„No tak – to je přece jedno. Prostě se nechci vdávat.“

„Ale, vždyť jste, chudinko moje malá, vlastně ještě vdaná nebyla. Co o tom můžete vědět? Uznávám, že jste měla smůlu – jednou kvůli trucu a podruhé kvůli penězům. Napadlo vás vůbec někdy, že byste se chtěla vdát – jen tak pro tu legraci?“

„Legraci! Nemluvte jako blázen. Na tom, že se žena vdá, žádná legrace není.“

„Ne? A proč ne?“

Scarlett se částečně vrátil klid a s ním i všechna přirozená otevřenost, kterou uvolnila na povrch brandy.

„Pro muže to legrace je – i když pánbůhví proč. Nikdy jsem to nechápala. Ale žena má z manželství jen to, že má něco k jídlu a spoustu práce a musí snášet mužovy bláznivé nápady – a ještě každý rok dítě.“

Rhett se zasmál tak hlasitě, až se smích rozléhal tichem jako ozvěna, a Scarlett zaslechla, že se v kuchyni otevřely dveře.

„Ticho! Chůva má uši jako rys a není přece vhodné smát se tak brzy po – no tak, přestaňte se smát. Víte, že mluvím pravdu. Legrace! Tydlifidli!“

„Řekl jsem, že jste měla smůlu, a to, co teď říkáte, potvrzuje, že jsem měl pravdu. Nejdřív jste si vzala mladého kluka a potom

staršího pána. A navíc bych se vsadil, že vám matka prozradila, že žena musí ‚tyhle věci' snášet, jelikož si pak všechno vynahradí slastmi mateřství. A to je všechno nesmysl. Proč si nezkusíte vzít příjemného mladého muže, který má špatnou pověst a umí to se ženami? Bude to docela slušná zábava."

„Jste hrubý a nafoukaný a náš rozhovor podle mého názoru zašel příliš daleko. Už je – je dost vulgární."

„A taky docela příjemný, není-liž pravda? Vsadím krk, že jste ještě nikdy neprobírala manželské vztahy s mužem, dokonce ani s Charlesem nebo Frankem."

Scarlett se na něj zamračila. Rhett se vyznal až příliš dobře. Vrtalo jí hlavou, kde se mohl dovědět všechno, co věděl o ženách. Nebylo to od něj slušné.

„Nemračte se. Řekněte, kdy bude ten slavný den. Netrvám na okamžitém sňatku, abych neohrožoval vaši reputaci. Počkáme, jak vyžaduje slušnost. Mimochodem, jak dlouho vlastně ‚vyžaduje slušnost'?"

„Ještě jsem neřekla, že si vás vezmu. Není vychované právě dnes o takových věcech i jen hovořit."

„Řekl jsem vám, proč o nich hovořím. Zítra odjíždím a kromě toho jsem příliš vášnivě zamilovaný a nemůžu už déle ovládat své city. Ale asi jsem se pustil do námluv příliš překotně."

Nečekaně, až ji vyděsil, sklouzl z pohovky na kolena a s rukou ušlechtile položenou na srdci rychle odříkával: „Odpusťte mi, že jsem vás znepokojil nedočkavostí svých citů, moje drahá Scarlett – totiž moje drahá paní Kennedyová. Určitě neuniklo vaší pozornosti, že už před jistým časem přátelství, které jsem k vám choval v srdci, uzrálo v hlubší cit, cit mnohem krásnější, ryzejší a posvátnější. Smím se odvážit vyslovit jej před vámi nahlas? Ach! Odvahy k tomuto činu mi dodává láska!"

„Prosím vás, vstaňte!" naléhala Scarlett. „Vypadáte jako blázen, a co kdyby náhodou přišla chůva a viděla vás?"

„Žasla by a nevěřila svým očím, až by spatřila první projevy mé ušlechtilosti," odpověděl Rhett a s lehkostí se zvedl. „No tak, Scarlett, přece nejste malá holčička ani slečna z penzionátu, abyste mě odháněla bláznivými výmluvami na slušnost a podobné hlouposti. Řekněte, že si mě vezmete, až se vrátím, nebo na mou duši nikam nepojedu. Zůstanu tady, budu obcházet kolem vašeho domu, každý večer vám budu hrát pod oknem na kytaru a zpívat z plných plic a zkompromituju vás tak, že si mě budete muset vzít, abyste zachránila vlastní reputaci."

„Rhette, mějte, prosím vás, rozum. Nechci si brát nikoho."

„Ne? Vždyť jste mi ještě neprozradila pravý důvod. Dívčí ostýchavost to být nemůže. Jak to teda je?"

Scarlett si zničehonic vzpomněla na Ashleyho, uviděla ho v duchu stejně jasně, jako by stál vedle ní, s vlasy jako sluníčko, ospalýma očima zahleděnýma do dáli, plného důstojnosti, a úplně jiného než Rhett. On byl ten pravý důvod, proč se nechtěla znovu vdávat, přestože proti Rhettovi nic neměla a občas ho mívala upřímně ráda. Ale patřila Ashleymu, na věky věků. Charlesovi ani Frankovi nikdy nepatřila a nemohla doopravdy patřit ani Rhettovi. Celou bytostí, prakticky vším, co v životě dělala, oč usilovala a čeho dosáhla, patřila Ashleymu, všechno dělala z lásky k němu. Ashley a Tara, těm dvěma patřila. Úsměvy, smích, polibky, které věnovala Charlesovi a Frankovi, patřily Ashleymu, přestože si o ně nikdy neřekl a nikdy si o ně neřekne. Scarlett kdesi hluboko v nitru pociťovala touhu uchovat se pro Ashleyho, přestože věděla, že se jí nikdy nezmocní.

Netušila, že se začala tvářit jinak než dosud, že jí při tom snění rysy změkly něhou, jakou u ní Rhett nikdy předtím neviděl. Podíval se do šikmo posazených zelených očí, široce rozevřených a zamlžených, a na jemnou křivku jejích rtů a na okamžik zapomněl dýchat. Potom prudce zkřivil koutek úst a obořil se na ni s vášnivou nedočkavostí.

„Scarlett O'Harová, ty jsi blázen!"

Než se stačila v duchu vrátit ze zasněných dálek, Rhett ji objal, zkušeně a pevně jako tenkrát dávno na cestě do Tary uprostřed temné noci. Scarlett znovu pocítila nával bezbrannosti, touhu klesnout a vzdát se, vzdouvající se vlnu horka, která ji zaplavila bezmocí. A klidné rysy Ashleyho Wilkese se rozmazaly a nakonec rozplynuly v nicotě. Rhett si opřel její hlavu o paži, zvrátil ji dozadu a začal ji líbat, nejdřív jemně, ale pak čím dál prudčeji, až se k němu musela přimknout jako k jediné pevné opoře ve světě, který se kolem ní začal závratně točit. Chtivými ústy jí rozvíral roztoužené rty, až se jí prudce rozechvívaly nervy a v těle se jí probouzely prožitky, o nichž neměla předtím tušení. A ještě než se s ní svět začal točit v šumícím opojení, si uvědomila, že ho líbá také.

„Dost – prosím, vždyť omdlím!“ zašeptala a chabě se pokusila odvrátit hlavu. Ale Rhett si ji znovu pevně přitiskl k rameni a Scarlett přitom jakoby v mlze zahlédla jeho obličej. Oči měl široce otevřené a rozpálené podivným žárem a navíc ji děsily záchvěvy, které cítila v jeho pažích.

„Chci, abys omdlela. Postarám se o to, abys omdlela. Léta tě to čekalo. Žádný z těch bláznů, které jsi znala, tě takhle nelíbal, že ne? Ten tvůj vzácný Charles ani Frank ani ten tvůj pitomý Ashley…“

„Prosím…“

„Řekl jsem: ‚Ten tvůj pitomý Ashley.‘ – Do jednoho sami gentlemani – co ti mohli vědět o ženách? Co věděli o tobě? Ale já tě znám.“

Znovu přitiskl rty na její ústa a Scarlett se bez odporu vzdala, protože byla příliš zeslablá, aby jen otočila hlavu, a ani ji vlastně otočit nechtěla, celá se třásla prudkým bušením srdce, strachem z jeho síly i z vlastní slabosti, která jí otupovala nervy a celou ji zaplavovala. Co s ní asi udělá? Vždyť omdlí, jestli Rhett nepřestane. Kdyby tak přestal – kdyby radši nikdy nepřestal.

„Řekni ano!“ Rhettova ústa se tyčila nad jejími a oči měl tak blízko, že jí připadaly ohromné, jako by zaplňovaly celý svět. „Tak sakra řekni ano, nebo…“

Scarlett zašeptala „ano“ dřív, než si stačila uvědomit, co dělá. Připadalo jí, jako by jí to slovo vnutil vlastní vůlí a ona je vyslovila, aniž věděla proč. Ale jakmile jí vyšlo z úst, nečekaně se duševně uklidnila, hlava se jí přestala točit a dokonce i opojení z vypité brandy se poněkud zmírnilo. Slíbila mu, že si ho vezme, i když vůbec neměla v úmyslu něco takového udělat. Skoro si neuvědomovala, jak se to všechno stalo, ale přitom ničeho nelitovala. Teď jí připadalo naprosto přirozené, že řekla ano – skoro jako kdyby se díky božímu zásahu silnější ruka ujala řízení jejích záležitostí a vyřešila za ni její problémy.

Když mu Scarlett dávala své slovo, Rhett se prudce nadechl a sklonil se k ní, jako by ji chtěl znovu začít líbat, a ona zavřela oči a hlava jí bezmocně klesla na jeho paži. Ale Rhett se odtáhl a Scarlett tím trochu zklamal. Když ji takhle líbal, připadala si velice divně, ale zároveň ji to čímsi vzrušovalo.

Rhett chvíli seděl bez hnutí, tiskl si její hlavu k rameni a záchvěvy v jeho pažích postupně ustaly, jako by je ovládl silou vůle. Odsedí si kousek od ní, sklonil hlavu a podíval se na ni. Scarlett otevřela oči a spatřila, že už nemá tak děsivě rozpálený obličej. Ale bůhví proč se mu nedokázala podívat do očí a v návalu zmatku a podivné předtuchy musela sklopit zrak.

Rhett nakonec promluvil a hlas mu zněl velice klidně.

„Myslíš to vážně? Neodvoláš své slovo?“

„Ne.“

„Neudělala jsi to proto, že jsem – jak se to říká? – tě omámil svým – ehm – vášnivým žárem?“

Nezmohla se na odpověď, protože nevěděla, co na to má říci, a taky protože se mu nedokázala podívat přímo do očí. Vzal ji za bradu a zvedl jí hlavu, aby jí viděl do obličeje.

„Už jsem ti jednou řekl, že od tebe snesu všechno kromě lhaní. A teď chci slyšet pravdu. Tak proč jsi řekla ano?“

Pořád ještě nebyla mocna slova, a přesto se jí alespoň trochu vrátila vnitřní rovnováha, dívala se cudně sklopenýma očima k zemi, ale přece jen škubla koutky úst a trochu se pousmála.

„Podívej se na mě. Řekla jsi to kvůli penězům?“

„Ale, Rhette! Takhle se nesmíš ptát!“

„Podívej se na mě a nesnaž se mě balamutit sladkými řečičkami. Nejsem Charles ani Frank ani žádný z těch tvých okresních krasavců a tvoje mrkání na mě neudělá dojem. Tak řekla jsi to kvůli penězům?“

„No – částečně ano.“

„Částečně?“

Netvářil se otráveně. Prudce se nadechl a silou vůle zahnal z očí dychtivé očekávání, které v nich probudila její slova, dychtivé očekávání, které ve svém zmatku ani nepostřehla.

„Víš přece,“ vytáčela se bezradně, „že peníze dost pomáhají, Rhette, a bůh je mi svědkem, že mi jich po Frankovi moc nezůstalo. Ale přece – ale vždyť víš, Rhette, že spolu vyjdeme. Ty jsi jediný muž, jakého jsem v životě potkala, který snese od ženy pravdu, a mně by se líbilo mít manžela, který by mě nepovažoval za hloupou nánu a nečekal, že budu radši lhát, jen abych říkala, co chce slyšet – a – zkrátka, já tě mám docela ráda.“

„Máš mě docela ráda?“

„Ale přece,“ naježila se popuzeně, „kdybych tvrdila, že jsem do tebe bláznivě zamilovaná, tak bych lhala, a navíc bys to na mně stejně poznal.“

„Někdy si myslím, že to s tou pravdomluvností trochu přeháníš, zlato. Co myslíš, nehodilo by se, abys mi řekla: ‚Já tě miluju, Rhette,‘ i kdyby to měla být lež a nemyslela jsi to vážně?“

Scarlett se v duchu ptala, na co Rhett naráží, a připadala si ještě zmatenější. Díval se tak podivně, dychtivě, uraženě a výsměšně. Pustil její dlaně a vrazil si ruce do kapes kalhot tak hluboko, až bylo vidět, jak je zatíná v pěsti.

Budu ti říkat pravdu, i kdybych se tím měla připravit o manžela, pomyslela si chmurně a krev se v ní začínala vařit jako vždycky, když ji dráždil.

„Rhette, to bych lhala a taky nechápu, proč bychom my dva měli opakovat všechny tyhle hlouposti. Mám tě docela ráda, jak jsem řekla. Víš, jak to je. Jednou jsi mi řekl, že mě nemiluješ, ale přesto máme spoustu společného. Dva darebáci, tak jsi to tehdy…"

„Ach bože!" povzdychl si prudce a odvrátil hlavu. „Dát se chytit do vlastní pasti!"

„Co jsi říkal?"

„Nic," odpověděl, podíval se na ni a rozesmál se, ale tentokrát to nebyl příjemný smích. „Tak řekni kdy, miláčku," znovu se usmál, sklonil se a políbil jí ruce. Scarlett se ulevilo, když viděla, že ho přešla špatná nálada a zřejmě se mu vrátil dobrý rozmar, a také se usmála.

Rhett si chvíli hrál s její rukou a pozoroval ji s utkvělým úsměvem ve tváři.

„Nečetla jsi někdy náhodou v nějakém románu o starém případu oddané manželky, která se zamilovala do vlastního muže?"

„Víš přece, že romány nečtu," odpověděla a ve snaze přistoupit na jeho žertovnou náladu dodala: „Navíc jsi kdysi tvrdil, že je krajně nevhodné, aby se manželé navzájem milovali."

„Kdysi jsem toho napovídal sakra zbytečně moc," odsekl prudce a vstal.

„Neklej."

„Na klení si budeš muset zvyknout a taky se ho sama naučit. Budeš si muset zvyknout na všechny moje ošklivé zvyky. To bude část ceny, jakou budeš muset zaplatit za to, že – mě máš ráda a budeš smět svými roztomilými pacičkami rozhazovat moje peníze."

„Nemusíš přece takhle vyletět, protože jsem ti nelhala a nelichotila tvé ješitnosti. Ty přece taky nejsi do mě zamilovaný? Tak proč bych měla být zamilovaná já do tebe?"

„Ne, miláčku, nejsem do tebe zamilovaný, rozhodně ne víc než ty do mě, a kdybych náhodou byl, tak bys byla poslední, komu bych se svěřil. Pánbůh chraň člověka, který tě někdy bude opravdu milovat. Zlomila bys mu srdce, drahoušku, protože jsi krutá roztomilá kočička, která zničí každého, o koho se otře, tak bezohledná a sebejistá, že se ani neobtěžuje zatáhnout drápy."

Popadl ji, postavil na nohy a znovu ji políbil, ale tentokrát měl jiné rty, Scarlett z nich vycítila, že je mu jedno, jestli ji poraní – měla pocit, že ji dokonce chce zranit a urazit. Rty mu sjely dolů na hrdlo a nakonec je přitiskl na taft kryjící její ňadra a tiskl je tam tak prudce a tak dlouho, až cítila na kůži jeho horký dech. Ruce jí samy vyletěly a v záchvatu uražené cudnosti se ho snažily odstrčit.

„To nesmíš! Co si to dovoluješ?"

„Srdíčko ti buší jako vyděšenému králíčkovi," posmíval se jí. „Kdybych chtěl dělat chytrého, tak bych řekl, že až příliš prudce, když mě máš jen dost ráda. Uhlaď si pocuchané peří. Stejně si na panenskou cudnost jen hraješ. Radši mi řekni, co ti mám přivézt z Anglie. Třeba prstýnek? Jaký by měl být?"

„Ale – třeba diamantový – a, Rhette, radši kup nějaký větší."

„Aby ses mohla předvádět před zchudlými známými a říkat: ‚Podívejte, co jsem ulovila!' Tak dobře, dostaneš velký prsten, tak velký, že se tvoji známí, kteří nemají v životě takové štěstí jako ty, budou moct utěšovat špitáním, že nosit tak velké drahokamy je opravdu vulgární."

Rhett zničehonic zamířil pryč a Scarlett ho celá popletená následovala až k zavřeným dveřím.

„Co se děje? Kam jdeš?"

„Domů, musím si sbalit zbytek věcí."

„Ale přece…"

„Jaké přece?"

„Ale nic. Doufám, že se ti bude příjemně cestovat."

„Děkuji."

Rhett otevřel dveře a vyšel do haly. Scarlett se vlekla za ním, částečně v rozpacích a trochu zklamána tak nečekaným zvratem. Rhett si oblékl kabát a uchopil klobouk a rukavice.

„Napíšu ti. Dej mi vědět, kdyby sis to rozmyslela."

„Ne…"

„Jak prosím?" Rhett se tvářil netrpělivě a bylo vidět, že by už nejraději byl pryč.

„Nepolíbíš mě na rozloučenou?" zašeptala s ohledem na nepovolané uši v domě, které by ji mohly slyšet.

„Nezdá se ti, že by to líbání dneska už mohlo stačit?" odsekl Rhett a z výšky se na ni ušklíbl. „Když pomyslím, že taková cudná, dobře vychovaná dívka… Ale vidíš, říkal jsem, že to bude legrace a bude se ti líbit."

„Ale ty jsi doopravdy nemožný!" vykřikla Scarlett vztekle a přestala se starat, jestli ji neuslyší chůva. „A mně nebude vůbec vadit, když se nevrátíš."

Otočila se a vyrazila ke schodišti, ale přitom čekala, že ucítí na rameni jeho teplou ruku, která ji zarazí. Ale Rhett místo toho trhnutím otevřel dveře a Scarlett ucítila jen závan studeného vzduchu.

„Ale neboj, já se vrátím," zavolal na ni Rhett, vyšel z domu a nechal ji stát pod schody s pohledem upřeným na zavřené dveře.

Prsten, který jí Rhett přivezl z Anglie, byl opravdu veliký, tak veliký, až se jej styděla nosit. Vyžívala se v nápadných a drahých šperscích, ale na druhé straně měla naprosto oprávněný pocit, že všichni prohlašují za jejími zády tento prsten za vulgární. Uprostřed trůnil čtyřkarátový diamant obklopený kruhem smaragdů. Prsten sahal až ke kloubu na prstu a vytvářel dojem, že pod ním celá ruka klesá jako pod nějakou přítěží. Scarlett podezírala Rhetta, že si dal tu práci a nechal prsten schválně udělat a z čiré zlomyslnosti jej objednal co nejnápadnější.

Dokud se Rhett nevrátil do Atlanty a nenavlékl jí prsten na prst, neřekla nikomu, ani nejbližším příbuzným, co má v úmyslu, a když nakonec oznámila své zasnoubení, strhla se pravá bouře zatrpklých klepů. Od té záležitosti s Klanem patřili Rhett se Scarlett k nejneoblíbenějším občanům města kromě Yankeeů a přivandrovalců. Každý měl něco proti všemu, co Scarlett udělala, už od dávno uplynulého dne, kdy odložila smutek, který tehdy nosila po Charliem Hamiltonovi. Všeobecný nesouhlas se ještě prohloubil za to, jakým neženským způsobem vedla své pily, jak necudně se ukazovala na veřejnosti během těhotenství a ještě kvůli mnoha dalším věcem. Ale když způsobila Frankovu a Tommyho smrt a ohrozila životy tuctu dalších mužů, všeobecná antipatie prudce vzplála a proměnila se ve veřejné odsouzení.

A Rhett si vysloužil zášť celého města už svými válečnými spekulacemi a od té doby se spoluobčanům rozhodně nijak nezavděčil svými spolky s republikány. Ale zvláštní bylo, že nejprudší nenávist atlantských dam probouzel právě tím, že zachránil život několika nejpřednějším mužům města.

Ne že by dámy litovaly, že jejich manželé zůstali naživu. Trpký odpor v nich však probouzela skutečnost, že za záchranu jejich životů vděčí právě takovému Rhettovi, který si vymyslel zrovna takovou zahanbující lest. Celé měsíce se bezmocně vztekaly, vystaveny yankeeovskému výsměchu a pohrdání, a měly pocit, a také jej vyjadřovaly nahlas, že kdyby Rhettovi opravdu leželo na srdci dobro Klanu, byl by celou záležitost vyřídil vhodnějším způsobem. Tvrdily, že do všeho schválně namočil Belle Watlingovou, aby vlákal slušné občany města do nechutné situace. A proto si nezaslouží ani díky za záchranu mužů, ani odpuštění starých hříchů.

Tyto ženy, tak náchylné k laskavosti, tak vlídné k trpícím, tak neúnavné v dobách těžkých zkoušek, dokázaly být nemilosrdné jako fúrie na každého, kdo porušil třeba jen jediný z bezvýznamných zákonů jejich nepsaného kodexu. Tento kodex byl prostý. Věrnost

Konfederaci, úcta k vysloužilcům, oddanost starým způsobům, hrdost na chudobu, ruka otevřená pro přátele a neutuchající nenávist k Yankeeům. A Scarlett s Rhettem společně porušili všechna ustanovení tohoto kodexu.

Muži, jimž Rhett zachránil život, se ze slušnosti a z pocitu vděčnosti pokoušeli přimět své ženy, aby byly zticha, ale úspěch jejich snažení byl nepatrný. Ti dva byli velice neoblíbeni už před oznámením svého nastávajícího sňatku, ale lidé se k nim pořád ještě dokázali chovat alespoň společensky zdvořile. Teď však už ani tato chladná zdvořilost nebyla možná. Zpráva o jejich zasnoubení zapůsobila jako bomba, která nečekaně a prudce vybuchla a otřásla celým městem tak, že i nejumírněnější ženy vyjadřovaly s netajeným pobouřením, co si myslí. Vdát se necelý rok po Frankově smrti, a to ji, prosím, ještě sama zavinila! A vzít si toho darebáka Butlera, který vlastní bordel a zapletl se s Yankeei a přivandrovalci do všech možných zlodějen! Každého zvlášť bylo ještě možné snášet, ale nestoudné spojení Rhetta se Scarlett už bylo pro město příliš. Jsou ordinérní a odporní, oba! Měli by být vypráskáni z města!

Atlanta by možná bývala k oběma shovívavější, kdyby zpráva o jejich zasnoubení nepřišla zrovna v době, kdy se Rhettovi yankeeovští a přivandrovalečtí kumpáni stali v očích slušných občanů ještě nesnesitelnější než kdy předtím. V době, kdy se město dovědělo o Rhettově a Scarlettině zasnoubení, přerostla všeobecná antipatie vůči Yankeeům a všem jejich spojencům v horečnatou nenávist, jelikož právě padla poslední bašta georgijského odporu proti yankeeovské vládě. Dlouhodobá kampaň, která začala před čtyřmi léty, když Sherman vyrazil od Daltonu směrem na jih, konečně dosáhla cíle a pokoření celé Georgie bylo dovršeno.

Uplynuly tři roky Rekonstrukce a byly to tři roky terorizování. Každý si myslel, že situace už je tak špatná, že se nemůže zhoršit. Ale až teď si Georgie začínala uvědomovat, že Rekonstrukce ve své nejhorší podobě teprve začíná.

Federální vláda se tři roky pokoušela Georgii vnutit cizí představy a cizí vládu a s pomocí armády, která obojí prosazovala silou, se jí to do značné míry podařilo. Ale nový režim spočíval pouze na bodácích vojenské moci. Stát se ocitl pod yankeeovskou vládou, ale nesouhlasil s ní. Političtí představitelé Georgie bojovali dál o právo svého státu vládnout si podle vlastních představ. Dál vzdorovali všem pokusům donutit je kapitulovat a přijmout zásady diktované Washingtonem za zákon svého státu.

Georgijská vláda oficiálně nikdy nekapitulovala, ale boj byl marný a vedl jen k neustálým dílčím porážkám. Byl to boj, který nebylo možné vyhrát, ale alespoň oddaloval nevyhnutelné. Mnohé jižní státy už mezitím ovládli černoši a přivandrovalci. Ale Georgie houževnatým odporem pořád ještě vzdorovala tomuto konečnému ponížení. Většinu těchto tří let zůstal zákonodárný sbor státu v rukou bělochů a demokratů. Ale protože yankeeovští vojáci byli prakticky všude, představitelé státu nemohli dělat nic víc než protestovat a vzdorovat. Jejich moc zůstávala jen na papíře, ale přinejmenším dokázali udržet vládu nad Georgií v rukou lidí, kteří se tam narodili. A teď padla i tato poslední bašta.

Georgijští demokraté byli od roku 1865 pomalu, ale jistě zatlačováni do pozadí, stejně jako před čtyřmi roky musel Johnston se svými muži ustupovat krok za krokem od Daltonu až k Atlantě. Pravomoc federální vlády zasahovala do záležitostí státu a života jeho občanů a byla víc a víc rozšiřována. Jeden mocenský zásah stíhal druhý a neustále rostoucí příval vojenských příkazů postupně zbavoval civilní úřady moci. A když se z Georgie nakonec stalo vojenské území pod vojenskou správou, bylo vydáno nařízení, aby k volbám byli připuštěni černoši bez ohledu na to, jestli to zákony dovolili nebo ne.

Týden předtím, než Rhett a Scarlett oznámili své zasnoubení, se konaly volby guvernéra. Jižní demokraté si vybrali za kandidáta jednoho z nejoblíbenějších a nejctěnějších občanů Georgie, generála Johna B. Gordona. Proti němu kandidoval za republikány jakýsi

Bullock. Volby trvaly tři dny místo jednoho. Celé vlaky černochů vozili z místa na místo a nechávali je volit ve všech obvodech. Bullock samozřejmě zvítězil.

Jestliže Shermanovo dobytí Georgie vyvolalo zatrpklost, definitivní ovládnutí jejího zákonodárného sboru přivandrovalci, Yankeei a černochy tuto zatrpklost vybičovalo neslýchanou měrou. Atlanta a celá Georgie vřely zuřivou nenávistí.

A Rhett Butler byl přítel nenáviděného Bullocka!

Scarlett, která si jako obyčejně neviděla dál než na špičku nosu, skoro ani netušila, že se konaly nějaké volby. Rhett se voleb neúčastnil a jeho vztahy k Yankeeům se nijak nezměnily. Ale skutečností zůstávalo, že byl odrodilec, a navíc Bullockův přítel. A kdyby došlo ke sňatku, Scarlett by se také automaticky ocitla mezi odrodilci. Atlanta neměla nejmenší chuť chovat se shovívavě a velkomyslně ke komukoli z nepřátelského tábora, a jelikož se o zasnoubení dověděla právě v takové době, celé město si na postiženou dvojici pamatovalo všechno zlé a nevybavovalo si nic dobrého.

Scarlett věděla, že město je pobouřeno, ale neuvědomovala si, do jaké míry je veřejné mínění proti ní zaujato, dokud se paní Merriwetherová na naléhavý popud svých souvěrkyň neujala úkolu promluvit s ní pro její vlastní dobro.

„Protože vaše drahá matka zemřela a slečna Pitty, jelikož se neprovdala, není vhodnou osobou, aby – ehm – aby s vámi promluvila o takové záležitosti, pociťuji povinnost varovat vás, Scarlett. Kapitán Butler není typem muže, za kterého by se mohla provdat žena z dobré rodiny. Je…“

„Podařilo se mu zachránit krk dědečkovi Merriwetherovi a taky vašemu synovci.“

Paní Merriwetherová se celá nafoukla. Před necelou hodinou musela absolvovat nepříjemný rozhovor s dědečkem. Starý pán prohlásil, že si asi necení jeho kůži příliš vysoko, když není kapitánu Butlerovi ani trochu vděčná, přestože je to odrodilec a darebák.

„Udělal to jenom proto, aby si z nás mohl sprostě vystřelit, Scarlett, a zesměšnit nás před Yankeei," pokračovala paní Merriwetherová. „Víte stejně dobře jako já, že ten člověk je darebák. Byl takový vždycky, ale teď už se o něm ve slušné společnosti nedá promluvit. Takového člověka slušní lidé prostě nepřijímají."

„Ne? Ale to je divné, paní Merriwetherová. Za války přece býval častým hostem ve vašem salonu. A daroval Maybelle svatební šaty z bílého saténu, že? Nebo si snad špatně vzpomínám?"

„Za války bylo všechno jiné a slušní lidé se stýkali se spoustou mužů, kteří nebyli zcela… Dělali to všechno pro naši Věc a bylo to zcela na místě. Ale vy přece nemůžete pomýšlet na sňatek s mužem, který ani nebyl v armádě a ještě se vysmíval jiným, kteří do ní dobrovolně vstoupili?"

„Ale on přece taky byl v armádě. Sloužil osm měsíců. Zúčastnil se celého posledního tažení, bojoval u Franklinu a byl přítomen kapitulaci generála Johnstona."

„O tom jsem neslyšela," prohlásila paní Merriwetherová a tvářila se, jako by nevěřila ničemu z toho, co jí Scarlett řekla. „Ale zraněn stejně nebyl," dodala vítězoslavně.

„Spousta vojáků nebyla zraněna."

„Každý, kdo to někam dotáhl, byl zraněn. Já osobně neznám nikoho, kdo nebyl."

Scarlett se to nepříjemně dotklo.

„V tom případě jste znala samé hlupáky, kteří nevěděli, kdy je třeba se schovat před deštěm – kapek – anebo kulek z předovek. Víte co, paní Merriwetherová, já vám teď něco povím, a vy to můžete klidně rozšířit mezi svými všetečnými přítelkyněmi. Vezmu si kapitána Butlera a vzala bych si ho, i kdyby bojoval na straně Yankeeů, mně je to jedno."

Když ctihodná matrona vycházela z domu a klobouk jí na hlavě poskakoval vzteky, Scarlett pochopila, že v ní teď už nemá přítelkyni, která s lecčím nesouhlasí, ale otevřenou nepřítelkyni. Nic z toho,

co jí paní Merriwetherová mohla říci nebo udělat, se jí nemohlo dotknout. Nestarala se o to, co jí kdo říkal – kdokoli, kromě chůvy.

Scarlett vydržela, že tetička Pitty omdlela, když oznámila tu novinu, a zatvrdila se tak, že snesla pohled na Ashleyho, který náhle zestárl a vyhýbal se jejímu pohledu, když jí přál hodně štěstí. Pobavily ji a zároveň podráždily dopisy od tetičky Pauliny a tetičky Eulalie z Charlestonu, kterých se po té zprávě zmocnila taková hrůza, že jí chystaný sňatek výslovně zakázaly a dodaly, že by se tím nejen sama společensky znemožnila, ale ještě ohrozila jejich postavení. Melanie ji dokonce rozesmála, když jí s čelem zachmuřeným obavami oddaně řekla: „Kapitán Butler je samozřejmě mnohem lepší, než si většina lidí uvědomuje, a při Ashleyho záchraně projevil značnou dobrotu a slušnost. A koneckonců přece bojoval za Konfederaci. Ale nebylo by lepší, Scarlett, kdyby ses nerozhodovala tak ukvapeně?“

Ne, nestarala se o to, co jí kdo říkal, kromě chůvy. A chůvina slova ji nejvíc rozzuřila a nejhlouběji ji urazila.

„Viděla sem vás dělat hromadu věcí, kerý by šly slečně Ellen proti srsti, dyby vo nich věděla. A mě taky stály spoustu trápeního. Ale todlencto přesahuje šecky meze. Vzít si takovej ksindl! Sim, ano, rozuměla jste dobře, povidám ksindl. Přeci mně nebudete vykládat, že pochází z ňáký fajnový rodiny. Stejně by na tom nezáleželo. Ksindl pochází zezhora stejně jako zespoda, a von je ksindl! Sim, ano, slečno Scarlett, viděla sem, jak ste přebrala pana Charlese slečně Honey, a přitom vám na ňom vůbec nezáleželo. A viděla sem, jak ste vlastní sestru připravila vo pana Franka. A držela sem pusu nad hromadou věcí, kerý ste dělala, třeba zrovna jak ste prodávala mizerný dříví místo pořádnýho a lhala ste vo vostatních pánech vobchodníkách se dřívím a vobjížděla ste šecko sama a vydávala ste se nebezpečímu a zavinila ste, že pan Frank byl zastřelenej, a taky ste krmila ty trestance tak mizerně, že div nevypustili duši z těla. A držela sem pusu, i dyž slečna Ellen v zaslíbený zemi mně nahlas vyčítala: ‚Chůvo, chůvo, takhlenc ty se staráš vo mý dítě!‘ Sim, ano, šecko sem

vydržela, ale todlencto už teda nevydržim, slečno Scarlett. Nesmíte si vzít toho ksindla. A dyž, tak jen přes mou mrtvolu."

„Vezmu si, koho budu chtít," řekla Scarlett chladně. „Myslím, že zapomínáš, kde je tvoje místo, chůvo."

„Dyť je nejvyšší čas! Dyž vám to neřeknu já, tak kdo vám to má říct?"

„Přemýšlela jsem o tom, chůvo, a rozhodla jsem se, že pro tebe bude nejlepší, když se vrátíš zpátky do Tary. Dám ti nějaké peníze a…"

Chůva se vztyčila ve vší své důstojnosti.

„Já sem svobodná, slečno Scarlett. Nemůžete mě posílat někam, kam sama nechci. A do Tary se vrátim, jen dyž pojedete se mnou. Přeci nevopustim dítě slečny Ellen, k tomu mě nikdo na světě nedonutí. A taky nevopustim vnoučata slečny Ellen, aby je vychovával nějakej otčím. Jednou sem tady a tady taky zustanu!"

„Nedovolím, abys zůstala v mém domě, a přitom byla drzá na kapitána Butlera. Vezmu si ho a už o tom nebudeme mluvit."

„Ale vo tom se bude muset eště moc mluvit," odsekla chůva a zastřené staré oči se jí rozzářily nově probuzenou bojovností.

„Ale jakživ sem si nemyslela, že vo tom budu muset mluvit s někým, kdo pochází z krve slečny Ellen. Ale, slečno Scarlett, dobře mě poslouchejte. Vy ste takovej mezek, co strčil hlavu do koňskýho postroje. A mezkovi se daj umejt nohy a vyhřebelcovat mu srsť, až se celej leskne, a dát mu na postroj spoustu mosaznejch vozdob a zapřáhnout ho do nádhernýho kočáru. Ale pořád to je jen vobyčejnskej mezek. Nikoho na to nenachytáte. A s váma je to to samý. Máte hedvábný šaty a pily a hromady peněz a děláte ze sebe fajnovýho koně, ale pořád ste jen vobyčejnskej mezek, nic víc. A nikoho na to stejně nenachytáte. A ten Butlerovic chlap, ten je z dobrýho rodu a celej jen hraje jako závodní kůň, ale zasejc je to jen mezek v koňským postroji, zrovna jako vy."

Chůva si pronikavě změřila svou paní. Scarlett se nezmohla na jediné slovo a celá se třásla tou urážkou.

„Esli si řeknete, že si ho chcete vzít, tak to taky uděláte, poniváč ste paličatá po tatínkovi. Ale pamatujte si, slečno Scarlett, že v tom případě nikam nejedu, ale zustanu, kde sem, a uvidím, jak to dopadne."

Chůva nečekala na odpověď, obrátila se a odešla, jako by řekla: „Sejdeme se u Filipi!" A řekla to nejzlověstnějším tónem, jaký kdy Scarlett slyšela.

Když trávila s Rhettem líbánky v New Orleansu, prozradila mu, co jí chůva řekla. Překvapilo a pobouřilo ji, že se chůviným řečem o mezcích a koňském postroji od srdce zasmál.

„V životě jsem neslyšel, aby někdo vyjádřil tak obratně nějakou hlubokou pravdu," prohlásil nakonec. „Chůva je moudrá stará osoba a patří k hrstce lidí, od nichž bych si rád vysloužil úctu a dobrou vůli. Ale protože jsem mezek, tak mi zřejmě nepopřeje ani jedno, ani druhé. Dokonce si ode mě ani nevzala zlatý desetidolar, který jsem jí v nadšení, že si tě beru, chtěl věnovat po svatebním obřadu. V životě jsem nepotkal moc lidí, kteří by neroztáli při pohledu na hotové peníze. Ale ona se mi podívala do očí, poděkovala a prohlásila, že není žádný svobodný negr, a tudíž ode mě nepotřebuje peníze."

„Proč se do mě tak pouští? Proč o mně všechny ženské štěbetají jako hejno slepic? Vždyť je to přece moje věc, kolikrát se vdám a koho si vezmu. Já si vždycky hledím svého. Tak proč to nedělají taky všichni ostatní?"

„Zlato, svět je ochotný smířit se skoro se vším, kromě lidí, kteří si hledí svého. Ale proč prskáš jako opařená kočka? Vždyť jsi pořád vykřikovala, že je ti úplně jedno, co o tobě říkají ostatní. Proč se tím neřídíš? Sama víš, že ses vystavovala námitkám v maličkostech tak často, že nemůžeš očekávat, že bys unikla pomluvám, když jde o velké věci. Věděla jsi, že se nevyhneš lidským řečem, když si vezmeš takového lumpa, jako jsem já. Kdybych byl zchudlý ubožák

z obyčejné rodiny, tak by tolik nevyváděli. Ale bohatý, prosperující lump – to je samozřejmě neodpustitelné.“

„Proč nemůžeš aspoň někdy mluvit vážně?“

„Já přece mluvím vážně. Vždycky je protivné být zbožný a muset se dívat, jak se bezbožným daří jako zeleným vavřínům. Přestaň se trápit, Scarlett, copak jsi mi jednou neříkala, že chceš mít spoustu peněz hlavně proto, abys každého mohla poslat k čertu? Teď máš příležitost.“

„Ale když já jsem chtěla poslat k čertu hlavně tebe,“ řekla Scarlett a zasmála se.

„A chceš mě ještě poslat k čertu?“

„Už ne tak často jako dřív.“

„Když ti to udělá dobře, poslouž si, kdy budeš chtít.“

„Mně to nedělá nijak zvlášť dobře,“ odpověděla Scarlett, sklonila se k němu a bezstarostně ho políbila. Rhett jí rychlým pohledem přejel obličej, protože pátral v jejích očích po něčem, co tam nenašel, a pak se krátce zasmál.

„Pusť z hlavy Atlantu. Pusť z hlavy ty staré kozy. Přivezl jsem tě do New Orleansu, aby sis užila zábavy, a postarám se, abys ji opravdu měla.“

ČÁST 5

Kapitola 48

A Scarlett si opravdu užila, víc než za celou dobu, která mezitím uplynula od jara před vypuknutím války. New Orleans pro ni bylo neznámé a oslnivé místo, a tak se vrhla po hlavě do všech radovánek, které nabízelo, jako vězeň odsouzený na doživotí, když nečekaně dostal milost. Přivandrovalci město drancovali, mnoho počestných obyvatel bylo vyhnáno z domova a nevědělo, jak si opatří další jídlo, a na křesle guvernérova zástupce seděl jakýsi černoch. Ale přesto byl New Orleans, který jí ukazoval Rhett, nejveselejší město, jaké kdy viděla. Lidé, s nimiž se setkávala, zřejmě měli peněz, kolik chtěli, a nebylo na nich vidět, že by je trápily nějaké starosti. Rhett ji představil desítkám žen, hezkých žen v róbách jasných barev, žen s jemnýma rukama, na nichž nebyly znát stopy po těžké práci, žen, které se všemu smály a nikdy nemluvily o hloupých praktických záležitostech nebo těžké době, která nastala. A muži, s nimiž se setkávala – jak ti byli vzrušující! A jak se lišili od mužů z Atlanty – a jak se mezi sebou prali, aby si s ní mohli zatančit, a skládat jí ty nejvýstřednější poklony, jako by byla mladá krasavice.

Z těchto mužů čišela stejně tvrdá bezohlednost jako z Rhetta. Jejich oči byly neustále ve střehu jako u všech lidí, kteří žili příliš dlouho uprostřed nebezpečí a už nikdy nedokážou být úplně bezstarostní. Všichni se tvářili, jako že nemají minulost ani budoucnost, a když se jich Scarlett ze společenské zdvořilosti zeptala, co kde dělali, než přišli do New Orleansu, pokaždé zdvořile změnili téma rozhovoru. To bylo samo o sobě divné, jelikož v Atlantě každý slušný příchozí bezodkladně předložil své doporučující listiny tím, že hrdě vyprávěl o svém domově a rodině a sledoval propletené linie příbuzenských vztahů rozlétajících se po celém Jihu.

Ale tihle muži byli mlčenliví, a když už promluvili, volili pečlivě svá slova. Když s nimi jednou Rhett zůstal sám, Scarlett zaslechla ve vedlejším pokoji hlasitý smích a útržky hovoru, které jí nic neříkaly, shluky slov a záhadná jména – Kuba a Nassau za dob blokády, zlatá horečka a machinace se zlatonosnými dílci, pašování zbraní a pirátství, Nikaragua a William Walker, kterého postavili ke zdi a zastřelili v Trujillu. Jednou svým nečekaným příchodem prudce uťala rozhovor o tom, co se stalo se členy Quantrillovy bandy záškodníků, ale přesto stačila ještě zaslechnout jména Franka a Jessieho Jamese.

Ale všichni pánové měli skvělé vystupování i nádherně ušité obleky a nezakrytě ji obdivovali, a proto Scarlett vůbec nezáleželo na tom, že se bůhvíproč rozhodli žít pouze v přítomnosti. Důležité bylo, že byli Rhettovými přáteli, měli velké domy a skvělé kočáry a brali ji i Rhetta na vyjížďky, zvali je na večeře a pořádali na jejich počest večírky. A Scarlett se všichni opravdu líbili. Rhett byl pobaven, když mu to prozradila.

„Myslel jsem si, že se ti budou líbit," poznamenal a zasmál se.

„A proč by ne?" zeptala se, protože v ní svým smíchem jako obvykle budil podezření.

„Jsou to samí darebáci, černé ovce a nepodaření synáčkové. Všichni do jednoho jsou dobrodruzi nebo přivandrovalci. Všichni si pomohli k penězům stejně jako tvůj milující choť spekulacemi s potravinami, pochybnými vládními dodávkami nebo podezřelými cestičkami, které by neobstály v očích zákona."

„Tomu nevěřím. Děláš si ze mě legraci. Jsou to nejskvělejší lidé…"

„Nejskvělejší lidé ve městě umírají hladem," přerušil ji Rhett. „A žijí zdvořile ve všelijakých brlozích a pochybuji, že by mě v nich byli ochotni přijmout. Víš, miláčku, za války jsem tady provozoval některé ze svých nekalých piklů a tihle lidé mají ďábelsky dobrou paměť! Scarlett, jsi pro mě nevysychající zdroj potěšení. Máš neomylnou ruku na nesprávné lidi a na nesprávné věci."

„Ale vždyť jsou to tvoji přátelé!"

„Ale já přece mám rád darebáky. Ranné mládí jsem strávil v hazardní herně na říčním parníku a mám pro podobné lidi pochopení. Ale to neznamená, že zavírám oči před tím, jací skutečně jsou. Kdežto ty," Rhett se znovu zasmál, „ty nemáš na lidi vůbec žádný čich, neumíš rozlišit nulu od skutečného formátu. Někdy si myslím, že ses v životě stýkala jen se dvěma velkými dámami – se svou matkou a se slečnou Melly – ale ani jedna na tebe zřejmě neudělala žádný dojem."

„Melly! Ta je přece šedivá jako myš, šaty má vždycky vyšlé z módy a jakživa se nezmůže na dvě slova z vlastní hlavy!"

„Ušetřte mě své žárlivosti, milostivá! Dámu nedělá dámou krása a velkou dámu nedělají šaty!"

„Jak to že ne! Jen počkejte, vážený pane Butlere, já vám to ukážu. Teď, když mám – totiž když máme peníze, hodlám být největší dámou, jakou jste v životě viděl!"

„Budu s napětím očekávat, co mi předvedete," odpověděl Rhett.

Scarlett vzrušovaly mnohem víc než lidé, s nimiž se stýkala, róby, které jí kupoval Rhett a osobně přitom dohlížel na výběr barev, materiálů a střihů. Krinolíny vyšly z módy a na jejich místo nastoupily nové střihy sukní, které byly vpředu hladké a vzadu nařasené do honzíků ozdobených květinovými věnečky a obloučky nebo celými kaskádami krajek. Scarlett si vzpomněla na cudné krinolíny, jaké se nosily za války, a pocítila jisté rozpaky nad těmito novými sukněmi, které bezesporu zdůrazňovaly její břicho. A co ty sladké kloboučky, které vlastně vůbec nebyly kloboučky, ale drobné placičky naražené nízko nad oko a ozdobené spoustou ovoce a květin, kývajících se per a poletujících stužek! (Proč musel být Rhett tak hloupý a spálil jí falešné kudrlinky, které si koupila pro vylepšení uzlu indiánsky rovných vlasů vykukujících zpod těchhle mrňavých kloboučků!) A co jemné spodní prádlo ušité v klášteře! Jak bylo roztomilé a kolik souprav měla! Košilky a noční košile a spodničky z nejjemnějšího plátna zdobené něžnými výšivkami a spoustou

sámků. A ty saténové domácí střevíčky, které jí koupil Rhett! Měly osmicentimetrové podpatky a obrovské třpytící se přezky z napodobených drahokamů. A hedvábné punčošky, dvanáct párů, a ani jeden neměl horní část z bavlny! Takové bohatství!

Scarlett kupovala dárky pro rodinu a vůbec se neohlížela na výdaje. Wadeovi huňaté mládě bernardýna, protože po něm odjakživa toužil, Beauovi perské kotě, malé Elle korálový náramek, tetičce Pitty těžký náhrdelník s přivěšenými měsíčními kameny, Melanii a Ashleymu kompletního Shakespeara, strejdovi Peterovi bohatě zdobenou livrej doplněnou vysokým kloboukem pro kočího se štětkou, pro Dilcey a pro kuchařku látku na šaty, a to byly pro všechny lidi z Tary drahé dárky.

„A co jsi koupila chůvě?“ vyzvídal Rhett, když si prohlédl kupu dárků vršící se na posteli v jejich hotelovém pokoji a odnesl štěně a kotě vedle do šatny.

„Vůbec nic. Byla odporná. Proč bych jí měla vozit dárek, když nás srovnávala s mezky?“

„Proč by ti mělo tolik vadit, že jsi slyšela pravdu, zlato? Musíš chůvě přivézt dárek. Kdybys to neudělala, zlomilo by jí to srdce – a srdce, jako má ona, jsou příliš vzácná.“

„Nepřivezu jí vůbec nic. Nezaslouží si to.“

„Tak jí koupím dárek sám. Vzpomínám si, že moje chůva dokolečka opakovala, že až půjde do nebe, bude chtít tak tuhou taftovou spodničku, že bude stát sama a bude šustit, aby si Bůh pomyslel, že je ušitá z andělských křídel. Koupím chůvě nějaký červený taft a dám jí z něj ušít elegantní spodničku.“

„Od tebe si ji nevezme. Radši by umřela, než by ji nosila.“

„O tom nepochybuju. Ale přesto udělám aspoň to gesto.“

Obchody v New Orleansu byly bohatě zásobené a vzrušující nakupování s Rhettem bylo úplné dobrodružství. Dobrodružství bylo i obědvat s ním, dokonce ještě větší než nakupovat, jelikož věděl, co má objednat a jak má být objednané jídlo uvařeno. Vína,

likéry a šampaňské, jaké pila v New Orleansu, byly pro Scarlett vzrušujícími novinkami, protože do té doby byla zvyklá jen na domácí ostružinová nebo muškátová vína nebo na „omdlívací" brandy tetičky Pitty, ale, bože, ty chody, jaké objednával Rhett! Nejlepší z celého New Orleansu bylo jídlo. Při vzpomínkách na trpké dny hladu v Taře i na pozdější nedostatek měla Scarlett pocit, že se nikdy nedokáže nasytit těmito opulentními jídly. Okra a krevety Creole, holoubátka na víně a ústřice zapékané v křupavých paštičkách se spoustou smetanové omáčky, žampiony, brzlík a krocaní játra, ryby rafinovaně pečené ve voskovém papíře a ozdobené kolečky citronu. Chuť ji vůbec nepřecházela, jelikož jakmile si vzpomněla na věčné buráky, hrách a sladké brambory, které musela jíst v Taře, okamžitě pocítila touhu znovu se vrhnout na nějakou kreolskou specialitu.

„Jíš pokaždé, jako by to mělo být naposled v životě," upozorňoval ji Rhett. „Nevyškrabuj talíř, Scarlett. V kuchyni mají určitě další. Stačí říct číšníkovi. Jestli se nepřestaneš takhle přejídat, budeš tlustá jako dámy na Kubě a pak se s tebou rozvedu."

Ale Scarlett na něj jen vyplázla jazyk a objednala si další moučník politý silnou vrstvou čokolády a naplněný sněhem.

Bylo tak příjemné utrácet, kolik člověk chtěl, a nemuset počítat každý cent s pocitem, že jej bude třeba na zaplacení daní nebo na koupi nového mezka. Bylo tak příjemné stýkat se s lidmi, kteří byli veselí, bohatí a ne tak ušlechtile zchudlí jako obyvatelé Atlanty. Bylo tak příjemné nosit šustící brokátové šaty odhalující útlý pas, celou šíji, paže i značnou část poprsí a vědět, že muži jejich majitelku obdivují. A konečně bylo také příjemné sníst všechno, na co člověk dostane chuť, aniž by ho někdo zbytečně napomínal, že se nechová jako dáma. A ještě bylo tak příjemné pít šampaňské po libosti. Když Scarlett poprvé přebrala, připadala si zahanbená, když se druhý den ráno probudila s prudkou bolestí hlavy a příšernou vzpomínkou, jak celou cestu do hotelu seděla v otevřeném kočáře a na ulicích New Orleansu hlasitě vyzpěvovala *Milou modrou vlajku*.

V životě předtím nezahlédla ani trošičku podnapilou dámu a jediná opilá žena, jakou spatřila, byla ta strašná osoba Watlingová v den, kdy padla Atlanta. Nevěděla, jak by se měla na Rhetta podívat, tak si připadala pokořená, ale jeho celá záležitost zřejmě pobavila. Zřejmě se bavil vším, co dělala, jako by byla nějaké dovádějící kotě.

Bylo vzrušující chodit s ním ven mezi lidi, protože byl tak elegantní. Předtím o jeho vzhledu bůhvíproč vůbec nepřemýšlela a všichni lidé v Atlantě měli dost starostí se všeobecným nedostatkem a neměli čas bavit se o tom, jak Rhett vypadá. Ale tady v New Orleansu si všimla, že na něm ostatní ženy mohou nechat oči a chvějí se blahem, kdykoli se skloní, aby jim políbil ruku. Když si Scarlett uvědomila, že její manžel přitahuje jiné ženy a ty jí ho zřejmě závidí, začala být okamžitě hrdá, že ji všichni vidí po jeho boku.

Ale že nám to sluší, říkala si v duchu s potěšením.

Jistě, jak Rhett předpověděl, v manželství se dala užít spousta zábavy. Ale nebyla to jen legrace, protože Scarlett se zároveň učila spoustu věcí. To bylo samo o sobě zvláštní, jelikož Scarlett do té doby žila v přesvědčení, že už ji nemůže nic překvapit. Teď si však připadala jako malá holčička, na kterou každý den čeká nějaký nový objev.

Především poznala, že manželství s Rhettem je něco úplně jiného než manželství s Charlesem nebo Frankem. Oba předcházející manželé k ní pociťovali úctu a báli se výbuchů jejího temperamentu. Dožadovali se laskavostí, které jim blahosklonně dopřávala, pokud milostivě uznala za vhodné. Rhett se jí však nebál, a jak ji často napadlo, ani k ní nepociťoval žádnou zvláštní úctu. Dělal si, co chtěl, a když se jí to nelíbilo, vysmál se jí do očí. Scarlett ho nemilovala, ale na druhé straně ji vzrušovalo žít po jeho boku. Nejvíc ji na něm vzrušovalo, že se i při nejprudších výbuších vášně, které bývaly někdy opepřeny krutostí a jindy dráždivou pobaveností, zřejmě vždycky ovládal, vždycky držel své city na uzdě.

Asi to bude tím, že mě doopravdy nemiluje, lámala si hlavu Scarlett, ale přesto byla spokojena s daným stavem věcí. Bylo by mi protivné, kdyby se ať tak či onak úplně utrhl ze řetězu. Ale přesto pomyšlení na tuto eventualitu vzrušujícím způsobem dráždilo její zvědavost.

Soužitím s Rhettem se o něm dověděla spoustu nových věcí, přestože si předtím myslela, že ho dobře zná. Poznala, že může mít v jedné chvíli hlas sametový jako kočičí srst a v příští chvíli na ni může ostře houknout a zasypat ji přívalem nadávek. Dovedl na pohled upřímně a s pochopením vyprávět příběhy plné odvahy, cti, ctností a lásky, které se odehrávaly na nejpodivnějších místech, která v životě navštívil, a vzápětí se hned pustil do prostopášných příběhů naplněných tím nejchladnokrevnějším cynismem. Scarlett neznala nikoho, kdo by dokázal vyprávět podobné příběhy vlastní manželce, ale vnitřně uznávala, že jsou zábavné a nacházejí ohlas u čehosi drsného a zemitého, co měla v povaze. Rhett dokázal být i vášnivým a téměř něžným milencem, milencem na krátký okamžik, který se téměř ve zlomku vteřiny dovedl proměnit ve výsměšného prevíta, jenž svými jedovatými poznámkami způsobil, že vybuchla jako sud prachu a on se jejím výbuchem dobře bavil. Scarlett poznala, že jeho poklony jsou vždycky dvouznačné a že se musí mít na pozoru i před jeho nejněžnějšími výroky. Během dvoutýdenního pobytu v New Orleansu se o něm vlastně dověděla všechno kromě toho, čím ve skutečnosti je.

Někdy ráno zastoupil služku a přinesl jí sám podnos se snídaní, nakrmil ji, jako by byla malá holčička, vzal jí z ruky kartáč a rozčesával jí dlouhé tmavé vlasy tak dlouho, až začaly praskat a sršet. Ale jindy ji neurvale vytrhl z hlubokého spánku, protože z ní strhal přikrývky a lechtal ji na holých chodidlech. Někdy s důstojným zájmem poslouchal podrobné vyprávění o jejím obchodním podnikání a souhlasně pokyvoval nad její prozíravostí, ale jindy jejím poněkud pochybným transakcím říkal s despektem hyenismus,

ozbrojená loupež nebo vyděračství. Bral ji do divadel a pak ji otravoval šeptáním, že Bůh zřejmě neschvaluje takové zábavy, nebo do kostelů, kde polohlasně pronášel známé legrační sprostoty a pak jí vyčítal, že se jim směje. Povzbuzoval ji, aby říkala nahlas, co si myslí, aby byla frivolní a nevázaná. Pochytila od něj schopnost pronášet pichlavá slova a jízlivé poznámky a naučila se je s gustem užívat, protože jí poskytovaly převahu nad ostatními lidmi. Ale bohužel neměla smysl pro humor, který zmírňoval jeho škodolibost, ani úsměv, kterým se vysmíval sám sobě i jiným.

Rhett ji také naučil hrát si a Scarlett ani nevěděla jak. Život byl tak vážný a trpký. Rhett si uměl hrát a strhl ji s sebou. Ale nikdy si nehrál jako mladý kluk; byl dospělý muž, a ať udělal cokoli, Scarlett to nikdy nezapomněla. Nemohla se k němu milostivě snižovat z výše ženské nadřazenosti a smát se, jako se ženy odjakživa smějí bláznivým kouskům mužů, kteří v duchu zůstali nedospělými kluky.

Tyhle věci jí byly trošku protivné pokaždé, jakmile si na ně vzpomněla. Bylo by příjemnější, kdyby mohla vůči Rhettovi pociťovat nadřazenost. Nad všemi ostatními muži, které znala, mohla klidně mávnout rukou a říci si: „Je to jen kluk!“ Otec, dvojčata Tarletonových, která se vyžívala ve škádlení či dlouhých a složitých kanadských žertech, vlasatí mrňousové Fontaineových i s jejich dětskými výbuchy vzteku, Charles, Frank, všichni muži, kteří se jí dvořili za války – vlastně všichni kromě Ashleyho byli jiní. Jen Ashley a Rhett se vymykali jejímu chápání i ovládání, jelikož oba byli dospělí a chyběly jim klukovské rysy povahy.

Scarlett nechápala Rhetta a ani se ho nesnažila pochopit, ačkoliv v sobě měl cosi, co ji občas mátlo. Třeba pohled, jakým si ji někdy měřil, když si myslel, že si ho nevšímá. Když se při takové příležitosti rychle otočila, často ho přistihla, jak si ji měří pohledem a oči mu přitom žhnou rozrušením, dychtivostí a očekáváním.

„Proč se na mě tak díváš?“ zeptala se jednou podrážděně. „Vypadáš jako kocour číhající na myš!“

Ale Rhett se okamžitě zatvářil jinak a odpověděl jí jen záchvatem smíchu. Scarlett na to brzy zapomněla a už si s tím ani s ničím, co se týkalo Rhetta, nelámala hlavu. Nemělo cenu se s ním trápit, na to byl příliš nevypočitatelný a život byl přece velice příjemný – pokud si ovšem nevzpomněla na Ashleyho.

Rhett ji zaměstnával natolik, že jí málokdy zbýval čas myslet na Ashleyho. Přes den k němu zabloudila v myšlenkách zřídka, ale v noci, když byla unavena tancem nebo se jí točila hlava, protože vypila příliš mnoho šampaňského – tehdy jí myšlenky k Ashleymu zabloudily. Často ji, když ležela ospale v Rhettově náruči v posteli zalité měsíční září, napadlo, jak by byl život dokonalý, kdyby ji k sobě tiskly Ashleyho paže, nebo kdyby si právě Ashley přikryl obličej jejími rozpuštěnými černými vlasy a ovinul si je kolem krku.

Když na to jednou myslela, vzdychla a obrátila hlavu k oknu a po chvíli ucítila, že mohutná paže, na níž spočívala její šíje, ztuhla v železnou tyč a do ticha zazněl Rhettův hlas: „Kdyby tě tak pánbůh svrhl na celou věčnost do pekla za to, že máš duši ubohé podvodnice!“

Rhett vstal, oblékl se a bez ohledu na její protesty a otázky, co vlastně provedla, odešel z ložnice. Objevil se až ráno, zrovna když snídala ve svém pokoji, neupravený, v podroušeném stavu a v nejjízlivější náladě, ale ani se jí neomluvil za svou nepřítomnost, ani jí nevyprávěl, kde a jak ten čas strávil.

Scarlett se na nic neptala a chovala se k němu docela chladně, jak se slušelo na uraženou manželku, a když dojedla, oblékla se sledována pohledem manželových očí podlitých krví a odešla nakupovat. Když se vrátila, Rhett nebyl doma a objevil se, teprve až byl čas k večeři.

U jídla oba mlčeli a ve Scarlett to začínalo vřít, protože ten den večeřeli v New Orleansu naposled a chtěla si pochutnat na racích. Ale když se na ni takhle díval, nemohla je náležitě vychutnat. Přesto spolykala velkého raka a zapila ho spoustou šampaňského. Snad si právě touhle kombinací sama přivodila, že se jí té noci vrátil starý

příšerný sen, z nějž se probudila zalitá studeným potem a začala přerývaně vzlykat. Ocitla se znovu doma v Taře, ale Tara byla zpustlá. Matka zemřela a s ní odešla veškerá síla a moudrost celého světa. Nikde na světě nebyl nikdo, na koho by se mohla obrátit, na koho by se mohla spolehnout. A pronásledovalo ji cosi děsivého a ona běžela, běžela, až div nevypustila duši, běžela v husté valící se mlze, křičela a poslepu hledala bezejmenné, neznámé útočiště, bezpečný přístav, který se skrýval kdesi v mlze, která ji obklopovala.

Když se probudila, skláněl se nad ní Rhett a beze slova ji vzal do náruče jako malou holčičku, pevně ji k sobě přitiskl tak, že jí byly příjemné i tvrdé vousy, a mlčky ji chlácholil tak dlouho, dokud nepřestala vzlykat.

„Ach, Rhette, byla mi taková zima a měla jsem takový hlad a byla jsem tak unavená, že jsem to nemohla najít. Jenom jsem pořád dokolečka běhala v mlze, ale nemohla jsem to najít."

„A co jsi nemohla najít, miláčku?"

„Nevím. A moc ráda bych to věděla."

„Zase ten starý sen?"

„Ano, ten!"

Jemně ji položil, chvíli šátral potmě a nakonec rozsvítil svíčku. V jejím světle měl obličej s krví podlitýma očima a drsnými rysy neproniknutelný jako kámen. Zpod košile, rozepnuté až po pás, se mu dralа snědá hruď hustě zarostlá černými chlupy. Scarlett, která se pořád ještě celá třásla hrůzou, blesklo hlavou, jak mohutnou a pevnou hruď má její manžel, a pak zašeptala: „Drž mě pevně, Rhette."

„Miláčku," reagoval okamžitě, zvedl ji z postele, donesl ji k velkému křeslu, posadil se i s ní a choval ji v náruči a pevně ji k sobě tiskl.

„Ach, Rhette, ty nevíš, jak strašné je mít hlad."

„Musí to být strašné, když se ti zdá o hladovění po večeři o sedmi chodech, včetně toho obrovského raka." Rhett se usmál, ale v očích mu zůstal milý výraz.

„Ach, Rhette, pořád jen běhám a běhám a honím se za něčím, ale přitom nevím, za čím se vlastně ženu. Vždycky je to schované v mlze. Vím, že kdybych to našla, byla bych navždy v bezpečí a už nikdy by mi nebyla zima a neměla bych hlad."

„Honíš se za nějakou osobou, nebo spíš za nějakou věcí?"

„To právě nevím. Nikdy jsem o tom nepřemýšlela. Rhette, myslíš, že se v tom snu někdy dostanu do bezpečí?"

„Ne," odpověděl a přihladil ji rozcuchané vlasy, „myslím, že ne. Ve snech to tak nechodí. Ale na druhé straně si myslím, že když si v běžném životě zvykneš na bezpečí, teplo a dobré jídlo, ten sen se ti přestane vracet. A já se už, Scarlett, postarám, aby ses cítila v bezpečí."

„Ty jsi tak hodný, Rhette."

„Díky za drobečky spadlé z vašeho stolu, paní Zazobaná. Scarlett, přeju si, aby sis každé ráno při vstávání říkala: ‚Už nikdy nebudu mít hlad a nic se mi nemůže stát, dokud tady bude Rhett a dokud nás bude mít pevně v rukou vláda Spojených států.'"

„Vláda Spojených států?" zeptala se nedůvěřivě, znepokojeně se posadila a na tvářích se jí ještě leskly slzy.

„Peníze bývalé Konfederace se teď změnily v počestnou paní. Většinou jsem je investoval do vládních cenných papírů."

„Krucinálfagot!" vykřikla Scarlett, znovu se mu napřímila na klíně a úplně zapomněla na hrůzu, kterou si ještě před chvílí tolik brala. „Chceš mi tvrdit, že jsi své peníze nacpal do Yankeeů?"

„Na slušná procenta."

„Ať je to třeba sto procent, mně je to jedno! Musíš ty papíry okamžitě prodat. To byl ale nápad, dovolit Yankeeům disponovat vlastními penězi!"

„A co s nimi podle tebe musím udělat?" vyzvídal Rhett s úsměvem, jelikož si všiml, že Scarlett už nelezou oči z důlků hrůzou.

„Ale přece – přece musíš koupit nemovitosti na Five Points. Vsadím se, že za peníze, které máš, bys mohl koupit celou ulici."

„Díky za radu, ale Five Points si odpustím. Když se teď přivandrovalecká vláda skutečně zmocnila řízení celé Georgie, nikdo neví, co se může v budoucnu stát. To hejno supů, kteří se teď vrhají na Georgii ze všech stran, ze severu, z jihu, z východu i ze západu, je schopno všeho. Abys mi rozuměla, jako správný odrodilec jedu ve všem s nimi, ale nevěřím jim. Neinvestuju své peníze do nemovitostí. Dávám přednost cenným papírům. Dají se schovat, kdežto nemovitosti se jen tak schovat nedají."

„Myslíš…" Scarlett se zarazila a zbledla při pomyšlení na svůj obchod a obě pily.

„Nevím. Ale netvař se tak vyděšeně, Scarlett. Náš okouzlující nový guvernér je mým dobrým přítelem. Jde prostě jen o to, že momentálně jsou časy příliš nejisté a já bych nerad, aby příliš mnoho mých peněz zůstalo vázáno v nemovitostech."

Přesunul si ji na jedno koleno, zaklonil se, popadl doutník a zapálil si. Scarlett seděla, bosé nohy se jí bezvládně houpaly ve vzduchu, pozorovala, jak Rhettovi hrají na hrudi svaly, a přitom zapomněla na všechny hrůzy.

„A když už mluvíme o nemovitostech, Scarlett," ozval se znovu Rhett, „rád bych ti oznámil, že mám v úmyslu postavit dům. Franka jsi mohla terorizovat tak dlouho, až souhlasil, že bude bydlet u slečny Pitty, ale mě ne. Jsem přesvědčen, že bych třikrát denně nesnesl omdlévání, a navíc jsem si jist, že by mě strejda Peter radši zabil, než by připustil, abych se nastěhoval pod posvátnou střechu Hamiltonových. Slečna Pitty může přemluvit slečnu Indii Wilkesovou, aby se k ní nastěhovala, a nemusí v domě trpět toho starého hastroše. Až se vrátíme do Atlanty, budeme bydlet v novomanželském apartmá hotelu National a tam vyčkáme, dokud nebude postaven náš nový dům. Než jsme odjeli z Atlanty, pídil jsem se po té velké parcele na Broskvoňové ulici, té blízko Leydenského domu, aspoň myslím, že se tak jmenuje. Víš, které místo mám na mysli?"

„Ach, Rhette, to je kouzelné! Já taky toužím po vlastním domě. Skvělém a velkém."

„Takže se konečně v něčem shodnem. Co bys říkala bílému štukování a kovaným železným ozdobám, jaké jsi viděla na zdejších domech v kreolském stylu?"

„Proboha, to ne, Rhette. Nic tak staromódního, jako jsou tyhle domy v New Orleansu. Já vím přesně, co chci. Je to největší novinka, protože jsem to viděla na obrázku – moment, já si vzpomenu – bylo to v tom časopisu *Harper's Weekly*, který jsem si prohlížela. Bylo to postaveno podle nějakého chaletu ve Švýcarsku."

„Podle čeho ve Švýcarsku?"

„Podle chaletu neboli horské chaty."

„Můžeš mi říct, jak se to píše?"

Scarlett mu vyhověla.

„Ach jo," povzdechl si a promnul si knír.

„Vypadalo to báječně. Mělo to vysokou mansardovou střechu s takovou ohrádkou nahoře a na obou koncích stála věžička z ozdobných šindelů. A v těch věžičkách byla okýnka s červenými a modrými skly. Vypadalo to moc nóbl."

„A nemělo to náhodou na přední verandě zábradlí vyřezávané lupenkovou pilkou?"

„Jistě."

„A z okraje střechy nad verandou visely takové dřevěné točenice?"

„Jistě. Ale to jsi musel vidět něco podobného jako já."

„Taky že jsem to viděl – ale ne ve Švýcarsku. Švýcaři jsou velice inteligentní národ a mají neobyčejný smysl pro krásu architektury. Opravdu chceš mít takový dům?"

„To víš, že chci!"

„Doufal jsem, že si soužitím se mnou vylepšíš vkus. Proč nechceš radši dům v kreolském stylu, nebo v koloniálním slohu se šesti bílými sloupy?"

„Říkám ti, že nechci mít nic okoukaného a staromódního. A uvnitř budeme mít červené tapety a všechny dvoukřídlé dveře budou zakryty závěsy z červeného sametu a ještě tam bude spousta drahého nábytku z ořechového dřeva a skvělé tlusté koberce a – bože, Rhette, každý zezelená závistí, až uvidí náš dům!“

„Je nezbytně nutné, aby nám všichni tolik záviděli? Ale dobře, když chceš, tak teda zezelenají závistí. Ale napadlo tě, Scarlett, že není dvakrát vkusné zařizovat si dům tak nápadně, když jsou všichni tak chudí?“

„Já to tak chci,“ prohlásila paličatě. „Chci, aby všichni, kteří se ke mně chovali tak ošklivě, pukli vztekem. A uspořádáme velikánské recepce, aby celé město litovalo, že říkalo takové hrozné věci.“

„Ale kdo na ty naše recepce přijde?“

„Přece všichni, to je snad samozřejmé.“

„Pochybuju. Stará garda umírá, ale nevzdává se.“

„Ach, Rhette, ty mi vykládáš takovou spoustu nesmyslů! Když má člověk peníze, tak ho lidi mají vždycky rádi.“

„Ale ne Jižané. Spíš projde velbloud uchem jehly, než peníze spekulantů proniknou do nejlepších salonů. A odrodilci jako ty a já, zlato, ti budou mít štěstí, když po nich nebudou veřejně plivat. Ale kdybys to přesto chtěla zkusit, rád ti, má milá, pomůžu a můžeš se spolehnout, že mě tvoje společenské tažení bude nesmírně bavit. A když už se bavíme o penězích, rád bych ti řekl jasně jednu věc. Na dům a na tvoje parádičky dostaneš, kolik budeš chtít. A budeš-li chtít šperky, dostaneš je taky, ale pod podmínkou, že je sám vyberu. Máš totiž příšerný vkus, zlatíčko. A taky dostaneš na všechno, co budeš chtít pro Wadea a Ellu. A kdyby se Willu Benteenovi nepodařilo stržit dost za bavlnu, jsem ochoten přispěchat na pomoc té bílé vráně claytonského okresu, na které ti tolik záleží. To je snad slušná nabídka, co říkáš?“

„Samozřejmě, jsi velice štědrý.“

„Ale poslouchej mě pořádně. Do obchodu a do té tvé fabričky, kde se vyrábí dříví na podpal, neinvestuju ani cent.“

„Ach," vyhrkla Scarlett a změkly jí rysy. Celé líbánky přemýšlela, jak by se vhodně zmínila o tisíci dolarech, které potřebovala, aby si mohla přikoupit dvacet čtverečních metrů parcely, aby si mohla rozšířit svůj velkoobchod dřívím.

„Vždycky ses, se mi zdá, vytahoval, jak jsi velkorysý a že ti nezáleží na tom, co lidi říkají o mých obchodních praktikách, ale teď vidím, že jsi stejný jako všichni ostatní – máš děsný strach, aby lidi nezačali tvrdit, že v naší rodině poroučím já."

„O tom, kdo v Butlerově rodině poroučí, nebude nikdy nikdo pochybovat," protahoval slabiky Rhett. „Je mi jedno, co říkají blázni. Dokonce jsem natolik nevychovaný, že jsem hrdý na manželku, která se vyzná. Přeju si, abys dál vedla obchod i obě pily. Patří tvým dětem. Až Wade vyroste a uvědomí si, že není vhodné, aby ho živil otčím, bude moct převzít vedení obou živností. Ale já do žádné neinvestuju ani cent."

„Proč?"

„Protože se nehodlám nijak podílet na podporování Ashleyho Wilkese."

„Už s tím zase začínáš?"

„Ne. Ale ptala ses, proč nechci investovat do tvých podniků, tak jsem ti to řekl. A ještě něco. Nemysli si, že ti spolknu nějaké kejkle s účetními knihami, nebo že mi budeš lhát, kolik jsi dala za šaty a kolik jsi vydala za domácnost, abys přišla k penězům, za které bys koupila další mezky nebo další pilu pro Ashleyho. Na všechno si dohlídnu a budu pečlivě kontrolovat vydání, a já mám přehled, kolik co stojí. Netvař se, proboha, tak uraženě. Ty bys to na mém místě udělala taky. Určitě bys toho byla schopna. Vlastně bys byla schopna všeho, kdyby šlo o Taru nebo o Ashleyho. Tara mi nevadí. Ale s Ashleym ti to už musím jednou provždy zarazit. Nedržím tě vůbec zkrátka, zlato, ale nesmíš zapomínat, že ti přesto můžu přitáhnout uzdu nebo naopak nasadit ostruhy."

Kapitola 49

Paní Elsingová napínala uši, by slyšela zvuky přicházející z haly. Když zaslechla, že Melaniiny kroky utichly v kuchyni, v níž chřestění nádobí a cinkání stříbra slibovaly občerstvení, obrátila se a tiše promluvila k dámám, které se rozsadily v kruhu v saloně a každá měla na klíně košíček se šitím.

„Osobně nemám v úmyslu navštívit Scarlett nyní ani kdykoli jindy," prohlásila a z chladné elegance jejích rysů čišel ještě ostřejší mráz než obvykle.

Ostatní členky Dámského kroužku šití pro vdovy a siroty Konfederace nedočkavě odložily jehly a přisunuly si houpací křesla blíž k sobě. Všechny dámy div nepukly touhou hovořit o Scarlett a Rhettovi, ale Melaniina přítomnost jím v tom bránila. Novomanželé se vrátili z New Orleansu teprve včera a ubytovali se v novomanželském apartmá hotelu National.

„Hugh říká, že k nim musím zajít na zdvořilostní návštěvu za to, jak mu kapitán Butler zachránil život," pokračovala paní Elsingová. „A chudinka Fanny je na jeho straně a tvrdí, že půjde také. Ale já na to řekla: ‚Fanny' – to jsem jí řekla – ‚nebýt Scarlett, tak Tommy byl ještě mezi námi. A kdybys k ní šla na návštěvu, pošpinila bys jeho památku.' A Fanny nenapadlo nic rozumnějšího, než že mi řekla: ‚Maminko, nepůjdu navštívit Scarlett. Půjdu navštívit pana kapitána Butlera. Udělal, co mohl, když se snažil Tommyho zachránit, a nemůže přece za to, že se mu to nepodařilo.'"

„Ti mladí lidé jsou ale hloupí," prohlásila rezolutně paní Merriwetherová. „Půjde ho navštívit, to mě podržte!" Mohutné poprsí se jí dmulo nevolí, když si vzpomněla, jak drze Scarlett reagovala na její radu, že by si neměla brát Rhetta. „Naše Maybelle je stejně hloupá jako vaše Fanny. Tvrdí, že ona a René půjdou na návštěvu, protože

kapitán Butler zachránil Reného před šibenicí. Ale já jim na to řekla, že kdyby se Scarlett nevydávala v nebezpečí, Renému by nikdy nic nehrozilo. A dědeček Merriwether je hodlá taky navštívit, mluví, jako by na něj šla senilita, a tvrdí, že je tomu darebákovi na rozdíl ode mne vděčný. A musím přiznat, že dědeček Merriwether se od té doby, co se octl v domě té ženské Watlingové, chová úplně nemožně. Půjde ho navštívit, to mě podržte. Ale já k nim v žádném případě nepůjdu. Scarlett se sama vyřadila ze slušné společnosti, protože se provdala za takového člověka. Byl dost strašný už za války, když spekuloval a vydělával peníze na našem hladovění, ale teď je jedna ruka s přivandrovalci a odrodilci a stal se přítelem – ale skutečným přítelem – toho odporného ubožáka guvernéra Bullocka. – Půjdou je navštívit, to mě podržte!“

Paní Bonnellová si povzdychla. Byla to taková baculatá snědá křepelička s usměvavou tvářičkou.

„Ale vždyť je půjdou navštívit jen jednou, opravdu ze zdvořilosti, Dolly. Já osobně bych jim to neměla za zlé. Slyšela jsem, že je chtějí jít navštívit všichni pánové, kteří byli té noci venku, a podle mého názoru by to měli udělat. Bůhvíproč je pro mě těžké pomyslit, že Scarlett je dcerou své matky. Chodila jsem s Ellen Robillardovou v Savannah do školy a měla jsem ji moc ráda, protože jsem neznala milejší dívku, než byla tehdy ona. Proč jenom musel její otec být proti jejímu sňatku s bratrancem Philippem Robillardem! Na tom chlapci nebylo nic doopravdy špatného – mladí chlapci se přece musejí vyřádit. Ale zrovna Ellen potkal takový osud, že musela utéct a vzít si postaršího pana O’Haru a mít dceru jako Scarlett. Ale já opravdu pociťuji povinnost k nim kvůli Ellenině památce jednou zajít na návštěvu.“

„Sentimentální žvásty,“ obořila se na ni s vehementním pohrdáním paní Merriwetherová. „Kitty Bonnellová, chceš jít na návštěvu k ženské, která se znovu vdala, když stěží uplynul rok po smrti jejího manžela? Ženské…“

„A navíc sama přivedla pana Kennedyho do hrobu," skočila jí do řeči India. Hlas jí sice zněl klidně, ale připomínal ocelové ostří. Kdykoli si vzpomněla na Scarlett, měla se co držet, aby zůstala aspoň společensky zdvořilá, protože pořád, pořád myslela na Stuarta Tarletona. „A vždycky jsem si říkala, že předtím, než byl zabit pan Kennedy, toho mezi ní a tím Butlerem bylo víc, než většina lidí tušila."

Než se dámy stačily vzpamatovat z jejího šokujícího výroku i ze skutečnosti, že něco takového řekla neprovdaná žena, ve dveřích se objevila Melanie. Dámy se zabraly do klepů natolik, že nepostřehly její lehké kroky, a teď se před pohledem své hostitelky krčily jako šeptající školačky, které přistihla učitelka. Při pohledu na Melaniin změněný výraz začaly kromě konsternace pociťovat také znepokojení. Melanie totiž zrudla spravedlivým hněvem, z něžných očí jí šlehaly plameny a chřípí se jí chvělo. Nikdo předtím neviděl rozhněvanou Melanii. Ani jedna z přítomných dam si nepomyslela, že by byla schopna podlehnout hněvu. Všechny ji milovaly, ale považovaly ji za nejroztomilejší a nejpoddanější ze všech mladých žen, která vždycky respektuje starší a sama se neprosazuje se svými názory.

„Jak se odvažuješ říct něco takového, Indie?" zeptala se Melanie tichým, chvějícím se hlasem. „Takhle se nechat unést žárlivostí! Že se nestydíš!"

India zbledla jako stěna, ale hlavu držela vzhůru.

„Nic z toho, co jsem řekla, neodvolám!" pravila úsečně. Ale uvnitř to v ní vřelo.

Tak já jsem teda žárlivá? ptala se v duchu. Copak nemá proč žárlit na Scarlett, když si vybaví, jak to bylo se Stuartem Tarletonem, Honey a Charlesem? Copak ji nemá proč nenávidět, zvlášť teď, když se jí zmocnilo podezření, že Scarlett nějak zatáhla Ashleyho do svých sítí? Říkala si: O Ashleym a té tvé skvělé Scarlett bych ti toho mohla vyprávět. India se zmítala mezi touhou zaštítit Ashleyho mlčením a touhou vymotat ho ze sítí, do nichž upadl, tím, že by vypověděla všechna svá podezření Melanii i celému světu. Tím

by Scarlett přinutila propustit Ashleyho z veškeré zlé moci, v níž ho držela. Ale teď na to nebyla vhodná chvíle. India nevěděla nic určitého, měla jen nejasné podezření.

„Nic z toho, co jsem řekla, neodvolám," opakovala nahlas.

„V tom případě máš štěstí, že se mnou už nežiješ pod jednou střechou," odpověděla Melanie a její slova zněla chladně.

India vyskočila a po voskově bledém obličeji se jí rozléval rumělnec.

„Melanie, jsi – jsi moje švagrová – a nebudeš se se mnou hádat kvůli takové lehké…"

„Scarlett je taky moje švagrová," prohlásila rozhodně Melanie a podívala se Indii přímo do očí, jako by ji viděla poprvé. „A je mi milejší, než by mi mohla být vlastní sestra. A jestli zapomínáš na laskavosti, které mi prokázala, tak já tedy ne. Zůstala se mnou po celou dobu obléhání, ačkoli mohla klidně odjet domů, když i tetička Pitty utekla do Maconu. Pomohla mi přivést na svět moje dítě, když Yankeeové už málem vstupovali do Atlanty, a měla mě i Beaua na krku celou tu strašnou cestu do Tary, ačkoli mě klidně mohla nechat v nějakém špitále v Atlantě, kde bych padla do rukou Yankeeům. A ošetřovala mě a živila, i když se sama sotva držela na nohou vyčerpáním a i když měla sama hlad. Dostala jsem nejlepší matraci v Taře, protože jsem byla slabá a nemocná. A když jsem se dokázala znovu postavit na nohy, dala mi jediné boty, které tam zbyly. Ty klidně můžeš zapomenout, co pro mě udělala, Indie, ale já ne. A když se Ashley vrátil domů, nemocný, duševně zdeptaný, bez střechy nad hlavou i bez jediného centu v kapse, vzala ho k sobě do domu jako vlastní sestra. A když jsme si už mysleli, že se budeme muset odstěhovat na Sever, a srdce nám pukalo pomyšlením, že budeme muset opustit Georgii, Scarlett za ním přišla a svěřila mu jednu svou pilu. A kapitán Butler Ashleymu zachránil život z dobroty srdce. Ashley si rozhodně nemohl dělat žádné zvláštní nároky na jeho laskavost! A já jsem vděčná Scarlett i kapitánu Butlerovi. Ale ty, Indie! Jak

můžeš cenit bratrův život tak nízko, že se pokoušíš pošpinit člověka, který ho zachránil? Kdybys před kapitánem Butlerem nebo Scarlett padla na kolena, bylo by to pořád málo."

„No tak, Melly," vložila se prudce do debaty paní Merriwetherová, která se mezitím stačila ovládnout, „takhle s Indií nemluv."

„Vás jsem taky slyšela, jak jste mluvila o Scarlett," vykřikla Melanie a prudce se obrátila na mohutnou starší dámu s výrazem duelanta, který právě vytáhl čepel z jednoho padlého soupeře a dychtivě se vrhá na dalšího. „A vás taky, paní Elsingová. Je mi jedno, co si o ní myslíte, protože to je stejně vaše věc. Ale, co o ní vykládáte v mém domě nebo v mé přítomnosti, to je zase moje věc. Ale jak vás vůbec takové děsné věci můžou napadnout, nemluvě o tom, že je klidně říkáte nahlas? Copak vám na vašich mužích záleží tak málo, že byste byly raději, kdyby byli mrtví? Copak nepociťujete vůbec žádnou vděčnost k muži, který je zachránil a riskoval přitom vlastní krk? Kdyby byla vyšla najevo celá pravda, Yankeeové ho klidně mohli považovat za člena Kukluxklanu! Mohli ho klidně oběsit! Ale on riskoval vlastní krk kvůli vašim mužům. Kvůli vašemu tchánovi, paní Merriwetherová, i kvůli vašemu zeti a taky kvůli dvěma synovcům. A kvůli vašemu bratrovi, paní Bonnellová, a kvůli vašemu synovi a zeti, paní Elsingová. Jste nevděčnice, nic víc! Žádám vás všechny, abyste se omluvily."

Paní Elsingová se už mezitím postavila a s pevně sevřenými rty cpala šití do skříňky.

„Kdyby někdo řekl, že dokážeš být tak nevychovaná, Melly… Ne, já se omlouvat nebudu. India má pravdu. Scarlett je přelétavá, lehká osoba. Nemůžu zapomenout, jak se chovala za války. A taky nemůžu zapomenout, jak uboze se začala chovat od chvíle, kdy si pomohla ke troše peněz – jako nějaká bílá žebrota…"

„Ve skutečnosti nemůžete zapomenout," skočila jí do řeči Melanie, která stiskla droboučké pěstičky a založila si je v bok, „že zbavila Hugha vedení své pily, protože na ně nestačil."

„Melly!“ zasténal sbor ženských hlasů.

Paní Elsingová prudce zvedla hlavu a zamířila ke dveřím. Položila ruku na kliku, zastavila se a obrátila se zpátky do salónu.

„Melly,“ začala a hlas jí přitom zjihl, „zlato, jsem z toho zoufalá. Byla jsem nejlepší přítelkyně tvé matky, pomáhala jsem panu doktoru Meadeovi, když tě přiváděl na svět, a odjakživa tě mám ráda jako vlastní dceru. Ale když jde o ženskou jako Scarlett O'Harová, která ti stejně brzy provede něco sprostého jako kterékoli z nás…“

Při prvních slovech paní Elsingové vyhrkly Melanii do očí slzy, ale když stará dáma domluvila, rysy jí znovu ztvrdly.

„Abyste rozuměly,“ prohlásila Melanie, „každá z vás, která nebude navštěvovat Scarlett, se nemusí obtěžovat ani ke mně.“

Dámy vstávaly a přitom štěbetaly nahlas jedna přes druhou. Paní Elsingová upustila skříňku se šitím a s falešnou ofinou posunutou k jedné straně se vrátila ode dveří doprostřed salonu.

„Tak už toho mám dost!“ vykřikla. „Tak už toho mám opravdu dost! Jsi celá bez sebe, Melanie, a nevíš, co říkáš. Zůstaneme přítelkyněmi. Nepřipustím, aby se mezi námi stalo něco takového.“

Paní Elsingová se rozplakala a Melanie se ocitla v její náručí, ani sama nevěděla jak, také slzela, ale mezi jednotlivými vzlyky vyrážela, že trvá na každém svém slově. Několik dalších dam se také rozplakalo a paní Merriwetherová, troubící hlasitě do kapesníku, objímala paní Elsingovou i Melanii. Tetička Pitty, která celý výjev sledovala jako zkamenělá, se najednou svezla na podlahu, protože na ni přišel jeden z mála záchvatů skutečných mdlob, do jakých v životě upadla. Uprostřed pláče, zmatku, líbání a volání po čichacích solích a brandy zůstala jediná klidná tvář, jediné suché oči. India Wilkesová odešla, aniž si toho kdo všiml.

Dědeček Merriwether, který se po několika hodinách sešel u *Dívky své doby* se strýčkem Henrym Hamiltonem, vyprávěl o všem, co se dopoledne událo, podle toho, co slyšel od paní Merriwetherové. A vyprávění mu dělalo dobře, jelikož ho těšilo, že se našel někdo,

kdo se dokázal postavit jeho obávané snaše. On sám tolik odvahy rozhodně neměl.

„A na čem se to hejno hloupých hus nakonec dohodlo? Co udělají?“ zeptal se strýček Henry podrážděně.

„Jó, to nevím jistě,“ odpověděl dědeček Merriwether, „ale připadá mně, že v tomhle kole měla navrch Melly. Vsadím se, že všechny půjdou aspoň jednou na návštěvu. Lidi si té tvé neteře váží jako pokladu, Henry.“

„Melly je blázen a dámy mají pravdu. Scarlett je protřelá ženská a já osobně nechápu, jak si ji Charles vůbec mohl vzít,“ řekl strýček Henry pochmurně. „Ale Melly měla svým způsobem taky pravdu. Slušnost velí, aby rodiny, jejichž hlavy kapitán Butler zachránil, vykonaly návštěvu. Když se nad tím opravdu zamyslím, tak toho vlastně proti Butlerovi tolik nemám. Tenkrát v noci, když nám zachránil všem krk, se ukázal jako slušný člověk. To spíš Scarlett mi leze na nervy. Je trošku moc mazaná, až jí to samotné škodí. Zkrátka, budu tam muset zajít. Ať skončila mezi odrodilci nebo ne, nakonec se přivdala do rodiny a stala se mou neteří. Chtěl jsem k nim zajít zrovna dnes odpoledne.“

„Půjdu s tebou, Henry. Dolly se nezmůže na slovo, až uslyší, že jsem tam šel. Počkej, dám si ještě skleničku.“

„Nic si nedáš. Další skleničku vyrazíme z kapitána Butlera. Ten má vždycky dobré pití, to se musí uznat.“

Rhett tvrdil, že stará garda se nikdy nevzdává, a měl pravdu. Věděl, jak nepatrný význam může připisovat těm několika návštěvám, které se u nich objevily, a také věděl, proč vlastně přišly. Nejdřív je navštívily rodiny mužů, kteří se zapletli do nešťastného nočního výpadu Kukluxklanu, ale další návštěvy už byly nápadně řídké. A nikdo z nich nepozval manžele Butlerovy k sobě domů.

Rhett tvrdil, že by sami od sebe nepřišli, a že se dostavili pouze ze strachu před Melaniiným násilím. Scarlett nechápala, jak mohl

na podobný nápad přijít, a odmítla jej s pohrdáním, jaké si zasloužil. Protože jaký vliv mohla mít Melanie na osoby jako paní Elsingová nebo paní Merriwetherová? A prakticky vůbec si nedělala hlavu s tím, že právě ony nepřišly znovu; vlastně si jejich nepřítomnosti skoro nestačila všimnout, jelikož její hotelové apartmá bylo plné hostů úplně jiného druhu. „Noví lidé“, jak jim říkaly zavedené atlantské kruhy, pokud jim neříkaly poněkud méně zdvořile.

V hotelu National bydlelo mnoho „nových lidí“, kteří stejně jako Rhett se Scarlett čekali, až budou dostavěny jejich domy. Byli to veselí, zámožní lidé velmi podobní Rhettovým přátelům z New Orleansu, elegantně oblečení, velkoryse utrácející peníze a mlhaví v řečech o své minulosti. Všichni tito pánové byli republikáni a „pobývali v Atlantě v souvislosti se záležitostmi týkajícími se správy státu“. Scarlett netušila, čeho se vlastně jejich záležitosti týkají, a ani se to neobtěžovala zjistit.

Rhett by jí byl klidně mohl vysvětlit, o jaké záležitosti šlo – ti pánové měli přesně totéž poslání, jaké mají v přírodě se zdechlinami zvířat supi nebo luňáci. Už zdaleka vycítili smrt, mrtvola je neomylně přitáhla a oni se nacpali k prasknutí. Vláda georgijských občanů nad vlastními záležitostmi se změnila v mrtvou, stát byl bezmocný a tak se na něj slétla hejna dobrodruhů.

Manželky Rhettových přátel z řad odrodilců a přivandrovalců se hrnuly v zástupech stejně jako „noví lidé“, s nimiž se seznámila už dřív, když jim prodávala dříví na stavbu jejich domů. Rhett tvrdil, že když s nimi udržovala obchodní styky, tak by je teď měla přijímat, a když ho Scarlett poslechla, zjistila, že je jí jejich společnost milá. Všichni byli krásně oblečeni a nikdy se nebavili o válce nebo o těžké době, ale naopak se v hovoru věnovali výhradně módě, skandálům a whistu. Scarlett do té doby nikdy nehrála karty, ale teď se s radostí vrhla na whist a brzy se z ní stala dobrá hráčka.

Kdykoli se zdržovala doma v hotelu, do jejího apartmá se nahrnula spousta hráčů whistu. Ale v těchto dnech ji příliš zaměstnávala

stavba jejich nového domu a nemohla se tedy obtěžovat s návštěvami. V těchto dnech jí také bylo jedno, jestli někdo přijde na návštěvu nebo ne. Scarlett chtěla začít společensky žít až později, v den, kdy bude dostavěn její nový dům a ona sama bude moci vystoupit na veřejnost v roli paní největšího rodinného sídla v Atlantě a hostitelky pořádající nejrafinovanější společenské zábavy v celém městě.

Za dlouhých teplých dnů pozorovala, jak se začíná tyčit její skvělý dům z růžového pískovce se šedou šindelovou střechou, který měl zastínit všechny ostatní domy v Broskvoňové ulici. Úplně zapomněla na obchod i obě pily a trávila všechen čas na staveništi, dohadovala se s tesaři, hašteřila se se zedníky a dotírala na stavitele. Jak zdi rychle rostly do výšky, s uspokojením si říkala, že její dům bude po dokončení větší a nádhernější než všechny domy ve městě. Bude dokonce ještě impozantnější než blízká rezidence Jamesových, která byla právě zakoupena pro oficiální sídlo guvernéra Bullocka.

Guvernérovo sídlo oplývalo bohatým vyřezáváním na zábradlích a okapech, ale složité točenice na Scarlettině domě je zcela zastínily. V sídle sice byl plesový sál, ale ve srovnání s obrovskou místností zabírající celé druhé patro Scarlettina domu připomínal spíš kulečníkový stůl. Její dům měl ve skutečnosti všeho víc než guvernérovo sídlo i všechny ostatní domy ve městě, víc kupolí, vížek, věžiček, balkonů i hromosvodů a mnohem víc oken s barevnými skly.

Celý dům byl obklopen verandou, k níž vedla celkem čtyři schodiště, každé z jedné strany. Kolem domu se zelenal široký trávník, na němž byly rozestavěny starosvětské železné lavičky a kromě nich tam stál i železný altánek nazvaný podle nejnovější módy „Belveder“, který byl – jak Scarlett ujistili – postaven v nejčistším gotickém slohu, a dvě mohutné železné sochy, jedna představující jelena a druhá dogu, ale velikou jako shetlandský poník. Pro Wadea a Ellu, trochu zaražené rozměry, nádherou a módní temnou pochmurností jejich nového domova, byla obě kovová zvířata jedinými světlými body.

Dům byl uvnitř zařízen podle Scarlettina přání tlustými červenými koberci pokrývajícími podlahu ode zdi ke zdi, závěsy z rudého sametu a nejnovějším typem leskle nalakovaného nábytku z černého ořechu, vyřezávaným, kdekoli to jen bylo možné, a čalouněným koňskou kůží s tak hladkými žíněmi, že se na něj dámy musely usazovat nesmírně opatrně ze strachu, aby neuklouzly. Po stěnách byla všude rozvěšena zrcadla v pozlacených rámech a mezi okny podlouhlá zrcadla bez rámů – a Rhett si neodpustil zbytečnou poznámku, že je jich tolik jako v podniku Belle Watlingové. Mezi zrcadly se skvěly ocelorytiny v těžkých rámech, některé až dva a půl metru široké, které si Scarlett speciálně objednala v New Yorku. Stěny byly pokryty bohatě zdobenými tmavými tapetami, stropy byly vysoké a v celém domě panovalo neustálé šero, jelikož okna byla příliš zastíněna švestkově modrými plyšovými závěsy, které pohlcovaly většinu slunečního světla.

Celkem vzato byl dům postaven a zařízen tak, že každému vyrážel dech, a Scarlett kráčející po měkkých kobercích a uléhající s rozkoší do hlubokého objetí postelí s tlustými péřovými poduškami vzpomínala na chladné podlahy a slamníky v Taře a byla navýsost spokojena. Myslela si, že vlastní nejkrásnější a nejelegantněji zařízený dům, jaký v životě viděla, ale Rhett tvrdil, že mu připomíná spíš zlý sen. Ale když se v něm cítí šťastná, prosím, má jej mít.

„Každý cizí člověk, aniž mu o nás řeknou slovo, musí okamžitě poznat, že tenhle dům byl postaven za nepoctivě získané peníze," dal se slyšet. „Víš, Scarlett, nečestné zisky se nedají nikdy obrátit v nic dobrého, a náš dům je toho důkazem. Přesně takovýhle dům by si postavil každý zbohatlík."

Ale Scarlett, překypující pýchou, štěstím a plány společenských událostí, které začne pořádat, jakmile se pořádně usadí v novém domě, ho dovádivě štípla do ucha a vyhrkla: „Tydlifidli! Co mně to vykládáš za nesmysly!"

Mezitím už stačila pochopit, že Rhett ji rád trochu sráží v rozletu a zkazí jí zábavu, kdykoli může, pokud je ovšem ochotna poslouchat jeho jedovaté posměšky. Kdyby ho přitom měla brát vážně, musela by se s ním začít hádat, ale neměla chuť pouštět se s ním do souboje, protože nakonec nikdy neměla navrch. Proto se vlastně ani nenamáhala poslouchat, co jí Rhett říkal, a když už ho musela vyslechnout, snažila se všechno odbýt jako pouhý žert. Alespoň nějakou dobu se o to snažila.

Během líbánek a po většinu času, kdy byli ubytováni v hotelu National, spolu vycházeli docela v dobrém. Ale jakmile se nastěhovali do nového domu a Scarlett se obklopila svými novými přáteli, jakoby mávnutím kouzelného proutku mezi nimi začalo docházet k ostrým hádkám. Obvykle byly jen chvilkové a neměly dlouhého trvání, protože nebylo možné prodlužovat hádky s Rhettem, který se na její prudká slova tvářil ledově lhostejně a trpělivě čekal na příležitost, kdy bude moci bodnout na nestřeženém místě. Scarlett se hádala – Rhett ne. Pouze jednoznačně říkal nahlas, co si myslí o Scarlett, o tom, co dělá, o jejím domě a přátelích. A některé jeho názory byly takové povahy, že je už nemohla nadále přecházet nebo odbývat mávnutím jako pouhé vtipy.

Například když se rozhodla změnit název „Kennedyho obchod smíšeným zbožím“ na vznešeněji znějící firmu, požádala ho, aby ji vymyslel tak, aby obsahovala slovo „emporium“. Rhett navrhl *Caveat Emporium* a ujistil ji, že takový nápis na vývěsním štítu bude nejlépe odpovídat zboží, jaké se v krámě prodává. Scarlett zněla nová firma tak impozantně, že si dokonce nechala namalovat vývěsní štít, ale pak jí Ashley Wilkes, celý rudý rozpaky, přeložil, že nápis doopravdy znamená „Varujte se nakupování“. A když kvůli tomu zuřila, Rhett se jí smál do očí.

A kromě toho Scarlett tížilo, jak Rhett zacházel s chůvou. Chůva nikdy neslevila ani chlup ze svého přesvědčení, že Rhett je mezek v koňském chomoutu. Chovala se k němu zdvořile, ale chladně.

Oslovovala ho zásadně „pane kapitán“ a nikdy mu neřekla „pane Rhett“. Když jí Rhett daroval červenou spodničku, neudělala ani pukrle a také ji nikdy nenosila. Jak jen mohla, držela Wadea a Ellu co nejdál od Rhetta, přestože Wade strýčka Rhetta zbožňoval a Rhett také neskrýval, že má chlapce rád. Ale Rhett, místo aby chůvu propustil, anebo s ní jednal stroze či přísně, jí naopak prokazoval mimořádné ohledy a zacházel s ní s mnohem větší zdvořilostí než s kteroukoli z dam, s nimiž se Scarlett v poslední době seznámila. A vlastně s větší zdvořilostí než se samotnou Scarlett. Pokaždé si od chůvy vyžádal dovolení, jestli smí vzít Wadea na projížďku na koni, a pokaždé se s ní radil, jakou panenku má koupit Elle. A chůva se přitom k němu chovala alespoň jakžtakž společensky zdvořile.

Scarlett se zdálo, že by Rhett měl s chůvou zacházet pevně, jak se sluší na hlavu rodiny, ale Rhett se jen smál a tvrdil, že skutečnou hlavou rodiny je chůva.

Rozzuřil Scarlett chladnokrevným výrokem, že ji za pár let bude velice litovat, až v Georgii pomine republikánská vláda a demokraté se opět vrátí k moci.

„Až budou mít demokrati znovu svého guvernéra a ovládnou státní legislativu, všichni tvoji noví vulgární přátelé z řad republikánů budou odstraněni od vesla a vrátí se k obsluhování u barů a vynášení pomyjí, kam správně patří. A ty zůstaneš sama jako kůl v plotě bez jediného přítele z řad republikánů stejně jako demokratů. Takže radši vůbec nemysli na to, co bude zítra.“

Scarlett se smála nahlas a do jisté míry oprávněně, jelikož v té době seděl Bullock pevně na guvernérském křesle, ve státní legislativě zasedalo dvacet sedm černochů a tisíce georgijských demokratů byly zbaveny volebního práva.

„Demokrati se nikdy nevrátí. Stejně nanejvýš rozzuřují Yankee a sami sobě oddalují den, kdy by se měli vrátit k moci. Stejně jen vedou svalnaté řeči a straší po nocích v hábitech Kukluxklanu.“

„Ale oni se vrátí. Znám Jižany. Znám lidi z Georgie. Jsou ostří a paličatí. Budou-li muset vybojovat další válku, aby se mohli vrátit k moci, tak ji určitě vybojují. Budou-li muset koupit černošské hlasy, jako to udělali Yankeeové, tak to určitě udělají. Budou-li muset odevzdat deset tisíc hlasů mrtvých, jako to udělali Yankeeové, tak se k volbám dostaví všichni mrtví ze všech hřbitovů Georgie. Pod dobrotivou vládou našeho přítele Rufuse Bullocka dojdou věci tak daleko, že ho Georgie doslova vyvrhne."

„Rhette, nepoužívej taková vulgární slova!" vykřikla Scarlett. „Mluvíš se mnou, jako bych nechtěla, aby se demokrati vrátili k moci! A přitom dobře víš, že to tak není! Moc ráda bych se dožila jejich návratu. Myslíš, že ráda vidím, jak se nám tu všude roztahujou vojáci, kteří mi připomínají – myslíš, že ráda vidím – vždyť jsem přece taky z Georgie! Ráda bych se dočkala návratu demokratů. Ale oni se nevrátí. Vůbec nikdy. A i kdyby ano, co by se mělo stát mým přátelům? Přece by pořád měli peníze, nebo snad ne?"

„Pokud by si je uchovali. Ale osobně pochybuju, že by je při tempu, jakým utrácejí, mohli uchovat déle než pět let. Lehce nabyli, lehce pozbydou. Peníze jim nebudou k ničemu. Stejně jako moje nepomohly tobě. Rozhodně z tebe zatím neudělaly koně, viď, ty můj roztomilý mezku?"

Hádka, která vypukla kvůli Rhettově poslední větě, trvala řadu dní. Po čtyřech dnech Scarlettina trucování a mlčenlivých, ale zřejmých žádostí o omluvu odjel Rhett do New Orleansu, Wadea vzal přes chůviny protesty s sebou a zdržel se tam, dokud Scarlett nepřešel vztek. Ale osten, že se jí ho nepodařilo srazit na kolena, v ní zůstal.

Když se Rhett vrátil z New Orleansu, chladný a samá lichotka, potlačila hněv, jak jen dovedla, a zasunula si jej do temných koutů mozku, aby o něm přemýšlela, až někdy později. Teď si nechtěla kazit náladu ničím nepříjemným. Chtěla být šťastná, jelikož neměla v hlavě nic jiného než první večírek, který se chystala uspořádat v novém domě. Měla to být obrovská celonoční recepce s palmami,

orchestrem, všemi verandami potaženými plátnem a občerstvením, nad nímž se měly všem sbíhat sliny očekáváním. Chtěla na ni pozvat každého, s kým se kdy v Atlantě setkala, všechny staré známé stejně jako všechny nové okouzlující přátele, s nimiž se seznámila po návratu ze svatební cesty. Vzrušení vyvolané přípravami večírku do značné míry otupilo vzpomínky na Rhettovo špičkování a Scarlett byla při chystání oslavy šťastná, šťastnější než kdykoli za řadu posledních let.

Ach, jak ji bavilo být bohatou! Pořádat večírky a nemyslet na výdaje! Nakupovat nejdražší nábytek, šaty a jídlo a nemyslet přitom na účty! Bylo báječné moci posílat slušné šeky tetě Pauline a tetě Eulalii do Charlestonu a Willovi do Tary! Ach, jak tupí byli závistiví hlupáci, kteří tvrdili, že peníze nejsou všechno! Jak zvrácené bylo Rhettovo tvrzení, že jí peníze k ničemu nepomohly!

Scarlett rozeslala pozvánky všem přátelům a známým, starým i novým, a dokonce i těm, které neměla zvlášť v lásce. Nevynechala ani paní Merriwetherovou, která se k ní při návštěvě v hotelu National chovala skoro hrubě, ani paní Elsingovou, z níž čišel chlad a mráz. Pozvala paní Meadeovou i paní Bonnellovou, o nichž věděla, že ji nemají rády a že je pozvání přivede do rozpaků, protože neměly pro tak elegantní příležitost vhodné oblečení. Protože Scarlettina oslava nastěhování do nového domu neboli „zasvěcení“, jak se takovým večírkům podle tehdejší módy říkalo, napůl recepce a napůl ples, byla nejrafinovanější společenskou událostí, jakou kdy Atlanta zažila.

Té noci se dům i se všemi verandami dekorovanými plátnem zaplnil hosty, kteří popíjeli punč připravený z jejího šampaňského, jedli její paštiky a ústřice se smetanovou omáčkou a tančili za doprovodu orchestru, který byl pečlivě zakryt souvislou stěnou palem a gumovníků. Ale až na Melanii a Ashleyho, tetičku Pitty a strýčka Henryho, paní Meadeovou a dědečka Merriwethera nebyl přítomen nikdo z lidí, kterým Rhett říkal „stará garda“.

Mnozí ze staré gardy se, ač neradi, rozhodli přijít na „zasvěcení“ domu. Někteří přijali pozvání pod vlivem Melaniina postoje, jiní z pocitu, že jsou Rhettovi zavázáni za záchranu krku nebo života příbuzných. Ale dva dny před oslavou se po Atlantě rozkřiklo, že byl pozván také guvernér Bullock. Stará garda dala najevo svůj nesouhlas korporativním odesláním kartiček s omluvou, že nikdo nemůže přijmout Scarlettino laskavé pozvání. A skupinka starých přátel, která se dostavila, odešla s trochu zahanbeným, ale přesto rozhodným výrazem, jakmile se ve Scarlettině domě objevil guvernér.

Scarlett tyto projevy neúcty rozrušily a rozzuřily natolik, že jí úplně zkazily celý večer. Její elegantní „zasvěcení“ nového domu! Chystala je s takovou láskou, a teď tu vedle hrstky starých přátel nebyl ani jeden starý nepřítel, aby viděl, jaké je báječné! Když na úsvitu odešel poslední z hostů, nejradši by se rozplakala a začala řádit, ale bála se, že by se Rhett mohl potrhat smíchy nebo že by si ve vítězoslavném pohledu jeho černých očí třeba přečetla: „Vidíš, já jsem ti to říkal,“ i kdyby ve skutečnosti nevydal ani hlásku. Proto raději s přemáháním spolkla vztek a dělala, že jí na ničem nezáleží.

Luxus vzteklého výbuchu si dopřála jen před Melanii teprve druhý den ráno.

„Urazila jsi mě, Melly Wilkesová, a donutila jsi Ashleyho s ostatními, aby mě taky urazili! Dobře víš, že by neodešli domů tak brzy, kdybys je neodvlekla s sebou. Dobře jsem tě viděla! Zrovna když jsem k tobě přivedla guvernéra Bullocka a chtěla jsem ti ho představit, tak jsi musela utéct jako malá!“

„Nevěřila jsem… Nemohla jsem uvěřit, že by opravdu dokázal přijít,“ vysvětlovala nešťastně svůj postoj Melanie. „Přestože všichni tvrdili…“

„Všichni? Takže všichni o mně tlachali a žvanili, viď?“ vykřikla vztekle Scarlett. „Chceš mi snad tvrdit do očí, že bys byla nepřišla, kdybys předem věděla, že se dostaví guvernér?“

„Nepřišla," odpověděla Melanie tiše a se sklopenou hlavou. „Miláčku, v tom případě bych nemohla přijít."

„Hrom aby do toho! Takže jsi mě urazila stejně jako všichni ostatní!"

„Prosím tě, odpusť mi!" vykřikla Melly v nepředstíraném zoufalství. „Nechtěla jsem tě urazit. Jsi přece moje sestra, miláčku, vdova po Charliem a já…"

Bázlivě položila ruku na Scarlettinu paži. Ale Scarlett ji odstrčila a div se nezalkla prudkou touhou začít řvát stejně hlasitě, jako to dělával Gerald, když se rozzuřil. Ale Melanie snášela její hněv klidně. A jak se dívala Scarlett do zelených očí, z nichž sršely hromy a blesky, napřímila drobná ramínka a zahalila se do pláště důstojnosti, který byl v takovém podivném rozporu s jejím dětským obličejíčkem i postavou.

„Je mi líto, že se tě to dotýká, ale já nejsem schopna se scházet s guvernérem Bullockem ani s žádnými republikány nebo odrodilci. Nehodlám se s nimi scházet ani ve tvém domě, ani v žádném jiném. Ne, ani kdybych musela – ani kdybych musela…" Melanie v duchu pátrala po nejhorší věci, jakou si dovedla představit: „Ani kdybych se musela dopustit prohřešku proti dobrému vychování."

„Máš snad něco proti mým přátelům?"

„To ne, moje milá. Ale jsou to tví přátelé, ne mí."

„Máš snad něco proti tomu, že jsem pozvala guvernéra do svého domu?"

Touto otázkou přitiskla Melanii ke zdi, ale ta se jí přesto dívala přímo do očí a ani nemrkla.

„Miláčku, vždycky dobře víš, co děláš, a já tě mám ráda a důvěřuju ti, a navíc ti nemám co mluvit do tvých záležitostí. A taky to nedovolím nikomu ve svém okolí. Ale, bože, Scarlett!" Zničehonic se jí ze rtů začala hrnout slova, prudký příval vášnivých slov, a z tichého hlasu jí přitom čišela nesmiřitelná nenávist. „Můžeš těm lidem zapomenout, co nám provedli? Můžeš zapomenout, že zabili miláčka

Charlieho, zruinovali zdraví Ashleymu a vypálili Dvanáct dubů? Ach, Scarlett, přece nemůžeš zapomenout na toho strašného člověka, kterého jsi zastřelila, zrovna když držel v ruce skříňku na šití patřící tvé matce! Nemůžeš zapomenout na Shermanovy vojáky v Taře, kteří nám ukradli dokonce spodní prádlo! A pokusili se vypálit dům a doslova vztáhli ruku na šavli mého otce! Ach, Scarlett, vždyť nás právě oni oloupili, mučili a ponechali na pospas hladu, a ty jsi je teď pozvala na večírek! Tíž lidé, kteří pozvedli černochy, aby nám dělali pány, kteří nás okrádají a nedovolují našim mužům volit! Já na to nemůžu zapomenout. A taky nezapomenu. Nepřipustím, aby můj Beau zapomněl, a i vnoučata naučím nenávidět tyhle lidi – a ještě jejich vnoučata, dá-li Bůh, abych se jich dožila! Scarlett, jak můžeš takhle zapomínat?“

Melanie se odmlčela, aby popadla dech, a Scarlett na ni upřeně hleděla. Vlastní hněv ji mezitím přešel a místo toho začínala být znepokojena rozechvěle prudkým tónem čišícím z Melaniina hlasu.

„Myslíš, že jsem padlá na hlavu?“ vyhrkla naléhavě. „Samozřejmě že si všechno pamatuju! Ale všechny ty věci jsou už za námi, Melly. Záleží na nás, abychom co nejlíp využili nynější situace, a právě o to se pokouším. Guvernér Bullock a někteří slušnější republikáni nám můžou dost pomoct, když na ně půjdeme správně.“

„Žádní slušní republikáni neexistují,“ prohlásila Melanie rozhodně. „A já o jejich pomoc nestojím. A taky nemám v úmyslu co nejlíp využít situace – pokud o ní rozhodují Yankeeové.“

„Proboha, Melly, proč se tolik rozčiluješ?“

„Ach!“ vykřikla Melanie a bylo na ní vidět, že si dělá výčitky. „Nevykládala jsem ti tu spoustu nesmyslů! Scarlett, nechtěla jsem se tě nijak dotknout ani strkat nos do tvých záležitostí. Každý si myslí své a každý má právo na své názory. Ale já tě, moje milá, mám moc ráda a ty to víš a na tom se nemůže nic změnit, kdybys udělala cokoli. A ty mě máš taky pořád ráda, viď? Nezačala jsi mě nenávidět kvůli tomu, co jsem ti řekla, že ne? Scarlett, nesnesla bych, aby se

mezi nás něco vloudilo – po tom všem, co jsme spolu prožily! Řekni, že je všechno v pořádku."

„Tydlifidli, Melly, ty ale dokážeš dělat z komára velblouda," odpověděla jí zdráhavě Scarlett, ale neodstrčila ruku, která ji kradmo vzala kolem pasu.

„Takže je všechno zase v pořádku," řekla Melanie potěšeně, ale pak měkce dodala: „Budeme se navštěvovat jako předtím, miláčku. Jenom mi musíš dát vědět, které dny k tobě chodí republikáni a odrodilci, abych mohla zůstat doma."

„Mně je ale úplně srdečně jedno, jestli přijdeš nebo ne," odpověděla jí Scarlett, nasadila si klobouk a otráveně odešla domů. Melaniin dotčený výraz poskytoval její uražené ješitnosti určité zadostiučinění.

V týdnech následujících po prvním večírku měla Scarlett co dělat, aby udržela alespoň zdání předstírané lhostejnosti vůči veřejnému mínění. Když ji kromě Melanie, Pitty, strýčka Henryho a Ashleyho nechodil navštěvovat nikdo ze starých přátel ani nedostávala pozvánky na jejich skromné společenské podniky, pociťovala nepředstíraný zmatek a uraženost. Copak neudělala, co bylo v lidských silách, aby zapomněla na staré konflikty a ukázala jim, že vůči nim za jejich klepy a pomluvy nepociťuje vůbec žádnou pomstychtivost? Vždyť přece musejí vědět, že nemá ráda guvernéra Bullocka o nic více než oni, ale že je výhodné chovat se k němu roztomile. Idioti! Kdyby se každý choval mile k republikánům, Georgie by se velice rychle dostala z neštěstí, které ji momentálně postihlo.

Tehdy si ještě neuvědomovala, že jedním jediným máchnutím navždy přeťala křehké svazky, které ji dosud poutaly ke starým časům a starým přátelům. Ani Melaniin vliv nemohl navázat to prasklé pápěří. A zmatená, zoufalá, ale stále oddaná Melanie se je ani nesnažila navázat. A i kdyby se Scarlett chtěla vrátit ke starým způsobům a starým přátelům, cesta zpět už nebyla možná. Město

se vůči ní zatvrdilo a měřilo si ji s neúprosným kamenným výrazem. Nenávist, jakou vyvolával Bullockův režim, se přenesla i na ni, nenávist, která sice nechrlila oheň a síru, ale dýchala o to chladnější nesmlouvavostí. Scarlett přešla na stranu nepřítele a bez ohledu na původ a rodinné svazky se ocitla na jedné lodi s ostatními přeběhlíky, lidmi, kteří se družili s černochy, zrádci, republikány – a také odrodilci.

Scarlett se nějakou dobu trápila, ale pak předstíraná lhostejnost ustoupila jejímu skutečnému pocitu. Nepatřila k lidem, kteří si příliš lámou hlavu nad rozmary lidského počínání nebo se dají nadlouho odradit tím, že jim nevyšla jedna z možných cest jednání. Brzy jí bylo jedno, co si o ní myslí všichni Merriwetherovi, Elsingovi, Whitingovi, Bonellovi, Meadeovi a všichni ostatní. Aspoň že ji chodila navštěvovat Melanie a přiváděla s sebou Ashleyho a na Ashleym jí přece záleželo nejvíc ze všech. A navíc v Atlantě přece žili jiní lidé, kteří přicházeli na její večírky, jiní lidé, kteří jí byli mnohem bližší než ty kožené staré slepice. Kdykoli zatoužila mít dům plný hostů, stačilo si je pozvat, a tito hosté byli mnohem zábavnější, mnohem elegantněji oblečeni než upjaté, sešněrované staré husy, které neschvalovaly její chování.

Všichni tito lidé se do Atlanty přistěhovali teprv v poslední době. Jedni patřili k Rhettovým známým, druzí se stávali jeho partnery v záhadných záležitostech, na něž pokaždé reagoval výrazem „pouhé obchody, zlato". Někteří byli manželé, s nimiž se Scarlett seznámila během pobytu v hotelu National, jiní byli chráněnci guvernéra Bullocka.

Kruhy, v nichž se teď Scarlett pohybovala, tvořila pestrá směsice lidských typů. Patřili k nim Gelertovi, kteří předtím žili už v tuctu různých států USA a zřejmě všechny postupně opustili, jelikož byly odhaleny jejich podvody; Conningtonovi, jejichž konexe na Úřadu pro osvobozené černochy v jednom vzdáleném státě jim vynesly obrovské zisky na účet nevědomých černochů, jejichž zájmy měli

nominálně hájit; Dealovi, kteří prodávali „papundeklové“ boty vládě Konfederace tak dlouho, až jim nakonec nezbylo než strávit poslední rok války v Evropě; Hundonovi, kteří měli záznamy v policejním rejstříku mnoha měst, ale přesto se často úspěšně ucházeli o státní zakázky; Carahanovi, kteří začínali v hazardním hráčském doupěti a teď si vsadili na větší výhru tím, že za státní peníze budovali neexistující železnice; Flahertyovi, kteří v roce 1861 skoupili sůl po dvou centech za kilogram a vydělali spoustu peněz, když v roce 1863 stoupla na třicet centů, a Bartovi, kterým za války patřil největší bordel v jednom velkoměstě na Severu a kteří se teď pohybovali v nejlepších kruzích přivandrovalecké smetánky.

S takovými lidmi tedy Scarlett teď udržovala úzké společenské styky, ale mezi těmi, kteří chodili na její větší společenské podniky, se vyskytovaly i jiné typy s určitou jemností a kultivovaností, které často pocházely ze skvělých rodin. Kromě lepších přivandrovalců se do Atlanty stěhovali ze Severu i movití občané, které přitahovalo nekončící podnikání probíhající ve městě v tomto období přestavby a rozmachu. Zámožné yankeeovské rodiny vysílaly na Jih své syny, aby se prosadili jako pionýři na novém hraničním území připomínajícím Divoký Západ, a yankeeovští důstojníci se po propuštění z aktivní služby hromadně usazovali ve městě, které s takovým úsilím pomáhali dobýt. A jako cizí lidé v cizím městě zpočátku rádi přijímali pozvání na opulentní recepce pořádané zámožnou a pohostinnou paní Butlerovou, ale brzy se zase od jejího okolí nenápadně odpoutali. Byli to slušní lidé, kterým stačilo na chvilku přijít do styku s přivandrovalci a jejich vládou, aby je začali nenávidět stejně jako lidé, kteří se v Georgii narodili. Z mnohých se stali demokraté a větší Jižané, než byli rodáci z Jihu.

Jiní vyvrženci se ve Scarlettině okolí drželi prostě proto, že o ně jinde nikdo nestál. Raději by vysedávali v klidných salonech staré gardy, ale stará garda nechtěla s žádným z nich mít nic společného. K těmto typům patřili yankeeovští kantorští pedanti posedlí

představou, že povznesou černochy, a odrodilci, kteří se narodili jako dobří demokraté, ale po kapitulaci přeběhli k republikánům.

Těžko říci, které z nich usedlí občané nenáviděli upřímněji, jestli nepraktické yankeeovské pedanty nebo odrodilce, ale nakonec se misky vah vychýlily ve prospěch prvních. Kantorské pedanty bylo možno odbýt nějakým „Co, prosím vás, můžete čekat od Yankeeů, kteří se bratří s černochy? Samozřejmě že podle nich jsou černoši stejně dobří jako oni!“ Ale pro lidi narozené v Georgii, kteří se stali republikány kvůli osobnímu prospěchu, neexistovala omluva.

„Když můžeme hladovět my, tak vy taky,“ takovou představou se řídila stará garda. Mnozí bývalí vojáci Konfederace, kteří znali zoufalý strach, jaký se zmocnil mužů, kteří našli své rodiny v nouzi, byli mnohem snášenlivější vůči bývalým kamarádům, kteří změnili politickou příslušnost, aby jejich rodiny měly zase co jíst. Ale ženy z kruhů staré gardy tak snášenlivé nebyly a právě ženy tvořily neúprosnou a nezviklatelnou moc, na níž spočíval společenský trůn. Ztracená Věc teď byla silnější a dražší jejich srdcím než na vrcholku své slávy. Stal se z ní fetiš. Všechno na ní začalo být posvátné – hroby vojáků, kteří za ni položili život, bojiště, rozstřílené prapory, zkřížené šavle zavěšené na stěnách hal v jejich domech, žloutnoucí dopisy z bojišť, váleční vysloužilci. Tyto ženy neposkytovaly nedávnému nepříteli sebemenší pomoc, útěchu ani milost a Scarlett se teď ocitla v řadách nepřátel.

V její zpotvořené společnosti vzniklé na základě náhodných výchylek politické situace měli lidé jedinou společnou věc: peníze. Jelikož většinou před válkou jakživi neviděli pohromadě víc než pětadvacet dolarů, teď se všichni vrhli na tak překotné utrácení, jaké Atlanta do té doby nezažila.

Když se republikáni ocitli politicky v sedle, město vstoupilo do éry mrhání a ostentativního předvádění, jejichž vnitřní nemravnost a vulgaritu zastírala jen tenoučká slupka kultivovanosti. Propastný rozdíl mezi chudými a bohatými nebyl do té doby nikdy tak ostře

patrný. Lidé, kteří se prodrali nahoru, vůbec nemysleli na své méně šťastné bližní. Samozřejmě kromě černochů. Ti museli mít jen to nejlepší. Nejlepší školy, ubytování, oblečení i zábavu, jelikož představovali politickou sílu a na každém černošském hlasu přece záleželo. Ale atlantští občané, kteří v poslední době přišli na mizinu, ti mohli klidně hladovět a padnout třeba na ulici, a republikánským zbohatlíkům to bylo srdečně jedno.

Scarlett se triumfálně vezla na vrcholu této vlny vulgarity, mladá novomanželka, oslnivě krásná v nádherných šatech, solidně zabezpečená Rhettovým bohatstvím. Taková éra jí vyhovovala – nekultivovaná, křiklavá, povrchně efektní, plná příliš nápadně naparáděných žen, domů přecpaných nábytkem, nadbytku klenotů, koní, jídla i pití. Když se nad tím Scarlett výjimečně zamyslela, musela si přiznat, že žádná z jejích nových přítelkyň by podle Elleniných přísných měřítek nemohla být nazvána dámou. Ale od dávného dne, kdy se v salonu v Taře rozhodla, že se stane Rhettovou milenkou, porušila Ellenina měřítka už tolikrát, že si teď už prakticky vůbec nedělala výčitky svědomí.

Přísně vzato tito noví přátelé snad nebyli dámy a gentlemani, ale podobně jako s Rhettovými přáteli z New Orleansu se s nimi dalo užít tolik zábavy! O mnoho víc než s přáteli, s nimiž se v Atlantě seznámila za starých časů a kteří se chovali uměřeně, chodili do kostela a četli Shakespeara. A až na krátké období líbánek si žádnou zábavu neužila, ani nepamatovala. A také nepoznala pocit bezpečí. A teď, kdy byla zabezpečena, chtěla tančit, hrát si, řádit, cpát se výbornými jídly a zalévat je skvělými víny, halit se do hedvábí a saténu a povalovat se na měkkých péřových poduškách a jemně čalouněném nábytku. A také si všech těchto věcí bohatě užívala. Povzbuzována Rhettovou pobavenou shovívavostí, zbavena zábran z dětských časů a dokonce i zbytků strachu z chudoby si konečně dopřávala luxus, o němž odjakživa snila – dělala, jen co ji napadlo, a říkala lidem, kteří se jí nelíbili, ať táhnou k čertu.

Zmocnilo se jí ono příjemné opojení, jaké zažívají lidé, jejichž životy jsou políčkem uštědřeným do tváře zavedené společnosti – hazardní hráči, podvodníci, ženy pouštějící se do dobrodružství velkého formátu, všichni, kdo dosáhli úspěchu díky tomu, že mají všech pět pohromadě. Říkala a dělala, jen co chtěla, a její nestydatost přesáhla ve velice krátké době všechny meze.

Scarlett se nezastavila ani před projevy arogance vůči svým novým republikánským a odrodileckým přátelům, ale nejdrzeji a nejbezostyšněji se chovala vůči důstojníkům místní yankeeovské posádky a jejich rodinám. Z celé nesourodé masy lidí, kteří se nahrnuli do Atlanty, odmítala přijímat a snášet výhradně příslušníky armády. Dělala, co mohla, jen aby vůči nim vystupovala s co nejhorší nevychovaností. Melanie nebyla jediná žena, která nedokázala zapomenout, co znamenala modrá uniforma. Pro Scarlett ta modrá uniforma se zlatými knoflíky navždy zosobňovala hrůzy obléhání, strach při útěku z města, drancování a vypalování, zoufalou bídu a ubíjející dřinu v Taře. A když se teď díky přátelským vztahům ke guvernérovi a mnoha prominentním republikánům cítila v bezpečí, dokázala se chovat urážlivě vůči každému nositeli modré uniformy. A chovala se opravdu urážlivě.

Rhett ji jednou ležérně upozornil, že to ještě není tak dávno, co většina pánských návštěvníků, kteří se scházejí pod jejich střechou, nosila tutéž modrou uniformu, ale Scarlett odsekla, že Yankee nevypadá na Yankeeho, dokud nenosí modrou uniformu. A Rhett jí na to odpověděl: „Důslednosti, ó jaký jsi klenot!“ A pokrčil rameny.

Scarlett nenáviděla jásavě tvrdou modř uniforem, které nosili, a urážela je s o to větším potěšením, že je svým jednáním mátla. Rodiny důstojníků odvelených k místní posádce měly na tuto zmatenost právo, protože to byli tiší, vychovaní lidé, kterým se v nepřátelské zemi stýskalo, toužili po návratu na Sever a trochu se styděli za lůzu, jejíž vládu byli nuceni držet na bodácích – zkrátka byli to mnohem slušnější lidé než společnost, v jaké se pohybovala

Scarlett. Manželky důstojníků se přirozeně divily, že skvělá paní Butlerová se důvěrně přátelí s fádní zrzavou Bridget Flahertyovou a dělá co může, jen aby je co nejvíc urazila.

Ale i dámy, s nimiž se Scarlett důvěrně přátelila, si od ní musely dát líbit spoustu nepříjemných věcí. Ale dělaly to rády. Pro ně zosobňovala bohatství a eleganci starého režimu se všemi starými jmény, starými rody a starými tradicemi, s nimiž se vroucně toužily ztotožnit. Staré rodiny, pro něž horovaly, mohly Scarlett klidně zavrhnout, ale dámy z nové aristokracie o tom nevěděly. Věděly jen, že Scarlettin otec byl slavný otrokář, matka pocházela z rodiny Robillardů ze Savannah a jejím manželem se stal Rhett Butler z Charlestonu. A to jim stačilo. Scarlett byla klín, který jim prorážel skulinu, jíž by mohly proniknout, jak si tolik přály, do staré společnosti, která jimi opovrhovala. A vlastně nebyla jen pouhý klín otvírající jim cestu do společnosti. Pro ně, které se čerstvě vyšvihly z obskurních začátků, byla sama společností. Protože byly jen pozlátkovými dámami, neprohlédly její pozlátkové pretence o nic víc než sama Scarlett. Přikládaly jí cenu, jakou si určovala ve vlastních očích, a vytrpěly si své od jejích gest, pohledů, rozmarů, nálad, arogance, od její nezastírané hrubosti i od otevřenosti, s níž komentovala jejich nedostatky.

Povznesly se z ničeho před příliš krátkou dobou a byly si příliš nejisté samy sebou, a tak dvojnásob toužily vypadat zjemněle a bály se dát najevo špatnou náladu nebo odseknout stejným způsobem, aby se o nich nedalo říci, že se neumějí chovat jako dámy. Musely být dámami za každou cenu. Dělaly si nárok na nesmírnou delikátnost, cudnost a nevinnost. Když je člověk poslouchal, málem nabyl dojmu, že nemají nohy, jejich těla nepodléhají přirozeným funkcím a jejich majitelky nevědí nic o zkaženém světě. Nikoho by ani ve snu nenapadlo, že zrzavá Bridget Flahertyová, která měla bílou pleť, jíž se sluníčko vůbec nechytalo, a hovořila s takovým irským přízvukem, že by se málem dal krájet nožem na máslo, ukradla

otci skrytý poklad, aby se dostala do Ameriky a mohla se stát pokojskou v jednom newyorském hotelu. A při pozorování toho, jak Sylvia (dříve Sadie Belle) Conningtonová a Mamie Bartonová z útlocitnosti omdlévají, by si nikdo ani nepomyslel, že první z dam vyrostla nad otcovským saloonem na Bowery a v hodinách návalu vypomáhala obsluhovat hosty u baru a druhá, alespoň jak se říkalo, přišla z bordelu patřícímu jednomu z jejích četných manželů. Ale to vše už nebyla pravda, teď to byla samá jemná stvoření v zajištěném postavení.

Muži, ačkoli přišli ke spoustě peněz, se naopak učili způsobům méně snadno nebo snad brali menší ohledy na požadavky nové ušlechtilosti. Na Scarlettiných večírcích nezřízeně popíjeli, mnohem víc, než bylo únosné, a po každé takové recepci zůstalo v domě do rána nejméně o jednoho hosta víc, než původně očekávali. A tito pánové nepopíjeli, jako pili pánové v dobách Scarlettina dětství. Zpíjeli se tak, že o sobě nevěděli, a přitom byli hloupí, ošklivý a sprostí. Navíc ať rozestavěla na viditelných místech, kolik chtěla plivátek, na kobercích ráno po oslavě vždycky zůstaly skvrny od tabákové šťávy.

Scarlett těmito lidmi sice pohrdala, ale na druhé straně se v jejich společnosti dobře bavila. A protože se s nimi bavila, dbala o to, aby jich pořád měla plný dům. A protože jimi pohrdala, posílala je k čertu pokaždé, kdy ji něčím otrávili. Ale snášeli ji.

A snášeli i Rhetta, což bylo mnohem těžší, jelikož Rhett je měl prokouknuté a oni to věděli. Bez sebemenšího zaváhání je verbálně usazoval, dokonce i ve svém domě, a pokaždé takovým způsobem, že se nezmohli na odpověď. Sám se nestyděl za to, jak přišel ke svému jmění, a tak se choval, jako by se ani oni nestyděli za své začátky, a málokdy si nechal ujít příležitost pronést poznámku o věcech, které – jak se všichni do jednoho mlčky shodovali – by bývalo lépe ze slušnosti přejít mlčením.

Nikdo si nikdy nemohl být jist, zda nad sklenicí punče roztomile nepoznamená: „Ralphe, kdybych měl tenkrát aspoň trochu rozumu, byl bych přišel k penězům prodejem akcií zlatých dolů vdovám a sirotkům jako ty a neobtěžoval se s prorážením blokády. Bylo to mnohem nebezpečnější.“ „Ale, Billie, vidím, že máš nové koňské spřežení. Že bys prodal dalších pár tisíc akcií neexistujících železnic? To ti chválím, kamaráde!“ „Blahopřeju ti, Amosi, že ses zmocnil té státní zakázky. Škoda že jsi musel podmazat tolik natažených dlaní, aby ti ji přiklepli.“

Dámám připadal odporný a nesnesitelně vulgární. Muži o něm za jeho zády tvrdili, že je svině a hajzl. Nová Atlanta neměla Rhetta o nic raději než stará a on sám se nesnažil smířit s první o nic víc než s druhou. Šel si svou cestou, tvářil se pobaveně a lhostejně k mínění všech, kteří ho obklopovali, a tak zdvořile, že už sama jeho zdvořilost byla urážkou. Pro Scarlett zůstával pořád záhadou, ale záhadou, s níž si už dávno neráčila lámat hlavu. Dospěla k závěru, že ho nikdy nic neuspokojilo ani neuspokojí, že buď nikdy zoufale netoužil po něčem, co neměl, anebo že nikdy nic nechtěl, a proto mu na ničem nezáleží. Vysmíval se všemu, co dělala, povzbuzoval ji v jejích výstřednostech nebo bezostyšnostech, posmíval se jejímu předstírání – a platil účty.

Kapitola 50

Rhett se nikdy nevzdával svého uhlazeného vystupování, nikdy se nedal vyvést z klidu, dokonce ani v nejintimnějších chvílích. Ale Scarlett se nikdy nedokázala zbavit starého pocitu, že ji skrytě sleduje, a věděla, že kdyby náhle otočila hlavu, určitě by ho přistihla, jak ji pozoruje zamyšleným, vyčkávajícím pohledem, tím pohledem plným trpělivosti, která jí připadala skoro strašná a kterou nechápala.

Někdy se s ním dalo žít docela příjemně, přestože měl ten nešťastný zvyk nedovolovat nikomu ve své přítomnosti dělat jedno a říkat druhé, hrát si na něco víc nebo se vyžívat v nabubřelosti. Pokaždé vyslechl její zprávy o obchodě, pilách a saloonu, o trestancích a nákladech na jejich stravu a pak jí chladnokrevně a chytře poradil, co má dělat dál. Projevoval nevyčerpatelnou energii k tanci a večírkům, které tolik milovala, i k nevyčerpatelnému přívalu drsných historek, jimiž ji zaplavoval za vzácných večerů, když povečeřeli ve dvou a místo sklizeného nádobí se před nimi octla káva s brandy. Scarlett zjistila, že Rhett je ochoten dát jí všechno, nač si vzpomene, odpovědět jí na každou otázku, jakou položí, pokud přitom bude jednat zpříma, a naopak odmítne všechno, co se pokusí získat postranními cestičkami, pomocí narážek a ženských úskoků. Vyváděl ji z míry tím, že ji pokaždé prohlédl a nevybíravě se jí vysmál.

Scarlett se při úvahách o roztomilé lhostejnosti, s jakou s ní obvykle zacházel, často v duchu ptala, aniž ovšem chtěla znát odpověď, proč si ji vlastně vzal. Muži se obvykle ženili z lásky nebo pro peníze, anebo aby si založili domov a měli děti, ale Scarlett věděla, že Rhett si ji nevzal ze žádného z těchto důvodů. Určitě ji nemiloval. O jejím roztomilém domě se zmiňoval jako o architektonickém

zvěrstvu a tvrdil, že by radši bydlel v dobře vedeném hotelu než doma. A na rozdíl od Charlese a Franka se ani jednou nezmínil o dětech. Když se s ním jednou pokoušela koketovat, zeptala se ho, proč si ji vlastně vzal, ale okamžitě se rozzuřila, protože jí s pobaveným zábleskem v očích odpověděl: „Vzal jsem si tě, moje milá, abych si tě mohl držet doma jako oblíbené zvířátko."

Ne, nevzal si ji z obvyklých důvodů, pro něž se muži žení. Oženil se s ní výhradně proto, že ji chtěl mít a nemohl ji získat jiným způsobem. Přiznal to přece sám té noci, kdy ji požádal o ruku. Chtěl ji stejně jako Belle Watlingovou. Tohle pomyšlení nebylo zrovna příjemné. Ve skutečnosti to byla nezakrytá urážka, ale Scarlett ji odbyla pokrčením ramen stejně, jako se naučila odbývat pokrčením ramen všechny nepříjemné skutečnosti. Uzavřeli spolu obchodní dohodu a Scarlett s ní byla ze své strany docela spokojena. Doufala, že Rhett je spokojen stejně, ale ve skutečnosti jí na jeho spokojenosti příliš nezáleželo.

Ale jednoho odpoledne se od doktora Meadea, jemuž se přišla svěřit s jakýmisi zažívacími potížemi, dověděla nepříjemnou skutečnost, kterou nemohla odbýt pokrčením ramen. Za soumraku vtrhla jako bouře do své ložnice a s nepředstíranou nenávistí v očích oznámila Rhettovi, že bude mít dítě.

Rhett si spokojeně lebedil v hedvábném županu, zahalen do oblaku kouře, a jakmile promluvila, ostře se jí podíval do očí. Ale nic neřekl. Mlčky ji pozoroval, ale z jeho pózy čišelo v očekávání jejích dalších slov napětí, které jí neuniklo. Poddala se natolik nevoli a zoufalství, že nedokázala myslet na nic jiného.

„Víš, že další děti nechci! V životě jsem žádné nechtěla. Pokaždé, když se mi v životě začne dařit, musím mít dítě. Prosím tě, neseď tu jako kus dřeva a nesměj se! Ty ho taky nechceš. Ach, Panenko Maria, pomoz mi!"

Čekal-li od ní nějaká slova, tahle to určitě nebyla. Výraz mu nepatrně ztvrdl a oči nabyly neproniknutelného výrazu.

„Tak proč ho nedáš slečně Melly? Sama jsi mi přece říkala, že nemá rozum a chce další dítě, nebo snad ne?“

„Nejradši bych tě zabila! Nebudu ho mít, to ti říkám rovnou, nebudu!“

„Ne? A co mi, prosím tě, povíš dál?“

„Vždyť se to přece dá zařídit. Už nejsem taková hloupá venkovská káča, jako jsem bývala. Teď teda vím, že žena nemusí mít děti, když sama nechce! Dají se zařídit různé věci…“

Rhett vyskočil, popadl ji za zápěstí a z obličeje mu čišel prudký strach, jaký člověka žene tak, že se nezastaví před ničím.

„Scarlett, ty ženská bláznivá, řekni mi pravdu! Viď, že jsi nic nepodnikla?“

„Ne, ještě ne, ale udělám to. Myslíš si, že si znova nechám zničit postavu, zrovna když se mi podařilo zhubnout v pase a mám se dobře a…“

„Jak jsi na tohle přišla? Kdo ti to řekl?“

„Mamie Bartová – ona…“

„Bordelmamá by se ovšem v takových lumpárnách měla vyznat. Ta ženská mi už nevkročí do domu, rozumělas? Nakonec je to přece můj dům a já jsem tady pánem. A nepřeju si, aby ses s ní napříště třeba jen bavila.“

„Budu si dělat, co budu chtít. Pusť mě. Co je ti vlastně do toho?“

„Není mi nic do toho, jestli budeš mít jedno dítě nebo dvacet, ale jen mi zatraceně záleží na tom, abys neumřela.“

„Umřela? Proč bych měla umřít?“

„Jistě, umřela. Nečekám, že by ti Mamie Bartová prozradila, jaké riziko na sebe žena bere, když provádí něco takového, nebo snad ano?“

„Ne,“ odpověděla Scarlett nerada. „Jen mi řekla, že se tím celá záležitost bezvadně vyřeší.“

„Krucifix, já ji zabiju!“ vykřikl Rhett a výraz mu ztvrdl hněvem. Sklonil hlavu, podíval se Scarlett do uslzeného obličeje a viděl,

že ji vztek trošku přešel, ale že se pořád tváří tvrdě a nasupeně. Zničehonic ji popadl do náruče, donesl ji ke křeslu, posadil se s ní a přitom jí k sobě pevně tiskl, jako by se bál, že se mu vysmekne.

„Poslouchej, co ti povím, holčičko. Nedovolím ti, abys brala svůj život do vlastních rukou. Slyšíš mě? Panebože, nechci děti o nic víc než ty, ale můžu se o ně postarat. Už od tebe nechci slyšet žádné hlouposti, a jestli se odvážíš si něco takového zkusit – Scarlett, já jednou viděl, jak při tom jedno děvče umřelo. Byla to jen – ale chci říct, že byla docela dobrá. A není to lehké umírání. Já…“

„Ale, Rhette!“ vykřikla Scarlett, která přestala myslet na vlastní trápení, protože se polekala citu číšícího z jeho hlasu. V životě ho neviděla tak dojatého „Kde – kdo…“

„V New Orleansu – ale už před léty. Byl jsem tehdy mladý a snadno jsem podléhal dojmům.“ Prudce sklonil hlavu a zabořil obličej do jejích vlasů. „Necháš si tohle dítě, Scarlett, i kdybych tě měl příštích devět měsíců vodit připoutanou na řetízku k vlastnímu zápěstí.“

Posadila se mu na klíně a s upřímnou zvědavostí se mu zkoumavě zahleděla do obličeje. Pod jejím pohledem byl najednou hladký a příjemný, jako by jej někdo mávnutím kouzelného proutku úplně vyčistil. Obočí měl zdvižené a koutky úst naopak pokleslé.

„Copak ti na mně tolik záleží?“ vyzvídala Scarlett a sklopila přitom víčka.

Změřil si ji vyrovnaným pohledem, jako by odhadoval, kolik koketerie se skrývá za její otázkou. Když jí z výrazu vyčetl pravý smysl jejího chování, odpověděl nezávazným tónem.

„Ale to víš, že ano. Víš, investoval jsem do tebe spoustu peněz a nerad bych o ně přišel.“

Melanie vyšla ze Scarlettina pokoje, vyčerpaná nervovým vypětím, ale šťastná až k slzám, že se Scarlett narodila holčička. Rhett stál celý napjatý v hale a kolem něj ležela řada doutníkových nedopalků, které propálily díry do vzácného koberce.

„Už můžete jít dál, pane kapitáne," oznámila mu ostýchavě Melanie. Rhett se kolem ní rychle protáhl do pokoje, a než doktor Meade zavřel dveře, Melanie ještě stačila zahlédnout, jak se šťastný otec sklání nad nahým novorozeňátkem ležícím na chůvině klíně. Melanie se sesula do křesla a zrůžověla v obličeji rozpaky nad tím, že se neúmyslně stala svědkyní tak intimní rodinné scény.

Ach, to je roztomilé! pomyslela si. Jak ustaraně se kapitán Butler tvářil! A celou dobu se ani nedotkl pití! To od něj bylo hezké. Spousta pánů se opije do němoty, než jejich děťátko stačí přijít na svět. Bojím se, že by moc potřeboval skleničku. Smím mu to navrhnout? Ne, to by ode mne bylo příliš vyzývavé.

Byla ráda, že se může pohodlně uvelebit v křesle, a v zádech, která ji v té době bolela bez přestání, měla pocit, jako by se jí v pase měla páteř rozlomit vedví. Ach, jak byla Scarlett šťastná, že kapitán Butler při porodu čekal hned za dveřmi! Kdyby měla Ashleyho u sebe toho strašného dne, kdy rodila Beaua, netrpěla by ani zpola tolik. Kdyby ta malá holčička za těmi zavřenými dveřmi byla její, a ne Scarlettina! Ach, jak jsem ošklivá, pomyslela si provinile. Toužím po jejím dítěti, a Scarlett na mě přitom byla vždycky tak hodná. Odpusť mi, panebože. Scarlettino děťátko bych samozřejmě nechtěla, ale – ale tolik bych chtěla mít vlastní!

Melanie si zasunula polštářek pod bolavá bedra a dychtivě přemýšlela o své vlastní dcerušce. Ale doktor Meade v té věci nezměnil názor. A přestože sama byla ochotna riskovat kvůli druhému dítěti vlastní život, Ashley o něm nechtěl ani slyšet. Dcerka. Jak by byl Ashley šťastný, kdyby měli dceru!

Dceru! Pro smilování boží! Vždyť jsem kapitánu Butlerovi neřekla, že se mu narodila dcera! A on samozřejmě čekal chlapce. Ach, to je děsné!

Melanie věděla, že žena má ráda chlapce stejně jako děvčátko, ale pro muže, a hlavně pro muže zvyklého, aby bylo vždycky po jeho, jako je kapitán Butler, může být narození dcery těžkou ranou,

pochybností beroucí v potaz jeho mužnost. Ach, jak Melanie děkovala bohu, že dal, aby její jediné dítě byl chlapec! Věděla, že kdyby byla manželkou obávaného kapitána Butlera, raději by ochotně zemřela při porodu, než by mu povila prvorozené dítě ženského pohlaví.

Ale chůva, která se celá rozzářená vykolébala z pokoje, ji uklidnila – a zároveň v ní probudila zvědavost, co za člověka kapitán Butler vlastně je.

„Dyž sem teďkonc koupala toho mrňousa," vyprávěla jí chůva, „tak sem se panu Rhettovi snažila vomluvit, že to neni kluk. Ale bože, slečno Melly, eslipak byste uhodla, co mně na to řek? Řek mně: ‚Zavři zobák, chůvo! Kdo chtěl ňákýho kluka? S klucima nejni žádná zábava. Akorát spousta trápení. Ale s holkama si člověk užije. Já bych tudlenctu holčičku nedal ani za deset kluků.' Potom se mně jí snažil vytrhnout, tak jak je nahatá, tak sem ho klepla přes ruku a povidám: ‚Chovejte se slušně, pane Rhett! Já si teď počkám, až vám budu moct říct, že máte kluka, a pak se budu smát na celý kolo, až budete vyvádět jako pominutej.' A von se zasmál, mávnul rukou a povidá: ‚Chůvo, ty seš blázen. Kluci nejsou nikomu na nic. Copak nejsem sám živej důkaz toho, co říkám?' Sim, ano, slečno Melly, přijal to jako gentleman," skončila elegantně promluvu chůva. Melanie nepřehlédla, že Rhett svým chováním v chůviných očích vykoupil své dosavadní jednání, ale získal ještě mnohem víc. „Asi sem panu Rhettovi strašně křivdila. Dneska mám na každej pád šťastnej den, slečno Melly. Zabalila sem do plínek třetí pokolení Robillardovic slečinek, a tomu teda říkám šťastnej den."

„Ovšem, je to šťastný den, chůvo! Nejšťastnější jsou dny, kdy se narodí dítě!"

Ale pro jednu bytost v domě to rozhodně nebyl šťastný den. Wade Hampton, neustále napomínaný a většinou přehlížený, bloumal zoufale po jídelně. Chůva ho brzy po ránu zničehonic zburcovala, ve spěchu ho oblékla a poslala s Ellou na snídani k tetičce Pitty. Místo vysvětlování mu stručně řekli, že mamince není dobře a že

by jí rušil hlukem, který dělá, když si hraje. U tetičky Pitty byl celý dům vzhůru nohama, protože novinka o Scarlettině nevolnosti způsobila, že tetička byla opět bez sebe, přičemž jí tentokrát asistovala i kuchařka, takže snídaně byla hubený pokrm, který se strejdovi Peterovi s bídou podařilo pro děti dát dohromady. Jak míjelo dopoledne, do Wadeovi dušičky se začal vkrádat strach. Co kdyby matka umřela? Jiným chlapcům už matky umřely. Viděl, jak je odváželi z domova pohřebními vozy a slyšel své malé kamarády vzlykat. Co kdyby matka umřela? Wade velice miloval matku, skoro tolik jako se jí bál, a představa, že by ji odvezli černým pohřebním vozem taženým černými koňmi s ohlávkami ozdobenými černými péry, ho v droboučkém hrudníčku sužovala tak, že stěží dokázal dýchat.

Když přišlo poledne a Peter měl co dělat v kuchyni, Wade vyklouzl předním vchodem z tetiččina bytu a spěchal domů, co mu krátké nožičky stačily, protože ho hnal strach. Strýček Rhett, tetička Melly nebo chůva mu určitě povědí pravdu. Ale strýček Rhett a tetička Melly nebyli nikde k vidění a chůva s Dilcey pobíhaly nahoru a dolů po zadním schodišti s ručníky a umyvadly plnými horké vody a nevšimly si, že stojí v přední hale. Z horní haly k němu občas, když se otevřely dveře, doléhaly stručné příkazy, které vydával doktor Meade. Jednou Wade zaslechl matku zasténat a začal křečovitě vzlykat. Poznal, že matka umře. Aby našel útěchu, snažil se zavděčit kocourovi s medovou srstí, který ležel na okně v hale. Ale starý kocour Tom, který už ve svých létech nesnášel vyrušování, prudce švihl ocasem a líně na chlapce zaprskal.

Nakonec si ho všimla chůva sestupující po předním schodišti ve zmačkané a umazané zástěře a se šátkem k jedné straně a vyhubovala mu. Chůva byla vždycky Wadeovou hlavní oporou, takže se chlapec teď, když se na něj mračila, celý roztřásl.

„Seš nejhorší kluk, jakýho sem jakživ viděla," peskovala ho. „Copak sem tě neposlala k tetičce Pitty? Koukej mazat, ať seš tam zpátky!"

„Nemůže mi matka – neumře mi?"

„Seš nejprotivnější dítě, jaký sem jakživ viděla! Proč by měla, proboha živýho, umírat. Panebože, s těma klukama je ale kříž. Nechápu, jak může pánbu posílat lidem kluky. A teď už vocuď koukej zmizet."

Ale Wade neodešel. Schoval se za závěsy v hale, protože ho chůva zdaleka nepřesvědčila. Chůvino povzdechnutí, že s kluky je kříž, ho pálilo jako žihadlo, protože se vždycky ze všech sil snažil být co nejhodnější. Tetička Melly se hnala za půl hodiny ze schodů, bledá a unavená, ale přitom se sama pro sebe usmívala. Když spatřila chlapcovu utrápenou tvář, schovávající se ve stínu závěsů, zatvářila se, jako by do ní udeřil blesk. Tetička Melly obyčejně pro Wadea mívala času, kolik chtěl. Od ní nikdy neslyšel, co mu matka říkala dost často: „Teď mě neotravuj. Nemám čas!" nebo „Zmiz někam, Wade. Mám moc práce."

Ale tentokrát mu tetička Melly řekla: „Wade, ty jsi ale ošklivý. Proč nejsi u tetičky Pitty?"

„A neumře mi matka?"

„Ale to víš, že ne, Wade! Nebuď hloupý jako malý kluk," ujistila ho Melanie a pak dodala přístupnějším tónem: „Pan doktor Meade jí právě přinesl krásné malé děťátko, roztomilou holčičku, aby sis měl s kým hrát, a když budeš doopravdy hodný, tak se na ni večer budeš smět podívat. Ale teď si běž ven hrát, a ne aby tě napadlo dělat sebemenší rámus."

Wade vklouzl do tiché jídelny a jeho malý a nejistý svět se s ním zatočil. Copak se dnes nenajde jediné útočiště pro sedmiletého chlapce, na kterého doléhají obavy zrovna v tento slunečný den, kdy se dospělí chovají tak divně? Wade se posadil na okno ve výklenku a uždíbl si kousíček listu z begonie rostoucí v dřevěném truhlíku postaveném na slunci. List měl tak peprnou chuť, až mu vyhrkly slzy z očí a rozplakal se. Matka zřejmě umírá, nikdo si ho vůbec nevšímá a ke všemu všichni pobíhají po domě kvůli novému dítěti – kvůli nějaké novorozené holce. Wade neměl zájem o novorozeňata a o holčičky už vůbec ne. Jediná malá holka, jakou důvěrně znal,

byla Ella, a ta zatím neudělala nic, čím by získala jeho úctu nebo obdiv.

Po delším čekání sešel pan doktor Meade se strýčkem Rhettem dolů ze schodů, zastavili se v hale a o něčem se tiše bavili. Když se za lékařem zavřely domovní dveře, strýček Rhett rychle vešel do jídelny, a dřív než si stačil všimnout Wadea, nalil si ze skleněné karafy velkou sklenici. Wade se celý přikrčil, protože čekal, že mu zase bude řečeno, že zlobí a musí se vrátit k tetičce Pitty, ale strýček Rhett se na něj místo toho usmál. Wade ještě nikdy neviděl, aby se strýček takhle usmíval nebo vypadal takhle šťastně, a povzbuzen jeho chováním seskočil z parapetu a rozběhl se k němu.

„Máš sestřičku," oznámil mu Rhett a silně ho stiskl. „Ale je to nejkrásnější děťátko, jaké jsi v životě viděl, to mi věř! Ale proč, prosím tě, pláčeš?"

„Matka…"

„Tvoje matka zrovna pořádá obrovský oběd, kuře s rýží a omáčkou a zapíjí jej kávou a za chvíli jí uděláme trochu zmrzliny, takže si budeš moct dát dva talíře, když budeš chtít. A taky ti ukážu tvou sestřičku."

Wadeovi se ulevilo, ale zeslábl tak, že se sotva udržel na nohou. Chtěl sice o sestřičce říci něco zdvořilého, ale nešlo mu to. Každý se zajímal jen o tu holku. A na něm už nikomu vůbec nezáleželo, dokonce ani tetičce Melly nebo strýčkovi Rhettovi.

„Strýčku Rhette," začal se ptát Wade, „lidi mají holky radši než kluky?"

Rhett odložil sklenici, pohlédl ostře do chlapcova drobného obličeje a v očích mu blýsklo okamžitým pochopením.

„Ne, to nemůžu říct," odpověděl vážným tónem na Wadeovu otázku, jako by záležitost řádně zvážil. „Jde o to, že s děvčaty je větší trápení než s chlapci a lidi jsou už takoví, že si dělají větší starosti s těmi, kteří je trápí, než s těmi, kteří je netrápí."

„Chůva mi před chvílí řekla, že s kluky je kříž."

„Chůva měla o matku starost. A ani to tak nemyslela."

„Strýčku Rhette, nechtěl jste radši malého kluka než malou holku?“ vyzvídal Wade s naději v hlase.

„Ne,“ odpověděl Rhett rychle, a když uviděl, že chlapcův obličejíček zvadl, dodal: „A proč bych měl chtít kluka, když už jednoho mám?“

„Vy máte kluka?“ vykřikl Wade a otevřel pusu dokořán překvapením. „A kde je?“

„Zrovna tady,“ odpověděl Rhett, zvedl chlapce a přitáhl si ho na kolena. „Ty jsi přece můj kluk, synáčku.“

Pocit bezpečí a štěstí, že o něj někdo jeví zájem, byl na okamžik tak silný, že se Wade málem znovu rozplakal. Polykal nasucho a zabořil si obličej do Rhettovy vesty.

„Jsi přece můj kluk, nebo ne?“

„Můžu ale být – no jestli můžu být kluk pro dva pány?“ vyzvídal Wade, v němž se svářila oddanost k otci, jehož nikdy nepoznal, s láskou k muži, který ho chápavě držel v náruči.

„Jistě,“ přisvědčil Rhett rozhodně. „Stejně jako můžeš být chlapeček své matky a zároveň i tetičky Melly.“

Wade pochopil Rhettovo tvrzení. Znělo docela rozumně, a tak se chlapec usmál a ostýchavě se ošil v Rhettově náruči.

„Vy přece chápete malé kluky, strýčku Rhette, že?“

Rhettův snědý obličej se nakrabatil do starých drsných rysů a rty se mu zkřivily.

„Ovšem,“ připustil zahořkle, „chápu malé kluky.“

Wadea se na chvilku znovu zmocnil strach a náhlý pocit žárlivosti. Strýček Rhett nemyslel na něj, ale na někoho jiného.

„Ale nemáte žádné další malé kluky, že ne?“

Rhett ho postavil na podlahu.

„Já se teď napiju a ty se napiješ se mnou, Wade, poprvé v životě, a připijeme spolu tvé nové sestřičce.“

„Ale nemáte žádné jiné…,“ začal znovu Wade, ale když viděl, jak Rhett sahá po karafě s červeným vínem, vzrušení nad tím, že se smí účastnit takového obřadu dospělých, odvedlo jeho myšlenky jinam.

„Ale já nemůžu, strýčku Rhette! Slíbil jsem tetičce Melly, že nebudu pít, dokud neskončím univerzitu, a jestli dodržím slovo, tak mně dá hodinky."

„A já ti k nim přidám řetízek – tenhle, co teď nosím, jestli ho ovšem budeš chtít," prohlásil Rhett a začal se znovu usmívat. „Tetička Melly má úplně pravdu. Ale měla na mysli lihoviny, ne víno. Jako gentleman se přece musíš naučit pít víno, synáčku, a dnes přišla nejvhodnější chvíle pro první lekci."

Zkušenou rukou rozředil vodou z karafy červené víno, až dostalo narůžovělý odstín, a podal Wadeovi sklenici. V té chvíli vešla do jídelny chůva. Mezitím se převlékla do nejlepších svátečních červených šatů a naškrobená zástěra i šátek na hlavě zářily čistotou. Kolébala se k nim, celá se rozzářila a z jejích sukní šustilo a šumělo hedvábí. Přestala se tvářit ustaraně a usmívala se jako měsíček, až jí bylo vidět skoro bezzubé dásně.

„Dáreček k narozeninám, pane Rhett!" hlaholila.

Wade strnul se sklenicí u úst. Věděl, že chůva neměla jeho otčíma nikdy ráda Nikdy neslyšel, že by ho oslovila jinak než „pane kapitán", a chovala se k němu důstojně, ale chladně. A teď najednou zářila nadšením, natřásala se na něj a říkala mu „pane Rhett"! Takový den – celý vzhůru nohama!

„Ty bys asi radši rum než červené víno," řekl Rhett, sáhl do skříňky na pití a vyndal z ní úzkou baňatou láhev. „Je to krásná holčička, viď, chůvo?"

„To teda je," přisvědčila chůva, vzala si od Rhetta sklenici a sešpulila rty.

„Viděla jsi někdy hezčí?"

„Jakpak by ne, slečna Scarlett byla skoro stejně hezká, dyž se narodila, ale tolik zas ne."

„Dej si ještě skleničku, chůvo. A ještě, chůvo," dodal Rhett strohým tónem, ale v očích se mu přitom blýskalo, „co má znamenat to šustění, které doléhá k mým uším?"

„Panebóže, pane Rhett, to nejni nic zvláštního, jen moje spodnička z červenýho hedbáví!“ hihňala se chůva a kroutila se, až se celé její mohutné tělo roztřáslo.

„Nic zvláštního, jen tvoje spodnička? Tomu nevěřím. Šustíš, jako bys na sobě nosila svazek uschlých listů. Ukaž, ať se můžu podívat. Zvedni sukni.“

„Pane Rhett, vy ste ale nemravnej! Muj ty bóžičku!“

Chůva si nahlas povzdechla, ustoupila trochu zpátky, a když byla asi metr od Rhetta, cudně pozvedla o pár centimetrů šaty a ukázala nabírání červené taftové spodničky.

„Že ti ale trvalo, než jsi ji začala nosit,“ bručel Rhett, ale černé oči se mu přitom smály a zářily nadšením.

„Sim, ano, moc dlouho.“

Potom Rhett řekl cosi, čemu Wade nerozuměl.

„Pane Rhett, slečna Scarlett vám to neměla co říkat! Že to nebudete mít starý černý žencký za zlý?“

„Ne, nemám ti to za zlé. Chtěl jsem jen vědět, jak to je. Napij se ještě, chůvo. Vem si celou láhev. A ty dopij víno, Wade. Prones přípitek, ať vidíme, jestli to umíš.“

„Tak na sestřičku,“ vyhrkl Wade a spolkl obsah sklenice. Zajíkl se, dostal kašel a škytavku a Rhett s chůvou se rozesmáli a plácali ho do zad.

Od okamžiku, kdy se mu narodila dcera, začalo Rhettovo chování být záhadou pro celé jeho okolí, protože jím rozmetal mnoho zavedených představ o sobě, představ, jichž se jen nerada vzdávala Atlanta i Scarlett. Kdo by si pomyslel, že zrovna on bude tak bezostyšně a bez obalu dávat najevo hrdost, že se stal otcem? A zvlášť když ho potkala ta nepříjemnost, že jeho prvorozené dítě nebyl syn, ale dcera.

A čerstvý pocit štěstí nad otcovstvím ho neopouštěl ani časem. To vyvolávalo určitou tajnou závist mezi ženami, jejichž manželé brali příchod nových ratolestí jako samozřejmost dávno předtím,

než nesli své potomky ke křtu. Rhett bezostyšně zastavoval lidi na ulici a vykládal jim do nejmenších podrobností, jaké zázračné pokroky dělá jeho dcera, aniž se obtěžoval předestřít svým řečem pokrytecké, ale společensky zdvořilé: „Já vím, každý si myslí, že jeho dítě je největší zázrak, ale…“ Považoval svou dcerku za zvláštnost, kterou nelze srovnávat s méně povedenými drobečky, a bylo mu úplně jedno, kdo ho přitom poslouchá. Když nová chůva dovolila holčičce ocucat kus tlustého vepřového a přivodila jí tím první koliku v životě, Rhett se zachoval tak, že se zkušení otcové a zkušené matky mohli potrhat smíchy. Rychle poslal pro doktora Meadea a další dva lékaře a jen stěží mu zabránili, aby nestloukl nešťastnou chůvu rukojetí biče. Chůvu vyhnal z domu a po ní následovala řada dalších, které se ohřály v domácnosti nanejvýš týden. Žádná nedokázala vyhovět náročným požadavkům, jaké na chůvy kladl Rhett.

Scarlettina chůva rovněž nevraživě sledovala chůvičky, které přicházely a zase odcházely, jelikož nevražila na každého cizího černocha a nechápala, proč by neměla kromě o Wadea a Ellu pečovat i o novou holčičku. Ale na chůvě se už začínal projevovat věk a její kolébavou chůzi ještě víc zpomaloval postupující revmatismus. Rhett se neodvážil jí říct do očí, že z těchto důvodů najímá k holčičce jinou chůvu. Místo toho jí oznámil, že člověk v jeho postavení si nemůže dovolit mít jen jednu chůvu. Nevypadalo by to dobře. Najme dvě další na hrubší práce a jí ponechá postavení jejich nadřízené vrchní chůvy. S tím byla chůva naprosto srozuměna. Větší počet služebnictva byl ke cti jak jejímu, tak Rhettovu postavení. Ale nepřipustí, jak se vyjádřila, mezi svými chůvičkami žádný póvl z řad svobodných černochů. Proto Rhett poslal do Tary pro Prissy. Znal její vady, ale koneckonců byla černoška z rodiny. A strejda Peter se vytasil se svou vzdálenou neteří jménem Lou, která patřila jednomu z bratranců tetičky Pitty z burrovské strany.

Scarlett si stačila všimnout Rhettova přehnaného zájmu o holčičku ještě dřív, než mohla vstát po porodu, a otcovská pýcha,

jakou projevoval před návštěvami, se jí trochu dotýkala a zároveň ji přiváděla do rozpaků. Bylo sice v pořádku, že miluje své dítě, ale Scarlett měla zároveň dojem, že svou lásku dává najevo poněkud nemužným způsobem. Měl by se přece chovat bezprostředně a bezstarostně jako ostatní otcové.

„Děláš ze sebe šaška," řekla mu podrážděně, „a já nechápu proč."

„Ne? Ale ani bys nemohla. Důvod je prostý. Ta holčička je první bytost, která v životě patří jen a jen mně."

„Ale mně přece taky patří."

„Nepatří, ty máš dvě jiné děti. Je moje."

„Hrom aby do toho!" ulevila si Scarlett. „Přece jsem ji porodila, nebo snad ne? A kromě toho, můj milý, ti patřím i já."

Rhett se po ní podíval přes černou hlavičku své holčičky a podivně se usmál.

„Opravdu, zlato?"

Pouze Melaniin příchod zabránil jedné z prudkých a ostrých hádek, k nimž mezi nimi v těch dnech tak snadno docházelo. Scarlett potlačila hněv a požádala Melanii, aby vzala holčičku na ruku. Bylo dohodnuto, že se dítě bude jmenovat Eugenie Victoria, ale toho odpoledne jí Melanie dala jméno, které jí zůstalo stejně, jako „Pittypat" vytlačila z paměti všech lidí Sarah Jane.

Rhett se sklonil nad holčičkou a řekl: „Bude mít hráškově zelené oči."

„Ale to přece ne," vykřikla s nevolí Melanie, která zapomněla, že Scarlett má oči skoro stejné barvy. „Bude je mít modré, jako míval pan O'Hara, modré jako – modré jako milá modrá vlajka, Bonnie Blue Flag."

„Bonnie Blue Butlerová," zasmál se Rhett, vzal dítě z Melaniiny náruče a podíval se holčičce zblízka do drobných oček. A jméno Bonnie jí už zůstalo a ani vlastní rodiče si nakonec nepamatovali, že byla pokřtěna po dvou královnách.

Kapitola 51

Když byla Scarlett konečně schopna vyjít z domu, poručila Lou, aby ji sešněrovala tak těsně, jak to jen tkanice šněrovačky dovolí. Potom si obtočila pas krejčovským metrem. Padesát jedna centimetrů! Zasténala nahlas. Tohle udělají člověku s postavou děti! Měla v pase jako tetička Pitty, tolik jako chůva.

„Stáhni mě pevněji, Lou. Zkus mě sešněrovat na čtyřicet sedm centimetrů, protože se jinak nevejdu do žádných šatů."

„To by prasknuly kanice," namítla Lou. „Prostě ste přibrala v pase, slečno Scarlett, nedá se nic dělat."

Ale dá, říkala si v duchu Scarlett, když vztekle párala švy šatů, aby získala potřebné centimetry. Už prostě nebudu mít žádné děti.

Bonnie byla samozřejmě hezká a dělala jí radost a Rhett ji navíc zbožňoval, ale Scarlett se zařekla, že už nebude mít žádné děti. Ovšem sama netušila, jak to zařídí, jelikož s Rhettem si nemohla dělat, co ji napadlo, jako s Frankem. Bude to zřejmě obtížné, když se tak bláznivě vidí v Bonnie a pravděpodobně bude chtít příští rok syna, přestože vykládal, že utopí každého kluka, kterého mu porodí. A tak mu neporodí ani kluka, ani holčičku. Tři děti přece každé ženě stačí.

Když Lou znovu sešila rozpárané švy, rozžehlila je do hladka a zapnula ji do šatů, Scarlett zavolala kočár a odjela do ohrady, kde měla velkoobchod dřívím. Cestou se jí zlepšila nálada a zapomněla na svou míru v pase, jelikož se měla setkat s Ashleym a projít s ním v ohradě účetní knihy. A při troše štěstí by ho mohla zastihnout o samotě. Naposled ho viděla dávno předtím, než se narodila Bonnie. Scarlett mu nechtěla vůbec přijít na oči, když na ní bylo zřetelně vidět, že je těhotná. Ale moc se jí stýskalo po každodenních setkáních s ním, přestože při nich obvykle býval přítomen někdo

další. Když byla zavřena mezi čtyřmi stěnami doma, stýskalo se jí po důležitosti a činnosti jejího obchodu dřívím. Samozřejmě teď už nemusela pracovat. Mohla klidně prodat obě pily a stržené peníze výhodně investovat pro Wadea a Ellu. Ale to by znamenalo, že by se skoro nikdy neviděla s Ashleym, a když, tak pouze při společenských příležitostech, kde by je pokaždé obklopovala spousta lidí. A pracovat po Ashleyho boku byla největší rozkoš, jakou znala.

Když vjela do ohrady, se zájmem si prohlížela, do jaké výšky se vrší hromady dříví a kolik mezi nimi postává zákazníků a dohaduje se s Hughem Elsingem. A toho dne tam stálo šest vozů tažených spřežením mezků a právě je nakládali černošští vozkové. Šest spřežení, opakovala si v duchu s pýchou. A toho jsem dosáhla úplně sama!

Ve dveřích malé kanceláře se objevil Ashley, v očích mu hrála radost, že ji zase vidí, a pak jí pomohl z kočáru a odvedl si ji do kanceláře, jako by byla královna.

Ale když prošla účetní knihy jeho pily a porovnala je s knihami Johnnieho Galleghera, radost ji částečně přešla. Ashley s bídou vydělal na krytí výdajů, kdežto Johnnie vykazoval značnou sumu k dobru. Když porovnávala obě bilance, neřekla samozřejmě nic nahlas, ale Ashley jí vyčetl z výrazu obličeje, co jí táhne hlavou.

„Omlouvám se, Scarlett. Na svou obranu mohu říct jen tolik, že bych byl mnohem raději, kdybys mi dovolila najímat místo trestanců svobodné černochy. Pak bych si, jak věřím, vedl lépe."

„Černochy! Vždyť by nás zruinovaly platy, které bychom jim museli dávat! Trestanci jsou prakticky zadarmo. Když s nimi dokáže tolik Johnnie…"

Ashley se jí zadíval přes rameno na někoho, koho neviděla, a záře v jeho očích pohasla.

„Nemůžu pracovat s trestanci jako Johnnie Gallegher. Nemůžu lidi dřít z kůže."

„Krucinálfagot! Johnnie s nimi dokáže zázraky. Ashley, máš prostě moc měkké srdce. Měl bys je prostě donutit, aby víc dělali. Johnnie mi říkal, že pokaždé, když se nějaký simulant chtěl ulít z práce, šel prostě za tebou, řekl ti, že mu není dobře, a ty jsi mu dal den volna. Panebože, Ashley! Takhle se peníze nevydělávají. Párkrát je přetáhnout, to vyléčí všechny nemoci kromě zlomené ruky…“

„Scarlett! Scarlett! Mlč! Nesnesu, abys takhle mluvila,“ vykřikl Ashley a zadíval se jí do očí tak ostře, že se okamžitě zarazila. „Copak nechápeš, že jsou to taky lidi – někteří nemocní, podvyživení, zubožení a… Ach, moje milá, nemůžu se dívat na to, jak jsi pod jeho vlivem zhrubla, ty, která jsi vždycky bývala tak milá…“

„Kdože to se mnou provedl a co vlastně?“

„Musím ti to říct, i když na to nemám vůbec právo. Ale musím ti to říct. Ten tvůj – Rhett Butler. Na co sáhne, to zkazí a otráví. A vzal si tebe, která jsi přes všechno své divoké chování bývala milá, laskavá a ušlechtilá, a tohle s tebou udělal – stykem s ním jsi ztvrdla a zhrubla.“

„Ach,“ vydechla Scarlett, v níž se svářil pocit viny s radostí, že Ashleymu na ní zřejmě ještě tolik záleží, že ji snad ještě bude považovat za milou. Zaplaťpánbůh že Ashley svádí vinu za její vydřidušské jednání na Rhetta. Rhett s ním samozřejmě nemá nic společného a veškerá vina padá na její hlavu, ale koneckonců jedna skvrna na pověsti navíc už Rhettovi nemůže uškodit.

„Kdyby to byl někdo jiný, tak by mi to tolik nevadilo – ale zrovna Rhett Butler! Všiml jsem si, co z tebe udělal. Aniž sis něco uvědomila, svedl tvé myšlení na stejně křivolaké stezky, jakými se ubírá jeho vlastní. Ach, ano, vím, že bych to neměl říkat nahlas… Zachránil mi život a já jsem mu vděčný, ale stejně bych byl raději, kdyby pánbůh dal a byl to kdokoli jiný, jen ne on! A nemám právo mluvit s tebou jako…“

„Ach, Ashley, ty to právo máš – ty a nikdo jiný!“

„Říkám ti, že nesnáším pohled na to, jak tvá jemnost jeho vlivem okorává, ani pomyšlení, že tvoje krása a tvoje kouzlo patří člověku, který… Když pomyslím, že se tě dotýká, tak…“

Určitě mě políbí, napadlo Scarlett jako u vytržení. A nebude to ani mou vinou! Sklonila se celá k Ashleymu, ale ten se najednou odtáhl, jako by si uvědomil, že řekl víc, než původně chtěl – že řekl věci, které vlastně vůbec nechtěl vyslovit.

„Velice se omlouvám, Scarlett. Já – já jsem ti naznačoval, že tvůj muž není gentleman, ale vlastními slovy jsem se usvědčil, že jím nejsem sám. Nikdo nemá právo vytýkat něco manželovi před jeho ženou. Nemám žádnou omluvu kromě – kromě…“ Ashley se zajíkl a rysy se mu zkřivily. Scarlett ani nedýchala a čekala, co bude dál.

„Nemám vůbec žádnou omluvu.“

Celou cestu domů v kočáře se Scarlett honila v hlavě jedna myšlenka za druhou. Vůbec žádnou omluvu kromě – kromě toho, že ji miluje! A představa, že ona leží v Rhettově náruči, v něm probouzí zuřivost, jakou ani nepovažovala za možnou. Ale dovedla to pochopit. Kdyby nevěděla, že Ashleyho vztahy s Melanií jsou z nutnosti vztahy mezi bratrem a sestrou, její vlastní život by byl nesnesitelným utrpením. A v Rhettově objetí okorala a zhrubla! Když si to Ashley myslí, tak se tedy snadno bez těch objetí obejde. Scarlett si pomyslela, jak bude krásné a romantické, když si oba budou navzájem tělesně věrní, přestože žije v manželství s někým jiným. Ta představa se zmocnila celé její bytosti a Scarlett se jí s radostí oddávala. A věc měla navíc i svou praktickou stránku. Znamenalo by to nemít další děti.

Když přijela domů a řekla, že už nebude potřebovat kočár, při vyhlídce, že bude muset Rhettovi oznámit, že chce oddělené ložnice a všechno, co takový požadavek v sobě zahrnuje, ji částečně přešlo nadšené vytržení, které se jí při Ashleyho slovech zmocnilo. Bude to těžké. A jak by kromě toho mohla Ashleymu oznámit, že se kvůli jeho přání odepřela Rhettovi? Jaké praktické dobro by přinesla

oběť, o níž by nikdo nevěděl? Cudnost a jemnocit byly strašnými břemeny! Kdyby tak jen mohla mluvit s Ashleym stejně otevřeně jako s Rhettem! Ale nic, nevadí. Nějak už Ashleymu naznačí pravdu.

Vyšla po schodech nahoru, otevřela dveře dětského pokoje a zastihla Rhetta, jak sedí u Bonniiny kolébky s Ellou na klíně a sleduje obsah kapes, které mu předvádí Wade. Měla opravdu štěstí, že Rhett měl rád děti a velice mu na nich záleželo! Někteří nevlastní otcové dávali dětem z předcházejících manželství najevo značnou zatrpklost.

„Ráda bych s tebou mluvila," oznámila Rhettovi Scarlett a prošla do jejich společné ložnice. Chtěla mít rozhovor za sebou, dokud v ní odhodlání nemít děti nevychladlo a dokud jí Ashleyho láska dodávala sílu.

„Rhette," obořila se na manžela prudce, když za sebou zavřel dveře ložnice, „rozhodla jsem se, že už nechci další děti."

Jestli Rhetta vyvedla z míry svým nečekaným prohlášením, rozhodně to nedal na sobě znát. Došel klidně ke křeslu, uvelebil se v něm a zaklonil se i s ním dozadu.

„Zlato, vždyť jsem ti už před narozením Bonnie říkal, že je mi srdečně jedno, jestli máš jedno dítě nebo dvacet."

Taková zvrhlost, vyhnout se záležitosti tak dokonale, jako by lhostejnost vůči tomu, jestli žena bude mít děti, měla něco společného s jejich skutečným početím.

„Myslím, že tři stačí. Nehodlám mít každý rok jedno."

„Tři jsou zřejmě odpovídající počet."

„Víš velice dobře…," začala větu a začervenala se rozpaky. „Víš, jak to myslím?"

„Ovšem. Uvědomuješ si, že se s tebou mohu dát rozvést pro odepírání manželských povinností?"

„Ty jsi takový ubožák, že můžeš myslet na něco podobného," vykřikla Scarlett, otrávená, že nic nejde, jak si předem představovala. „Kdybys měl trochu rytířskosti v těle, byl bys – byl bys hodný jako…

Zkrátka, podívej se na Ashleyho Wilkese. Melanie nesmí mít žádné další děti a on…“

„To je teda hodný gentleman, ten tvůj Ashley,“ ušklíbl se Rhett a v očích se mu začalo podivně blýskat. „Prosím tě, pokračuj.“

Scarlett se zajíkla, jelikož dospěla se svou řečí ke konci a neměla, co by dál řekla. Mezitím pochopila, jak bláhová byla její naděje, že se jí podaří vyřešit přátelsky tak důležitou záležitost, navíc s tak sobeckou sviní, jakou je Rhett.

„Žes byla dneska odpoledne v kanceláři toho tvého obchodu dřívím, viď?“

„A co to má s tím společného?“

„Ty máš ráda psy, viď, Scarlett? Máš je radši v boudách nebo v jesličkách?“

Narážka jí unikla, protože se v ní zvedla vlna hněvu a zklamání.

Rhett lehce vyskočil, přistoupil k ní, vzal ji pod bradičkou a trhnutím si přitáhl její obličej ke svému.

„Ty jsi ale hloupá holka! Už máš třetího manžela a pořád se v mužích nevyznáš. Zřejmě si myslíš, že jsou jako staré dámy, které už mají život za sebou.“

Škádlivě ji štípl do bradičky a spustil ruku. Změřil si ji dlouhým chladným pohledem a přitom povytáhl černé obočí nad jedním okem.

„Scarlett, musíš pochopit jednu věc. Kdybys mě ještě něčím přitahovala v posteli, nezastavily by mě žádné prosby ani zámky. A vůbec bych se nestyděl za nic, co bych udělal, jelikož jsem s tebou uzavřel poctivou dohodu – dohodu, kterou jsem dosud dodržoval a kterou teď porušuješ. Klidně si nech své neposkvrněné lože pro sebe, miláčku.“

„Chceš tím říct,“ vykřikla Scarlett pobouřeně, „že ti nezáleží…“

„Už jsem tě přestal bavit, že? Ale muže přestane žena bavit snadněji. Uchovej si svou svatost, Scarlett. Já s tím nebudu mít žádné potíže. Mně je to jedno,“ ušklíbl se a pokrčil rameny. „Svět je naštěstí plný postelí – a většina postelí je plná žen.“

„Chceš říct, že bys doopravdy byl tak…“

„Ty moje neviňátko! Samozřejmě že ano. Je zázrak, že jsem ti už dávno nezahnul. Věrnost jsem nikdy nepovažoval za ctnost.“

„Každý večer zamknu dveře své ložnice!“

„Proč by ses obtěžovala. Kdybych tě chtěl, tak by ti stejně žádný zámek nepomohl.“

Otočil se, jako by celá záležitost byla ukončena, a odešel z ložnice. Scarlett slyšela, jak se vrátil do dětského pokoje, kde ho přivítaly děti. Prudce dosedla na křeslo. Dosáhla svého. Tohle přece chtěla a totéž chtěl i Ashley. Ale nebyla šťastná. Pálila ji uražená ješitnost a ponižovala ji představa, že Rhett bere všechno na tak lehkou váhu, že ji nechce a že ji klade na stejnou úroveň s ostatními ženami v ostatních postelích.

Litovala, že ji nenapadá, jak by delikátně sdělila Ashleymu, že už s Rhettem manželsky nežije. Ale teď si uvědomovala, že to nepůjde. Všechno jí připadalo strašně popletené a napůl litovala, že vůbec něco řekla. Bude se jí stýskat po dlouhých zábavných hovorech, které vedla s Rhettem v posteli, když ve tmě zářil jeho zapálený doutník. Bude se jí stýskat po bezpečí, jaké nacházela v jeho náruči, když se probudila celá vyděšená ze snů, v nichž utíkala studenou mlhou.

Zničehonic si připadala úplně nešťastná, položila si hlavu na opěradlo křesla a rozplakala se.

Kapitola 52

Jednoho deštivého podvečera krátce poté, co Bonnie oslavila první narozeniny, Wade bezcílně bloumal po obývacím pokoji, občas přistoupil k oknu a přitiskl nos na okenní tabulku, na niž z druhé strany dopadaly kapky deště. Wade byl hubený, nezdravě vypadající hoch, na svých osm let dost malý, tichý až stydlivý, který nikdy nepromluvil, dokud ho někdo jiný neoslovil. Nudil se a evidentně nevěděl, čeho se chytit, jelikož Ella měla v koutku plné ruce práce s panenkami. Scarlett si u sekretáře cosi polohlasně mumlala nad dlouhým sloupcem položek, které právě sčítala, a Rhett ležel na podlaze a houpal na řetízku kapesními hodinkami tak, aby je Bonnie nemohla chytit.

Když Wade vzal několik knih po sobě a upustil je schválně, aby dělaly co největší rámus a přitom si pokaždé zhluboka vzdychl, Scarlett se k němu podrážděně pootočila.

„Prosím tě, Wade! Běž ven a hraj si."

„Nemůžu, když tam prší."

„Opravdu? Ani jsem si nevšimla. Tak teda něco dělej. Znervózňuje mě, když se tu takhle bezcílně poflakuješ. Skoč vyřídit Porkovi, aby zapřáhl do kočáru a dovezl tě k Beauovi, abyste si mohli spolu hrát."

„Není doma," povzdechl si Wade. „Oslavuje narozeniny Raoula Picarda."

Raoul byl synáček Maybelle a Reného – odporný spratek, říkala si v duchu Scarlett, připomínající spíš opičí mládě než dítě.

„Tak jeď navštívit, koho sám chceš. Skoč si říct Porkovi."

„Nikdo není doma," namítl Wade. „Všichni jsou na té oslavě."

Nevyřčená slova „všichni – kromě mě" zůstala viset ve vzduchu, ale Scarlett, soustředěná na účetní knihy, jim nevěnovala žádnou pozornost.

Rhett se na podlaze posadil a zeptal se: „Proč neoslavuješ narozeniny s ostatními, synáčku?“

„Nepozvali mě, pane.“

Rhett přenechal hodinky napospas zkáze, která jim hrozila v Bonniiných ručičkách, a mrštně se postavil.

„Vykašli se na ty prokletý účty, Scarlett. Proč Wadea nepozvali na tu oslavu?“

„Proboha tě prosím, Rhette, teď mě neotravuj. Ashley vyúčtování strašně zašmodrchal! – Aha, na oslavu narozenin? Na tom, že ho nepozvali, není jednak nic neobvyklého, a i kdyby ho pozvali, tak bych ho stejně nepustila. Nesmíš zapomínat, že Raoul je vnuk paní Merriwetherové, a ta by ve svém posvátném salonu snesla spíš svobodného černocha než někoho z nás.“

Rhett zamyšleně zkoumal Wadeův obličej a všiml si, že se chlapec zachvěl.

„Pojď sem, synáčku,“ řekl a přitáhl si chlapce k sobě. „Chtěl bys jít na ty narozeniny?“

„Ne, pane,“ odpověděl Wade statečně, ale sklopil oči k zemi.

„Hm. Pověz mi, Wade, chodíš na oslavy narozenin k malému Joeovi Whitingovi nebo Franku Bonnellovi – anebo k některému z kluků, s nimiž si hraješ?“

„Ne, pane. Moc pozvání nedostávám.“

„Nelži, Wade!“ vykřikla Scarlett a otočila se. „Minulý týden jsi byl na třech dětských oslavách, u Bartových, Gelertových a Hundonových.“

„Tomu říkám nejvybranější sbírka mezků v koňských chomoutech,“ ušklíbl se Rhett a hlas mu přitom sklouzl do měkkého protahování slabik. „Bavil ses tam dobře? Pověz mi, neboj se.“

„Ne, pane.“

„Proč ne?“

„Já – já nevím, pane. Chůva – chůva říká, že je to bílá žebrota.“

„Na místě ji stáhnu z kůže!“ vykřikla Scarlett a vyskočila. „A ty, Wade, za to, že takhle mluvíš o matčiných přátelích…“

„Chlapec říká pravdu a chůva taky," přerušil ji Rhett. „Ale ty samozřejmě nikdy nepoznáš pravdu, ani kdyby tě sama praštila do nosu… Neboj se, synáčku. Už nebudeš muset chodit na oslavy, na které se ti nebude chtít. Tumáš," Rhett vyndal z kapes bankovku, „řekni Porkovi, ať zapřáhne do kočáru a odveze tě do města. A kup si bonbony – spoustu bonbonů, aby tě z nich pořádně rozbolelo bříško."

Wade celý rozzářený zastrčil bankovku do kapsy a úzkostlivě se podíval po matce, jestli bude souhlasit. Ale ta si s nasupeným obočím měřila Rhetta. Ten mezitím zvedl Bonnie z podlahy. Tiskl ji k sobě v náruči a její drobný obličejíček si položil na svou tvář. Scarlett nedokázala z Rhettových rysů vyčíst, co přesně se v něm odehrává, ale v očích se mu zračilo cosi jako strach – strach a sebeobviňování.

Wade, povzbuzen otčímovou štědrostí, k němu plaše přistoupil: „Strýčku Rhette, můžu se vás na něco voptat?"

„Ovšem." Rhett hleděl úzkostlivým, nepřítomným pohledem a tiskl k sobě ještě víc Bonniinu hlavičku. „Copak bys rád, Wade?"

„Strýčku Rhette, byl jste – bojoval jste ve válce?"

Rhett se znepokojeně podíval po chlapci, pohled měl ostrý, ale hlas mu zněl normálně, jako by se nic nedělo.

„Proč se ptáš, synáčku?"

„No, Joe Whiting říkal, že jste nebojoval, a Frank Bonnell taky."

„Aha," poznamenal Rhett, „a co jsi jim na to řekl?"

Wade se tvářil jako hromádka neštěstí.

„Já – já jsem – řekl jsem jim, že nevím." A pak prudce dodal: „Ale mně bylo jedno, co říkají, a dal jsem jim facku. Byl jste teda ve válce, strýčku Rhette?"

„Byl," vyhrkl Rhett, do nějž zničehonic vjel vztek. „Byl jsem ve válce. Sloužil jsem v armádě osm měsíců. Bojoval jsem od Lovejoy až po Franklin v Tennessee. A byl jsem přitom, když Johnston podepsal kapitulaci."

Wade se nadmul pýchou, ale Scarlett se zasmála.

„Myslela jsem, že se za své válečné zásluhy stydíš," poznamenala. „Chtěl jsi na mně přece, abych o nich nemluvila?"

„Buď zticha," okřikl ji. „Stačí ti to, Wade?"

„Aby ne, pane! Věděl jsem, že jste byl ve válce. Věděl jsem, že jste se nebál, jak tvrdili oni. Ale – proč jste nebyl s tatínky ostatních kluků?"

„Protože tatínkové ostatních kluků byli takoví hlupáci, že je museli dát k pěchotě. Já byl ve West Pointu, a proto mě zařadili k dělostřelectvu. K pravidelnému dělostřelectvu, ne k nějaké domobraně. A na to, aby se dostal k dělostřelectvu, musí mít člověk spoustu věci v hlavě, Wade."

„Tak teda jo," odpověděl Wade s rozzářeným obličejem. „Byl jste raněn, strýčku Rhette?"

Rhett zaváhal.

„Pověz mu, jak jsi dostal úplavici," posmívala se Scarlett.

Rhett opatrně postavil holčičku na podlahu a vytáhl si z kalhot košili i nátělník.

„Pojď sem, Wade, ukážu ti, kam jsem byl raněn."

Wade přistoupil blíž a vzrušeným pohledem sledoval, kam ukazuje Rhettův prst. Po snědé hrudi a dál přes břicho hrající svaly se táhla dlouhá vystupující jizva. Byla to památka na rvačku na nože, k níž došlo v Kalifornii mezi zlatokopy, ale to Wade nemohl vědět. Těžce a šťastně oddychoval. Pocit štěstí mu div nevyrazil dech.

„Podle mě jste skoro tak odvážný, jako byl můj otec, strýčku Rhette."

„Skoro, ale ne úplně," připustil Rhett a zastrkával si košili zpátky do kalhot. „A teď si běž utratit ten dolar a každými klukovi, který řekne, že jsem nebyl ve válce, namlať, co se do něj vejde."

Wade nadšením odtančil z místnosti a volal přitom na Porka, kdežto Rhett znovu vzal do náruče holčičku.

„A teď mi laskavě vysvětli, k čemu mají být všechny tyhle lži, ty můj chrabrý vojáčku?“ zeptala se Scarlett.

„Chlapec musí být hrdý na svého otce – i když je jen nevlastní. Nemůžu přece dopustit, aby se musel před těmi krutými fracky stydět. Děti dovedou být kruté.“

„Tydlifidli, to je toho!“

„Nikdy mě nenapadlo, co to pro Wadea znamená,“ říkal pomalu Rhett. „Nikdy mě nenapadlo, že se trápí. A s Bonnie to tak nezůstane.“

„Jak, prosím tě?“

„Myslíš, že připustím, aby se moje Bonnie styděla za svého otce? Že připustím, aby ji nezvali na oslavu narozenin, až jí bude devět deset let? Myslíš, že připustím, aby ji ponižovali kvůli věcem, za které můžeme my dva, ale určitě ne ona?“

„Prosím tě, takové dětské oslavy!“

„Ale z dětských oslav se později stávají oslavy na počest společenského debutu dívek. Myslíš, že dovolím, aby moje dcera vyrůstala mimo okruh slušných lidí z Atlanty? Nehodlám ji poslat na Sever do školy ani na dlouhodobou návštěvu kvůli tomu, že ji nebudou přijímat tady, v Charlestonu, v Savannah ani v New Orleansu. A taky se nehodlám dívat na to, že by si musela vzít nějakého Yankeeho nebo cizince, protože by ji nechtěli do žádné slušné rodiny z Jihu – protože její matka je blázen a otec darebák.“

Wade, který se mezitím vrátil zpátky ke dveřím, se zájmem poslouchal, ale přitom příliš nechápal, o čem je řeč.

„Bonnie si může vzít Beaua, strýčku Rhette.“

Rhett se obrátil k chlapci a přitom se přestal tvářit rozhněvaně a s nápadnou vážností vážil slova, jako pokaždé, když jednal s dětmi.

„Máš pravdu, Wade. Bonnie si může vzít Beaua Wilkese, ale s kým se oženíš ty?“

„Ale já se nechci ženit s nikým,“ odpověděl sebejistě Wade, celý nadšený, že si může otevřeně popovídat jako rovný s rovným s jediným člověkem, který mu až na tetičku Melly nikdy nic nevyčítal,

ale naopak ho vždycky povzbuzoval. „Půjdu na Harvard a stanu se právníkem jako můj otec a potom budu statečný voják, jako byl on."

„Škoda, že Melly nemůže držet pusu," vykřikla Scarlett. „Wade, na žádný Harvard nepůjdeš. Je to yankeeovská škola a já tě do ní nepustím. Půjdeš na Georgijskou univerzitu a po promoci povedeš za mě obchod. A pokud jde o vojenskou statečnost tvého otce…"

„Mlč," zarazil ji úsečně Rhett, kterému neuniklo, jak se Wadeovi rozzářily oči nadšením, když mluvil o otci, kterého nikdy nepoznal. „Vyrosteš a bude z tebe stejně statečný muž, jako byl tvůj otec, Wade. Snaž se být jako on, protože byl hrdina, a nenech si líbit, aby ti o něm někdo namlouval něco jiného. Oženil se s tvou matkou, viď? No, a to je samo o sobě hrdinství. A já zařídím, že půjdeš na Harvard a staneš se právníkem. A teď už nečekej a běž říct Porkovi, aby tě zavezl do města."

„Budu ti vděčná, když necháš vedení mých dětí na mně," křičela Scarlett, když Wade poslušně odklusal z místnosti.

„Vedeš je zatraceně špatně. Elle a Wadeovi jsi zkazila veškeré příležitosti, jaké měli, ale já nepřipustím, abys totéž provedla i s Bonnie. Bonnie bude moje malá princezna a celý svět se v ní musí vidět. Nenajde se dům, do nějž by neměla přístup. Přece si, proboha, nemyslíš, že ji nechám vyrůstat mezi chátrou, která se slézá v našem domě?"

„Pro tebe jsou dost dobří…"

„Zajisté, a pro tebe jsou až příliš dobří, drahoušku. Ale ne pro Bonnie. Myslíš, že dovolím, aby si vzala někoho z té odpadlické bandy, se kterou utrácíš zbůhdarma čas? S Iry, co se derou nahoru, Yankeei, bílou žebrotou, přivandrovaleckými parvenuy… Moje Bonnie, která v sobě má dobrou butlerovskou krev, a pochází i z Robillardů…"

„A O'Harů…"

„Možná že O'Harové kdysi bývali irskými králi, ale tvůj otec byl jen šikovná nula, která se dostala nahoru. A ty nejsi o nic lepší… Ale já taky nesu část viny. Proletěl jsem životem jako netopýr, který vylít

z pekel, nikdy jsem se o nic nestaral, protože mi na ničem nezáleželo. Panebože, já byl ale hlupák! V Charlestonu nebudou Bonnie přijímat, ať se moje matka a tvoje teta Eulalie nebo teta Pauline budou snažit sebevíc – a tady ji určitě taky nebudou přijímat, pokud něco rychle nepodniknem…“

„Ach, Rhette, jsi k smíchu, že to bereš takhle vážně. S našimi penězi…“

„Čert vem tvoje peníze! Co pro ni chci, nemůžeme koupit ani za všechny peníze, co máme. Byl bych raději, kdyby Bonnie zvali na suchý chleba do ubohé barabizny Picardových nebo do stodoly na spadnutí, ve které bydlí paní Elsingová, než aby se z ní musela stát první krasavice na republikánském inauguračním plese. Už dávno jsi měla svým dětem zajistit místa ve společnosti – a neudělala jsi to. Ani ses neobtěžovala udržet jim alespoň pozici, jíž jsi sama dosáhla. A teď je příliš pozdě dělat si naděje, že se polepšíš ve svém chování k ostatním. Myslíš jen na peníze a dělá ti příliš dobře, když můžeš terorizovat lidi.“

„Podle mě děláš jen bouři ve sklenici vody,“ pravila Scarlett chladně a šustila přitom svými lejstry, aby dala ostentativně najevo, že pokud jde o ni, debata skončila.

„Pomáhá nám jedině paní Wilkesová a ty děláš, co můžeš, aby sis ji odcizila a abys ji urazila. Ale, prosím tě, nech si své řeči, že je chudá a chodí v šatech vyšlých z módy. Je duší a středem všeho, co v Atlantě za něco stojí. Zaplaťpánbůh za ni. Určitě mi pomůže a něco s tím uděláme.“

„A co hodláš udělat?“

„Co chci udělat? Hodlám si předcházet všechny dračice z celé atlantské staré gardy, především paní Merriwetherovou, paní Elsingovou, paní Whitingovou a paní Meadeovou. I kdybych se měl plazit po břiše před všemi starými kozami, které mě nenávidí, klidně to udělám. Budu trpělivě snášet jejich chladné přijetí a hlasitě litovat svého špatného jednání. Budu přispívat na ty jejich

zatracené dobročinné podniky a budu oblízat ty jejich prokleté kostely. Budu se veřejně dovolávat svých služeb Konfederaci a budu se jimi chlubit, a bude-li třeba, vstoupím do toho jejich zatraceného Klanu – i když by milosrdný bůh těžko mohl seslat na má bedra až tak těžké pokání. A bez váhání budu připomínat hlupákům, kterým jsem zachránil krk, že jsou mými dlužníky. A vy, madam, se laskavě zdržíte veškerých pokusů mařit mé úsilí tím, že byste za mými zády vyžadovala splácení hypoték od lidí, o jejichž přízeň se budu ucházet, prodávala jim mizerné dříví nebo je nějak jinak urážela. A guvernér Bullock už nepřekročí práh tohoto domu. Slyšíte? A taky nikdo z té smečky elegantních zlodějů, s nimiž jste jedna ruka. Jestli je navzdory mému přání pozvete, ocitnete se v trapné situaci, protože doma nenajdete hostitele, který by je přivítal. A jestli sem přesto přijdou, budu v baru Belle Watlingové každému na požádání vykládat, že s nimi nehodlám dýchat vzduch pod jednou střechou."

Scarlett, kterou Rhettova slova vnitřně rozdírala, vyprskla smíchy.

„Takže z falešného hráče působícího na říčních parnících a ze spekulanta teď bude slušný a bohabojný občan! Ale myslím, že byste udělal líp, kdybyste svou cestu ke slušnosti začal jiným krokem – prodejem domu Belle Watlingové."

Byl to jen výstřel naslepo. Scarlett si vůbec nebyla jistá, že ten dům opravdu patří Rhettovi. Zničehonic se zasmál, jako by jí četl myšlenky.

„Díky za připomínku."

Rhett by si pro své úsilí znovu získat ztracenou společenskou reputaci nemohl zvolit horší dobu, ani kdyby se sebevíc snažil. Nikdy předtím ani později neulpělo na republikánech a odrodilcích větší odium, jelikož zkorumpovanost přivandrovaleckého režimu právě dosahovala svého vrcholu. A Rhettovo jméno bylo od kapitulace neodvolatelně spojováno s Yankeei, republikány a odrodilci.

V roce 1866 si lidé z Atlanty s bezmocným vztekem mysleli, že nemůže být už nic horšího než drsná vojenská vláda, jakou tehdy měli, ale nejhorší poznali teprv teď za guvernéra Bullocka. Republikáni a jejich spojenci měli díky černošským hlasům zajištěnou bezpečnou většinu a bezohledně dupali v okovaných botách po hlavách nemohoucí, ale neustále ještě se vzpouzející menšiny.

Mezi černochy se rozkřiklo, že v bibli je zmínka o pouhých dvou politických stranách – o republikánech a hříšnících. Jelikož žádný černoch nechtěl vstoupil do strany složené výhradně ze samých hříšníků, všichni se hrnuli do řad republikánů. Noví páni znovu a znovu přehlasovávali demokraty a zvolili do vysokých úřadů chudé bělochy a odrodilce a dokonce i několik černochů. Tito černoši zasedali ve státní legislativě, kde většinou jen pojídali buráky a vyzouvali se z nových bot, na které nebyli zvyklí, a zase si je na chvilku obouvali. Málokteří z nich dovedli číst a psát. Přišli rovnou z bavlníkových polí nebo z plantáží cukrové třtiny, ale klidně mohli odhlasovat daně a státní úpisy stejně jako obrovské vyúčtování výdajů pro sebe i své republikánské přátele. A samozřejmě je také odhlasovali. Stát se potácel pod tíží daní, které byly placeny se zuby zatatými vztekem, jelikož poplatníci dobře věděli, že značná část z peněz odhlasovaných na veřejné účely skončila nakonec v kapsách soukromníků.

Nejvyšší státní úřady byly zcela obklopeny davem podnikatelů, spekulantů, adeptů na státní zakázky a všech ostatních živlů štvaných nadějí na zisk urvaný z bezuzdného utrácení, a mnozí z nich se opravdu bezostyšně obohacovali. Bez sebemenších obtíží získávali státní peníze na stavbu železnic, které nebyly nikdy postaveny, na nákup vagonů a lokomotiv, které nebyly nikdy zakoupeny, na stavbu veřejných budov, které existovaly pouze v představách podnikatelů.

Byly vydávány státní cenné papíry v hodnotách jdoucích do milionů. Většina z nich byla nezákonná nebo podvodná, ale přesto byly vydávány. Georgijský státní ministr financí, sice republikán, ale

jinak poctivý člověk, protestoval proti jejich nezákonnému vydávání a odmítal je podepsat, ale ani on, ani ostatní úředníci, kteří se pokoušeli čelit těmto zlořádům, nezmohli nic proti mohutné vlně, která se přes ně valila.

Státní železnice kdysi bývaly pro stát přínosem, ale teď se změnily v přítěž, jelikož jejich dluhy dosáhly částky jednoho milionu. Už to nebyly železnice, ale obrovské bezedné koryto, v němž se mohla rochat a válet prasata. Mnoho úředníků bylo jmenováno z politických důvodů bez ohledu na to, jestli se vyznali v řízení železnic, celkově bylo u dráhy zaměstnáno třikrát víc lidí, než bylo třeba, republikáni jezdili zadarmo na předložení průkazu a po státě byly sem tam převáženy celé vagony černochů, kteří se skvěle bavili tím, že volili v jedněch volbách na několika místech po sobě.

Špatné řízení železnic mimořádně popouzelo daňové poplatníky, protože z výtěžku jejich provozu měly být shromažďovány fondy na školy s bezplatnou výukou. Ale protože nebyly výtěžky, ale jen dluhy, nebyly ani školy s bezplatnou výukou. Málokdo měl tolik peněz, aby si mohl dovolit posílat děti do škol, v nichž se muselo platit, a tak vyrůstala v nevzdělanosti celá generace dětí, které ještě po léta samy rozsévaly semena negramotnosti.

Ale nad hněvem vyvolaným mrháním prostředky a špatnou správou zdaleka převažovala rozhněvanost lidí nad tím, do jak špatného světla je na Severu staví guvernér jejich státu. Když Georgie hlasitě protestovala proti korupci, guvernér nakvap odjel na Sever, stanul před Kongresem a řečnil o zločinech, jichž se běloši dopouštějí na černoších, o přípravách na další vzpouru, které probíhají v celé Georgii, a o nutnosti vládnout tomuto státu pevnou vojenskou rukou. Nikdo z georgijských občanů netoužil po konfliktech s černochy a všichni se jim ze všech sil snažili vyhýbat. Nikdo netoužil po další válce a nikdo nechtěl ani nepotřeboval, aby mu vládly vojenské bajonety. Celá Georgie toužila jen po tom, ať ji nechají na pokoji, aby se mohla jako stát znovu postavit na nohy.

Ale pod vlivem intrik, které vešly ve známost jako guvernérův „mlýn pomluv“, Sever viděl jen vzbouřenecký stát, jemuž je třeba vládnout železnou rukou, a železná pěst na Georgii také dopadla.

A to byla nádherná příležitost pro bandu, která držela Georgii za hrdlo a rdousila ji. Hrabivost slavila pravé orgie a nad vším se vznášel chladnokrevný cynismus schvalující otevřené loupení na nejvyšších místech, na něž nebylo možné pomyslet, aniž člověku začal běhat mráz po zádech. Protesty ani pokusy o odpor nic nezmohly, jelikož za státní vládou stála celou svou vahou a mocí armáda Spojených států.

Atlanta proklínala Bullocka i s jeho odrodilci a republikány a zároveň všechny ostatní, kteří s nimi měli něco společného. A Rhett s nimi měl velmi mnoho společného. Byl spolu s nimi namočen – jak šel jeden hlas – ve všech jejich piklech. Ale teď se obrátil proti proudu, jímž se ještě před krátkou dobou dával unášet, a začal ze všech sil plavat zpět.

Pustil se do svého tažení pomalu a rafinovaně, aby nevzbudil podezření celé Atlanty tím, že by se před jejími zraky do rána změnil z vlka v beránka. Vyhýbal se svým pochybným kumpánům a přestal být vídán ve společnosti yankeeovských důstojníků, odrodilců a republikánů. Docházel na shromáždění demokratů a ostentativně volil jejich kandidátku. Přestal hrát hazardně karty o velké částky a zůstával poměrně střízlivý. Pokud vůbec zašel do domu Belle Watlingové, vkradl se tam jako zloděj v noci podobně jako váženější občan města, a už nenechával svého koně stát uvázaného před jejím vchodem celé odpoledne, aby hlásal, že jeho pán je uvnitř.

Kongregace shromážděná v episkopálním kostele málem vypadla z lavic, když se jednou po začátku bohoslužeb vplížil dovnitř po špičkách a vedl za ruku Wadea. Kongregace žasla nad Wadeovou přítomností neméně než nad Rhettovou, protože chlapec byl všeobecně považován za katolíka. Scarlett aspoň byla katolička. Nebo alespoň měla být. Ale po léta nevkročila do kostela, protože z ní

víra vyprchala stejně jako spousta dalších věcí, které ji učila Ellen. Všichni si mysleli, že zanedbala chlapcovu náboženskou výchovu, a zlepšili si mínění o Rhettovi, protože se snažil chybu napravit, přestože chlapce přivedl do episkopálního kostela místo do katolického.

Rhett se dokázal chovat důstojně a kouzelně, pokud se rozhodl, že bude držet jazyk za zuby a nebude zlomyslně blýskat očima. Už po léta se takto neomezoval, ale teď se rozhodl, že se předvede coby ztělesnění důstojnosti a okouzlujících způsobů, stejně jako začal po zralé úvaze nosit vesty střízlivějších barev. Nebylo těžké vetřít se do přízně mužům, kteří mu vděčili za záchranu života. Byli by mu dali najevo vděčnost už dávno, kdyby se byl Rhett sám nechoval, jako že jejich vděčnosti nepřikládá žádnou zvláštní váhu. Ale teď Hugh Elsing, René, mladí Simmonsové, Andy Bonnell a všichni ostatní zjišťovali, že Rhett je příjemný, ostýchá se prosazovat ve společnosti a tváří se rozpačitě, kdykoli se zmínili o tom, jak jsou mu zavázáni.

„To přece nic nebylo," namítal Rhett pokaždé. „Na mém místě byste všichni udělali totéž."

Věnoval slušnou sumu na fond pro opravu episkopálního kostela a poslal značný, ale ne vulgární příspěvek Spolku pro okrášlení hrobů našich slavných padlých. Vyhledal se svým příspěvkem paní Elsingovou, osobně jí předal slušnou částku a rozpačitě ji poprosil, aby zachovala jeho dar v tajnosti, jelikož dobře věděl, že právě tím ji nejlíp popíchne, aby zprávu o jeho činu roznesla po celém městě. Paní Elsingová od něj přijala peníze jen s krajním sebezapřením – „spekulantovy peníze" –, ale spolek zoufale potřeboval fondy.

„Nechápu, proč byste zrovna vy měl přinést finanční příspěvek," divila se kyselým tónem.

Když jí Rhett s náležitě vážným výrazem vysvětlil, že ho k příspěvku pohnuly vzpomínky na bývalé bratry ve zbrani, statečnější než on sám, ale bohužel méně šťastné, kteří nyní leží v bezejmenných hrobech, paní Elsingové poklesla aristokratická čelist.

Dolly Merriwetherová jí sice vyprávěla, že kapitán Butler podle Scarlettiných slov sloužil v armádě, ale samozřejmě tomu nevěřila. Nebyla sama, tomu nevěřil nikdo.

„Vy jste byl v armádě? A v jaké jste sloužil rotě – a u kterého pluku?“

Rhett uvedl názvy obou jednotek.

„Ach, u dělostřelců! Ale každý, koho jsem znala, sloužil buď u jízdy, anebo u pěchoty. Tím se ovšem vysvětluje…“ Nedokončila větu a znepokojeně očekávala, že po ní loupne zlomyslně jízlivým pohledem. Ale Rhett jen sklopil zrak a pohrával si se řetízkem od hodinek.

„Byl bych rád sloužil u pěchoty,“ ozval se nakonec a úplně přešel její narážku, „ale když zjistili, že jsem byl v akademii ve West Pointu – samozřejmě jsem ji vinou jisté klukoviny nedokončil – zařadili mě k dělostřelectvu, ale k regulérnímu, ne k žádné domobraně. Při posledním tažení potřebovali muže se speciálními znalostmi. Víte sama, jak těžké ztráty jsme utrpěli a kolik dělostřelců padlo. U dělostřelectva si člověk připadal dost osamělý. Neviděl jsem kolem sebe jedinou známou duši. Moc bych za to nedal, že jsem během celé své služby v poli nepotkal jediného člověka z Atlanty.“

„Tak dobře!“ vyhrkla paní Elsingová, celá zmatená. Jestli opravdu sloužil v armádě, tak se zmýlila. Pronesla spoustu ostrých poznámek o jeho zbabělosti a teď si při vzpomínce na ně připadala provinile. „Tak dobře! A proč jste nikdy nikomu neřekl, že jste také sloužil? Chováte se, jako byste se za to styděl.“

Rhett se jí podíval přímo do očí a tvářil se neproniknutelně.

„Paní Elsingová,“ pronesl vážným tónem, „musíte mi věřit, že na své služby Konfederaci jsem mnohem víc hrdý než na všechno, co jsem v životě udělal nebo udělám. Cítím – cítím…“

„Dobře, ale proč jste se s tím skrýval?“

„Styděl jsem se o tom mluvit s ohledem na – na některé z mých předcházejících činů.“

Paní Elsingová ohlásila Rhettův příspěvek paní Merriwetherové a reprodukovala jí do nejmenších podrobností rozhovor, který spolu vedli.

„A představ si, Dolly, čestné slovo, že když říkal, jak se stydí, do očí mu vstoupily slzy! Ano, slzy! Málem jsem se sama rozplakala."

„Hloupost a nesmysly!" vykřikla nevěřícně paní Merriwetherová. „Nevěřím, že mu vyhrkly slzy, o nic víc než tomu, že sloužil v armádě. Však já si hezky rychle zjistím, jak to doopravdy bylo. Jestli sloužil u dělostřelců, jak říkal, tak se snadno dovím pravdu, jelikož plukovník Carleton, který jim velel, se oženil s dcerou jedné z babiččiných sester, a já mu prostě napíšu."

Opravdu plukovníkovi Carletonovi napsala a ke svému úžasu dostala odpověď chválící zcela jednoznačnými slovy Rhettovy válečné zásluhy. Rozený dělostřelec, statečný voják a gentleman, který si na nic nestěžuje, skromný muž, který dokonce odmítl důstojnickou hodnost, když mu ji nabízeli.

„Tak dobře!" rozhodla se paní Merriwetherová, když podávala dopis paní Elsingové, aby se na vlastní oči přesvědčila o obsahu. „Z toho jsem teda celá paf! Prosím, možná, že jsme tomu lumpovi křivdily, když jsme tvrdily, že nebyl voják. Možná že jsme měly věřit Scarlettiným a Melaniiným tvrzením, že vstoupil do armády v den, kdy město padlo. Ale přesto všechno je to stejně odrodilec, darebák a mně se vůbec nelíbí!"

„Ale když já si," začala paní Elsingová nejistě, „když já mám takový pocit, že nemůže být tak špatný. Člověk, který bojoval za Konfederaci, nemůže být úplně špatný. Špatná je Scarlett. Víš, Dolly, já opravdu věřím, že on – zkrátka, že se za Scarlett stydí, ale je příliš velký gentleman, aby to dal veřejně najevo."

„Že se stydí! Chacha! Oba jsou ze stejného pytle. Jak jsi, prosím tě, přišla na tak hloupý nápad?"

„Není hloupý," bránila se paní Elsingová pobouřeně. „Včera v tom lijáku měl všechny tři děti, poslouchej, co říkám, i tu malou holčičku,

v kočáře. Vozil je sem tam po Broskvoňové ulici a zavezl mě domů. A když jsem se ho zeptala: ‚Pane kapitáne, copak jste se zbláznil, že držíte ty dětičky ve vlhkém počasí venku? Proč je radši nevezmete domů?', neřekl ani slovo, jen se tvářil, jako bych ho otázkou přivedla do rozpaků. Ale chůva nedržela jazyk za zuby a řekla: ‚Dům je plnej bílýho póvlu a pro děti je zdravější bejt na dešti než doma!'"

„A co on na to?"

„Co by na to mohl říct? Jen okřikl chůvu a přešel věc mlčením. Víš, Scarlett včera pořádala odpoledne velkou whistovou party a sezvala si na ni všechny ty ordinérní banální ženské. Podle mě kapitán Butler nechtěl, aby mu líbaly tu malou holčičku."

„Tak dobře!" pravila částečně zviklaná, ale dosud nepřesvědčená paní Merriwetherová. Ale další týden kapitulovala i ona.

Rhett mezitím začal vysedávat za psacím stolem v bance. Ani zmatení bankovní úředníci nevěděli, co za ním vlastně dělá, ale vlastnil příliš velký podíl akcií, takže nemohli proti jeho přítomnosti nic namítat. Po nějakém čase zapomněli, že jim vadil, protože se choval tiše a zdvořile a skutečně něco věděl o bankovnictví a investování. V každém případě seděl za stolem celý den, dával všemi způsoby najevo svou píli, jelikož se chtěl ocitnout na jedné lodi se slušnými spoluobčany z města, kteří pracovali, dokonce pilně.

Paní Merriwetherová chtěla rozšířit svůj vzkvétající pekařský podnik a pokoušela se půjčit si na svůj dům dva tisíce dolarů. Banka tuto záruku odmítla, jelikož dům byl zatížen už dvěma hypotékami. Mohutná starší dáma se hnala z banky jako vtělená bouře, ale vtom ji zastavil Rhett, a když zjistil, co ji potkalo, pravil ustaraně: „Ale to musí být omyl, paní Merriwetherová. Nějaký strašný omyl. Zrovna vás by přece neměli obtěžovat hloupými obchodními zárukami. Ale víte co, já vám ty peníze půjčím na čestné slovo! Každá dáma, která dokáže vybudovat takový obchodní podnik jako vy, představuje z finančního hlediska nejlepší záruku na světě. Posaďte se, prosím, sem na mou židli a já vám všechno vyřídím."

Když se vrátil, chápavě se usmíval a prohlásil, že to byl omyl, přesně jak předpokládal. Ty dva tisíce dolarů jsou jí k dispozici a může si je vybrat, kdykoli bude chtít. A pokud jde o dům – byla by paní tak laskava a podepsala se sem?

Paní Merriwetherová, zmítaná uražeností a nevolí, rozzuřená, že musí přijímat tuto laskavost od člověka, kterému nedůvěřuje a kterého nemá ráda, se při děkování věru nerozplývala v roztomilostech.

Ale Rhett jako by si toho nevšiml. Když ji vyprovázel ke dveřím, řekl: „Paní Merriwetherová, vždycky jsem měl vysoké mínění o vašich znalostech. Myslíte, že byste byla ochotna mi odpovědět na jistou otázku?“

Přikývla, ale peří na klobouku se jí přitom sotva pohnulo.

„Co jste, prosím vás, dělala, když byla Maybelle malá a cucala si palec?“

„Cože?“

„Malá Bonnie si cucá palec a já ji to nemůžu odnaučit.“

„Ale to byste měl,“ prohlásila důrazně paní Merriwetherová. „Mohla by si tím znetvořit tvar úst.“

„Já vím! Já vím! A ona má ústa moc pěkná. Ale nevím, co mám dělat.“

„Ale to by přece měla vědět Scarlett,“ pravila paní Merriwetherová úsečně. „Má přece za sebou už dvě děti.“

Rhett se zadíval na špičky bot a hlasitě vzdychl.

„Zkoušel jsem jí dávat pod nehty mýdlo,“ vedl svou a poznámku o Scarlett přešel mlčením.

„Mýdlo! Pchá! Mýdlo není k ničemu! Já sypala Maybelle na palec chinin a můžu vám říct, pane kapitáne, že si ho přestala cucat hezky rychle.“

„Chinin! Na ten bych jakživ nepřišel! Ani nevím, jak bych vám poděkoval, paní Merriwetherová. Dělalo mi to starost.“

Usmál se na ni tak přívětivě a vděčně, že paní Merriwetherová zůstala chvíli nerozhodně stát. Ale když se s ním loučila, smála se už také. Ač nerada přiznala paní Elsingové, že se v tom člověku zmýlila, ale protože má smysl pro spravedlnost, musí uznat, že na člověku, který tolik miluje svou dcerušku, musí určitě být něco dobrého. Škoda, že Scarlett vůbec nejeví zájem o tak rozkošné stvořeníčko, jako je Bonnie! Na muži, který se úplně sám snaží starat o malou holčičku, bylo něco zoufale dojemného! Rhett velmi dobře chápal, jak dojemně působí divadýlko, které hrál, a bylo mu srdečně jedno, jestli přitom poškodí Scarlettinu reputaci.

Od chvíle, kdy holčička začala chodit, ji neustále vozil s sebou, v kočáře nebo v sedle před sebou. Když se odpoledne vrátil z banky domů, bral ji na procházku po Broskvoňové ulici, vodil ji za ručičku, přizpůsoboval svůj dlouhý krok jejímu batolení a trpělivě jí odpovídal na tisíce otázek. Za soumraku se lidé vždycky vyhrnuli na přední dvory nebo verandy, a jelikož Bonnie byla družné, hezké dítě se záplavou černých kudrlinek na hlavičce a zářícíma modrýma očima, málokdo odolal, aby se s ní nedal do řeči. Rhett se do těchto hovorů nikdy nepletl, ale držel se stranou a tiše zářil hrdostí a uspokojením nad tím, že je o jeho dcerku takový zájem.

Atlanta měla dlouhou paměť, chovala se podezíravě a trvalo jí hezky dlouho, než změnila názor. Doba byla zlá a lidé nebyli nakloněni odpouštět nikomu, kdo měl něco společného s Bullockem a jeho bandou. Ale Bonnie v sobě spojovala to nejlepší z osobního kouzla, jaké měli Scarlett i Rhett, a právě z ní si Rhett udělal malý klín, který se mu podařilo vrazit do souvislé zdi chladu, s níž ho celá Atlanta přijímala.

Bonnie rychle rostla a den ode dne bylo jasnější, že jejím dědečkem byl Gerald O'Hara. Měla krátké pevné nožky, široké, irsky modré oči a malou čtverhrannou bradičku, která hlásala, že si půjde rozhodně za svým. Zdědila Geraldův vznětlivý temperament, který

se projevoval záchvaty zuřivého vzteku a který pominul, jakmile byla splněna její přání. Byl-li u ní otec, přání byla pokaždé splněna s největším spěchem. Navzdory spojenému úsilí chůvy i Scarlett ji rozmazlil, jelikož se mu dokázala zavděčit ve všem až na jedinou výjimku. A tou byl její strach ze tmy.

Do dvou let ochotně spala v dětském pokoji, který měla společný s Wadem a Ellou. Ale potom začala bez viditelného důvodu plakat pokaždé, když se chůva vykolébala z pokoje a odnesla s sebou lampu. Později se začala probouzet v pozdních nočních hodinách a vřískala hrůzou, až probudila sourozence a zburcovala celý dům. Jednou museli zavolat doktora Meadea a Rhett s ním jednal stroze, když konstatoval pouze zlé sny. Nikdo z ní nedostal víc než jediné slovo: „Tma."

Scarlett přijímala dceřino noční řádění spíš podrážděně a byla pro to, aby se jí nařezalo. Nechtěla ji uklidnit tím, že by se v dětském pokoji nechala stát rozsvícená lampa, protože to by zase nemohl spát Wade s Ellou. Rhett, postrašený, ale něžný, se z dcerky pokoušel dostat víc o tom, co ji trápí, a chladnokrevně prohlásil, že jestli jí někdo nařeže, tak on vlastnoručně nařeže Scarlett.

Nakonec se situace vyřešila tím, že Bonnie dali z dětského pokoje do místnosti, v níž teď bydlel sám Rhett. Postýlku jí postavili vedle jeho velké postele a na stole celou noc svítila zastíněná lampa. Když to vešlo ve známost, celé město si o té věci štěbetalo. Na tom, že malá holčička spí sama s otcem v jedné místnosti, bylo jaksi něco delikátního, přestože jí byly jen dva roky. Scarlett tyto klepy trápily dvojnásob. Hlavně nade vší pochybnost potvrzovaly, že ona a manžel spí každý v oddělené ložnici, což bylo samo o sobě šokující. A navíc si všichni mysleli, že dítě má být u matky, když už se bojí spát samo. A Scarlett se nezmohla na vysvětlení, že nedokáže spát v osvětleně místnosti a že Rhett nedovolí, aby holčička spala u ní.

„Stejně by ses probudila, až by začala vřískat, a pak bys jí stejně dala facku," konstatoval stručně.

Scarlett otravovalo, jakou váhu Rhett přikládal Bonniiným nočním děsům, ale myslela si, že se jí nakonec podaří situaci nějak zvládnout a vrátí dceru zpátky do dětského pokoje. Tmy se přece bojí všechny děti a jediným lékem je pevný postoj. Rhett se v té věci chová zvráceně a staví ji do světla špatné matky, jen aby se jí pomstil za to, že ho vyhnala ze své ložnice.

Od večera, kdy mu oznámila, že nechce další děti, do její ložnice nevkročil a ani se nepokusil zalomcovat klikou. Po celou tu dobu, než se začal zdržovat doma kvůli Bonniiným děsům, častěji chyběl u večeře, než byl přítomen. Někdy se zdržel pryč celou noc a Scarlett, která ležela v posteli za zamčenými dveřmi ložnice, ale nemohla usnout, slyšela, jak hodiny odbíjejí jednu časnou hodinu po druhé a hlavou jí přitom vrtalo, kde asi může Rhett být. Vzpomněla si na jeho výrok: „Na světě jsou i jiné postele, drahoušku!“ Při tom pomyšlení se bezmocně zmítala vztekem, ale stejně nemohla nic dělat. Nemohla ani nic říct, aniž vyvolala scénu, v níž by si Rhett neodpustil poznámku o zamčených dveřích její ložnice a podílu, který na tom pravděpodobně měl Ashley. Ovšemže, jeho hloupý nápad, že Bonnie musí spát v osvětlené místnosti – samozřejmě v jeho osvětlené místnosti – byl jen ošklivý prostředek, jak se jí pomstít.

Scarlett si neuvědomovala, jakou váhu Rhett přičítá Bonniině hloupému chování, ani jak naprosto je své dcerce oddán, dokud nepřišla ona děsná noc. Na tu noc rodina nikdy nezapomněla.

Toho dne se Rhett setkal s bývalým prorážečem blokády a oba si měli mnoho co vyprávět. Scarlett nevěděla jistě, kam spolu odešli hovořit a pít, ale samozřejmě měla podezření, že do domu Belle Watlingové. Rhett se odpoledne nevrátil domů a nevzal Bonnie na procházku a nakonec nepřišel ani k večeři. Bonnie, která ho celé odpoledne netrpělivě vyhlížela z okna, protože nutně potřebovala ukázat otci chaotickou sbírku brouků a švábů, nakonec bez ohledu na nářek a protesty uložila Lou do postele.

A Lou buď zapomněla rozsvítit lampu, anebo došel petrolej. Nikdo nevěděl, co se přesně stalo, ale když se Rhett konečně vrátil domů v poněkud horší podobě vinou pití, celý dům byl vzhůru nohama a Bonniino vřískání bylo slyšet až do stáje. Zřejmě se probudila ve tmě, volala ho, ale on tam nebyl. Všechna chlácholivá a jasná zářivá světla, která přinesla Scarlett se služebnictvem, ji nedokázala uklidnit a Rhett beroucí schody nahoru po třech vypadal, jako by spatřil Smrt.

Když ji konečně popadl do náruče a mezi křečovitými vzlyky rozeznal pouze jediné slovo „Tma", obořil se zuřivě na Scarlett i na černošské služebnictvo.

„Kdo zhasnul světlo? Kdo ji nechal samotnou po tmě? Prissy, za tohle z tebe stáhnu kůži, ty…"

„Proboha vás prosim, pane Rhett! To já ne! To Lou!"

„Proboha, pane Rhett, já…"

„Mlč. Víš, co jsem nařídil. Na mou duši, že tě – vyženu. Nechoď mi zpátky na oči. Scarlett, dej jí nějaké peníze a postarej se, aby zmizela, než sejdu domů. A teď všichni ven, rozumíte, všichni!"

Černošky vyjely z místnosti jako namydlený blesk a nešťastná Lou plakala do zástěry. Ale Scarlett zůstala v pokoji. Bylo pro ni těžké smířit se s tím, že její milovaná holčička se uklidňuje v Rhettově náruči, když u ní tak zoufale vřískala. Bylo pro ni těžké pozorovat, jak drobounkými pažemi bere otce kolem krku, a poslouchat, jak zalykajícím se hláskem vypráví, co ji vyděsilo, zatímco ona, Scarlett, z ní nedostala jedinou souvislejší větu.

„Takže to sedělo na truhle," opakoval Rhett měkce. „A bylo to veliké?"

„Moc. Strašně veliké. A mělo to drápy."

„Aha, tak taky drápy. Tak dobře. Budu u tebe celou noc sedět, a kdyby to zas přišlo, tak to zastřelím." Z Rhettova hlasu zněl zájem a pod jeho chlácholivým vlivem Bonnie postupně přestala vzlykat. Když mu příšeru podrobně popisovala slovy, kterým mohl rozumět

jen on sám, dceřin hlas už nezněl tak zajíkavě. Scarlett naopak podráždilo, že Rhett s dcerou mluvil, jako by její zážitky byly skutečné.

„Prosím tě, Rhette…“

Ale Rhett jí gestem naznačil, aby mlčela. Když Bonnie konečně usnula, položil ji do postýlky a přikryl ji prostěradlem.

„Z tý negerky stáhnu kůži zaživa!“ vyhrožoval potichu. „A ty za to taky můžeš. Proč ses nedošla přesvědčit, jestli je tu rozsvícené světlo?“

„Nebuď blázen, Rhette,“ zašeptala Scarlett. „Takhle vyvádí, protože jí ve všem vyhovíš. Spousty dětí se bojí tmy, ale nakonec strach překonají. Wade se taky bál, ale já se s ním nemazala. Kdybys ji prostě nechal být, tak by vřískala dvě tři noci po sobě a…“

„Nechat ji, aby vřískala!“ Scarlett měla chvíli strach, že ji Rhett uhodí. „Buď jsi sama blázen, anebo ta nejnecitlivější ženská, jakou jsem v životě viděl.“

„Nechci, aby z ní vyrostla bázlivá a zbabělá osoba.“

„Zbabělá? Tak to už přestává všecko! Nemá v těle jedinou zbabělou žilku! Ale ty nemáš kouska představivosti a samozřejmě nedovedeš pochopit, jak trpí lidé, kteří ji mají – zvlášť děti. Kdyby přišlo něco rohatého s drápy a posadilo se na to tvou truhlu, tak bys na tu příšeru houkla, ať táhne k čertu, viď? Za to dám krk! Laskavě si vzpomeňte, milostpaní, že jsem zažil, jak jste se probudila a prskala jste jako opařená kočka jenom proto, že jste ve snu šlápla na žábu. A není to ani tak dávno!“

Scarlett se zarazila, protože na ten sen nerada vzpomínala. Navíc ji přiváděla do rozpaků vzpomínka, že Rhett ji tenkrát uchlácholil v podstatě stejným způsobem, jako před chvilkou uchlácholil Bonnie. Proto prudce zaútočila z jiné strany.

„Stejně ji jen rozmazluješ tím, že jí ve všem vyhovíš, a…“

„Ale já ji budu takhle rozmazlovat dál. Jestli ji opravdu rozmazluju, tak z toho nakonec stejně vyroste a pustí všechno z hlavy.“

„V tom případě," poznamenala Scarlett kousavě, „když si chceš hrát na chůvu, tak bys mohl chodit v noci domů a pro změnu ve střízlivém stavu."

„Budu chodit domů brzy, ale ožralej jako doga, když budu chtít."

A od té doby opravdu chodil domů brzy, aby stihl čas, kdy Bonnie musela do postýlky. Vysedával u ní a držel ji za ručičku, dokud neusnula a neuvolnila sevření. Teprv potom se po špičkách vykradl po schodech dolů a pokaždé nechal v pokoji rozsvícenou lampu a dveře dokořán, aby ji okamžitě uslyšel, kdyby se náhodou probudila a vyděsila. Nechtěl, aby ještě jednou musela zažít tak strašný strach ze tmy. Všichni lidé v celém domě, Scarlett, chůva, Prissy i Pork, si naléhavě uvědomovali planoucí světlo a často se po špičkách plížili nahoru přesvědčit se, jestli dosud svítí.

Rhett se také vracíval domů střízlivý, ale to vůbec nebyla Scarlettina zásluha. Řadu měsíců hodně pil, i když se nikdy úplně neopil, a jednou večer z něj whisky táhla obzvlášť silně. Zvedl Bonnie, zvedl si ji na rameno a zeptal se jí: „Dáš svému miláčkovi pusinku?"

Holčička pokrčila drobný pršáček a začala se kroutit, aby se mu vyprostila z náruče.

„Ne," odpověděla s dětskou upřímností. „Ošklivý."

„Cože jsem?"

„Ošklivě smrdíš. Strýček Ashley ošklivě nesmrdí."

„To jsem se dočkal věcí," ulevil si zklamaně a postavil dceru na podlahu. „V životě by mě nenapadlo, že mi zrovna ve vlastním domě bude někdo vyčítat pití!"

Ale od toho dne omezil pití na skleničku vína po večeři. Bonnie, která si vždycky směla dopít poslední kapky, které zůstaly na dně, nepřipadala vůně vína vůbec ošklivá. V důsledku toho opuchlost, která pomalu začínala rozmělňovat ostré rysy jeho obličeje, pomalu zmizela a kruhy, které měl pod černýma očima, přestaly být tak temné a hrubé. Protože se Bonnie ráda vozila v sedle před ním, držel se víc na vzduchu a tmavý obličej se mu nenápadně opálil,

takže vypadal snědeji než kdy předtím. Měl zdravější vzhled, víc se smál a znovu vypadal jako odvážný mladý prorážeč blokády, který na začátku války vzrušoval mysl celé Atlanty.

Lidé, kteří ho nikdy neměli rádi, se na něj začínali usmívat, když jel kolem nich a před sebou v sedle měl posazenou droboučkou dětskou postavičku. Dámy, které byly až do té doby přesvědčeny, že si před ním žádná žena nemůže být jista, se s ním začínaly na ulici zastavovat, dávaly se s ním do řeči a chválily Bonnie. I ty nejpřísnější staré paní najednou nabyly dojmu, že člověk, který dovede hovořit o trápeních a potížích dětství jako on, nemůže být úplně špatný.

Kapitola 53

Ashley měl narozeniny a Melanie toho večera pořádala na jejich počest oslavu, která měla být překvapením. Věděli o ní všichni až na Ashleyho. Věděl o ní dokonce i Wade s malým Beauem a oba div nepukli pýchou, jelikož museli odpřisáhnout, že neprozradí svěřené tajemství. Všichni, kdo v Atlantě něco znamenali, byli pozváni a chystali se přijít. Generál Gordon i s rodinou laskavě přijal pozvání, Alexander Stephens přislíbil účast, pokud mu to dovolí jeho věčně křehké zdraví, a mezi hosty byl očekáván dokonce i starý bouřlivák Konfederace Bob Toombs.

Scarlett s Melanií, Indií a tetičkou Pitty pobíhaly celé dopoledne po malém domě, vydávaly pokyny černošskému služebnictvu, které rozvěšovalo čerstvě vyprané záclony, leštilo stříbrné nádobí, voskovalo podlahy a vařilo, míchalo a ochutnávalo pohoštění. Scarlett nikdy neviděla Melanii tak rozrušenou a šťastnou.

„Víš, moje milá, Ashley neměl oslavu narozenin od – od – vzpomínáš si na poslední rožnění U Dvanácti dubů? Toho dne, kdy pan Lincoln požádal o odhlasování dobrovolníků? A právě od té doby neměl jedinou oslavu narozenin. A pracuje tak těžce, a když se večer vrátí domů, bývá tak unavený, že ho ani dnes nenapadlo, že by mohl mít narozeniny. Ten bude určitě překvapený, až se po večeři všichni nahrnou dovnitř!“

„Jak to ale bude s lampionama na trávníku, myslíte, že si jich pan Wilkes nešímne, až pude domu na večeři?“ vyptával se Archie nevrle.

Celé dopoledne seděl a sledoval průběh příprav. Zajímaly ho, ale nebyl to ochoten přiznat. V životě se neúčastnil zákulisních příprav velké městské oslavy a byl to pro něj nový zážitek. Pronášel upřímné poznámky o tom, že ženy pobíhají po domě, jako by hořelo, jenom

proto, že přijde společnost, ale nikdo by ho odtud nedostal ani párem koní. Pestrobarevné papírové lampiony, které paní Elsingová a Fanny vyrobily a nabarvily speciálně pro tuto příležitost, ho zajímaly ze všeho nejvíc, jelikož „takový vejmyšluňky" ještě v životě neviděl. Předtím byly schovány v jeho sklepní místnosti a Archie je podrobně prozkoumal.

„A jéje! To mě nenapadlo!" vykřikla Melanie, „ještě že ses o nich zmínil, Archie. Jéje! Co mám dělat? Musí se rozvěsit po keřích a stromech a musí se do nich dát svíčky a někdo je musí rozsvítit v pravou chvíli, až budou přijíždět hosté. Scarlett, můžeš poslat Porka ven, aby to udělal, až budeme večeřet?"

„Slečno Wilkesová, ste sice rozumnější než většina ženskejch, ale stejně se zbytečně snadno dáte vyděsit," prohlásil Archie. „A ten černej hlupák Pork se nemá co dotejkat těch vejmyšluňků. Stejně by je na místě zapálil. A sou teda – vopravdu pěkný," řekl uznale. „Pověsim vám je sám, až budete s panem Wilkesem u jídla."

„Ach, Archie, to je od tebe opravdu hezké!" Melanie se po něm podívala dětským pohledem plným vděčnosti a oddanosti. „Nevím, co bych si bez tebe počala. Došel bys do nich hned upevnit svíčky, abychom už nemuseli myslet alespoň na ty lampiony?"

„No jó, proč bysem nemoh," zabrblal Archie hrubě a odbelhal se směrem ke schodům do sklepa.

„Kočka se dá zabít i jinak, než že ji udusíme máslem," chichotala se Melanie, když se stařec s kníry odbelhal po schodech dolů do sklepa. „Celou dobu jsem myslela na Archieho, že by mohl rozvěsit lampiony, ale znáte ho, jaký je. Když ho člověk o něco požádá, vůbec nereaguje. Ale teď se nám tu chvíli nebude plést pod nohy. Černoši z něho mají takový strach, že nic neudělají, jakmile je nablízku, protože se bojí volně vydechnout."

„Melly, být tebou, neměla bych toho starého desperáta v domě," řekla Scarlett dotčeně. Nenáviděla Archieho stejně jako on ji a oba spolu skoro nemluvili. Jen v Melaniině domě se Archie překonal

a zůstal, když mezi přítomnými byla i Scarlett. Ale i v Melaniině domě si ji měřil podezíravým a chladně pohrdavým pohledem. „Přivede tě do neštěstí, dej na má slova."

„Ale on je neškodný, když mu člověk lichotí a tváří se, jako že je na něm závislý," namítla Melanie. „A je tak oddán Ashleymu a Beauovi, že mám vždycky pocit bezpečí, když ho cítím za zády."

„Chceš ovšem říct, že je oddaný tobě, Melly," vmísila se do hovoru India a studený výraz jí poroztál chabým náznakem vřelejšího úsměvu, když její pohled láskyplně spočinul na švagrové. „Jsem přesvědčená, že jsi první osoba, kterou ten starý hrubián miluje od té doby, co po své ženě – totiž – po své ženě. Myslím, že by jen uvítal, kdyby tě někdo urazil, aby ho mohl zabít a dát tak najevo úctu, jakou k tobě chová."

„A jéje! Ty ale plácáš nesmysly, Indie!" bránila se Melanie a začervenala se rozpaky. „Považuje mě přece za strašnou husu, sama to dobře víš."

„Ale na tom, co si myslí ten starý křupan odněkud z hor, přece vůbec nezáleží," vyhrkla prudce Scarlett. Už pouhá vzpomínka, jak ji Archie odsoudil za pronajmutí trestanců, ji přiváděla k zuřivosti. „Teď musím jít. Musím připravit oběd a potom zajít do obchodu a vyplatit mzdu prodavačům a potom – a pak ještě totéž kočímu a Hughovi Elsingovi v dřevařské ohradě."

„Ale – ty jedeš do dřevařské ohrady?" zeptala se Melanie. „Ashley tam k večeru půjde za Hughem. Myslíš, že bys ho tam mohla zdržet do pěti hodin? Kdyby se vrátil domů dřív, určitě by nás přistihl, jak dodělváme dort nebo něco jiného, a bylo by po překvapení."

Scarlett se v duchu usmála a vrátila se jí dobrá nálada.

„Jistě, to víš, že ho zdržím," slíbila.

Když proplouvala, India se jí podívala do očí pronikavým pohledem svých světlých očí bez řas. Dívá se po mně tak divně vždycky, když mluvím o Ashleym, napadlo Scarlett.

„Prosím tě, zdrž ho tam co nejdéle po páté," prosila Melanie. „A India pak pro něj zajede kočárem… Scarlett, přijď dnes večer brzy. Byla bych nerada, abys přišla třeba jen o minutku z oslavy."

Cestou domů v kočáře si Scarlett říkala rozmrzele: Tak ona by byla nerada, kdyby mně unikla třeba jen minutka z oslavy, co? No dobře, ale to mě přece mohla požádat, abych s ní, Indií a tetičkou Pitty přijímala hosty, ne?

Normálně by Scarlett bylo úplně jedno, jestli při Mellyiných pitomých oslavách přijímá hosty nebo ne. Ale tentokrát to byla největší oslava, jakou kdy Melanie pořádala, a navíc oslava Ashleyho narozenin, a tak Scarlett toužila, aby mohla stát po Ashleyho boku a přijímat hosty společně s ním. Ale dobře věděla, proč ji nepozvali, aby pomáhala přijímat hosty. A i kdyby to sama nevěděla, Rhettův komentář k té věci byl dostatečně jasný.

„Odrodilcova žena že by měla přijímat hosty, když tam budou přítomní všichni přední bývalí stoupenci Konfederace a demokrati? Máš kouzelné představy, ale bohužel se ti pletou pojmy v hlavě. Vždyť jen oddanosti slečny Melly vděčíš za to, že tě vůbec zvou."

Toho odpoledne se Scarlett na objížďku obchodu a dřevařské ohrady oblékla s mimořádnou pečlivostí a vzala si pro tuto příležitost šaty z tlumeně zeleného měňavého taftu, který v určitém osvětlení hrál do lila, a nasadila si nový světlezelený vysoký klobouk, ozdobený kolem dokola tmavozelenými péry. Kdyby jí tak Rhett dovolil přistřihnout si ofinu a nakadeřit si ji do čela, to by pak klobouk vypadal ještě mnohem líp! Ale Rhett prohlásil, že ji ostříhá dohola, jestli si ustřihne lokýnky nad čelem. A v těch dnech se choval tak neurvale, že by toho zřejmě byl opravdu schopen.

Bylo nádherné odpoledne, slunečné, ale ne příliš horké, jasné, ale ne spalující a péra na Scarlettině klobouku se chvěla v teplém vánku, šumícím v listí na stromech lemujících Broskvoňovou ulici. Srdce se jí chvělo také jako vždycky, když se měla setkat s Ashleym. Možná že kdyby se jí podařilo vyplatit kočí a Hugha brzy, odešli

by domů a nechali by ji s Ashleym o samotě ve čtvercové malé kanceláři uprostřed dřevařské ohrady. V těchto dnech byly naděje na setkání s Ashleym o samotě vzácné. A představa, že ji Melanie požádala, aby Ashleyho zdržela! Úplně k smíchu!

Bylo jí dobře u srdce, když dojela do obchodu a vyplatila Willieho a ostatní prodavače, aniž se jich zeptala, jakou měli ten den tržbu. Byla sobota, nejrušnější den z celého týdne, kdy se v obchodě nejvíc nakupovalo, jelikož ten den se do města sjížděli na nákupy okolní farmáři, ale Scarlett se na nic neptala.

Cestou k dřevařské ohradě se nejméně desetkrát zastavila, dala se do řeči s odrodileckými dámami, sedícími v nádherných ekvipážích – ale ne zas tak skvělých jako její kočár, říkala si potěšeně v duchu – i s mnoha muži, kteří se přebrodili červeným prachem ulice, aby jí mohli s kloboukem v ruce složit uctivou poklonu. Bylo to nádherné odpoledne, Scarlett byla šťastná, vypadala pěkně a cestovala jako královna. Vinou těchto zdržení přijela do dřevařské ohrady později, než měla v úmyslu, a zastihla Hugha i kočí, jak sedí na nízké hromadě dřeva a čekají na ni.

„Je tu Ashley?“

„Ano, úřaduje v kanceláři,“ odpověděl Hugh a při pohledu na její veselé, rozjásané oči mu z tváře zmizel obvyklý ustaraný výraz. „Pokouší se – totiž chci říct, že kontroluje účetní knihy.“

„Ale s tím se dneska nemusí otravovat,“ řekla Scarlett a pak tlumeným hlasem dodala: „Melly mě poslala, abych ho zdržela, dokud doma všechno nepřipraví na večerní oslavu.“

Hugh se usmál, protože se chystal jít na oslavu Ashleyho narozenin. Měl oslavy rád a z toho, jak se Scarlett toho odpoledne tvářila, uhodl, že ona také. Scarlett vyplatila mzdu kočímu i Hughovi, bez okolků je opustila a vykročila směrem ke kanceláři. Z jejího chování bylo jasné, že nestojí o žádný doprovod. Ashley ji přivítal ve dveřích. Stál tam v záři podvečerního slunce, vlasy se mu leskly a na rtech měl náznak úsměvu, který se skoro blížil úšklebku.

„Ale, Scarlett, co pohledáváš v tuhle hodinu ve městě? Proč nejsi u nás a nepomáháš Melly s přípravami překvapivé oslavy?“

„Ale no tak, pane Ashley Wilkesi!“ zvolala Scarlett s nevolí. „Nemáš o ní přece sebemenší tušení. Jestli nebudeš překvapený, Melly bude moc zklamaná.“

„Neboj se, já ji nezklamu. Budu nejpřekvapenější člověk z celé Atlanty,“ ujistil ji Ashley a oči se mu přitom smály.

„A teď mi pověz, kdo byl takový darebák a všechno ti prozradil?“

„Prakticky každý z pozvaných pánů. První byl generál Gordon. Prohlásil, že podle jeho zkušeností pořádají ženy překvapivé oslavy obvykle téhož večera, kdy se pán domu rozhodne vyčistit a naleštit všechny zbraně v celém domě. A potom mě varoval dědeček Merriwether. Prohlásil, že paní Merriwetherová pro něj jednou uspořádala překvapivou oslavu, ale bohužel nejpřekvapenější osobou byla nakonec ona sama, protože dědeček si ten den potají léčil revmatismus láhví whisky a byl tak opilý, že nemohl vstát z postele, a – prostě každý muž, jemuž kdy uspořádali překvapivou oslavu, mi o ní přišel vyprávět!“

„Darebáci!“ vykřikla Scarlett, ale musela se přitom smát.

Když se takhle usmíval, Ashley vypadal, jak ho znávala za starých časů U Dvanácti dubů. A v těchto dnech se usmíval tak vzácně. Vzduch byl tak svěží, slunce tak příjemné, Ashley se tvářil tak vesele a mluvil tak uvolněně, že jí srdce poskočilo radostí. Bušilo jí v hrudi, až ji doslova rozbolelo rozkoší, rozbolelo pod tíží radostných, žhavých, neprolitých slz. Zničehonic měla pocit, že je jí znovu šestnáct let a je šťastná, a vzrušením se jí lehce zrychlil dech. Nejraději by si byla v bláznivém pohnutí mysli strhla klobouk, vyhodila jej do vzduchu a zakřičela „Hurá!“. Pak si ale uvědomila, jak by se Ashley asi vyděsil, kdyby to provedla, a zničehonic se začala smát, až jí z očí vyhrkly slzy. Smála se a zvrátila přitom hlavu dozadu, jako by se s rozkoší oddávala smíchu při pomyšlení, že její štěstí pramení z přátelské zrady mužů, kteří prozradili Mellyino tajemství.

„Pojď dál, Scarlett. Zrovna kontroluju účetní knihy."

Vešla do malé místnosti rozpálené odpoledním sluncem a posadila se na židli stojící u kancelářského stolu se stahovacím krytem. Ashley, který ji následoval, se posadil na roh druhého stolu a nechal nohy volně klátit ve vzduchu.

„Dnes odpoledne neblázni se žádnými knihami, Ashley! Nemám prostě chuť na podobné otravování. Když mám nový klobouk, tak si připadám, jako by se mi všechny cifry vykouřily z hlavy."

„Cifry opravdu musí stranou, když narazí na tak pěkný klobouček," řekl. „Scarlett, jsi čím dál tím krásnější!"

Sklouzl ze stolu, se smíchem ji vzal za ruce a rozpřáhl je co nejdál, aby si mohl prohlédnout její šaty. „Jsi tak krásná! Nevěřím, že bys někdy mohla zestárnout!"

Při jeho doteku si uvědomila, že podvědomě doufala právě v tohle. Celé to šťastné odpoledne doufala, že se dočká jeho teplých dlaní, něžného pohledu nebo slova, jímž dá najevo, že mu na ní záleží. Byli spolu poprvé sami od chladného dne tenkrát v sadu v Taře, kdy se jejich ruce poprvé dotkly jinak než v nějakém formálním společenském gestu, a po celé ty dlouhé měsíce Scarlett zoufale prahla po těsnějším kontaktu. Ale teď…

Připadalo jí velice divné, že ji dotek jeho ruky nevzrušil! Kdysi by se pod vlivem pouhé jeho blízkosti celá roztřásla. Ale teď pociťovala jen zvláštní vřelé přátelství a uspokojení. Z jeho rukou do ní nesálala horečka a srdce se jí v objetí jeho paží šťastně uklidnilo. Tohle pro ni bylo záhadou a trochu ji to zneklidnilo. Pořád to přece byl její Ashley, pořád ten její zářivý, oslnivý miláček, na němž jí záleželo víc než na vlastním životě. Proč tedy…

Ale pustila všechny myšlenky z hlavy. Stačilo jí, že je s ním a že ji drží za ruce a usmívá se na ni, naprosto přátelsky a bez napětí nebo horečky. Připadalo jí jako zázrak, že se to mohlo vůbec stát, když pomyslela na všechny věci, které mezi nimi zůstávaly nevyřčeny. Díval se jí do očí čistým, zářivým pohledem, smál se tím starým

úsměvem, který měla odjakživa tolik ráda, smál se, jako by je v životě nepotkalo nic jiného kromě štěstí. Teď nestála mezi jejich očima žádná překážka, nic je nemohlo od sebe nečekaně oddálit. Scarlett se zasmála.

„Ach, Ashley, začínám stárnout a chátrat."

„Ach, to je naprosto zřejmé! – Ale ne, Scarlett, pro mě budeš pořád stejná, i když ti bude šedesát. Pořád si tě budu pamatovat, jak jsi vypadala tenkrát při tom rožnění, když jsi seděla pod dubem a kolem tebe se kupil tucet mladíků. Můžu ti klidně popsat, i co jsi měla tenkrát na sobě, ty bílé šaty poseté drobnými zelenými kytičkami a přes ramena bílý krajkový šál. Na nohou jsi měla drobounké zelené střevíčky s červenými tkaničkami a na hlavě obrovský italský slamák s dlouhým zeleným závojem. Znám ty šaty nazpaměť, protože když to v zajetí bývalo nesnesitelné, pokaždé jsem se začínal probírat vzpomínkami a vybavoval jsem si všechno do nejmenšího detailu…"

Zničehonic se zarazil a rozdychtěný výraz v obličeji mu pohasl. Jemně pustil její ruce a Scarlett zůstala bez hnutí sedět a čekala, čekala, co řekne dál.

„Ale od té doby toho máme oba hodně za sebou, viď, Scarlett? Ocitli jsme se na cestách, které jsme nečekali. Ty jsi to dotáhla až sem rychle a přímo, kdežto já pomalu a proti své vůli."

Ashley se znovu posadil na stolek, podíval se na Scarlett a obličej se mu rozjasnil chabým náznakem úsměvu. Ale už to nebyl úsměv, z nějž měla před tak krátkou chvilkou takovou radost. Teď už to byl melancholický úsměv.

„Ovšem, dotáhla jsi to až sem rychle a vlekla jsi mě za koly svého vozu. Scarlett, někdy se s jakousi neosobní zvědavostí ptám, co by se se mnou stalo, nebýt tebe."

Scarlett mu rychle přispěchala na pomoc, aby ho ochránila před sebou samým, o to rychleji, že se jí v mysli zrádně vybavilo, co o té věci prohlásil Rhett.

„Ale vždyť jsem pro tebe nikdy nic neudělala. Kdyby nebylo mě, byl bys na tom úplně stejně. A jednoho dne by ses stal bohatým a skvělým člověkem, jakým stejně budeš."

„Ne, Scarlett, žádná skvělost mi nikdy nebyla souzena. Myslím, že nebýt tebe, byl bych už dávno upadl v zapomnění – stejně jako chudinka Cathleen Calvertová a tolik dalších lidí, kteří mívali kdysi slavná, starobylá jména."

„Ach, Ashley, nemluv takhle. Zní to tak smutně."

„Ale ne, já nejsem smutný. Teď už ne. Kdysi – kdysi jsem býval smutný. Teď už jsem jen…"

Zarazil se a Scarlett najednou pochopila, co si myslí. Bylo to vůbec poprvé, kdy pochopila, co si myslí, když se zadíval křišťálově průzračným nepřítomným pohledem mino ni kamsi do dáli. Když jí srdcem zuřivě zmítala láska, zůstávala jí jeho mysl uzavřená. Ale teď mohla v klidném přátelství, které se mezi nimi prostíralo, trochu nahlédnout do jeho nitra a trochu pochopit, co se v něm odehrává. Už nebyl smutný. Byl smutný po kapitulaci, nebo když ho prosila, aby přijel do Atlanty. Teď už byl jen rezignovaný.

„Nerada slyším, když takhle mluvíš, Ashley," namítla důrazně. „Mluvíš úplně stejně jako Rhett. Ten se taky pořád vrací k podobným věcem a čemusi, čemu říká přežití schopnějších, a nudí mě tím, že bych někdy nejradši začala křičet nahlas."

Ashley se usmál.

„A zamyslela ses někdy nad tím, že Rhett a já jsme v podstatě stejní?"

„Ale to přece ne! Ty jsi tak jemný, tak úctyhodný, a on…" Byla tak zmatená, že nedokončila větu.

„Ale ano, jsme. Pocházíme ze stejných předků, byli jsme stejným způsobem vychováni a naučili nás myslet si stejné věci. Ale cestou jsme někde zahnuli každý jiným směrem. Pořád myslíme stejně, ale reagujeme jinak. Například ani jeden z nás nevěřil ve smysl války, ale já jsem se přihlásil do armády, kdežto on se službě v poli vyhýbal

skoro až do konce bojů. Oba jsme věděli, že válka je naprostý omyl. Oba jsme věděli, že boj bude marný. Ale já byl ochoten bojovat marný boj. On ne. Někdy si myslím, že měl pravdu, a pak se zase…“

„Ach, Ashley, kdy už přestaneš na všem vidět i druhou stranu mince?“ zeptala se Scarlett. Ale neptala se nakvašeně, jak by se zeptala kdysi. „Kdo ve všem vidí obě strany mince, nikdy se v životě nikam nedostane.“

„Máš pravdu, ale – Scarlett, co vlastně v životě chceš? Často mi to leží v hlavě. Víš, já v životě nechtěl vůbec nic. Chtěl jsem jen být sám sebou.“

Co v životě chce? Taková hloupá otázka! Peníze a jistotu, samozřejmě. A pak ještě… Vnitřně zaváhala. Měla peníze a tolik jistoty, v kolik člověk může v nejistém světě doufat. Ale když se nad tím zamyslela, tak jí to úplně nestačilo. Když se nad tím zamyslela, nebyla z toho ani nijak zvlášť šťastná, přestože ji ty věci částečně zbavovaly pocitu pronásledování a zmenšovaly její strach z budoucnosti. Kdybych měla peníze, jistotu a ještě tebe, měla bych všechno, čeho jsem chtěla v životě dosáhnout, pomyslela si a podívala se po něm roztouženě. Ale nahlas neřekla ani slovo ze strachu, aby nezničila kouzlo chvíle, které mezi nimi zavládlo, ze strachu, aby se jeho nitro před ní znovu nezavřelo.

„Chceš být sám sebou?“ zasmála se trochu lítostivě. „Já zase vždycky měla největší trápení s tím, abych nebyla sama sebou! A když ses ptal, co v životě chci, musím ti říct, že jsem toho už dosáhla. Chtěla jsem bohatství a jistotu a…“

„Ale, Scarlett, copak tě nikdy nenapadlo, že je mi úplně jedno, jestli jsem bohatý nebo ne?“

Ne, nikdy ji nenapadlo, že by někdo nechtěl být bohatý.

„Tak co teda chceš?“

„Teď už ani nevím. Kdysi jsem to věděl, ale už jsem na všechno pozapomněl. Nejspíš, aby mě všichni nechali na pokoji, aby mě neotravovali lidé, které nemám rád, abych nemusel dělat věci, které

dělat nechci. Možná – chci, aby se vrátily staré časy, ale ty se nevrátí, a tak mě pronásledují vzpomínky na ty dny a na svět, který se kolem mě zhroutil."

Scarlett vzpurně stiskla rty. Ne že by nevěděla, co tím Ashley míní. Už sám tón jeho slov připomínal tamty dny živěji než cokoli jiného, až ji píchlo u srdce, jelikož si sama také vzpomínala. Ale v den, kdy se probudila sama bez pomoci z mdlob v zahradě U Dvanácti dubů a řekla si: Nebudu se ohlížet zpátky, se obrnila proti minulosti.

„Dnešní doba se mi líbí víc," řekla, ale nedívala se mu do očí. „Teď se pořád děje něco vzrušujícího, oslavy a tak dál. Všechno se třpytí. Staré časy byly tak nudné." (Ach, vy lenivé dny a teplé nepohnuté soumraky na venkově! Pronikavý měkký smích z chatrčí služebnictva! Zlatá vřelost, jakou tehdy míval život, a chlácholivé vědomí toho, co přinesou všechny zítřky! Jak vás mohu zapírat?)

„Dnešní doba se mi líbí víc," opakovala Scarlett, ale tentokrát melodickým hlasem.

Ashley sklouzl ze stolu a zasmál se měkkým a nevěřícím smíchem. Vzal ji pod bradičkou a otočil si její obličej k svému.

„Ach, Scarlett, vždyť neumíš ani lhát! Jistě, život má teď třpyt. Ale to je právě chyba. Staré časy neměly třpyt, ale měly naopak kouzlo, krásu a jakousi těžkopádnou vznešenost."

Scarlett se rozběhly myšlenky protichůdnými směry. Zvuk jeho hlasu a dotek jeho rukou tiše odmykaly dveře, které dávno navždy zamkla. Za těmito dveřmi byla krása starých časů a v nitru jí začala prýštit melancholická touha po jejich návratu. Ale zároveň věděla, že krása, ať je sebesvůdnější, musí zůstat tam, kde je. Nikdo by přece nemohl jít dál a nést břemeno bolestných vzpomínek.

Ashley jí pustil bradičku, uchopil její dlaň do obou rukou a něžně ji tiskl.

„Pamatuješ si," řekl – ale jí v hlavě zaznělo varovné znamení: „Neohlížej se zpátky! Neohlížej se zpátky!"

Jenže Scarlett je rychle pustila z hlavy, protože ji zaplavila vlna štěstí. Konečně mu porozuměla, konečně se jejich duše setkaly. Taková chvíle byla příliš vzácná a nedala se promarnit bez ohledu na bolest, jíž za to bude později nutné zaplatit.

„Pamatuješ si," řekl Ashley a kouzlem jeho hlasu zmizely holé stěny kanceláře, vrátila se uplynulá léta a oba se znovu projížděli na koních jako onoho dávno minulého jara. Když promluvil, stiskl jí silněji dlaň a z hlasu mu zaznělo smutné kouzlo polozapomenutých písní. Scarlett zaslechla veselé cinkání ozdob na ohlávce, když projížděli pod dříny na piknik u Tarletonových, zaslechla vlastní bezstarostný smích, spatřila slunce třpytící se na jeho stříbrozlatých vlasech a všimla si vznešeně nenuceného půvabu, s nímž seděl na koni. Z hlasu mu zněla hudba, hudba smyčcových nástrojů a bendž, při níž všichni tančili v bílém domě, který už neexistuje. Znělo z něj vzdálené hafání loveckých psů ženoucích se temnými močály v chladné záři podzimního měsíce a zavoněly z něj poháry vaječného koňaku ozdobené vánoční cesmínou a vybavily se úsměvy na černých i bílých obličejích. A hromadně se vraceli staří známí a hlasitě se smáli, jako by nebyli řadu let mrtví: Stuart a Brent s dlouhýma nohama, zrzavými vlasy a kanadskými žerty, Tom a Boyd, nezkrotní jako hříbata, Joe Fontaine s planoucíma černýma očima a Cade a Raiford Calvertovi s jejich vláčně půvabnými pohyby. Nechyběl ani John Wilkes a Gerald doruda rozpálený vypitou brandy a šepot s vůní, který ztělesňoval Ellen. A nade vším vládl pocit jistoty a bezpečí, vědomí, že zítřek může přinést pouze stejné štěstí, jaké přinesl dnešek.

Ashleyho hlas zmlkl, oba se dlouze zadívali jeden druhému do očí a mezi nimi se prostíralo sluncem zalité ztracené mládí, které spolu tak bezstarostně prožívali.

Teď už vím, proč nemůžeš být šťastný, pomyslela si smutně Scarlett. Dřív jsem to nemohla pochopit. Nikdy předtím jsem nechápala, proč taky nejsem šťastná. Ale – vždyť mluvíme, jako mluví

starci, řekla si v duchu nepříjemně překvapena vlastním poznáním. Jako starci, kteří se ohlížejí padesát let zpátky do minulosti. Ale my přece nejsme staří! Je to prostě proto, že se mezitím přihodilo tolik věcí. Všechno se změnilo natolik, že nám to připadá jako před padesáti léty. Ale my nejsme staří!

Jenže když se podívala na Ashleyho, viděla, že už nezáří mládím. Měl skloněnou hlavu a nepřítomným pohledem se díval na její dlaň, kterou pořád ještě tiskl, a všimla si, že vlasy, které míval zářivě zlaté, má teď silně prošedivělé, šedivě stříbrné jako odraz měsíce na nepohnuté hladině. Zářící krása se jaksi vytratila z dubnového odpoledne i z jejího srdce a sladkost vzpomínek najednou zachutnala hořce jako žluč.

Neměla jsem mu podlehnout a ohlížet se zpátky, říkala si v duchu zoufale. Měla jsem pravdu, když jsem se zařekla, že se nikdy nebudu ohlížet zpátky. Moc to bolí a bere to člověka za srdce, až nedokáže dělat nic jiného než se ohlížet do minulosti. Právě tohle postihlo Ashleyho. Už se nedokáže dívat do budoucna. Neumí vidět přítomnost, bojí se budoucnosti, a proto se pořád ohlíží zpátky do minulosti. Dřív jsem to nechápala. Dřív jsem Ashleyho nechápala. Ach, Ashley, ty můj miláčku, neměl by ses ohlížet zpátky! Co z toho budeš mít? Neměla jsem se dát od tebe zlákat k hovoru o starých časech. Když se člověk začne ohlížet zpět po štěstí, vždycky se dočká jen takovéhle bolesti, takovéhleho zklamání, takovéhle nespokojenosti.

Scarlett vstala, ale ruku pořád ještě nechala v jeho dlaních. Říkala si v duchu, že musí jít. Nemohla přece zůstat, myslet na staré časy a přitom se dívat na unavený, smutný a zachmuřený výraz, jaký se mu rozhostil v obličeji.

„Od té doby toho máme oba hodně za sebou, Ashley," prohlásila, ale musela se snažit, aby se jí nechvěl hlas, a bránila se křeči, která jí svírala hrdlo. „Ach, Ashley, nic nám nevyšlo, jak jsme očekávali!"

„Tak to chodí," odpověděl. „Život není povinen nám dávat, co od něj očekáváme. Musíme brát, co dostaneme, a ještě musíme být vděční, že to nedopadlo hůř."

Když si vzpomněla na dlouhý kus cesty, který od té doby urazila, srdce jí najednou otupělo bolestí a únavou. V hlavě se jí vyrojily vzpomínky na Scarlett O'Harovou, která milovala nápadníky a hezké šaty a která se jednou, až bude mít někdy čas, chtěla stát velkou dámou, jakou byla Ellen.

Z očí jí nečekaně vyhrkly slzy a pomalu jí stékaly po tvářích a ona stála a mlčky hleděla na Ashleyho jako nic nechápající holčička, které ublížili. Ashley neřekl ani slovo, ale něžně ji objal, položil si její hlavu na rameno, sklonil se k ní a položil si tvář na její líc. Scarlett se k němu přitiskla a objala ho. Jeho objetí ji uchlácholilo a pomohlo vysušit její nečekané slzy. Ach, jak příjemné bylo spočívat v jeho náruči, bez vášně, bez pocitu vnitřního napětí, spočívat v něm jako milá přítelkyně. Tohle mohl pochopit jen Ashley, s nímž sdílela stejné vzpomínky a prožívala mládí a který znal její začátky i přítomnost.

Scarlett zaslechla zvenku zvuk kroků, ale nevěnovala jim pozornost, jelikož si myslela, že to jsou kočí, kteří odcházejí domů. Chvíli nepohnutě stála a poslouchala, jak Ashleymu pomalu buší srdce. Pak se zničehonic vysmekl a celou ji zmátl prudkostí své reakce. Překvapeně k němu vzhlédla, ale Ashley se na ni nedíval. Díval se jí přes rameno ke dveřím.

Scarlett se otočila a spatřila v nich stát Indii, bledou a se sršícíma světlýma očima, a Archieho, který se tvářil zlomyslně jako jednooký papoušek. Za nimi stála paní Elsingová.

Scarlett si nikdy nedokázala vybavit, jak se vlastně dostala z kanceláře. Ale odešla okamžitě a rychle podle Ashleyho příkazu a zanechala Ashleyho s Archiem zabrané do nepříjemného hovoru v malé místnosti a minula Indii i paní Elsingovou stojící venku zády k ní.

Hanba a strach ji hnaly domů a Archie se svým vousem patriarchy nabýval v jejích představách rozměrů anděla pomsty, který na ni slétl rovnou ze Starého zákona.

Dům byl v záři dubnového západu slunce prázdný a nepohnutý. Všechno služebnictvo odešlo na nějaký pohřeb a děti si hrály na Melaniině zadním dvorku. Melanie…

Melanie! Scarlett, stoupající po schodech ke své ložnici, při pomyšlení na ni celá ztuhla chladem. O tomhle se Melanie určitě doslechne. India prohlásila, že jí to poví. Ach, India jí to poví s neobyčejným potěšením a bude jí jedno, že očerní Ashleyho jméno, bude jí jedno, jestli se tím Melanie hluboce dotkne, jen když přitom bude moci ublížit Scarlett! A paní Elsingová také nebude mlčet, přestože vlastně nic neviděla, jelikož stála v otevřených dveřích kanceláře dřevařské ohrady až za Indií a Archiem. Ale stejně nebude mlčet. Ještě před večeří se to rozkřikne po celém městě. Všichni včetně černochů to budou vědět nejpozději zítra do snídaně. A hned večer na oslavě se ženy budou shlukovat ve skupinkách po všech koutech a budou si diskrétně, ale zato se zlomyslným potěšením šuškat, co se stalo! Scarlett Butlerová se zřítila ze svého vysokého a mocného piedestalu. A příběh se bude dál a dál nafukovat. Nedá se tomu nijak zabránit. Nezůstane při pouhých skutečnostech, že ji Ashley objímal a ona plakala. Ještě před soumrakem budou lidi tvrdit, že Scarlett byla přistižena při cizoložství. A přitom došlo jen na takové nevinné něžnosti! Scarlett si v duchu trpce stěžovala: Kdyby nás byli přistihli tenkrát o Vánocích, když jsem ho na konci dovolenky líbala na rozloučenou – kdyby nás byli přistihli tenkrát v sadu v Taře, když jsem ho prosila, aby se mnou utekl – ach, kdyby nás byli přistihli kdykoli, kdy jsme se opravdu něčím provinili, tak by to nebylo tak hrozné! Ale teď! Zrovna teď! Když jsem se nechala obejmout jako přítelkyně…

Ale tomu nikdo neuvěří. Nenajde jedinou spřízněnou duši, která by se jí zastala, jediný člověk nepozvedne hlas a neřekne: „Nevěřím,

že udělala něco špatného.“ Pobuřovala staré přátele příliš dlouho a nemohla čekat, že se mezi nimi ještě najde nějaký její obhájce. A noví přátelé, tiše trpící jejími bezostyšnostmi, budou jen rádi, když pro změnu budou moci pomlouvat zase ji. Ne, všichni uvěří všemu, co se o ní řekne, i když budou zároveň litovat, že tak skvělý člověk jako Ashley Wilkes se s ní zapletl do tak nechutné záležitosti. Jako obyčejně svalí všechnu vinu na ženu a mužovo provinění odbudou pokrčením ramen. A v tomto případě budou mít dokonce pravdu. Sama se mu vrhla do náruče.

Ach, když už to bylo nutné, klidně by snášela kousavé poznámky, ponižování, skrývané posměšky za zády, cokoli od celého města – ale jen ne od Melanie! Ach, od Melanie ne! Scarlett sama nevěděla, proč by jí mělo vadit víc, že se o tom doví Melanie, než všichni ostatní. Pocit staré viny ji příliš děsil a tížil, takže se to ani nepokoušela pochopit. Ale usedavě se rozplakala při pomyšlení, jak se bude tvářit Melanie, až jí India poví, že přistihla Ashleyho se Scarlett v náruči. A co Melanie udělá, až se všechno doví? Opustí Ashleyho? Co jiného bude moci udělat, bude-li si chtít zachovat alespoň špetku důstojnosti? A co pak uděláme my s Ashleym? ptala se v duchu jako šílená a slzy jí stékaly po tvářích. Ach, Ashley umře hanbou a začne mě nenávidět, že jsem ho přivedla do takové situace. A zničehonic přestala najednou slzet, protože jí srdcem projela smrtelná hrůza. A co Rhett? Co ten udělá?

Třeba se to nikdy nedoví. Jakže zní to staré, to cynické rčení? „Manžel se vždycky všechno doví poslední.“ Třeba mu nikdo nic neřekne. A sdělit takovou novinku by se odvážil jen opravdu statečný muž, jelikož Rhett byl proslulý tím, že nejdřív střílí, a pak se teprv ptá. Panebože, prosím tě, ať nikdo v sobě nesebere odvahu a neřekne mu to! Ale hned si vybavila, jak se v kanceláři tvářil Archie, jak se chladnokrevně díval světlým nemilosrdným okem, překypujícím nenávistí k ní i ke všem ženám. Archie se nebál ani boha, ani lidí a nenáviděl ženy volných mravů. Nenáviděl je tak, že už jednu zabil.

A dal se slyšet, že to Rhettovi řekne. A určitě mu všechno řekne navzdory veškerým Ashleyho snahám mu úmysl rozmluvit. Jestli ho Ashley nezabije, Archie všechno řekne Rhettovi, protože to bude považovat za svou křesťanskou povinnost.

Scarlett si stáhla šaty, lehla si do postele a myšlenky jí přitom neustále vířily hlavou. Kdyby tak jen mohla zamknout dveře a zůstat v bezpečí pokoje, navždy a napořád, a už nikdy nikoho nevidět. Třeba dnes večer Rhett na nic nepřijde. Řekla by, že jí není dobře a omluvila se, že nemůže jít na oslavu. Do rána už by si dokázala vymyslet nějakou výmluvu, kterou by se pak mohla ohánět, nějakou obranu, která by působila pravděpodobným dojmem.

Teď na to nebudu myslet, řekla si zoufale a zabořila obličej do polštáře. Teď na to nebudu myslet. Budu na to myslet až později, až to dokážu snést.

V nastávající noci uslyšela, jak se vrací služebnictvo, a zdálo se jí, že všichni při přípravách večeře mlčí. Nebo že by to bylo výčitkami svědomí? Chůva přišla ke dveřím a zaklepala, ale Scarlett ji poslala pryč s tím, že žádnou večeři nechce. Čas míjel, až konečně uslyšela Rhetta, jak jde po schodech nahoru. Když došel do horní haly, celá ztuhla a sebrala všechny síly, aby čelila nadcházejícímu setkání, ale Rhett šel rovnou do svého pokoje. Scarlett si oddychla. Ještě nic neslyšel. Děkovala bohu, že stále ještě respektoval její ledovým tónem pronesenou prosbu, aby už nikdy nevstupoval k ní do ložnice, protože kdyby ji teď spatřil, okamžitě by na ní všechno poznal. Musí se sebrat, aby mu dokázala aspoň říci, že se jí udělalo tak špatně, že nemůže jít na oslavu. Měla přece dost času, aby se stihla uklidnit. Anebo snad ne? Od toho strašného podvečerního okamžiku se jí život vlekl, jako by se zastavil čas. Slyšela, jak Rhett dlouho přecházel po svém pokoji a občas promluvil na Porka. Přesto však v sobě nenašla odvahu na něj zavolat. Ležela potmě v posteli a ani se nepohnula, jen se celá třásla.

Po delší době u ní Rhett zaklepal na dveře a Scarlett zvolala co nejpevnějším hlasem: „Dále."

„Smím opravdu dál až do samé svatyně?" zeptal se, zatímco otvíral dveře. Byla tma a Scarlett mu neviděla do tváře. Z hlasu také nic nepoznala. Rhett vešel a zavřel za sebou dveře.

„Jsi připravena na oslavu?"

„Omlouvám se, ale bolí mě hlava." Připadalo jí divné, jak přirozeně zní její hlas. Zaplaťpánbůh že je tma! „Asi tam nepůjdu. Jdi sám, Rhette, a omluv mě u Melanie."

Dlouho bylo ticho a pak Rhett promluvil potmě kousavým tónem a protahoval přitom slabiky.

„Ty jsi ale podělaná, zbabělá děvka."

Věděl tedy všechno! Ležela, celá se třásla a nezmohla se na jediné slovo. Slyšela, jak šátrá potmě, škrtl zápalkou a pak místnost zalilo světlo. Přistoupil k posteli a podíval se na ni. Všimla si, že je oblečen do večerního úboru.

„Vstaň," nařídil jí hlasem, z nějž se nedalo nic vyčíst. „Jdeme na oslavu. Budeš sebou muset hodit."

„Ale, Rhette, já nemůžu. Víš…"

„To víš, že vím. Vstaň."

„Rhette, měl Archie tu drzost…"

„Archie měl tu drzost. Je to velice odvážný člověk, ten Archie."

„Měl jsi ho zabít za to, že ti vykládal lži…"

„Mám ten zvláštní zvyk, že nezabíjím lidi, kteří říkají pravdu. Teď nemáme čas na hádky. Vstaň."

Posadila se na posteli, přitáhla si župánek co nejtěsněji k tělu a pohledem mu pátrala v obličeji. Měl v něm temný a neproniknutelný výraz.

„Nikam nepůjdu, Rhette. Nemůžu nikam chodit, dokud se tohle – nedorozumění nevysvětlí."

„Jestli se jim dnes večer neukážeš, nebudeš v tomhle městě moci vystrčit až do nejdelší smrti nos z domu. A jestli snesu, že mám

za ženu běhnu, neznamená to ještě, že na jejím místě snesu taky zbabělou nánu. Dneska večer tam půjdeš, i kdyby tě měli přehlížet ti největší ubožáci počínaje Alexem Stephensem a paní Wilkesová nás měla vykázat z domu."

„Rhette, já ti všechno vysvětlím."

„Nechci nic slyšet. Na vysvětlování není čas. Obleč se."

„Špatně to pochopili – India, paní Elsingová i Archie. A všichni tři mě strašně nenávidí. India mě nenávidí tak, že by klidně lhala i o vlastním bratrovi, jen aby mě mohla dostat do špatného světla. Když mi dovolíš, abych ti všechno vysvětlila…"

Ach, boží rodičko, napadlo ji v zoufalství, co když mi řekne: „Prosím tě, vysvětli mi to?" Co mu mám říct? Jak mu to mám vysvětlit?

„Každému určitě napovídali spoustu lží. Dnes večer nikam nemůžu."

„Ale přesto půjdeš," prohlásil Rhett, „i kdybych tě měl popadnout za krk a celou cestu tě kopat do toho tvého roztomilého zadečku."

Když ji popadl a trhnutím ji postavil na nohy, v očích se mu divně blýskalo. Zvedl její šněrovačku a hodil ji po ní.

„Natáhni si ji. Sešněruju tě. Ale jistě, ve šněrování dam se vyznám. Ne, nebudu volat chůvu, aby ti pomáhala s oblékáním, aby ses tu pak zamkla a fňukala tady, když už jsi tak zbabělá."

„Nejsem zbabělá," vykřikla Scarlett, která pro urážku zapomněla na strach. „Já…"

„Prosím tě, ušetři mě sáhodlouhých řečiček o tom, že jsi střílela Yankee a postavila se Shermanově armádě. Jsi zbabělá – mimo jiné. A dneska na oslavu půjdeš, když už ne kvůli sobě, tak kvůli Bonnie. Myslíš, že dovolím, abys jí ještě zhoršovala příležitosti, které ji čekají ve společnosti? Obleč si šněrovačku, rychle."

Scarlett ve spěchu shodila župánek a zůstala stát jen v košilce. Kdyby se aspoň podíval a viděl, jak hezky vypadá jen v košilce, tak by se snad přestal tvářit tak hrozivě. Koneckonců ji neviděl jen

v košilce už hodně, hodně dávno. Ale Rhett se nepodíval. Vnikl jí do šatny a rychle se přehraboval v jejích šatech. Najednou se zarazil a vytáhl nové nefritové zelené šaty z hedvábného moaré. Na prsou měly hluboký výstřih a sukni měly nařasenou dozadu do obrovského honzíku, který byl ozdoben velikánskou kyticí růží z růžového sametu.

„Vem si tyhle," nařídil jí, hodil šaty na postel a přistoupil k ní. „Dnes večer nepůjdeš v žádné cudné holubičí modři ani lila. Musíš mít vlajku přibitou ke stěžni jako potápějící se loď, protože jinak bys ji určitě stáhla a vzdala se. A taky spoustu šminky. Myslím, že žena, kterou farizejové přistihli při cizoložství, nebyla ani z poloviny tak bledá jako ty. Otoč se."

Rhett uchopil tkanice šněrovačky a trhl jimi tak prudce, až Scarlett vykřikla, celá vyděšená, pokořená a zahanbená takovým zvrhlým jednáním.

„Bolí, co?" Rhett se zasmál, ale Scarlett mu neviděla do obličeje. „Škoda že tě místo šněrování nemůžu radši zaškrtit."

Melaniin dům zářil všemi okny a daleko do ulice se rozléhala hudba. Když Scarlett s Rhettem zastavili před domem, dolehl k nim příjemně vzrušující šum bohatě navštívené společenské zábavy. Dům byl nacpán hosty. Jejich příliv překypoval na verandy a mnozí seděli ještě na zadním dvoře osvětleném matně lampióny.

Přece tam nemůžu – nemůžu, opakovala si Scarlett v duchu cestou v kočáře a žmoulala kapesník zmuchlaný do kuličky. Nemůžu. A nepůjdu. Vyskočím a uteču někam, třeba zpátky domů do Tary. Proč mě Rhett donutil, abych sem šla? Co udělají lidi? Co udělá Melanie? Jak bude vypadat? Ach, přece jí nemůžu na oči. Určitě uteču.

Jako by četl její myšlenky, Rhett ji pevně popadl za paži a sevřel tak silně, že pomyslela na modřinu, jakou zanechá jeho stisk, hrubý stisk bezohledného cizího člověka.

„V životě jsem neviděl zbabělého Ira. Kampak se poděla tvoje odvaha, kterou ses vždycky tolik chvástala?“

„Rhette, prosím tě, dovol, abych se vrátila domů a všechno ti vysvětlila.“

„Na vysvětlování máš celou věčnost, ale mučednici v aréně budeš dělat jen dnes v noci. Vystup, drahoušku, a dovol, ať se podívám, jak tě sežerou lvi. Vystup si.“

Scarlett ani nevěděla, jak došla po chodníčku k domu, jen cítila, jak jí paže, pevná a neochvějná jako žula, které se křečovitě držela, dodává trochu odvahy. Proboha, přece se jim dokáže postavit a taky to udělá. Copak jsou víc než stádo prskajících koček, které po ní sekají drápky, protože na ni žárlí? Ještě jim ukáže. Nezáleželo jí na tom, co si ty ženské myslí. Kromě Melanie ovšem – kromě Melanie.

Mezitím sešli na přední verandu ke vchodu a Rhett se ukláněl napravo i nalevo, klobouk držel v ruce a promlouval chladným a měkkým tónem. Když vešli dovnitř, hudba přestala hrát a Scarlettin popletený mozek vnímal shromážděné hosty jako nějaké moře, které se k ní s řevem vzedmulo a pak před ní ustupovalo jako odliv se stále tišším a tišším šuměním. Chystali se na ni všichni vrhnout? Jen ať si to, krucinálfagot, klidně zkusí! Scarlett zvedla bradičku, nasadila si úsměv a v koutcích očí se jí udělaly vrásky.

Než se stačila obrátit k hostům stojícím hned u dveří a promluvit s nimi, kdosi se prodral tlačenicí. Nastalo podivné ticho, které vzalo Scarlett za srdce. Pak k ní uličkou mezi hosty přiběhla na drobných nožkách Melanie, která spěchala, co mohla, aby uvítala Scarlett u dveří a promluvila s ní dřív, než ji stačí oslovit někdo jiný. Úzká ramínka nesla vzhůru a bradičku křečovitě vystrkovala nevolí, ale navzdory svému výrazu se chovala, jako by Scarlett byla jejím jediným hostem. Stoupla si vedle ní a vzala ji kolem pasu.

„Takové nádherné šaty, moje milá,“ zalichotila jí svým tenkým, ale zřetelným hláskem. „Budeš miláček, viď? India dnes večer bohužel nemůže do společnosti. Pomůžeš mi přijímat hosty?“

Kapitola 54

Když se vrátila zpátky do bezpečí své ložnice, Scarlett se vrhla na postel a vůbec se neohlížela na hedvábné šaty, honzík ani růže. Nějakou dobu dokázala jen bez hnutí ležet a myslet na to, jak stála mezi Melanií a Ashleym a přijímala s nimi hosty. Taková hrůza! Než by to dělala ještě jednou, raději by se postavila Shermanově armádě! Po chvíli vstala z postele, začala nervózně přecházet po ložnici a přitom svlékala a odhazovala jednotlivé kusy oděvu.

Dostavila se reakce na přestálé napětí a Scarlett se celá roztřásla. Vlásenky jí padaly z rukou a cinkaly o podlahu, a když si chtěla jako obvykle stokrát pročesat vlasy, uhodila se hřbetem kartáče bolestivě do spánku. Nejméně desetkrát se přiblížila po špičkách ke dveřím a poslouchala, co se děje dole, ale hala pod ní zela jako mlčící černá jáma.

Když oslava narozenin skončila, Rhett ji poslal samotnou domů v kočáře a Scarlett děkovala bohu za poskytnutou úlevu. Rhett se ještě nevrátil. Zaplaťpánbůh že ne. Teď by mu nedokázala přijít na oči, tak byla zahanbená, vyděšená a roztřesená. Ale kde vlastně je? Pravděpodobně u té kreatury. Scarlett byla poprvé v životě ráda, že existují osoby jako Belle Watlingová. Byla ráda, že existuje jiné místo než její dům, kde Rhett nachází přístřeší, dokud ho nepřejde rozběsněná, vražedná nálada. Nebylo správné mít radost, že manžel tráví noc v domě prostitutky, ale nemohla si pomoci. Asi by měla radost i z toho, kdyby zemřel, pokud by to znamenalo, že ho dnes v noci nebude muset vidět.

Zítra – zítra je přece taky den. Zítra si vymyslí nějakou výmluvu, nějaká protiobvinění, nějaký způsob, jak Rhettovi dokáže, že nemá pravdu. Zítra už ji vzpomínka na tuhle hnusnou noc nebude rozpalovat tak prudce, že už se nebude celá třást. Zítra už ji nebude tolik

pronásledovat vzpomínka na Ashleyho obličej, na jeho zlomenou hrdost a zahanbení – zahanbení, které sama zavinila, zahanbení, za něž sám tak málo mohl. Bude ji teď nenávidět, její milovaný počestný Ashley, protože mu udělala ostudu? Samozřejmě že ji teď bude nenávidět – teď, když byli oba zachráněni Melaniinými útlými, s nevolí zvednutými ramínky a láskou a výslovnou důvěrou, která ji čišela z hlasu, když kráčela po podlaze vyleštěné jako zrcadlo, aby se zavěsila do Scarlett a čelila zvědavému, zlomyslnému a skrytě nepřátelskému davu hostů. Jak dokonale zabránila Melanie skandálu tím, že se celý ten strašný večer nehnula od Scarlett ani na krok! Lidé se chovali poněkud chladně, trochu zmateně, ale přitom zdvořile.

Ale ta ostuda, muset se schovávat za Melaniinými sukněmi před lidmi, kteří ji nenáviděli a byli by ji ve svých šeptaných poznámkách roztrhali na kusy. Muset se schovávat za Melaniinu slepou důvěřivost, zrovna za ni, za Melanii!

Scarlett se při tom pomyšlení zachvěla, jako by jí přejel mráz po zádech. Potřebovala se napít, pořádně napít, aby si mohla jít lehnout s nadějí, že se jí podaří usnout. Oblékla si župánek, spěšně vyšla do haly, ale její domácí střevíčky s volnou patou dělaly v nočním tichu velký hluk. Sešla do poloviny schodů a teprve potom se podívala po zavřených dveřích jídelny a všimla si, že zpod nich prosvítá úzký proužek záře. Na okamžik se v ní zastavilo srdce. Bylo tam to světlo, už když přišla domů, a nevšimla si ho, protože byla příliš rozrušená? Nebo že by Rhett byl doma? Mohl rychle přijít dveřmi z kuchyně. Kdyby byl Rhett doma, vytratila by se po špičkách zpátky do ložnice, přestože brandy opravdu potřebovala. Potom by mu nemusela na oči. Jakmile by se jí podařilo vrátit do své ložnice, ocitla by se v bezpečí, protože by se mohla zamknout.

Užuž se shýbala s úmyslem, že si zuje střevíčky, aby mohla v tichosti rychle proklouznout zpátky do ložnice, ale vtom se prudce rozlétly dveře jídelny a v nich se objevila Rhettova silueta, matně

ozářená svíčkou, která za ním plála. Vypadal obrovský, větší, než jakého ho kdy viděla, děsivá černá postava bez obličeje, která se lehce kymácela na nohou.

„Poctěte mě laskavě svou společností, paní Butlerová," zval ji trochu nakřáplým hlasem.

Byl opilý a vůbec se tím netajil; předtím na něm Scarlett nikdy nepoznala, že pil, ať byl sebeopilejší. Nerozhodně se zastavila a mlčela, ale Rhett zvedl paži velitelským gestem.

„Tak sakra pojď sem!" obořil se na ni hrubě.

Určitě je strašně opilý, pomyslela si a byla v ní malá dušička. Obvykle čím víc pil, tím se choval vybraněji. Víc se posmíval, používal obvykle kousavějších slov, ale chování, které je doprovázelo, se přesně řídilo příručkami bontonu – snad až příliš přesně.

Nesmím vůbec dát najevo, že mám strach přijít mu na oči, zařekla se v duchu, přitáhla si župánek těsněji k hrdlu a sešla dolů po schodech s hlavou vzhůru a hlasitě klapala podpatky.

Rhett ustoupil stranou, uklonil se a dal jí přednost ve dveřích s tak výsměšnou pitvorností, až sebou prudce trhla. Všimla si, že Rhett nemá kabát a kravata mu visí na půl žerdi pod rozepnutým límečkem. Košili měl rozhalenou až na hustě zarostlou, chlupatou hruď. Vlasy měl rozcuchané, oči podlité krví a přimhouřené. Na stole planula jediná svíčka, nepatrná jiskřička světla, která vrhala příšerné stíny po celé vysoké místnosti a dělala z masívních příborníků a z bufetu přikrčená zvířata číhající nehnutě na kořist. Na stole stála na stříbrném podnose skleněná karafa, z níž byla vyndána broušená zátka, a kolem ní stály v kruhu sklenice na víno.

„Sedni si," nařídil stručně Rhett, když za ní vešel do jídelny.

V té chvíli se jí zmocnil jiný strach, strach, před nímž do značné míry vyprchal její poplašený pocit, že by mu musela přijít na oči. Takhle zpustlého Rhetta ještě neviděla. Nikdy a v žádném případě, ani v nejintimnějších chvilkách se nechoval jinak než nonšalantně. Dokonce i když se hněval, vyjadřoval se líbezně a ironicky a whisky

v něm tyto vlastnosti obvykle jen posilovala. Nejdřív ji to otravovalo a pokoušela se mu jeho nonšalantnost kazit, ale později se ji naučila akceptovat, protože pro ni byla vlastně velice výhodná. Celá léta si říkala, že mu na ničem vlastně nezáleží a všechno v životě včetně jí samé považuje za ironický žert. Ale když teď seděla naproti němu u jednoho stolu, uvědomovala si s pocitem slabosti v žaludku, že mu konečně na něčem záleží, a že mu na tom navíc záleží hodně.

„Nevidím důvod, proč by ses se mnou nenapila na dobrou noc, přestože jsem tak nevychovaný, že jsem doma," řekl jí Rhett. „Mám ti nalít?"

„Nechtěla jsem pít," odpověděla škrobeně. „Zaslechla jsem nějaký hluk, tak jsem se šla podívat…"

„Nic jsi neslyšela. Nechodila bys dolů, kdyby sis myslela, že jsem doma. Seděl jsem tady a celou dobu jsem poslouchal, jak nahoře lítáš sem a tam po ložnici. Určitě se moc potřebuješ napít. Jen si dej štamprle."

„Já ne…"

Zvedl karafu a nejistou rukou nalil skleničku.

„Tumáš, dej si," řekl a vrazil jí sklenici do ruky. „Celá se třeseš. Prosím tě, nezačínej se zase tvářit. Vím, že si tajně dáváš, a taky vím, kolik toho vypiješ. Už delší dobu jsem ti chtěl říct, abys přestala s tím komplikovaným předstíráním a pila otevřeně, když máš chuť. Myslíš si, že mně záleží na tom, jestli máš slabost pro brandy nebo ne?"

Scarlett uchopila pobryndanou sklenici a v duchu ho proklínala. Měl ji přečtenou jako knížku. Četl jí odjakživa myšlenky a přitom byl jediným mužem na světě, před nímž by ráda zatajila, co si opravdu myslí.

„Říkám ti, abys to vypila."

Scarlett zvedla sklenici a jediným náhlým pohybem paže se ztuhlým zápěstím ji do sebe prudce vlila, jako to Gerald vždycky dělával s neředěnou whisky. Prudce ji do sebe vlila dřív, než si

stačila uvědomit, že tímto nevhodným gestem na sebe prozradí, že v tom počínání má už značnou praxi. Rhettovi její gesto samozřejmě neušlo a ironicky spustil koutky úst.

„Sedni si, ať si můžem příjemně po domácku popovídat o elegantní recepci, z níž jsme se právě vrátili."

„Jsi opilý," zpražila ho chladným tónem, „a já jdu spát."

„Jsem strašně opilý a chci se opít ještě víc, než se začne rozednívat. Ale ty nepůjdeš spát – zatím ještě ne. Sedni si."

Z Rhettova hlasu pořád ještě znělo obvyklé chladné protahování slabik, ale Scarlett cítila za slovy divoké násilí deroucí se na povrch, násilí kruté stejně jako šlehnutí bičem. Nerozhodně zaváhala a vtom už Rhett stál u ní a prsty jí svíral paži, až to bolelo. Nepatrně jí zkroutil ruku a Scarlett lehce vykřikla bolestí a raději se rychle posadila. Když se nad ní sklonil, všimla si, že má v zrudlém obličeji temný výraz a v očích se mu pořád děsivě blýská. V jejich hlubinách cítila cosi, co sama nepoznávala a co nedokázala pochopit, cosi hlubšího než hněv a silnějšího než bolest, cosi, co ho rozpalovalo, dokud mu oči nežhnuly jako dva řeřavé uhlíky. Dlouho si ji měřil, tak dlouho, až uhnula vzdorným pohledem a sklopila oči, a pak se zhroutil do křesla stojícího naproti ní a nalil si další sklenici. Scarlett usilovně přemýšlela a snažila se zaujmout nějakou obrannou pozici. Ale dokud Rhett nepromluvil, nevěděla, co má říci, jelikož netušila, z čeho přesně ji obviní.

Rhett pomalu pil, pozoroval ji přes okraj sklenice a Scarlett mezitím napínala nervy a snažila se je ovládnout, aby se nerozechvěly. Rhett se nějakou dobu tvářil stejně, ale nakonec se, aniž z ní spustil zrak, rozesmál a Scarlett se při tom zvuku už nedokázala ovládat a celá se roztřásla.

„Dneska večer to byla zábavná komedie, co říkáš?"

Scarlett neříkala nic a ve snaze ovládnout vlastní rozechvění ohýbala ve volných střevíčkách prsty.

„Utěšená komedie, v níž nechyběla jediná charakteristická postava. Vesnice se shromáždila, aby kamenovala hřešící ženu, ublížený manžel podporoval choť, jak se na gentlemana sluší, ublížená manželka zasáhla, vnesla do hry křesťanského ducha a přikryla všechno hávem své neposkvrněné pověsti. A pan milovník…“

„Prosím tě!“

„Neuprosíš mě. Dnes určitě ne. Je to příliš zábavná záležitost. A pan milovník se tvářil jako hloupý trouba a nejradši by se viděl v hrobě. Jaký je to pocit, moje milá, stát vedle ženy, kterou nenávidíš a nechat si od ní zakrývat vlastní hříchy? Sedni si.“

Scarlett se znovu posadila.

„Dovedu si představit, že ti kvůli tomu není o nic milejší než předtím. Vrtá ti hlavou, jestli ví o tobě a o Ashleym všechno – vrtá ti hlavou, proč to udělala, jestli o všem ví – jestli to náhodou neudělala jenom proto, aby zachránila tvář. A taky si myslíš, že je hloupá, protože to udělala, i když ti tím zachránila kůži, ale…“

„Nebudu poslouchat…“

„Ale budeš. A něco ti povím, abych ti ulehčil v tvém trápení. Slečna Melly je sice blázínek, ale ne takový, jaký si myslíš. Je přece jasné, že jí někdo všechno řekl, ale ona mu nevěří. Nevěřila by, ani kdyby všechno viděla na vlastní oči. Má v sobě příliš velký smysl pro čest, aby si dovedla představit, že by se někdo z lidí, které miluje, dokázal dopustit něčeho nečestného. Nevím, co jí nalhal Ashley Wilkes – ale určitě by stačila jakákoli neobratná výmluva, protože miluje Ashleyho i tebe. Nechápu, proč tě miluje, ale je to nepopiratelný fakt. Ať je to tedy další kříž, který budeš muset nést.“

„Kdybys nebyl tak opilý a nevedl tak urážlivé řeči, všechno bych ti vysvětlila,“ řekla Scarlett, která mezitím nabyla alespoň část své osobní důstojnosti. „Ale takhle…“

„Tvoje vysvětlení mě nezajímá. Znám pravdu líp než ty. A jestli ještě jednou vstaneš z toho křesla, tak, na mou duši… A ještě zábavnější než komedie dnešního večera je skutečnost, žes mi za spoustu

mých hříchů ctnostně odpírala radovánky svého lože, ale zároveň jsi hřešila v srdci s Ashleym Wilkesem. ‚Hřešila jsi v srdci.' Krásná fráze, že? V oné Knize je spousta krásných frází, co říkáš?"

V jaké knize? V jaké knize? ptala se její rozbouřená mysl, hloupě a nesmyslně, zatímco její pohled zoufale bloudil po jídelně a Scarlett vnímala jen, jak slabě se v chabém světle leskne masivní stříbrné nádobí a jak děsivě temné jsou kouty místnosti.

„A já jsem byl vyvržen, protože moje vášně byly příliš hrubozrnné pro váš jemnocit – protože jste už nechtěla další děti. Jak hrozně jsem se přitom cítil, moje drahá duše! Jak se mě to dotklo! Tak jsem tedy šel jinam, našel jsem si příjemnou útěchu a vám nechal váš jemnocit. A vy jste celou tu dobu dolézala za panem Wilkesem, který prý dávno trpí. Čert aby ho vzal, co mu vlastně chybí? Buď nemůže být své ženě věrný duševně, anebo nevěrný tělesně. Proč si vlastně nerozmyslí, co chce? Tobě by přece nevadilo mít s ním děti – a vydávat je za moje?"

Scarlett s výkřikem vyskočila a Rhett se vztyčil z křesla a smál se tím měkkým smíchem, při němž jí tuhla krev v žilách. Mohutnýma snědýma rukama ji násilím vtlačil zpátky do křesla a sklonil se nad ni.

„Podívej se na moje ruce, miláčku," řekl a napnul je před jejíma očima. „Kdybych chtěl, klidně bych tě jimi roztrhal na kusy, a kdybych se tím zbavil pomyšlení na Ashleyho, taky bych to udělal. Jenomže bych si tím nepomohl. A tak si říkám, že ti ho vyženu jednou provždy z hlavy, a sice takhle. Položím ti své ruce, takhle, z každé strany na hlavu, rozlousknu jimi tvou lebku jako vlašský ořech a tím pádem bude v ní i po něm."

Držel jí rukama hlavu pod uvolněnými vlasy, hladil ji, ale tvrdě, a obrátil její obličej ke svému. Scarlett hleděla do tváře neznámého člověka, opilého člověka, který protahoval slabiky a kterého vůbec neznala. Nikdy jí však nechyběla bytostná odvaha a ta se jí teď tváří v tvář nebezpečí prudce vrátila do žil a způsobila, že se narovnala v zádech a přivřela výhružně oči.

„Ty opilý šašku," vykřikla. „Pusť mě."

Překvapilo ji, že poslechl, usadil se na hraně stolu a nalil si další sklenici.

„Vždycky jsem obdivoval tvého ducha, moje milá. A nejvíc teď, když jsem tě zahnal do kouta."

Scarlett si přitáhla župánek těsně k tělu. Ach, kdyby se tak mohla dostat do svého pokoje, zamknout masivní dveře a mít od všech pokoj. Musí ho nějak dostat od těla a srazit ho terorizujícími řečmi na kolena, tohohle Rhetta, kterého na nich nikdy předtím neviděla. Přestože se jí chvěla kolena, beze spěchu vstala, přitáhla si župánek k bokům a odhodila vlasy, které jí padaly do obličeje.

„Do žádného kouta jsi mě nezahnal," bránila se nabroušeně. „A taky mě do kouta nezaženete, pane Rhette Butlere, ani mě nevyděsíte. Jste jen opilé zvíře, které se stýká se špatnými ženskými tak dlouho, že už nechápe nic jiného než špatnost. Vy nemůžete chápat mě a Ashleyho. Žil jste ve sprosté špíně tak dlouho, že už neznáte nic jiného. Žárlíte na něco, co nemůžete nikdy pochopit. Dobrou noc."

Obrátila se jakoby nic a vykročila ke dveřím, ale zastavily ji výbuchy hlasitého smíchu. Obrátila se zpátky k Rhettovi, který se za ní potácivě rozehnal. Proboha, kdyby aspoň přestal s tím strašným smíchem! Copak na tomhle všem bylo něco k smíchu? Když se k ní přiblížil, začala ustupovat pozadu ke dveřím, až narazila do zdi. Rhett ji popadl mohutnými tlapami a přitiskl jí ramena ke stěně.

„Přestaň se smát."

„Směju se, protože je mi tě líto."

„Líto – mě? Lituj spíš sebe."

„Ale mě je tě na mou duši líto, moje milá, ty můj hezký blázínku. Uráží tě to, viď? Nesnášíš ani smích, ani lítost, co?"

Rhett se přestal smát a opřel se jí do ramen tak silně, až ji rozbolela. Změnil výraz a sklonil se k ní tak blízko, že musela uhnout hlavou před jeho dechem silně páchnoucím whisky.

„Jsem žárlivý, viď?" zeptal se. „A proč bych nebyl? Ovšem, žárlím na Ashleyho Wilkese. A proč by ne? Prosím tě, nesnaž se mi něco

vykládat a vysvětlovat. Vím, že tělesně jsi mi zůstala věrná. Chtělas mi to říct, viď? Ale to já celou to dobu vím. Celá ta léta. A jak to vím? Přece znám Ashleyho Wilkese a jemu podobné. Vím, že je gentleman a má smysl pro čest. A to se o tobě, moje milá, říct nedá – a o mně ostatně taky ne. Nejsme gentlemani a nemáme čest, viď? Proto se nám taky daří jako zeleným vavřínům."

„Pusť mě odsud. Nebudu tady stát a nedám se od tebe urážet."

„Já tě přece neurážím. Chválím tvou tělesnou poctivost. Ale nedal jsem se jí ani v nejmenším zmást. Ty si, Scarlett, myslíš, že muži jsou strašní hlupáci. Nikdy se nevyplácí podceňovat sílu a inteligenci protivníka. A já nejsem žádný hlupák. Snad si nemyslíš, že jsem nepoznal, jak jsi mi ležela v náruči a představovala sis, že jsem Ashley Wilkes?"

Scarlett poklesla spodní čelist a v obličeji se jí zřetelně zračil strach promísený s úžasem.

„Byl to moc příjemný zážitek. Vlastně spíš dost příšerný. Jako když leží tři v posteli, kde mají být jen dva." Zatřásl jí rameny, ale jen nepatrně, škytl a výsměšně se na ni ušklíbl.

„Samozřejmě, byla jsi mi věrná, ale jen proto, že tě Ashley nechtěl. Ale já bych, krucifix, neměl nic proti tomu, aby se zmocnil tvého těla. Vím přece, jak málo znamenají těla – a především ženská. Ale jsem velice proti tomu, aby mu patřilo tvoje srdce a tvoje milá, tvrdá, bezohledná a paličatá mysl. On, hlupák, nestojí o tvou mysl, a já zase o tvoje tělo. Ženské se dají koupit lacino. A já chci tvou mysl a tvoje srdce, ale nebudu je nikdy mít o nic víc, než ty budeš mít Ashleyho mysl. A proto je mi tě líto."

Výsměšná poznámka ji bodla navzdory všemu strachu a zmatku, jaký se jí zmocnil.

„Je ti líto – mě?"

„Ovšem, je mi tě líto, protože jsi taková hloupá malá holka, Scarlett. Malé dítě, které brečí, protože si vzalo do hlavy, že chce modré z nebe. Jenže co by dítě dělalo s modrým z nebe, kdyby je náhodou dostalo? A co bys ty dělala s Ashleym? Ano, je mi tě líto – líto, když tě

vidím, jak oběma rukama zahazuješ štěstí a natahuješ se po něčem, s čím nikdy nebudeš šťastná. Je mi tě líto, protože jsi takový blázínek a nevíš, že štěstí neexistuje, pokud se nedostanou dvě podobné povahy. Myslíš, že kdybych umřel a kdyby umřela slečna Melly a ty jsi dostala svého vzácného a počestného milovníka, že bys s ním byla šťastná? Čertví že ne! Nikdy bys ho nepoznala, nikdy bys nepoznala, co si myslí, a nikdy by ses v něm nevyznala líp, než se vyznáš v hudbě, poezii, knihách a vůbec ve všem kromě centů a dolarů. Kdežto my dva, má drahá choti, jsme mohli být dokonale šťastni, kdybys nám dala aspoň poloviční šanci, protože jsme si tak strašně podobní. Oba jsme darebáci, Scarlett, a když si umaneme, že něco chceme, nezastavíme se před ničím. Mohli jsme být šťastní, protože jsem tě miloval, a to tě Scarlett, znám až do morku kostí, jak by tě Ashley nikdy nedokázal poznat. A kdyby tě náhodou poznal, začal by tebou pohrdat… Ale to ne, ty musíš celý život bláznivě blouznit po mužském, kterého stejně nedokážeš pochopit. A já, moje milá, budu bláznivě blouznit po kurvách. A přesto se odvažuju tvrdit, že spolu budeme vycházet ještě líp než většina manželských dvojic."

Zničehonic ji pustil a dopotácel se ke karafě. Scarlett okamžik stála, jako by vrostla nohama do podlahy, a myšlenky se jí v hlavě rojily tak prudce, že žádnou nedokázala zachytit na dobu potřebnou k tomu, aby si uvědomila, co si vlastně myslí. Rhett prohlásil, že ji miluje. Myslel to vážně? Nebo jen opilecky blábolil? Nebo to byl jeden z jeho hroznych vtipů: A Ashley – co ten pláč, co ten bláznivý pláč? Rychle vyběhla do temné haly, jako by ji pronásledovali démoni. Ach, kdyby se tak dostala do svého pokoje! Málem si podvrtla kotník a střevíček se jí napůl vyzul. Když se zastavila a zoufale se jej snažila odkopnout, Rhett, který běžel neslyšně jako indián, ji ve tmě dostihl. Obličej jí ovanul jeho horký dech a jeho ruce jí hrubě zajely pod župánek a hladily ji po nahém těle.

„Když jsi za ním běhala, byl jsem celému světu pro blázny. Ale dnes v noci budeme v mé posteli jen dva, to si piš!"

Uchopil ji do náruče a vyrazil po schodech nahoru. Hlavu jí tvrdě tiskl ke své hrudi a Scarlett slyšela, jak mu přímo do jejího ucha prudce buší srdce. Tiskl ji, až ji to zabolelo, a tlumeně, vyděšeně vykřikla. Hnal se do schodů v naprosté tmě, krok za krokem, a Scarlett šílela hrůzou. Byl to přece neznámý šílený člověk a kolem vládla černá tma, temnější než smrt. Rhett vypadal jako kostlivec odnášející ji v náruči a tisknoucí ji k sobě, až to bolelo. Vykřikla, křečovitě se mu vzepřela v objetí a Rhett se nečekaně zastavil na odpočívadle schodiště, prudce ji obrátil v náruči k sobě, sklonil se k ní a políbil ji tak divoce a naplno, až jí vymazal z hlavy všechno kromě tmy, do níž se propadala, a rty putující od jejích úst dolů k místům, kde se jí župánek odtáhl od těla, dopadaly na její hladkou pleť. Bručel cosi, čemu nerozuměla, a jeho rty vyslovovaly city, o jakých předtím nikdy nemluvil. Scarlett se změnila v tmu a Rhett se změnil v tmu a před touto chvílí nebylo nic než tma a jeho rty na jejím těle. Pokusila se promluvit, ale znovu jí přikryl ústa svými rty. Najednou pocítila prudké vzrušení, jaké předtím nikdy nezažila: slast, strach, šílenství, vzrušení, podlehnutí příliš mocným pažím, příliš zraňujícím rtům, příliš rychle se řítícímu osudu. Poprvé v životě narazila na něco a někoho silnějšího, než byla sama, na někoho, koho nemohla ani ztyranizovat, ani zlomit, ale kdo naopak tyranizoval a lámal ji. Ani nevěděla, jak se to stalo, ale najednou se ho držela kolem krku a rty se jí chvěly pod jeho polibky a oba zase stoupali vzhůru, vzhůru do tmy, do tmy, která hladila, vířila a všechno zahalovala.

Když se druhý den ráno probudila, Rhett byl pryč, a nebýt zmačkaného polštáře u hlavy, byla by si myslela, že se jí o všech prožitcích předcházející noci zdálo v nějakém divokém, nesmyslném snu. Při vzpomínce na všechno, co se událo, zrudla studem, přitáhla si přikrývku až k bradě, nechala se zalévat přívalem slunečních paprsků a přitom si zkoušela srovnat v hlavě popletené dojmy.

Nakonec si jasně uvědomila dvě věci. Žila s Rhettem celá léta, spala s ním, jedla s ním, hádala se s ním a porodila mu dítě – a přesto

ho neznala. Muž, který ji odnesl nahoru po temném schodišti, byl neznámý člověk, o jehož existenci se jí nezdálo ani ve snu. A teď se na něj nedokázala hněvat, přestože se snažila přimět, aby ho nenáviděla, a snažila se překypovat nevolí. Pokořil ji, urazil, zacházel s ní brutálně celou tu divokou šílenou noc, a ona na to byla ještě hrdá.

Ach, měla by se stydět, měla by se propadnout hanbou při pouhé vzpomínce na žhavou vířící tmu! Dáma, opravdová dáma, by po takové noci nedokázala chodit se vztyčenou hlavou. Ale vzpomínka na zmámení a extázi, s níž se mu oddala, byla přesto silnější než pocit zahanbení. Scarlett měla poprvé v životě pocit, že žije, a prožívala stejně naprostou a primitivní vášeň, jako byl strach, který poznala v noci, v níž prchala z Atlanty, stejně sladce závratnou, jako byla chladná nenávist, s níž zastřelila yankeeovského vojáka.

Rhett ji tedy miluje! Alespoň to tvrdil, a jak by o tom právě teď mohla pochybovat? Jak divné a záhadné a jak neuvěřitelné jí připadalo, že ji miluje Rhett, ten divoký neznámý člověk, s nímž žila v takovém chladu. Nebyla si vůbec jista, co si o tom zjevení pravdy má vlastně myslet, ale pak ji napadla myšlenka, při níž se musela hlasitě zasmát. Miluje ji a ona ho konečně má v hrsti. Už málem zapomněla na svou původní touhu vsugerovat Rhettovi, aby ji miloval, a tím ho vlákat do pasti, protože pak by mohla mávat bičem nad jeho drzým černovlasým čelem. Teď si na svůj nápad znovu vzpomněla a pocítila nesmírné uspokojení. Na jedinou noc ji sice měl v moci vydanou mu na milost a nemilost, ale Scarlett teď zahlédla, kde má Rhett slabé místo ve svém krunýři. Od této chvíle ho bude mít tam, kde ho mít chtěla. Příliš dlouho se bezmocně svíjela pod jeho výsměšnými poznámkami, ale teď ho dostala do takové situace, že jí bude zobat z ruky, kdykoli si sama zamane.

Když si vybavila, že se s ním bude muset znovu tváří v tvář setkat za střízlivého denního světla, zmocnily se jí nervózní rozechvělé rozpaky, provázené zároveň příjemným vzrušením.

Jsem nervózní jako nevěsta před svatbou, blesklo jí hlavou. A kvůli Rhettovi! A když si plně uvědomila, co ji vlastně napadlo, začala se bláznivě hihňat.

Ale Rhett k obědu nepřišel a jeho místo u stolu zůstalo prázdné i u večeře. Minula noc, dlouhá noc, kterou Scarlett probděla až do úsvitu a napjatě poslouchala, jestli neuslyší, jak Rhettův klíč zaskřípe v zámku. Ale nepřišel. Když minul i druhý den a Rhett o sobě nedal vědět, Scarlett nevěděla, co dělat zklamáním a strachem. Projela kolem banky, ale tam nebyl. Zašla do obchodu a chovala se ke všem sršatě, protože pokaždé, když se otevřely dveře a dovnitř vešel zákazník, se zachvěním vzhlédla a doufala, že to bude Rhett. Potom zajela do dřevařské ohrady a otravovala Hugha tak dlouho, až se před ní schoval za hromadu klád. Ale Rhett si pro ni nepřišel ani do ohrady.

Nemohla se snížit k tomu, aby se vyptávala přátel, jestli ho náhodou neviděli. Nemohla ani pátrat mezi služebnictvem, jestli o něm neslyšeli. Ale měla pocit, jako by věděli něco, co jí zůstalo utajené. Černoši vždycky vědí všechno. Chůva byla během těch dvou dní nezvykle tichá. Pozorovala Scarlett koutkem oka a nic neříkala. Když minula druhá noc, Scarlett se rozhodla, že zajde na policii. Třeba se Rhettovi něco stalo, třeba ho shodil kůň a leží bezmocně někde v příkopě. Třeba je – strašné pomyšlení! – dokonce mrtvý.

Další den ráno, zrovna když snědla snídani a nasazovala si ve svém pokoji klobouk, uslyšela ze schodů prudké kroky. Sotva stačila klesnout na postel a uvědomit si slabý náznak vděčnosti, a vtom už Rhett vcházel do dveří. Byl čerstvě ostříhán, oholen a promasírován, bylo vidět, že je střízlivý, ale oči měl podlité krví a obličej opuchlý předcházejícím dlouhým pitím. Teatrálně jí zamával na pozdrav a řekl: „Á, buď zdráva."

Jak může člověk klidně říct: „Á, buď zdráva," když se dva dni bez sebemenšího vysvětlení ani neukáže? Jak se může chovat tak ledabyle, když si přece musí pamatovat, že spolu prožili takovou noc? Nemohl

by to udělat, kdyby – kdyby – a vtom ji napadla strašná myšlenka. Kdyby takové noci pro něj nebyly úplně běžnou záležitostí. Scarlett se chvíli nezmohla na slovo a zapomněla na všechna nádherná gesta a úsměvy, které se proti němu chystala použít jako zbraně. Ani k ní nepřistoupil a nedal jí obvyklý letmý polibek, ale místo toho stál, s úsměvem si ji měřil a v ruce držel zapálený doutník.

„Kde – kde jsi byl?“

„Neříkej mi, že to nevíš! Myslel jsem, že to už dávno ví celé město. Ale možná, že to vědí všichni – kromě tebe. Víš přece, že se odjakživa říká: ‚Manželka na to vždycky přijde poslední.‘“

„Co tím chceš říct?“

„Myslel jsem, že když předevčírem večer přišla policie do podniku k Belle…“

„Do podniku k Belle – k té – k té ženské! Tys byl u…“

„Samozřejmě. Kde jinde jsem měl být? Doufám, že sis kvůli mně nedělala starosti.“

„Ty jsi šel ode mě rovnou – ach, bože!“

„No tak, Scarlett! Nehraj si na podvedenou manželku. Vždyť o Belle musíš vědět už hezky dlouho.“

„Ty jsi šel ode mě k ní, potom – potom…“

„Jo, potom,“ Rhett naznačil gestem, že takové věci nepřikládá význam. „Občas se zapomenu. Omlouvám se za své chování při našem posledním setkání. Byl jsem strašně opilý, jak sama bezpochyby víš, a dal jsem se naprosto unést tvými přednostmi – mám je snad vyjmenovat?“

Zničehonic by se byla nejraději rozplakala, lehla si na postel a vzlykala a vzlykala. Rhett se nezměnil, nic se nezměnilo a ona sama byla blázínek, hloupý, namyšlený, pošetilý blázínek, když si myslela, že ji miluje. Byl to prostě jen jeden z jeho odporných opileckých žertů. Zmocnil se jí a užil si s ní v opilosti, stejně jako by si užil s každou holkou v Bellině podniku. A teď se jí vrátil, urážlivý, jízlivý a nezasažitelný. Scarlett s vypětím vůle přestala plakat a sebrala se.

Rhett se nikdy, ale nikdy nesmí dovědět, co si předtím myslela. Ten by se smál, kdyby věděl! Ale stejně se to nedoví. Prudce k němu vzhlédla a zachytila v jeho očích starý známý matoucí a pozorující žár – živý, dychtivý, jako by visel očima na každém jejím dalším slovu a doufal, že řekne – ale v co vlastně doufal? Že ze sebe udělá šaška, něco na něj zařve a poskytne mu tak záminku, aby se jí vysmál nahlas? Tak to teda ne! Toho se od ní nedočká. Šikmá obočí se jí svraštila do chladného zamračení.

„Samozřejmě že jsem měla své podezření, jaké vztahy s tou kreaturou udržuješ."

„Jen podezření? Proč ses mě radši nezeptala a neukojila svou zvědavost? Byl bych ti všechno řekl. Žiju s ní ode dne, kdy jste se spolu s Ashleym Wilkesem rozhodli, že bychom měli mít oddělené ložnice."

„Ty máš ještě tu drzost, že se mi díváš do očí a chlubíš se přede mnou, svou vlastní ženou, že…"

„Ušetři mě, prosím tě, svého mravního rozhořčení. Odjakživa je ti úplně jedno, co udělám, hlavně když platím účty. A dobře víš, že v poslední době nejsem žádný anděl. A že jsi moje žena – tou jsi nebyla od té chvíle, co se narodila Bonnie, nebo že bych se mýlil? Moc ses mi, Scarlett, nevyplatila. Víc se mi vyplatilo investovat do Belle."

„Investovat? Chceš říct, že jsi jí dal…"

„Zavedl jsem jí podnik, jak se tomu odborně říká, jestli se nepletu. Belle je chytrá ženská. Přál jsem si, aby to někam dotáhla, a k tomu potřebovala jen peníze na otevření vlastního podniku. Měla bys přece vědět, jaké zázraky může žena dokázat, má-li trochu hotovosti do začátku. Podívej se sama na sebe."

„Srovnáváš mě snad…"

„Ale vždyť jste obě zaryté podnikatelky a obě jste se dopracovaly úspěchu. Belle má proti tobě samozřejmě ještě určitou výhodu, protože má dobré srdce a laskavou povahu…"

„Opusť laskavě tuto místnost."

Rhett se pomalu vlekl ke dveřím a přitom měl obočí nad jedním okem tázavě povytažené. Jak mi mohl takhle ublížit, ptala se Scarlett v duchu a zalykala se přitom vztekem a bolestí. Nezastavil se před ničím, jen aby ji urážel a ponižoval, a při vzpomínce, jak toužila, aby se jí vrátil domů, by nejraději pukla bezmocí, jelikož si uvědomila, že celou tu dobu pil a dohadoval se s policií ve vykřičeném domě.

„Opusť můj pokoj a už se do něj neopovažuj vkročit. Už jsem tě vykázala jednou, ale ty jsi nebyl natolik gentleman, abys mé přání respektoval. Od této chvíle se tu budu zamykat."

„To je zbytečné."

„Budu se zamykat. Poté, jak ses zachoval tuhle v noci – byl jsi tak opilý, tak nechutný…"

„Ale no tak, miláčku! Nechutný určitě ne!"

„Ven!"

„Jen klid. Už jdu. A slibuju, že tě už nikdy nebudu obtěžovat. To platí jednou provždy. A tak mě napadá, že bych ti snad měl oznámit, že až mé hanebné chování přestoupí určité meze a nebudeš je moci dále snášet, klidně ti povolím rozvod. Stačí, když mi necháš Bonnie, a můžeš klidně jít. Nebudu mít sebemenších námitek."

„V životě by mě nenapadlo zneuctít svou rodinu rozvodem."

„Ale kdyby slečna Melly zemřela, tak byste ji zneuctila, a hezky rychle, že? Až se mi točí hlava, když pomyslím, jak rychle byste se se mnou rozvedla."

„Půjdete už konečně pryč?"

„Jistě, už jdu. A to jsem vám vlastně přišel říct. Odjíždím do Charlestonu a New Orleansu a – zkrátka na hodně dlouhý výlet. Odjíždím dnes."

„Ach!"

„A Bonnie si beru s sebou. Pošlete to třeštidlo Prissy, aby jí zabalila šatičky. Prissy pojede s námi."

„Nikdy neodvedeš moje dítě z tohoto domu."

„Ale to dítě je i moje, paní Butlerová. Přece by ti nevadilo, že ji chci vzít na návštěvu k babičce do Charlestonu?“

„K babičce, to určitě! Myslíš, že dovolím, abys odsud odvedl to dítě, když vím, že budeš denně opilý a zřejmě bys ji vodil do podobných domů, jaké má Belle…“

Rhett vztekle odhodil doutník, z koberce se zvedl sloupek štiplavého dýmu a do nosu jim stoupl pach přiškvařené vlny. V okamžiku přeběhl místnost od dveří až k ní a obličej mu zbrunátněl vztekem.

„Kdybys byla muž, tak bych ti za tohle zakroutil krkem. Takhle ti jen můžu říct, abys držela ten svůj zatracenej zobák. Myslíš, že nemám rád Bonnie, že bych ji, svou dceru, vzal bůhvíkam? Panebože, ty jsi ale blázen! A nemusíš si hrát na kdovíjak skvělou matku, vždyť i kočka je lepší máma než ty! Co jsi vlastně udělala pro děti? Wade a Ella se tě bojí jak čert kříže, a nebýt Melanie Wilkesové, v životě by nepoznaly, co je láska a něha. Ale Bonnie, moje malá Bonnie! Myslíš, že se o ni nedokážu postarat líp než ty? Myslíš, že ti někdy dovolím, abys ji terorizovala a zlomila v ní ducha, jako se ti to podařilo u Wadea a Elly? To si piš, že ne! Nech jí sbalit věci a ať je během hodiny připravena k odjezdu, jinak tě musím varovat, že to, co se stalo tuhle v noci, nebylo nic ve srovnání s tím, co by se stalo potom. Už dávno si říkám, že by ti nesmírně prospělo, kdyby tě někdo pořádně spráskal bičem z bryčky.“

Než se Scarlett zmohla na slovo, Rhett se obrátil na podpatku a prudce vyšel z ložnice. Slyšela, jak prošel halou do pokoje, kde si hrály děti, a otevřel dveře. Ozvaly se fistulky šťastných, prudce štěbetajících dětských hlásků a nakonec uslyšela, jak Bonnie přehlušila Ellu.

„Tatínku, kde jsi byl?“

„Lovil jsem králíčky, abych mohl do jejich kůže zabalit svou maličkou Bonnie. Pojď dát svému nejmilejšímu pusu, Bonnie – a ty taky, Ello.“

Kapitola 55

„Miláčku, nechci od tebe žádné vysvětlení a ani je nebudu poslouchat," prohlásila Melanie pevně a zároveň přikryla drobnou dlaní Scarlettina utrápená ústa a zarazila jí předem všechny řeči. „Urážíš sebe, Ashleyho i mě už pouhým pomyšlením, že si my tři potřebujeme něco vysvětlovat. My tři jsme přece odjakživa – odjakživa jako tři vojáci, kteří se brání světu společnými silami už celou řadu let, a proto se stydím, pomyslím-li na tvůj nápad, že by se mezi nás mohla vetřít sprostá pomluva. Myslíš, že bych uvěřila, že ty a můj Ashley… Copak si neuvědomuješ, že tě znám nejlíp ze všech lidí na světě? Myslíš, že jsem zapomněla na všechny skvělé velkorysé věci, které jsi udělala pro Ashleyho, Beaua i pro mě – všechno, spásou holého života počínaje a záchranou před smrtí hladem konče! Myslíš, že bych si tě dokázala pamatovat, jak se skoro bosá vláčíš brázdou za koněm toho Yankeeho a ruce máš samý puchýř – jen proto, abych se s děťátkem trochu najedla – a přitom uvěřila takovým děsným řečem o tobě? Nechci od tebe slyšet ani slovo, Scarlett O'Harová. Ani slovo."

„Ale…," Scarlett nevěděla rozpaky jak dál a zmlkla.

Rhett před hodinou odjel z města s Bonnie a Prissy a na Scarlett kromě hanby a hněvu dolehl ještě i pocit zoufalé opuštěnosti. Nové břemeno složené z pocitu viny, jak se chovala k Asheymu, a z Melaniiny obrany už prostě nedokázala unést. Kdyby Melanie věřila Indii a Archiemu a zamezila jí přístup na oslavu nebo ji aspoň chladně přivítala, pak by zdvihla vysoko hlavu a bránila se všemi dostupnými prostředky. Ale teď s vědomím, že ji před společenským znemožněním chrání pouze Melanie, stojící mezi ní a zkázou jako tenké zářící ostří s důvěrou a bojovnou září v očích, měla pocit, že jediná slušná možnost, jaká jí zbývá, je ke všemu se otevřeně

přiznat. Ano, povědět na sebe všechno od začátku onoho vzdáleného dne na sluncem zalité verandě v Taře.

Štvalo ji svědomí, které se, ač dlouho umlčováno, dokázalo znovu ozvat, aktivní katolické svědomí. „Vyznej se ze svých hříchů a čiň za ně pokání ve smutku a kajícnosti," říkávala jí Ellen stokrát a v nastalé duševní krizi se ve Scarlett znovu ozvala Ellenina náboženská výchova a držela ji pevně jako v kleštích. Přiznala by se – ovšem, ke všemu, ke každému pohledu i slovu, i k těm několika pohlazením – a pak by jí bůh ulevil v její bolesti a dal by jí vnitřní klid a mír. A pokáním by byl strašlivý pohled na Melaniin výraz měnící se z něžné náklonnosti a důvěřivosti v nevěřící hrůzu a odpor. Ach, to by bylo příliš těžké pokání, napadlo Scarlett v úzkosti, muset do smrti mít před očima Melaniin výraz a vědět, že Melanie ví o veškeré malichernosti a ubohosti, neloajálnosti s dvojí tváří a pokrytectví, jaké v sobě má.

Kdysi se opájela pomyšlením, že by Melanii vyzývavě vmetla pravdu do očí a pak se pásla pohledem na tom, jak se švagrové hroutí falešná jistota, v níž si žila jako v ráji; to gesto by jí stálo za všechno, co by kvůli němu ztratila, ale teď se do rána všechno změnilo a po ničem na světě nemohla toužit méně. Proč k tomu došlo, ovšem sama nevěděla. Hlavou se jí honilo příliš mnoho různorodých myšlenek najednou a sama se v nich nevyznala. Věděla jen, že si teď zoufale chce udržet Melaniino vysoké mínění o sobě, stejně jako kdysi toužila, aby si matka myslela, že je skromná, laskavá a dobrosrdečná holčička. Věděla jen, že jí nezáleží na tom, co si o ní myslí lidé nebo Ashley a Rhett, ale že si o ní Melanie nesmí začít myslet nic jiného než dosud.

Děsila se pomyšlení, že by měla říci Melanii pravdu, ale probudilo se v ní jedno z mála zdravých hnutí, které jí nedovolilo, aby se předváděla ve falešných barvách před ženou, která za ni vybojovala její vlastní zápasy. Proto se toho rána, jakmile Rhett s Bonnie odjel, hrnula rovnou k Melanii.

Ale jakmile ze sebe vypravila první slova: „Melly, musím ti vysvětlit, co se tuhle stalo," Melanie ji velitelským gestem zarazila. Scarlett hleděla zahanbeně do tmavých očí, blýskajících se láskou i hněvem, a se zoufalstvím v srdci pochopila, že by po přiznání nedošla klidu ani míru. Melanie jí tento postup jednou provždy znemožnila hned prvními slovy. Jedním z mála dospělých citů, jaké Scarlett v sobě měla, poznala, že ulevit si utrápenému srdci přiznáním by bylo čiré sobectví. Sama by se sice zbavila tíživého břemene, ale zároveň by je svalila na duši nevinné a důvěřivé osoby. Scarlett měla u Melanie nesplacený dluh za to, jak se jí švagrová před lidmi zastávala, a tento dluh mohla splatit pouze a jenom mlčením. Jak krutou splátkou by bylo, kdyby teď zničila Melanii život nevítaným sdělením, že jí byl manžel nevěrný, navíc s milovanou přítelkyní!

Nemůžu jí nic říct, táhlo hlavou zoufalé Scarlett. Nikdy, ani kdybych si měla zoufat výčitkami svědomí. Bezdůvodně si vybavila Rhettův opilecký výrok: „Má v sobě příliš velký smysl pro čest, aby si dovedla představit, že by se někdo z lidí, které miluje, dokázal dopustit něčeho nečestného – ať je to tedy jeden z křížů, které budeš muset nést."

Ovšem, tenhle kříž bude muset nést až do smrti, tohle trápení bude muset v sobě mlčky nosit, mít na sobě žíněnou košili hanby a cítit, jak ji po léta dře při každém Melaniině něžném pohledu nebo gestu, bude muset navždycky potlačit touhu vykřiknout: „Nebuď tak hodná! Neper se kvůli mně! Já za to nestojím!"

Kdybys aspoň nebyla takový blázínek, takový milý, důvěřivý, prostoduchý blázínek, všechno by pro mě bylo lehčí, říkala si v duchu zoufalá Scarlett. Už jsem na sebe vzala spoustu tíživých břemen, ale tohle bude nejtěžší a bude na mě doléhat nejhůř ze všech, která jsem kdy vzala na svůj hřbet.

Melanie seděla naproti ní na nízkém křesílku, nohama se pevně opírala o vysoký otoman, až jí kolena vystupovala jako malé holčičce, a to byla pozice, jakou by v životě nezaujala, kdyby s ní

vztek necloumal do té míry, že zapomněla na všechno, co se sluší a patří. Držela v ruce úzký pruh háčkovaných ozdob a oháněla se lesknoucím se háčkem sem a tam tak zuřivě, jako by se zapletla do souboje a šermovala rapírem.

Kdyby se podobný vztek zmocnil Scarlett, dupala by oběma nohama a řvala by jako Gerald ve svých nejlepších dnech, dovolávala by se samotného boha za svědka, že lidstvo je spolek prohnaných podvodníků a darebáků, a zároveň by vyhrožovala takovou pomstou, až by posluchačům tuhla v žilách krev hrůzou. Ale Melanie dávala najevo, že to v ní vře, pouze blýskáním háčku a svraštěním jemného obočí kolem kořene nosu. Hlas měla chladný a slova cedila rty ještě sevřenějšími než obvykle. Ale prudká slova, která z nich přesto vycházela, byla cizí té Melanii, která málokdy vyjádřila nahlas vlastní názor a už nikdy neřekla jediné nelaskavé slovo. Scarlett si najednou uvědomila, že Wilkesovi a Hamiltonovi jsou schopni stejné, ba větší zuřivosti než O'Harové.

„Už mám opravdu dost toho, jak na tobě lidi věčně něco hledají, miláčku," prohlásila Melanie, „tohle byla poslední kapka a já to tak nenechám. Všechno se stalo jenom proto, že lidi na tebe žárlí, když jsi tak chytrá a úspěšná. Dosáhla jsi úspěchu tam, kde ztroskotala i spousta mužů. Prosím tě, nesmíš se na mě zlobit, že to říkám. Nemyslím tím, že by ses někdy chovala nežensky nebo že bys přestala být ženou, jak o tobě tvrdila spousta lidí. Není to prostě pravda. Lidi tě zkrátka nechápou a jednoduše nesnesou, když je žena chytrá. Ale tvoje chytrost ani úspěšnost ještě nedávají lidem právo, aby tvrdili, že ty a Ashley… Hvězdy na nebi!"

Jemná naléhavost toho konečného zvolání by z mužských úst znamenala kletbu, o jejímž smyslu by nemohlo být pochyb. Scarlett zůstala na Melanii koukat, celá poplašená výbuchem, jaký u ní neměl obdoby.

„A ti, co za mnou přišli se sprostým lhaním, které si sama vycucali z prstu – Archie, India, paní Elsingová! Jak si vůbec mohli

něco podobného dovolit? Paní Elsingová nepřišla sem za mnou, to se dalo čekat. Na to samozřejmě neměla odvahu. Ale vždycky tě nenáviděla, miláčku, protože o tebe byl ve společnosti větší zájem než o její Fanny. A taky byla vzteky bez sebe, že jsi zbavila Hugha vedení pily. Ale udělala jsi moc dobře, že jsi ho tam nenechala. Vždyť je nedochůdče, nešika a budižkničemu!" Melanie jedinou větou zatratila společníka svých dětských her a nápadníka, který se po celé období dospívání ucházel o její přízeň. „Za Archieho si můžu sama. Neměla jsem tomu starému darebákovi poskytovat útočiště. Všichni mi to ostatně říkali, ale já je neposlechla. Neměl tě nikdy rád, miláčku, kvůli trestancům, které jsi najala na práci, ale copak takový člověk má vůbec právo tě kritizovat? Vždyť je to vrah, a navíc zavraždil ženu! A po všem, co jsem pro něj udělala, si ještě za mnou přijde a začne mi vykládat… Vůbec bych ho neměla co litovat, kdyby ho byl Ashley zastřelil. Tak jsem ho aspoň vyhnala, a co jsem mu přitom řekla, si určitě nedá za klobouk, na to se můžeš spolehnout! Už je pryč z města.

A co ta hnusná India! Miláčku, hned od chvíle, když jsem vás dvě viděla poprvé pohromadě, mi bylo jasné, že na tebe žárlí a nenávidí tě, protože jsi byla mnohem hezčí a měla jsi tolik nápadníků. A nejvíc tě nenáviděla kvůli Stuartu Tarletonovi. Stuarta si brala do hlavy tolik, že – víš, jak nerada to říkám o Ashleyho sestře, ale osobně si myslím, že se tím usilovným přemýšlením pomátla! Jinak si to, co udělala, nedovedu vysvětlit… Zakázala jsem jí přístup do svého domu a taky jsem jí řekla, že kdybych ještě jednou zaslechla takovou podlou narážku, tak bych jí – tak bych ji veřejně nazvala lhářkou!"

Melanie zmlkla, z rysů jí prudce vyprchal vztek a místo něj se jí po obličeji rozlil smutek. Melanie v sobě měla veškerou příbuzenskou oddanost typickou pro každého rodáka z Georgie a z pomyšlení na rodinnou hádku jí pukalo srdce. Na okamžik se zarazila. Ale Scarlett jí byla nejmilejší, Scarlett stála v jejím srdci na nejpřednějším místě,

a proto loajálně pokračovala: „Vždycky žárlila i na to, že jsem tě měla nejradši, moje milá. Do tohoto domu už nikdy nevkročí a já nepřekročím práh žádného z těch, kdo ji přijímají. Ashley se mnou souhlasí, ale připadá si zoufalý, že zrovna jeho vlastní sestra vykládá takovou…“

Jakmile padlo Ashleyho jméno, Scarlett povolily nervy pod náporem, který na ně doléhal, a křečovitě se rozplakala. Copak ho nikdy nepřestane bodat do srdce? Vždyť myslela jen na to, aby byl šťastný a připadal si v bezpečí, ale ať udělala, co chtěla, pokaždé mu zřejmě ublížila. Zničila mu život, zlomila v něm hrdost i sebeúctu, připravila ho o vnitřní mír, onen klid, opírající se o osobní vyrovnanost. A teď ho ještě odcizila sestře, na níž mu tolik záleželo. Indii musel obětovat, aby zachránil vlastní pověst i manželčino životní štěstí, musel ji prezentovat v podobě prolhané, pološílené, žárlivé staré panny – Indii, která měla naprosté oprávnění pro každé podezření, které pojala, i pro každé slůvko obvinění, jaké vypustila z úst. Kdykoli se Ashley podívá Indi do očí, uvidí v nich blýskající se pravdu, pravdu a výčitku i chladné pohrdání, na něž byli všichni Wilkesové nepřekonatelnými mistry.

Scarlett věděla, že Ashley dává přednost cti před životem, a bylo jí jasné, jak to v něm musí bezmocně vřít. I on byl donucen stejně jako Scarlett schovávat se za Melaniiny sukně. Scarlett si na jedné straně uvědomovala, že většinu viny za jeho falešný postoj nese sama, ale přesto – přesto… Z ženského hlediska by si Ashleyho byla vážila víc, kdyby byl zastřelil Archieho a ke všemu se přiznal Melanii i lidem. Uvědomovala si, že neposuzuje jeho chování úplně nezaujatě, ale cítila se tak mizerně, že neměla sílu zabývat se takovými jemnostmi. Vybavila si některé Rhettovy urážlivé pohrdavé výroky a v duchu se ptala, jestli se Ashley v téhle nepříjemné záležitosti opravdu zachoval jako správný muž. A zářivý lesk, do nějž si ho balila od okamžiku, kdy se do něj zamilovala, začal poprvé v životě nepozorovaně blednout. Skvrny hanby a viny, které ulpěly na ní,

hyzdily i Ashleyho. Snažila se tuto myšlenku rezolutně potlačit, ale dosáhla jen toho, že se rozplakala ještě usedavěji.

„Neplač! Neplač!“ křičela Melanie, upustila háčkování, vrhla se na pohovku a přitáhla si Scarlettinu hlavu na své rameno. „Neměla jsem o tom všem vůbec mluvit a takhle tě vyděsit. Chápu, jak příšerně se musíš cítit, a taky o tom už nikdy nepromluvíme ani slovo. Ne, ani spolu, ani s nikým jiným. Jako by se nikdy nic nestalo. Ale,“ dodala a ze slov jí přitom čišela chladnokrevná jedovatost, „Indii a paní Elsingové ukážu, zač je toho loket. Aby si nemyslely, že můžou beztrestně šířit lži o mém manželovi a o mé švagrové. Zařídím to tak, že ani jedna nebude moct v Atlantě vyjít na ulici se vztyčenou hlavou. A každý, kdo jim věří nebo je přijímá ve svém domě, je můj osobní nepřítel.“

Scarlett, hledící smutně na dlouhou řadu nastávajících let, poznala, že se stala příčinou sporu na život a na smrt, který rozdělí město i rodinu na řadu pokolení.

Melanie dodržela slovo. Už nikdy se o té věci nezmínila ani před Scarlett, ani před Ashleym. A také o ní samozřejmě nemluvila s nikým jiným. Zachovávala výraz chladné lhostejnosti, která se dovedla rychle proměnit v ledovou upjatost, jakmile se někdo odvážil byť jen vzdálené narážky na ty záležitosti. Během týdnů následujících po oslavě Ashleyho narozenin, které pro něj měly být překvapením, kdy Rhett tajuplně zmizel a město sršelo divokými pomluvami, vzrušením a rozdělením na dva nepřátelské tábory, Melanie nemilosrdně pronásledovala každého ze Scarlettiných pomlouvačů, ať to byl starý přítel nebo pokrevní příbuzný. Nemluvila, ale rovnou jednala.

Držela se Scarlett jako klíště a nehnula se od ní ani na krok. Donutila Scarlett, aby každé ráno jako obvykle obešla obchod a dřevařskou ohradu, a na všech pochůzkách ji doprovázela. Trvala na tom, aby jezdila vždycky odpoledne, přestože Scarlett vůbec

nestála o to, aby se vystavovala zvědavým pohledům spoluobčanů z města. A Melanie vždycky seděla v kočáře vedle ní. Melanie ji brala s sebou na společenské odpolední návštěvy a něžně ji nutila vcházet do salonů, do nichž už přes dva roky nevkročila. A Melanie, která měla v obličeji důrazně vepsánu zásadu „Chcete-li mě mít rádi, musíte mě brát se vším všudy", udržovala konverzaci s ohromenými hostitelkami.

Nutila Scarlett jezdit na tyto odpolední návštěvy co nejdřív a zdržet se, dokud neodjely poslední návštěvnice, čímž připravovala dámy o příležitost oddávat se hromadným debatám a spekulacím, a tím na sebe přivolala mírnou nevoli ženské části města. Tyto návštěvy byly pro Scarlett mimořádně nesnesitelné, ale neodvažovala se odmítnout doprovázet Melanii. Nesnášela vysedávání uprostřed spousty žen, které si v duchu kladly otázku, zda byla opravdu přistižena při nevěře. Nesnášela vědomí, že by s ní tyto ženy nepromluvily, kdyby jim nezáleželo na Melanii a nebály se ztratit její přízeň. Ale Scarlett věděla, že jakmile ji jednou přijmou, nebudou ji napříště moci přehlížet.

Pro názor, jaký o Scarlett všeobecně panoval, bylo charakteristické, že ji jen málo lidí bránilo, anebo naopak odsuzovalo na základě mravní stránky její osobnosti. „Je schopna prakticky všeho," říkalo se o ní všeobecně. Scarlett si nadělala příliš mnoho nepřátel na to, aby se jí teď mnoho lidí zastávalo. Její slova i činy pálily mnoho lidí v paměti natolik, že jim teď bylo srdečně jedno, jestli jí nynější skandál ubližuje nebo ne. Ale všem velice záleželo na tom, jestli se ubližuje Melanii nebo Indii, a tak se kolem těch dvou spíš než kolem Scarlett rozpoutala bouře točící se kolem základní otázky: „Lhala India, nebo ne?"

Ti, kdo se přidali na Melaniinu stranu, vítězoslavně poukazovali na skutečnost, že Melanie tráví celé dny po Scarlettině boku. Copak by se žena, vyznávající tak vznešené zásady, zastávala provinilé osoby, a obzvlášť té, která by se prohřešku dopustila s jejím

vlastním manželem? To není možné! India byla jen pošahaná stará panna, která nenáviděla Scarlett, rozšířila o ní tu lež a ještě omámila Archieho a paní Elsingovou tak, že jejímu lhaní uvěřili.

Ale Indiini stoupenci odpovídali otázkou, kde že je kapitán Butler, není-li Scarlett vinna. Proč nestojí po manželčině boku a nepropůjčuje jí sílu své osobnosti? Na otázku neexistovala uspokojivá odpověď a s ubíhajícími týdny, zvlášť když se rozkřiklo, že Scarlett čeká dítě, skupina Indiiných přátel začala uspokojeně pokyvovat hlavou. Nemůže to být dítě kapitána Butlera, vrtěli hlavami. Neboť bylo až příliš dlouho veřejným tajemstvím, že mezi Rhettem a Scarlett došlo ke vzájemnému odcizení. Neboť město bylo až příliš dlouho pobouřeno skutečností, že manželé měli oddělené ložnice.

A tak se šířily klepy a rozdělovaly město na znepřátelené skupiny, a nejen město, ale i blízce příbuzný, soudržný klan složený z Hamiltonových, Wilkesových, Burrových, Whitmanových a Winfieldových. Každý z příbuzenstva byl nucen přidat se na jednu nebo na druhou stranu. Nebylo možné zůstat neutrální. O to se už postarala Melanie svou chladnou důstojností a India svou agresivní zatrpklostí. Ale ať se příbuzní postavili na kteroukoli stranu, všechny pobuřovalo pomyšlení, že se Scarlett stala příčinou rodinné roztržky. Nikdo ji nepovažoval za hodnou vyvolat tak závažné důsledky. A ať se příbuzní postavili na kteroukoli stranu, všichni upřímně odsuzovali Indii za to, že se o své újmě rozhodla prát rodinné špinavé prádlo takto veřejně a zatáhla tím Ashleyho do takového ponižujícího skandálu. Ale když už jednou promluvila, mnozí se jí vrhli na pomoc a postavili se na její stranu proti Scarlett podobně jako jiní příbuzní, kteří měli rádi Melanii, a proto stáli při ní a při Scarlett.

Polovina Atlanty byla příbuzná s Melanií a Indií nebo to o sobě alespoň tvrdila. Rozvětvené příbuzenské svazky mezi bratranci a sestřenicemi, vzdálenými bratranci a sestřenicemi a švagry a švagrovými byly nesmírně složité a nikdo kromě georgijských rodáků se v nich nedokázal vyznat. Lidé z Georgie tvořili odjakživa

jakýsi jednolitý klan nastavující v dobách napětí vnějšímu světu souvislou falangu navzájem se překrývajících štítů, ať už si o chování jednotlivých členů mysleli v soukromí, co chtěli. S výjimkou drobné války, kterou vedla tetička Pitty proti strýčkovi Henrymu a která po léta vyvolávala v celém příbuzenstvu veselý smích, ještě nikdy nedošlo k otevřené roztržce v příjemných příbuzenských vztazích. Všichni příbuzní byli ušlechtilí, tiší, rezervovaní lidé, kteří se neoddávali ani přátelskému hašteření, které bylo typické pro většinu atlantských rodin.

Ale teď byli rozděleni na dvě znesvářené strany a městu se dostalo cti, že se stalo svědkem toho, jak se bratranci a sestřenice z pátého a šestého kolena stavěli na tu či onu stranu v nejostřejším skandálu, jaký kdy Atlanta zažila. Působilo to značné potíže a kladlo to značné nároky na takt a trpělivost zbývající poloviny obyvatel, kteří nepatřili k příbuzenstvu, jelikož spor mezi Indií a Melanií způsobil rozkol prakticky ve všech společenských organizacích. Divadelní ochotníci, Kroužek šití pro vdovy a siroty Konfederace, Spolek pro okrášlení hrobů našich slavných padlých, Hudební kroužek sobotních večerů, Dámský kotilionový klub, Knihovna mladých pánů – všechny spolky byly zasaženy vnitřním rozkolem. Totéž postihlo všechny čtyři místní církve i jejich dámské podpůrné a misionářské společnosti. Bylo nutné pečlivě vybírat členy a členky spolkových výborů, aby v nich náhodou nezasedli stoupenci navzájem se potírajících frakcí.

Atlantské matrony ve svých obvyklých přijímacích dnech trnuly doma od čtyř do šesti hodin hrůzou, aby náhodou nepřišla Melanie se Scarlett, zrovna když u nich v salónu bude sedět India s někým ze svých věrných příbuzných.

Z celé rodiny nejvíc trpěla chudinka tetička Pitty. Pitty, která netoužila po ničem jiném, než aby mohla pohodlně žít obklopena láskou příbuzných, by v tomto případě nejraději utíkala s králíky a lovila se psy. Ale ani králíci, ani psi jí to nedovolili.

India bydlela u tetičky Pitty, a kdyby se Pitty přidala na Melaniinu stranu, jak si v duchu přála, India by se odstěhovala. Ale co by si pak chudinka Pitty sama počala? Nemohla přece žít v domě sama. Musela by si vzít jako společnici nějakou cizí osobu, nebo by musela dům uzavřít a odstěhovat se natrvalo ke Scarlett. Tetička Pitty matně tušila, že by se to kapitánu Butlerovi nezamlouvalo. Nebo by se musela nastěhovat k Melanii a přespávat v mrňavém kumbálku, kde měl Beuau dětský pokoj.

Pitty neměla Indii příliš v lásce, jelikož ji India zastrašovala suchopárným, prkenným vystupováním i vášnivým odsuzováním ostatních. Ale na druhé straně umožňovala Pitty udržovat si vlastní pohodlnou domácnost a Pitty vždycky dala spíš na své osobní pohodlí než na nějaké mravní principy. A tak India zůstala v domě.

Ale její pobyt v domě způsobil, že se tetička Pitty ocitla uprostřed nejprudší bouře, jelikož jak Scarlett, tak Melanie to považovaly za výraz jejího rozhodnutí postavit se na Indiinu stranu. Scarlett bez obalu odmítla finančně přispívat Pitty na domácnost, dokud s ní bude India žít pod jednou střechou. Ashley týden co týden posílal Indii peníze a ona je hrdě mlčky vracela, což ve staré dámě vyvolávalo značné znepokojení a lítost. Finance v cihlovém domě by se byly ocitly v zoufalém stavu, nebýt zásahu strýčka Henryho, jenže Pitty pokořovalo, že musí přijímat peníze právě od něho.

Pitty měla Melanii nejraději na světě, samozřejmě kromě sebe samé, a Melly se k ní zničehonic začala chovat jako zdvořilý, ale chladný cizí člověk. Přestože žila prakticky na Pittyině zadním dvorku, ani jednou neprošla dírou v živém plotě, a to prosím donedávna měla ve zvyku zaběhnout k tetičce nejméně desetkrát denně a hned zas běžet. Pitty ji navštívila, s pláčem se dovolávala své lásky a oddanosti, ale Melanie pokaždé odmítla o čemkoli debatovat a nikdy jí návštěvu neoplatila.

Pitty si dobře uvědomovala, za co všechno vděčí Scarlett – div ne za holý život. Nemohla popřít, že jí v oněch temných dobách války,

kdy Pitty stála před alternativou buď strýček Henry, anebo smrt hladem, Scarlett vedla domácnost, krmila ji a šatila a umožňovala jí, aby mohla chodit před atlantskou společností s hrdě vztyčenou hlavou. A od té doby, co se Scarlett vdala a odstěhovala se do vlastního domu, byla vtělením štědrosti. A i ten děsivý, fascinující kapitán Butler – Pitty často po jeho návštěvě se Scarlett nacházela na stolku upevněném na konzoli v rohu haly zbrusu nové peněženky naplněné bankovkami nebo zlaté mince zavázané do krajkového kapesníčku potají ukrytého do skříňky se šitím. Rhett se pokaždé dušoval, že o těch věcech nic neví, a obvinil tetičku zcela nevybíravým způsobem, že má tajného ctitele, a obvykle jmenoval dědečka Merriwethera.

Zajisté, Pitty vděčila Melanii za lásku, a Scarlett za pocit bezpečí. A za co vlastně vděčila Indii? Za nic kromě toho, že ji Indiina přítomnost chránila před nutností přerušit svůj příjemný život a začít se rozhodovat sama za sebe. Bylo to všechno příliš zoufalé a příliš vulgární a Pitty, která za celý svůj život za sebe nerozhodla jedinou věc, prostě ponechala věci tak, jak byly, a tak se stalo, že musela bez útěchy proplakat mnoho času.

Nakonec někteří lidé upřímně uvěřili ve Scarlettinu nevinu, ani ne tak pro její vlastní zásluhy, ale prostě proto, že v ni věřila Melanie. Někteří si zachovali vnitřní pochybnosti, ale chovali se ke Scarlett zdvořile a navštěvovali ji, protože jim záleželo na Melanii a chtěli si zachovat její přízeň. Indiini stoupenci se jí jen chladně uklonili a někteří ji otevřeně přehlíželi. Ti Scarlett přiváděli do trapných situací a rozzuřovali ji, ale Scarlett si sama uvědomovala, že – nebýt toho, že se jí Melanie zastala a rychle zasáhla – celé město by se postavilo proti ní a vyvrhlo by ji ze svého středu jako psance.

Kapitola 56

Rhett byl pryč tři měsíce a za tu dobu se Scarlett ani jednou slůvkem neozval. Nevěděla ani, kde je a jak dlouho bude pryč. Vlastně netušila, jestli se vůbec vrátí. Během manželovy nepřítomnosti si hleděla své práce a chodila sice s hrdě vztyčenou hlavou, ale u srdce jí bylo úzko. Tělesně se necítila nejlíp, ale Melanie ji donutila, aby chodila denně do obchodu a aby se alespoň na oko zajímala o své pily. Ale obchod ji poprvé v životě omrzel, a přestože obrat dosáhl trojnásobku ve srovnání s předcházejícím rokem a peníze se jen hrnuly, Scarlett v sobě nedokázala probudit zájem a ještě se chovala stroze a nespokojeně k prodavačům. Pila svěřená Johnniemu Gallegherovi prosperovala a velkoobchod v ohradě bez potíží prodával veškeré dodané dříví, ale Scarlett se nelíbilo nic z toho, co Johnnie udělal nebo řekl. Johnnie, stejně irská povaha jako Scarlett, nakonec výrokem „a můžete mně políbit vobě ruce, milospani, a Cromwella na vás!“ pohrozil, že odejde. Scarlett si ho musela udobřovat omluvami, které jí nešly od srdce, ani z úst.

Na Ashleyho pilu nikdy nezajela. A také nikdy nevstoupila do kanceláře dřevařské ohrady, jakmile si myslela, že by tam mohl být. Věděla, že se jí vyhýbá, věděla, že její neustálá přítomnost v jejich domě zaviněná tím, že prostě nemohla odmítnout Melaniina pozvání, ho nesmírně trápí. Nikdy spolu nepromluvili o samotě a Scarlett se ho přitom zoufale potřebovala zeptat na spoustu věcí. Chtěla vědět, jestli ji teď nenávidí a co přesně řekl Melanii, ale Ashley si ji držel od těla a mlčky ji prosil očima, aby nic neříkala. Pohled na jeho obličej, zestárlý a strhaný výčitkami, ještě ztěžoval břemeno, které na ni doléhalo, a navíc ji dráždilo, že jeho pila vykazovala týden co týden ztrátu, ale musela mlčet.

Ashleyho bezmocnost tváří v tvář nastalé situaci ji rozčilovala. Nevěděla sice, co by mohl udělat, aby pomohl věci zlepšit, ale měla pocit, že by přece jen něco udělat měl. Rhett by na jeho místě určitě něco udělal. Rhett vždycky něco udělal, i když to třeba nebylo to pravé, a Scarlett k němu za to pociťovala proti své vůli úctu.

Když ji teď přešel první vztek na Rhetta za to, že ji urážel, začínalo se jí po něm stýskat, a jak plynul den za dnem a nepřicházely od něho zprávy, stýskalo se jí po něm čím dál víc a víc. Ze změti omámeného nadšení, hněvu, zklamání a uražených citů, které po sobě zanechal, se nakonec vynořila deprese a usedla jí na rameno jako vrána. Stýskalo se jí po něm, stýskalo se jí po frivolním tónu, s nímž vyprávěl anekdoty a při němž se musela smát na celé kolo, po jízlivém úšklebku, s nímž uvedl všechna trápení na pravou míru, a stýskalo se jí dokonce i po výsměšných poznámkách, při kterých se normálně neudržela a pokaždé mu na ně vztekle odsekla. Ale nejvíc se jí po něm stýskalo, protože se mu nemohla svěřit, jak se jí věci vedou. Rhett ji v tomto směru velice uspokojoval. Mohla mu bezostyšně a s pýchou vykládat, jak bere lidi na hůl, a on jí nadšeně tleskal. A kdyby se o něčem podobném zmínila před ostatními lidmi, byli by šokováni.

Bez Rhetta a bez Bonnie si připadala úplně opuštěná. Po dcerce se jí stýskalo víc, než jí samotné připadalo možné. Při vzpomínce na poslední drsná slova o Wadeovi a Elle, která jí Rhett vmetl do tváře, se pokoušela trávit s nimi alespoň několik hodin ze svého volného času. Ale nebylo to k ničemu. Rhettova slova i reakce dětí jí otevřely oči. Už si nemohla zastírat znepokojující a nepříjemnou pravdu. Když byly obě děti malé, věnovala příliš mnoho času a pozornosti peněžním záležitostem, chovala se k nim příliš ostře a nedůtklivě a nemohla si tedy získat ani jejich důvěru, ani náklonnost. A teď už bylo buď příliš pozdě, anebo v sobě neměla dost trpělivosti ani moudrosti, aby dokázala proniknout do jejich uzavřených dušiček.

Ella! Scarlett si nerada připouštěla, že ta holka je hloupá, ale přesto nebylo pochyb. Nedokázala udržet pozornost u jedné věci

déle, než pták vydrží sedět na jedné větvičce, a i když se jí Scarlett pokoušela vyprávět různé příběhy, Ella nesmyslně odbočovala od tématu, přerušovala ji otázkami týkajícími se věcí, které neměly s vyprávěním nic společného, a zase zapomínala, na co se ptala, dávno předtím, než Scarlett stačila otevřít ústa a všechno jí vysvětlit. A pokud šlo o Wadea – možná že měl Rhett pravdu. Možná se jí opravdu bojí. Připadalo jí to divné a dotýkalo se jí to. Proč by se jí měl její chlapeček, její jediný synáček, bát? Když se ho pokoušela vtáhnout do debaty, hleděl na ni měkkým pohledem Charlesových hnědých očí, kroutil sebou a v rozpacích přešlapoval z nohy na nohu. Ale když byl u Melanie, doslova překypoval řečmi, tahal z kapsy všechny možné věci od červů určených za návnadu pro ryby až po staré provázky a všechno jí s nadšením ukazoval.

Melanie to s těmi prcky uměla. To musel každý uznat. Její malý Beau byl nejslušnějším a nejmilejším dítětem z celé Atlanty. Scarlett s ním vycházela lépe než s vlastním synkem, protože malý Beau se před dospělými vůbec neostýchal a bez pozvání jí vylezl na klín, jakmile ji spatřil. A byl to krásný blonďáček, celý Ashley! Kdyby tak Wade byl jako Beau… Samozřejmě, Melanie s ním dokázala udělat tolik věcí proto, že měla jen jeho a nemusela se tolik starat a pracovat jako Scarlett. Tak se Scarlett alespoň pokoušela omlouvat sama před sebou, ale musela poctivě uznat, že Melanie měla děti moc ráda a nevadilo by jí, ani kdyby jich kolem ní poskakovalo tucet. A tak se stalo, že vší svou překypující náklonností zahrnovala Wadea i drobotinu rodin bydlících v sousedství.

Scarlett nikdy nezapomněla na šok, který zažila toho dne, kdy jela kolem Melaniina domu a chystala se zastavit pro Wade a zaslechla, jak kráčela po cestičce k přednímu vchodu, hlas svého synáčka velmi slušně a naplno napodobující rebelský bojový pokřik – a to prosím dělal Wade, který se doma choval tiše jako myška. Wadeovu křiku mužně sekundoval Beau svým pronikavým vřískáním. Když Scarlett vešla do obývacího pokoje, zastihla oba chlapce, jak skáčou

po pohovce a dorážejí na sebe dřevěnými meči. Když ji uviděli, rozpačitě zmlkli a Melanie se vynořila z úkrytu za pohovkou, smála se na celé kolo a upravovala si vlásenky a uvolněné kadeře.

„To je Gettysburg," vysvětlovala. „Já dělám Yankee a můžu ti říct, že jsem dostala pěkně na frak. Tohle je generál Lee," ukázala na Beaua, „a tady vidíš generála Picketta," dodala a vzala Wadea kolem pasu.

Ovšem, Melanie to s dětmi uměla a Scarlett nedokázala pochopit, jak to dělá.

Ještě že, pomyslela si, mě má ráda Bonnie a ráda si se mnou hraje. Ale poctivost jí nedala a musela uznat, že Bonnie má mnohem raději Rhetta než ji. A třeba ji už ani nikdy neuvidí. Neměla představu, kde se Rhett zdržuje. Klidně mohl být v Egyptě nebo v Persii a třeba pomýšlí na to, že se tam usadí natrvalo.

Když jí doktor Meade oznámil, že je těhotná, ohromilo ji to, jelikož čekala jinou diagnózu, spíš nějaké žlučníkové potíže nebo přetažené nervy. Potom se však v duchu vrátila k té divoké noci a při vzpomínce se začervenala. Takže z těch okamžiků prudce vypjatých vášní bude dítě – i když vzpomínka na vášnivé vzepětí poněkud vybledla pod dojmem toho, co následovalo později. A Scarlett měla poprvé v životě radost, že bude mít děťátko. Kdyby to tak byl kluk! Pořádný kluk, a ne takové neslané nemastné stvoření jako Wade. Jak by se o něj starala! Teď, když se mohla věnovat péči o dítě a také měla dost peněz, aby mu mohla ulehčit cestu životem, jak by byla šťastná! V prvním hnutí chtěla napsat Rhettovi na adresu jeho matky v Charlestonu a oznámit mu tu novinu. Panebože na nebesích, teď přece musí přijet! Přece nemůže být pryč a vrátit se až po narození dítěte! To by mu nikdy nedokázala vysvětlit! Ale kdyby mu napsala, řekl by si, že touží po jeho návratu, a božsky by se bavil. A Rhett nesmí nikdy mít pocit, že ho Scarlett chce nebo potřebuje.

A byla moc ráda, že v sobě potlačila první hnutí psát, když dostala první zprávu o Rhettovi od tety Pauline v Charlestonu, kde Rhett

zřejmě pobýval na návštěvě u své matky. Scarlett se ulevilo, když zjistila, že je dosud ve Spojených státech, přestože jinak ji dopis tety Pauline rozzuřoval. Rhett přivedl Bonnie na návštěvu k ní i tetě Eulalii a dopis oplýval samou chválou.

Taková malá krasavice! Až vyroste, bude z ní určitě první kráska. Ale, jak předpokládám, víš, že každý muž, který se bude ucházet o její přízeň, bude mít potíže s kapitánem Butlerem, jelikož jsem ještě neviděla tak oddaného otce. A teď se ti, moje milá, musím k něčemu přiznat. Než jsem se setkala s kapitánem Butlerem, zastávala jsem názor, že tvůj sňatek s ním byl příšerná mesaliance, jelikož v Charlestonu o něm člověk samozřejmě neuslyší nic dobrého a všichni jen litují jeho rodinu. Vlastně jsme si s Eulalií ani nebyly jisty, máme-li ho vůbec přijmout – ale koneckonců ta milovaná holčička je naše praneteř. Když se dostavil, byly jsme příjemně překvapeny, opravdu moc příjemně, a uvědomily jsme si, jak nekřesťanské je dopřávat sluchu nedůstojným pomluvám. Neboť on je nesmírně okouzlující. A také nás napadlo, že je docela hezký a velice vážný a zdvořilý. A oddaný tobě i dítěti.

A teď ti, moje milá, musím ještě napsat o něčem, co se nám doneslo – a čemu se nám s Eulalií zpočátku ani nechtělo věřit. Nemůžeme si to ověřit, ale slyšely jsme, že jsi občas pracovala v obchodě, který ti odkázal pan Kennedy. Když jsme ty fámy slyšely, samozřejmě jsme je popřely. Uvědomily jsme si, že v prvních děsných dnech po skončení války to bylo zřejmě nutné, protože si nikdo nemohl zvolit podmínky, v nichž musel žít. Ale teď už pro podobné chování nemáš sebemenší důvod, jelikož kapitán Butler, jak vím, je na tom velice dobře a navíc je naprosto schopen spravovat za tebe jakýkoli podnik nebo majetek, který ti patří. Musely jsme si zjednat jasno, co je na těch řečech pravdy, a musely jsme kapitánu Butlerovi klást přímé otázky, což nám všem bylo krajně nepříjemné.

Ač nerad, prozradil nám, že dopoledne trávíš v obchodě a nikomu nedovolíš, aby vedl účetní knihy. Také připustil, že máš jakési zájmy na pile či několika pilách (v tomto směru jsme na něho nenaléhaly, protože tato zpráva, která pro nás byla novinkou, nás nanejvýš znepokojila), takže musíš objíždět město a okolí buď sama, anebo v doprovodu jakéhosi hrubiána, který, jak nás kapitán Butler ujistil, má na svědomí vraždu. Na vlastní oči jsme viděly, jak si to bere k srdci, a dospěly jsme k závěru, že kapitán Butler musí být tím nejshovívavějším – a vlastně až příliš shovívavým manželem. Scarlett, musíš toho nechat. Tvoje matka ti to už nemůže nařídit, a proto to musím udělat za ni. Jen pomysli na to, jak se budou cítit tvoje dětičky, až povyrostou a pochopí, že ses věnovala obchodování! Jak je bude zahanbovat pomyšlení, že ses vystavovala urážkám hrubých mužských a nebezpečím bezohledných pomluv za to, že jsi se starala o jakési pily. Takové neženské…

Scarlett odhodila nedočtený dopis a zaklela. Živě viděla tetu Pauline a tetu Eulalii, jak ji odsuzují ve svém rozpadajícím se domě na Baterii, ačkoliv je před smrtí hladem chrání jen ta trocha peněz, které jim měsíčně posílá. A že se chová neženský? Panebože, kdyby se nechovala nežensky, tak by teta Pauline a teta Eulalie v tuto chvíli pravděpodobně neměly střechu nad hlavou. A čert aby vzal Rhetta za to, že jim vykládal o obchodě, účetních knihách i o pilách. Prý – ač nerad! Scarlett věděla až příliš dobře, s jakým potěšením se starým dámám vnucoval do přízně coby vážený, zdvořilý a okouzlující člověk i oddaný manžel a otec. S jakým gustem je musel trápit popisováním všeho, co dělala v obchodě, na pilách i v saloonu. Opravdu vtělený ďábel. Proč mu takové zvrácenosti přinášely takovou rozkoš?

Ale brzy i tento hněv přešel v apatii. V poslední době ze života vyprchalo tolik ze vzrušující rozdychtěnosti. Kdyby tak v sobě

znovu našla Ashleyho vzrušení a žár – kdyby se tak Rhett vrátil domů a rozesmál ji!

A najednou byli oba zpátky doma, a bez ohlášení! První známkou jejich návratu byl rámus vyvolaný šoupáním zavazadel po podlaze v přední hale a Bonniino volání: „Matinko!“

Scarlett vyběhla ze svého pokoje v horním konci schodiště a spatřila dcerku, jak zvedá krátké baculaté nožičky a namáhavě se šplhá po schodech nahoru. K prsům se jí přitom tisklo se vším smířené pruhované kotě.

„Toho mi dala babička,“ vykřikla Bonnie nadšeně, popadla kotě za srst na krku a zvedla je, aby matka viděla.

Scarlett popadla dcerku do náruče a dala jí pusu z vděčnosti, že ji svou přítomností zbavila nutnosti setkat se s Rhettem napoprvé o samotě. Scarlett se podívala Bonnie přes hlavu a spatřila Rhetta, jak v dolní hale platí drožkáři. Když se její pohled setkal s pohledem Rhettových černých očí, srdce v ní poskočilo. Ať byl jaký chtěl a ať provedl cokoli, hlavně že je zpátky doma a Scarlett byla ráda, že ho zase vidí.

„Kde je chůva?“ zeptala se Bonnie a začala se vzpírat matčinu objetí. Scarlett jí, ač nerada, musela dopřát volnost a postavila ji na podlahu.

Bylo mnohem těžší, než si představovala, pozdravit Rhetta jen s náležitou dávkou ledabylosti, když mu měla podat zprávu o novém dítěti, které čeká! Když šel Rhett po schodech nahoru, hleděla mu upřeně do obličeje, do toho jeho snědého nonšalantního obličeje s obvykle velice nepřístupným a velice neproniknutelným výrazem. Ne, teď ne, s tou zprávou bude muset počkat. Nemohla mu všechno vyklopit jen tak bez obalu. Ale přesto se takové novinky měly oznámit nejdřív manželovi, jelikož manželé je vždycky rádi slyší. Ale Scarlett nečekala, že Rhett bude šťastný kvůli tomu, co od ní uslyší.

Stála na odpočívadle, opírala se o zábradlí a v duchu se ptala, jestli ji Rhett políbí. Ale nepolíbil ji. Jen jí sdělil: „Vypadáte nějak bledě, paní Butlerová. Nastal snad nedostatek líčidel?“

Ani slovem se nezmínil, že by se mu po ní stýskalo, ani z legrace ne. A mohl ji políbit alespoň z ohledů na chůvu, která vysekla pukrle a pak odváděla Bonnie halou do dětského pokoje. Rhett zůstal stát na odpočívadle vedle Scarlett a bezstarostně si ji měřil pohledem.

„Může ta bledost znamenat, že jsem ti tu chyběl?“ zeptal se, ale očima se neusmál, přestože na rtech se mu mihl náznak úsměvu.

Tak takhle se k ní tedy bude chovat. Hodlá být stejně odporný jako předtím. Dítě, které čekala, se zčistajasna proměnilo z čehosi, co ráda nosila, v hnusné břemeno a tenhle mužský před ní, bezstarostně rozkročený se širákem panama u boku, její nejhorší nepřítel, může za všechna její trápení. Když mu odpovídala, z očí jí šlehaly blesky, které si Rhett nemohl s ničím jiným splést, takže mu pohasl i nepatrný náznak úsměvu v obličeji.

„Jestli jsem opravdu bledá, tak za to můžeš ty, ale ne proto, že by se mi po tobě stýskalo, ty nafoukanče. Je to tím…“ Ach, vůbec neměla v úmyslu říkat mu všechno takovým způsobem, ale prudká slova se jí sama hrnula na rty a Scarlett je na něj chrlila bez ohledu na to, že ji třeba může zaslechnout někdo ze služebnictva. „Je to tím, že čekám dítě!“

Prudce se nadechl a celou ji přijel rychlým pohledem. Udělal rychlý krok směrem k ní, jako by jí chtěl položit ruku na paži, ale Scarlett se mu vyvinula a Rhettovi pod jejím nenávistným pohledem ztvrdly rysy.

„No ovšem!“ prohlásil chladně. „A kdopak bude šťastným otcem? Ashley?“

Scarlett stiskla sloup točitého schodiště tak silně, až se jí uši vyřezávaného lva zaryly do ruky a dlaní projela nečekaná bolest. Ani ona sama, která ho znala tak dobře, tuto urážku nepředvídala. Samozřejmě že žertoval, ale některé žerty jsou přece tak nestvůrné, že se nedají snášet. Nejraději by mu vyškrábala ostrými nehty obě oči a uhasila v nich to podivné světlo.

„Táhni k čertu!“ vypravila ze sebe hlasem, který se jí třásl znechucením a vztekem. „Víš – víš dobře, že je tvoje. A já ho nechci o nic víc než ty. Žádná – žádná žena by přece nechtěla dítě od křupana, jako jseš ty. Lituju – panebože, ty víš, jak lituju, že to dítě není někoho jiného! Kohokoli, jenom ne tvoje!“

Scarlett spatřila, jak jeho ošlehaný obličej najednou změnil výraz, škubl sebou, snad hněvem nebo něčím, co nedokázala pojmenovat, jako by dostal žihadlo.

Konečně! jásala v duchu v záchvatu divoké radosti. Konečně! Konečně jsem se ho dotkla!

Ale Rhett si okamžitě nasadil starou známou neproniknutelnou masku a začal si na jedné straně mnout knír.

„Nic si z toho nedělej,“ řekl, odvrátil se a začal stoupat do schodů, „třeba potratíš.“

V okamžiku závrati si uvědomila, co pro ni znamená těhotenství – nevolnost rvoucí ji celou na kusy, úmorné čekání, zkažená postava, hodiny bolestí. Věci, které si žádný muž v životě neuvědomí. A tenhle si o nich ještě dovoluje žertovat. Nejraději by mu rozškrábala obličej. Bolesti, kterou cítila v srdci, by se neulevilo ničím jiným než pohledem na krev stékající po jeho snědém obličeji. Vrhla se po něm prudce jako kočka, ale Rhett lehkým znepokojeným pohybem uhnul stranou a zároveň vymrštil ruku vzhůru, aby se mohl bránit. Scarlett stála na hraně čerstvě navoskovaného horního schodu, a když oběma pažemi, na něž doléhala váha celého těla, narazila na Rhettovu napřaženou paži, ztratila rovnováhu. Zoufale se pokoušela chytit sloupku schodiště, ale netrefila se. Spadla pozadu ze schodů, a když dopadla, pocítila v žebrech příšernou a ostrou bolest. A protože byla příliš omámená, aby se zachytila alespoň tam, kde dopadla, skutálela se až dolů k patě schodiště.

Scarlett byla poprvé v životě nemocná, ponechala-li stranou porody, ale ty se jaksi samozřejmě nepočítaly. Tehdy si nepřipadala

ztracená a vyděšená jako tentokrát, slabá, utrápená bolestí a zmatená. Věděla, že je na tom hůř, než se jí odvážili prozradit, a matně si uvědomovala, že div neumřela. Při dýchání ji píchalo zlomené žebro, obličej plný podlitin i hlava ji bolely a celé tělo bylo vydáno na milost démonům, kteří ji štípali rozžhavenými kleštěmi, řezali ji tupými noži a pak ji na chvilku nechali na pokoji, ale byla tak vysílená, že se před jejich návratem nikdy nestačila vzchopit. Ne, porody takovéhle nebyly. Dvě hodiny poté, co se narodil Wade, Ella a Bonnie, dokázala pokaždé sníst obrovský oběd, ale tentokrát se jí při pomyšlení na cokoli kromě chladné vody mírně zvedal žaludek.

Jak snadné bylo mít dítě a jak bolestné bylo je nemít! Bylo jí divné, jak ji i v jejích bolestech trápilo pomyšlení, že tohle bylo první dítě, které opravdu chtěla. Pokoušela se vybavit si, proč je vlastně chtěla, ale měla příliš vyčerpaný mozek. Měla jej tak vyčerpaný, že nedokázala myslet na nic kromě strachu ze smrti. Smrt byla přítomna v jejím pokoji a Scarlett neměla sílu jí vzdorovat a bránit se, a tak byla vyděšena. Toužila, aby u ní byl někdo silný, držel ji za ruku a zaháněl od ní smrt, dokud sama v sobě nesebere tolik sil, aby mohla bojovat.

V bolesti ji přešel všechen hněv a znovu toužila po Rhettovi. Ale on tam nebyl a Scarlett se nedokázala přimět, aby ho dala zavolat.

V poslední vzpomínce, jakou na něj měla, si vybavovala, jak se tvářil, když ji zvedl v temné hale u paty schodiště, v obličeji bledém jako stěna se mu zračil jen hrozný strach a drsným hlasem volal chůvu. A pak si jen matně pamatovala, že ji nesli nahoru a nakonec se jí v hlavě zatmělo. A pak následovala bolest a zase bolest a pokoj plný bzučících hlasů a vzlykání tetičky Pittypat a úsečné příkazy doktora Meadea a zvuky nohou spěchajících po schodech a opatrně chodících po špičkách v hale. A potom jako oslepující světlo blesku vědomí smrti a strachu, pro něž se málem pokusila vykřiknout jisté jméno, ale nakonec zůstalo jen u pouhého zašeptání.

Ale i to zoufalé zašeptání vyvolalo okamžitou odezvu odkudsi z temnoty obklopující její postel a měkký hlas bytosti, kterou volala,

odpověděl tónem připomínajícím zpívání ukolébavky: „Jsem u tebe, moje milá. Pořád jsem tady u tebe."

Smrt a strach tiše ustoupily do pozadí, když ji Melanie vzala za ruku a tiše si položila její dlaň na chladnou tvář. Scarlett se pokusila obrátit, aby jí viděla do obličeje, ale nemohla. Melly měla slehnout a Yankeeové zrovna přicházeli. Město hořelo a ona musela spěchat, moc spěchat. Ale Melly každou chvíli čekala dítě a ona nemohla spěchat. Musela u ní zůstat, dokud dítě nepřijde na svět, a sebrat se, protože Melly se potřebovala opřít o její sílu. Melly tak strašně trpěla – štípaly jí rozžhavené kleště a řezaly jí tupé nože a zaplavovaly ji nové a nové vlny bolesti. Musela Melly držet za ruku.

Ale byl tam přece doktor Meade, přece jen přišel, přestože ho vojáci na nádraží moc potřebovali, protože slyšela, jak říká: „Nastává delirium. Kde je kapitán Butler?"

Noc byla temná a pak zase jasná a někdy rodila sama a jindy zase křičela Melanie, ale celou dobu u ní byla Melly, měla chladivé dlaně a nelomila zoufale, ale zbytečně rukama ani nevzlykala jako tetička Pitty. Scarlett se pokaždé, když otevřela oči, zeptala „Melly?" a známý hlas jí odpověděl. A Scarlett obvykle začala šeptat: „Rhett – já chci Rhetta," a přitom si jakoby ve snu vybavovala, že ji Rhett nechce, že je v obličeji snědý jako indián a bílé zuby se mu blýskají při výsměšné poznámce. Chtěla ho, ale on ji nechtěl.

Jednou se zeptala: „Melly?", ale odpověděl jí chůvin hlas: „To jsem já, děvenko." Potom jí chůva přiložila na čelo studený obklad a Scarlett znovu a znovu nespokojeně vykřikovala: „Melly – Melanie!" Ale Melanie dlouho nešla. Melanie totiž seděla na pelesti Rhettovy postele a úplně opilý, popotahující Rhett ležel roztažený na podlaze a brečel jí s hlavou na klíně.

Melanie ho viděla pokaždé, když vyšla ze Scarlettina pokoje, jak má dveře dokořán, sedí na posteli a hledí na dveře na opačné straně haly. V pokoji měl nepořádek, všude se válely nedopalky doutníků a mezi nimi stály nedotčené mísy s jídly. Seděl na zválené posteli,

neoholený a náhle pohublý a bez ustání kouřil. Nikdy se Melanie na nic nezeptal. A ona se pokaždé na chvilku zastavila mezi dveřmi a podala mu nejnovější zprávu o Scarlettině stavu: „Bohužel se jí přitížilo," nebo: „Ne, ještě vás nevolá. To víte, je v deliriu," nebo: „Nesmíte ztrácet naději, pane kapitáne. Jestli dovolíte, pošlu vám horkou kávu a něco k jídlu. Vždyť se takhle roznemůžete."

Srdce jí překypovalo soucitem k Rhettovi, přestože byla příliš nevyspalá a unavená, aby ještě mohla něco cítit. Jak o něm lidé mohou říkat takové ošklivé věci – že nemá srdce, je krutý a podvádí Scarlett, když přece vidí, jak se jí ztrácí před očima, a v obličeji má vepsáno, jak strašně trpí? Přestože byla unavená, snažila se pokaždé, když podávala zprávu o situaci v pokoji nemocné, být ještě laskavější než obvykle. Rhett až příliš připomínal zatracenou duši očekávající soud – až příliš připomínal dítě náhle ztracené uprostřed nepřátelského světa. Ale Melanii připadal každý jako dítě.

Ale když konečně s radostí spěchala k jeho dveřím, aby mu oznámila, že Scarlett je už líp, spatřila cosi, na co nebyla připravena. Na stolku u postele stála napůl vypitá láhev whisky a místnost odporně páchla alkoholem. Rhett k ní vzhlédl lesknoucíma se očima a svaly na čelistích se mu chvěly, přestože se snažil stisknout pevně zuby.

„Je mrtvá?"

„Ale kdepak. Bude jí zase dobře."

Rhett si povzdechl: „Ach, bože," a položil si hlavu do dlaní. Melanie ho soucitně pozorovala a přitom uviděla, jak se mu mohutná ramena chvějí, jako by ho mrazilo hrůzou, a její soucit se změnil ve vyděšení, když si všimla, že pláče. Melanie nikdy v životě neviděla žádného muže plakat a prvním musel být zrovna Rhett, který byl vždycky tak žoviální, uštěpačný a naprosto si jistý sám sebou.

Vyděsil ji těmi zoufalými zvuky, které vydával. Roztřásla se pomyšlením, že je opilý, protože se opilosti bála. Ale když zvedl hlavu a Melanie na zlomek vteřiny zahlédla jeho oči, zavřela za sebou tiše dveře a přistoupila k němu. Nikdy v životě neviděla žádného muže

plakat, ale zato utišila pláč spousty dětí. Když mu položila měkkou dlaň na rameno, zčistajasna ji uchopil pažemi. Než si stačila uvědomit, co se děje, zjistila, že sedí na posteli. Rhett se sesul na podlahu, položil si hlavu na její klín a rukama i pažemi ji křečovitě tiskl, až ji to bolelo.

Něžně ho pohladila po černých vlasech a chlácholila ho: „No tak! No tak! No tak! Vždyť ona zase bude v pořádku."

Když to řekla, stiskl ji ještě pevněji a začal mluvit, prudce a drsně, vyléval se, jako by se svěřoval hrobu, který nikdy neprozradí jeho tajemství, vyléval ze sebe poprvé v životě pravdu a nemilosrdně odhaloval své nitro před Melanií, která zpočátku nic nechápala a chovala se naprosto mateřsky. Hovořil útržkovitě, každou chvíli jí znovu zabořil hlavu do klína a tahal ji za záhyby sukně. Chvílemi jeho slova zněla rozmazaně a tlumeně, chvílemi zase doléhala k jejím uším až příliš zřetelně, drsná, zahořklá slova zpovědi a pokoření, jimiž mluvil o věcech, o nichž se před ní předtím nezmínila ani žádná žena, o tajných věcech, které jí vháněly do tváří ruměnec a při nichž byla ráda, že má Rhett skloněnou hlavu.

Pohladila ho po hlavě, jako to dělala malému Beauovi a řekla: „Ticho! Pane kapitáne! Takové věci mi nesmíte říkat! Přestal jste se ovládat. Ticho!" Ale jeho hlas zněl dál v prudkém víru překypění a Rhett se jí držel za šaty, jako by v nich měl jedinou životní naději.

Obviňoval sám sebe ze skutků, které nechápala; mumlal jméno Belle Watlingové a pak s Melanií prudce zatřásl a vykřikl: „Zabil jsem Scarlett, zabil jsem ji. Vy nic nechápete. Ona nechtěla to dítě a…"

„Musíte být zticha! Rozrušením nevíte, co říkáte! Že nechtěla dítě? Ale vždyť přece každá žena chce…"

„Ne! Ne! Vy chcete děti. Ale ona ne. Nechce se mnou…"

„Musíte okamžitě přestat!"

„Vy nic nechápete. Ona nechtěla dítě a já jsem jí ho vnutil. Tohle – tohle dítě – krucifix, tohle jsem si všechno zavinil sám. Nespali jsme spolu…"

„Mlčte, pane kapitáne! Nehodí se…"

„A já byl opilý a nevěděl jsem, co dělám, a chtěl jsem jí ublížit – protože ublížila mně. Chtěl sem – a opravdu jsem to provedl – ale ona mě přesto nechtěla. Nikdy mě nechtěla. Nikdy mě nechtěla, i když jsem se snažil – opravdu jsem se tolik snažil a…“

„No tak, prosím vás!“

„A o tomhle dítěti jsem se dověděl teprve tuhle – ten den, kdy spadla. Nemohla mi to oznámit, protože nevěděla, kam mi má psát – ale i kdyby věděla, stejně by mi nenapsala. Říkám vám – říkám vám, že bych byl jel rovnou domů – kdybych byl něco věděl – ať už by mě doma chtěla, nebo ne…“

„Samozřejmě, vím, že byste to určitě udělal!“

„Panebože, řádil jsem v těch týdnech jako pominutý, řádil jsem a pil! A když mi to oznámila, tam na těch schodech – co myslíte, že jsem udělal? Co myslíte, že jsem jí řekl? Zasmál jsem se a prohlásil: ‚Nic si z toho nedělej, třeba potratíš.‘ A ona…“

Melanie najednou zbledla a oči se jí rozšířily hrůzou při pohledu na černovlasou hlavu zmítající se utrpením na jejím klíně. Otevřeným oknem proudilo dovnitř odpolední slunce a Melanie spatřila, jako by ho viděla poprvé v životě, jaké má široké, hnědé a silné dlaně a jak hustý černý porost trčí z jejich hřbetu. Proti své vůli se před nimi stáhla strachem. Působily tak dravě a tak nemilosrdně, ale přesto, propletené na její sukni, vypadaly tak zlomeně a bezbranně.

Bylo vůbec možné, že by se mu donesla ta hloupá lež o Scarlett a o Ashleym a že by jí uvěřil a začal žárlit? Vlastně odjel z města hned poté, co ten skandál propukl… Ale ne, tím to nemohlo být. Kapitán Butler přece odjakživa nečekaně odjížděl na delší cesty. Těm klepům přece nemohl uvěřit. Na to je příliš rozumný. A kdyby tohle byla příčina všech potíží, nepokusil by se zastřelit Ashleyho? Nebo od něj aspoň nepožadoval vysvětlení?

Ne, tím to nemohlo být. Příčina vězela v tom, že byl opilý, nevydržel tu zátěž a v hlavě se mu všechno pomíchalo jako v deliriu, až

blekotal fantastické nesmysly. Muži nedokážou snášet zátěž jako ženy. Něco ho rozrušilo, třeba se trochu pohádal se Scarlett a pak všechno nafoukl. Třeba je na hrozných věcech, které jí napovídal, něco pravdy. Ale všechny nemůžou být pravdivé. Hlavně ta poslední, ta určitě ne! Žádný muž by nedokázal říci něco takového ženě, kterou miluje tak vášnivě, jako tenhle člověk miluje Scarlett. Melanie nikdy neviděla zlo ani krutost a teď, když se s nimi poprvé v životě setkala, na ni působily tak nepředstavitelným dojmem, že v ně nemohla uvěřit. Byl opilý a udělalo se mu špatně.

„No tak! No tak!“ opakovala, jako by mu broukala písničku na dobrou noc. „Buďte teď hezky zticha. Já všechno chápu.“

Rhett prudce zvedl hlavu, vzhlédl k ní očima podlitýma krví a vztekle odstrčil její ruce.

„Ale proboha ne, vy naopak nic nechápete! A ani nemůžete chápat! Na to jste – jste příliš dobrá, abyste tohle pochopila. Nevěříte mi, ale všechno je pravda a já jsem prašivý pes. Víte, proč jsem to udělal? Byl jsem šílený, pominul jsem se žárlivostí. Nikdy jí na mně nezáleželo a já si myslel, že ji k tomu můžu přimět. Ale jí na mně nikdy nezáleželo. Nemiluje mě. Miluje…“

Jeho vášnivý, opilý pohled se setkal s jejím a Rhett se s otevřenou pusou zarazil, jako by si teprve teď uvědomil, s kým vlastně mluví. Melanie byla bledá a v obličeji se jí zračilo napětí, dívala se na něj pevným a milým pohledem plným soucitu a nevíry. V očích se jí třpytil čistý jas a nevinnost zářící z jejich měkkých hnědých hlubin ho udeřila do tváře jako políček, vyhnala mu z mozku část alkoholu a zarazila uprostřed věty šílená, zběsile se hrnoucí slova, která se mu málem vydrala ze rtů. Cosi ještě nesrozumitelně zamumlal, sklopil oči, aby neviděl do jejích, a prudce mrkal víčky, jak se ze všech sil snažil vystřízlivět.

„Jsem křupan,“ zabručel a unaveně si položil hlavu zpátky na Melaniin klín. „Ale zase ne tak veliký. A kdybych vám to řekl, tak byste mi stejně nevěřila, nemám pravdu? Jste příliš dobrá na to,

abyste mi uvěřila. Kromě vás jsem nepotkal nikoho, kdo by byl opravdu dobrý. Nevěřila byste mi, že ne?“

„Ne, nevěřila bych vám,“ odpověděla Melanie chlácholivým tónem a znovu mu začala hladit vlasy. „Bude jí zase dobře. No tak, pane kapitáne! Neplačte! Bude jí zase dobře!“

Kapitola 57

Za měsíc posadil Rhett do vlaku jedoucího do Jonesboro bledou a pohublou ženu. Wade a Ella, kteří měli absolvovat cestu s ní, při pohledu na matčin nepohnutý a bledý obličej mlčeli a měli nejistý pocit. Tiskli se k Prissy, jelikož i jejich dětské mozečky děsilo cosi čišícího z chladné, neosobní atmosféry panující mezi matkou a nevlastním otcem.

Přestože byla tak slabá, Scarlett se vracela domů do Tary. Měla pocit, že by se udusila, kdyby v Atlantě zůstala jen o den déle, jelikož se jí v unavené hlavě proti její vůli posté honily v kruzích marné myšlenky na zoufalý stav, v němž se ocitla. Byla nemocná na těle a unavená na duchu a připadala si jako ztracené dítě stojící v opuštěné příšerné krajině, v níž nevidí jediný známý bod, podle kterého by se mohla orientovat.

Utíkala z Atlanty podobně, jako z ní už jednou uprchla před okupační armádou, a všechna svá trápení potlačovala v duchu svou starou obranou vůči světu: Teď na to nebudu myslet. Nemůžu si to dovolit. Budu na to myslet až zítra v Taře. Zítra je taky den. Připadalo jí, že když se jí podaří vrátit se zpátky ke klidu a zeleným polím domova, všechna trápení pominou a sama už nějak dokáže sebrat rozptýlené myšlenky a vymyslí si něco, čím se bude moci v životě řídit.

Rhett sledoval vlak, dokud nezmizel z dohledu, a v obličeji měl přitom vepsánu zamyšlenou zatrpklost, která nepůsobila příjemným dojmem. Povzdechl si, mávnutím poslal pryč kočár, nasedl na svého koně a rozjel se po Břečťanové ulici k Melaniinu domu.

Bylo teplé odpoledne, Melanie seděla na stinné verandě obrostlé vínem a měla před sebou koš plný ponožek, které bylo třeba zalátat. Když uviděla Rhetta, jak sesedl z koně a přehodil uzdu přes paži

litinového černouška stojícího na chodníku, zmocnil se jí zmatek a strach. Neviděla se s ním o samotě od onoho děsného dne, kdy bylo Scarlett tak zle a Rhett byl tak – no prostě – tak opilý. Melanie nenáviděla už pouhé pomyšlení na to slovo. Během Scarlettiny rekonvalescence vyměnila s Rhettem jen pár nahodilých slov a při těch příležitostech zjistila, že je pro ni těžké podívat se mu do očí. Rhett se však při těchto setkáních choval jemně jako dřív a ani jednou slůvkem nebo pohledem nedal najevo, že se mezi nimi odehrála taková scéna. Ashley jí jednou řekl, že si muži často nepamatují, co říkali nebo co dělali v opilosti, a Melanie se upřímně modlila, aby kapitánu Butlerovi v tomto případě určitě selhala paměť. Měla pocit, že by spíš raději umřela, než aby zjistila, že si kapitán Butler pamatuje své výlevy. Zaplavila ji bázlivost doprovázená rozpaky a v obličeji střídala barvy, zatímco kráčel po cestičce k domu. Ale třeba se přišel jen zeptat, jestli by Beau mohl strávit den s Bonnie. Určitě nebude tak nevkusný, aby jí přišel poděkovat za to, co pro něj udělala toho dne!

Melanie vstala, aby ho přivítala, a znovu si jako ostatně pokaždé všimla, jak lehkou chůzi má na tak mohutného člověka.

„Scarlett odjela?“

„Ano. Pobyt v Taře jí prospěje,“ odpověděl s úsměvem. „Někdy si říkám, že je jako obr Antaeus, který nabyl sil pokaždé, jakmile se dotkl matky Země. Scarlett nesvědčí, když se zdrží příliš dlouho mimo lány rudého bláta, které tak miluje. Pohled na rostoucí bavlnu jí prospěje víc než všechny povzbuzující léky doktora Meadea dohromady.“

„Neposadíte se?“ vybídla Rhetta Melanie a ruce se jí přitom zachvěly. Rhett působil mohutným a mužným dojmem a mimořádně mužné typy Melanii vždycky vyváděly z míry. Jako by z nich vyzařovala síla a vitalita, vedle nichž si připadala ještě menší a slabší, než ve skutečnosti byla Rhett vypadal tak ošlehaně a nebezpečně a pod kabátem z bílého plátna se mu rýsovaly tak mohutné svaly, až se jí zmocňoval děs. Připadalo jí vyloučené, že na vlastní oči viděla

všechnu tuhle sílu a bezostyšnost sraženou na kolena. A že držela tuhle černou hlavu na svém klíně.

Ach, jéje! pomyslela si zoufale a znovu se začervenala.

„Slečno Melly," zeptal se jemně, „je vám má přítomnost nepříjemná? Mám raději odejít? Buďte upřímná, prosím."

Ach, blesklo jí hlavou. Určitě si všechno pamatuje! A taky ví, jak jsem vyvedená z míry.

Vzhlédla k němu s prosbou v pohledu a najednou ji rozpaky i zmatek opustily. Rhett měl v očích takový klid, takovou laskavost a takové pochopení, až se Melanie musela sama sebe ptát, jak mohla být tak hloupá, že se dala vyděsit. Rhett měl unavený obličej a Melanie si s překvapením všimla, že vypadá i dost smutně. Jak ji vůbec mohlo napadnout, že by mohl být tak nevychovaný a začal hovořit o věcech, na něž by oba raději zapomněli?

Chudáček, dělal si kvůli Scarlett tolik starostí, říkala si v duchu, a když se zmohla na úsměv, řekla nahlas: „Ale posaďte se přece, pane kapitáne."

Rhett se těžce posadil a sledoval, jak se chopila svého látání.

„Slečno Melly, přišel jsem vás požádat o nesmírnou laskavost," usmál se a ohrnul koutky úst, „o pomoc při jisté lsti, i když vím předem, že vám to bude proti mysli."

„Při jisté – lsti?"

„Ano. Ve skutečnosti jsem s vámi přišel projednat obchodní záležitost."

„Ach, propána! To byste se měl spíš obrátit na mého manžela. Já jsem v obchodních záležitostech úplná husa. Nejsem tak chytrá jako Scarlett."

„Obávám se, že Scarlett je tak chytrá, až jí to samotné škodí," řekl, „a právě o tom s vámi chci mluvit. Víte, jak – byla nemocná. Až se vrátí z Tary, bude se zase zuby nehty držet toho svého krámu i těch pil, které bych raději nechal vyletět do povětří. Obávám se o její zdraví, slečno Melly."

„Máte pravdu, bere si toho příliš mnoho. Musíte jí v tom zabránit a přimět ji, aby se starala především o sebe."

Rhett se zasmál.

„Víte, jak je paličatá. Nepokouším se ji ani přesvědčit. Je jako malá holka, která si něco vzala do hlavy. Nepřipustí, abych něco udělal pro její dobro – nedovolí to vůbec nikomu. Snažil jsem se ji přimět, aby prodala své podíly na obou pilách, ale nechce. A tím se, slečno Melly, dostávám k té obchodní záležitosti. Vím jistě, že Scarlett by prodala zbytek svého podílu na pilách panu Wilkesovi, ale nikomu jinému na světě, a já bych právě chtěl, aby je váš manžel od ní odkoupil."

„Ach jéje! To by bylo sice příjemné, ale…" Melanie se zarazila a kousla se do rtu. Nemohla přece s cizím člověkem probírat peněžní záležitosti. Bůhví jak to přišlo, ale ať Ashley vydělával na pile, kolik chtěl, nikdy neměli doma dost peněz. Dělalo jí starost, že ušetří tak málo. Sama netušila, kam všechny peníze přišly. Ashley jí dával tolik, aby mohla vést běžný provoz domácnosti, ale když došlo na mimořádné výdaje, často se ocitli v úzkých. Samozřejmě ji přišel draho lékař a knihy a nábytek, které Ashley objednával z New Yorku, také lezly do peněz. A také krmili a šatili početné houfy chudáků bez střechy nad hlavou, kteří přespávali u nich ve sklepě. A Ashley nikdy nedokázal odmítnout půjčku žádnému z mužů, kteří sloužili v armádě Konfederace. A…

„Slečno Melly, rád vám potřebnou sumu půjčím," prohlásil Rhett.

„Je to od vás laskavé, ale asi bychom vám ji nemohli vrátit."

„Nechci, abyste mi ji vraceli. A nezlobte se na mě, slečno Melly! Vyslechněte mě, prosím, až do konce. Mně bude úplně stačit vědomí, že se Scarlett nebude vyčerpávat tím, že denně projezdí spoustu mil na ty pily. Obchod jí bude stačit, aby měla co dělat a byla šťastná… Nemyslíte?"

„Vlastně – ano…," soukala ze sebe Melanie nejistě.

„Chcete přece, aby váš synáček dostal poníka? A chcete, aby mohl na univerzitu, potom na Harvard a nakonec do Evropy na velké turné?“

„Ale to je přece samozřejmé,“ vykřikla Melanie a jako vždycky při zmínce o Beauovi se v obličeji rozzářila. „Chci, aby měl všechno, ale – když dneska jsou všichni tak chudí, že…“

„Pan Wilkes by časem mohl na těch pilách vydělat hromadu peněz,“ prohlásil Rhett. „A já sám bych s potěšením viděl, že Beau má všechny výhody, jaké si zaslouží.“

„Ach, pane kapitáne, vy jste ale mazaný ničema!“ vykřikla s úsměvem. „Dovolávat se mateřské pýchy! Vidím vám do karet!“

„Doufám, že ne,“ bránil se Rhett a poprvé mu blýsklo v očích. „Dovolíte mi tedy, bych vám ty peníze půjčil?“

„Ale kde, prosím vás, máte tu slibovanou lest?“

„Musíme se chovat jako spiklenci a obelstít spolu Scarlett i vašeho manžela.“

„Ach, ne! To bych nedokázala!“

„Kdyby se Scarlett dověděla, že jsem intrikoval za jejími zády, i když pro její dobro – zkrátka, znáte sama její temperament! A navíc se obávám, že by váš muž ode mě odmítl jakoukoli půjčku. Takže ani jeden nesmí vědět, odkud ty peníze pocházejí.“

„Ale já jsem si jista, že by manžel neodmítl, kdyby pochopil, oč jde. Má Scarlett rád.“

„Jistě, jsem o tom přesvědčen,“ řekl Rhett hladce. „Ale přesto by odmítl. Víte sama, jak jsou všichni Wilkesovi hrdí.“

„Ach, bože!“ vykřikla Melanie zoufale. „Škoda, že… Ale já bych, pane kapitáne, na mou duši nedovedla obelstít manžela.“

„Ani proto, abyste pomohla Scarlett?“ Rhett se tvářil velice dotčeně. „A ona vás má tolik ráda!“

Melanii se na víčkách zachvěly slzy.

„Víte, že bych pro ni udělala všechno na světě. Nikdy, prostě nikdy jí nedokážu ani zpola odplatit, co pro mě udělala. Víte to sám.“

„Ano," připustil stručně, „vím, co pro vás udělala. Nemohla byste manželovi říct třeba, že vám peníze odkázal nějaký příbuzný?"

„Ach, pane kapitáne, nemám ani jednoho příbuzného, který by měl to štěstí vlastnit jediný cent!"

„A když pošlu peníze vašemu manželovi poštou bez udání odesílatele, dohlédnete alespoň na to, aby za ně koupil obě pily a – prostě aby je nerozdal bývalým vojákům Konfederace, kteří zůstali bez prostředků?"

Při jeho posledních slovech se nejdřív zatvářila uraženě, jako by v sobě tajila skrytou kritiku Ashleyho, ale Rhett se smál tak chápavě, že musela odpovědět úsměvem.

„Samozřejmě, že ano."

„Takže jsme dohodnuti? Tajemství zůstane jen mezi námi?"

„Ale já jsem manželovi ještě nikdy nic nezatajila!"

„Vůbec o tom nepochybuji, slečno Melly."

Jak se na něj dívala, napadlo ji, že ho vždycky viděla správně a tolik ostatních lidí se v něm mýlilo. Lidé o něm tvrdili, že je surový, každému se posmívá, je nevychovaný a dokonce nečestný. Teď ovšem mnoho z nejlepších lidí přiznávalo, že se předtím mýlili. No dobře! Ale ona věděla hned od začátku, že Rhett je slušný člověk. V životě pro ni měl jen to nejlaskavější zacházení, ohledy, naprostou úctu a co teprv to pochopení! A potom, jak miloval Scarlett! Jak od něj bylo milé, že se takhle skrytě snaží ušetřit Scarlett jednoho z břemen, která na ni doléhají!

V náhlém citovém pohnutí vyhrkla: „Scarlett může mluvit o štěstí, že má manžela, který je na ni tak hodný!"

„Myslíte? Obávám se, že by s vámi nesouhlasila, kdyby vás slyšela. Kromě toho bych rád byl hodný i na vás, slečno Melly. Vám přitom dávám víc, než dávám Scarlett."

„Mně?" zeptala se, celá zmatená. „Aha, vy myslíte pro Beaua."

Rhett uchopil klobouk a vstal. Chvíli zůstal stát a hleděl do prostého obličeje připomínajícího tvarem srdce s dlouhou kadeří

vybíhající doprostřed čela a s vážnýma černýma očima. Taková nadpozemská tvář, tvář neznající obranu před nástrahami života.

„Ne, pro Beaua ne. Pokouším se vám dát víc než Beauovi, jestli si to dovedete představit."

„Ne, nedovedu," řekla, znova popletena jeho slovy. „Nic na světě mi není dražší než Beau, kromě Ash… – kromě manžela."

Rhett mlčel, díval se na ni a snědý obličej se mu nepohnul jediným zachvěním.

„Je od vás velice hezké, že mi chcete pomoct, pane kapitáne, ale já mám opravdu velké štěstí. Mám všechno, co si žena může na světě přát."

„To je dobře," řekl Rhett a zničehonic se zachmuřil. „A já se postarám, aby vám to zůstalo."

Když se Scarlett vrátila z Tary, z obličeje se jí vytratila nezdravá bledost a obě tváře měla zakulacené a mírně narůžovělé. V zelených očích se jí znovu bystře jiskřilo, a když jí, Wadeovi a Elle přišel naproti na nádraží Rhett s Bonnie, poprvé po týdnech se zasmála – zasmála se otráveně, ale zároveň pobaveně. Rhett měl za kloboukem dvě kývající se krocaní péra a Bonnie, oblečená do zoufale roztrhaných cárů, které kdysi bývaly jejími nedělními šatičkami, měla tvářičku pomalovanou indigově modrými čarami a v kudrnatých vláscích měla vetknuté paví péro o polovinu kratší, než byla ta Rhettova krocaní. Bylo jasné, že si zrovna hráli na indiány, když nastal čas jet k vlaku, a z komicky bezmocného Rhettova výrazu a chůviny kabonící se nevole bylo zřejmé, že se Bonnie nenechala zcivilizovat dokonce ani na uvítání své matky.

Scarlett políbila dceru, prohlásila: „Ty jsi ale nepořádnice!" a nastavila tvář Rhettovým rtům. Na nádraží byly davy lidí, jinak by o takový projev něžnosti ani nestála. Navzdory rozpakům, jaké pociťovala nad Bonniiným vzhledem, nemohla přehlédnout, že se všichni čekající při pohledu na otce s dcerou usmívají, a vůbec ne

výsměšně, ale s nefalšovanou pobaveností a laskavostí. Všichni dobře věděli, že Scarlettina nejmladší ratolest si dělá s tatíčkem, co chce, a celá Atlanta dávala potěšeným úsměvem najevo souhlas. Rhettova nesmírná láska k dceři mu velice pomohla v jeho snaze znovu získat dobré mínění v očích veřejnosti.

Cestou domů Scarlett překypovala novinkami z rodného okresu. Bavlna rostla v horkém, suchém počasí tak rychle, že ji bylo skoro slyšet, ale Will přesto tvrdil, že ceny bavlny budou letos na podzim nízké. Suellen čekala další dítě – tuto novinku Scarlett sdělila zaobaleně, aby jí děti nerozuměly – a Ella projevila neobvyklý záchvat energie a kousla Suelleninu nejstarší holčičku. Ale to si malá Susie, konstatovala Scarlett, docela zasloužila, protože je celá po matce. Ale Suellen se rozzuřila, a tak se do sebe se Scarlett pořádně pustily, úplně stejně jako za starých časů. Wade zabil sám bez jakékoli pomoci toho jedovatého hada, vodního ploskolebce. Randa a Camilla Tarletonových vyučují ve škole, není to povedený vtip? Vždyť nikdo z celé rodiny Tarletonových jakživ neuměl pořádně psát! Betsy Tarletonová se provdala za tlustého jednorukého člověka z Lovejoy a oba společně s Hetty a Jimem Tarletonem pěstují na Krásném vrchu slušnou úrodu bavlny. Paní Tarletonová má zase plemennou kobylu s hříbětem a je šťastnější, než kdyby jí někdo dal milion dolarů. A ve starém domě Calvertových teď bydlí černoši! Žijou jich tam celá hejna a dům jim doopravdy patří! Koupili si jej v dražbě nařízené šerifem. Plantáž se rozpadá a člověk by při pohledu na ni zaplakal. Nikdo neví, kam se poděla Cathleen a ten budižkničemu, kterého si vzala. A Alex si má brát vdovu po svém bratrovi, Sally! Všichni tvrdili, že se už museli vzít, aby zarazili klepy, protože lidé už začínali poukazovat na to, že tam spolu žijí sami od té doby, co zemřela Stará i Mladá slečna. A Dimity Monroeové nad tím div nepuklo srdce. Ale dobře jí tak. Kdyby měla alespoň trošku kuráže, byla by si už dávno našla nějakého jiného muže a nečekala, až Alex našetří tolik peněz, aby si ji mohl vzít.

Scarlett vesele klábosila, ale o mnoha věcech, které se děly v okrese, se raději nezmínila, protože ji zraňovalo už pouhé pomyšlení na ně. Projela s Willem křížem krážem celý okres a přitom se snažila nemyslet na časy, kdy se tyto tisíce úrodných akrů zelenaly bavlnou. Protože teď lesy zase pohlcovaly plantáž po plantáži a pochmurná pole, porostlá janovcem, dubovým mlázím a zakrslými borovicemi, nenápadně pohlcovala tiché ruiny a staré lány, na nichž dřív rostly bavlníkové keře. Teď se obhospodařoval jediný akr, kde se předtím orávalo sto. Cestovat po okrese bylo totéž jako pohybovat se vymřelým krajem.

„Tahle končina se vzpamatuje nejdřív za padesát let – pokud se vůbec vzpamatuje," prohlásil Will. „Tara je díky tobě a mně, Scarlett, nejlepší usedlost v okrese, ale je to jen obyčejná farma, farma, kterou stačím obhospodařovat se dvěma mezky, a ne pořádná plantáž. Po Taře je to nejlepší u Fontaineových a potom u Tarletonových. Moc peněz sice nevydělávaj, ale jakžtakž vyjdou a neztrácej kuráž. Ale většina ostatních lidí, ostatní farmy…"

Ne, Scarlett nevzpomínala ráda na to, jak vypadal vylidněný okres. A když se k němu v paměti vracela, připadal jí ve srovnání s ruchem a prosperitou Atlanty ještě smutnější.

„Stalo se tady něco?" zeptala se, když konečně dojeli domů a usadili se na verandě před domem. Cestou domů mluvila rychle a nepřetržitě ze strachu, aby se mezi nimi nerozhostilo ticho. Nepromluvila s Rhettem mezi čtyřma očima ode dne, kdy spadla ze schodů, a teď nijak zvlášť netoužila ocitnout se s ním o samotě. Nevěděla, jak na tom s Rhettem vlastně je. Během protivné rekonvalescence byl vtělená laskavost, ale byla to neosobní laskavost, jakou by jí klidně mohl prokazovat úplně cizí člověk. Vždycky předem uhodl její přání, nedovoloval dětem, aby ji otravovaly, a dohlížel na obchod i na pily. Ale ani jednou neřekl: „Je mi to líto." A třeba mu to ani líto nebylo. Třeba si pořád myslel, že nenarozené dítě nebylo jeho. Jak mohla vědět, co se odehrává v jeho hlavě za neproniknutelným snědým

čelem? Ale Rhett poprvé od svatby projevoval sklony ke zdvořilosti a přání nechat život běžet dál, jako by mezi nimi nedošlo k ničemu zlému – jako by, jak si bez nadšení říkala v duchu Scarlett, jako by mezi nimi nikdy vůbec k ničemu nedošlo. Ale dobře, jestli si přeje tohle, tak ona dokáže také hrát svou roli.

„Je všechno v pořádku?“ zopakovala. „Opatřil jsi nové šindele na střechu obchodu? Vyměnil jsi mezky? Proboha, Rhette, sundej si z klobouku ta péra. Vypadáš jako blázen a určitě na ně zapomeneš a klidně s nimi odjedeš do města.“

„Ne,“ postavila se na otcovu obranu Bonnie a uchopila jeho klobouk.

„Tady všechno probíhalo v pořádku,“ odpověděl Rhett. „Bonnie a já jsme se skvěle bavili a jsem přesvědčen, že si od chvíle, kdy jsi odjela, ani jednou nečesala vlasy. Nedávej si ta péra do pusy, miláčku, mohlo by se ti něco stát. Ovšem, šindele jsou už na střeše a s těmi mezky jsem udělal dobrý obchod. Opravdu se neudálo nic nového. Měli jsme tu naprostou nudu.“

Potom, jako by si to znovu rozmyslel, dodal: „Včera večer tu byl ctihodný pan Ashley. Přišel se zeptat, jestli bys mu neprodala svou pilu a podíl na zisku, který máš na jeho pile.“

Scarlett, která se do té chvíle houpala v křesle a ovívala se vějířem z krocaních pér se okamžitě zarazila.

„Prodala? A kde by na to Ashley, prosím tě, vzal peníze? Víš přece, že jakživi nemají ani vindru. Melanie stačí utratit všechno, co Ashley vydělá.“

Rhett pokrčil rameny. „Vždycky jsem ji považoval za šetrnou hospodyňku, ale uznávám, že se tolik nevyznám v intimních podrobnostech života, jaký vedou Wilkesovi.“

Tento výpad trochu připomínal Rhettův starý styl a Scarlett to otrávilo.

„Běž pryč, holčičko,“ obrátila se na Bonnie. „Maminka si potřebuje promluvit s otcem.“

„Ne," prohlásila Bonnie rozhodně a vylezla Rhettovi na klín.

Scarlett se na dceru zamračila a Bonnie jí čelila zachmuřeným kukučem, který tak dokonale připomínal Geralda O'Haru, že se Scarlett málem musela smát.

„Nech ji tady," řekl Rhett chlácholivým tónem. „Chceš-li vědět, odkud vzal peníze, tak mu je zřejmě poslal nějaký kamarád ze zajetí na Rock Islandu, který tam dostal plané neštovice a Ashley se o něj staral. Když vidím, že lidi jsou ještě schopni vděčnosti, začínám znovu věřit, že lidská povaha za něco stojí."

„Kdo to byl? Někdo, koho známe?"

„Dopis nebyl podepsán a přišel z Washingtonu. Ashley byl v rozpacích a nemohl sám říct, kdo mu jej mohl poslat. Ale Ashley má přece tak nesobeckou povahu, že chodí světem a rozsévá kolem sebe tolik dobrých skutků, že od něj nikdo nemůže očekávat, že by si je všechny zapamatoval."

Kdyby nebyla tak překvapena Ashleyho nečekaným štěstím, Scarlett by bývala zvedla hozenou rukavici, přestože se v Taře v duchu zařekla, že už nikdy nepřipustí, aby se s Rhettem zapletla do jakékoli hádky kvůli Ashleymu. Půda, na níž se v těch záležitostech ocitla, byla příliš nejistá, a tak si říkala, že dokud se nepřesvědčí, jak na tom u obou mužů vlastně je, nebude mít zájem odkrývat vlastní karty.

„Tak on chce vykoupit můj podíl?"

„Ano. Ale já jsem mu samozřejmě řekl, že určitě nic neprodáš."

„Škoda že sis raději nehleděl svého."

„Ale vždyť sama dobře víš, že by ses nerada loučila s pilami. Řekl jsem mu, že ví stejně dobře jako já, že bys nesnesla, kdybys nemohla strkat každému nos do jeho záležitostí, a že kdybys mu prodala svůj podíl, nemohla bys mu už říkat, jak si má hledět svého."

„Tohle ses mu o mně odvážil říct?"

„A proč ne? Je to přece pravda, ne? Jsem přesvědčen, že se mnou z celého srdce souhlasil, ale samozřejmě je natolik gentleman, že to neřekl otevřeně a nahlas."

„Ale to je lež! Prodám mu obě!“ vykřikla Scarlett vztekle.

Až do té chvíle ji vůbec nenapadlo, že by se chtěla rozloučit se svými pilami. Měla řadu důvodů, proč si je ponechat, a jejich finanční hodnota byla až tím posledním. Během posledních několika let je mohla kdykoli prodat za obrovskou sumu, ale odmítla všechny nabídky. Pily byly hmatatelným důkazem toho, co dokázala, bez jakékoli cizí pomoci a navzdory mnoha překážkám, a proto byla hrdá na pily a sama na sebe. Ale ze všeho nejvíc je nechtěla prodat, jelikož představovaly jedinou otevřenou cestičku, která pro ni vedla k Ashleymu. Kdyby přestala řídit pily, znamenalo by to, že se s Ashleym uvidí málokdy a snad se s ním už nikdy nesetká o samotě. Ale ona se s ním o samotě setkat musela. Takhle už to dál nemohlo jít, nevědět, co k ní teď cítí, nevědět, jestli od toho strašného večera, kdy Melanie pořádala oslavu narozenin, celá jeho láska nezašla pro samou hanbu. Při řízení provozu by si přece našla řadu vhodných příležitostí k rozhovoru, aniž by někdo měl dojem, že ho sama vyhledává. A bude-li jí dopřáno dost času, určitě znovu získá zpět veškerou půdu, kterou snad v jeho srdci ztratila. Ale kdyby prodala pily…

Ne, nechtěla je prodat, ale jelikož ji dráždilo vědomí, že ji Rhett představil Ashleymu v tak pravdivém, ale nelichotivém světle, okamžitě si to rozmyslela. Ashley dostane pily, a navíc za tak nízkou cenu, že nebude moci přehlédnout, jak velkoryse se k němu zachovala.

„Prodám je!“ vykřikla zuřivě. „Tak co tomu říkáš?“

Rhett se skláněl k Bonnie, protože jí zrovna zavazoval tkaničku na botě, a v očích mu blýskl nejslabší viditelný náznak triumfu.

„Myslím, že toho budeš litovat,“ řekl.

A Scarlett už mezitím sama litovala svých ukvapených slov. Kdyby jí ujela před kýmkoli kromě Rhetta, bez jakéhokoli ostychu by je vzala zpět. Proč takhle vybuchla? Měřila si Rhetta a rozhněvaně se na něj mračila, ale stačila si všimnout, že ji pozoruje svým

starým dychtivým pohledem kocoura číhajícího u myší díry. Když si všiml, že se na něj mračí, nečekaně se zasmál, až mu zazářily bílé zuby. Scarlett měla nejasný pocit, že ji do této situace obratně vmanévroval.

„Měl jsi s tím něco společného?“ vyštěkla.

„Já?“ Rhett povytáhl obočí v předstíraném uštěpačném úžasu. „Měla bys mě znát líp. Já přece nikdy nechodím po světě a nešířím kolem sebe dobré skutky, pokud se tomu dokážu vyhnout.“

Ještě téhož večera prodala Scarlett Ashleymu obě pily i veškeré své podíly na zisku z nich. Vůbec na tom netratila, protože Ashley odmítl využít její první nízké nabídky a zaplatil nejvyšší cenu, jaká jí byla za pily nabídnuta. Když podepsala doklady, pily byly neodvolatelně pryč a Melanie podávala Rhettovi a Ashleymu malé číše vína, aby mohli zapít uzavřený obchod, Scarlett najednou pocítila stejnou ztrátu, jako by právě prodala jedno ze svých dětí.

Pily byly její miláčci, její pýcha, plod utržený jejími drobnými hrabivými dlaněmi. Začínala s jednou malou pilou v oněch černých dnech, kdy se Atlanta s bídou znovu zvedala z trosek a popela a do obličeje se jí pošklebo val přízrak bídy. Scarlett bojovala, intrikovala a pečovala o ně v temných dobách, kdy jim nad hlavou visela hrozba yankeeovské konfiskace, peněz bylo málo a i šikovní lidé se často ocitali s rozumem v koncích. A teď, kdy se Atlanta hojila z utržených jizev, všude se tyčily nové a nové stavby a do města se den co den hrnuli noví a noví lidé, vlastnila dvě skvělé pily, dvě dřevařské ohrady, dvanáct spřežení mezků a ještě měla pronajaté trestance, aby za pomoci jejich pracovní síly vedla podnik s co nejnižšími náklady. Loučit se s pilami znamenalo rozloučit se navždy s určitou částí vlastního života, trpkou a drsnou částí, kterou si však přesto připomínala s nostalgickým sebeuspokojením.

Vybudovala celý podnik a teď jej prodala, ale přitom ji drtila jistota, že bez jejího dohledu Ashley přijde o všechno – o všechno,

co s takovou námahou vytvořila. Ashley každému důvěřoval a nenaučil se dosud pořádně rozeznávat různé druhy řeziva. Ale teď už mu nikdy nebude moci prospět radou – a to jenom proto, že mu Rhett prozradil, jak ráda ve všem poroučí.

Čert aby vzal Rhetta! říkala si v duchu při pohledu na něj a byla si čím dál jistější, že v celé téhle záležitosti musí mít prsty on. Ale nevěděla, jak a proč to provedl. Teď zrovna mluvil s Ashleym a jeho slova ji prudce vytrhla ze soukromého zamyšlení.

„Předpokládám, že okamžitě pošlete pryč trestance," říkal Rhett.

Poslat pryč trestance? Proč by na to měl někdo vůbec pomýšlet? Rhett přece dobře ví, že obrovské zisky, jaké obě pily vynášejí, umožňuje pouze laciná práce trestanců. A proč Rhett hovoří s takovou jistotou o tom, co Ashley udělá v budoucnosti? Co o něm vlastně ví?

„Jistě, okamžitě odejdou," odpověděl Ashley a přitom se očima vyhýbal Scarlettinu ohromenému pohledu.

„Přeskočilo ti?" vykřikla. „Přijdeš o všechny peníze vyplacené za nájem a pak, koho si myslíš, že seženeš na práci na pilách?"

„Najmu si svobodné negry," odpověděl Ashley.

„Svobodné negry! Tydlifidli! Víš, na kolik by tě přišly jejich mzdy, a navíc budeš mít každou chvíli na krku Yankee, kteří se přijdou přesvědčit, jestli je krmíš třikrát denně kuřaty a večer je chodíš přikrývat péřovými dekami. A když popoženeš línýho negra bičem, Yankeeové začnou vřeštět, že je bude slyšet až do Daltonu, a sám skončíš v kriminále. Trestanci jsou přece jediná možnost, jak…"

Melanie sklonila hlavu a upřeně hleděla na dlaně křečovitě sepjaté v klíně. Ashley se tvářil nešťastně, ale tvrdošíjně. Chvilku mlčel. Potom se jeho pohled setkal s Rhettovým a jako by v Rhettových očích nalezl pochopení a povzbuzení – a Scarlett ten pohled neunikl.

„Nebudu zaměstnávat trestance, Scarlett," prohlásil tiše Ashley.

„No tohle." Jeho slova jí vyrazila dech. „A pročpak ne? Máš strach, že tě budou lidi pomlouvat jako mě?"

Ashley zvedl hlavu.

„Nemám strach z toho, co o mně lidi říkají, dokud jsem přesvědčen, že jednám správně. A najímání trestanců jsem za správné nikdy nepovažoval."

„Ale proč…"

„Nemůžu vydělávat na nucené práci a utrpení jiných."

„Ale vždyť jsi přece vlastnil otroky!"

„Ti přitom netrpěli. A navíc když otec zemřel, byl bych je všechny živil, kdyby je válka mezitím nevysvobodila. Ale tohle je něco jiného, Scarlett. V tomto systému se skrývá příliš mnoho příležitostí pro zneužití. Třeba sis toho nevšimla, ale já ano. Vím naprosto jistě, že Johnnie Gallegher zabil na své pile přinejmenším jednoho člověka. Možná že víc – život jednoho trestance sem nebo tam, na tom nikomu nezáleží, že? Tvrdil, že ten člověk, kterého zabil, se pokusil o útěk, ale jinde jsem slyšel odlišnou verzi. A sám vím, že honí do práce i nemocné, kteří se sotva udrží na nohou. Můžeš to třeba považovat za pověrčivost, ale nevěř, že peníze vydělané utrpením jiných mohou přinášet štěstí."

„Krucinálfagot! Chceš tím říct – proboha, Ashley, snad jsi reverendu Wallaceovi nespolkl všechny jeho řečičky o penězích pocházejících z nečistých zdrojů?"

„Nemusel jsem nic polykat. O tom jsem byl přesvědčen dávno předtím, než na toto téma kázal."

„Ale potom si určitě myslíš, že všechny moje peníze pocházejí z nečistých zdrojů," vykřikla Scarlett, které se začínal zmocňovat vztek. „Protože jsem zaměstnávala trestance a vlastním saloon a…" Najednou se zarazila. Manželé Wilkesovi se tvářili rozpačitě a Rhett se šklebil od ucha k uchu. Čert ho vem, proklínala chotě v duchu Scarlett. Myslí si, že zase strkám nos do záležitostí cizích lidí, a Ashley taky. Nejradši bych jim otloukla hlavy o sebe! Potom přemohla svůj hněv a pokoušela si nasadit masku povznesené důstojnosti, ale vůbec jí to nešlo.

„Samozřejmě je mi to jedno," řekla nakonec nahlas.

„Scarlett, nesmíš si myslet, že ti něco vytýkám! Vůbec ne. Prostě se na věci díváme každý jinak, a co je dobré pro tebe, nemusí ještě být dobré pro mě."

Najednou Scarlett zatoužila, aby byla s Ashleym o samotě, zoufale si přála, aby Rhett s Melanií byli někde na opačném konci světa a sama mohla vykřiknout z plných plic: Ale já se chci dívat na všechno jako ty! Jen mi vysvětli, jak to myslíš, abych ti rozuměla a mohla být jako ty!

Ale v přítomnosti Melanie, chvějící se zoufalstvím nad scénou, a Rhetta, pohodlně se rozvalujícího a smějícího se jí do očí, dokázala se vším chladem a se vší uraženou ctností, na jaké se zmohla, ze sebe vypravit jen: „Je to samozřejmě tvoje věc, Ashley, a já jsem daleka toho, abych se ti pokoušela radit, jak máš vést svůj podnik. Ale musím se přiznat, že nechápu ani tvůj postoj, ani tvoje výroky."

Ach, kdyby tak jen mohli být spolu o samotě, aby se k němu nemusela pod tíhou okolností chovat tak chladně a říkat mu tyhle věci, z nichž byl tak nešťastný!

„Dotkl jsem se tě, Scarlett, ale nerad. Musíš mi věřit a odpustit mi. Za tím, co jsem ti řekl, se neskrývá nic záhadného. Já prostě jen věřím, že peníze, které člověk získá určitými způsoby, málokdy přinášejí štěstí."

„Ale to se mýlíš!" vykřikla, protože se už nedokázala déle ovládat. „Podívej se na mě! Víš, jakým způsobem jsem získala peníze! Pamatuješ se přece na zimu v Taře, kdy nás všechny rozrážel chlad, stříhali jsme koberce, abychom se měli do čeho obout, neměli jsme dost jídla a pořád jsme si lámali hlavu, jak poskytneme Beauovi a Wadeovi vzdělání. Pama…"

„Pamatuju si to," přisvědčil unaveně Ashley, „ale raději bych na to zapomněl."

„Ale nemůžeš přece tvrdit, že by tehdy byl někdo z nás šťastný, nebo snad ano? A podívej se, jak na tom jsme teď! Ty máš slušný

dům zařízený pěkným nábytkem. A má snad někdo hezčí dům než já nebo krásnější šaty a ušlechtilejší koně? Nikdo neprostírá skvělejší tabuli než já ani nepořádá honosnější recepce a moje děti mají všechno, nač si vzpomenou. A jak jsem získala peníze, které tohle všechno umožňují? Natrhala jsem je snad na stromech? Kdepak, nic takového, milánku! Trestanci, nájem ze saloonu a…“

„A nesmíš zapomenout na zavraždění toho Yankeeho,“ ozval se měkce Rhett. „Ten ti vlastně umožnil vůbec začít.“

Scarlett se k němu prudce otočila a ze rtů se jí užuž drala zuřivá slova.

„A ty peníze ti přinesly velké, ale doopravdy velké štěstí, viď, miláčku?“ zeptal se Rhett nasládle jedovatým tónem.

Scarlett se okamžitě zarazila s otevřenými ústy a rychle se podívala do očí všem třem svým společníkům. Melanie se z posledních sil držela, aby se nerozplakala rozpaky, Ashley se zničehonic zatvářil pochmurně a celý se propadl do sebe a Rhett si ji měřil přes doutník v ústech s jakousi neosobní pobaveností. Scarlett chtěla znova začít křičet: Ale samozřejmě že mi přinesly štěstí!

Ale bůhvíproč nedokázala promluvit.

Kapitola 58

V období následujícím po nemoci si Scarlett všimla, že se s Rhettem stala změna, o níž si ani zdaleka nebyla jista, že se jí líbí. Byl střízlivý, tichý a neustále něčím zaměstnaný. Večeřel teď častěji doma a choval se laskavěji ke služebnictvu a dával najevo vřelejší náklonnost Wadeovi a Elle. Nikdy se nezmínil o ničem, co je oba potkalo v minulosti, ať už to byly věci příjemné, anebo nepříjemné, a tvářil se, jako by jí mlčky varoval, aby sama nezačínala hovořit o podobných záležitostech. Scarlett se chovala klidně, jelikož bylo snazší nechat všechno v podstatě být, a život plynul docela hladce, alespoň na povrchu. Rhett se k ní i nadále choval s odměřenou zdvořilostí, s níž začal během její rekonvalescence, a nezatínal do ní drápky měkce protahovaných slov ani ji nebodal jízlivými poznámkami. Scarlett si konečně uvědomila, že ji sice rozzuřoval zlomyslnými řečmi a provokoval ji k neuváženě prudkým odpovědím, ale dělal to proto, že mu záleželo na tom, co dělá a říká. Teď se však v duchu ptala, jestli mu vůbec záleží na něčem, co ona dělá. Choval se zdvořile, ale jako by ho nezajímala, a Scarlett postrádala právě jeho zájem, ať byl jakkoli zvrácený, stýskalo se jí po zašlých dnech, kdy do ní dloubal a ona mu odsekávala.

Teď se k ní choval roztomile, skoro jako by byli dva cizí lidé, ale stejnými pohledy, jakými kdysi sledoval ji, teď sledoval Bonnie. Vypadalo to, jako by prudký proud jeho života byl sveden do jediného úzkého koryta. Scarlett si občas v duchu říkala, že kdyby jí Rhett věnoval jen polovinu pozornosti a něhy, jakou zahrnoval Bonnie, celý život by byl úplně jiný. Někdy pro ni bylo těžké se usmát, když lidé říkali: Kapitán Butler to dítě zrovna zbožňuje! Ale kdyby se neusmála, lidem by to připadalo divné a Scarlett nerada připouštěla, dokonce i sama před sebou, že na dcerku žárlí, a tohle vědomí jí bylo o to

nepříjemnější, že dcerka byla její nejmilejší dítě. Scarlett odjakživa chtěla zaujímat první místo v srdcích lidí, kteří ji obklopovali, ale teď se mimo veškerou pochybnost ukazovalo, že pro Rhetta bude vždycky na prvním místě stát Bonnie, a totéž platilo naopak.

Rhett se mnohokrát vracel pozdě v noci, ale vždycky přišel domů střízlivý. Často ho slýchala, jak si pro sebe tiše hvízdá, když prochází halou kolem jejích zamčených dveří. Někdy si pozdě v noci přivedl domů jakési pány, usadil se s nimi v jídelně a hovořil s nimi nad karafou brandy. A nebyli to muži, s nimiž popíjel první rok po svatbě. Teď už si domů nezval žádné přivandrovalce, odrodilce ani republikány. Scarlett se plížila po špičkách k zábradlí v horní hale, poslouchala a ke svému údivu často slyšela hlasy Reného Picarda, Hugha Elsinga, mladých Simmonsů nebo Andyho Bonnella. A vždycky byli přítomni dědeček Merriwether a strýček Henry. Jednou s úžasem poznala i hlas doktora Meadea. A tihle pánové kdysi tvrdili, že pověsit Rhetta by bylo málo!

Tito pánové se jí v hlavě vždycky spojovali s Frankovou smrtí a noční vysedávání, jemuž se teď Rhett oddával, jí ještě víc připomínalo období před nočním nájezdem Kukluxklanu, při němž Frank přišel o život. S úděsem si vybavovala Rhettův výrok, že třeba vstoupí do toho zatraceného Klanu, bude-li to třeba, aby získal všeobecnou vážnost, i když tajně doufá, že bůh nesešle na jeho bedra tak těžké pokání. Ale co kdyby Rhett, stejně jako tenkrát Frank…

Jednou v noci, kdy se Rhett zdržel mimo dům déle než obvykle, už to napětí nevydržela. Jakmile uslyšela, jak skřípe jeho klíč v zámku, přehodila přes sebe župan, vyšla do horní haly osvětlené plynovou lampou a počkala si na něj na horním konci schodiště. Jeho nepřítomný, zamyšlený výraz ustoupil překvapení, když si všiml, že tam stojí.

„Rhette, musíš mi to říct! Musíš mi to říct, jestli – jestli je to kvůli Klanu – kvůli němu se zdržuješ tak pozdě venku? Patříš…“

V planoucím světle plynové lampy si ji bez zájmu změřil a pak se usmál.

„Zaspala jsi dobu," prohlásil. „Teď už v Atlantě žádný Klan není. A zřejmě není ani v celé Georgii. Moc posloucháš pohádky, jaké o řádění Klanu vykládají tvoji odrodilečtí a přivandrovalečtí přátelé."

„Že tu není Klan? Lžeš snad, abys mě uklidnil?"

„Ale, moje milá, copak jsem se tě někdy pokoušel uklidňovat? Teď prostě žádný Klan neexistuje. Rozhodli jsme se, že tropí víc škody než užitku, protože neustále popouzel Yankee a přiváděl vodu na mlýn pomluv jeho excelence pana guvernéra Bullocka. A ten si uvědomuje, že se udrží u moci tak dlouho, dokud dokáže přesvědčovat federální vládu a yankeeovský tisk, že celá Georgie vře vzpourou a za každým keřem se skrývá jeden člen Kukluxklanu. Aby se udržel u moci, zoufale si vymýšlí báchorky o řádění Klanu, který ve skutečnosti neexistuje, a vykládá, že oddaní republikáni jsou věšeni za palce na rukou a slušní černoši jsou lynčováni kvůli znásilnění. Ale tím jen plácá do vody a sám to dobře ví. Jsi hodná, že si děláš starost, ale Klan tady skončil svou činnost krátce poté, co jsem přestal být odrodilcem a stal se ze mě obyčejný skromný demokrat."

Většina z toho, co jí Rhett řekl o guvernéru Bullockovi, šlo jedním uchem tam a druhým ven, jelikož vnímala především úlevu nad tím, že už neexistuje žádný Klan. Rhetta nezabijí jako Franka; nepřijde ani o svůj obchod, ani o jeho peníze. Ale jedno slůvko z hovoru se vynořilo na povrch a zaujalo její pozornost. Rhett řekl „rozhodli jsme se", a tím se jakoby nic postavil do jedné řady s lidmi, které kdysi nazýval „stará garda".

„Rhette," zeptala se zničehonic Scarlett, „měl jsi něco společného s rozpuštěním Klanu?"

„Samozřejmě, má nejdražší. Hlavní zásluhu na něm máme dva – Ashley Wilkes a já."

„Ashley – a ty?"

„Ovšem, je to sice obehraná, ale přesto platná pravda, že v politice se často setkávají na společné lodi podivní partneři. Ani Ashley, ani já nestojíme o žádné partnerství, ale… Ashley nikdy neplál

nadšením pro Klan, protože je proti jakémukoli násilí. A já pro něj neplál, protože je to zatraceně bláznivý nápad, který vůbec nevede k tomu, co chceme. A tak jsme se s Ashleym mezi sebou dohodli a přesvědčili jsme horké hlavy, že pozorováním, čekáním a trpělivou prací se dostaneme dál než s nočními hábity a planoucími kříži."

„Chceš snad tvrdit, že na tebe všichni opravdu dali, když jsi přece…"

„Když jsem spekulant? Odrodilec? Spřeženec Yankeeů? Zapomínáte, paní Butlerová, že jsem všeobecně vážený demokrat, do poslední kapky krve oddaný znovuzískání vlády v našem milovaném státě z rukou uzurpátorů! Radil jsem jim dobře a všichni mou radu přijali. A mé rady týkající se ostatních politických záležitostí jsou neméně dobré. Teď máme ve státní legislativě většinu, není-liž pravda? A brzy, má milovaná, posadíme některé z našich milých republikánských přátel za mříže. Chovají se dnes poněkud příliš dravě a ani se tím netají."

„A ty bys je pomáhal dostat za mříže? Vždyť to byli tvoji přátelé! Vzali tě mezi sebe do toho podniku se železničními akciemi, ze kterého jsi vytřískal tisíce!"

Rhett se najednou ušklíbl, výsměšně jako za starých časů.

„Ale já jim osobně nepřeju nic zlého. Jenže teď jsem přešel na druhou stranu, a budu-li moci přispět, až se je někdo pokusí dostat tam, kam patří, rád to udělám. To se mi přece připíše stokrát k dobru! Vím toho akorát dost o pozadí některých z těchhle čachrů a to se bude velice hodit, až do nich začne státní legislativa šťourat – a všechno nasvědčuje tomu, že – aspoň jak to vypadá – ta chvíle nemůže být už daleko. Budou vyšetřovat i guvernéra, a jestli to půjde, zavřou ho taky. Uděláš nejlíp, když upozorníš své přátele, Gelertovy a Hundonovy, aby byli připraveni okamžitě odjet z města, protože když se jim podaří načapat guvernéra, tak je načapají taky."

Scarlett nemohla uvěřit Rhettovým lehkomyslným slovům, protože byla příliš mnoho let svědkem toho, jak republikáni, podporováni bajonety yankeeovské armády, ovládali Georgii. Guvernér měl

příliš pevně zajištěné postavení a žádná legislativa s ním nemohla hnout, natož ho dostat do vězení.

„Ty ale vykládáš nesmysly," konstatovala.

„Když ho nezavřou, tak aspoň nebude znovu zvolen. Příště budeme mít pro změnu demokratického guvernéra."

„A s tím asi taky budeš mít něco společného?" zeptala se jízlivě.

„To víš, že budu, kočičko. Už teď s tím mám dost společného. Proto se taky zdržuju tak dlouho do noci venku. Pracuju mnohem usilovněji, než jsem se oháněl lopatou za zlaté horečky, teď, když se snažím pomáhat při organizaci voleb. A – vím, že se vás to dotkne, paní Butlerová – taky přispívám na jejich organizaci spoustou peněz. Vzpomínáš si, jak jsi mi před léty řekla ve Frankově obchodě, že ode mě bylo nečestné ponechat si zlato Konfederace? Konečně jsem došel k závěru, žes měla pravdu, a právě zlato Konfederace teď utrácím, abych pomohl Konfederaci zpátky k moci."

„To ale zbůhdarma vyhazuješ peníze otevřeným oknem!"

„Cože! Pro tebe je demokratická strana jen tak zbůhdarma otevřené okno?" V očích se mu výsměšně zablýskalo, ale vzápětí se v nich rozhostil klidný, bezvýrazný pohled. „Osobně je mi úplně jedno, kdo vyhraje tyhle volby. Záleží mi jen na tom, aby každý věděl, že jsem se na nich podílel a vrazil jsem do nich peníze. A to se Bonnie vyplatí ještě po létech, protože si to lidi budou pamatovat."

„Z tvých svatouškovských řečiček jsem málem dostala strach, že ses doopravdy vnitřně změnil, ale vidím, že to s demokraty nemyslíš o nic upřímněji než se vším ostatním."

„Vůbec jsem se vnitřně nezměnil. Jen jsem obrátil kabát. Panter zůstane panterem, i kdybys mu smyla houbou skvrny."

Bonnie, probuzená hlasy doléhajícími z haly, zavolala ospalým, ale panovačným hlasem „Tatínku!" a Rhett se okamžitě vrhl kolem Scarlett směrem k dceřině pokoji.

„Rhette, počkej chvilku. Chci ti ještě něco říct. Musíš přestat tahat Bonnie po odpoledních politických schůzích. Nepůsobí to dobře.

Stačí už pouhá představa, že se malá holčička objevuje na takových místech! A ty pak vypadáš jako blázen. Ve snu by mě nenapadlo, že ji tam s sebou bereš, dokud se o tom nezmínil strýček Henry v domnění, že o tom vím, a…“

Rhett se k ní prudce obrátil a v obličeji měl tvrdý výraz.

„Co může být zlého na tom, když malá holčička sedí na klíně otci, který si povídá s přáteli? Třeba ti to připadá bláznivé, ale nic bláznivého na tom není. Lidé si budou léta pamatovat, že mi Bonnie seděla na klíně, když jsem pomáhal vyhnat republikány z našeho státu. Lidi si budou celá léta pamatovat…“ Přestal se tvářit tak tvrdě a v očích mu zablýskla zlomyslná světýlka. „Víš, že když se jí lidi zeptají, koho má nejraději, odpovídá pokaždé ‚tatínka a demikáty‘, a na otázku, koho nejvíc nenávidí, říká ‚odrovnilce‘. A lidi si, zaplaťpánbůh, takové věci pamatují.“

Scarlett vztekle zvýšila hlas. „A ty jí, jak se dá předpokládat, vykládáš, že já jsem odrodilec!“

„Tatínku!“ ozval se dětský hlásek, tentokrát už naplněný nevolí, a Rhett, který se stále ještě smál nahlas, odešel halou ke své dcerce.

V říjnu téhož roku se guvernér Bullock vzdal úřadu a uprchl z Georgie. Defraudace veřejných fondů, mrhání prostředky a korupce dosáhly za jeho působení takových rozměrů, že se celá budova vlády hroutila vlastní váhou. Veřejné rozhořčení dosáhlo takového stupně, že se rozštěpila i guvernérova vlastní strana. Demokraté teď měli ve státní legislativě většinu a to mohlo znamenat jen jedinou věc. Bullock dobře věděl, že jeho nečinnost bude vyšetřována, a proto ze strachu, že bude formálně obžalován, raději už na nic nečekal. Ve spěchu a tajně zmizel a přitom všechno zařídil tak, aby jeho rezignace nebyla zveřejněna dřív, než se ocitne v bezpečí na Severu.

Když bylo týden po útěku oznámeno, že se vzdal úřadu, celá Atlanta šílela nadšením a radostí. Lidé se shlukovali na ulicích, muži se smáli, gratulovali si navzájem a potřásali si pravicemi, ženy se

líbaly a plakaly. Všichni pořádali oslavy a hasiči měli co dělat, aby stačili likvidovat požáry od ohňostrojů, které vypalovali malí chlapci.

Už byli z té kaše skoro venku! Rekonstrukce už skoro skočila! Úřadující guvernér byl sice taky republikán, na to nikdo nezapomínal, ale v prosinci se měly konat volby a nikdo si nepřipouštěl sebemenší pochyby o jejich výsledku. A když volby konečně přišly, Georgie si navzdory zoufalým snahám republikánů zvolila jako za starých časů demokratického guvernéra.

Znovu zavládlo všeobecné nadšení s radostí, ale jiné než to, jaké se zmocnilo města, když Bullock práskl do bot. Tentokrát všichni prožívali střízlivější srdečnou radost, vnitřně hluboce prožívané díkůvzdání, a kostely, v nichž duchovní zbožně děkovali bohu za vysvobození celého státu, byli nabity k prasknutí. Všichni pociťovali také hrdost, do níž se mísila povznesená nálada a radost, hrdost, že vláda nad Georgií se vrátila do rukou vlastního lidu, navzdory všemu, co mohla udělat vláda ve Washingtonu, navzdory armádě, přivandrovalcům, odrodilcům i domácím republikánům.

Kongres sedmkrát odhlasoval zákony drtící Georgii na prach, jen aby v ní udržel statut dobytého území, armáda třikrát suspendovala občanský zákoník. Černoši dělali šašky ve státní legislativě, hrabiví cizinci řídili vládu a soukromníci se obohacovali z veřejných prostředků. Georgie byla vydána napospas každému, kdo ji chtěl trápit, zneužívat nebo pošlapávat. Ale teď navzdory všem Georgie vlastním přičiněním vrátila vládu nad sebou do svých rukou.

Náhlý pád republikánů zdaleka nepotěšil všechny. V řadách odrodilců, přivandrovalců a republikánů zavládlo ohromení. Gelertovi a Hundonovi, které někdo uvědomil předem o Bullockově odjezdu ještě před zveřejněním jeho rezignace, opustili zčistajasna město a zmizeli zpět v neznámu, z nějž se před časem vynořili. Ostatní přivandrovalci a odrodilci, kteří zůstali, se chovali nejistě a vyděšeně, a aby se cítili bezpečněji, tiskli se k sobě do jednoho houfu a v duchu se ptali, co z věcí, které vynese na světlo boží legislativní vyšetřování,

se bude týkat i jejich soukromých záležitostí. Už nevystupovali s nestoudnou drzostí. Chovali se zaraženě, zmateně, bázlivě. A dámy, které navštěvovaly Scarlett, neustále dokola opakovaly: „Ale kdo by si byl pomyslel, že to takhle dopadne? Mysleli jsme, že guvernér sedí pevně v sedle. Mysleli jsme, že tu zůstaneme navždycky. Mysleli jsme…“

Scarlett zvrat událostí zaskočil stejně jako je, přestože ji Rhett předem upozornil, jakým směrem se situace bude vyvíjet. Ne že by litovala Bullockova odchodu nebo návratu demokratů k moci. Nikdo by tomu sice nevěřil, ale i ona pociťovala pochmurnou radost, že yankeeovské jho bylo konečně svrženo. Pamatovala si až příliš živě na své zápasy z prvních dnů Rekonstrukce, své obavy, že jí vojáci a přistěhovalci zabaví peníze a majetek. Pamatovala se i na svou bezmocnost a na hrůzu z ní i na svou nenávist vůči Yankeeům, kteří vnutili celému Jihu tento nesnesitelný systém. A nikdy Yankee nepřestala nenávidět. Ale tím, že se snažila co nejlépe přizpůsobit situaci a pokoušela se získat naprostou bezpečnost, se vlastně postavila na stranu dobyvatelů. Ať jí byli sebevíc nesympatičtí, obklopovala se právě jimi, rozkmotřila se se starými přáteli a opustila svůj starý způsob života. A teď se vláda dobyvatelů ocitla v koncích. Scarlett vsadila na trvání Bullockova režimu a prohrála.

Když se v roce 1871 o Vánocích, nejšťastnějších Vánocích, jaké Georgie za posledních víc než deset let zažila, rozhlížela kolem sebe, pociťovala neklid. Nemohla přehlédnout, že Rhett, kdysi nejproklínanější člověk v celé Atlantě, patří teď k nejpopulárnějším osobnostem, jelikož pokorně zavrhl své republikánské kacířství a věnoval čas, peníze, námahu a duševní schopnosti na pomoc zápasu, v němž se Georgie snažila znovu získat vládu nad sebou a svými záležitostmi. Kdykoli si vyjel na koni do ulic, rozdával úsměvy na všechny strany, smekal klobouk a na sedle před sebou přidržoval modrý raneček, z něhož se při pohledu zblízka vyklubala Bonnie, všichni mu odpovídali úsměvem, nadšeně se s ním dávali do řeči a láskyplně objímali pohledem jeho malou holčičku. A ona, Scarlett, zatím…

Kapitola 59

Nikdo nepochyboval, že Bonnie Butlerová začíná divočet a potřebovala by pevnou ruku, ale byla tak všeobecně oblíbená, že nikdo neměl to srdce, aby se na ni pokoušel uplatňovat nezbytnou přísnost. Poprvé se vymkla rodičovské autoritě, když cestovala s otcem. Když byla s Rhettem v New Orleansu a Charlestonu, směla ponocovat, jak dlouho chtěla, a tak usínala v otcově náruči v divadlech, restauracích a u karetních stolků. Od té doby ji nic kromě hrubé síly nepřimělo jít spát ve stejnou dobu, jako se ukládala poslušná Ella. Když byli spolu pryč, Rhett dcerce dovoloval chodit v šatech, jaké si sama vybrala, a od té doby dostávala záchvat zuřivosti pokaždé, když se ji chůva pokoušela obléci do dlouhých barchetových šatiček a zástěrek a nechtěla jí dovolit nosit šatičky z modrého taftu s krajkovými límečky.

Zdálo se, že se žádným způsobem nepodaří získat zpět půdu ztracenou během dceřina pobytu mimo domov a během doby, kdy byla Scarlett nemocná a pak se zotavovala v Taře. Bonnie rostla a Scarlett se ji pokoušela ukáznit, snažila se zabránit tomu, aby dcera nebyla příliš paličatá a zkažená, ale výsledky jejího snažení zůstávaly zanedbatelné. Rhett vždycky stranil své holčičce, ať vyslovila sebebláznivější přání nebo se chovala sebenesnesitelněji. Povzbuzoval ji, aby hovořila, a zacházel s ní jako s dospělou, naslouchal jejím názorům se zdánlivou vážností a pak předstíral, že se jimi řídí. Výsledkem bylo, že Bonnie skákala dospělým do řeči, kdykoli ji napadlo, odmlouvala otci a usazovala ho. Ale Rhett se jen smál a nedovolil Scarlett, ani aby holčičku napomenula plácnutím přes ruku.

Kdyby nebyla takové sladké, roztomilé stvoření, tak by byla úplně nemožná, říkala si Scarlett zklamaně, jelikož si uvědomovala, že má

dítě, jehož vůle se vyrovná její vlastní. Zbožňuje Rhetta, a kdyby chtěl, mohl by ji donutit, aby se chovala líp.

Ale Rhett nejevil sebemenší sklon nutit Bonnie, aby se chovala, jak se patří. Schvaloval všechno, ať udělala, co chtěla, a kdyby si řekla o modré z nebe, určitě by jí je dal, pokud by je dokázal opatřit. Jeho hrdost na dceřinu krásu, kudrlinky, dolíčky ve tvářích a půvabná drobná gesta neznala mezí. Viděl se v její troufalosti, veselé povaze i neobvyklé roztomilosti, s jakou mu dávala najevo, že ho má moc ráda. Přestože se chovala jako zkažené dítě a vždycky muselo být po jejím, byla tak milá, že neměl to srdce, aby se jí pokoušel nasazovat uzdu. Byl pro ni pánbůh, střed jejího malého světa, a to postavení pro něj bylo natolik cenné, že se je bál ztratit kvůli nějakému napomínání.

Táhla se za ním jako stín. Budila ho dřív, než mu bylo milé, sedala s ním u stolu a jedla střídavě z jeho a ze svého talíře, jezdila před ním v sedle na koni a nikomu kromě Rhetta nedovolila, aby ji svlékal a ukládal ke spánku do postýlky stojící vedle jeho lože.

Scarlett bavilo a zároveň dojímalo vidět, jak dcerka vládne otci železnou rukou. Koho by bylo napadlo, že zrovna Rhett bude brát své otcovství tak vážně? Ale občas zasáhl Scarlett šíp žárlivosti, protože Bonnie ve čtyřech letech rozuměla Rhettovi mnohem lépe než ona sama a také ho lépe než ona ovládala.

Když byly Bonnie čtyři roky, chůva začala reptat, že se nehodí, aby dcerka jezdila „s roztaženýma nožičkama před tátou a šatičky jí poletovaly nahoru až bůhvíkam“. Rhett tuto poznámku pozorně vyslechl, stejně jako poslouchal všechny chůviny poznámky o správné výchově malých holčiček. Odpovědí byl hnědobílý shetlandský poník s dlouhou hedvábnou hřívou a ocasem a drobné dámské sedlo se stříbrnými ozdobami. Navenek byl poník pro všechny tři děti a Rhett koupil sedlo i Wadeovi. Ale Wade měl mnohem raději svého bernardýna a Ella se zvířat bála. A tak poník připadl Bonnie a dostal jméno „Pan Butler“. Jediné, co Bonnie kazilo majetnickou radost,

bylo, že už nemohla jezdit obkročmo jako otec, ale když jí vysvětlil, že jezdit na dámském sedle je mnohem obtížnější, uklidnila se a začala dělat rychlé pokroky. Rhett se nesmírně pyšnil tím, jak dcerka krásně sedí v sedle a jak nádherně ovládá poníka rukama.

„Počkejte, až vyroste a bude moct na hon," chlubil se. „Nikdo se jí v žádném revíru nevyrovná. Pak ji vezmu do Virginie. Jedině tam hony za něco stojí. A ještě v Kentucky, kde dokážou ocenit dobrého jezdce."

Když došlo na Bonniin jezdecký úbor, směla si jako obvykle vybrat barvy a jako obvykle si vybrala modrou.

„Ale to nejde, miláčku! Ten modrý samet ne! Modrý samet se hodí na společenské šaty pro mě," smála se Scarlett. „Malé holčičky chodí v šatičkách z černého sukna." A když spatřila, jak se drobná černá obočí svrašťují hněvem, Scarlett prosila: „Proboha, Rhette, vysvětli jí přece, že by takové šatičky nebyly vhodné a jak by se jí umazaly."

„Jen jí dovol modrý samet. A jestli se šatičky umažou, dáme jí ušít nové," odpověděl Rhett, jako by se nic nedělo.

A tak Bonnie dostala modrý sametový úbor se sukénkou, která visela z poníkova boku, a černý klobouk s červeným pérem, protože vyprávění tetičky Melly o péru, které nosil za kloboukem Jeb Stuart, přitahovalo její představivost. Za slunečných a jasných dnů bylo možné vidět otce s dcerou, jak se projíždějí po Broskvoňové ulici a Rhett přitom neustále přitahuje uzdu svému obrovskému vraníkovi, aby udržel krok s vykrmeným poníkem. Někdy se hnali po opuštěných cestách v okolí města, kde rozháněli na všechny strany slepice, psy i děti, Bonnie přitom švihala Pana Butlera jezdeckým bičíkem, až jí propletené kudrny na hlavičce lítaly, a Rhett držel pevnou rukou svého koně, aby to vypadalo, že v dostihu vítězí Pan Butler.

Když se Rhett ujistil, že dcerka má správné sedlo, pevnou ruku a vůbec se nebojí, rozhodl se, že přišel čas, aby se začala učit nízké skoky, na jaké bude Pan Butler stačit. K tomu účelu dal postavit na zadním dvoře překážku a platil Washovi, jednomu z malých synovců

strejdy Petera, pětadvacet centů denně, aby učil Pana Butlera skákat. Chlapec začal poníka trénovat s horním břevnem pět centimetrů nad zemí a postupně mu je zvedal až na třicet centimetrů.

Toto opatření se setkalo s nesouhlasem tří osob, kterých se nejvíce týkalo: Washe, Pana Butlera a Bonnie. Wash se bál koní a jedině královská výše nabídnuté odměny ho přiměla k tomu, aby hnal paličatého poníka desetkrát denně přes překážku. Pan Butler, který smířen s osudem klidně snášel, že ho jeho malá paní klidně tahá za ocas a neustále mu prohlíží kopyta, měl pocit, že stvořitel poníků ho nepředurčil k tomu, aby přenášel své vykrmené tělo přes břevno překážky; Bonnie, která se nemohla dívat na to, jak na jejím poníku sedí někdo jiný, poskakovala netrpělivostí, zatímco Pan Butler prodělával své předepsané lekce.

Když Rhett nakonec rozhodl, že je poník už dost vytrénovaný a může mu svěřit Bonnie, dceřino nadšení neznalo mezí. První skok zvládla skvěle a od té doby pro ni projížďky s otcem ve volné krajině ztratily všechen půvab. Scarlett se nemohla ubránit smíchu při pohledu na pýchu a nadšení, jaké vyzařovaly z otce a dcery. Ale napadlo ji, že až pocit novosti pomine, Bonnie se vrhne na jiné věci a sousedé se konečně dočkají trochy klidu. Ale tahle zábava dcerku neomrzela. Od besídky k vzdálenému konci zadního dvora, kde stála překážka, se táhla vydupaná stopa a dvůr se celé odpoledne otřásal nadšenými výkřiky. Dědeček Merriwether, který v roce 1849 projel napříč celým územím Spojených států, tvrdil, že ty výkřiky zní stejně, jako řvou Apači, když se jim podaří někoho skalpovat.

Když uplynul první týden, Bonnie žadonila, aby jí zvýšil břevno na překážce až na pětačtyřicet centimetrů.

„Až ti bude šest let," prohlásil Rhett. „Pak budeš větší a budeš moct přeskakovat vyšší překážky a já ti na to koupím většího koně. Pan Butler nemá dost dlouhé nohy."

„Ale má. Přeskakovala jsem s ním růžové keře tetičky Melly a ty jsou přece móc a móc vysoké!"

„Ne, musíš počkat, až vyrosteš," prohlásil Rhett, kterého se výjimečně zmocnil záchvat rozhodnosti. Ale před dceřiným neustálým dotíráním a výbuchy vzteku ho rozhodnost postupně opouštěla.

„No tak dobře," řekl jí s úsměvem jednou ráno a nastavil úzké bílé břevno na překážce do vyšší polohy. „Ale jestli spadneš, tak nesmíš plakat ani tvrdit, že za to můžu já!"

„Maminko!" vřískala Bonnie a zvedla hlavu směrem k oknům Scarlettiny ložnice. „Maminko! Dívej se na mě! Tatínek mi to dovolil!"

Scarlett, která si zrovna pročesávala vlasy hřebenem, přistoupila k oknu a usmála se na droboučkou nadšenou postavičku, která v umazaném modrém úboru vypadala dost nepřirozeně.

Opravdu jí budu muset dát ušít nový úbor, pomyslela si. I když jen sám pánbůh ví, jak ji dostanu z toho zašpiněného.

„Maminko, dívej se!"

„Já se dívám, miláčku," ujistila Scarlett dcerku s úsměvem.

Rhett uchopil dítě a posadil je na poníka a Scarlett v náhlém návalu pýchy nad tím, jak se dcerka drží zpříma a jak hrdě drží hlavu, vykřikla: „Vypadáš moc hezky, zlatíčko!"

„Ty taky," zalichotila blahosklonně matce Bonnie, kopla Pana Butlera patou do žeber a rozjela se tryskem směrem k besídce.

„Maminko, dívej se, jak přeskočím tuhle!" vykřikla a přetáhla poníka bičíkem.

Dívej se, jak přeskočím tuhle!

Kdesi na dně Scarlettiny paměti jako by se cosi ozvalo. Z těch slov znělo cosi zlověstného. Ale co to bylo? Proč si nemohla vzpomenout? Podívala se dolů na svou dceru tak lehce vztyčenou na poníkovi ženoucím se tryskem a čelo se jí svraštilo, protože jí v prsou prudce proběhlo zamrazení. Bonnie se hnala dál, tuhé černé kudrny jen lítaly na hlavě a modré oči jí žhnuly nadšením.

Má stejné oči, jako měl můj tatínek, pomyslela si Scarlett, modré irské oči a je ve všem celá po něm.

A jakmile si vzpomněla na Geralda, vzpomínka, kterou si zkoušela vybavit, se jí vynořila rychle sama, vynořila se tak prudce, až se v ní zastavilo srdce, jako když v létě udeří blesk z čistého nebe a na okamžik ozáří okolní krajinu nepřirozeně jasnou září. Uslyšela zpívající hlas, uslyšela tvrdý prudký dusot kopyt ženoucích se po pastvině v Taře, uslyšela bezohledný hlas tolik připomínající hlas její dcerky: „Ellen! Dívej se, jak přeskočím tuhle!“

„Ne!“ vykřikla Scarlett. „Ne! Prosím tě, Bonnie, neskákej!“

A zrovna když se vykláněla z okna, ozval se hrozný zvuk lámaného dřeva, Rhettův drsný výkřik a pak zahlédla na zemi změť modrého sametu a kopajících kopyt. Potom se Pan Butler namáhavě postavil na nohy a odklusal z místa s prázdným sedlem.

Večer třetího dne po Bonniině smrti se chůva pomalu kolébala nahoru po schodišti pro služebnictvo v Melaniině domě. Byla celá v černém od obrovských mužských bot, vpředu rozříznutých, aby měla volné prsty na nohou, po černý šátek na hlavě. Staré, nejistě mžourající oči měla podlité krví a na okraji silně zarudlé a ze všech rysů její mohutné postavy, tyčící se jako hora, čišelo zoufalství a utrpení. Obličej měla pomačkaný smutným zmatkem jako stará opička, ale ze spodní čelisti jí vyzařovala rozhodnost.

Řekla Dilcey několik měkkých slov, a ta přívětivě přikývla, jako by v jejich dávném sporu bylo mlčky vyhlášeno příměří. Dilcey odložila mísy s večeří, které zrovna držela, tiše prošla místností, kde se mylo a ukládalo nádobí, a zamířila k jídelně. Během minuty se v kuchyni objevila Melanie s ubrouskem v ruce a s úzkostí vepsanou v celém obličeji.

„Slečna Scarlett není…“

„Slečna Scarlett se drží jako dycky,“ skočila jí ztěžka do řeči chůva. „Nechtěla jsem vás rušit od večeře, slečno Melly. Mohla ste se v klidu najíst, to, co vám chci říct, může počkat.“

„Večeře taky," namítla Melanie. „Dilcey, podej zbytek večeře. Chůvo, pojď se mnou."

Chůva se za ní kolébala jako kachna halou kolem jídelny, kde Ashley seděl v čele stolu s malým Beauem usazeným vedle a Scarlettinými dvěma dětmi, které seděly naproti sobě a nezřízeně cinkaly polévkovými lžícemi o talíře. Místností se rozléhaly šťastné hlásky Wadea a Elly. Být na tak dlouhé návštěvě u tety Melly pro ně byl úplný piknik. Teta Melly byla vždycky tak hodná, ale tentokrát se úplně překonávala. Smrt jejich mladší sestřičky se jich dotkla jen velmi málo. Bonnie spadla z poníka a matka dlouho plakala a teta Melly je odvedla k sobě domů, kde si mohli hrát za domem s Beauem a dostali, kdy chtěli, koláč, který normálně býval jen k svačině. Melanie vešla první do malého obývacího pokoje, jehož stěny byly zakryty knihami, zavřela dveře a gestem vyzvala chůvu, aby se posadila.

„Chtěla jsem tam zajít hned po večeři," začala Melanie. „Když přijela matka kapitána Butlera, tak bude pohřeb zřejmě zítra."

„Jó, pohřeb. Vo ten mně právě de," odpověděla chůva. „Slečno Melly, šecky nás potkalo strašný soužení a já vás přišla poprosit vo pomoc. Šecko je to jen samý těžký břemeno, moje milá, nic než těžký břemeno."

„Slečna Scarlett se snad zhroutila?" zeptala se ustaraně Melanie. „Skoro jsem ji neviděla od té doby, co Bonnie… Nevychází ze svého pokoje a kapitán Butler zase není doma a…"

Najednou začaly chůvě po černých tvářích stékat slzy. Melanie si sedla k ní, poplácala ji po paži a chůva po chvíli zvedla podolek černé sukně a utřela si oči.

„Mušíte nám přít pomoct, slečno Melly. Dělám, co můžu, ale k ničemu to nevede…"

„Slečna Scarlett…"

Chůva se napřímila.

„Slečno Melly, znáte slečnu Scarlett stejně jako já. Co to dítě muší vytrpět, tak to jí teda pomož pámbu. Todlencto jí zlomilo srdce, ale vona to vydrží. Ale já sem za váma přišla kvulivá panu Rhettovi."

„Tolik jsem se s ním chtěla sejít, ale pokaždé, když jsem k vám zašla, byl buď ve městě, anebo zamčený ve svém pokoji s… A Scarlett vypadala jako nějaký přízrak a neřekla mi slovo… Řekni mi všechno, rychle, chůvo. Víš, že pomůžu, jestli to bude možné."

Chůva si utřela nos hřbetem dlaně.

„Povidám, slečna Scarlett unese to boží navštívení, dyť toho už musela snýst spoustu, ale pan Rhett… Slečno Melly, ten v životě nemusel vydržet nic, co vydržet nechtěl, vůbec nic. A právě kvulivá němu sem za váma přišla."

„Ale…"

„Slečno Melly, musíte se mnou zajít k nám domu, hned dneska večír." Z chůvina hlasu čišela naléhavá prosba. „Třeba vás pan Rhett poslechne. Aspoň zatim dycky moc dal na vaše mínění."

„Ach, chůvo, o čem to mluvíš? Co tím vlastně chceš říct?"

Chůva zvedla ramena.

„Slečno Melly, pan Rhett se – se nám pomát. Nechce nám dovolit vodnýst malou slečinku pryč."

„Pomátl se? Ale to snad ne, chůvo!"

„Já vám nelžu. Jako že je pámbu nade mnou, řikám vám čistou pravdu. Nechce nám dovolit pochovat to dítě. Řek mně to sám, eště to nejni ani hodina."

„Ale nemůže – není…"

„Dyť právě proto vám povidám, že se pomát."

„Ale proč…"

„Slečno Melly, řeknu vám rači šecko. Neměla bysem to sice řikat nikomu, ale vy vlastně patříte do rodiny a vám jedinej se můžu svěřit. Tak vám teda rači povim šecko. Víte, jak mu na tom dítěti záleželo. Vypadalo to, že se na místě zblázní, dyž pan dochtór Meade řek, že si zlomila vaz. Popad pistól a rovnou běžel zastřelit toho poníka a – pámbu mě netrestej – já se bála, aby nezastřelil taky sebe. Málem sem se zbláznila ze všeho sama, slečna Scarlett vomdlela, šicí sousedi kolem domu a pan Rhett držel to dítě v náruči, nosil ho

sem tam a nedovolil mně ani umejt mu tvářičku poškrábanou vod štěrku. A dyž slečna Scarlett zasejc přišla k sobě, tak sem si řekla, zaplať pámbu! Teď aspoň uklidněj jeden druhýho."

„Ale dyž přišla k sobě, běžela rovnou do pokoje, kde seděl von a držel slečinku Bonnie a řekla mu: ‚Dej mně to dítě, kerý si mi zabil.'"

„Ale ne! To nemohla říct!"

„Sim ano. Přesně tak to řekla. Řekla mu: ‚Zabil si jí.' A mně přišlo pana Rhetta tak líto, že sem se dala do breku, poniváč vypadal jako spráskanej pes. A já mu řekla: ‚Dejte to dítě mámě. Nedovolím, aby se s mojí malou slečinkou dělaly takový věci.' A tak sem dítě vod něj vzala, vodnesla sem holčičku k ní do pokoje a vomyla jí vobličej. A slyšela sem, jak si povídaj, ale nad tim, co si řikali, mně tuhla v žilách krev. Slečna Scarlett mu nadávala vrahů za to, že jí nechal skákat tak vysoko, a von jí zasejc vyčítal, že se jakživ nestarala vo děti, ani vo Bonnie, ani vo ty vostatní…"

„Dost, chůvo! Už mi nic neříkej. Nehodí se, abys mi tohle vykládala!" vykřikla Melanie, protože se v duchu zděsila obrazu, který jí vyvstával z chůviných slov.

„Já vim, že vám nemám co vykládat takovýdlenc věci, ale mně to může srdce utrhnout, a tak sama nevim, vo čem bych měla rači bejt zticha. Pak holčičku sám dovez k funebrákovi a zasejc jí přivez zpátky a uložil jí do její postýlky v jeho pokoji. A dyž slečna Scarlett řekla, že patří spíš do salonu do rakve, tak sem si myslela, že jí snad dá facku. A von jí na to řek, docela chladně: ‚Patří do mýho pokoje.' A pak se vobrátil na mě a povidá: ‚Chůvo, dohlídni na to, aby zůstala tady, než se vrátim.' Pak vodjel někam na koni a domu se vrátil až tak kolem západu slunce. Dyž se přihnal domu, hned sem poznala, že pil, a pořádně, ale držel se dobře jako dycky. Vtrhnul do domu jako velká voda, vůbec nepromluvil na slečnu Scarlett, na slečnu Pitty ani na žádnou dámu z těch, co tam byly na návštěvě, ale vyletěl nahoru po schodech, rozrazil dveře svýho pokoje a pak zařval, aby

sem za nim přišla já. A dyž sem přiběhla, jak sem nejrychlejc mohla, stál u postýlky a v pokoji byla taková tma, že sem s bídou viděla, protože vokenice byly zavřený.

A von mě povidá, rovnou bez vobalu: ‚Votevři vokenice. Je tady tma.' Tak sem je teda rozrazila a von se po mně podival, ale tak, že sem se na mou duši bála, slečno Melly, že se pode mnou na místě podloměj kolena, poniváč vypadal móc a móc divně. A pak povidá: ‚Přines světlo. Co nejvíc světel. A postarej se, aby pořád svítily. A nestahuj závěsy ani nezavírej vokenice. Copak nevíš, že slečna Bonnie má potmě strach?'"

Pohled Melaniiných očí plných hrůzy se setkal s chůviným a chůva zlověstně přikývla.

„Todlencto mně vopravdu řek. ‚Slečna Bonnie má potmě strach.'"

Chůva se zachvěla hrůzou.

„A dyž sem mu tam donesla dvanáct svíček, tak povidá: ‚Dost!' A pak zamk dveře a zůstal tam s malou slečinkou a nevotevřel slečně Scarlett, ani dyž na něj tloukla a hulákala. A tak se to vleče už dva dni. Ani slůvkem se nezmíní vo pohřbu, ráno zamkne dveře pokoje, sedne na koně a vodjede někam do města. A za soumraku se vrátí nalítej, zase se u sebe zamkne a vůbec nejí ani nespí. A jeho matinka, stará slečna Butlerová, přijela z Charlestonu na pohřeb a taky slečna Suellen s panem Willem, ty přijeli zasejc z Tary, ale pan Rhett nechce s nikým promluvit. Ach, slečno Melly, to vám je hrůza! A bude ještě horší a lidi si vo nás začnou povídat strašný pomluvy.

A pak eště ten dnešní večír," chůva se odmlčela a znovu si utřela nos rukou. „Dneska večír ho slečna Scarlett konečně natrapírovala v horní hale, dyž se vracel domu, vešla s nim do jeho pokoje a řekla mu: ‚Pohřeb bude zejtra ráno.' A von jí na to vodpověděl: ‚Udělej to a zejtra tě zabiju.'"

„Ale to se určitě pomátl!"

„Sim, ano. A pak mluvili kapánek tišejc, a tak sem neslyšela šecko, co si řikali, akorát že znovu povidal, že slečinka Bonnie má strach potmě a že v hrobě je přeci pořádná tma. A za chvíli slečna Scarlett povidá: ‚To je vod tebe moc hezký, že si to teďkonc tolik bereš, dyž si jí zabil, abys polichotil vlastní pýše.' A von na to: ‚Copak nemáš v těle kouska slitování?' A vona povidá: ‚Ne. A taky nemám žádný dítě. A už mám taky dost toho, jak se chováš vod chvíle, kdy se Bonnie zabila. Je z toho škandál po celým městě. Celou dobu seš vopilej, a esli si myslíš, že nevim, kde celý dni seš, tak musíš bejt padlej na hlavu. Dobře vim, že chodíš do domu tý kreatúry, tý Belle Watlingový.'"

„Ach, chůvo, tohle nesmíš!"

„Sim, ano. Vona to tak řekla. A taky to je, slečno Melly, čistá pravda. Negři se dovědí hromadu věcí dřívějc než bílý lidi, a já sem věděla, že tam chodí, ale neřekla sem ani slovo. A von to ani nezapírá. Řiká: ‚Sim, ano, byl sem tam a vy se nemáte co čertit, poniváč je vám to stejně ouplně jedno. Hambinec je ve srovnání s timdlenctim pekelnym domem nebeskej přístav. A Belle patří k lidem s nejlaskavějším srcem na celým světě. Nevotlouká mně vo hlavu, že sem zabil vlastní dítě.'"

„Ach," vykřikla Melanie, kterou ten výrok bodl do srdce.

Její vlastní život byl tak příjemný, tak bezpečný, tak naplněný lidmi, kteří ji milovali, tak přetékající laskavostí, že jí chůvino vyprávění znělo skoro nepochopitelně a neuvěřitelně. Ale přesto se jí v té chvíli v paměti vynořila vzpomínka, výjev, který zase co nejrychleji pustila z hlavy, stejně jako by okamžitě pustila ze zřetele cizí nahotu. Toho dne, kdy jí plakal s hlavou na klíně, Rhett hovořil o Belle Watlingové. Ale miloval Scarlett. Tenkrát se určitě nemohla mýlit. A Scarlett samozřejmě Rhetta milovala. K čemu mezi nimi došlo? Jak se mohli manželé navzájem rozřezávat na kousky tak ostrými noži?

Chůva se znovu ztěžka pustila do svého vyprávění.

„Za ňákou dobu slečna Scarlett vyšla z pokoje, bílá jako stěna, ale s rozhodně stisknutejma čelistěma, a jak mě zahlídla, že tam stojim, řekla: ‚Pohřeb bude zejtra, chůvo.‘ A pak kolem mě prošla jako nějakej duch. A pak se ve mně málem zastavilo srce, poniváč dyž slečna Scarlett něco řekne, tak je to svatý. A dyž něco řekne pan Rhett, tak je to taky svatý. A přeci řek, že ji zabije, esli to udělá. Div sem se z toho nezbláznila, slečno Melly, poniváč sem celou tu dobu měla něco na svědomí, a to mě tíží. Slečno Melly, to já sem zavinila, že malá slečinka měla strach potmě.“

„Ale na tom, chůvo, přece nezáleží – teď už vůbec ne.“

„Sim, záleží. Kvulivá tomu přeci šecko začalo. A tak mě napadlo, že bude líp, dyž se panu Rhettovi přiznám, i kdyby mě měl zabít, poniváč mě to tíží ve svědomí. Tak tedy vklouznu do dveří co nejrychlejc to de, aby mně nezamk před nosem, a povidám: ‚Pane Rhett, přišla sem se vám k něčemu přiznat.‘ A von se ke mně votočil jako blázen a povidá: ‚Ven!‘ A jako že je bůh nade mnou, za celičkej život sem se tak strašně nebála! Ale já mu na to řikám: ‚Prosim vás, pane Rhett, nechte mě, já vám to musim říct. Třeba mě zabijete. To já sem zavinila, že malá slečinka začala mít strach potmě.‘ A pak sem, slečno Melly, jen svěsila hlavu a čekala, že mě praští. Ale von nic neřek. A tak povidám sama: ‚Já sem to nemyslela zle. Ale, pane Rhett, to dítě vůbec neumělo bejt vopatrný a ničeho se nebálo. Ta holka dycky počkala, až šicki usnou, a pak běhala bosá po domě. A to mně dělalo starosť, poniváč sem se bála, co dyby se jí náhodou něco nestalo. A tak sem jí vykládala, že po tmě choděj šelijaký duchove a příšery.‘

A pak – víte, slečno Melly, co von udělal? Zatvářil se ouplně laskavě, přistoupil ke mně a položil mně ruku na rameno. To udělal vůbec prvně, co ho znám. A pak povidá: ‚Byla moc statečná, že? Neměla strach z ničeho, akorát ze tmy.‘ A dyž sem se rozbrečela, povidá: ‚No tak, chůvo,‘ a poplácal mě. ‚No tak, chůvo, nesmíš si to tak brát. Sem rád, že si mně to řekla. Vim, že si měla ráda slečnu

Bonnie, a dyž ji máš ráda, tak na tamtom nesejde. Důležitý je, co si přitom měla v srci.‘ A tim mě zkrátka tak uklidnil, že sem se mu vopovážila říct: ‚A jak to teda, pane Rhett, bude s tim pohřbem?‘ A von se po mně podíval jako pomatenej, z vočí se mu blejskalo a povidá mně: ‚Panebože, zrovna vod tebe sem čekal, že snad pochopíš, co nepochopil nikdo jinej! Myslíš, že nechám pochovat svý dítě do tmy, dyž z ní má takovej ukrutnej strach? Zrovna teď mi zní v uších, jak křičívala, dyž se probudila potmě. A já teda nedopustím, aby musela takhle křičet.‘ Slečno Melly, to sem už pochopila, že se pomát. Pil, potřeboval se vyspat a najíst, ale to nebylo eště šecko. Docela mu přeskočilo. Vystrčil mě ze dveří a křičel: ‚Ať už si sakra vocaď venku!‘

Tak sem teda šla dolu a myslela sem, že von řiká, že pohřeb nebude, a slečna Scarlett řiká, že pohřeb bude zejtra, a von řiká, že bude střílet. A šickní příbuzní, co jich je v domě, a sousedi vo tom už kvokaj jak hejno slepic, a tak sem si zpomněla na vás, slečno Melly. Mušíte nám přít pomoct.“

„Ale, chůvo, přece se nemohu plést do cizích záležitostí!“

„A kdo teda, dyž ne vy?“

„Ale co bych asi tak mohla udělat, chůvo?“

„Slečno Melly, to já nevim. Ale něco určitě můžete udělat. Můžete promluvit s panem Rhettem a třeba na vás dá. Vás von si moc považuje, slečno Melly. Třeba to nevíte, ale je to tak. Často sem ho slyšela vopakovat, že ste jediná velká dáma, jakou zná.“

„Ale…“

Melanie vstala celá zmatená a při pomyšlení, že by měla přijít na oči Rhettovi, se jí dělalo mdlo. Při pomyšlení, že by se měla dohadovat s mužem, který se pomátl žalem, jak to popisovala chůva, jí běhal mráz po zádech. Pomyšlení, že by měla vstoupit do jasně osvětlené místnosti, v níž spávala mrtvá holčička, kterou tolik milovala, jí div neutrhlo srdce. Co by vlastně mohla udělat? Co by vlastně mohla říci Rhettovi, aby utišila jeho žal a přivedla ho zpátky ke

zdravému rozumu? Chvíli nerozhodně stála a vtom k ní zavřenými dveřmi dolehl fistulkový smích jejího syna. Pomyšlení, že by mohl být mrtvý, jí zajelo do srdce jako studené ostří nože. Co kdyby nahoře ležel její syn Beau, s drobným tělíčkem vystydlým a nehybným, s veselým smíchem zmlklým navždy!

„Ach," vykřikla nahlas úděsem a v duchu přitiskla chlapce k srdci. Pochopila, jak je Rhettovi. Kdyby byl Beau mrtvý, jak by se ho mohla vzdát a vydat ho napospas větru, dešti a tmě?

„Ach, chudák kapitán Butler!" vykřikla. „Hned za ním půjdu, hned teď."

Rychle se vrátila do jídelny, prohodila pár zjihlých slov s Ashleym a překvapila synáčka tím, že ho k sobě pevně přitiskla a dychtivě ho políbila na blonďaté kudrny.

Vyšla z domu bez klobouku, v ruce pořád svírala zapomenutý ubrousek a kráčela takovým tempem, že jí chůviny nohy nemohly stačit. Jakmile se ocitla v přední hale Scarlettina domu, letmo se uklonila hostům shromážděným v knihovně, vyděšené tetičce Pittypat, majestátní staré paní Butlerové, Willovi a Suellen. Rychle vyběhla po schodech nahoru a supící chůva ji následovala. Na okamžik se zastavila před zavřenými dveřmi Scarlettina pokoje, ale chůva zašeptala: „Prosim ne, to nedělejte."

Melly tedy prošla halou, teď už pomaleji, a zastavila se před Rhettovými dveřmi. Chvíli nerozhodně postávala a vypadalo to, že by se nejraději obrátila a utekla. Pak ale sebrala veškerou odvahu jako vojáček odcházející do bitvy, zaklepala a zavolala měkce: „Pane kapitáne, prosím vás, pusťte mě dál. To jsem já, paní Wilkesová. Chci vidět Bonnie."

Dveře se prudce otevřely a chůva, tisknoucí se do temného koutku haly, zahlédla Rhettovu mohutnou a temnou postavu odrážející se od planoucího pozadí hořících svíček. Sotva se držel na nohou a chůva ucítila, že mu z dechu táhne whisky. Chvíli se díval na Melly a potom ji uchopil za paži, vtáhl ji do pokoje a zavřel dveře.

Chůva se kradmo vplížila ke křeslu stojícímu přede dveřmi a unaveně se do něj zhroutila, až je její beztvaré tělo ze všech stran obteklo. Seděla bez hnutí, tiše plakala a modlila se. Občas zvedla podolek šatů a utřela si oči. Ačkoli napínala uši, jak nejvíc mohla, nezaslechla z pokoje jediné slovo. Jediné, co dokázala rozeznat, byl tichý a přerývaný bzučivý zvuk.

Po chvíli, která jí připadala nekonečná, se dveře se zapraskáním otevřela a v nich se objevil Melaniin bledý a strhaný obličej.

„Přines mi konvici kávy, rychle, a taky pár sendvičů."

Když šlo do tuhého, chůva se dokázala ohánět svižně jako šestnáctiletá holka a zvědavost, štvoucí ji, aby se co nejdřív dostala do Rhettova pokoje, ji popoháněla, aby sebou hnula ještě rychleji. Ale z veškeré naděje jí zbylo zklamání, protože Melly pouze pootevřela dveře a štěrbinou od ní vzala podnos. Chůva dlouho napínala bystré uši, ale nedokázala rozeznat nic, kromě cinkotu stříbra o porcelán a tlumených měkkých modulací Melaniina hlasu. Potom zaslechla skřípot postele, na kterou dopadlo těžké tělo, a hned nato hluk bot padajících na podlahu. Po chvíli se Melanie objevila mezi dveřmi, ale ať se chůva snažila sebevíc, nedokázala přes ni zahlédnout vůbec nic z toho, co se dělo v pokoji. Melanie vypadala unaveně a na řasách se jí leskly slzy, ale obličej měla znovu rozjasněný.

„Běž vyřídit slečně Scarlett, že pan Butler je srozuměn s tím, že pohřeb by se měl konat zítra ráno," zašeptala.

„Zaplaťpámbu!" vyhrkla chůva. „Jak prosím vás…"

„Nemluv tak hlasitě. Usíná. A ještě něco, chůvo, taky slečně Scarlett vyřiď, že u vás strávím celou noc, a přines mi trochu kávy. Přines ji sem nahoru."

„Tady do tohodlenctoho pokoje?"

„Ano, slíbila jsem panu kapitánu Butlerovi, že když usne, probdím celou noc u holčičky. A teď běž za slečnou Scarlett, ať se už zbytečně netrápí."

Chůva vykročila halou, až se podlaha třásla pod její váhou, a její srdce zpívalo úlevou: „Alelujá! Alelujá!“ Před Scarlettinými dveřmi se zamyšleně zastavila, protože se vnitřně zmítala mezi vděčností a zvědavostí.

Jak todlencto slečna Melly dokázala, to teda nedokážu pochopit. Nanejspíš jí mušeli pomáhat andělove. Vyřídim slečně Scarlett, že pohřeb bude zejtra, ale rači zatajim, že slečna Melly bude bdít nad rakví malý slečinky. To by slečna Scarlett za žádnou cenu nesnesla.

Kapitola 60

Se světem se dělo cosi špatného, pochmurná, děsivá špatnost zahalovala vše jako temná neproniknutelná mlha, nenápadně se stahující kolem Scarlett. Kořeny té špatnosti sahaly ještě hlouběji než k Bonniině smrti, jelikož teď už prvotní nesnesitelné utrpení nad její ztrátou pomalu přecházelo v rezignované přijímání toho, co se stalo. Avšak přízračný strach z další katastrofy, která přijde, trval dál, jako by Scarlett stála těsně za zády jakási postava v černém a s obličejem zahaleným kapucí, jako by se jí pevná půda pod nohama mohla při chůzi kdykoli změnit v živý písek, který ji pohltí.

Takový strach nikdy předtím nezažila. Celý život stála pevně na půdě zdravého rozumu a jediné, čeho se bála, byly věci, které mohla spatřit na vlastní oči – zranění, hlad, chudoba, ztráta Ashleyho lásky. Přestože neměla hlavu na nějaké abstraktní úvahy, teď se o ně pokoušela, ale prakticky bez úspěchu. Přišla o své nejmilejší dítě, ale bůhvíjak to dokázala vydržet, stejně jako ostatní drtivé ztráty. Měla pevné zdraví, měla peněz, kolik si jen mohla přát, a pořád ještě měla Ashleyho, přestože ho v těchto dnech vídala čím dál méně. Nedělala si starosti ani s trapným napětím, které mezi nimi vládlo od Melaniiných neblahých oslav Ashleyho narozenin, které ho měly překvapit, jelikož věděla, že rozpaky jednou pominou. Ne, nebála se bolesti ani hladu ani ztráty milovaného. Strach z podobných věcí ji nikdy netížil tolik jako tento pocit, že se světem se děje cosi špatného – tento vražedný strach, který se podivně podobal hrůze, jakou zažila ve svém starém příšerném snu – hustá, převalující se mlha, kterou běžela s pukajícím srdcem v hrdle, ztracené dítě hledající útočiště, jež před ním zůstávalo skryto.

Vzpomínala si, jak ji Rhett vždycky dokázal vyléčit z jejích obav smíchem. Vzpomínala si na útěchu, jakou nacházela na jeho široké

snědé hrudi a v objetí jeho silných paží. A tak se na něj podívala očima, které ho po týdnech uviděly takového, jaký skutečně byl. A změna, jakou na něm uviděla, jí otřásla. Tenhle člověk se určitě nebude smát ani ji nebude utěšovat.

Nějakou dobu po Bonniině smrti se na něj příliš hněvala, příliš se poddávala vlastnímu zármutku, a tak se zmohla nejvýš na to, že s ním jednala slušně před služebnictvem. Příliš se oddávala vzpomínkám na prudký dupot nožiček pobíhající Bonnie a na její zvonivý smích a vůbec ji nenapadlo, že by na ni mohl vzpomínat i on, a dokonce s ještě větší bolestí, než pociťovala sama. Během těchto týdnů se setkávali a hovořili spolu zdvořile jako dva navzájem cizí lidé, kteří se scházejí mezi neosobními stěnami nějakého hotelu, pod společnou střechou a u společného stolu, ale jejichž myšlenky přesto nemají nic společného.

Teď, když byla Scarlett vyděšená a osamělá, byla by ráda tuto bariéru překročila, ale zjistila, že Rhett si ji drží v uctivé vzdálenosti, jako by s ní nechtěl vyměnit jediné slovo, které by zasahovalo hlouběji pod povrch. Teď, když ji opouštěl hněv, mu chtěla říci, že v jejích očích nemá sebemenší vinu na Bonniině smrti. Chtěla se mu vyplakat v náruči a přiznat, že sama příliš podléhala pýše na dceřino jezdecké umění a příliš dala na dceřino prosebné lichocení. Teď by se byla ochotně pokořila a uznala, že na něho vykřikla to obvinění jenom proto, že sama strašně trpěla a doufala, že tím zmírní vlastní bolest. Ale nějak se jí nikdy nenaskytl ten pravý vhodný okamžik. Rhett si ji měřil černýma očima bez výrazu, které jí nedovolovaly s ním promluvit. A jednou odložené omluvy bylo čím dál těžší a nakonec úplně nemožné vyslovit.

Scarlett vrtalo hlavou, jak je to možné. Rhett byl přece její muž a mezi nimi bylo nerozlučné pouto dvou lidí, kteří sdílejí jediné lože, zplodili a přivedli na svět milované dítě, předčasně uložené zpátky do tmy. Útěchu přece může najít pouze v objetí otce tohoto dítěte, s nímž sdílí vzpomínky a žal, které sice zpočátku asi budou bolet,

ale časem pomohou hojit rány. Ale za nynějšího stavu, jaký mezi nimi nastal, by se klidně mohla vrhnout do náruče úplně cizího neznámého člověka, a bylo by to stejné.

Rhett se málokdy zdržoval doma. Pokud spolu vůbec zasedli společně k večeři, býval obyčejně opilý. Nepil jako dřív, kdy pod stoupajícím vlivem alkoholu byl čím dál vybroušenější a kousavější a pronášel zábavné, zlomyslné poznámky, kterým se musela proti své vůli smát. Teď v opilosti mlčel jako morous, a když se večerní posezení protáhlo, přestával vědět, co se s ním děje. Někdy ho Scarlett brzy po ránu slýchala přijíždět na zadní dvůr a bušit na dveře domku pro služebnictvo, aby mu Pork pomohl po zadním schodišti a uložil ho do postele. Uložil ho do postele! Rhetta, který vždycky bez mrknutí opil ostatní, až spadli pod stůl, a pak je uložil, aby se z toho vyspali!

Přestal na sebe dbát, ačkoli býval jako ze škatulky, a Pork musel užít všech argumentů, jaké mu diktovalo jeho pobouření, aby ho přiměl vzít si před večeří alespoň čistou košili. V obličeji mu začínalo být vidět, že pije příliš mnoho whisky, a ostrá linie dlouhé brady se mu začínala ztrácet pod nezdravou otylostí a opuchlinami zvedajícími se pod očima podlitýma krví. Mohutné tělo hrající tuhými mohutnými svaly jako by povolilo a změklo a začínalo přibývat v pase.

Rhett se často vůbec nevracel domů a často ani nevzkázal, že se zdrží do rána pryč. Samozřejmě že mohl opile chrápat v jakési místnosti nad saloonem, ale Scarlett byla při všech těchto příležitostech přesvědčena, že je v domě Belle Watlingové. Jednou spatřila Belle v obchodě a z té se teď stala hrubá, překynutá ženská, které už toho z bývalé krásy mnoho nezbývalo. Ale navzdory všemu malování a oslnivému oblékání působila obtloustlým a téměř mateřským dojmem. Místo aby sklopila oči nebo hleděla vzdorovitým planoucím pohledem, jako to dělaly ostatní lehké ženské, když narazily na dámu, Belle odpovídala na Scarlettin pohled pohledem, a pátrala jí v obličeji s dychtivým, téměř soucitným zájmem, který Scarlett vháněl krev do tváří.

Ale teď ho nemohla obviňovat ani se na něj hněvat, vyžadovat věrnost nebo se ho pokoušet zahanbovat, stejně jako se sama nedokázala přimět k omluvě za to, jak ho obvinila, že zavinil Bonniinu smrt. Zmítala se ve spárech pomatené apatie, neštěstí, které sama nechápala, neštěstí, které zasahovalo hlouběji než všechno ostatní, co v životě zažila. Připadala si opuštěná a nepamatovala si, že by si tak připadala někdy předtím. Třeba dosud neměla čas připadat si takhle opuštěně. Připadala si opuštěná a bála se, že nemá nikoho, na koho by se mohla obrátit, nikoho kromě Melanie. Protože teď i chůva, která vždycky bývala její hlavní oporou, odjela zpátky do Tary. Vrátila se tam navždycky.

Chůva jí vůbec nevysvětlila, proč chce odjet. Unavenýma očima si měřila Scarlett, zatímco ji žádala o peníze na vlak domů. Na Scarlettiny slzy a naléhání, aby zůstala, chůva odpověděla: „Myslete si, že mně slečna Ellen říká: ‚Chůvo, vrať se domu. Už si svou práci udělala.' A tak teda jedu domu."

Rhett rozhovor vyslechl, dal chůvě peníze na vlak a poplácal ji po paži.

„Máš pravdu, chůvo. Slečna Ellen má taky pravdu. Tady jsi svou práci už udělala. Jeď domů. Dej mi vědět, kdybys něco potřebovala." A když Scarlett začala na chůvu dokolečka vykřikovat rozkazy překypující nevolí, okřikl ji: „Buď zticha, ty hloupá! Nech ji, ať si jde! Proč by někdo měl chtít zůstat v tomhle domě – a zrovna teď?"

Když to říkal, v očích se mu blýskalo tak prudce a silně, že se Scarlett před ním přikrčila hrůzou.

„Pane doktore, myslíte, že by se mohl pomátnout?" ptala se později doktora Meadea, k němuž ji dohnal pocit vlastní bezmoci.

„Ne," ujistil ji lékař, „ale pije jako duha, a jestli nepřestane, tak se sám zabije. Miloval svou dcerku a podle mého názoru pije, aby na ni zapomněl. A proto vám, mladá paní, radím, abyste mu co nejrychleji povila další děťátko."

Fuj, to je nápad! ulevila si Scarlett trpce v duchu, když vycházela z ordinace. To se snadno řekne, ale hůř dělá. Osobně by ráda porodila dítě nebo třeba několik dětí, pokud by ovšem Rhettovi vyhnaly z očí ten strašný pohled a zaplnily bolavé prázdno v jejím vlastním srdci. Chlapce, který by zdědil po Rhettovi jeho snědou eleganci, a další holčičku. Ach, a ta další holčička by musela být hezká a veselá, paličatá a věčně rozesmátá, a nesměla by připomínat splašenou Ellu. Proč si bůh nevzal radši ji, když už si musel vzít jedno z jejích dětí? Když přišla o Bonnie, Ella jí nepřinášela žádnou útěchu. Ale Rhett zřejmě další děti nechtěl. Alespoň nikdy nepřišel do její ložnice, přestože dveře teď nebyly zamčené a obvykle zůstávaly dokořán, jako by ho samy zvaly dál. Ale jemu to zřejmě bylo jedno. Zřejmě mu teď nezáleželo na ničem kromě whisky a té růžolící zrzavé ženské.

Rhett byl teď zatrpklý, zatímco dřív se příjemně usmíval, choval se brutálně, zatímco předtím jeho výpady zmírňoval humor. Po Bonniině smrti mu spousta hodných paní ze sousedství, které si získal právě okouzlujícím chováním k dcerce, dychtila ukázat své dobré srdce. Zastavovaly ho na ulici, dávaly mu najevo, že s ním cítí, hovořily s ním přes živé ploty a říkaly mu, že ho úplně chápou. Ale když ho opustila Bonnie, jediná příčina jeho okouzlujících dobrých mravů, opustily ho i samy dobré mravy. Hrubě a bez dlouhých cavyků odbýval dámy i jejich dobře míněné projevy soustrasti.

Ale dámy se kupodivu neurážely. Chápaly ho nebo si alespoň namlouvaly, že ho chápou. Když jezdíval domů za soumraku opilý, že se stěží udržel v sedle, a vztekle se mračil na lidi, kteří na něj promluvili, dámy říkaly: „Chudák!“ a se zdvojnásobeným úsilím se na něj snažily být milé a laskavé. Velice ho litovaly, protože byl zoufalý utrpením a doma ho nečekala lepší útěcha než Scarlett.

Každý věděl, že je chladná a bez srdce. Každý se děsil zdánlivé snadnosti, s níž se přenesla přes Bonniinu smrt, a nikoho ani nenapadlo pomyslet na to, jaké úsilí se za tím zdánlivě snadným smířením s dceřinou smrtí skrývá. Celé město ze srdce cítilo s Rhettem,

ale on o soucitu nevěděl a ani o něj nestál. Proti Scarlett se celé město naopak zatvrdilo, přestože by, alespoň pro tentokrát, docela uvítala projevy soucitu od starých přátel.

Ale nikdo ze starých přátel kromě tetičky Pitty, Melanie a Ashleyho k ní nezašel. Na návštěvu přijížděli pouze noví přátelé ve svých nablýskaných kočárech, dychtivě jí vykládali o svém soucitu a třásli se na to, aby ji mohli bavit vyprávěním o ostatních nových přátelích, kteří ji vůbec nezajímali. Všichni tito „noví lidé", do jednoho samí cizinci bůhvíodkud! Neznali ji. A nikdy ji nemohli poznat. Vůbec nechápali, jaký život vedla předtím, než se vyšvihla do nynějšího skvělého bezpečí v sídle na Broskvoňové ulici. Sami neměli zájem hovořit o tom, jaký život vedli, než se zmohli na závěsy z tuhého brokátu a kočáry tažené spřeženími skvělých koní. Neměli tušení o jejích zápasech, strádáních a všech věcech, kvůli nimž stálo za to mít tento skvělý dům, hezké šaty, stříbro a recepce. Nic nevěděli. A bylo jim to jedno, těmto lidem bůhvíodkud, kteří vždycky žili jen na povrchu věcí, kteří neměli žádné společné vzpomínky na válku, hlad a boje, kteří neměli žádné společenské kořeny tkvící v téže rudé půdě.

Scarlett by si teď ve svém osamění byla ráda krátila dlouhé odpoledne s Maybelle, Fanny, paní Elsingovou nebo paní Whitingovou, ba dokonce s obávanou starou harcovnicí paní Merriwetherovou. Nebo s paní Bonnellovou nebo – nebo s kýmkoli ze starých přátel a sousedů. Protože ti věděli. Poznali válku, hrůzu a požáry, viděli své předčasně mrtvé drahé; hladověli a chodili v hadrech, žili a přitom museli zahánět větřící vlky od svých prahů. A z trosek znovu vybudovali blahobyt.

Bylo by uklidňující posedět s Maybelle a vzpomínat, jak Maybelle pochovala své děťátko, které zemřelo při bezhlavém útěku před Shermanem, bylo by utěšující mít vedle sebe Fanny a vědět, že obě ztratily muže v černých dnech stanného práva. Byla by to smutná zábava smát se s paní Elsingovou a vybavovat si, jak se stará paní

tvářila, když šlehala svého koně bičíkem v den, kdy padla Atlanta, a v kočáře za ní nadskakovala kořist, které se zmocnila ve vojenských skladech. Bylo by příjemné vyprávět si různé zážitky s paní Merriwetherovou, která teď žila v zajištěném postavení z výtěžků pekařství, příjemné zeptat se: „Vzpomínáte si, jak hrozné to bylo bezprostředně po kapitulaci? Vzpomínáte si, jak jsme neměli tušení, odkud vezmeme nové boty? A podívejte se, jak jsme na tom teď!“

Ano, bylo by to příjemné. Teď už Scarlett chápala, proč bývalí vojáci Konfederace, jakmile se setkali, hovořili o válce s takovou chutí, pýchou a nostalgií. Zašlé dny těžce doléhaly na jejich duši, ale oni je přežili. Stali se z nich ostřílení veteráni. A Scarlett byla také veterán, jenomže neměla kumpány, s nimiž by mohla znovu vybojovávat staré bitvy. Ach, kdyby tak mohla znovu žít uprostřed lidí, jako byla sama, těch lidí, kteří prožili stejné věci a věděli, jak bolí – ale i to, jak velkou část člověka tyto zkušenosti tvoří!

Ale tito lidé jí jaksi unikali. Scarlett pochopila, že si to zavinila sama. Až dosud o ně nestála – ale teď byla Bonnie mrtvá a ona sama byla opuštěná, měla strach a na opačném konci vlastního zářícího jídelního stolu viděla snědého, alkoholem otupělého cizího muže, který jí chátral před očima.

Kapitola 61

Rhettův naléhavý telegram zastihl Scarlett v Mariettě. Nejbližší vlak do Atlanty odjížděl za deset minut a Scarlett odjezd stihla, protože si s sebou nevzala žádná zavazadla kromě síťové tašky a Wadea s Ellou nechala s Prissy v hotelu.

Do Atlanty to bylo jen třicet dva kilometry, ale vlak se nekonečně vlekl vlhkým odpolednem začínajícího podzimu a zastavoval na každé mezi. Scarlett, které se z Rhettovy zprávy zmocnila panika a potřebovala, aby cesta ubíhala co nejrychleji, na každé zastávce div nezačala křičet nahlas. Vlak se kodrcal po trati vedoucí lesy vybarvenými matně a ochable do zlatova, míjel rudá úbočí kopců, dosud zjizvených klikatými předprsněmi zákopů, projížděl podél starých postavení dělostřeleckých baterií a kráterů zarostlých plevelem, jel pro trati, po níž tak trpce ustupovali Johnstonovi vojáci, bránící se na každém kroku. Kdysi by ta místa ve Scarlett probouzela strašlivé vzpomínky, ale teď na ně neměla pomyšlení.

Rhettova zpráva zněla:

Paní Wilkesová nemocná. Přijeď okamžitě domů.

Těsně před příjezdem vlaku do Atlanty se setmělo a město zakryl drobný déšť, připomínající mlhu. Plynové pouliční lampy tlumeně žhnuly a připomínaly skvrny žluti vystupující z mlhy. Rhett na ni čekal s kočárem na nádraží. Pouhý pohled na to, jak se tvářil, ji stačil vyděsit ještě víc než telegram, který jí poslal. Ještě nikdy neměl tak bezvýrazný obličej.

„Není…," vykřikla.

„Ne. Ještě je živá." Rhett jí pomohl nastoupit do kočáru. „K paní Wilkesové a co nejrychleji," nařídil kočímu.

„Co se jí stalo? Nevěděla jsem, že je nemocná. Minulý týden vypadala úplně v pořádku. Stalo se jí něco? Ach, Rhette, že to s ní není tak vážné, jak jsi…“

„Umírá,“ nenechal ji domluvit Rhett a hlas neměl o nic výraznější než obličej. „Chce tě vidět.“

„Melly ne! Ach, Melly ne! Co se jí stalo?“

„Potratila.“

„Po – po – ale, Rhette, vždyť ona…“ Scarlett se zajíkla. Novinka, dovršující hrůzu všeho, co jí oznámil, jí doslova vyrazila dech.

„Copak jsi nevěděla, že čekala děťátko?“

Nedokázala ani zavrtět hlavou.

„No tak dobře. Dejme tomu že ne. Myslím, že se nikomu nesvěřila. Chtěla všechny překvapit. Ale já to věděl.“

„Ty žes to věděl? Ale ona ti určitě nic neřekla!“

„Mně taky nic říkat nemusela. Poznal jsem všechno sám. Byla poslední dva měsíce tak – šťastná, a tak jsem snadno poznal, že v tom nemůže být nic jiného.“

„Ale, Rhette, pan doktor tvrdil, že by ji další děťátko zabilo!“

„Však ji taky opravdu zabilo,“ odpověděl Rhett. A kočího popohnal: „Proboha, nešlo by to rychleji?“

„Ale, Rhette, ona přece nemůže umírat! Já – já ne a já…“

„Nemá takovou sílu jako ty. Nikdy žádnou neměla. Nikdy neměla nic kromě srdce.“

Kočár se zakolébal, jak zastavil před nízkým domkem, Rhett podal Scarlett ruku a pomohl jí vystoupit. Křečovitě se zachytila jeho paže, jelikož se celá třásla zděšením a náhlým pocitem opuštěnosti.

„Půjdeš dovnitř, Rhette?“

„Ne,“ odpověděl a nastoupil zpátky do kočáru.

Scarlett vyběhla do schodů, prolétla verandou a prudce otevřela domovní dveře. Uvnitř spatřila ve žlutém světle lampy Ashleyho, tetičku Pitty a Indii. Scarlett si pomyslela: Co tady dělá India? Melanie jí přece zakázala překročit práh domu. Všichni tři vstali, jakmile ji

uviděli, tetička Pitty se kousala do chvějících se rtů, aby je uklidnila, India na ni upřeně hleděla, hluboce zasažená zármutkem a beze stopy nenávisti. Ashley měl nepřítomný výraz jako náměsíčník, přistoupil k ní, položil jí ruku na paži a promluvil také jako náměsíčník.

„Volala tě," řekl Scarlett. „Volala tě."

„Můžu teď k ní?" Scarlett se obrátila k zavřeným dveřím Melaniina pokoje.

„Ne. Teď je u ní doktor Meade. Jsem rád, že jsi přišla, Scarlett."

„Přijela jsem hned prvním vlakem." Scarlett shodila klobouk i plášť. „Vlak… Ale není opravdu… Řekni mi, že je jí líp, viď Ashley? Tak promluv, prosím tě! Nedívej se takhle! Není opravdu…"

„Pořád tě volala…," řekl Ashley a podíval se jí do očí. A v jeho očích si přečetla odpověď na svou otázku. Na okamžik se jí zastavilo srdce v hrudi a pak jí tam začal pulsovat podivný strach, silnější než úzkost, silnější než zármutek. To přece nemůže být pravda, říkala si v duchu důrazně a pokoušela se zahnat strach, který ji tížil. Lékaři se občas mýlí. Neuvěřím, že je to pravda. Nesmím připustit, abych tomu uvěřila. A jestli tomu uvěřím, tak začnu křičet. Musím myslet na něco jiného.

„Nevěřím tomu!" zahřměla a zahleděla se do tří napjatých obličejů, jako by předem vzdorovala opačnému mínění. „A proč mi Melanie nic neřekla? Kdybych to byla věděla, vůbec bych do Marietty nejezdila!"

Ashleyho oči se probudily k životu a objevilo se v nich utrpení.

„Neřekla o tom nikomu, Scarlett, a tobě především. Bála se, že bys ji peskovala, kdybys o tom věděla. Chtěla počkat tři měsíce – dokud by neměla pocit naprosté jistoty, a pak nás všechny překvapit a vysmát se nahlas lékařům, že se zmýlili. A byla přitom tak šťastná. Víš, jakou slabost měla pro děti – jak strašně toužila po malé holčičce. A všechno šlo dobře až do – a pak najednou bez sebemenšího důvodu…"

Dveře Melaniina pokoje se tiše otevřely, doktor Meade vyšel do haly a zavřel za sebou. Chvilku zůstal stát se šedým plnovousem skleslým na hruď a mlčky si měřil čtveřici před sebou, která ztuhla na místě. Nakonec mu pohled padl na Scarlett. Přistoupil k ní a Scarlett si přitom stačila všimnout, že starý lékař má v očích zármutek, ale také nechuť a pohrdání, které naplnily její vylekané srdce pocitem viny.

„Tak jste konečně tady," pronesl lékař.

Než se zmohla na odpověď, Ashley vykročil k zavřeným dveřím.

„Vy ještě ne," zarazil ho lékař. „Chce mluvit se Scarlett."

„Pane doktore," ozvala se India a položila mu ruku na rukáv. Hlas měla sice bezbarvý, ale mnohem naléhavější než všechna slova. „Dovolte, abych ji směla na chvilku uvidět. Čekám tu už od rána, ale ona… Dovolte mi to, alespoň na chvilku. Chci jí říct – musím jí říct – že jsem se mýlila – v jisté záležitosti."

Když India mluvila, nedívala se ani na Ashleyho, ani na Scarlett, ale doktor Meade si přesto změřil Scarlett chladným pohledem.

„Uvidím, slečno Indie," odpověděl stručně. „Ale jenom když mi dáte slovo, že nebudete nemocnou vyčerpávat výklady o tom, že jste se zmýlila. To ví sama a jenom by ji rozčilovalo, kdyby musela poslouchat vaše omluvy."

Pitty se pokusila ozvat, ale jen bázlivě: „Prosím vás, pane doktore…"

„Slečno Pitty, sama víte, že byste vykřikla a omdlela."

Pitty napřímila svou malou, ale statnou postavičku a podívala se lékaři vzdorně přímo do očí. Neplakala a ze všech oblin těla jí vyzařovala důstojnost.

„Tak dobře, moje milá, ale musíte chvilinku počkat," řekl jí lékař poněkud laskavějším tónem. „Pojďte, Scarlett."

Oba došli po špičkách k zavřeným dveřím a lékař položil ruku na Scarlettino rameno a pevně je stiskl.

„A teď, mladá paní," zašeptal stroze, „žádnou hysterii ani žádná vyznání u smrtelné postele, nebo vám, jako že je bůh nade mnou, zakroutím krk! Nechte si ty vaše neviňoučké pohledy. Víte dobře, co tím myslím. Udělám všechno, abych slečně Melly ulehčil umírání, a vy si nebudete ulevovat svému svědomí tím, že jí budete vykládat něco o Ashleym. V životě jsem žádné ženě neublížil, ale jestli teď ceknete – tak si to zodpovíte přede mnou."

Než se zmohla na odpověď, otevřel dveře, strčil ji dovnitř a znovu za ní zavřel. Malá ložnice, zařízená laciným nábytkem z tmavého ořechu, byla ponořena do příšeří, protože lampa byla zastíněna novinami. Byla to malá a strohá místnost, jakou mívají školačky, s úzkou nízkou postelí, obyčejnými záclonami, nařasenými a staženými stuhou, čistými, ale zašlými pestrými koberečky na podlaze, které se na hony odlišovaly od přepychového zařízení Scarlettiny ložnice s vyřezávaným nábytkem, drapériemi z růžového brokátu a kobercem zdobeným růžičkami.

Melanie ležela na lůžku a její postava se pod přikrývkou celá scvrkla a zploštila, že vypadala jako nedospělá holčička. Obličej jí z každé strany lemoval černý cop a zavřené oči měla zapadlé ve dvou stejných rudých kruzích. Scarlett se při pohledu na ni nedokázala pohnout z místa a musela se opřít zády o dveře. Ale navzdory pochmurné atmosféře vládnoucí v pokoji viděla, že Melanie má voskově bledý obličej. Zmizela z něj krev i život a nos vystupoval ostřeji. Až do té chvíle Scarlett doufala, že se doktor Meade mýlí. Ale teď poznala, jak to s Melanií doopravdy vypadá. Za války viděla v lazaretech tolik obličejů, které začínaly mít tak ostré rysy, že se nemohla mýlit v tom, co toto znamení nevyhnutelně věští.

Melanie umírala, ale Scarlett se s tím na okamžik odmítla vnitřně smířit. Melanie přece nemohla umřít. Bylo vyloučeno, aby umřela. Bůh přece nedovolí, aby zemřela, když ji ona, Scarlett, tolik potřebuje. Nikdy předtím ji nenapadlo, že Melanii potřebuje. Ale teď ji to vědomí zaplavilo celou, až do nejodlehlejších zákoutí duše.

Spoléhala na Melanii, stejně jako spoléhala sama na sebe, ale nikdy si to neuvědomila. Teď Melanie umírala a Scarlett chápala, že bez ní nemůže existovat. Teď, když se po špičkách a se srdcem sevřeným panikou blížila pokojem k ztichlé postavě, poznala, že Melanie byla její meč i štít, její útěcha i síla.

Musím ji zadržet! Nesmím dovolit, aby mě opustila! pomyslela si a padla na kolena vedle postele, až jí zašustily sukně. Spěšně uchopila ruku ležící bezvládně na pokrývce a znovu se vyděsila, tentokrát jejím chladem.

„To jsem já, Melly," ozvala se nahlas.

Melanie pootevřela nepatrně oči a pak, jako by se dostatečně přesvědčila, že je to opravdu Scarlett, znovu zavřela víčka. Po chvíli ticha nabrala dech a zašeptala: „Slíbíš mi něco?"

„Tobě všechno!"

„Postarej se o – Beaua."

Scarlett se zmohla jen na přikývnutí, protože ji cosi dusilo v hrdle, a na znamení souhlasu jemně stiskla ruku, kterou držela.

„Já ti ho svěřuju." Melanie se ještě zmohla na nejchabější náznak úsměvu. „Už jsem ti ho svěřila jednou – pamatuješ? – tenkrát, ještě než se narodil."

Jestli se pamatovala? Copak by někdy mohla na tu chvíli zapomenout? Cítila příšerný žár toho zářijového poledne, skoro jako by se ten děsný den vrátil, vybavila si svou hrůzu z Yankeeů, uslyšela dupot ustupujících vojáků, znovu zaslechla Melaniin hlas zapřísahající ji, aby se ujala dítěte, kdyby snad zemřela – a také si vzpomněla, jak tenkrát Melanii nenáviděla a doufala, že zemře.

Zabila jsem ji, pomyslela si Scarlett v návalu pověrčivé hrůzy. Přála jsem si tak často, aby umřela, a bůh mě vyslyšel a teď mě trestá.

„Ach, Melly, nemluv tak! Víš přece, že se z toho dostaneš…"

„Ne. Slib mi to."

Scarlett polkla naprázdno.

„To víš, že ti to slibuju. Budu se o něj starat, jako by to byl můj vlastní syn."

„Vysoká škola?" ptal se za Melanii její slábnoucí rozhodný hlas.

„To víš, že ano! Půjde na univerzitu, na Harvard a pojede do Evropy nebo kam bude chtít – a – a – dostane poníka – a bude brát lekce hudby… Ach, Melly, prosím tě, pokus se přece! Snaž se jenom trochu!"

Znovu zavládlo ticho a na Melaniině obličeji bylo vidět, že se ze všech sil snaží sebrat síly, aby mohla znovu promluvit.

„Ashley," řekla konečně. „Ashley a ty…" Hlas jí selhal, až musela zmlknout.

Jakmile Scarlett zaslechla Ashleyho jméno, srdce, studené jako kámen, se jí zastavilo v hrudi. Melanie tedy celou dobu všechno věděla. Scarlett si položila hlavu na přikrývku a vzlyk, který se vydral ven, jí krutou rukou sevřel hrdlo. Melanie všechno věděla. Scarlett se už nemohla ani stydět, už nemohla cítit nic kromě šílených výčitek, že po celá dlouhá léta ubližovala tomuhle ušlechtilému stvoření. Melanie celou dobu všechno věděla – a přesto zůstala její věrnou přítelkyní. Ach, kdyby tak mohla všechna ta léta prožít znovu! Ani jediným pohledem by nezavadila o Ashleyho a bylo by jí jedno, jestli se po ní dívá.

Pane bože, modlila se překotně, dej, prosím, ať žije! Všechno jí odčiním. Budu na ni moc hodná. Už nikdy, do nejdelší smrti, se o Ashleym slůvkem nezmíním, jestli uděláš, aby se zase uzdravila!

„Ashley," řekla Melanie slabým hlasem a natáhla prsty, aby se dotkla Scarlettiny skloněné hlavy. Palcem a ukazováčkem ji zatáhla za vlasy, ale měla v nich asi tolik síly jako malé dítě. Scarlett pochopila, co to gesto znamená, pochopila, že Melanie chce, aby zvedla hlavu a podívala se jí do očí. Ale Scarlett se Melanii nemohla, opravdu nemohla podívat do očí, aby si v nich nepřečetla, že umírající všechno ví.

„Ashley," zašeptala Melanie znovu a Scarlett sebrala všechny své síly. Až se v den Posledního soudu podívá do tváře bohu a přečte si rozsudek z jeho očí, bude to stejně zlé jako dnes. Byla v ní malá dušička, ale zvedla hlavu.

Uviděla zase ty tmavé láskyplné oči, jaké vždycky znala, zapadlé a omámené smrtí, táž jemná ústa unaveně bojující s bolestí o dech. Nevyčetla z nich žádné výčitky, žádné obvinění, ale ani žádný strach – jen úzkost, že Melanie nenajde dost sil, aby mohla promluvit.

Scarlett byla okamžik tak ohromena, že ani nepocítila úlevu. Když potom stiskla Melanii ruku pevněji, celou ji zaplavila vlna vroucí vděčnosti bohu a poprvé od dětství odříkala pokornou nesobeckou modlitbu.

Děkuji ti, panebože. Vím, že toho nejsem hodna, ale děkuji ti za to, žes nedopustil, aby se to dověděla.

„Co má být s Ashleym, Melly?“

„Ty se – o něj postaráš.“

„To víš, že ano.“

„Je náchylný k nachlazení – moc snadno.“

Nastalo ticho.

„Jistě, rozumím a postarám se.“

Na Melanii bylo znát, že jí mluvení stojí velké úsilí.

„Ashley není – praktický.“

Jen blízkost smrti mohla Melanii přimět k takovému projevu neloajálnosti.

„Postarej se o něj, Scarlett – ale – ale nesmíš mu nic říct.“

„Postarám se o něj i o podnik a nikdy mu nic neřeknu. Všechno mu jen tak mlhavě naznačím.“

Melanie se zmohla na chabý náznak úsměvu, když se její pohled znovu setkal se Scarlettiným, ale i z toho náznaku zářila vítězoslava. Tím pohledem obě ženy zpečetily smlouvu, podle níž ochrana Ashleyho Wilkese před příliš drsným světem přechází z jedné na druhou a že Ashleyho mužská hrdost nebude nikdy pokořena vědomím, že tomu tak je.

Z Melaniina strhaného obličeje zmizely všechny stopy zápasu, jako by jí díky Scarlettině slibu spadl kámen ze srdce.

„Jsi tak chytrá – tak statečná – vždycky jsi na mě byla tak strašně hodná…“

Při těch slovech se Scarlett uvolnilo hrdlo a dušený vzlyk se konečně vydral volně ven a Scarlett si zakryla ústa dlaní. A zrovna teď určitě začne vyvádět jako malá a začne křičet: Já jsem ďábel! Ubližovala jsem ti! Nikdy jsem pro tebe nic neudělala! Všechno kvůli Ashleymu.

Prudce vstala a kousla se do palce, aby se ovládla. Vybavila se jí Rhettova dávná slova: „Miluje tě. Ať je to tedy kříž, který budeš muset nést.“ A ten kříž byl teď ještě těžší. Zlé bylo už, že se všemi prostředky pokoušela Ashleyho Melanii odlákat. Ale teď bylo všechno horší o to, že jí Melanie, která jí celý život slepě důvěřovala, dávala najevo stejnou lásku a důvěru i v hodině své smrti. Ne, nedokázala promluvit. Nedokázala ani znovu zopakovat: „Snaž se žít.“ Musela ji nechat odejít v klidu, bez zápasu, bez slz, bez smutku.

Dveře se pootevřely, na prahu se objevil doktor Meade a panovačně kynul rukou. Scarlett se sklonila k posteli, s námahou zadržela slzy, které už měla na krajíčku, vzala Melanii za ruku a položila si její dlaň na tvář.

„Dobrou noc,“ řekla a hlas jí zněl pevněji, než se jí vůbec zdálo možné.

„Slib mi…,“ ozval se šepot, teď už velice ochablý, skoro neslyšný.

„Tobě všechno, miláčku.“

„Pan kapitán Butler – buď na něj hodná. On – tě moc miluje.“

Rhett? divila se v duchu zmatená Scarlett a vůbec nepochopila, co Melanie těmi slovy míní.

„To víš, že ano,“ ujistila ji automaticky, lehce políbila její ruku a položila ji zpátky na postel.

„Řekněte dámám, ať sem okamžitě přijdou,“ zašeptal lékař, když Scarlett vycházela ze dveří.

Rozmazaným pohledem zahlédla, jak India a Pitty vcházejí za lékařem do pokoje a tisknou si sukně pevně k bokům, aby jimi nešustily. Dveře se za nimi zavřely a v domě se rozhostilo ticho.

Ashleyho nebylo vidět. Scarlett se opřela hlavou o stěnu jako zlobivé dítě postavené do kouta a rukou si třela rozbolavělé hrdlo.

Za těmi dveřmi odchází navždy Melanie a s ní i síla, na niž se, aniž si to uvědomovala, po léta spoléhala. Proč, ach proč nepochopila dřív, jak moc Melanii miluje a zároveň potřebuje? Ale kdo by si pomyslil, že drobná nenápadná Melanie mohla být baštou její síly? Melanie, která se před cizími lidmi ostýchala až k slzám, bála se pozvednout vlastní hlas, když říkala, co si myslí, a děsila se, že by se mohla stát terčem nesouhlasu starých dam, Melanie, která neměla dost odvahy, aby zahnala husu? A přesto…

Scarlett se v duchu vrátila o mnoho let zpátky až k horkému dnu v Taře, když se nad mrtvolou v modré uniformě vznášely obláčky šedého kouře a Melanie stála na horním konci schodiště s Charlesovou šavlí v ruce. Scarlett si vzpomněla, že si tenkrát pomyslela: Taková hloupost! Melly by ten meč nedokázala ani zvednout! Ale teď věděla, že kdyby bylo třeba, Melanie by se byla vrhla po schodech dolů a zabila by Yankeeho – anebo se dala zabít sama.

Ano, Melanie tam toho dne stála s mečem v drobné ručce a byla připravena se bít za Scarlett. A teď si Scarlett při tom smutném vzpomínání uvědomila, že Melanie vždycky stála po jejím boku s mečem v ruce, nevtíravá jako vlastní stín, a bojovala za ni se slepě oddanou věrností, bojovala proti Yankeeům, požáru, hladu, chudobě, veřejnému mínění a dokonce i proti vlastním pokrevním příbuzným, na nichž jí tolik záleželo.

Scarlett cítila – zatímco si uvědomovala, že meč, který ji chránil před světem, byl navždy zasunut do pochvy – jak ji pomalu opouští vlastní odvaha i sebedůvěra.

Melly je moje jediná přítelkyně, pomyslela si zoufale, jediná žena kromě matky, která mě milovala. A taky se matce podobá. Každý, kdo ji znal, se jí chytal za sukně.

Najednou jí připadalo, jako by za zavřenými dveřmi ležela Ellen a opouštěla podruhé tento svět. Najednou se ocitla znovu v Taře se

světlem kolem hlavy zoufalá vědomím, že nedokáže čelit životu bez strašlivé síly slabých, něžných a dobrosrdečných.

Stála v hale, nerozhodná a vyděšená, a oheň planoucí z krbu obývacího pokoje vrhal na stěny kolem ní dlouhé temné stíny. V domě se nepohnula ani myš a nehnutost se do ní vsakovala jako drobný mrazivý déšť. Ashley! Kde může být Ashley?

Šla ho hledat do obývacího pokoje, jako prochladlé zvíře hledá oheň, ale nebyl tam. Ale musela ho přece najít. Objevila Melaniinu sílu a vlastní závislost na ní jen proto, aby ji v okamžiku poznání znovu ztratila, ale pořád ještě zbýval Ashley. Měla přece Ashleyho, který byl silný, moudrý a přinášel útěchu. V Ashleym a jeho lásce nacházela sílu, o niž se mohla opřít ve vlastní slabosti, odvahu, která zaháněla její strach, a také útěchu pro svůj smutek.

Určitě bude ve svém pokoji, napadlo ji, po špičkách se proplížila halou a tiše zaťukala na jeho dveře. Nikdo se neozval, tak dveře otevřela. Ashley stál u prádelníku a prohlížel si nějaké Melaniiny spravované rukavičky. Nejdřív zvedl jednu rukavičku a zahleděl se na ni, jako by ji předtím nikdy neviděl. Potom ji jemně odložil, jako by byla ze skla, a zvedl druhou.

Scarlett na něho chvějícím se hlasem zavolala: „Ashley!“ Pomalu se otočil a podíval se na ni. Z očí mu zmizel nepřítomný pohled, teď je měl široce otevřené, jako by z nich spadla maska. Spatřila v nich strach, který se vyrovnal jejímu, slabost ještě bezbrannější, jejž jakou pociťovala sama, a zmatek hlubší, než sama dokáže do smrti zažít. Pocit děsu, který se jí zmocnil v hale, se při pohledu na Ashleyho výraz ještě prohloubil. Přistoupila k němu.

„Jsem vyděšená,“ řekla. „Ach, Ashley, podrž mě. Já jsem celá vyděšená!“

Vůbec se k ní nepřiblížil, jen si ji upřeně měřil a přitom oběma rukama pevně tiskl rukavičky. Scarlett mu položila ruku na paži a zašeptala: „Copak je?“

Bedlivě si ji prohlížel, zoufale, zoufale na ní hledal pohledem cosi, co nenacházel. Nakonec promluvil, ale cizím hlasem, jaký od něj v životě neslyšela.

„Moc jsem tě potřeboval," prohlásil. „Už jsem se za tebou chtěl rozběhnout – rozběhnout jako dítě, které se potřebuje utěšit – a teď nacházím další dítě, vyděšené ještě víc než já, které si přiběhlo pro útěchu ke mně."

„Ale ty ne – ty přece nemůžeš být vyděšený," vykřikla Scarlett. „Tebe přece nikdy nic nevyděsilo. Ale já… Vždycky jsi byl tak silný…"

„Jestli jsem byl někdy silný, tak jen proto, že ona stála za mnou," odpověděl lámajícím se hlasem, pak se podíval na rukavičky a uhladil jim prsty. „A – a – všechna síla, jakou jsem kdy měl, odchází s ní."

Z tichého hlasu mu přitom čišelo zoufalství – tak šílené, že Scarlett spustila ruku, kterou mu předtím položila na rameno, a ustoupila zpátky. A v napjatém tichu, které mezi nimi zavládlo, pocítila, že mu poprvé v životě rozumí.

„Ale…," soukala ze sebe pomalu, „ale – ty ji přece miluješ, Ashley, viď?"

Odpověděl, jako by se musel nutit do řeči.

„Ona je jediný sen, jaký jsem kdy měl, sen, který žil a dýchal a přitom se nerozplynul tváří v tvář skutečnosti."

Sny! pomyslela si a přitom se v ní ozvala stará podrážděnost. Pořád je jen samé sny! Nikdy nemá zdravý rozum!

S těžkým a trochu zahořklým srdcem řekla nahlas: „Vždycky jsi býval blázen, Ashley! Copak sis nevšiml, že byla milionkrát lepší než já?"

„Scarlett, prosím tě! Kdybys věděla, co jsem zažil od chvíle, kdy lékař…"

„Co jsi zažil! Myslíš, že já… Ach, Ashley, už před léty jsi měl poznat, že miluješ ji, a ne mě! Proč jsi to nepoznal? Všechno by bylo jiné, tak… Ach, měl sis to uvědomit, a ne mě nechat viset ve vzduchu a krmit mě všemi těmi řečičkami o cti a oběti! Kdybys mně to už

tenkrát před léty řekl, byla bych… Byla bych z toho málem měla smrt, ale nakonec bych to nějak přežila. Ale tys musel čekat až do dneška, až když Melly umírá, aby sis všechno uvědomil, ale teď už je pozdě a nedá se nic dělat. Ach, Ashley, takové věci přece mají vědět muži, ne ženy! Měl sis jasně uvědomit, že jsi celou dobu miloval ji a mě jsi chtěl jen jako – jako Rhett chce tu strašnou ženskou, tu Watlingovou!“

Ashley sebou při jejích slovech trhl, ale pořád jí hleděl upřeně do očí a pohledem ji úpěnlivě prosil, aby zmlkla a znovu ho utěšila. Ze všech rysů mu čišelo přiznání, že Scarlett má pravdu. Sama svěšená ramena prozrazovala, že obviňuje sám sebe krutěji, než to dokáže ona. Stál před ní mlčky, drtil rukavičky, jako by to byla chápavá ruka, a v tichu následujícím po jejích slovech ji nevole přešla a její místo zaujal soucit zabarvený trochou pohrdání. Ozvalo se v ní svědomí. Kopala do poraženého muže, který se nemohl bránit – a přitom slíbila Melanii, že se o něj postará.

A sotva jsem jí to slíbila, už jsem ho zasypala ošklivými a urážlivými řečmi, které jsou zbytečné ode mě i od kohokoli jiného. Sám ví, co je pravda, a div z toho nemá smrt, pomyslela si zoufale. Není vlastně dospělý. Je to dítě podobně jako já a neví, čí je, strachem, že ji ztratí. Melly věděla, jak to bude… Melly ho znala mnohem líp než já. Proto mě jedním dechem prosila, abych se postarala o něj i o Beaua. Jak tohle Ashley dokáže vůbec snést? Já to snesu. Já dokážu snést všechno. Musela jsem toho v životě snést tolik. Ale on to nedokáže – bez ní nedokáže snést vůbec nic.

„Promiň mi to, miláčku,“ řekla něžně a vztáhla k němu ruce. „Vím, jak strašně musíš trpět. Ale pamatuj si, ona nic neví – nikdy jí nepřišlo na mysl sebemenší podezření – Bůh stál milostivě při nás.“

Ashley k ní rychle přistoupil a slepě ji objal pažemi. Scarlett se vypjala na špičky, aby si mohl pohodlně položit hlavu na její rozpálenou tvář, a jednou rukou ho pohladila po temeni hlavy.

„Neplač, zlato. Ona by si přála, aby ses choval statečně. Za chvilku tě bude chtít vidět a budeš muset být statečný. Nesmí si všimnout, žes plakal. Trápila by se tím."

Ashley ji tiskl, až sotva popadala dech, a promlouval jí do ucha hlasem, který zněl, jako by se sám dusil.

„Co budu dělat? Nemůžu – nemůžu bez ní žít!"

Já taky ne, řekla si v duchu a otřásla se hrůzou při pomyšlení na dlouhou řadu nastávajících let, která bude muset prožít bez Melanie. Ale s vypětím sil se sebrala. Teď se musela postarat o Ashleyho i o Melanii. Pomyslela si stejně jako kdysi za oné měsíční noci v Taře, kdy byla úplně vyčerpaná a navíc opilá: Břemena doléhají na bedra, která jsou dost silná, aby je dokázala unést. No, a sílu měla ona, ne Ashley. Narovnala ramena a přichystala se na břemeno, které ji čekalo, a s klidem, který zdaleka nepociťovala, ho políbila na vlhkou tvář, bez horečnatého žáru, touhy nebo vášně, protože cítila jen chladnou něhu.

„Nějak to zvládnem – určitě," uklidňovala ho.

Náhle se prudce otevřely jedny dveře do haly a doktor Meade zavolal s ostře naléhavým tónem v hlase: „Ashley! Rychle!"

Můj bože! Je po ní! pomyslela si Scarlett. A Ashley se s ní nestačil ani rozloučit! Ale možná…

„Pospěš si!" vykřikla nahlas a strčila do něj, protože stál a hleděl nepřítomně jako v mrákotách.

Otevřela dveře dokořán a gestem ho pobízela, aby šel. Jako by elektrizován jejími slovy vyběhl do haly a v ruce pořád držel ty rukavičky. Scarlett chvilku slyšela jeho prudké kroky a potom se rozlehl zvuk zavíraných dveří.

Znovu si řekla: „Můj bože!", pomalu došla k posteli, posadila se na ni a položila si hlavu do dlaní. Náhle pocítila únavu, větší, než jakou kdy v životě zažila. Při zvuku zavíraných dveří napětí, které na ni doléhalo na každém kroku, napětí, které jí však dodávalo sil, nečekaně povolilo, jako by praskla přepjatá struna. Připadala si

tělesně vyčerpaná a citově naprosto otupělá. V tu chvíli nepociťovala smutek, ani výčitky, ani strach, ani úžas. Byla prostě unavená a mozek jí tupě běžel naprázdno jako stroj, jako hodiny tikající na římse krbu.

Z celkové otupělosti se vynořila jediná myšlenka. Ashley ji nemiluje a nikdy nemiloval, ale to pomyšlení jí vůbec nebolelo. Přestože by mělo bolet. Měla by si připadat zoufalá, zhrzená a měla by žehrat na osud. Vždyť se na jeho lásku spoléhala tak dlouhou dobu. Jen ona jí pomohla zachránit se z tolika zoufalých situací. Ale nedá se nic dělat, pravda už je taková. Ashley ji nemiluje a jí je to jedno. Je jí to jedno, protože ho taky nemiluje. Nemiluje ho, a proto se jí nic z toho, co udělá nebo řekne, nemůže bolestně dotknout.

Scarlett se natáhla na postel a unaveně si položila hlavu na polštář. Bylo zbytečné bránit se té myšlence, bylo zbytečné namlouvat sama sobě: Ale já ho přece miluju. Miluju ho celou řadu let. Láska se přece nemůže během minuty změnit v lhostejnost.

Ale mohla pominout a také pominula.

On vlastně ve skutečnosti nikdy neexistoval, jenom jsem si ho sama představovala, říkala si v duchu unaveně. Milovala jsem něco, co jsem si sama vymyslela, něco, co je stejně mrtvé jako Melly. Ušila jsem si krásný pánský oblek a do něj jsem se zamilovala. A když Ashley tenkrát přijel na koni, tak elegantní a odlišný od ostatních, navěsila jsem si na něj ten oblek a nutila ho, aby jej nosil, ať mu seděl nebo ne. A nechtěla jsem vidět, jaký je ve skutečnosti. Pořád jsem milovala ten hezký háv – ale jeho vlastně vůbec ne.

Teď se dokázala v duchu vrátit o dlouhou řadu let zpět a viděla se, jak v Taře stojí na sluníčku v šatech ze zeleného květovaného barchetu a vzrušuje ji mladý jezdec s hřívou blonďatých vlasů lesknoucích se jako stříbrná přilba. Teď už zřetelně viděla, že byl jen výplodem její dětské fantazie, a vlastně pro ni nebyl o nic důležitější než její rozmazlená touha po akvamarínových náušnicích, které vymámila z Geralda. Neboť náušnice pro ni, jakmile je dostala, ztratily

cenu, stejně jako ztratilo cenu všechno, čeho dosáhla, samozřejmě kromě peněz. A tak by i Ashley ztratil na ceně, kdyby se jí v těch vzdálených prvních dnech dospělosti dostalo zadostiučinění, že by mohla odmítnout jeho nabídku k sňatku. Kdyby se jí byl někdy vydal na milost a nemilost a kdyby byla viděla, jak začal být vášnivý, neodbytný, žárlivý, rozmrzelý, a prosil jako ostatní mladíci, šílené poblouznění, které ji posedlo, by bylo pominulo, odváto stejně lehce jako mlha zahnaná slunečním světlem a lehkým vánkem, jakmile by potkala nového muže.

Byla jsem ale pěkný blázínek, říkala si v duchu zatrpkle. A teď za to musím platit. Po čem jsem tak často toužila, se nakonec stalo. Toužila jsem po tom, aby Melly umřela a já ho mohla mít. A teď je Melly mrtvá, já ho mám, jenže ho nechci. Ten jeho zatracený smysl pro čest ho donutí, aby se mě zeptal, jestli se nechci rozvést s Rhettem a vzít si jeho. Vzít si ho? Nechtěla bych ho, ani kdyby mi ho podávali na stříbrném tácku! Jenomže mi stejně až do smrti zůstane na krku. Do nejdelší smrti se o něj budu muset starat a pečovat o to, aby neumřel hladem a lidi se nešetrně nedotýkali jeho citů. Budu mít další dítě, které se mě bude držet na sukně. Ztratila jsem milence a místo něj mi přibylo další dítě. A kdybych nedala Melly své slovo, tak by – tak by mi bylo úplně jedno, kdybych ho už do smrti nespatřila.

Kapitola 62

Scarlett zaslechla, že si venku šeptají nějaké hlasy, a když došla ke dveřím, uviděla vyděšené černochy kupící se v zadní hale, Dilcey s vypětím sil držící v náruči těžkého spícího Beaua, plačícího strejdu Petera a kuchařku utírající si široký uplakaný obličej do zástěry. Všichni tři se po ní podívali a v očích měli němou otázku, co mají teď dělat. Scarlett pohlédla halou k obývacímu pokoji a spatřila Indii a tetičku Pitty stojící mlčky a držící se za ruce. India se zase jednou pro změnu netvářila tak upjatě jako obyčejně. Obě dámy na ni hleděly prosebně jako černoši a čekaly od ní pokyny. Scarlett vešla do obývacího pokoje a obě ženy se k ní nahrnuly jako mláďata k mámě.

„Ach, Scarlett, co…" začala větu tetička Pitty a přitom se jí třásla dětsky baculatá pusinka.

„Nemluvte na mě, nebo začnu křičet," zarazila ji Scarlett. Nervové vypětí se projevilo ostrým tónem jejího hlasu a ruce svěšené podél boků se jí bezděčně zaťaly v pěst. Z pomyšlení, že teď bude muset mluvit o Melanii a zařizovat věci, jaké obvykle následují po úmrtí v rodině, se jí znovu sevřelo hrdlo. „Nechci od vás dvou slyšet ani slovo."

Obě ženy pod vlivem autoritativního tónu, jaký jí čišel z hlasu, odstoupily od Scarlett a v obličejích se jim objevil uražený, bezmocný výraz. Nesmím se před nimi rozplakat, zařídala se v duchu Scarlett. Teď se nesmím zhroutit, protože jinak by začaly také plakat, černoši by pak začali nahlas vřískat a nakonec bychom se všichni dohromady zbláznili. Musím se sebrat. Čeká mě spousta práce. Budu muset zajet do pohřebního ústavu a dojednat pohřeb, dohlédnout, aby uklidili celý dům, a ještě tu budu muset zůstat a pohovořit laskavě s každým, kdo se mi přijde vybrečet na rameno.

Ashleymu ani Pitty s Indií nemůžu tyhle věci svěřit. Budu muset zařídit všechno sama. Ach, takové těžké břemeno! Vždycky samá těžká břemena a vždycky za druhé!

Podívala se do obličeje Indii a Pitty, které se tvářily rozpačitě a uraženě, a zaplavila ji vlna kajícnosti. Melanii by se nelíbilo, kdyby jednala tak ostře s lidmi, kteří ji milovali.

„Nezlobte se, že jsem byla tak ošklivá," omlouvala se a řeč jí přitom vázla v hrdle. „Já prostě – nezlobte se, že jsem na vás byla tak ošklivá, tetičko. Musím na chvilku na verandu. Potřebuju být sama. A až se vrátím, tak spolu…"

Poplácala chlácholivě tetičku Pitty po rameni a rychle kolem ní prošla k přednímu vchodu, jelikož si uvědomovala, že kdyby se zdržela uvnitř jen o minutu déle, přestala by se ovládat. Nutně potřebovala být sama. A potřebovala se vyplakat, protože jinak by jí puklo srdce.

Vyšla na temnou verandu, zavřela za sebou dveře a ucítila, jak jí vlhký noční vzduch chladně ovanul obličej. Déšť ustal a všude až na občasné plesknutí kapek z okapů vládlo ticho. Svět byl zahalen hustou mlhou, nepatrně mrazivou mlhou, z jejíhož temného dechu čpěl pach dohasínajícího roku. Ve všech domech na protější straně ulice až na jediný bylo zhasnuto a světlo jediné lampy linoucí se oknem na ulici se chabě pokoušelo prorazit mlhou a v jeho paprscích se přitom vznášely drobné zlatavé částečky prachu. Vypadalo to, jako by na celém světě nepohnutě ležel příkrov šedého dýmu. A celý svět znehybněl.

Scarlett se opřela čelem o jeden ze sloupů nesoucích střechu verandy a bylo jí do pláče, ale nezmohla se na jedinou slzu. Tohle neštěstí bylo tak strašné, že by si neulevila ani slzami. Třásla se na celém těle. V hlavě jí dosud doznával pád dvou nedobytných tvrzí jejího života, hroutících se jí před očima do prachu. Chvilku tam stála a pokoušela se v sobě najít kouzelnou formulku, která jí tak často pomáhala: Budu na to myslet až zítra, až do dokážu líp snášet.

Ale kouzelná formulka ztratila svou moc. Teď musela myslet na dvě věci – na Melanii a na to, jak ji milovala a potřebovala, a pak na Ashleyho a na svou tvrdošíjnou slepotu, s níž ho odmítala vidět takového, jaký skutečně je. A pochopila, že pomyšlení na oba dva se jí bude zítra dotýkat stejně bolestně jako za všech dalších zítřků až do smrti.

Teď se tam nemůžu vrátit a mluvit s nimi, říkala si v duchu. Dnes nemůžu přijít Ashleymu na oči a nemůžu ho utěšovat. Dneska v noci ne! Zítra ráno se sem brzy vrátím a udělám všechno, co musím, budu říkat všechno, co je třeba, abych je utěšila. Ale dnes to dělat nemůžu. Teď půjdu domů.

Její dům stál jen o pět ulic dál. Nechtěla čekat, až popotahující Peter zapřáhne do bryčky, nechtěla čekat, až ji doktor Meade doveze domů. Nedovedla snášet ani slzy jednoho, ani mlčenlivé odsuzování druhého. Rychle seběhla po neosvětlených schodech z verandy a jen tak bez kabátu a bez klobouku vyrazila do mlhavé noci. Zahnula za roh a vyrazila po dlouhém svahu stoupajícím k Broskvoňové ulici, kráčela nepohnutým vlhkým světem a dokonce i její vlastní kroky zůstávaly nehlučné jako ve snu.

Jak stoupala do kopce, s hrudí sevřenou pláčem, který nepřicházel, zmocnil se jí neskutečný pocit, pocit, že se na tomhle šerém mrazivém místě ocitla už předtím, za podobných okolností – a nejen jednou, ale vícekrát. Takový hloupý nápad, pomyslela si stísněně a přidala do kroku. Šálily ji vlastní nervy. Ale ten pocit trval a nenápadně se zmocňoval její mysli. Nejistě kolem sebe pokukovala, ale ten pocit sílil, přízračný, ale přitom známý, a Scarlett prudce zvedla hlavu jako zvíře, které větří nebezpečí. Jsem prostě jen úplně vyčerpaná, snažila se sama sebe uklidnit. A dnes je taková divná noc, samá mlha. Takhle hustou mlhu jsem v životě nezažila kromě – kromě!

A vtom se jí rozsvítilo v hlavě a srdce se jí sevřelo hrůzou. Teď už věděla, kde se ocitla. Ve zlém snu, s němž stokrát běžela takovouhle mlhou, strašidelnou krajinou bez známých míst, podle nichž by se

mohla orientovat, studenou mlhou přikrývající všechno kolem a obydlenou duchy a stíny, které se po ní sápaly. Zdálo se jí to znovu, nebo se tentokrát sen stal skutečností?

Skutečnost ji na okamžik opustila a Scarlett si připadala ztracena. Starý zlý sen jí tížil, silněji než kdy předtím, a srdce jí začalo divoce bušit. Znovu se ocitla uprostřed smrti a nepohnutého ticha, stejně jako se jí to stalo kdysi v Taře. Všechno, na čem v životě záleželo, z něj zmizelo, život byl v troskách a srdcem jí jako studený vichr cloumala panika. Hrůza, která byla skryta v mlze a zároveň byla tou mlhou, po ní vztahovala ruce. A Scarlett se dala do běhu. Běžela, jako běžela už stokrát předtím ve snu, hnala se slepě a nevěděla kam, štvána bezejmenným děsem, a hledala v šedé mlze bezpečný útulek, který se v ní kdesi skrýval.

Běžela vzhůru do kopce po šeré ulici, s hlavou skloněnou a srdcem prudce bušícím, vlhký noční vzduch ji studil na rtech a stromy nad hlavou ji děsily výhružnými gesty. Někde, někde v této divoké krajině vlhké nepohnutosti se skrývalo útočiště! Scarlett běžela, sotva dechu popadala, do dlouhého svahu kopce, zmáčené sukně se jí chladně lepily na kotníky, plíce jí div nepraskly a těsně stažená šněrovačka jí vrážela žebra přímo do srdce.

Pak se jí přímo před očima zničehonic tyčilo světlo, řada světel, matných a blikajících, ale přesto skutečných. Ve snu nikdy nebyla světla, vždycky jen šedá mlha. Vnitřně se tedy upjala k těmto světlům. Světla znamenala bezpečí, lidi, skutečnost. Najednou přestala utíkat, ruce tiskla křečovitě v pěst, ze všech sil se snažila setřást ze sebe paniku, upřeně hleděla na řadu plynových lamp, které jejímu mozku signalizovaly, že se ocitla na Broskvoňové ulici v Atlantě, a ne v šedém světě spánku a duchů.

Sesula se na schůdek, z nějž se nastupovalo do kočárů, a vší silou tiskla vlastní nervy, jako by to byla lana protahující se rychle jejími dlaněmi.

Běžela jsem – běžela jsem jako bláznivá! napadlo ji, zatímco se celá ještě třásla zmírňujícím se strachem a zatímco se jí dělalo špatně od bušení srdce. Ale kam jsem vlastně běžela?

Mezitím začala dýchat snáz, seděla s jednou rukou přitisknutou v bok a dívala se na Broskvoňovou ulici. V ní stál na vrcholku kopce její dům. Vypadal, jako že v každém jeho okně jsou rozžata světla, světla vzdorující snahám mlhy zatemnit jejich záři. Domov! A skutečný! Hleděla na vzdálenou hmotu domu vděčně a roztouženě a do duše jí padlo cosi jako klid.

Domů! Tam přece chtěla jít. Tam přece běžela. Domů k Rhettovi!

Jakmile si to uvědomila, jako by z ní spadly řetězy a s nimi i strach, který ji děsil ve snech od té noci, kdy se dovlekla do Tary a zjistila, že nastal konec světa. Na konci cesty do Tary zjistila, že je po bezpečí, po veškeré síle, veškeré moudrosti, veškeré milující něze, po všem pochopení – zkrátka po všech věcech ztělesněných v Ellen, které tvořily pevný základ jejích dívčích let. A přestože se od té noci dopracovala materiálního zabezpečení, ve snech byla pořád vyděšenou holčičkou, zoufale hledající ztracené bezpečí toho ztraceného světa.

Teď konečně našla útočiště, které hledala ve snech, místo, kde se cítila v teple a v bezpečí, které se jí až do té doby vždycky skrývalo v mlze. Nebyl jím Ashley – ach, Ashley nikdy! Nevyzařovalo z něj víc tepla než z bludičky na blatech, víc bezpečí než ze zrádných pohyblivých písků. Byl jím Rhett – Rhett, který měl silné paže, jimiž ji pevně držel v náruči, širokou hruď, na niž si mohla položit unavenou hlavu jako na polštář, a jízlivý smích, jímž ji donutil, aby viděla své záležitosti ve správné perspektivě. A úplné pochopení, protože viděl stejně jako ona, pravdu jako pravdu a nezastíral si oči takovými nepraktickými představami jako čest, obětování nebo vysoké mínění o lidské povaze. Miloval ji! Proč si neuvědomila, že ji Rhett miluje, přestože ji všemi svými jízlivými poznámkami přesvědčoval o opaku? Melanie to pochopila a do posledního dechu ji prosila: „Buď na něj hodná."

Ach, pomyslela si Scarlett, Ashley není jediný zaslepený hlupák na světě. Měla jsem na to přijít dřív.

Po léta se opírala zády o pevnou kamennou zeď Rhettovy lásky, považovala ji za samozřejmost stejně jako Melaniinu náklonnost a ještě si sama lichotila, že veškerou sílu bere sama ze sebe. A stejně jako si už předtím té noci uvědomila, že jí Melanie stála po boku ve všech ostrých srážkách se životem, teď konečně pochopila i to, že Rhett se mlčky držel v pozadí, chápal ji a byl připraven přispěchat s pomocí. Rhett tenkrát na dobročinném bazaru, který jí vyčetl z očí netrpělivost a vzal ji do kola, Rhett, který jí pomohl shodit otroctví vdovského smutku. Rhett, který ji bezpečně provedl mezi požáry a explozemi v noci, kdy padla Atlanta, Rhett, který jí půjčil peníze, s nimiž mohla začít nový život. Rhett, který ji utěšoval, když se v noci probouzela a plakala děsem ze zlých snů – žádný muž by přece nedělal takové věci, kdyby nebyl šíleně zamilovaný do ženy.

Ze stromů na ni kapaly drobné kapičky, ale Scarlett jejich vlhkost necítila. Převalovala se kolem ní mlha, ale ona si jí nevšímala. Protože když si vzpomněla na Rhetta a jeho snědý obličej, blýskající se bílé zuby a tmavé bystré oči, najednou se celá roztřásla.

Miluju ho, řekla si v duchu a jako vždycky jí to připadalo samozřejmé, jako dítěti, které přijímá dárek. Nevím, jak dlouho ho miluju, ale je to tak. A nebýt Ashleyho, byla bych si to uvědomila už dávno. Nikdy jsem neviděla svět, jaký je, protože mi Ashley zacláněl výhled.

Milovala ho, darebáka a hulváta, neznajícího žádné ohledy ani čest – totiž čest, jak ji chápal Ashley. Čert vem Ashleyho představy o cti! řekla si v duchu. Na Ashleyho představy o cti jsem vždycky jen doplácela. Ovšem, hned od začátku, když za mnou pořád dolézal, ačkoli dobře věděl, že od něj vlastní rodina očekává, že si vezme Melanii. Na Rhettovy činy jsem naopak nedoplatila nikdy, neopustil mě ani té strašlivé noci, kdy Melly pořádala tu oslavu a on mi klidně mohl zakroutit krk. I tenkrát, když mě po pádu Atlanty opustil na cestě uprostřed noci, dobře věděl, že se mi nemůže nic stát. Věděl,

že se z toho už nějak dostanu. Dokonce i když se v yankeeovském vězení tvářil, že mě donutí zaplatit za peníze, které jsem z něj vymámila. Nebyl by se mě zmocnil. Jenom mě zkoušel. Miloval mě celou tu dobu a já na něj byla tak ošklivá. Občas jsem ho urážela, ale byl příliš hrdý a nedal na sobě nic znát. A když zemřela Bonnie… Ach, jak jsem mohla být taková?

Scarlett vstala, narovnala se a podívala se na dům stojící na vrcholku kopce. Před půl hodinou si myslela, že ztratila všechno na světě kromě peněz, všechny lidi, pro které stálo za to žít – Ellen, Geralda, Bonnie, chůvu, Melanii a Ashleyho. Musela je všechny ztratit, aby si uvědomila, že miluje Rhetta – že ho miluje, jelikož je silný a nezastaví se před ničím, že je vášnivý a chodí po zemi jako ona.

Všechno mu řeknu, rozhodla se v duchu. Určitě mě pochopí. Vždycky mě přece chápal. Řeknu mu, jak jsem byla hloupá, jak strašně ho miluju a jak mu všechno vynahradím.

Zničehonic si připadala silná a šťastná. Nebála se tmy ani mlhy a s veselým srdcem poznala, že se jich už nikdy nebude bát. Ať se kolem ní bude převalovat jakákoli mlha, bude vědět, kde najde útočiště. Vyrazila vesele k domovu a vzdálenosti od jedné křižovatky ke druhé jí připadaly dlouhé. Nesnesitelně dlouhé. Vykasala si sukně až po kolena a lehce se rozběhla. Ale tentokrát neutíkala strachy. Běžela, protože ji na konci ulice čekala Rhettova náruč.

Kapitola 63

Hlavní vchod byl pootevřený, Scarlett vběhla bez dechu do haly a na okamžik se zastavila pod duhovými barvami, jimiž hrál křišťálový lustr. Navzdory všemu jasu byl dům velmi klidný, ale ne jasným klidem spánku, nýbrž bdělým, unaveným tichem, které působilo tak trochu zlověstným dojmem. Scarlett se jediným pohledem přesvědčila, že Rhett není ani v salonu, ani v knihovně a najednou v ní byla malá dušička. Že by byl někde venku – třeba u Belle, nebo kde to vlastně trávíval mnoho večerů, kdy se nedostavil k večeři? S tímhle Scarlett nepočítala.

Vyrazila po schodišti nahoru, aby ho našla, ale vtom si všimla, že dveře jídelny jsou zavřené. Při pohledu na tyto zavřené dveře jí píchlo u srdce hanbou, protože si vzpomněla na řadu nocí letošního léta, kdy tam Rhett vysedával o samotě a opíjel se do němoty, dokud pro něj nepřišel Pork a nenaléhal na něj, aby si už šel lehnout. Byla to její vina, ale sama všechno změní. Od této chvíle bude všechno jiné – ale, panebože, dej, ať není dnes v noci příliš opilý! Jestli bude moc opilý, nebude mi věřit, vysměje se mi a já si budu muset zoufat.

Tiše pootevřela dveře a štěrbinou nahlédla do jídelny. Rhett seděl u stolu, zhroucený v křesle, a před ním stála plná karafa, z níž ani nevyndal zátku, a vedle čekala nepoužitá sklenice. Zaplaťpánbůh byl střízlivý! Scarlett otevřela dveře dokořán a měla se co držet, aby se k němu nerozběhla. Ale když zvedl hlavu a podíval se po ní, cosi v jeho pohledu ji přimrazilo k prahu a zarazilo slova, která se jí užuž hrnula z úst.

Hleděl na ni upřeně tmavýma očima rozšířenýma únavou, ve kterých však netančila žádná veselá světýlka. Vlasy měla rozpuštěné na ramena, hruď se jí dmula, jak těžce popadala dech, a sukně měla zastříkané blátem až po kolena, ale v jeho obličeji se neobjevilo

překvapení ani otázka, ani nezkřivil výsměšně rty. Ležel bezmocně zhroucený v křesle, oblek se mu nepořádně krabatil kolem tloustnoucího pasu a ze všech jeho rysů čišela zkáza ušlechtilého těla a zhrubnutí obličeje, prozrazujícího dosud silnou osobnost. Pití a nemravný život zanechaly stopy na čistě řezaném profilu, původně připomínajícím hlavy panovníků z mincí, takže jeho hlava už nepřipomínala hlavu mladého pohanského vládce čerstvě vyraženou do zlata, ale spíš dekadentního, vyčerpaného Caesara z měděných denárků znehodnocených dlouhodobým oběhem. Rhett zvedl hlavu a podíval se po Scarlett, stojící zaraženě s rukou na srdci mezi dveřmi, a podíval se po ní tak klidně a téměř laskavě, že ji tím pohledem vyděsil.

„Pojď dál a posaď se," zval ji. „Už zemřela?"

Scarlett přikývla a váhavě udělala pár kroků směrem k Rhettovi a přitom se jí z neznámého důvodu zmocnila nejistota. Rhett jí, aniž vstal, přistrčil křeslo, a ona se na ně těžce sesula. Nelíbilo se jí to, že začal mluvit rovnou o Melanii. Na to bylo brzo, teď o ní ještě nechtěla mluvit a znovu prožívat utrpení její poslední hodinky. Na řeči o Melanii bude mít do smrti ještě dost času. Ale protože na ni útočila neodolatelná touha vykřiknout nahlas: „Miluju tě," měla pocit, že jí zbývá jen tato noc, tato hodina, v níž se Rhettovi může svěřit se vším, co ji tíží na mysli. Ale cosi v jeho výrazu ji zarazilo a najednou se zastyděla mluvit o lásce, když Melanie sotva naposledy vydechla.

„Ať jí tedy bůh dá lehké spočinutí," řekl Rhett ztěžka. „Byla jediným bezvýhradně laskavým člověkem, jakého jsem v životě poznal."

„Ach, Rhette!" vykřikla Scarlett zoufale, jelikož si při jeho slovech až příliš jasně vybavila všechny laskavosti, které jí Melanie v životě prokázala. „Proč jsi k ní nešel se mnou? Bylo to děsné – a já tě tolik potřebovala!"

„Nebyl bych to snesl," odpověděl prostě a na chvilku se odmlčel. Potom s obtížemi znovu promluvil a řekl měkce: „Opravdu velmi skvělá dáma."

Pak se zadíval pochmurným pohledem kamsi mimo ni a v očích měl tentýž výraz, jaký tam spatřila v záblescích požárů v noci, kdy padla Atlanta, když jí oznámil, že odchází za ustupující armádou – překvapení člověka, který se sice dokonale zná, ale přesto v sobě objevil nečekané citové závazky a emoce, a při tom objevu si připadá jaksi napůl směšně.

Pohled jeho melancholických očí jí mířil přes rameno, jako by hleděl na Melanii, která tiše prochází místností a míří ke dveřím. V pohledu, jímž se s ní loučil, nebylo znát smutek ani bolest, ale jen tázavý údiv nad sebou samým, jen prudké hnutí citů mrtvých už od dětských let právě ve chvíli, kdy znovu zopakoval: „Opravdu velmi skvělá dáma."

Scarlett se zachvěla a v srdci jí pohasl žár, zjihlá vřelost, nádherná záře, která ji přihnala domů na okřídlených nohou. Napůl vycítila, co se odehrálo v Rhettově mysli, když se rozloučil s jediným člověkem na světě, k němuž pociťoval úctu, a znovu propadla zoufalství s hrozným pocitem ztráty, která už nebyla osobní. Nedokázala zcela pochopit ani posoudit, co cítil, ale připadalo jí, jako by i ji samu smetly šustící sukně, které se jí jemně dotkly v posledním pohlazení. Scarlett viděla Rhettovýma očima konec, ale ne ženy, nýbrž živé legendy – ušlechtilé, nesobecké bytosti, která však měla ocelovou páteř, na níž jako na základech Jih postavil svůj dům v době války a do jejíž milující náruče se vrátil po své porážce.

Podíval se jí znovu do očí a promluvil cizím hlasem, z nějž teď zaznívalo lehký a chladný tón.

„Tak je teda mrtvá. To se ti hodí, viď?"

„Ach, jak můžeš říkat takové věci," vykřikla dotčeně Scarlett a do očí jí okamžitě vhrkly slzy. „Víš přece, jak jsem ji měla ráda!"

„Toho jsem si bohužel nikdy nevšiml. Pro mě je to zcela nečekané překvapení a musím uznat, že ti slouží ke cti, uvážíme-li tvou slabost pro bílou žebrotu, že ji konečně dokážeš ocenit."

„Jak takhle můžeš mluvit? Samozřejmě že jsem ji vždycky oceňovala! Ale ty ne. Neznal jsi ji jako já! Nemáš na to, abys ji ocenil – jak byla dobrá…“

„Myslíš? Tak teda ne.“

„Myslela na všechny kromě sebe – ale vždyť její poslední slova se vlastně týkala tebe.“

Rhett se obrátil ke Scarlett a v očích se mu přitom zablýsklo nepředstíraným citem.

„Co řekla?“

„Ale teď o tom nechci mluvit, Rhette.“

„Jen mi to pověz.“

Hlas mu znal chladně, ale zápěstí jí stiskl tak silně, až to zabolelo. Nechtěla mu to říci, nepředstavovala si, že se takhle dostane k hovoru o své lásce, ale Rhettova dlaň ji naléhavě tiskla.

„Řekla – řekla – ‚Buď hodná na pana kapitána Butlera. On tě moc miluje.‘“

Upřeně na ni zíral a pustil její zápěstí. Víčka mu klesla, takže se mu obličej proměnil v souvislou temnou a prázdnou plochu. Potom nečekaně vstal, došel k oknu, roztáhl záclony a pohlédl pátravě ven, jako by tam bylo možné spatřit ještě něco jiného kromě oslepující mlhy.

„Řekla ještě něco?“ vyzvídal, aniž obrátil hlavu ke Scarlett.

„Požádala mě, abych se postarala o malého Beaua, a já jí slíbila, že se u mě bude mít, jako by byl můj.“

„Co ještě?“

„Řekla – Ashley – požádala mě, abych se postarala i o Ashleyho.“ Rhett chvíli mlčel a pak se mírně usmál.

„To se ti hodí, dostat svolení od první manželky, viď?“

„Jak to myslíš?“

Obrátil se k ní a Scarlett i v jejím zmatku překvapilo, že se vůbec netvářil výsměšně. Ale také se v jeho tváři neprojevovalo víc zájmu než v rysech člověka sledujícího závěrečný akt nepříliš zábavné komedie.

„Myslím, že jsem se vyjádřil dost jasně. Slečna Melly zemřela. Určitě máš po ruce všechna potřebná svědectví, aby ses mohla se mnou rozvést, a navíc máš tak špatnou pověst, že ti ji nějaký rozvod už nemůže víc pošramotit. Kromě toho už nemáš kouska víry v těle, takže ti nezáleží ani na církvi. Takže – teď se ti splní sen o Ashleym, a dokonce s požehnáním slečny Melly."

„Rozvést se?" vykřikla. „Ne! Ne!" Na okamžik se přestala ovládat, vyskočila rovnýma nohama, rozběhla se a chytila ho za ruce. „Ach, Rhette, ty se mýlíš! Strašlivě se mýlíš. Nechci se rozvést – já…" Zarazila se, protože nevěděla, jak dál.

Vzal ji pod bradou, mlčky si otočil její obličej ke světlu a na okamžik se jí zkoumavě zahleděl do očí. Vzhlédla k němu se srdcem odrážejícím se upřímně v pohledu a rty se jí třásly, zatímco se pokoušela promluvit. Ale nenašla jediné vhodné slovo, protože se z jeho rysů snažila vyčíst alespoň stopu citu, který by souzněl s jejím vlastním, jakési vynořivší se světélko naděje nebo radosti. Teď přece musí všechno vědět! Ale jediné, co dokázala zoufale hledajícími pohledy najít, byla ta hladká temná prázdnota, která ji vyváděla tak často z konceptu. Pustil jí bradu, obrátil se, došel zpátky ke svému křeslu, unaveně se v něm rozvalil, bradu nechal klesnout na prsa a měřil si ji zpod černého obočí jakýmsi neosobně uvažujícím pohledem.

Vrátila se s ním k jeho křeslu, zůstala nad ním stát a nervózně kroutila rukama.

„Mýlíš se," začala znovu a konečně našla vhodná slova. „Rhette, dnes v noci, když jsem všechno pochopila, jsem běžela celou cestu domů, abych se ti se vším svěřila. Ach, miláčku, já…"

„Jsi určitě unavená," přerušil ji, aniž z ní spustil oči. „Měla by sis raději jít lehnout."

„Ale vždyť ti to musím říct!"

„Scarlett," ozval se ztěžka, „nechci nic slyšet – vůbec nic."

„Ale vždyť nevíš, co ti chci povědět!"

„Zlato, máš to jasně napsáno na nose. Díky něčemu nebo někomu sis uvědomila, že nešťastný pan Wilkes je příliš velké sousto, na povrchu lákavé, ale uvnitř trpké, které ani ty nedokážeš strávit. A táž příčina ti náhle předstrčila před oči moje přednosti v novém, přitažlivém světle," pravil s lehkým povzdechem. „A o tom nemá cenu mluvit."

Překvapením se prudce nadechla. Samozřejmě že vždycky snadno vyčetl z jejího výrazu, co si vlastně myslí. Až dosud jí to bylo proti srsti, ale teď, když pominul první šok z toho, jak je vlastně snadné číst v jejím nitru, se jí rozbušilo srdce radostí a úlevou. Všechno poznal a pochopil a tím se její úkol zázračně zjednodušil. Že prý nemá cenu o tom mluvit! Samozřejmě že je zatrpklý, když ho tak dlouho zanedbávala, samozřejmě že nedůvěřuje jejímu nečekanému obratu. Měla by se o něj ucházet laskavostí, měla by ho přesvědčovat bohatými výbuchy vášní – a dělat to by věru byla rozkoš!

„Miláčku, řeknu ti všechno," řekla, položila ruce na opěradlo jeho křesla a sklonila se k němu. „Hrozně jsem se mýlila, byla jsem bláznivá a hloupá…"

„Scarlett, nech toho. Neponižuj se přede mnou. Nesnesu to. Zachovej si aspoň trochu důstojnosti, aspoň trochu zdrženlivosti, abych měl z našeho manželství na co vzpomínat. Ušetři nás aspoň toho posledního."

Prudce se napřímila. Má je ušetřit toho posledního? Co vlastně myslí „tím posledním"? Proč poslední? Vždyť tohle je jejich první, začátek všeho.

„Ale já ti to řeknu," začala znovu prudce, jako by se bála, že jí položí ruku na ústa a umlčí ji. „Ach, Rhette, já tě tolik miluju, miláčku! Určitě jsem tě milovala celá léta, ale byla jsem takový blázínek, že jsem si to neuvědomovala. Rhette, musíš mi přece věřit!"

Podíval se po ní a chvíli si ji měřil, jak tam nad ním stála, dlouhým pohledem, který jí pronikal až na dno duše. Viděla mu na očích, že jí věří, ale že ho přesto příliš nezajímá. Tak on tedy chce být ošklivý,

a zrovna dnes, při takové příležitosti? Chce ji mučit, splácet jí její vlastní mincí?

„Ale já ti přece věřím," řekl konečně. „Ale co bude s Ashleym Wilkesem?"

„Ashley!" vyhrkla a netrpělivě mávla rukou. „Já – já už sama nevěřím, že bych o něj měla zájem, určitě už dávno ne. Byl to – zkrátka, byl to takový zvyk, že jsem po něm bláznila už od dob, kdy jsem byla ještě malá holčička. Rhette, v životě by mě nenapadlo, že by mi na něm mohlo záležet, kdybych si byla uvědomila, jaký ve skutečnosti je. Je to takový bezbranný chudáček bez ducha, i když pořád brebtá o pravdě a o cti a…"

„Ne," namítl Rhett. „Když už ho musíš vidět takového, jaký je, podívej se na něj spravedlivě. Je to jen gentleman uvízlý ve světě, do kterého nepatří, ale přesto se v něm snaží, jak jen, chudák, může, dosáhnout toho nejlepšího podle pravidel vládnoucích ve světě, který pominul."

„Ach, Rhette, nebudeme o něm mluvit! Co nám na něm teď záleží? Nemáš radost, když víš, že – totiž když jsem ti…"

Když se jeho unavený pohled setkal s jejím, zarazila se v rozpacích, protože se najednou začala ostýchat jako dívka hovořící s prvním nápadníkem. Kdyby jí to alespoň trošku ulehčil! Kdyby aspoň rozevřel náruč, aby si mu mohla vděčně sednout na klín a položit si hlavu na jeho hruď. Rty líbajícími ho na ústa by mu všechno dokázala říci lépe než těžce nalézanými slovy. Ale když se na něj podívala, uvědomila si, že si ji nedrží od těla jen proto, aby na ni byl ošklivý. Vypadal vyčerpaně a jako by mu vlastně nezáleželo na ničem z toho, co říká.

„Radost?" opakoval tázavě. „Kdysi bych byl děkoval bohu a ještě se postil, kdybys mi tohle řekla. Ale teď už na tom nezáleží."

„Nezáleží na tom? O čem to mluvíš? Samozřejmě že na tom záleží, Rhette! Rhette, na mně ti přece záleží, viď? Určitě ano. Melly říkala, že ano."

„Měla pravdu, alespoň pokud do mě viděla. Ale, Scarlett, copak tě nikdy nenapadlo, že i ta nejnesmrtelnější láska jednou pomine?“

Podívala se po něm neschopna promluvit, s ústy otevřenými do velkého O.

„Ta moje pominula,“ pokračoval, „kvůli Ashleymu Wilkesovi a tvé nesmyslné paličatosti, pro niž se zakousneš jako buldok do všeho, co podle svých zmatených představ chceš mít, a nepustíš… Moje láska pominula.“

„Ale láska přece nemůže pominout!“

„Tvou lásku k Ashleymu to potkalo.“

„Ale já jsem přece Ashleyho nikdy doopravdy nemilovala!“

„V tom případě jsi lásku k němu skvěle napodobovala – až do dnešní noci. Scarlett, nic ti nevyčítám, neobviňuju tě ani ti nepromlouvám do svědomí. Takové časy jsou už dávno za námi. Tak mě, prosím tě, ušetři své obhajoby i svého vysvětlování. Jestli mě vydržíš poslouchat pár minut bez přerušování, určitě ti dokážu vysvětlit, co mám na mysli. Ačkoliv, bůh je mi svědkem, necítím sebemenší potřebu ti cokoli vysvětlovat. Pravda je totiž úplně prostá.“

Scarlett se posadila a jedovaté plynové světlo jí zaplavilo zmatený obličej bledý jako stěna. Hleděla do očí, které znala tak dobře – a přitom tak málo – a poslouchala jeho tichý hlas pronášející slova, která zpočátku vůbec nechápala. Bylo to poprvé, co s ní Rhett mluvil takovýmto způsobem jako člověk s člověkem, hovořil jako ostatní lidé, bez narážek, výsměchu nebo hádanek.

„Napadlo tě vůbec někdy, že jsem tě miloval, jak muž může vůbec milovat ženu! Miloval jsem tě celá léta, než jsem tě konečně dostal za ženu. Za války jsem často odjížděl a pokoušel jsem se na tebe zapomenout, ale nešlo to a vždycky jsem se k tobě vrátil. Po válce jsem riskoval zatčení, jen abych byl zpátky v Atlantě a mohl tě vyhledat. Záleželo mi na tobě tak strašně, že bych byl zřejmě zabil Franka Kennedyho, kdyby neskončil, tak jak skončil. Miloval jsem tě, ale nemohl jsem ti to dát najevo. Ani nevíš, jak brutálně zacházíš

s lidmi, kteří tě milují, Scarlett. Klidně přijmeš jejich lásku a pak ji držíš napřaženou nad jejich hlavou jako bič."

Ze všech jeho slov dávalo jakýsi smysl jenom to, že ji miloval. Při slabém ohlasu vášně, který vytušila z jeho hlasu, se jí znovu pomalu zmocnila radost a vzrušení. Seděla, ani nedýchala, poslouchala, čekala, co přijde dál.

„Když jsem si tě bral, věděl jsem, že mě nemiluješ. Víš, už tenkrát jsem věděl o Ashleym. Ale byl jsem tehdy takový blázen a doufal jsem, že tě nějak přiměju, aby ti na mně záleželo. Můžeš se smát, jestli chceš, ale chtěl jsem se o tebe starat a mazlit se s tebou, dávat ti všechno, co budeš chtít. Chtěl jsem si tě vzít a chránit tě a nechat ti volnou ruku ve všem, co by ti přinášelo štěstí – stejně jako jsem to dělal potom s Bonnie. Měla jsi za sebou strašný zápas, Scarlett. Nikdo nevěděl líp než já, co jsi měla za sebou, a proto jsem chtěl, aby ses sama přestala prát se životem a nechala to za nás oba na mně. Chtěl jsem si s tebou hrát jako malé dítě – protože jsi byla taky malá, odvážná, vyděšená, paličatá holčička. Myslím, že jsi pořád malá holčička. Nikdo jiný než malé dítě by nedokázal být tak paličatý a zároveň tak necitlivý jako ty."

Mluvil klidným a unaveným hlasem, ale přesto z něj čišelo cosi, co ve Scarlett probouzelo přízračné vzpomínky. Takový hlas už jednou slyšela, a také za životní krize. Ale kde to bylo? Kde slyšela takový hlas muže, který hleděl do očí sám sobě a svému světu, aniž se poddával citům bez zachvění a bez naděje?

Ale – ale – to byl přece Ashley tenkrát v zimním, větrem zmítaném sadu v Taře, když hovořil o životě a stínohrách klidným tónem, který vyjadřoval definitivní nezvratnost lépe, než by to dokázala jakákoli zoufalá zatrpklost. A stejně jako se tehdy, když poslouchala Ashleyho slova, roztřásla chladnou hrůzou z věcí, které nechápala, se v ní teď z Rhettových slov udělala malá dušička. Spíš než obsah jeho slov ji znepokojoval jeho hlas a jeho chování, díky jim si uvědomovala, že příjemné vzrušení, jaké prožívala před několika

okamžiky, bylo předčasné. Stala se nějaká chyba, strašlivá chyba. Nevěděla jaká, ale o to zoufaleji poslouchala s očima upřenýma na Rhettův snědý obličej a doufala, že od něj uslyší slova, která zaženou její strach.

„Bylo přece naprosto zřejmé, že se k sobě hodíme. Natolik zřejmé, že jsem byl jediný z tvých známých, kdo tě dokázal milovat i poté, co poznal, jaká ve skutečnosti jsi – tvrdá, hrabivá a bezohledná. Miloval jsem tě a využil jsem nabízející se příležitosti. Myslel jsem, že se ti Ashley časem vykouří z hlavy. Ale," pokrčil rameny, „přestože jsem vyzkoušel všechno, co jsem znal, nic nezabralo, a přitom jsem tě velice miloval, Scarlett. Kdybys mi to byla umožnila, byl bych tě miloval nejšlechetněji a nejněžněji ze všech mužů, kteří kdy milovali ženu. Ale nemohl jsem se přiznat, jelikož jsem věděl, že bys to pak považovala za mou slabost a pokoušela by ses zneužívat mou lásku proti mně. A pořád – pořád mezi námi stál Ashley. Div jsem se z toho pomyšlení nezbláznil. Nemohl jsem s tebou sedět večer co večer u jednoho stolu s vědomím, že toužíš, aby na mém místě seděl Ashley. V noci jsem tě nemohl držet v náručí s vědomím, že – ale na tom teď už nezáleží. I když mi ještě dnes vrtá hlavou, proč se mě to tolik dotýkalo. A právě tohle mě vehnalo do náruče Belle. Být se ženou, která člověka miluje bez výhrad a má k němu úctu, protože je skvělý gentleman, přináší určitou zvrácenou útěchu – i když je to jen negramotná kurva. Byla to aspoň náplast na mou uraženou ješitnost. Ty jsi ovšem nikdy nedokázala přiložit náplast na rány, moje milá."

„Ach, Rhette…," začala větu, zoufalá už z pouhého Bellina jména, ale Rhett ji mávnutím zarazil a pokračoval.

„A potom té noci, kdy jsem tě odnesl v náruči nahoru – myslel jsem – doufal jsem – doufal jsem tolik, až jsem se ti druhý den ráno bál přijít na oči ze strachu, že jsem se zmýlil a ty mě nemiluješ. Tolik jsem se bál, že se mi vysměješ, že jsem raději vypadl a opil jsem se. A když jsem se vrátil, vůbec jsem si nebyl jistý sám sebou, a kdybys

mi byla vyšla vstříc aspoň na půl cesty, určitě bych ti byl líbal nohy. Ale ty jsi to neudělala."

„Ale, Rhette, já tě tehdy přece chtěla, jenže jsi na mě byl tak ošklivý! Opravdu jsem tě chtěla! Myslím – ano, tehdy jsem si určitě poprvé uvědomila, že mi na tobě záleží. Ashley – od té chvíle mi už myšlenky na Ashleyho nepřinášely žádnou radost, ale ty jsi na mě byl tak ošklivý, že jsem…"

„Tak dobře," využil toho, že se zarazila. „Vypadá to, že se naše úmysly navzájem míjely. Ale na tom teď už nezáleží. Chci ti jen všechno říct, abys o tom všem měla jasno. Když jsi byla nemocná, a to bylo úplně mou vinou, postával jsem za dveřmi v naději, že mě zavoláš, ale neozvala ses, a tehdy jsem pochopil, že jsem hlupák a se vším je konec."

Rhett zmlkl a zadíval se skrze ni kamsi do neurčita, stejně jako to často dělával Ashley, když spatřil cosi, co Scarlett neviděla. A ona se teď zmohla jen na to, že beze slova upřeně hleděla na jeho zadumaný obličej.

„Ale potom přišla Bonnie a já si uvědomil, že všechno ještě neskončilo. Rád jsem si představoval, že před sebou nemám Bonnie, ale tebe, zase tu malou holčičku, kterou ještě nestačila poznamenat válka a chudoba. Byla ti tolik podobná, tak svéhlavá, odvážná a veselá, tak překypující dobrou náladou, a já jsem se s ní mohl mazlit jako s kotětem a rozmazlovat ji – úplně stejně, jako jsem se chtěl mazlit s tebou. Ale v něčem se od tebe přece lišila – milovala mě. Bylo požehnáním, že jsem ji mohl zahrnovat láskou, kterou jsi ty nechtěla… A když mě opustila, vzala si všechno s sebou."

Najednou jí ho bylo líto, líto tak bezvýhradně, že zapomněla na vlastní zármutek i na strach z toho, co jeho slova mohou vlastně znamenat. Poprvé v životě někoho litovala, aniž jím zároveň pohrdala, protože se poprvé v životě přiblížila k pochopení nějaké jiné lidské bytosti. A zároveň konečně pochopila i jeho úzkostlivou uzavřenost tolik připomínající její vlastní, jeho neústupnou pýchu,

která mu nedovolila, aby se vyznal ze své lásky, protože se obával odmítnutí.

„Ach, miláčku," řekla a vyšla mu v ústrety v naději, že rozevře náruč a přitáhne si ji na kolena. „Miláčku, je mi to moc líto, ale všechno ti vynahradím! Budeme spolu moc šťastní, když víme, jak se věci mají, a – Rhette – podívej se na mě, Rhette – můžeme přece mít další děťátka – sice ne taková, jako byla Bonnie, ale přesto…"

„Děkuju pěkně, ale nemám zájem," prohlásil Rhett stejným tónem, jako by odmítal krajíček chleba. „Potřetí už nebudu dávat své srdce v sázku."

„Rhette, nemluv tak! Jak ti teda mám říct, abys mně rozuměl? Už jsem ti přece řekla, jak je mi všechno líto…"

„Moje milá, jsi jako malé dítě. Myslíš si, že stačí říct ‚mně je to líto', a všechny minulé chyby a urážky se rázem smyjí a vykouří se z hlavy, všechen jed ze starých ran… Vezmi si můj kapesník, Scarlett. Nepamatuju si, že bys při některé krizi ve svém životě u sebe měla kapesník."

Scarlett si vzala od Rhetta kapesník, vysmrkala se a posadila. Bylo jasné, že ji nehodlá vzít do náruče. Začínalo být jasné, že všechny jeho řeči o tom, jak ji miluje, neznamenají vůbec nic. Mluvil o časech, které dávno minuly, a sám na ně hleděl, jako by se ho ani netýkaly. A to ji děsilo. Rhett se po ní podíval téměř laskavým pohledem a na očích mu bylo znát, že o čemsi uvažuje.

„Kolik je ti vlastně let, moje milá? Nikdy jsi mi to nechtěla prozradit."

„Osmadvacet," odpověděla otupělým tónem, který ještě navíc tlumil kapesník.

„To není zas tak hrozný věk. Na to, aby člověk získal celý svět a ztratil duši, je to úplné mládí, viď? Netvař se tak vyděšeně. Není to narážka na to, že tě čekají pekelné plameny, protože sis začala s Ashleym. Říkám to jen obrazně. Celou dobu, co tě znám, chceš dvě věci. Ashleyho a bohatství, které by ti umožnilo říct světu do očí, aby

šel do háje. A teď přece jsi dost bohatá, světu jsi už řekla od plic své a Ashleyho dostaneš, budeš-li sama chtít. Ale tohle všechno ti teď zřejmě nestačí."

Scarlett byla vyděšena, ale ne pomyšlením na pekelné plameny. Myslila si: Ale Rhett je přece moje duše a teď ho právě ztrácím! A jestli ho nakonec opravdu ztratím, tak už na ničem nezáleží! Opravdu ne, ani na přátelích, ani na penězích, ani – zkrátka na ničem. Kdybych si ho udržela, nevadilo by mi, ani kdybych byla zase chudá. Ne, nevadilo by mi, kdyby mi zase byla zima a dokonce ani kdybych měla mít hlad. Ale přece tím nemůže myslet – proboha ne, to určitě ne!

Utřela si slzy a řekla zoufale: „Rhette, jestlis mě někdy tolik miloval, tak o mě ještě musíš trochu stát!"

„Z celé lásky ve mně zůstaly jen dvě věci, ale zrovna ty nenávidíš nejvíc ze všeho – soucit a takový podivný pocit laskavosti."

Soucit! Laskavost! Ach, můj bože, pomyslela si a ztrácela přitom naději. Všechno, jen ne soucit nebo laskavost. Kdykoli pocítila vůči někomu tyto dvě emoce, pokaždé je provázelo pohrdání. Že by jí taky pohrdal? Všechno na světě by bylo lepší než tohle. Dokonce i cynický chlad z dob války, opilé šílenství, které jím smýkalo té noci, kdy ji vynesl v náruči nahoru, jeho ocelové prsty, po nichž jí zůstávaly na těle modřiny, nebo i ostrá, protahovaně vyslovená slova, která, jak si teď uvědomovala, jen zakrývala zatrpklou lásku. Cokoli, jenom ne tuhle neosobní laskavost, kterou měl tak zřetelně vepsánu ve tváři.

„Tak ty tedy – ty si myslíš, že jsem všechno zkazila – a že mě už nemiluješ?"

„Přesně tak!"

„Ale," bránila se úporně jako malé dítě, které je pořád ještě přesvědčeno, že stačí vyslovit přání a tím už je automaticky splněno, „ale já tě miluju!"

„Tak máš smůlu, ale s tím si už musíš poradit sama."

Rychle vzhlédla, aby se přesvědčila, jestli se za jeho slovy skrývá výsměšná poznámka, ale nic podobného nenašla. Prostě konstatoval fakta. Ale byla to fakta, kterým pořád nechtěla uvěřit – a kterým ani uvěřit nemohla. Dívala se na něj šikmýma očima planoucíma zoufalou paličatostí a pod jemnými rysy tváře jí najednou naskočila tvrdá linie brady, jakou míval Gerald.

„Neblázni, Rhette! Můžu tě donutit…“

Vymrštil ruku v předstírané hrůze a černá obočí se mu zvedla do starých známých jízlivých půlměsíčků.

„Netvař se tak odhodlaně, Scarlett! Děsíš mě. Vidím, že máš v plánu přenést své bouřlivé city z Ashleyho na mě, a proto se třesu strachy o svou svobodu i o svůj duševní klid. Ne, Scarlett, nedám se pronásledovat, jako jsi pronásledovala toho nešťastníka Ashleyho. Navíc odjíždím.“

Roztřásla se jí brada a musela zatnout zuby, aby ji uklidnila. Odjet? Všechno, jenom ne tohle! Jak by mohla žít dál bez něj? Všichni ji opustili, všichni, na nichž jí záleželo, kromě Rhetta. A ten nesmí odjet. Ale jak by ho mohla zadržet? Proti jeho chladnokrevné mysli a slovům, z nichž čišel nezájem, byla bezbranná.

„Odjíždím. Chtěl jsem ti to oznámit, hned když ses vrátila z Marietty.“

„Opouštíš mě?“

„Netvař se jako zanedbávaná manželka, která dělá scény, Scarlett. Tahle role se k tobě nehodí. Mám to tedy chápat, že nestojíš ani o rozvod, ani o pouhou rozluku? Tak dobře, budu za tebou jezdit aspoň tak často, aby nevznikly nějaké klepy.“

„Čert vem klepy!“ vyhrkla ostře. „Já chci tebe. Vezmi mě s sebou!“

„Ne,“ odmítl ji tónem, který nepřipouštěl odmluv. Chvilku se jí zdálo, že užuž začne usedavě plakat jako malá holčička. Nejraději by sebou byla praštila na podlahu, nadávala, vřískala a kopala. Ale jakýsi zbytek hrdosti nebo zdravého rozumu ji včas zarazil. Napadlo ji, kdybych to udělala, jen by se mi smál, nebo by se po mě jen tak

díval. Nesmím křičet, nesmím se doprošovat. Nesmím udělat nic, čím bych si mohla vysloužit jeho pohrdání. Musí ke mně mít úctu, i když – i když mě nemiluje.

Zvedla bradu a ovládla se natolik, že se dokázala klidně zeptat: „Kam pojedeš?“

Když jí odpovídal, v očích se mu blýskl chabý náznak obdivu.

„Možná do Anglie – anebo do Paříže. Možná taky do Charlestonu, kde se pokusím smířit s rodinou.“

„Ale vždyť je nenávidíš! Dobře vím, že ses jim moc často posmíval a…“

Rhett pokrčil rameny.

„Posmívám se jim pořád – ale už je nejvyšší čas přestat vyvádět, Scarlett. Je mi čtyřicet pět – a v tom věku si muž začíná cenit některých hodnot, které v mládí s tak lehkým srdcem odhodil – rodinné soudržnosti, cti a bezpečí, hluboce zapuštěných kořenů… Ne, kdepak! Ničeho se neodříkám a taky nelituju ničeho, co jsem udělal. Užil jsem si zatraceně hezky života – tak zatraceně dobře, že jsem takového života už přesycen a toužím po něčem jiném. Neboj se, nechci měnit nic než vnější slupku. Ale toužím po vnějším zdání věcí, které jsem kdysi znával, po té naprosté nudě důstojnosti – důstojnosti druhých, zlato, ne mé vlastní – po klidné důstojnosti, jakou může přinášet život, pokud jej žijí ušlechtilí lidé, a po společensky duchaplném půvabu zašlých dní. Když jsem je prožíval, neuvědomoval jsem si, jaké kouzlo se skrývá v jejich pomalém plynutí…“

Scarlett se znovu ocitla zpátky ve větrném sadu v Taře a v Rhettových očích se objevil pohled, jakým se na ni tenkrát díval Ashley. Slyšela Ashleyho slova tak jasně, jako by k ní teď promlouval on, a ne Rhett. Vybavovaly se jí útržky vět a ona je bezmocně papouškovala: „Měly svůj lesk – dokonalost, symetrii podobně jako řecké umění.“

Rhett se ostře ozval: „Proč jsi to řekla? Přesně to mám na mysli.“

„To – to jednou řekl Ashley o starých zašlých časech.“

Rhett pokrčil rameny a žár v očích mu pohasl.

„Pořád Ashley," řekl a pak se na chvilku odmlčel.

„Scarlett, až ti bude pětačtyřicet, tak možná pochopíš, o čem teď mluvím, a možná že tě přestane bavit napodobovat venkovské panstvo, mizerné manýry a laciné city. Ačkoliv osobně o tom pochybuju. Myslím, že tě vždycky bude přitahovat víc pozlátko než pravé zlato. Ale tak dlouho stejně nemůžu čekat, abych se osobně přesvědčil. A ani po tom netoužím. Prostě mě to nezajímá. Pojedu lovit do starých známých měst a zemí, kde přece muselo zůstat aspoň něco ze starých časů – tak jsem sentimentální. Atlanta je pro mě příliš syrová a nová."

„Přestaň," ozvala se najednou Scarlett. Neslyšela skoro nic z toho, co říkal, A když, tak určitě nevnímala smysl slov. Ale poznala, že už nedokáže snášet alespoň s trochu statečnosti zvuk jeho hlasu, když z něj nezaznívá ani náznak lásky.

Rhett se zarazil a tázavě si ji změřil.

„Doufám, že chápeš, jak to myslím, nebo snad ne?" zeptal se a přitom vstal.

Vztáhla k němu ruce, dlaněmi vzhůru, v odvěkém gestu úpěnlivé prosby, a ve tváři se jí znovu zračilo, co cítila v srdci.

„Ne," vykřikla. „Chápu jen, že mě nemiluješ a že odjíždíš! Ach, miláčku, co budu dělat, jestli mi odjedeš?"

Okamžik váhal, jako by v duchu vážil, jestli z dlouhodobého hlediska bude milosrdná lež milosrdnější než pravda. A potom pokrčil rameny.

„Scarlett, nikdy jsem se neoddával sbírání střepů a jejich slepování, ani jsem si nenamlouval, že slepený džbán je stejně dobrý jako nový. Co se rozbilo, už nikdo nespraví – a já budu raději vzpomínat, jaké to bylo v nejlepších chvílích, než abych do smrti něco spravoval a pořád měl před očima praskliny. Možná že kdybych byl mladší…," povzdechl si. „Ale jsem už starý na to, abych věřil takovým sentimentálním hloupostem, jako že bychom mohli všechno smazat a začít znova. Jsem starý na to, abych na svá bedra bral břemeno

neustálého lhaní, jaké nutně provází život ve zdvořilé deziluzi. Nedokázal bych s tebou žít a lhát ti a určitě bych nedokázal lhát sám sobě. Vždyť ti nedokážu lhát ani teď. Přál bych si, aby mi záleželo na tom, co děláš nebo kam chodíš, ale bohužel to nejde."

Krátce se nadechl a pak dodal lehkým, ale zjihlým tónem: „Moje milá, je mi to úplně fuk."

Scarlett mlčky sledovala, jak Rhett stoupá po schodech, a měla pocit, že se div nezalkne bolestí v hrdle. Se zvukem jeho kroků umírajícím v horní hale umírala i poslední věc, na níž jí v životě záleželo. Teď už věděla, že neexistuje žádné odvolání na cit nebo rozum, jež by tuhle chladnou hlavu odvrátilo od verdiktu, který jednou vynesla. Teď už věděla, že mínil vážně každé slovo, které pronesl, přestože některá říkal lehkým tónem. Věděla to, protože v něm vycítila cosi silného, nepoddajného, neúprosného – a to byly vlastnosti, jaké hledala u Ashleyho, ale bohužel je u něj za celý život nenašla.

Nikdy nerozuměla žádnému z obou mužů, které milovala, a proto je oba ztratila. A teď nejasně tušila, že kdyby byla někdy porozuměla Ashleymu, nebyla by ho milovala, a kdyby byla někdy porozuměla Rhettovi, nebyla by ho ztratila. V duchu se zoufale ptala, jestli vůbec v životě někomu na světě opravdu rozuměla.

V nitru se jí rozhostila milosrdná otupělost, otupělost, o níž za léta zkušeností věděla, že brzy ustoupí ostré bolesti, stejně jako přeťaté tkáně, šokované chirurgovým skalpelem, zažijí krátký okamžik necitlivosti, po němž teprve začne nesnesitelná bolest.

Teď na to nebudu myslet, říkala si v duchu chmurně, protože se jí znovu vybavila stará kouzelná formulka. Zblázním se, jestli teď budu myslet na to, že jsem ho ztratila. Budu na to myslet až zítra.

Ale, křičelo nahlas její srdce, které odvrhlo kouzlo a začínalo bolet, přece ho nemůžu nechat odejít! Nějak ho musím zadržet!

„Teď na to nebudu myslet," řekla znovu nahlas a přitom se pokoušela pustit z hlavy své zoufalé trápení, pokoušela se najít nějakou

obranu před stoupající vlnou bolesti, která ji zaplavovala. „Pojedu – ano, zítra pojedu domů do Tary." Vlastní slova jí dodala trochu odvahy.

Už jednou, v době, kdy na ni doléhal strach s porážkou, odjela do Tary a vrátila se z jejích stěn, které jí poskytly útočiště, plná sil a vyzbrojená pro vítězství. A co dokázala jednou, možná dokáže – dá-li bůh – znovu! Ovšem nevěděla jak. Na to teď nechtěla myslet. Chtěla jen chvilku, aby si mohla vydechnout a zapomenout na urážku, tichý kout, kde by si mohla lízat rány, tichý koutek, kde by si mohla rozmyslet, jak bude postupovat dál. Myslela na Taru a připadala si, jako by jí po srdci kradmo přejela chladivá, laskavá dlaň. V duchu živě viděla bílý dům, zářící jí na uvítanou rudnoucími podzimními listy, vnímala klidné ztišení venkovského soumraku, který se na ni snášel jako požehnání, cítila rosu padající na pole zelených keříků ohvězděných bílým rounem, viděla syrovou barvu rudé půdy i pochmurně temnou krásu borovic rostoucích na vlnících se kopcích.

Z toho obrázku se jí vlévala do žil nejasná úleva a síla a urážka i zoufalá lítost jako by částečně ustoupily do pozadí. Chvíli zůstala stát a vzpomínala na podrobnosti, na stromořadí temných cedrů vedoucí k Taře, na souvislé pruhy gardéniových keřů, jejichž živá zeleň se odráží od bílých stěn domu, na povívající bílé záclony. A taky tam bude chůva. Najednou zatoužila po chůvě stejně zoufale, jako po ní toužívala, dokud byla malá, zatoužila po široké hrudi, na niž si bude moci položit hlavu, i po černých uzlovitých prstech a černých dlaních, které ji budou hladit po vlasech. Chůva, poslední pouto se starými časy.

V duchu svého národa, který nezná porážku, ani když jí hledí přímo do tváře, zvedla vzdorně hlavu. Však Rhetta dostane zpátky. Věděla, že to dokáže. Přece se ještě nenašel muž, kterého by nedostala, jakmile by si to jednou vzala do hlavy.

Budu na to myslet zítra, až v Taře. Potom to už snesu. Zítra si už vymyslím něco, čím ho dostanu zpátky. Vždyť zítra je přece taky den.

Margaret Mitchellová
Jih proti Severu II

Překlad Zdeněk Hron
Ilustrace na obálce Osipov Art/Shutterstock.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 12. 3. 2021

ISBN 978-80-274-1452-9 (epub)
ISBN 978-80-274-1453-6 (pdf)
ISBN 978-80-274-1454-3 (prc)